82 M 4(1)

OBSERVATIONES

ET

INDICES

IN

TIBVLLVM.

EDITIONIS

HEYNIO-WVNDERLICHIANAE

PARS POSTERIOR.

LIPSIAE, MDCCCXVII

SVMTIBVS FRID. CHRIST. GVIL. VOGELII.

Digitized by Google

Digitized by Google

OBSERVATIONES

IN

TIBVLLVM.

Digitized by Google

IN LIBR. I.

ELEG. I.

In toto Tibulli volumine vix unquam maiores difficultates obiiciuntur interpreti, quam in ipſa fronte. Hiant enim inter ſe ac diſſident ſententiae; ſunt etiam verſus ſenſu commodo deſtituti. Luxatione igitur et corruptela laborare carmen hoc, ut nonnulla alia, in promtu eſt. Ioſ. Scaliger, quo erat acumine, transpoſitione verſuum tanto malo mederi voluit. Sed an boni medici partes ea in re tuitus ſit, qui nihil niſi idoneis de cauſſis, re explorata, et probabili ſatis cum ſpe boni eventus moliatur, valde dubites; ita enim pro arbitrio et auctoritate magis, quam cum ratione certa et perſpecta verſatus eſt. Statim v. 3. et 4. poſt v. 44. collocatum voluit, quod tamen Broukhuſius demum exſecutus eſt. At reliqua in ipſa Scaligerana editione novata ſunt: primum v. 9. 10. ante v. 7. 8. et poſt v. 10. inſerti ſunt vſ. 29 - 32. 35. 36. poſt v. 24. autem vſ. 37 - 40. hinc 33. 34. et 41 - 50. quibus ſubiiciuntur ii, quos paullo ante diximus, v. 3. 4. inde 25 - 28. eosque excipiunt vſ. 51 - 58. Tum ex altera Elegia huc retracti ſunt vſ. 71 - 78. et 65 - 70. Iam primum ſi quaeras, cur mutationes hae ac translationes hoc nec alio modo factae ſint, nullam aliam defenſionem eae habent, quam ſententiarum ſimilitudinem aliquam; ita tamen, ut non minus commode ſatisque opportune pluribus aliis ſimilibus traiectionibus uti poſſis; quo iure autem Scaligerana aliis rationibus praeferenda ſit, dicere non habeas. Tum vero illud multo magis moleſtum eſt, quod ipſa illa dilaniatione corporis nihil effectum videas; hiantes enim ac disiunctae ſententiae in Scaligerano contextu non minus occurrunt et multae et importunae. Itaque Scaligerana, a Broukhuſio adſcita, perturbatione carminis liberandum eſſe poëtam cum Vulpio cenſuimus. Nunc vero et illud adiicimus. Luxata eſſe multa, in primis maxime elegiis, recte vidit Scaliger; verum idem non vidit, nos non habere nonnullarum elegiarum niſi particulas et excerpta e pluribus carminibus. Haec

Digitized by Google

autem vulnera nequaquam eiusmodi ſunt, ut ulla medela critica ſanari poſſint; verum ea indicaſſe ſatis eſt. Cum enim, quod alias nos ſtatuere oſtendimus, Tibulli unus codex ſervatus poſt longum tempus, caſu ne an viri alicuius docti ſollertia, in lucem eſſet protractus, lacer ille et attritus multis paginis, prioribus in primis, legentis et deſcribentis librarii oculos fugiſſe videtur. Deſcripta igitur ſunt, relictis ceteris, ea, quae legi poterant; ſigna tamen, quibus intervalla inter excerpta diverſa deſignarentur, aut apponere oblitus eſt librarius, aut appoſita ab iis, qui inde nova exemplaria petierunt, neglecta ſunt. Atque ea quidem multis in locis facile reperiri poſſunt, ut in ipſa noſtra recenſione ſigna apponere non dubitaverimus; in aliis ſatis quidem probabili iudicio ſuſpicari licet eiusmodi hiatus. Sed acceſſere aliae perturbationum cauſſae, quae iudicium implicant et impediunt. Nam exſtitere primum iam ſuperioribus ſaeculis, qui conſulere ſenſui carminis, et modo coagmentare et reponere luxata, modo hiatus ſupplere inſititiis verſibus male inſtituerent. Alii tantum loca, quae videbantur praeſtantiora, fortaſſe etiam quae caſtiora, exſcripſere; eius generis erant Scaligeri excerpta, quae ait eſſe pervetuſta. Elegias porro in antiquioribus libris non fuiſſe diſtinctas inter ſe, niſi forte obſcuriore ſigno, in aliis rubro, aut vacuo ſpatio relicto, ſatis conſtat. Has disiunxere adeo ac diſtinxere homines non omnino doctiſſimi. Nec tamen novare multa ne in his quidem conſultum eſt; primum, quia pauca tuto ſatis novare licet in hoc genere, tum, quia Scaligeranae traiectiones iam ſatis docuere, plus incommodi et moleſtiae iſta discrepantia numerorum in editiones auctorum inferri. Relinquere igitur ſatius eſt in primis ea, quorum correctio ſatis explorata non eſt, et de iis in obſervationibus criticis monere, quae nobis aliter conſtituenda videbuntur.

Inſcriptiones librorum librariis aut grammaticis deberi, notum eſt. In libris eſt fere praefixum: *Albii Tibulli equitis Ro. poëtae clariſſimi primus liber.* Sic Guelf. quoque 4. In Guelf. 2. *Albii Tibulli poëtae illuſtris elegiarum liber I. incipit de Amoribus Deliae.* Alii libri omni rubro carent.

2. *culti iugera magna ſoli*] Ita in plerisque ſcriptis, teſte Broukh. et ſic etiam in Cod. Reg. et Corvin. et Guelf. omnibus, vulgatum, idem in omnibus, quas novi, edd. etiam vett. utriusque ſectae. (Add. Zwic. 1. 2. Goth., ex quo Voſſius *multa* affert. W.) Probant Goeſius a Broukhuſio

husio laudatus et Vulpius, et nuper Henley. Debes itaque *iugera* accipere simpliciter *rura, arua*; aut cum Vulpio dices, esse illud perpetuum iugeri epitheton. Quidam tamen Codd. (Add. Voss. 2. W.) *iugera multa* praeferunt; quod secuti sunt Statius, Scaliger et Broukh., quia iugeri certa magnitudo, neque aliud parvum est, aliud magnum. Et verum est, dixisse veteres fere *iugera multa*, vel *pauca*. v. Broukh. ad h. l. cf. Ovid. III. Fast. 192. IV. ex P. 9, 86. Adde Burmann. ad Virgil. Ge. IV, 127. Rutil. I, 556. Burmann. Sec. Anthol. Lat. To. I. p. 260. Et sic ipse Noster inf. III, 3, 5. II, 3, 42., unde tamen potest videri *multa* in hunc locum venisse. Nunc *iugera multa* retraxi, quia librorum auctoritate nihil hic expediri potest; ad sensum autem *multa* praestant, *magna* et otiosa sunt et molesta. Nam si quem possidere audio *agros multos*, etsi poeticum non est — desiderabo enim *iugera mille* aut aliud quid — elegia tamen indignum non est, quamquam tenue vocabulum; at si quem possidere audio *magna iugera*, *magnos agros*, sentire videor aliquid incommode dictum, in primis pro elegiae simplicitate. H. Nullo adhuc exemplo, *iugera* pro *arvis* vel *agro* positum esse a Latinis, comprobatum est. Nam apud Horatium Od. III, 24, 12., quem locum affert H. Vossius, *immetata iugera* Getarum non sunt immensa, sed, contra morem Romanorum, certis finibus non distincta, nec certis possessoribus propria. Itaque epitheton *magna*, ut *iugeribus* inconveniens, adspernatus, *multa*, quod alii poetae hac in re frequentarunt — vid. Statium h. l. — retinui. Vossius, qui *magna*, ut poeticum, restituit, neque Huschkii neque aliorum assensum tulit. W.

3. 4. Reiecit hoc distichon post vs. 44. Broukhusius ad Scaligeri arbitrium. Accedo in hoc viris doctissimis, quod cum tota sententia male illud cohaerere et ipse profiteor. Ut autem eo, quo inseruere loco, opportuniorem illud stationem acceperit, vereor. Tum vero in ipsis verbis nonnulla sunt, quae totum distichon aut suspectum faciunt aut certe interpolatum arguunt. Sed primum videamus, quam male illud locum suum tueatur. Non agi potest nisi de eo, qui in castris versatur, hosti ex adverso positis, ut adeo partim perpetuus metus ab adsidente hoste, ne castra adoriatur, legionarium agitet, partim, ubi somnus obrepserit, repente classicum auditum quietem interpellet, cum adversus hostem vallum tuendum sit; nam si quis sensus verborum est, hic fere esse debet.

Sic

Digitized by Google

Sic autem ei primum diftichon parum refpondet. Nam qui adhuc fub fignis habetur, etfi forte ille congerere divitias dici poffit, nondum tamen ille *tenet* culti iugera foli; aut, fi tenet, alienum tamen hoc nunc a tota fententia Alioqui bene convenit hoc, quod in nota pofui, duplex ex militia lucrum, praedae et affignatorum agrorum h. l. refpici. Cogitabam de veteranis limitaneis, in imperii finibus adverfus barbaros collocatis, qui et agros tenere, et fimul militiae terrores experiri poterant. At Tibulli aetate nondum legiones in limitibus habebantur. Ita vero verfus a feriore poëta infertos credere neceffe eft. Sunt porro alia, quae in his verfibus premunt. Nam vocabulum *adfiduus* ftatim tertio hinc verfu redit; unde etiam nonnulli eo devenere, ut illo verfu *exiguo igne* reponerent. Sed non minus hoc altero loco vitium quaeri poterat. Tum vicino hofte recte terreri aliquis fe dicat: fic Ovid. IV. ex P. 9, 82.

Et quam vicino terrear hofte, roga.

At illud parum accurate dictum videtur, quod vicino hofte *labor terrere* dicitur. Quomodo hoc fieri poffit, ut labor terreat? Quod apud Silium legitur lib. XV, 52 *partique timore labores*, non minus in vitio cubare videtur. Recte quidem *terror* et *labor* iunguntur, militiae comites; *terrent* tamen ea, quae metuuntur, terrent mala, pericula, discrimina; *labor* autem, quippe qui tolerandus eft, premit, urget, exercet. Placetne hoc fubftituere: *Quem labor affiduus vicino exerceat hofte?* quod et in mentem venerat Musgravio, ut nunc ex Henley didici. An labor pro periculo, tanquam labor mentis dictus? an is mutandus in *pavor*, qui frequenti lapfu librariorum ceffit alteri? cf. Markland. Epift. crit. p. 113. Terreri faue metu, pavore, dicimur. Ovid. IV. Met. 801. *ut attonitos formidine terreat hoftes.* Vix tamen in militem cadit *pavor affiduus;* etfi perpetua trepidatio in caftris, quae ab hofte circumdata funt, effe poteft, et poëtae ea ipfa notione univerfe in re bellica utuntur: *puer — Vitamque fub divo et trepidis agat In rebus* Hor. Od. III, 2, 5. Vulpius, quem unum inter interpretes hoc loquendi modo, ut *labor terrere* dicatur, offendi vidi, laudabat amici coniecturam parum felicem: *torreat.* An olim fuit: *Quem clamor fubitus vicino terreat hofte.* Ita legi poffe, inquis, non dubito; fed olim ita fcriptum fuiffe, quo pignore contendas? Recte; ergo relinquamus hoc, quod ad liquidum perduci nequit. Vides alterum non minus improprie dictum: *claffica pulfa,* quae cani vel inflari dicuntur, non

Digitized by Google

non pelli. Poterat tamen vitari hoc; erant poëtae ad manus *claſſica rauca.* Aut igitur exoleverant litterarum ductus in vetere charta et male reparati ſunt, aut debetur totum diſtichon homini docto ex ſeriore aevo: ei claſſica *pulſa* eſſe poterant, quia *tympana pulſa* cogitabat, quae nunc ſignis militaribus edendis adhibentur. Nodell in Not. crit. p. 70. *tibiam pulſatam* ap. Lucret. comparat. Verum ibi eſt *tibia digiteis pulſata.* IV, 587. et V, 1384. At *claſſicum* canitur *tuba* vel *lituo.* H. Hexametrum vide qua equidem interpretatione in Notis tuitus ſim; tuetur Huſchkius hac annotatione: labor, qui ſemper inſtat, ſaepe de improviſo venit, recte dici poteſt *terrere.* Idem coniecturam ſuam *deterat* multis exemplis locutionum, *labor terit, frangit, πόνος τρίβει, τρύει,* illuſtrat. Pentametri ſanitas docetur explicatione Heynii; cui aſſentitur Eichſtadius, notans, verba, inſtrumentis, quae plectro aut digitis temperantur, propria, translata eſſe ad ea, quorum modulatio ore ac ſpiritu efficitur, Ariſtophanemque ſimiliter dixiſſe Av. 682. *καλλιβόαν κρέκουσ᾽ αὐλὸν φθέγμασιν ἠρινοῖς;* aſſentitur et Huſchkius, afferens e Plutarch. Sympoſ. II. Quaeſt. 4. Vol. VIII. p. 528. ed. Reisk. *καὶ κρούματα αὐλήματα καλοῦσιν, ἀπὸ τῆς λύρας λαμβάνοντες τὰς προσηγορίας.* et Claud. XVII, 312. *cui tibia flatu, Cui plectro pulſanda chelys.* Forcellinius etiam *pulſa* pro inflata per abuſionem dici ſtatuerat. Idem *claſſica* pro inſtrumentis accipit, quibus ſigna dantur, tubis, cornibus, lituis, ſecutus Aſconium in Divinat. Verr. Cic. c. 17. qui haec notat: *Symphoniaci ſervi* capiuntur, ut in claſſe pugnantibus claſſicum canant; unde ipſi tubae claſſis nomen eſt poſitum *claſſicum;* et Servii notam ad Aen. VII, 637.: *claſſicum* dicimus et tubam ipſam et ſonum. Recte, opinor, ſi exempla ſupra poſita comparas. Ceterum bene Heynius cenſet, ad nocturnos incurſus haec ſigna eſſe referenda, non, quod Voſſius quoque putat, ad vigilias nocturnas. Chorus in Soph. Aiace queritur, bello ſibi eripi *ἐννυχίαν τέρψιν ἰαύειν* 1203. et 1211. *ἐννυχίου δείματος* mentionem facit. De ſcriptura unius codicis *quoi,* a Voſſio repoſita, vid. Obſſ. ad I, 10, 64. W.

5. *Me mea paupertas vitae traducat inerti*] Ita vulgo legitur. *vita — inerti* Corvin. cum Guelf. 2. et Vincent. Bellov. Speculo morali VI. c. 81., ut olim coniiciebat Fruter. Veriſim. I, 6.; parum commode, ſi *traducere* h. l. dicas eſſe *παραδειγματίζειν,* deridendum praebere aut in contemtum ex ignavia adducere; melius eſt, ſi dicas *vita* eſſe pro *per vitam.* Ut *vitae* eſt *iter, curſus;* quidni et *ductus per* eam? Expo-

Digitized by Google

Expoſui in notis, quantum facere licuit, verſus ſententiam e vulgari lectione. *Ad vitam inertem eum adducit paupertas,* h. e. ut inertem agere vitam poſſit, conſequitur eo, quod paupere vita contentus eſt. Admodum tamen inſolentem et inſuavem loquendi modum hunc eſſe bene ſentio; et pro inutili nota ſuper alliteratione in *Me mea* mallem Broukhuſius uſum illum loquendi declaraſſet: *paupertas traducit me vitae inerti.* At eſt aliud dicendi genus ſatis frequentatum: *traducere vitam*, etiam, *vitam otioſam, tranquillam;* et Petron. 14. *Ipſi qui Cynica traducunt tempora coena,* h. e. victu tenui. H. Cum *paupertas*, in qua Tibullus degebat, conf. 19., ut tum mores erant, *probro haberetur;* teſte Salluſtio Catil. 12., homines cum alias divitiarum parandarum vias tum militiam ſequebantur, qua illae facile quaerebantur. Cum igitur arma deprecetur, optat, ut *paupertas* ſe ad *vitam inertem* ducat, nec ad *militiam* ſtimulet. Conſtructione *traduci vitae* pro ad vitam non offendor, quippe qui ſciam, verba motus, *venire, redire, pergere, intrare, ſuccedere, compellere, jacere* cum dativo poetice conſtrui. Et Huſchkius ſcripturam Tibulli veram habet. Goerenzius vero, ſtatuens, poetam non cupere, ut ad vitam inertem perveniat, ſed ut in ea permaneat, praefert *vita,* per vitam; quod nollem factum. Nam nec cauſa allata vera, et uſus loquendi comprobandus erat. Scripturam et interpretationem Fruterii, qui et *inertis vitae* ſuſpicatur, opinionemque ſuam verſibus 57. 58. defendit, amplexus eſt Gronovius Elench. Antidiatr. p. 209 — 211. ed. Lipſ.: propter paupertatem licet infament me homines, et per ora traducar tamquam piger, iners, nihil curo, dum aſſiduo igne focus mihi luceat. Sed ut de ſenſu taceam, ubi exempla conſtructionis *traducere aliquem aliqua re?* Handius ibi p. 211. *inertem vitam* interpretatur non ſpecioſam, ignobilem; Cruceius in Muſcario p. 124. ita: *Traducat*, proprie, id eſt avocet mentem meam ab aliis ſtudiis, quae ſecum volutat, ad poeticum. *Hic* enim *dux* ſum *mileſque bonus,* ait mox Tibullus. Quam explanationem nemo probabit. W.

6. *aſſiduo — igne*] **Ita vulgo editum usque ad Scaligerum, etiam in vett. edd. utriusque ſectae. Sic ſcriptorum quoque pars, et Cod. Reg. cum Corvin. Alii ſcripti, cum Vincent. l. l., Guelf. 2. pro var. lect.** ***exiguo,*** **quod cum Scaliger repoſuiſſet, a Broukh. reiectum eſt. Placere poteſt utraque lectio. Codicum auctoritas fere par, ſi omnino in Tibullo ex librorum auctoritate quidquam con-**

Digitized by Google

ſtitui poteſt; nam *numero* fere *librorum* lis transigi ſolet; quandoquidem *vetuſtatis* vel *diligentiae* et *doctrinae auctoritas* vix de uno et altero codice prodita eſt ab iis, qui eos verſaverunt. *exiguo igne* ſe commendat, ne bis occurrat intra paucos verſus vox *aſſiduus*. Reprehendunt quidem eam, quod *exiguus* et *parcus ignis* in foco vix eſſe poteſt in laude. Enimvero extenuare ſolemus ea, quibus nos contentos eſſe ſignificamus. Contra verum poëtae votum declarat alterum *aſſiduo*, quod hactenus maiorem veritatis ſpeciem prae ſe fert. Ita ex hoc ipſo verſu dixiſſe creditur Martialis X, 47. 4. *focum perennem*, et e quo ſtabilit lectionem Jortin (*Tracts* T. II. p. 448. Theocritus Idyll. XI, 51. ἀκάματον πῦρ; ſed haec tantum illuſtrant lectionem, non ſtabiliunt. Nec ἀκάματον eſt quod *aſſiduus*, ſed eſt perpetuum ignis epitheton ex natura eius petitum, quod materia ſuppetente non exſtinguitur. Addit Broukh. et hoc, *lucere* non niſi de magnis ignibus a poëtis dici; quod tamen et ipſum leve eſt. Reſpexit hunc locum Statius I. Silv. 2, 255.

divesque foco lucente Tibullus.

Verum ad lectionem dubiam nullum praeſidium inde nanciſcimur. Omnibus expenſis pronior ſum in alteram lectionem *exiguo*. H. Eamque recepi. Magis placet declaratio animi continentiſſimi: dummodo pauca mihi ſint ad vitam ſuſtentandam, quam ſententia, epitheto *aſſiduo* ſignificata: modo ne umquam inopia vel fame premar. Mecum faciunt Eichſtadius et Voſſius, cui *aſſiduus ignis* vitam luxurioſi notare videtur. *aſſiduo* tamen praefert Gruterus, eumque ſecutus Gronovius Diatrib. Stat. lib. IV. c. 43. p. 434., denique Huſchkius, hunc ſenſum ineſſe ſtatuens: ut *perennis* ſit domeſtica felicitas, optat Tibullus; lectionemque illam et propter auctoritatem veterum Grammaticorum et propter repetitionem vocis retinendam eſſe. Suaviter enim focum Tibulli *aſſiduo igne* lucentem opponi *aſſiduo* militis *labori*; (ſimilem oppoſitionem, aequabilis nimirum tranquillitatis et laboris non interrupti, Henley ſibi finxerat). Haec interpretatio viri Latine doctiſſimi mihi non magis probatur, quam quae adiecit: *exiguum ignem* hominem deſignare, in magna inopia viventem; idque a Tibulli conditione alienum eſſe. Verbis enim *ignis exiguus* pro diverſa ſententiarum iunctura diverſa ineſſe poteſt ſignificatio. W.

7. 8. Diſtichon hoc pro fragmento a ceteris diverſo habendum eſſe videtur. H. Cohaerentiam ſententiarum in Notis demonſtravi, nuncque Huſchkium mecum ſentire video. Idem locutionem *ſpes deſtituit* abſolute poni ex Livio

Digitized by Google

vio I, 41. docuit. Goerenzius, qui *me* ſupplendum eſſe putat, coll. I, 5, 40. II, 6, 13. 45., correctione *neu* pro *nec* nexum reſtitutum cenſet. — Goth. 10. *in* pro *et*. v. 11. *ſtirpes*. W.

11. *ſtipes — deſertus*] qu. Palat. *deſectus*, male. Salmaſ. de Cruce p. 514. malebat *deſixus*, ut inf. I, 3, 43. *fixus in agris lapis*. Burmann. ad Virg. Aen. II, 714. *deſertum ſtipitem* accipiebat, ut *deſertam Cererem* illo in loco, h. e. vetuſtate relictum et parum frequentatum ſignum dei. Nec vidit vir doctus, obſtare *florea ſerta*, quae ſi habebat, non erat prorſus deſertus deus. *Deſerere* pro deſigere accipiendum, ut in nota monitum. Sic *deſtituere* quoque. Apud Varron. R. R. I, 20, 2. *furcae deſtitutae*, ubi v. Intpp. cf. Burmann. Sec. Anthol. Lat. lib. III, 174. ubi eſt *deſiſtere*. H. Broukhuſii ſententia diſplicet. Nam grammatica obſtat, ne *deſertus* a *ſero*, *ſatum*, derivetur, neve a *ſero*, *ſertum*, ſenſus. Neque hilum probant compoſitiones *deſigere, deſodere* (κατορύττειν). *Deſertus* eſt ſolus, ſolitarius, in loco infrequenti poſitus. Forcellinius notavit, *alcyones*, quas Ovidius *ſolas* Heroid. XVIII, 81. vocaſſet, apud Propertium I, 17, 2. *deſertas* dici. Lachmannus mecum communicavit Propert. 1, 20, 36. *deſertae arbores*, quod convenit cum ἐρημαίῃσι δρυσὶν Moſchi III, 21., quem locum Huſchkio debeo. Apud Virgilium Aen. XI, 843. *Nec tibi* deſertae *in dumis coluiſſe Dianam Profuit*, Camilla dicitur *deſerta* h. e. ſolitaria. Vindob. *agros*, in marg. *agris*. Rem illuſtrare Nodell. Not. Crit. p. 72. notat Heynius. W.

12. *florea ſerta*] Nos *Feſtons* dicimus. Alii libri, etiam Regius et Corvin. (Add. Zwic. 1. 2. et Goth.) habent: *florida ſerta*, quod ubique in edd. viſitur; ſed recte illud (quod eſt in Ask.) praetulit Broukh. quem vide. Eadem varietas El. 2, 14. H. Vide Burm. quoque ad Anthol. L. T. I. p. 653. de vocabulis *floreus* et *floridus*. W.

14. *Libatum agricolae ponitur ante deo*] Ita Muretus correxit. Plures libri, etiam Regius, et vett. edd. cum Ald. pr. habent *deum;* nempe mutatum propter particulam *ante*, quam non meminerant Tibullo abſolute poni. v. II, 1, 24. 5, 66. III, 1, 10. hoc loco, antequam ipſe poma guſtem. Alii adeo *agricolam* repoſuere, ſcilicet ut accuſativo *deum* conveniret. Ald. ſec. unus Gebh. et pro var. lect. Guelf. 3 *deos;* quod et Barthio placuit, ut legeretur *agricolas deos*. H. Mureti correctionem firmant codd. Ask. et Vindob. — Cetera apogr. cum Zwic. 1. 2. dant *deum;* marg. Vindob. *agricolam*, Goth. *libatur*. In verbis *ponitur ante* nihil ſupplendum eſſe mihi videtur. *Ponere ante* eo ſenſu

dictum,

Digitized by Google

dictum, quo Plautus Men. II, 2, 2. *Bonum anteponam prandium pransoribus* verbum compositum *anteponere* usurpavit. Confirmat sententiam locus Horatii Sat. I, 3, 92.

Aut positum ante mea quia pullum in parte catini
Sustulit esuriens.

Adde infr. II, 5, 98. *coronatus stabit et ante calix* similem usum verborum *stare ante;* et *agere ante* Virg. Ge. III, 552. *Pallida Tisiphone Morbos agit ante Metumque*, cum quo cf. Tibull. I, 2, 69. ibique Santenium Bibl. Crit. III. p. 68. Similiter eodem significatu usurpatur *praei* et *i prae* (Ter. Eun. V, 2, 69., et *abi prae* Ad. II, 1, 13.), nisi quod hoc poetarum est — De sententia ad particulam *ante* supplenda vid. Obss. ad II, 1, 24. — Locus II, 5, 66. non convenit. — Ad rem illustrandam facit Censorinus de Die Nat. c. 1. de maioribus referens: *cum perceperant fruges, antequam vescerentur, dis libare instituerunt,* ubi vid. Lindenbr. p. 5. W.

15. *tibi sit*] in Reg. *sit* deest. pro *rure* vitiose *thure.* In nonnullis interpolatum *fit.* Sed est dedicantis *sit*, ut iam Broukh. monuit. *Flava* autem *Ceres* est pulchra, quis dubitet? Male ad messem referas.

17. *ponatur*] Maluere viri docti apud Broukh. *donatur*, qui defendit alterum: esse verbum proprium, ut notet sedem certam ac stabilem etc. Hoc est argutari. *Poni* proprium est de statuis et signis, quae collocantur. Nihil amplius. H. Pro *ponatur* Zwic. 1. *potiatur*, sed a correctore mutatum in *ponatur*. Tria apogr. (Goth.) *ortis.* W.

18. *Terreat et*] Corvin. sicque unus Statii cum Guelf. 3. Nec displicet. *curva falce* unus Broukh.; *sceva* duo, ex more librariorum; unus *scevus;* et quartus Palat. *scaevas,* quo alii alludebant, unde veram lectionem esse putabat Gebhardus *scaevus aves.* Broukhusius miratur, eum non vidisse, *scaevas* ad auguria et auspicia spectare. Possunt tamen *scaevae aves* esse sinistrae, odiosae, molestae, inprimis in poëta. H. Monac. *terreat et,* atque *ubi* pro *tibi* v. 18. — Ask. et Goth. (ap. V.) *saevas*, Voss. 1. *sceva.* *Saeva* mihi videtur falx vineatica eodem significatu dici, quo *dura* illa audit I, 7, 34.; utpote inutilibus arboris vel vitis abscindendis putandisque non parcens, ab hominibus falcem tractantibus translato epitheto. Qui usus loquendi in instrumentis caedis et necis tritissimus; neque in fabris ferrariis aut arte eorum insolitus. Vid. Tibull. I, 3, 48.

nec ensem
Immiti saevus duxerat arte faber.

Positura verborum mira ob vocem *Priapus* ita in pentametrum

trum reiectam egregie illuſtratur loco ſimillimo Val. Flacc. I, 468.

Quin et Cecropiae proles *vacat Orithyiae,*
Temperet ut tremulos Zetes fraterque *ceruchos.* W.

19. *felicis quondam nunc pauperis agri Cuſtodes*] Cod. Reg. *felices,* ut etiam alii ap. Broukh. et Guarnerianus, minus bene; ſic enim oppoſitionis perit gratia. (Quatuor apogr. (Goth.) *felices.*) Porro pro *agri* Vulpiana utraque habet *horti,* operarum, puto, vitio; nam in nulla Edit. neque Cod. reperitur, praeterquam in Exc Lipſ. Niſi hoc forte viro docto ex *Luſibus* in animo ſedebat; nam Carm. 21. (Virg. Ecl VII, 34. W.)

— *cuſtos es pauperis horti.*

et 86. quod eſt Catulli 20, 4.

Herique villulam hortulumque pauperis.

20. *Cuſtodes*] unus Broukh. *Cultores* male. *veſtra*] Ed. Lipſ. cum ceteris edd. vett. Guelf. 3 cum altero in marg. *noſtra.* et v. 23 *nobis.* H. Zwic. 1. et Voſſ. 3. *noſtra: veſtra* ſunt vobis debita. Pro *quondam* mira ſcriptura in Corv. *condam.* W.

21. *Tunc*] Voſſio in *tum* de coniectura mutanti accedere non poſſum. Is poetas huic regulae ſe adſtrinxiſſe affirmat, ut ante conſonantem vel plures *tum, tunc* tantum cum vi poſuerint; cf. Ge. Virg. I, 136-145.; loca, quae illi adverſarentur, corrigenda eſſe cenſens. Sed ut particulis *tum* et *tunc* eadem ſignificatio eſt, ita uſum earum diverſum eſſe, negari nequit. Particula enim *tunc*, non *tum*, tempus aliquod praeteritum, praeſenti oppoſitum, notat, ita ut ferme ei *nunc* reſpondeat. Cic. Philipp. VII, 5. *Sed erat tunc excuſatio oppreſſis — nunc nulla eſt.* cf. Tibull. I, 6, 10. 11. Antitheſi autem notationi temporis conciliatur vis aliqua, quae vel abſque illa huic vocabulo ineſt. Iuven. II, 30. de Domitiano moecho: *qui tunc leges revocabat Amaras — Quum tot abortivis fecundam Iulia vulvam Solveret.* Add. Tibull. I, 9, 79. 10, 19. ubi nulla varietas. Aen. I, 408. *Quis tibi tunc, Dido, cernenti talia, ſenſus?* quod Mediceus quoque habet. Cf. Tibull. I, 4, 53. In talibus locis tantum abeſt, ut *tunc* de coniectura tollendum, ut cum altera lectione *tum* permutandum non ſit. Et vide, an e codicibus illud ſit reſtituendum Aen. IV, 596. *Nunc te facta inpia tangunt? Tunc decuit, quum ſceptra dabas.* Etiam ubi notationi temporis nulla ineſt vis, codices tamen non variant, aut minus boni *tum* praebent, *tunc* mihi retinendum eſſe videtur, ut apud Horatium Od.

I, 13,

Digitized by Google

I, 13, 8. *Tunc nec mens mihi nec color,* qui locus Vossii diligentiam effugit. Cur enim poetas, *hunc* et *nunc* ante consonas qualescunque usurpantes, particulam *tunc* ibi tantopere odisse statuis, ut eam semper respuerint? Adde quod suum quisque in re tam parva morem sequi, aut, ut Huschkius observat, fieri potuit, ut pro diversitate consonae sequentis modo *tum* scriberetur, modo *tunc*. Ex iis autem, quae supra posui, Virgilio Ge. I, 454.

Sin maculae incipient rutilo miscerier igni,
Omnia tunc pariter vento nimbisque videbis
Fervere.

tum reddes e cod. Mediceo, quem nec Vossius secutus est; et Ge. I, 341. 342. Ceterum formulae *tum vero, tum primum* magis frequentantur, quam *tunc vero, tunc primum.* Tacitus Hist. 2, 6. *tunc primum* dixit. Sed ille, si codices cum fide comparati sunt, *tum* et *tunc* promiscue saepius posuit. — Goth. (ap. V.) *lustrabit.* W.

22. *hostia magna*] *magna* comparative, ratione angustorum finium habita et tenuitatis agelli. Sic et Cod. Reg. quod recepit Scaliger, a Mureto iam in scholiis e libris propter sensus rationem praelatum alteri lectioni, quae in plerisque libris, omnibus Guelff. et edd. ant. etiam Rom. et Lips. cum Corvin. est, *hostia parva.* Habet et haec lectio, quo se tueatur, si cogites opes poëtae accisas; et vim habet ad multo magis extenuandam fortunam. Pro suo quisque sensu de his statuet. Nam sunt innumera, inprimis in poëtis, de quibus nulla nec iudicii subtilitate nec auctoritate pronuntiari potest, ita ut arrogantiae aut pertinaciae sit, alios ad assensum cogere velle. H. Apogr. (Goth.) et Zwic. 1. 2. cum Guarn. *parva,* marg. Vind. *magna.* W.

24. *clamet*] Reg. *clamat,* ut et alii scripti et editi ap. Broukh. H. Adde Guarn. et tria apogr. in quibus Goth., ubi et *messae.* — Pro *vobis* Zwic. 1. *nobis.* Guarn. *mystica* pro *rustica.* — *quam.* In Zwic. 2. superscriptum *al. qua.* W.

25. *Iam modo non possum contentus vivere parvo*] Broukhusius magnopere contendit, alteram negationem deesse, cum esse deberet: *non possum vivere non contentus.* Huius loquendi rationis exempla collegisse ait Manutium ad Cic. ad Div. I, 9. Muretum Var. Lect. X, 7. Verum illa tum locum haberent, et cum nostro committi possent, si hic esset: *non modo possum — sed ne — quidem.* Ita enim comparatum est cum omnibus exemplis, quae ab istis viris doctis, item ab Horatio Tursell. et aliis laudantur, ut primum *non modo,* nunquam *modo non,* sit, deinde ut vel *ne — quidem,*

Digitized by Google

quidem, sed vix, vel *sed etiam, verum etiam* sequatur: v. c. Cic. ad Div. I, 9. *non modo praemiis — sed ne periculis quidem compulsus ullis.* Unum exemplum est, ab nemine tamen horum notatum, quod huc conferri possit, in Cic. ad Att. XIV, 5. *eos — tantum non laudari atque amari, sed parietibus contineri.* Verum Broukh. adeo *non possum* simpliciter pro *non possum non* poni posse putavit: cuius rei exemplum exstare non putem. Vulpius *modo non* pro *non modo* positum accipit, quod primum nescio, an bene fieri possit; deinde sententia languens inde efficitur: *non modo modico contentus possum vivere — sed etiam aestum vitare sub umbra.* Scaliger Excerptorum suorum fidem sequitur, in quibus est: *Quippe ego iam possum.* Sed hoc interpolatricem manum nimis aperte prae se fert; quae omnino in illis Excerptis saepe sententiarum capita aliter constituit: nimirum ut iis sensus constaret, seorsum lectis. Ego *modo non* aliter posse accipi non puto, quam pro μονονουχὶ, fere, propemodum. Ita video etiam Statium sensisse, qui laudat illa Aeneidis IX, 141.

— penitus modo non genus omne perosos
Femineum.

ut sensus sit: *Iam fere possum, iam tandem animum meum ita paravi, ut, deposito illo divitiarum per militiam parandarum studio, in agro meo otium ferre possim.* quod Horat. II, Carm. 6, 5. dicere voluit:

Tibur Argeo positum colono
Sit meae sedes utinam senectae,
Sit modus lasso maris et viarum
Militiaeque!

Illa verba: *contentus vivere parvo,* respondent istis: *Me mea paupertas;* ista vero: *Sed Canis* etc. his: *vitae traducat inerti. deditus esse viae* dictum videtur, quia iter illud, animo ad divitias comparandas intento, instituitur. cf. v. 49. Ne quis porro ad *rivos praetereuntis aquae* offendat, et fortasse *ripas* hic quaerat, tenendum, *rivum aquae* etiam alios, v. c. Horat. III. Carm. 16, 29. Virgilium et ipsum Livium dixisse. (Plura loca vid. collecta Heynio ad Virg. Ecl. VIII, 87. Similes compositiones sunt *crateras olivi* Ecl. V, 68. — τρίπους λουτρῶν Soph. Ai. 1405. ἄστρων εὐφρόνη Electr. 19. W.) Particula vero *Sed* maxime referenda ad v. 26. quanquam fere reponendum putem *et:* v. ad I, 9, 44.

Ita quidem locum expediri posse, olim putabam. Sed languet et friget vel sic sententia, nec videtur versus tam

male

Digitized by Google

male concinnatus: *Iam modo non possum*, a Tibullo proficisci potuisse. Tum sequentia quoque luxata esse arguit hiatus inter sententias. Ad sensum saltem praeferam *Iam modo, iam possum*, (in quod Guyetus incidit. W.) elegantius quam, *Iam modo nunc:* quod in codd. est Guelf. 3. et Ask. Nisi forte iuncta fuit superioribus sententia: *Agna cadet vobis — Si modo nunc possum.* Exciderat profecto una ex particulis, eaque male suppleta est. Sed alterum *Nec semper longae deditus esse viae* multo magis laborat. Contorti et ingenii et sermonis est: *longae viae deditum esse.* Ad litterarum ductum prope quod accedat, nihil succurrit, cui satis fidam. Sententia fere haec esse debuit: *Nec semper longae taedia ferre viae.* Comparato versu ex Copa 5. (Virg. T. IV. p. 204.) *Quid iuvat aestivo defessum pulvere abesse,* ariolari possis: *Nec semper longa fessus abesse via.* Totum autem distichum h. l. sublatum esse velim; insertum fortasse ea de caussa, quod sequens versus: *Sed Canis* legitur depravate ex: *Sit Canis aestivos ortus vitare* h. contingat hoc, liceat; ut inf. I, 6, 24. *Tunc mihi non oculis sit timuisse meis.* Mox *Canis aestivos ortus* suspectos habebat Bentleius ad Horat. I. Sat. 6, 126.; non enim tempus Caniculae, sed aestum vitari posse sub umbra. Sed velificabatur ille caussae suae, dum ea scribebat ad Horatii lectionem antiquam revocandam. Canicula enim et ipsa et eius ortus pro aestu poni et possunt et ubique solent. Multo minus admittemus viri summi coniecturam: *Canis — ictus.* Ad sensum cf. Prop. III, 4, 6. seqq.; et Alcaei fragmentum a Mureto comparatum:

—— λασίας θάμνῳ ὑπὸ πλατάνου
Καῦματ᾽ ὀπωρινοῖο φυγὼν κυνός.

Ait se sub umbrosae platani fronde aestum fugere Caniculae sub aestatem adultam. H. Henley ὑποθετικῶς versus 25. 26. accipere: Si *non possum vivere — sed* (at) possum *vitare*, notat Heynius. Lacunae signa post v. 24. sustuli, ita sententias singulas cohaerere ratus: Cum Laribus se in posterum etiam agnam mactaturum esse promisisset, non vero hostiam maiorem, causam huius rei subiiciens a versu 25., ampliora se numquam appetiturum, nec castra amplius secuturum, sed parvo contentum vitam rure quietam exacturum esse profitetur. Ut Heynius voluit, et Vossius fecit, dedi *Iam modo, iam,* pro quo censor editionis Vossianae *Iam, modo iam* postulavit; non quod Tibullum ita scripsisse mihi persuaderem, sed ut negatio abesset, quae sententiam totam perturbaret. Huschkius correctionem illam prorsus improbans

bans et compositionem *iam modo,* proponit: *Iam volo, nam possum, contentus* etc. Goerenzius *nam* pro *iam* coniiciens, quae particulae saepe confunduntur, cetera, ut sana, ad verba *Io messes et bona vina date* refert: Tibullum optare, ut ipsi *quovis anno* (v. 9.) *frugum acervi et pleno pinguia musta lacu* subnascantur; nam exiguo tantum frugum fructuumque (ex anni vitio) proventu contentum vivere ipsum non posse, licet ceteroqui divitiis facile careat. Goth. *possem.* — Zwic. 2. *contemtus,* sed sic ut *m* sit correctoris. — 26. Verba *nec semper* etc., quorum sensus est: et abstinere militia, quam prius toleravit, ut vidit et Henley, sana sunt, cf. Not. *Semper* de rebus, quae assidue fere vel saepius fiunt. Propert. I, 20, 1 . *semper adire lacus.* — 27. *aestivos ortus* defendit et Huschkius contra Bentleium. Zwic. 1. *hortus.* — 28. *rivos* Vossio mutatum in *rivum,* emendationem Burmanni; hominem ad unum rivum requiescere. Quid si duo vel tres per silvam serpunt, ubi requiescis? Quis novit regionem Pedanam, ubi praediolum Tibulli? Nec his adminiculis opus est. Nam neque se *iacentem* vel *dormientem* fingit poeta, neque, si hoc velis, ad plures rivos *simul* iacentem. Vossius memor non fuit Virgilii Ecl. I, 52.

Fortunate senex, hic inter flumina nota
Et fontis sacros frigus captabis opacos.

ubi ipse hunc sensum reddit: requiesces in umbra ad *rivos* obliquo cursu labentes; neque Horatii Ep. I, 4, 4.

An tacitum silvas inter reptare salubres.

— Neque necessarium aut poëta dignum statuere, *rivos* esse canales, qui in hortos vel agros ducebantur. Ge. I, 106. *fluvium inducit rivosque sequentis.* Ovid. Remed. Amor. 194. *Ipse potes rivos ducere lenis aquae.* cf. Horat. Ep. I, 10, 6. W.

29. *Non tamen*] Colot. *pigeat bidentem.* Reg. Guelf. 3. et Corvin. *bidentes,* ut alii. Et sex apogr. (Goth.) Guarn. *ludentes.*

31. *Non agnamve sinu pigeat — referre*] *Nunc — agnamque — foetumque* Colbert. et ed. Brix. *pudeat* Ed. Rom., ut etiam ex Colot. notavit Broukh., ex aliis Statius. Repetitum est ex v. 29. H. Vindob. *pudeat,* in marg. *pigeat.* — Apogr. duo et Zwic. 1. 2. *foetumque.* Goth. *foetusque* (apogr. m. *foetisque.*) Goth. *desertur* et *sitresque.* *Pudeat — pigeat* e more Tibulli pro *pudebit — pigebit.* W.

34. *de magno praeda petenda grege est*] *Est* in finem reiecit Brouh., sequutus aurium iudicium, ex uno Heinsii. Nihil tamen molesti inest alteri, quod ubique legitur: *de magno est p.* A quibusdam Statii aberat *est.* (Et eiecit Vossius,

Digitized by Google

fius, ut oratio fieret ποιητικωτέρα. Equidem cum Hufchkio id verbum in finem verfus reiicere, quam prorfus eiicere malo. Broukhufii fententiam, firmatam auctoritate Zwic. 2. et Voff. duorum, amplexi funt Goerenzius et Lenzius, ne pentameter in brevem defineret fyllabam. Vid. Obff. ad I, 4, 4. W.) Deinde Ed. Rom. *praeda tenenda,* valde obvio errore. Ad fenfum fimilis eft lufus Catulli 19, 19.

> *Quare hinc, o pueri, malas abstinete rapinas.*
> *Vicinus prope dives est, negligensque Priapus,*
> *Inde fumite.*

Inf. IV, 1, 187. *Et domino fatis et nimium furique lupoque.* Poft hunc verfum aliqua intercidiffe nullus dubito. Reliqua bene cohaerent usque ad finem Elegiae. H. Vide an ita fententiae cohaereant. Ne fures, lupive gregem exiguum imminuant, optans, illum confervatum et auctum iri, fperat; nam Palilia fe pie celebrare. Similiter Goerenzius, cohaerentiam fingulorum conftituit. Itaque figna lacunae, cuius Hufchkius veftigia nulla reperire potuit, delenda cenfui. W.

35. *Paftorumque deum* vel *Paftoremque deum*, fc. Panem, male coniiciebat Pafferatius. cf. Broukh. Tum *Nunc ego* Comelin. mf. apud Gebhard.

36. *Palen* alii ap. Statium. H. et Zwic. 2. Voffius, qui hanc fcripturam recepit, refutatus eft ab Hufchkio, qui in Italicis nominibus Latinam terminationem ufurpaffe optimos fcriptores notavit, praeeunte Charifio p. 69. Santenio, et Bentleio ad Od. Horat. III, 17, 7. — Apud Ovid. Faft. IV, 746. codex Francofurtenfis praebet *Palem.* W.

37. *Adfitis divi*] Scal. Exc. *Vos quoque adefte dei.* v. inf. ad II, 6, 19. *neu vos* bene revocavit e libb. Broukh. pro *nec.* mox Reg. Guelf. omnes, et Corvin., ut multi, *e paupere menfa.* Sic et Edit. Lipf.: at ex Rom. praepofitio excidit. Primus Broukh. mutavit. Hoc loco nil refert, utrum ferves; fed ap. Cornel. Nep. in Themift. 2. §. 6. *quidnam facerent de rebus fuis* non male legeris *e rebus fuis.* (Vulgata apud Nepotem bona. cf. Sall. Cat. 50. W.) Porro *menfa* h. l. non eft facra menfa, etfi inter utenfilia facra id genus habebatur, fed Tibulli menfa, in qua appofitae fruges ac poma funt, unde pars praelibata diis in ara ponitur. H. Apogr. fere omnia *Neu — de.* Voff. 3. *donec vos e.* Monac. Zwic. 1. 2. *e.* Goth. *eft.* Praepofitio *de* unice vera. Supr. 15. *noftro de rure corona.*

 Iuven.

Digitized by Google

Iuven. I, 137. *de pulchris et latis orbibus comedere patrimonia.* — *Affitis* Muret. W.

38. *nec e puris fpernite fictilibus*] Scaliger ex vetufto fuo codice repofuerat *parvis*, quod poffit placere, quia convenit magis iftis: *de paupere menfa.* Sed comparare debes *fictilia* et *pauperem menfam*, quae bene fibi refpondent. Suftulit *parvis* Broukh., quem vide. H. Et Hufchkius *puris* defendit. Vindob. *fictilis.* W.

39. *primum*] vulgo legitur. *primus* Witt. pr. cum binis Anglic. Heinfii. H. *Primum*, ita extra enumerationem pofitum II, 1, 59. I, 7, 35. Plaut. Afin. 5, 2, 37. fignificat, antiquiffima pocula fictilia fuiffe; de qua opinione docte egit Hufchkius. Conf. in primis eruditiffimum Boettigerum *Prael. archaeol.* p. 28. W.

42. *avo*] *agro* Exc. Lipfii et Palat. quint. Guelf. 3. cum altero in marg. H. Add. Monac. Vindob. Voff. 5. cuius marg. *avo.* De *antiquo avo* vid. Obff. ad X, 18. W.

43. *Parva feges fatis eft; fatis eft requiefcere lecto Si licet, et folito membra levare toro.*] Principio in quibusdam fcriptis, in Guelf. 2. in marg., legitur: *parva fatis menfa eft,* quod videntur refinxiffe ii, qui in fuis habebant *meffis; menfa* enim et *meffis* permutari folent, vid. inf. ad IV, 1, 185., non minus ac *meffis* et *feges* v. I, 8, 19. Sed *meffis* antecedit v. 42.; nec *menfa* locum habet; nam refpondet hoc diftichon antecedenti, in quo erant *fructus* et *meffis.* (Henley tamen illam lectionem praeferre, notat Heynius. W.) Alii aliter interpolarunt. *Parca* etiam fuere, qui mallent. Pro *fatis eft* altero loco in quibusdam eft *uno* vel *parvo*, quod et Guelf. 3. cum altero in marg.; nempe intrufum ab iis, in quorum libris *fatis eft* femel tantum exaratum erat. (*Parvo* et Monac. cum Voff. 4.) *Lecto* habent omnes libri; cum tamen ftatim *torus* fequatur, Fruterius coniecerat *tecto*, (inventum nunc in Voff. 3. 4.) et recepit Broukh., qui etiam in hoc argutatur, quod tectum ftramineum ex *fegete* proxime memorata infert. *Requiefcere* tamen *lectum* poftulare videtur, et vix bene dicitur: *tecto requiefcere* pro fub tecto (quamquam *tecto* pro *in tecto* Latinum eft. Aen. I, 725. *Fit ftrepitus tectis.* W.); *torus* autem et *lectus* multo magis iuxta memorari poterant, quoniam proprie diverfae res funt: nimirum pulvinus fpondae impofitus. Itaque malui cum Vulpio retinere, et dicere: paullo languidius et indiligentius haec videri a Tibullo dicta; praefertim cum eodem modo *undae* et *aquae* inf. I, 7, 13. 14. fe excipiant. Quid? quod eundem fere in

Digitized by Google

in modum El. 3, 71. cum Cerberum *in porta* esse dixisset, subiicit fere ταυτολόγως:

— et aeratas excubat ante fores.

Heinsius ad Ovid. I. Fast. 287. p. 30. pro *lecto* coniecerat *fesso*, Guietus *lento*. Pro *membra levare toro* Stat. unus et duo Palat. Gebhardi habebant: *membra referre toro* dictum, ut *referre se, reddi quieti.* Pro *Si licet* mendose in edd. usque ad Scaligerum et in libris, etiam Reg. Guelff. est *Scilicet.* (Muretus, errata operarum in fine Tibulli recensens et correctionibus augens ex ingenio depromsit coniecturam palmariam *si licet* pro *scilicet* — nam *scilicet* et *si licet* et alibi et apud Propertium II, 28, (21) 50. confunduntur — addens, se non ausum esse a vetustis libris recedere; quam scripturam in Excerptis suis inventam, Mureti mentione non facta, Scaliger primus in editionem 1577. recepit. Hanc correctionem, quam mirum est e recentioribus nonnullos et Vossium ignorasse, quo loco posuisset Muretus, firmant Voss. 1. 3. 4. cum Bern. — Zwic. 1. 2. et Goth. dant *scilicet.* W.) Mox in *solito toro* magna est suavitas, h. e. non peregre, sed in domo sua. Scaliger ex Exc. suis maluit *solo,* quasi vero solus torus Tibullo superfuerit, (quod Scaliger statuebat. W.) aut ille solus in toro cubare maluerit; nam, quod docet exemplis Broukh., *solus torus* est is Latine, in quo solus, sine puella, recubas. Rom. Ed. vitiose *solido,* frequenti errore. v. Burm. ad Ovid. I. Art. 94. H. Si *lectus* et *torus* idem significant, assentior Heynio, negligenter hoc distichon exaratum esse, ut I, 3, 71. 72.; neque ab hac reprehensione liberari potest Tibullus observatione Huschkii, usum illum esse amplificatione sententiae, usitatissima classicis scriptoribus. Est illa, fateor, non solum propria priscae simplicitatis, sed omnium poetarum et oratorum; sed quamquam bonum est *lecto requiescere et membra levare*, num item probabis coniuncta *requiescere lecto et membra levare lecto?*. Nam quod *toro* altero loco substitutum est, nihil mutat. Diversa vero a prioribus inerit verbis *solito — toro* sententia, si *torum* peculiari significatione usurpatum notare statues lectum, in quo legere et scribere (de quo vid. Plin. Epist. V, 5.; et Horatius egit Sat. I, 6, 122. *Ad quartam iaceo,* cum quo conferes Iuven. VII, 79. *Contentus fama* iaceat *Lucanus in hortis*), vel, quod malim, quo se ab opere (Tibullus ipse agrum suum curare optat) aut ab ambulatione conferre solebant Romani. De lecto lucubratorio cogitabat iam Statius: est, inquit, in veteri libro *referre,* non *levare,* ut idem sit, quod reddere vel quieti, vel, quod malim, labori. Quae verba Vos-

 sius

ſius non bene ita intellexit, quaſi Statio in mentem veniſſet *referre lecto* accipere pro ſurgentem lecto ſe ad laborem conferre. Ex interpretatione mea ſaltem ferenda ſunt verba *levare membra toro.* Difficultatem non ſuſtulit Voſſius, cum, ut exquiſitius, recepit *referre,* quod quatuor codices, in his Goth., praebent. Propertius II, 33, 41. dixit *ſe recipere lecto.* Argutatur cenſor editionis Voſſianae, ſtatuens, *membra referre toro* nil amplius notare quam: ad torum ire. Verba motus cum dativo iuncta etiam motum in locum notare quis neget? Horat. Od. III, 21, 17. *Tu spem reducis mentibus anxiis.* Ovid. Met. VII, 588. *Quis non altaribus illis Irrita tura tulit?* Add. ex Pont. IV, 8, 24. Aen. IV, 392. Iuven. VII, 215. W.

45. *Quam iuvat*] Reg. *quem.* Heinſius malebat *quam iuvet. audire* ſuperſcripto *ſſe* Guelf. 3. *immunes* a pr. m. 2. H. Monac. et Voſſ. 4. *audiſſe.* Male. Coniungunt Latini poetae, nullo discrimine, infinitivos praeſentis et perfecti. Aen. Virg. X, 14.

Tum certare odiis, tum res rapuiſſe licebit.

Perſius Sat. II, 66.

Haec baccam conchae raſiſſe et ſtringere venas
Ferventis maſſae crudo de pulvere iuſſit.

Add. Iuven. XIV, 281-3. *poſſum reverti et vidiſſe.* — Infinitivum perfecti infinitivo aoriſti in talibus reſpondere quis neget? Vid. Perſ. I, 132. *ſcit riſiſſe.* — Differt I, 2, 95. 96. *Stare — detinuiſſe puduit.* Nam verbi *pudet* ſignificatio infinitivum et praeſentis et perfecti admittit. W.

46. *Et dominam tenero continuiſſe ſinu*] Haec eſt vulgaris lectio, quam ipſe in priore editione ex Vulpio ſervaveram. *Continere* tamen de complexu puellae dici, non memini. In uno Palat. emendatiſſimo, Gebhardo teſte, libro, et in Exc. Colot. fuit *detinuiſſe;* idem Corvin. habet, idque recepit Broukh. Et eſt ſane elegantius. Compoſita per *con* et *de* ſaepe permutantur. Sic IV, 1, 102. *decurrat,* ubi alii *concurrat.* (Add. II, 1, 24. et Aen. Virg. IV, 267. *urbem exſtruis,* al. *conſtruis.* Firmatur *detinuiſſe* auctoritate Monac. Voſſ. 2. 4. et Ask. — *continuiſſe* Zwic. 1. 2. Hamb. margo Vindob. *conticuiſſe.* — Handius tamen ad Diatrib. Stat. p. 435. an editores optimo iure *detinuiſſe* praetulerint, dubitat; nam *contineri* dici proprie eos, quos tempeſtas et imber moretur et domi teneat. Virg. Ge. I, 259. Non vidit vir doctus, *cubantem* deſignare tempus nocturnum, ubi homines ad opera non exeunt, et locutionem *tempeſtas me continet* nihil probare, cum ſit h. l. *homo me*

con-

Digitized by Google

continet. Latine autem dicitur *homo me cohibet*, cf. Tac. Ann. III, 3 f. — *Detinere* proprie est tenere, ne quis in alio loco vel negotio versari possit, cf. Eleg. II, 96.; tum *tenere*, ut apud Virg. Aen. IV, 84. *Aut gremio Ascanium, genitoris imagine capta, Detinet*. cf. Tibull. I, 2, 75. *retinere*. Unde simul probatur, iungendum esse *detinere sinu*: nec quemquam morabitur, quod sinum suum appellat *tenerum*. Ovid. Art. II, 452.

Ille ego sim, teneras cui petat ungue genas.

Monac. et Voss. 4. dant *tenero dominam*. W.) Deinde Vulpius iungit: *dominam tenero sinu;* sed facilius sinum Tibulli intelliges, cui se puella applicat. Sic El. 2, 75. *teneros* sibi *lacertos* tribuit; ead. v. 98.

Despuit in molles et sibi quisque sinus.

conf. Propert. IV, 5, 23. Alioquin legi posset *tepido;* Ovid. Epist. III, 114.

Te tenet in tepido mollis amica sinu.

III. Amor. 6, 68.

Spargebat tepidos flebilis imbre sinus.

ubi in quatuor Heinsianis legebatur *teneros*. Sed nil movendum; est epitheton simpliciter ornans.

48. *Securum somnos, imbre iuvante, sequi*] Ita primus reposuit Scaliger, suffragante Guelf. 2.; vulgg. *igne iuvante;* hoc et pars Codd., etiam Guelf. 1. 3. et Corvin. Et sane ille calore suo membra soluit et somnum conciliat; sed alienus ignis est ab h. l. et e librariorum lapsu ortum esse, docuit Broukh., qui eodem modo *imbre* pro *igne* reposuit apud Propert. III, 5, 36. (III, 3, 58.) H. *Imbre* Voss. 1. 4. — Guarn. Zwic. 1. 2. Goth. Hamb. *igne*, quod Gruterus (vid. Diatr. Stat. p. 435.) defendit: otiose hic *imbre iuvante* ponatur, cum illud *aquas*, quod proxime antecedit, *imbrem* facile inferat, nec minus ignis sopiat quam imber. Ibi Handius notat, Perreium quoque *imbre iuvante* in codd. invenisse. Et Muretus ad lectionem *imbre* praeferendam propensus est. Hamb. *ibernus*. Scriptura *quom*, quam huic loco e Monac. et Hamb. intulit et in toto restituit Tibullo, etiam de coniectura, Vossius, mihi non probatur. vid. ad I, X, 64. Goth. *Ausper* et *Sompnos* (ap. V.). W.

49. *Hoc mihi contingat*] Ed. Lips. *Non*. Male. Albinov. III, 15.

Hoc mihi contingat: iaceam tellure sub aequa. H.

Hoc

Digitized by Google

Hoc ad praecedentia referendum. Similis transitus est I, 10, 43. *Sic ego sim.* — Zwic. I. *non.* W.

ib. *sit dives iure, furorem*] Cod. Reg. *sit laetus:* et vers. sequ. pro *qui* Ed. Lips. *quis;* Guarner. *sim* et Zwic. 1. 2. unde scribi posset:

sim laetus rure; furorem
Quis maris et tristes ferre potest pluvias?

Rure etiam Exc. Scal. habebant cum ms. Comelin. Sed vulgata multo melior. H. Accedit eadem sententiarum iunctura I, 10, 29. *Sic placeam vobis: alius sit fortis in armis.* Pro *sit* Voss. 1. *si.* — Goth. *favorem* pro *furorem.* W.

50. *qui maris et tristes ferre potest pluvias*] Ita quicquid usquam librorum est legit, praeterquam quod in Exc. Scalig. ad evitandum in fine trisyllabum interpolatum est:

Qui maris et caeli nubila ferre potest.

de quo v. inf. ad II, 6, 20. Primus Broukh. ex Nic. Heinsii emendatione reposuit *Hyadas* pro *pluvias,* quod esse elegantissimum non nego; et sic, quoties de tempestate agitur, cum alii poëtae (cf. Heins. ad Virgil. Aen. III, 516.) tum Horat. I. Od. 3, 14.

Nec tristes Hyadas, nec rabiem Noti.

Verum non video, quomodo hoc in illius locum in textum venire potuerit, nisi dicas, quod poëtis saepe *pluviae Hyades* dicuntur, propterea *pluvias* a quopiam adscriptum fuisse, idque, magis notum, librarium quemdam arripuisse. Nam pro interpretamento vix adscriptum esse potuit. *Pluviae* et *Pliades* permutantur interdum, v. Heins. ad Virg. Aen. III, 516., sed non *pluviae* et *Hyades.* Sed neque in vulgata aliquid desideres, modo de itinere terrestri, sive de militia, cum sub dio agendum est, accipiatur. *Hyadas* autem ne convenire quidem carminis huius simplicitati censeo. H. Heinsius vocabulo *pluvias* offensus est, quia *imber* praecessisset; quod vanum esse argumentum vidit et Huschkius. Coniecturam Heinsii, ut necessariam, recepit Vossius, quippe de itinere maritimo solummodo cogitans. Recte, si *tristes pluviae* ad mare referendae sunt; quod secus. Nam *furori maris* h. e. navigationi periculosae *tristes pluviae* h. e. itinera gravia, saevis imbribus vexata, ut Heynius iam animadvertit, recte opponuntur. cf. Not. ad 26. — Simplicius Horatius II, 6, 7. utrumque verbis *mare* et *vias* notavit. Inepte Schrader *lituos* coniecit. W.

51. *potius pereatque*] Ordinem hunc, ut concinniorem, ex uno Statiano refinxit Broukh.; et iam Livineius ita coniecerat. Vulgo: *pereat potiusque.* Scripturam *smaragdi*

Digitized by Google

ragdi tuetur Broukh. ad h. l. et ad Propert. II, 16, 43. (II, 13, 43.) Ei accedit Burmann. ad Ovid. Met. II, 24. Res tanti non eſt; ſed vitioſam eam librariorum et artificum ſcripturam eſſe, probabilius ſit; non enim ſuppetit ratio, cur σμάραγδος non efferatur *ſmaragdus*. H. Bene Huſchkius ex Priſciano p. 564., veram ſcripturam eſſe *ſmaragdi*, probavit, eamque recepit. Voſſius tamen Broukhuſio obſecutus eſt; quamquam in pluribus apographis (Hamb.) altera eſſet lectio. — *potius pereatque* in Ask. et Bern. — Hamb. *pereatque potius*, ex qua translatione ortum eſt *pereat potiusque*, quod in Zwic. 1. 2. et Goth. Statius coniicit *pereant*. — 52. *Quum* pro *quam* Voſſ. 1. *et* pro *ob* Voſſ. 5. W.

53. *hoſtiles — exuvias*] Reg. *exiles*, ut alii ap. Broukh. Male. *perferat* et *praeferat* Guelf. 2. H. Zwic. 1. *hoſtiles*; ſic et Zwic. 2. ſed punctis improbatum, et correctum *exiles*, quod in apogr. quatuor (Hamb. Goth.). — Monac. *et* pro *ut*. — Voſſ. 2. *perferat*, 3. *praeferet*, Guarn. *proferat*. — Goth. *eximias* pro *exuvias* (ap. V.). W.

55. *Me retinent vinctum formoſae vincla puellae*] Non placebant haec Heinſio, nempe quod vincla vinctum retinent. Atqui Tibullum ea negligentia decet. Fuit in uno Broukhuſii: *me retinet vinctum f. cura puellae*; minus bene. Ovid. Remed. 213.

Tu tantum i, quamvis firmis retinebere vinclis.

inf. II, 4, 3.

— — — teneorque catenis,
Et nunquam miſero vincla remittit Amor. H.

In locutione *vinculo vinciri* nulla vis ineſt. Sophocles Ai. 62. dixit

Τοὺς ζῶντας αὖ δεσμοῖσι συνδήσας βοῶν.

Et praeivit Homerus, v. c. Il. X, 443. Imago bene in ſequentibus continuatur. vid. Not. — *victum* Goth. Voſſ. 3. — *retinet* Hamb. — Gloſſator in Zwic. 2. notat, Horatium aut *compede* (I. Od. 33, 14.) aut *loro* (nemo hoc dixit) aut *vinclo* ſaepe puellae *detineri*. W.

56. *Et ſedeo duras ianitor ante fores*] Heinſius mallet: *et ſedeo ut d.*, ſed id intelligitur; et ſaepe ipſum Heinſium hoc obſervare memini. Supra v. 7. *Ipſe ſeram — Ruſticus*, h. tanquam ruſticus; vide ibi Vulp. Horat. I. Epiſt. 2, 41.

— Vivendi recte qui prorogat horam,
Ruſticus exſpectat, dum defluat amnis —

v. Gronov. de Pec. Vet. I, 1.. *diras* un. Broukh.

57. *lau-*

Digitized by Google

57. *laudari curo*] recte Broukh. ut exquifitius praetulit e libris alteri lectioni: *cupio*, quae eft etiam in Ed. Rom., et hinc in ceteras fluxit; at Vicent. fortaffe cum aliis vett. edd. *curo.* quod in Guelf. 3. eft in marg. H. *curo* de cupiditate et ftudio dictum accedit prope ad fignificationem verbi *cupio*, quod vel conftructio apud Horat. Epift. I, 17, 5. *quod cures proprium feciffe* evincit. Hamb. *cupio me.* et *vomer* pro *vocer*, fed *c* fuper *m* a manu antiqua fcripto. Goth. *totum* pro *tecum.* Verba *mea Delia* ad fequentia traxit Voffius; improbatur Hufchkio. W.

59. *Te fpectem — Te teneam*] utroque loco Reg. Guelf. 2. 4. Guarn. item Edd. Rom. et Lipf. cum Venetis *Et* vitiofe; priore loco mutatum in Guelf. 1. Hemiftichium, *fuprema mihi quum venerit hora,* repetiit Aufon. Ephem. Orat. 72. H. *Et—Et* plura apogr. (Hamb.) — Zwic. 1. *Te fpectem et fup.* Zwic. 2. *Haec* corr. in *Et.* Voff. 3. *quam fpectem.* Hamb. *dum* pro *quum* cum Corv. — Goth. omittit *hora.* Muretus *Te teneam.* W.

60. *Te teneam m.*] Alii, et Guelf. 3. c. Aldinis, *Et teneam* vel *Et tenear,* hoc etiam Corvin. et Hamb. Expreffit Ovidius III. Am. 9, 58.

Me tenuit moriens deficiente manu.

61. *Flebis et arfuro pofitum me, Delia, lecto*] *Ante meum veniat — moefta Neaera rogum* inf. III, 2, 11. Et *arfuro lecto* Ovid. XIV. Met. 747.

Luridaque arfuro portabat membra feretro.

Dictum autem exquifite pro: *flebis me arfurum.* Beckius Comment. II. de Interp. p. 87. coni. *mea Delia.* H. Hanc coniecturam recepit Voffius, *me* languidum effe pronuntians. Omitti *me* in participiis ita ufurpatis, concedo. Num ideo, ubi ponitur, languet? Languebit vero et apud Ovidium Trift. III, 3, 39.

Nec mea confueto languefcent corpora lecto?
Depofitum nec me qui fleat, ullus erit?

et apud Maronem Aen. III, 209. — Liv. 27, 19. *vocatum eum interrogat.* Neque ea caufa mutationis iufta, quod codices nonnulli, ut Hamb. 57. Goth. VI, 55., in verbis *mea Delia* variant. — *Lectus* eft lectus funebris, in quo corpora efferenda componebantur. cf. Perf. III, 103. Idem, quod Tibullus a Delia, a Cynthia in lecto funebri compofitus exfpectat Propertius II, 10, 29.

Ofculaque in gelidis ponas fuprema labellis,
Quum dabitur Syrio munere plenus onyx.

Et Ovidius Am. III, 9, 55. hunc locum ob oculos habuit:

Cum-

Digitized by Google

Cumque tuis sua iunxerunt Nemesisque priorque
Oscula, nec solos destituere rogos.

Voss. 2. *posito.* — Goth. *mesta* (non meum apogr.). Hamb. *feres* pro *dabis.* Muretus ubique *mistus* cum Ald. II. W.

62. *Tristibus et lacrimis*] In Reg. vitiose *testibus.*

63. *Flebis; non tua sunt duro p.*] in Reg. *Non tua sunt in me duro* interpolatum. v. ad IV, 1, 39.

64. *ferro Vincta*] Reg. Ed. Rom. cum aliis *iuncta,* perpetua varietate. v. Broukh. h. l. Heinf. ad Ovid. I. Met. 121. VIII, 248. cf. Horat. I, 25, 1. *iuncta* Guelf. 3. cum altero in marg. ut 2. *vincta* c. altero. Apud Rutil. I, 489. recte emendarunt, *vincta fluenta gelu.* H. Ask. *phoebo ferro.* — Voss. 3. *iuncta* cum Corv. et Guarn. De confusione crebra verborum *vincta* et *iuncta* egerunt Statius ad h. l. et Bentleius ad Epist. Horat. II, 3, 202. — Goth. *sibi* pro *tibi.* — 65. Goth. *iuveneis* (ap. V. at *definire* pro *de funere*). Hamb. *defundere* pro *de funere,* nec emendatum — *nec* — *refere.* — Burmannus ad Anthol. Lat. T. II. p. 181. cum post *virgo* e codice Eboracensi commate distinguendum monet, quasi ante eum *virgo sicca* iunxerint, *nec* exhibet. — 69. Zwic. 1. *fata que.* — 70. Hamb. *mox* pro *iam* et Goth. (ap. m.) *adopta* pro *adoperta.* W.

71. *nec amare decebit*] Reg. et Ed. Lips. *licebit,* ut alii, et Guelf. 3. pro var. lect.; sed iam reiectum a Broukh. Notum illud, quod Statius laudavit:

Turpe senex miles, turpe senilis amor. H.

De re et oratione pluribus egit Bentleius ad Horat. Epist. II, 2, 216. Hamb. et Guarn. *neque,* quod non sequar. Nam Tibullus *nec* ante vocalem non vitavit; vid. I, 2, 23. et Obss. ad II, 4, 43.; neque ullus poetarum. Reizio igitur in prologo Persii *neque in* rescribenti non assentior. — Goth. *amore* (et *subcrepet* teste Vossio). — Zwic. 1. Ask. Bern. *licebit.* W.

72. *cano* — *capite*] e scriptis, adde Guelf. 2. 3. 4. ita Muretus e veteribus libris legendum putavit, recepit Scaliger. Vulgg. *capiti,* qui antiquus ablativus foret, sed hic parum gratus. cf. Vulp. h. l. H. Statio *capiti* non magnopere placuit, notanti: Haud paulo melius in veteribus libris *Dicere nec cano blanditias capite,* id est, nos iam canos. At recte vero e terso Tibullo expelluntur ablativi, *capiti, operi* I, 4, 48. qui cascam antiquitatem sapiunt. — Apogr. omnia *capite.* Zwic. 1. 2. *capiti.* — *dicere nec* non maiorem vim habet quam *nec dicere.* cf. I, 8, 4. Ita *et* apud

Digitized by Google

apud poetas poſtpoſitum ſimpliciter annectit. Virg. Aen. I, 35. 262. — 73. *lenis* Zwic. 2. — Guarn. *poſſes.* W.

74. *et rixas inſeruiſſe iuvat*] Heinſ. ad Ovid. Faſt. I, 287. coniicit: *inſeruiſſe ſerae*, ingenioſe quidem, ſed parum probabiliter. Nec placet hoc: *rixari cum ſera.* Malo dicere *inſerere* eſſe dictum pro ſimplici *ſerere*, facere, rixas, et poëtam dulces amantium rixas omnino commemorare. An *in* natum ex *con?* *conſerere rixas*, ut pugnam. Sic *committere rixam.* H. Hanc coniecturam, a libro Schefferi et Bern. confirmatam, recepit Voſſius; Columbo quoque, qui excerpta codicis Schefferiani ad Heinſium miſit, cf. Syllog. Epiſt. V. Illuſtr. T. V. p. 178., *conſeruiſſe* ſatis plenam efficere orationem viſum eſt. Nihil attulit Huſchkius. Tu vide, an verbum compoſitum *inſerere* h. l., ut apud alios ſcriptores, translate pro admiſcere, immiſcere uſurpatum ſit, ita ut dativus in verbis *frangere poſtes* lateat. Similiter *innectere* poſitum puto apud Virg. Aen. IV, 51. *Indulge hoſpitio, cauſasque innecte morandi.* Voſſ. 3. *riſſas.* — Exemplis in Not. ad 76. allatis add. Virg. Aen. IV, 424. *I atque adfare.* W.

78. *Deſpiciam dites*] Ordinem hunc ex MStis, quibus adde Guelf. 2. et Vindob., induxit Broukh. Alii, etiam noſtri, languide: *Dites deſpiciam.* Alias eleganter variatur verborum poſitus, etiam ab hiſtoricis aliisque pedeſtri oratione utentibus. v. Cort. in Sall. Cat. 2, 2. H. Zwic. 1. 2. *dites deſpiciam* cum Goth. Hamb. — Guarn. *vites deſp.* — Goth. *ſamam.* W.

E L E G I A II.

De lacunis huius carminis v. inf. ad v. 67. et 81.

1. *Adde merum*] Bene in Guelf. 2. adſcriptum ex Ovid. Rem. 809.

Aut nulla ebrietas aut tanta ſit, ut tibi curas
Eripiat; ſi qua eſt inter utramque, nocet.

novos compeſce dolores] Ed. Ald. ſec. cum iis, quae inde expreſſae ſunt, *graves dolores* habet; firmat id pars librorum apud Muretum, et, quantum ſenſu valeo, malim hoc ſolum lectum. Nunc critica praecepta iubent minus ſollenne praeferre; et magna pars librorum *novos dolores* tuetur, ut adeo poëtae relinquendum ſit. Nec tamen *novos* dicam cum Broukhuſio ſuper veteres novos, ſed recentes. Nam redierat paullo ante ab occluſa puellae ianua, vina popo-

Digitized by Google

poposcerat. In aliis *novos — furores* legi testatur Broukh., qui et ipsi non male locum tueri possent. Sed permutantur fere inter se *dolor* et *furor*. v. Burm. ad Ovid. Epist. VI, 140. Praestat igitur tenere vulgatum. H. Defendere et Santenium p. 67., notat Heynius. Nam *novi dolores* sunt quales antea non senserat. Iam enim spem Delia, praeter exspectationem nupta, fruendi omnem abiecerat, et gravius dolebat. Ita *novus magistratus* est quem antea non gessi Liv. 22, 35. *quia in tali tempore nulli novus magistratus videbatur mandandus.* Lectio *graves* vel est glossa vulgatae, vel ab eo inventa, qui dolorum, quos iam antea, discidio facto, ex amore se cepisse carmine quinto exposuit, immemor, adiecto *novos* offendebatur. Hamb. *furores*. Goth. *occupet et*. Voss. 5. *dolor al. sopor*. W.

2. *lumina victa*] tanquam somno obnitentia, cf. Broukh. Scripti nonnulli *vincta*; quae et ipsa recte dicuntur; Homerus saepe: μαλακῷ δεδμημένοι ὕπνῳ. Eurip. Bacch. 379.

> *Κισσοφόροις δ' ἐν θαλίαις*
> *Ἀνδράσι κρατὴρ ὕπνον ἀμφιβάλλῃ.*

ita ut difficile sit pronuntiare, utrum praestet cum h. l. tum alibi. Non raro enim in libris ita variatur: vid. inf. IV, 1, 57. et Cirin 206.; alterum tamen firmare potest Propert. III, 15, 42.

> *Atque hoc sollicitum vince sopore caput.*

Et Ovidius *succumbere oculos* dixit I. Met. 714. H. Add. Met. XIV, 779. *corpora victa sopore.* W.

3. *multo perfusum tempora Baccho*] Ita editum constanter, sicque nostri cum multis aliis scriptis. Add. tria apogr. Alii libri pari ferme numero, in his Guelf. 2. et octo apogr., (Guarn. *percusso*) *percussum*, tuente Heinsio. cf. Dousa in not. c. 1. et 7.; hoc et ipse verius puto, saltem exquisitius, ut Gr. βεβολημένος. Notum illud Ovidii Remed. 146.

> *— multo tempora quassa mero.*

Habet quoque rationem, scil. ut tangi, percelli adeoque et percuti videatur caput, dum vino turbatur; *hominem vini vis cum penetravit Acris et in venas discessit diditus ardor — quod vehemens violentia vini Conturbare animam consuevit.* Lucret. III, 475. Et ita Graecis οἰνόπληξ dicitur, quod tanquam attoniti et fulmine tacti mentis compotes esse desinunt ebrii, ut omnino mente capti *icti* dicuntur. cf. Heins. Notas in Propert. III, 6, 14. quas eius Adversariis P. Burmannus

Digitized by Google

mannus attexi curavit, nunc Burmannus inferuit editioni suae. *Tempora* vero, quia ea pars capitis, vino largiter hausto, maxime incalescit et acriores pulsus facit, quod iam Cyllenius vidit: hinc Propert. III, 15, 13. *fervida tempora* dixit. et Ovid. I. Am. 6, 37.

Ergo Amor et modicum circum mea tempora vinum
Mecum est.

Dicerem adeo cum Burmanno ad Valer. Flacc. VIII, 81. *percussum tempora* unice verum esse. Habet enim rationem hoc, quod modo vidimus; et similiter de somno ibid. *percussus nube soporis*, quemadmodum in Orphic. Argon. 540. γλυκερῷ βεβολημένος ὕπνῳ. Contra autem, tametsi *vino perfundi* bene dici videtur per se, uti et similia: *vino madere, tingui* (Horat. IV, 12. 23.), *proluere se* (Virg. Aen. I, 739.), dilui, τέγγεσθαι, βρέχεσθαι, non tamen, quomodo aliquis *tempora vino perfusus* dici possit, facile est docere. Id nihilominus dici posse, manifestum fit inf. ex lib. I. El. 7, 50.

— *multo tempora funde mero.*

Videtur vinum, cum calore per venas diffuso concitatiores per caput motus facit, hactenus etiam caput ac tempora perfundere dici posse. Sunt quoque *uda Lyaeo tempora* ap. Horat. I, 7, 22. Omnino uterque tropus tam frequenti usu habetur, ut utrumutrum praeferre recte possis. Horat. II. Serm. I, 24. *ictum caput;* et v. 9. *irriguum corpus* dixerat. Broukhus. multa, ut solet, exempla coacervavit, nullo dilectu adhibito. Aliud enim est, si vino diffunditur animus et vultus, aliud, si quis perfundi dicitur. Difficultatem autem faciebat nec hoc nec illud, sed quod *tempora perfundi* dicuntur.* H. Ad lectionem *percussum* illustrandam comparat Lenzius p. 186. Amphin apud Athen. IV, 66. T. 2. p. 152. διασειόμενοι τοὺς κροτάφους ὑπὸ τοῦ ἀκράτου. et Archiloch. 36, 3. οἴνῳ συγκεραυνωθεὶς φρένας. et Plaut. Casin. III, 5, 15., sed praefert *perfusum*, ut Vossius, qui alterum, ut nimiam ebrietatem notans, convenire negat. W.

4. *infelix dum requiescit amor*] Ita omnes Codd. At in Edd. ant. esse *amans*, ait Broukh. Inveni hoc in Ed. Reg. Lep. et Lips., et est pro var. lect. in Guelf. 3.; at in Romana, et quae hinc fluxere, Venetis 1491. 1493. 1500. et 1520. etiam in Vicent. 1481. et in Ald. pr. constanter *amor* legitur. At Ald. sec. iterum *amans* intulit, quod sequuntur edd. inde expressae. Similis varietas est inf. El. 9, 1. *amores — amantes*. H. Voss. 5. *amans* al. *amor*. Zwic. 1. *amans*. W.

5. no-

Digitized by Google

5. *nostrae*] In Broukhus. libro erat *mater*, fortasse ex vocis compendio: *nr.* Voss. 3. *naturae.*

6. *dura ianua fulta sera*] *fulta* recte Broukh. reposuerat, quanquam Vulpius denuo revocavit *firma*, quod in aliis est, etiam in Cod. Reg. Guelf. 1. 4. et Edd. Lips. et Rom. (Add. maximam partem apogr. (Hamb. Goth.; quamquam ex hoc Vossius *sueta* affert) et Corv. W.] Est hoc haud dubie istius interpretamentum. cf. inf. ad El. 8, 76. Ita etiam variatur in Metam. Ovidii XIV, 780.

Invadunt, portasque petunt, quas obiice firmo
Clauserat Iliades.

quae Priscianus, teste Heinsio, ita laudat:

— — *quas obiice* fultas
Clauserat Iliades.

Art. II, 244.

Atque erit apposita ianua fulta *sera.*

Duo Burmanni: *ianua firma.* Etiam Virgil. VIII. Aen. 227.

— *fultosque emuniit obiice postes.* H.

Add. Ovid. Am. I, 6, 28. *Roboribus duris ianua fulta riget.* W.

7. *difficilis domini*] int. maritum Deliae. Alii, cum iis Guelf. 4. et 1. a pr. m. *dominae*, quod tuetur vir doctus in Biblioth. crit. P. III. p. 67. ex compendio scripturae *dm.* Utrumque bene! H. Bentleius ad Horatium Od. I, 25, 5. p. 40. *difficilis domini* potius coniungenda esse, quam *ianua difficilis*, iudicavit. Quod si fit, epitheton *difficilis* friget, sive ad Deliam illud refertur, sive ad amatorem. Nam neuter maritum facilem sperare poterat. Ferrem, si epitheton legeretur, quale apud Ovid. Heroid. IV, 141. *Non tibi per tenebras duri referanda mariti Ianua.* Accedit, quod epitheton desideratur ad *Ianua*, quam imprecationibus incessit, non ad *domini.* Denique ianuae, quam precibus et sertis 13. 14. sibi conciliatam putaverat poeta, optime illud convenit. cf. Ovid. Am. I, 6, 2. et Obss. ad I, 9, 20. *Domini* non esse commodum, sensit Santenius, vidit Goerenzius, demonstravit Vossius; quippe quod neque ad ianuam neque ad Deliam referri posset. Accedit auctoritas codicum. Nam apogr. quoque quatuor (Goth. Hamb.) cum Guarn. dant *dominae.* In Zwic. 1. vocabulum per compendium scriptum, ut *dominae* et *domini* legi possit; Zwic. 2. *domini*, supersc. *dominae.* Santenius denique distinguendum esse statuit:

Ianua, difficilis dominae, te verberet imber.

Ianuam esse *difficilem dominae* (ut casus sit tertius), quod clau-

Digitized by Google

claufis foribus (5. 6.) amatorem admittere non potuerit Delia. Quae ftructura quamquam Latina eft, *difficilis* tamen magis proprie ad Tibullum defiderio amatae aeftuantem et fruftra optantem, ut aperiretur ianua (vid. v. 9.), referri patet, quam ad Deliam. Itaque recepi *dominae.* Voff. 1. *dominae ite;* apogr. nonnulla *hymber.* — V. 9. margo Vindob. *at ianuam;* Hamb. *vini* pro *uni.* — 10. Voff. 1. *nec.* Goth. *aperte.* Hamb. *fomnes, m* punctis notato. W.

8. *Iovis imperio*] Voffius interpretatur: Iove iubente. At novum hoc, quod fulmina non a Iove ipfo mitti dicuntur. Exemplum vero Minervae fulminantis non apte commemorabitur. W.

12. *Ignofcas*] Corvin. *ignofces.*

13. *voce peregi*] Liv. I, 18 f. *Tum peregit verbis aufpicia. Iuvet* pro *decet* Bern.; et *nocte* pro *voce* a manu recentiori. Goth. (m. ap.) *Et* pro *Te.* W.

14. *florea ferta*] fecundum Statii libb. Broukhuf. edidit pro vulg. *florida,* quod et noftri (add. Zwic. 1. 2. Hamb. Goth. — At Voffiani tres cum Ask. *florea*) retinent. Haec funt *munera* ap. Propert. I, 16, 36. in fimillimo loco. v. fup. ad I, 1, 12. H. *quom* Monac. Hamb. — Vindob. *quo.* liber Sfortiae apud Statium *dabam,* quod admifit Voffius, imperfecti indicativo fignificari monens rem temporis fpatio non certo durantem El. X, 8. 20. aut, ut hic, repetitionem, at coniunctivo, rem certo temporis momento transigi, quod iisdem ferme verbis iam olim ad Ecl. Virg. X, 10. p. 503. docuerat. Mihi fecus videtur. Imperfectum enim indicativi ftatum rei vel actionis per certum temporis praeteriti fpatium fine intermiffione manentem notat, ut I, 10, 7. *nec bella fuerunt, Faginus adftabat quum fcyphus ante dapes.* Mos ille, fagino poculo utendi per illud tempus, per quod durabat, intermiffus non erat, cf. I, 10, 20. I, 3, 35. 45. Indicativus autem in mera temporis notatione poftulatur, ubi talis enuntiatio per coniunctionem *quum* alteri annectitur. Itaque lectio *dabam* Tibullum fine ulla intermiffione fertis ianuam amatae ornantem faceret. At fententia, per coniunctionem *ubi* vel *quum* vel *poftquam* prioribus iuncta et coniunctivo enuntiata, indicantur ea, quae a cogitatione pendent, aut res vel actio faepius rediens. Virg. Aen. IV, 409. *Quosve dabas gemitus, quum litora fervere late Profpiceres.* cf. Aen. I, 651. Vides coniunctivum *profpiceres,* effectumque et cauffam interno nexu cohaerere. Ita accipies Tibulli verba

I, 10,

Digitized by Google

I, 10, 15. *aluistis et idem, Cursarem vestros quum tener ante pedes*, quae verba Ayrmannus Latinitatis incuriosus ita reddidit Vit. Tib. 9. 6. *patrios Lares* dicit *ipsum aluisse, cum tener ante eorum pedes cursavisset.* Vossius rationem coniunctivi non perspiciens de coniectura *cursabam* reposuit. Repetitionis notio inest (*quum, ubi,* so oft, so oft als) Iuven. IV, 136. *Noverat ille — aliam famem, quum pulmo Falerno Arderet.* Tac. Hist. I, 10. *Nimiae voluptates* (erant), *cum vacaret* (Mucianus). Liv. 21, 42. *Ubi vero dimicurent, is habitus animorum erat.* Convenit apud Graecos ὅτε vel εὖτε cum optativo Hom. Od. VIII, 87. et 90. Callim. Lav. Pall. 61. Tibullus igitur coniunctivo, quae lectio integerrima est, notat, se *saepius* coronasse; si semel fecisset, *dedi* dicendum erat. Errores similes erravit Vossius ad I, 8, 55. I, 9, 46. — 15. 16. Voss. 3. *me — gaudendum.* Hamb. *fallae* (ap. m.). W.

16. Aberat hic vs. in Colot., et in Ald. sec., hoc versu omisso, lacuna stellula insignita est. Damnavit eum Statius quoque non idonea de caussa.

17. *seu quis iuvenis*] in multis Stat. *iuvenum.* H. Quod Vossius, ut elegantius et suavius sonans, invexit. Vereor, ut interpretes saepe perspiciant, quid sit elegans vel elegantius. Vulgata defenditur loco IV, 3, 1. *Seu quis aper.* De sono vid. Obss. ad I, 3, 21. — *portam tentare* eodem sensu posuit Val. Fl. I, 835. Goth. habet *lumina — puellae.* Voss. 1. *referat.* Goth. *res erat* (ap. V.). W.

19. *furtim molli descendere lecto*] *Descendere* Broukh. reposuit e coni. Dousae patris; vulgo ubique est *decedere.* Ciris 209.

Cum furtim tacito descendens *Scylla cubili.*

Erat tamen in quibusdam *discedere,* quod saepe cum *descendere* permutatur. v. Heins. ad Ovid. Rem. 121. et I. Met. 398. et al. quia nempe pingebant *discēdere.* Gruterus e Cod. Frisingens. ap. Gebhardum notarat *derepere*, quod probabat Heins. ad h. l. Ceterum cf. cum his Ovid. III. Am. 1, 51. 52. H. *Descendere* firmant Monac. et Voss. 3. cf. I, 5, 41. — Hamb. *deducere.* — Zwic. 1. 2. Corv. Guarn. *decedere.* Vossius dedit *derepere*, quasi huic verbo inesse posset notio *clam descendere.* — Ad rem conf. Virg. Ecl. VIII, 47. *Saevus Amor docuit* cet. — 18. Muretus erratum Ald. II. *referat* propagavit. W.

21. *nutus conferre loquaces*] *Conferre*, quia mutuo fiunt; ita *conferre sermones,* quos mutuo facimus, *consilia* dicimur; itaque melius, quam *proferre*, quod Statius e libris

bris affert, quodque est in Exc. Ital. In uno Broukh. Guelf. 2. etiam *vultus*, ex interpretatione; etsi sic Ovid. I. Am. 4, 17. qui hac de re classicus est:

Me specta nutusque meos vultumque loquacem;
Excipe furtivas et refer ipsa notas.

fere ut in nostro. Propert. III, 6, 25.

Tecta superciliis si quando verba remittis.

22. *Blandaque compositis abdere verba notis*] Plerique male *addere*, Statianorum nonnulli *reddere*. Regius, Guelf. 2. tenet *abdere*, quod et magna pars libb. Broukh. tuetur. (cum sex apogr. (Goth.). — *addere* in Zwic. 1. 2. Corv. Hamb. a manu secunda et Aldinis. Muretus *abdere*. W.) Tum pro *notis* unus Broukh. *modis*, Guarner. *iocis*. in marg. alias *notis*. Ovid. I. Art. 489.

Neve aliquis verbis odiosas afferat aures,
Quam potes, ambiguis callidus abde notis.

23. *Nec docet*] Vett. edd. Ven. et Ald. et quae inde fluxere: *Nec decet*, male. (Apogr. quinque *decet* (Goth. Hamb.), quod Guarn. hic et sup. 19. praebet. — Ask. *Haec* pro *Nec*. Muretus edidit *docet*. W.) Mox un. Broukh. *sed quas:* hoc non male. Nam metus in puellas cadit, et de iis in antecedentibus actum. H. Sed in universum hic et 29. de amantibus sermo est. Vossius quoque tuetur *quos*. W.

24. Post hunc in libris et primis Edd. aliud distichon sequitur:

En ego cum tenebris tota vagor anxius urbe,
Securum in tenebris me facit esse Venus.

Sic quoque Guelf. 1. 3. 4. In primo versu pro *cum* Ed. Rom. habet *quin*, fortasse pro *qui in:* (Nec ex *qū in* ortum esse videtur *quin*, ut Vossius putat, sed ex *quum* vel *cum*, cum qua voce etiam I, 3, 14. IV, 1, 26. confunditur. De ablativo *tenebris* sine praepositione vid. Obss. ad II, 1, 76. — In pentametr. Ald. I. et Stat. *ipsa*. — Muretus cum Ald. II. *esse*. W.) in altero pro *esse ipsa;* hoc quidem cum Guelf. 4. Sed pentameter variis modis effertur; in aliis, ut in Corvin.:

Non mihi nocte quies, non mihi nocte sopor.

(Statius affert: *Non mihi nocte sopor, non mihi nocte quies*. W.) vel:

Ille deus certae dat mihi signa viae.

(in quo Statius *ipse* pro *ille* legi malit; non male, cf. I, 8, 56. W.) vel, ut in Guelf. 2.:

Usque meum custos ad latus haeret Amor.

vel in cod. Sfort. apud Statium:

Prae-

Digitized by Google

Praesidio noctis sentio adesse deam.

v. Stat. et Gebhard. ad h. l. In Guelf. 3. adscripti in marg. aliter: *Praesidio* — et *Non mihi.* Haec varietas versum iam olim suspectum reddidit viris doctis. Iam Pocchus et Statius notarant, ab Aurispa, homine Siculo, qui saec. XV. vixit, et Eugenio IV. P. M. ab epistolis latinis fuit, illum, quem primo loco posuimus, pentametrum *Securum in t.* et a Pontan. illum: *Usque meum c.* suppositum esse: v. Broukh. In Cod. Reg. post longiorem versum ille: *Praesidio noctis* etc. deinde alter: *Securum in t.* etc. ponitur: sed in margine ab eadem manu ad priorem: *Seneca sic supplevit;* ad alterum: *Aurispa vero sic,* adscriptum est. Conf. de his Praefat. De eo igitur constat, pentametrum esse κίβδηλον. Sed quid de hexametro dicemus? Sustulit et hunc Scaliger, Broukh. et Vulpio suffragantibus. At si neque is poëtae est, quomodo in mentem venit interpolatoribus pentametrum supplere? Fit ergo probabile, eum Tibulli esse; pentametrum autem excidisse. Confirmat ista statuentem Guarnerianus, in quo solus versus prior, teste Vulpio, legitur. cf. inf. ad II, 3, 14. III, 5, 17. Aiunt etiam Muretus et alii, lacunam pro pentametro esse in nonnullis. Sic apud Ovidium haud semel accidit, ut alius pentameter substitueretur, cum verus excidisset. Potuit tamen hoc quoque evenire, ut, cum adscripsisset aliquis in margine distichon, maiore versu servato, excideret aut obscuraretur in aliquo apographo minor versus; isque adeo ab aliis aut omitteretur aut sufficeretur. H. Ut textus a Broukhusio et Vulpio constitutus est, aliquid ante verba *Nec sinit occurrat,* quae, si locus sanus, novum documentum tutelae Veneris exhiberent; deesse, iam inde suspicari possis, quod illa, versibus 23. 24. interpositis, cum prioribus, in quibus v. 17-23. de praesidio Veneris exposuerat, per coniunctionem *nec* non bene vincta cohaerent. Accedit, quod tum versus *Quisquis — decet* sententiam continent, a priori *Nec sinit* non multum diversam, neque ad praeceptum *Quisquis amore tenetur* via est satis munita. Denique codices suspicionem lacunae firmant. Nam, praeter Vindob. et Bern., qui distichon a Scaligero proscriptum omittunt, omnes aut duos versus praebent, ut apogr. novem (Hamb. et Goth. — a. V. —) et Zwic. 1. 2.; aut hexametrum solum, eumque sine ulla varietate insigni. At hexameter servatus viam ad restitutionem et explicationem totius loci ostendit. Nam, eo recepto, apparet, Tibullum, Venerem tutela sua a periculis quoque iuvenes sibi deditos tueri, neque audaci quidquam esse timendum, ostensurum,

Digitized by Google

surum, suo ipsius exemplo rem demonstrare aggressum, hanc eloqui sententiam: etiam me nocte vagantem defendit dea a periculis urbis; verbaque *Nec finit* non generaliter accipienda, sed ad ipsum referenda esse. Tum quidem apte subiicitur ab ipsius incolumitate petita sententia illa: *Quisquis — decet;* plane ut I, 3, 21., infelici discessu suo descripto, monet: *Audeant invito ne quis discedere Amore, Aut sciat egressum se prohibente deo.* Hexametrum igitur elegantem, quem sensus postulat, et codicum auctoritas genuinum praestat, ut Goerenzius vult, nec Heynius non vult, in ordinem recepi, praesertim cum sensus deperditi pentametri facile de coniectura suppleri posset. Nam hunc interiisse patet, neque ullum ex quinque oblatis a Tibulli manu esse, mihi est persuasissimum, quamquam Vossius praeter hexametrum et hunc pentametrum: *Securum tenebris me facit ipsa Venus,* ut genuinum, recepit. Nam et codicum discrepantia — Guarn. nullum exhibet — et sensus ineptus eos novitios et supplementa aliena arguit. Ut ceteros omittam, in versu a Vossio probato displicet primum repetitio vocis *tenebris* ut languida, deinde dicere non potuit Tibullus quod verba significant: Venus a metu me liberat. Nam friget sententia, et sequentia, de latronibus et grassatoribus nocturnis agi, aperte demonstrant. Vossianam autem interpretationem *anxius amore* cave admittas. Num timet perfidiam amatae? Num, ne a marito deprehendatur? At vero locus Ovidii verum vocabuli sensum indicabit, quem Vossius laudavit, Heroid. XX, 129. *ad limina crebro Anxius huc illuc dissimulanter eo.* Acontius ibi vitae Cydippes aegrotantis timet, ut 198. ibidem apparet *Anxia sunt vitae pectora nostra tuae.* Ergo sollicitus de vita amatae? Sed unde hoc auguraris? Et quid hoc ad sententiam facit? Non magis convenit quod Goerenzius voluit: *anxius moerore.* Nec *securus* pro *tutus* accipies, quod Rupertio videtur accidisse, cum in Iuven. VI, 237. *Abditus interea latet et secretus adulter, Impatiensque morae pavet,* bonam lectionem *secretus* in *securus,* trium librorum auctoritate fretus, corrumpebat. *Securus* est amator et tamen *pavet!* Iuvenalis componendus est cum Horatio Sat. II, 7, 56. *metuens induceris atque Altercante libidinibus tremis ossa pavore.* Nec novum profecto, eandem notionem duobus vocabulis, ut *abditus* et *secretus,* enuntiari. cf. Iuv. III, 109. Itaque non vereor, ne quis, licet Vossianus codex anni 1441 pentametrum *Securum me* cet. cum tribus aliis exhibeat, coniecturae Vossii,

Digitized by Google

sii, Aurispam e codice nescio quo meliore versiculum illum dedisse, multum tribuat aut signa lacunae, quae intuli, improbet. Ceterum pentameter *Securum* est in Voss. 1. Monac. Hamb. et Goth., ubi mire depravatur: *En ego cum tenebris me facit esse Venus.* In Voss. 3. duo pent. *Securum — Praesidio;* in Voss. 2. *Securum — Non mihi nocte;* in Voss. 5. *Praesidio — Securum.* Cod. Ask. dat solum *Praesidio — deam.* W.

27. *occurrat*] Reg. *accurrat,* impetum ut significet. Horat. I. Sat. 9, 3.

Accurrit *quidam notus mihi nomine tantum.*

Ovid. Fast. II, 372.

— Accursu *praeda recepta Remi.*

ubi in aliis *occursu.* Similia loca, in quibus variant Codices, congessit Heins. ibi et ad Fast. III, 757. H. Nec tamen *occurrat* cum *accurrat* permutem. Nam verbum militare *occurro,* obviam fio pugnandi causa, (*ἀπαντᾶν*) praedonibus nocturnis, vi grassantibus, convenit. Vid. Ern. Not. ad Tac. Hist. III, 16. *proelio occurrerent.* W.

28. *aut rapta praemia veste petat*] Broukh. reposuerat *ferat* pro *petat,* retinuit Vulpius, sed auctoritate duorum tantum librorum et quidem recentium. Add. Vossianos tres et Bern. a manu secunda. Variant saepe haec duo verba. v. Burmann. ad Ovid. V. Trist. 8, 30. et ad Ibin v. 20., ubi *petit* recte tuetur. Sed *praemia petere* rarius occurrit altero, ideoque retinendum. Occurrit tamen v. c. apud Propert. III, 11. (13.) 46. *Sive petas calamo praemia, sive cane.* Sup. El. 1, 34.

— *de magno praeda petenda grege est.*

Pro *praemia* Reg. *vulnera;* obversabatur librario ex initio versus: *Vulneret.* H. Tritae sunt compositiones similes apud Virg. Aen. XI, 790. *Non exuvias, pulsaeve tropaeum Virginis, aut spolia ulla peto* et II, 644. *Exuviasque petet.* Tacit. Ann. XI, 1. *gloriam petere.* Nec tamen *ferat* praetulerim. Nam *praemium* cum rem quamvis, tum, ut hoc loco, pecuniam labore vel opera impensa partam significat. Tacit. Hist. IV, 41. *neque se praemium aut honorem ex calamitate civium cepisse.* Et *pecuniam* primam vocis *praemium* notionem fuisse, tradiderunt grammatici veteres. Qui de hac significatione non cogitabant, vestemque esse praemium latronis, remque raptam non amplius peti posse ponebant, ab iis lectio altera *ferat* invecta esse

3* vide-

Digitized by Google

videtur. Ceterum *praemiatores* praedones nocturnos dictos esse, Nonius c. 2. n. 629. commode tradit. Goth. *ut veret aut rapida.* W.

30. *Qualibet*] Libri nonnulli *quolibet.* Corvin. *quaslibet.* Mox liber Statii *nec,* idque melius. At illud deterius, quod pro *decet* legitur in duobus et pro var. lect. in Guelf. 3. *iuvat.* H. Vossiani *qualibus.* Vindob. *quaslibet,* marg. *quolibet.* — *nec,* quod et in Voss. 3. et Ask., Heynio probatum, recepit Vossius; *nec* esse *ne — quidem.* Nos causas diversarum lectionum examinabimus. Primum verba *eat tut. s.* non sunt pro praecepto iungenda; nam neminem, ut *tutus eat,* hortari possumus. Feram dicentem *eat securus.* Tu coniunge vel *eat qualibet, tutus sacerque,* cum sit tutus praesidio Veneris, ut *eat* sit praecipientis, vel, quod malim, *eat tut. s. q.* pro ibit tutus s. q., ut *eat* cogitate positum sit. Utramcunque probabis interpretationem, ea quae sequuntur non apte illis cohaerent. Etenim pentameter ita hexametro annexus plerumque causam prioris sententiae affert. I, 8, 47.

At tu, dum primi floret tibi temporis aetas,
Utere; non tardo labitur illa pede.

eaque iunctura Tibullo est frequens, vid. I, 2, 36. 90. 4, 16. IV, 3, 4. Raro autem *nam* vel *namque* in pentametro tum leges, cf. I, 4, 10. 9, 46. 5, 60. III, 2, 36. — Causam vero verbis *insidias — decet* enuntiatam sententia praecedens non patitur. Accedit positura verborum. Nam, particula *nam* omissa, negatio apud Albium praeponitur. Conf. praeter I, 8, 47. etiam I, 1, 67. 2, 90. 3, 5. 8, 67. Melior igitur iunctura sententiarum praebetur coniunctione *nec,* ut coniungatur *eat nec decet,* oratioque variata sit pro *eat nec timeat* aut *eat neu timeat,* ἂν ἴοι, μηδὲ φοβοῖτ' ἄν. De *nec* in initium alterius partis pentametri reiecto vid. I, 8, 4. Vossiana interpretatione particulae *nec,* de qua vide ad I, 6, 45., facile ita carebis. Ceterum verba *tutusque sacerque* observationi locum dant, Latinos interdum, ut Graecos per particulas τε καὶ (Xenoph. Anab. III, 3, 2. φίλον τε καὶ εὔνουν), per particulas *que — que* vel *que — et* verba enuntiationesque copulare, significatione *non diversas.* Tibull. II, 3, 25.

Quisquis inornatumque caput crinesque solutos
Adspiceret, Phoebi quaereret ille comam.

Add. I, 9, 20. et Pers. I, 48.

Sed

Sed recti finemque extremumque esse recuso
Euge tuum et belle.

et Virg. Aen. IV, 430. et Liv. 25, 37. *Inde in castra avidos adhuc caedisque et sanguinis reduxit.* — Differunt loca I, 2, 47. 6, 61. 71, 5, 64. ubi partes *diversae* unam sententiam reddunt. — Marg. Goth. (ap. Voss.) *tener.* W.

31. *hibernae frigora noctis*] In Reg. *sidera,* nimis grave vocabulum pro elegiae simplicitate, ceterum aberratio librariorum valde obvia. v. Heins. ad Claudian. VI. Cons. Hon. 444. Gronov. Obss. III, 15. Burm. ad Ovid. V. Met. 281. ubi *frigus* haud dubie vera lectio. In Catal. Virg. XI, v. 45. T. IV. p. 193. (Anthol. Lat. lib. II. ep. 122. ubi v. Burmann. p. 297. 8.)

Immoderata pati nunc frigora nuncque calores?

minus bene Scalig. ex aliis praefert *sidera.* H. Hamb. *non pigra,* superscripto *mihi — ibernae* (ap. m.) et *brumae* pro *noctis,* fortasse ex I, 4, 5 *hibernae producis frigora brumae.* Goth. *iberna* (ap. V.) — 32. Hamb. *quom.* — Vindob. *decidet.* Frisemannus Collect. Crit. p. 186., ut et Heynius notat, coniecit *Non mihi qui, qui* et *quum* millies permutata esse monens, fierique potuisse, ut *m* sequentis vocis prioribus adhaereret. Sed virum doctum fugiebat, subiectum vel obiectum omitti, ubi membrum a particula *quum* incipiens sequitur. vid. Aen. XII, 632. W.

33. *Non labor hic laedit*] fortasse rectius *laedat.* Regius: *laedet,* et mox pro *Delia Lydia,* sed aliis in locis vulgatum retinet. *Delia* etiam amicae nomen memoratur in Catal. Poet. vet. p. 202. Scalig., sed ex Scaligeri emendatione. H. Video offensos interpretes compositione *laedit, referet modo* desiderasse *laedat* vel *laedet.* Et vero ea est compositio legitima. cf. Aen. III, 116. Tibull. III, 6, 9. Nihilominus tamen etiam illa modorum et temporum ratio usurpata fuisse videtur, ex qua est res et futura sit, si conditio aliqua suppetat. Iuven. VII, 87. *Esurit, intactam Paridi nisi vendat Agaven.* Add. Terent. Adel. II, 1, 51. *Id quoque possum ferre, si modo reddat* et 48. *Age iam cupio, modo si argentum reddat.* Goth. *cedit* pro *laedit,* et *reset* (ap. m.). Vindob. *reseret non.* W.

35. *seu vir seu femina fias Obvia*] *Fias* etiam Reg. Sed Edd. antiquiores, Rom. et Lips., et pars librorum *fiat,* minus docte. H. *Fias* sex apogr. Structuram legitimam firmant loca II, 2, 2. IV, 3, 2. Etiam I, 6, 39. secundam perso-

Digitized by Google

personam *colis* in tertiam oscitantes corruperunt librarii. Zwic. 1. 2. cum Guarn. et Hamb. dant *fiat.* Vindob. cum Thuan. *fiet,* quod a Guyeto in *fies* mutatum probatur Vossio, non mihi. Nam coniunctivo Deliae significatur, incertum esse, an quis obvius futurus sit. Hamb. (m. ap.) *celarae* corruptum ex *celare.* Nam codex ille saepe *ae* pro *e* repraesentat. Supr. 15. *fallae.* Semper scribitur *Daelia.* — Idem *e* pro *ae* I, 3, 2. W.

37. *Neu str.*] Reg. et Ed. Lips. *Ne.* Rom. *Nec.* H. Vossiani antiquiores duo dant *nec* cum Guarn., assumsit Vossius, ut significaret *ne — quidem.* Non nego, *nec* (μηδὲ) cum imperativo copulatum esse. Ovid. Heroid. XVI, 11, *Parce, precor, fasso, nec vultu cetera duro Perlege.* Ge. Virg. II, 96. *nec cellis ideo contende Falernis,* ut habet et optimus Mediceus. — Nec tamen vidi usquam (suspectus est locus Virg. Ge. III, 435.) compositionem *nec — neu — neu;* at *neu — neu — neu,* μήτε — μήτε. vid. Obss. ad I, 6, 17. Non obsto, si quis enuntiationem priorem *Neu strepitu t. p.* cum verbis *Parcite luminibus* arctius coniungat, ut *neu — neu — neu* sit μηδὲ — μηδὲ — μηδέ. cf. Obss. ad I, 4, 39 — 41. — Vindob. *non* pro primo *neu.* Zwic. 1. *ne.* Goth. *strepite.* Hamb. *terete.* Voss. 3. *lusa* pro *lumina.* — Ad compositionem *lumina ferre face* conf. Ovid. Heroid. II, 120. *Suntque sepulcrali lumina mota face,* ibiq. Burm. Ceterum sententiae Mitscherlichii (Tentam. Crit. p. 4.), versus 37. 38., ut e margine illatos, delendos esse, nemo suffragabitur. W.

39. *Si quis*] nonnulli ap. Broukh. *Si quid.* H. *Si quid* apogr. duo (Goth.). Voss. 5. *oculat — omnis.* — Ald. 1. *sperxerit.* W.

42. *rapido*] Recte retinet Broukh. Alii *rabido:* quod et ipsum potest defendi. Nec refert. Mox multi *sentiat* c. Guelf. 4. et Ald. 1. Abest *e* ab uno Pal. et Witt. Iunges autem *sentiet natam esse.* H. *rabido* defendit Santenius p. 68., recepi cum Vossio. Cum de *saeva* natura e *mari* ortae Veneris agatur, epitheton illud mari accommodatius esse videtur. Id, quod versu abhinc quinto *rapidi* recurrit, me non ita movet, ut Bentleium ad Lucan. III, 235., Santenium et Vossium; vid. quae de *repetitione verborum* exposui ad I, 9, 67. Erunt tamen, qui *rapido,* quod in apogr. omnibus et Zwic. 1. 2. est, retentum velint. Nam *rapidus* (ὀξύς) est solemne fere epitheton fluviorum et maris apud Tibullum; *rapidum mare* IV, 1, 126.; nec necesse, ut epitheton quodque ad sententiam propositam faciat.

Digitized by Google

faciat. III, 4, 86. ubi puellam immitem et duram his dicit verbis:

Nam te nec vasti genuerunt aequora ponti

quid *vasti* notionem *saevitiae* auget? Add. Catull. 64, 155. — *E mari ortum esse* satis saevitiam significabat. — Pro *natam* Goth. *natet*. — *e*, quod in Zwic. 1. 2. et apogr. — Voss. 3. *est* — sustulit Vossius, ne duplex constructio, et apud pedestres obvia scriptores, exstaret. Mitscherlichium (Tent. Crit. p. 4.) pro *esse* coniicere *isse* notat Heynius, quod non defendam. Ceterum falsum est, quod viri docti statuunt, sapientes et eruditos e Graecis Latinisque, ubi religionibus vel superstitionibus popularium suorum se obnoxios profitentur, semper simulatores falsi esse atque data opera decipere et mentiri. vid. Notam Staeudlinii Gesch. u. Geist des Scepticismus T. 2. p. 301. — Et Vossio largiri, Tibullum haec et complura eiusmodi in gratiam Deliae, superstitione captae, simulata mente scripsisse, est veritatem sensuum et affectuum et huic detrahere loco, et sexcentis aliis, ubi pium et superstitiosum animum pariter ille testatur. Goth. *credit* — *tu* — *vera* (Voss. *veram*). Hamb. *coniunx*, receptum Vossio. W.

46. *Fluminis haec rapidi carmine vertit iter*] Revocavi vulgatam lectionem, quae in Corvin. item et Guelf. 1. 2. 3. 4. exstat, quaeque erat ante Broukh. Is ex uno suo *Fulminis*, quae var. lectio adscripta Guelf. 2., et ex alio uno *sistit* pro *vertit* reposuit, quod arridere potest etiam propter adiectum *rapidi*, et quia *coelum* et *sidera* modo memorata fuerunt. Videtur tamen illud docta manus refinxisse ex illis Ovidii: *obliquaque fulmina sistit*, Epist. 6, 87. ubi tamen eadem varietas: *flumina* quidem defendit Burm. quod et h. l. faciendum arbitror. (*fluminis* contra Broukhusium retinendum esse Burmannus quoque ad Ovid. Amor. I, 8. 6. p. 355. censuerat, non bene dubitans, an *iter fulmini* recte tribui posset. Quo iure *via fulminis*, de quo Heynius ad I, 9, 36. disputavit, eodem *iter fulminis* dici potest. Idem tamen postea ad Lucan. Pharf. V, 600. p. 363. sententiam illam mutavit. W.) Certe uni isti libro parere, spreta omnium librorum et edd. auctoritate, nolui. *Vertit iter* vero est *facit*, ut versus caput et fontem flumen revertatur. Ovid. IV. ex P. 6, 45.

— — — — *Ister*
In caput Euxino de mare vertet *iter.*

I. Am.

Digitized by Google

I. Am. 8, 6.

Inque caput rapidas arte recurvat aquas.

cf. Lucan. VI, 473. Claudian. I. in Ruf. 159. Petron. c. 134. extr. Vulpius *vertit* revocaverat, sed retenta voce *fulminis*: verum fulmen *sistere* dicuntur sagae, non *vertere*. vid. Broukh. ad h. l. H. Cum ad auctoritatem Aldinarum, quae *fulninis* habent, nunc quatuor codices Vossiani et Ask. accedant, cum Vossio reduxi *fulminis*—*sistit*. Nam et imago nobilior tritae praeferenda, et post *sidera* commode *fulmen* memoratur, ut I, 9, 35. 36. — *iter fulminis sistere* est fulmen ruens sistere, ut I, 8, 20.

Cantus et iratae detinet anguis iter

h. e. anguem remorari, ne irruere possit. — *Sistit* in Hamb. Comparat Vossius e Seneca Herc. Oet. 469. *et cantu fugax* stet *deprehensum fulmen*. Voss. 3. *vertitur*. Goth. *celso* pro *caelo*. W.

48. *tepido devocat ossa rogo*] Regius a prima manu *rapido*. Ovid. I. Trist. 7, 20.

Imposui rapidis viscera nostra rogis.

et docet sane Lucan. VI, 533., ardente adhuc rogo, id fecisse sagas:

— — ardentiaque ossa
E mediis rapit illa rogis.

Sed teneamus vulgatum; leguntur omnino ossa, ubi ignis in cinerem subsedit, et saepe *rapidus* et *tepidus* permutantur. v. Heins. ad Ovid. Fast. II, 311. et hic modo *rapidum mare* v. 46. praecesserat. Videtur nostrum in animo habuisse Naso Epist. VI, 90.

Certaque de tepidis colligit ossa rogis.

In Guelf. 4. est *devorat* et in Zwic. 1. 2. a manu recentiori. Etiam Cyllenius, qui hunc versum laudat, legit *devorat*, voluit *devocat*, ex hoc, puto, loco. Ceterum haec vulgo eo referunt Interpretes, ut ossa e cineribus legat venefica, quibus ad maleficium utatur. Enim vero enumerat poëta miras istas et stupendas plane sagae potentissimae praestigias. Quantum autem illud est, ossa de rogo legere? Nisi forte in eo artis summa posita est, quod videntibus et praesentibus iis, qui in funeris officio sunt, cadaver e rogo subducit. conf. Lucan. l. l. Malim tamen ita accipere, quasi anus cadaver in rogo positum descen-

dere

Digitized by Google

dere faciat et vitae reſtituat. Hoc eſt, quod apud Statium Theb. IV, 507. *attollere buſtis corpora,* et *plenas antiquis oſſibus urnas egerere* dictum. Similem narratiunculam in Apuleio lib. II. p. 162. legere memini. Continuatur etiam Manium evocatio vſ. ſequ. H. Contendit Voſſius, oſſibus rogo dereptis ad evocationem numinum infernorum uſam eſſe ſagam. Cui opinioni vel propter *Manes ſepulcris evocatos,* quod praecedit, Heynii ſententia eſſet praeferenda. At, puto, Tibullus de uſu oſſium devocatorum non cogitavit, ſed vim tantum et artem magae novo argumento adumbrare voluit. Nam ad furtum clandeſtinum verbum *devocare* nemo referet. — Quartum exemplum per *et* annectitur, cum *hanc* — *haec* — *haec* praeceſſiſſet. Legitimum fere eſt in repetitione ultimum exemplum per coniunctionem *et* vel *que* adiungere. — Virg. Aen. II, 394. *Hoc* — *hoc* — *que.* Supr. 17 — 22. *Illa* — *illa* — *illa* — *illa* — *que.* 8, 14. *fruſtra* — *fruſtra* — *et.* 8, 43 — 46. *Tum* — *tum* — *et.* Add. Horat. Epiſt. I, 7, 5 — 8. 25 — 28. Od. II, 8. 21. Iuven. III, 26. 27. et I, 35. 36. *quem* — *quem* — *et,* quem locum, cum loco Virgilii Aen. II, 677. *cui* — *cui* — *et* collatum, intactum velim relinquant interpretes. — Tertium, quod praecedit, exemplum duas continet enuntiationes, per particulas *que* — *que* bene vinctas. cf. Virg. Ecl. X, 65. 66. — Voſſ. 3. *fuditque.* — Ask. *trepido.* W.

49. *Iam tenet infernas*] Ita iam Statius e ſuis maluerat, et Broukh., cum etiam in aliis inveniſſet, recepit. Vulpius tacite revocavit id, quod ante legebatur, quodque etiam noſtri exhibent, *ciet.* Sed *tenet* hic multo accommodatius eſt, ne idem bis dicatur, cum iam fuerit: *Manesque ſepulcris Elicit,* et quia ſequitur, *referre pedem. Ciet* vero aliquis vel adſcripſit, vel inſerſit, quia fere dici ſolere norat: *excire, ciere Manes,* ut Seneca Oedip. 568.

> *Graviore Manes voce et attonita ciet.*

Sed potiſſimum ex Virg. Aen. IV, 489. interpolatum eſſe videtur, quo loco et alia ſimilia his noſtri:

> *Siſtere aquam fluviis et vertere ſidera retro;*
> *Nocturnosque ciet Manis.*

Porro *magico ſermone* tres ap. Broukh. et pro var. lect. Guelf. 3. perperam. H. Si vera eſt explicatio verborum *infernas* — *catervas,* retinendum eſt *tenet,* et dicendum, Tibullum in imagine umbrarum evocatarum immorari. Sin *infer-*

infernae catervae ſunt numina inferna, ut Voſſius cenſet, Horatii Satiram I, 8. laudans, quae quidem, *Hecaten Tiſiphonen*que ad ſacra magica iuvanda vocatas, non vero, ſermonem cum deabus iſtis, ſicut cum umbris, habitum eſſe, probat, tum *ciet* praeferendum, quod dant quinque apogr. (Hamb.) et Zwic. 1. 2. Et, quamquam neque de uſu loquendi conſtat neque de more numina ipſa lacte adſpergendi, et explicationem poſteriorem, *catervas inf.* eſſe *numina magica,* quae Virgilio Aen. IV, 510. 511. memorantur, et lectionem *ciet* praefero. Ceterum ſententias ſingulas, quibus 45—55. idem declaratur, arte eximia non eſſe ordinatas, non eſt quod diſſimulem. Nam verſus 51. 52. primo loco poni, tum 45. 46., deinde 47—50. et 53. 54., ſententiarum et cohaerentia et gravitas poſtulat. Simile exemplum ordinis melioris neglecti vid. III, 5, 7—14. W.

50. *adſperſas lacte*] Novum hoc eſt, quod lactis adſperſione animae reverti ad inferas ſedes coguntur. Dicas hoc interponi: *adſperſas lacte;* pro, *eas,* tanquam animarum epitheton amplificans. Nam ſacrum in hac evocatione fit ſanguine, vino et lacte in ſpecum defuſo, v. c. Senec. Oedip. 564. ut omnino in inferiis, vid. inf. III, 5. 33. 34. Manet tamen ſic mos minus notus *adſpergendi lacte Umbras.* cf. not. H. Statius tamen notavit, interpretes Lycophronis de eo agere; attulerunt alii locum Thebaidis Statii IV, 544., *alias* (animas) *avertere greſſus Lacte quater ſparſas — iube,* ubi Barthius p. 1150. loci noſtri memor fuit. W.

52. *aeſtivo convocat orbe nives*] Hanc lectionem, quam magna pars librorum, etiam noſtri, tuentur, revocavit Vulpius. Broukh. aliam receperat, quae Statio rectior viſa erat:

— *aeſtivas convocat ore nives.*

quae non minus in multis Italicis libris eſt, etiam in vetuſtis Exc. Perreii, etiam in Guelf. 2. Itaque librorum par fere auctoritas, utraque lectio elegans; niſi quod haec altera potius a correctoris manu veniſſe videtur, cum ſemel peccatum eſſet, ut pro *orbe* ſcriberetur *ore.* Sane *orbe* et *ore* ſaepiſſime in libris permutantur, ut interdum difficile ſit, dicere, utrum verius ſit. Ita Ovid. Met. XV, 274. de Lyco fluvio:

Exſiſtit procul hinc alioque renaſcitur ore.

in perquam multis eſt *orbe,* quod fere praetulerim. v. ib. Heinſ.

Digitized by Google

Heinf. cf. Burm. ad Flacc. II, 57. Cum itaque hic aliquis haberet *ore*, mutavit alterum, ut fenfus procederet, in *aeftivas*. Infolenter tamen dictum *aeftivo ore*. Ovidius, qui hunc locum ante oculos habuiffe videtur, legit etiam *orbe;* nam I. Am. 8, 9. de venefica:

Cum voluit, toto glomerantur nubila caelo;
Cum voluit, puro fulget in orbe dies.

Convocat etiam verius, quam quod in libris Mureti, Guelf. 1. et 4. et in Edd. Mureti, Brix. et Rom. et aliis *provocat;* nam Ovidius modo dixerat: *glomerantur nubila.* Broukh. laudat lectionem antiqui libri, quae quid fibi velit, divinare non poteft;

Quum libet, aeftivo fulgerat orbe deos.

Nempe hoc voluiffe videtur: *aeftivo fulgerat orbe dies:* quod ex Ovidio fortaffe, loco modo laudato, I. Am. 8, 10. interpolatum. H. Ad verba *aeftivus orbis* compara I, 7, 22. *aeftiva aqua.* Lectio bona *aeftivo — nives* in apogr. omnibus et Zwic. 1. 2. exftat. At Voffius offenfus nive aeftate cadente, utque antitheta accuratius effingerentur, repofuit *aeftivo fugit ab orbe dies.* Quomodo dies ab orbe aeftivo fugere poffit, nec ipfe rationibus aut exemplis docet, neque ego exputare poffum. Vide etiam hanc coniecturam refutatam Weicherto in Epift. Crit. de Val. Fl. p. 19 — 21. Noti funt ablativi *caelo, caelo aperto.* — Burmannus iunior tentavit *aeftivo fulgerat orbe deus.* Voffius ex Hamb. et libro Schefferi affumfit *quom — quom.* Ask. dat *lubet.* W.

53. *malas Medeae — herbas*] Quidam apud Statium et Gebh. *artes.* Lucan. VI, 485.

Omne potens animal leti genitumque nocere
Et pavet Haemonias et mortibus inftruit artes.

Sed vulgata verior, inprimis propter epitheton *malas herbas.* Etfi et fimpliciter *Medeïdes herbae* occurrunt apud Ovid. II. Art. 101.

Non facient, ut vivat amor, Medeïdes herbae.

cf. Broukh.

54. *Hecatae*] recte Broukh. e libris. Infuaviter noftri *Hecates* cum vulgatis. *feros* pro var. lect. Guelf. 3. H. Lectionem *Hecates*, quam Corv. Zwic. 1. 2. praebent, reftitui, Bentleii auctoritatem fecutus, qui de huius genitivi forma Graeca, a poetis ufurpata, accurate disputavit ad Horat.

Digitized by Google

Horat. Epist. XVII, 17. Sat. II, 5, 76. Ita III, 4, 45. ubi libri variant, *Semeles* Tibullo reddidi. At IV, 1, 61. *Circes* iam erat receptum. Non me moratur, quod versus in syllabam *es* desinit, cum Tibullum duobus pentametri membris similiter cadentibus delectatum fuisse vel quindecim huius elegiae exempla probent. Nec Latinos terminationes *es* verborum *Hecates* — *canes* eodem modo pronuntiasse, constat. Sigmatismus autem, quem vocant, exiguus; maior I, 3, 54., de quo vid. Ern. ad Tacit. Ann. IV, 34. — De canibus Hecatae cum dea prodeuntibus vid. Horat. Sat. I, 8, 35. et Apoll. Rhod. III, 1216. 17. ubi vid. Brunck. Voss. duo *echates*. W.

56. *despue*] v. inf. v. 98. Ed. Rom. cum aliis et Guelf. 3. *exspue*; alii *conspue*. cf. Broukh. H. Quinque apogr. cum Corv. *expue* (Hamb. *exspue*). Voss. 1. *possis*. 2. et 3. *posset*. 5. *possem*. Versu 55. Voss. 3. *Nec* pro *Haec*. Scripturam *quis*, Bentleii auctoritate, ubique reponere haud cunctatus sum, praesertim cum Heynius ad Aen. Virg. I, 95. *queis* improbaverit, nec in Virgilio admiserit. Et Goth. habet *quis*. — In Ald. II. disticho 55. 56. appositus est asteriscus. W.

58 *si in molli*] Exciderat *in* nonnullis apud Broukh. cf. mox 76. Tum libri nonnulli: *viderit esse toro*. Aldina secunda autem *esse sinu*, et ex ea alii. Petitum fortasse ex El. 1, 46. *Et dominam tenero detinuisse sinu*. H. Praepositionem *in* delevit Vossius, collatis exemplis 77. *recubare toro*. I, 3, 26. *secubuisse toro*. quibus adde praeter ea, quae Heynius ad 76. attulit, Iuven. II, 120. *gremio iacuit*, VI, 290. *et stantes Collina turre maritos*, XIV, 267. *Corycia semper qui puppe moraris*, ubi Rupertius male *in* e sex codicibus recipiendum censet. Vid. ibidem 86. et 280. et I, 136. Virg. Aen. I, 301. *Libyae citus adstitit oris*. Locum Taciti Ann. II, 31. *appositum mensa lumen* coniecturis male tentarunt; Ernestius *in* intelligi posse notavit. Catull. 31, 10. *acquiescere lecto*. Virg. Aen. II, 245. *sistere arce monstrum*. Horat. Od. II, 13, 10. *agroque statuit meo Te, triste lignum*. Sed ibi sunt verba, quae significant *esse* vel *ponere* in aliquo loco, a quibus abhorret *videre*. Insolitum mihi videtur *video te toro*. Iuven. XIV, 311. *Sensit Alexander, testa quum vidit in illa Magnum habitatorem*. Nec Vossii mutationem defendam loco Virg. Ge. II, 186. *Qualem saepe cava montis convalle solemus Dispicere*. — Muretus dedit *ipse sinu*. W.

59. *Tu tamen*] *Tu tantum* aliquot Statiani, sicque edd. Ven. Guelf. 1. et 4. et Zwic. 2. at 1. correctum in *tamen*.

Digitized by Google

60. *sentiet ipse nihil*] Broukh. tacite recepit *ipse*; vulgo *esse*. Reg. *ille*, et hoc mollius ad meum sensum est. *ipse* etiam Corvin. H. *ipse* Muretus ante Broukh. pro *esse* intulit. Sed cum *cetera — me uno* contraria, neque emphasi, quam facit pronomen *ipse*, locum esse viderem, e libris *ille*, ut Heynius voluit et Vossius fecit, in textum admisi. Vid. Not. ad I, 5, 18. Carmen sagae prohibiturum erat, ne maritus amores furtivos Deliae aut sibi visos aut aliis cognitos crederet. Hamb. *noscet* pro *cernet*; et versus 59. 60. post 62. *posse meos* collocat. W.

62. *amores Cantibus aut herbis solvere posse meos*] In Statianis erat *fallere*, languide. Proprium in hac re *solvere*. v. Broukh. ad h. l. Propert. I, 4, 15. *nostros contendis solvere amores*, ubi v. notas. H. Goetenzius distinguendum censet *Quid? credam?* Tum *quid* non habere videtur, quo referatur. Transitus autem similis est apud Ovidium Fast. II, 667. *Quid, nova quum fierent Capitolia? Nempe deorum Cuncta Iovi cessit turba locumque dedit: Terminus — restitit.* Ubi *quid* pro quid factum est? Vides hac ratione enarrandi animum audientis ad novam rem, quae sequitur, intendi. Saepius in voce *quid* distinguenda erratum est, ut apud Tacitum Hist. IV, 17. mala est interpunctio: *Quid? si Galliae iugum exuant*, corrigenda illa ad IV, 42. *Quid, si floreat vigeatque* (nequitia)? Nam ad *quid* supplendum est *fore*. — *haec* omittit Voss. 1. — Ask. *si* pro *se*. — 63. Ald. II. et Mur. *tedis*. — *thedis* Ask. — *puella* 64. tria apogr. (Goth.) W.

65. *Non ego, totus abesset amor*] Reg. *Non totusque abesset*, vitiose. v. ad IV, 1, 39. Nempe *ego* primum exciderat, ut etiam in aliis et Ed. Lips. factum. Alii pro eo habent *ut*, quod Ald. sec. dederat, unde alii vulgaverunt, non invito Statio. H. Goth. *ergo*, marg. *ego* (ap. V.). Voss. 5. *abest et*. Bern. *mitius*. Zwic. 1. *non totus quin ab*. W.

67. *Ferreus ille fuit, qui*] Broukh. contendit, certum hominem designari, et coniicit, eum esse C. Sosium, Syriae et Ciliciae ab Antonio praefectum. Ego non video, cur eo devenire, et tam incertam rationem amplecti necesse sit, et cur non potius ὑποθετικῶς dictum accipiamus, pro *fuerit*, vel *sit*; quod vel illa: *maluerit*, *agat*, *ponat*, exigunt. Nam si *fuit* absolute positum est, debebat sequi *maluit*. Neque necesse, cum Scaligero *fuat*, vel cum Heinsio *sinu* reponere. Indicativus saepe pro potentiali ponitur. Seruem adeo etiam, quod in nonnullis est, *possit*. Ceterum haec belle cum superioribus cohaerent, nec a

Sca-

Digitized by Google

Scaligero in primam post v. 66. reiici debebant: Te carere nolim: nam qui id ferre possim? Ferreus sim etc.

Quod tam belle cohaerere haec dicebam, id mihi nunc secus videtur; nam diversa illa ratio est, qua puellam aeternum se amare velle dicit, nec unquam eius amore solvi velle ac liberari, alia, si quis, puella relicta, ad militandum discedat. Itaque aut intercidisse hic alia, aut hoc fragmentum alterius Elegiae esse necesse est. Porro si in his vss. 65. 67. certum aliquid sibi propositum habuisse dicendus erat poëta, ad ipsum Messalam respexisse eum dicerem. Nam eum Ciliciae res sub haec tempora constituisse, satis intelligas ex El. 7, 13-16. cf. post ad El. 3. pr. H. Versus 67-100 a prioribus abrumpi non posse, his mihi persuasi argumentis. Primum enumeratione votorum, quibus inter sacra magica mutuum Deliae expetiverit amorem, 65. 66. carmen finiri posse non credo. Nam doloribus suis gravissimis ex erepto usu Deliae nuptae breviter declaratis, id sedulo quum egisset, ut animum illius, quam Veneri secum indulgere etiamnunc cupientem sibi fingit, 5. 15., audacia muniret, eique nihil in amoris sui fructu a marito timendum esse ostenderet, paucis addit, se amore in illam per sagam exsolvi noluisse. — 66. Exspectas hic saltem testificationem uberiorem amoris saevorumque dolorum. Nam illud, quod carmine aliquo tractandum sibi sumsit Albius, in fine imprimis attingere vel urgere solet, ut ex elegiis I, 1. 3. 6. 8. 9. 10. comparatis patet. At sententiis expositis: sub tutela Veneris et auxilio sagae sine ullo periculo maritum decipere potes — 60. amorem fidum meum respicias doloresque magnos, innocenti mihi ferendos nec deridendos, invocatione Veneris: *At mihi parce Venus — quid messes uris, acerba, tuas?* bene et commode terminatur carmen. Vides, eum acquiescere in precibus, ut dea, cui multum confidit, vota secundet, curasque graves benigne expellat. Deinde sententiam de solicitudine et moerore ex infelici amore 77 — 80. et *mala nostra* 89. apte cum verbis 4. *infelix dum requiescit amor* convenire apparet. Denique ea, quae a versu 67. sequuntur, cum superioribus ita mihi cohaerere sunt visa: Delia admonita, ut maritum audacter deciperet, viaque ad id ostensa certissima, carmine magico, quod saga veracissima sibi composuisset, v. 61. occasione opportuna ad amoris sui constantiam et fidem testandam utitur, verbisque 67. *nec te posse carere velim*, se id optare declarat, ut ne velit quidem umquam sine Delia vivere posse. Tum hominem

Digitized by Google

minem quendam notat, qui laudis militaris ſtudioſus militiam amori Deliae praetulerit, quo magis 73. conſtantiam ſuam in amore extollat. Iam verſibus 75. 76. de dolore ſuo admonitus, qui vel ſomnum auferat, eo delabitur, ut a diis impietatis poenam ſibi impoſitam eſſe opinetur. Accedit quod Propertius quoque, ne commemorationem amatoris priſtini ineptam putes, lib. III, 20, ut conſtantiam ſuam laudaret, Cynthiam de amatore perfido, qui eam lucri cauſa reliquerit, admonet. — Ad verba *carere poſſe velim* compares Ovid. Art. II, 454. *Ille ego ſim — Quo ſine non poſſit vivere, poſſe velit.* Quis vero ille fuerit, qui a Delia disceſſerat, ego quidem non magnopere curo, nec Romani, qui carminibus Tibulli delectabantur, ſcire laborabant. Coniunctivus *maluerit* non magis offendere debet quam *luſiſſet* I, 2, 91. Reſtat, ut Voſſii opinionem (vid. Praefat. eius p. XXII. XXIII.) apponam. Is a verbis *Ferreus ille fuit* novam elegiam incipere ſtatuit, librariorum errore annexam priori. Compoſitam eam eſſe a Tibullo, quum in cohorte Meſſalae, Aquitanis perdomitis, aeſtate extrema anni 724. in Ciliciam navigantis, Corcyram peteret, hoc argumento: Albium, Delia relicta, ſe caſtra ſecutum eſſe iam poenitet, atque militiae taedio feſſus, et amatae, quam fidam ſibi fingit, et praedioli ſui fructum deſiderat. Amicum ridentem 89. eſſe Meſſalam. Sed huius argumenti nulla comparent veſtigia. Ut taceam de verſibus 81—89. argutius expoſitis et annexis, ubi iter? ubi votum revertendi? Quid facies denique verſibus 99. 100.? — Accedunt difficultates linguae. Tibullum 67—72. ſe ipſum incuſare ſtatuit Voſſius, huncque ineſſe ſenſum: o me ferreum, qui te reliqui, mea Delia! Quid mihi proſit victoria de Cilicibus et ſplendor auri argentique? At nemo, Latinos loquentes tertia perſona ſe ſolum ſignificaſſe, docuit. Ratio loci II, 3, 2. alia eſt. Neque animadvertit antitheta manifeſta *ille — ipſe.* — Apogr. quatuor *poſſet* cum Zwic. 1. 2. — Goth. et Hamb. *poſſit,* quam lectionem Burmannus Anthol. Lat. T. I. p. 273. ſequitur. Voſſ. 3. *poſſe — maluerat.* W.

69. *victas agat ante catervas*] *Victas* etiam noſtri; Broukh. quod in quibusdam eſt, *vinctas* tacite repoſuit; Livius v. c. VII, 27. *eos vinctos conſul ante currum triumphans egit.* Pro vulgata eſt Horat. I. Carm. 12, 53.

Ille, ſeu Parthos, Latio imminentes,
Egerit iuſto domitos triumpho.

Nec

Nec tamen haec de triumpho accipi possunt propter versus sequentis sententiam, sed potius aut de eo tempore, cum victor ab persequendis hostibus in castra rediens, ex iis captos ante se agit, aut *victas agat ante catervas* de ipsa hostium fuga accipere praestat. v. Notam. H. Posteriorem interpretationem unice veram visam esse Santenio p. 68. conferenti Senec. Ep. 94. notat Heynius. Omnia fere apogr. *victas* cum Zwic. 1. 2. — Hamb. *Silicum*, et Goth. (ap. V.) W.

70. *capto Martia castra solo*] Regius *campo*; nempe in animo habebat librarius campum Martium.

71. *contextus*] unus Stat. *contectus*, minus docte, expeditius tamen ad interpretandum: praeda onustus, ut adeo criticis praeceptis etiam h. l. sententiae rationes obstent, utque non absim ab existimatione, veram lectionem esse *contectus*. Ita censebat Schrader. quoque Emendat. p. 112. H. *contextus* Zwic. 1. 2. Hamb. Goth. — Vossianus quidam *totus contextus et auro*; in aliis apogr. *contestus*, *contectus*, *confectus*, *conspectus*. — 72. Goth. *insidiat*, alia *incideat*. W.

73. *mea, sim tecum modo*] nostri, etiam Guelff., cum aliis: *mea si*. inf. el. 6, 64. *sit modo fas*, idem *si modo fas*. Broukh. ex uno Statii ordinem mutarat: *modo sim tecum*; *mea D.* eod. versu Ed. Rom. cum Guelf. 1. 4. *possum*. H. Aldinae, Muret. cum Plantin. et Statio, suffragantibus Corv. et Guarn., habent *si tecum modo*, usque ad Scaligerum, qui de coniectura vel ex veteri libro, quem Statius comparavit, *sim*, assentiente Guyeto, recepit. Lectio *mea, si tecum modo*, quam dant plurima apogr. (Hamb. Goth.), non video, cur tantopere displiceat, in qua Statius bene supplevit: si tecum modo id faciam. Ut hoc loco *si modo*, omisso verbo, ita apud Ovidium *dummodo* usurpatur Amor. II, 16, 19.

Tum mihi, si premerem ventosas horridus Alpes,
Dummodo cum domina, molle fuisset iter.

ubi supplendum est vel: dummodo cum domina id facere potuissem, vel: dummodo cum domina iter fuisset. Ad posituram verborum compares Ovid. Heroid. I, 61. *Quamque tibi reddat*, si te modo *viderit usquam*, *Traditur huic digitis charta notata meis*. Ita codicum auctoritatem usu loquendi firmari vides. Erunt, qui molliorem structuram praeferant:

Ipse boves, modo si tecum, mea Delia, possim.

Modo si quamquam iurisconsultis (vid. Forcellinium) usitatissimum, tamen et analogia formularum *modo ut, modo ne* defen-

defenditur et loco Terentii Adelph. II, 1, 48. *Age, iam cupio, modo ſi argentum reddat*, uti bene Bentleius edidit; idem ſine cauſa v. 51. reſcripſit *Id quoque poſſum ferre, modo ſi reddat*, ubi metrum librorum ſcripturam *ſi modo reddat* patitur. Voſſius textum Broukhuſii propagavit, niſi quod ordinem verborum ex arbitrio ita immutavit *tecum modo ſim*, ut vocabulo *tecum* maior vis accederet. Sed ea non conciliatur vocabulis in ſecundo pede hexametri ita collocatis. Add. Virg. Ecl. X, 43. *Hic nemus; hic ipſo tecum conſumerer aevo.* — Voſſ. 1. *mea ſim* cum Zwic. 1. 2. — Voſſ. 5. *modo ſim — modo D. poſſem.* 3. *ſi tecum modo me D.* — Goth. *non iungere* pro *modo, Delia.* Zwic. 1. 2. *poſſem.* W.

74. *in ſolo — monte*] Reg. et Guelff. et Ed. Lipſ. vitioſe cum aliis *ſolito*. Rom. *ſolido*. H. Aldinae cum Statio exhibent vitioſe *inſolito;* et Goth. *Delia et inſolito*. Plura apogr. *in ſolito* (Hamb.), Zwic. 1. Guarn. et Muretus, qui *in ſolo* probavit. — *in ſolido* Zwic. 2. Vid. Obſſ. ad I, 1, 44. W.

75. *liceat teneris*] In aliis; *teneris liceat*, quod expulit Broukh. H. at Scaligero praeeunte reduxit Voſſius, ut plenius affectu. Idem de coniectura reſcripſit *O, te* pro *Et te.* Nam, abſoluta priori ſententia, poſt *pecus* plene, ſigno exclamandi, diſtinguendum; quod Scaligerum quoque (puncto is uſus eſt) vidiſſe; quaſi vero eius editio accurata niteat diſtinctione. Novam autem ſententiam requirere hanc mutationem. Nihil prorſus hac argumentatione probatur. Tibullus, qui Delia nupta aegre carebat, ait: dummodo Deliam habeat, ſe duros labores ferre et commoditatibus vitae libenter carere poſſe; quam ſententiam contemplare quomodo duplici protaſi et apodoſi elocutus ſit 73 — 76. Non haec ſunt verba precantis vel optantis, quod vetant interiecta *modo — dum.* W.

76. *mollis et inculta ſit mihi ſomnus humo*] Ita etiam noſtri. Propert. I, 18, 28.

Et datur inculto tramite dura quies.

Broukh. e Statianis et aliis *mollis in inculta:* et poteſt *et* inſertum videri ab eo, in cuius libro *in* geminatum non eſſet; quod ſaepe factum. In quibusdam *in nuda,* ut Ovid. Art. II, 238.

Frigidus et nuda ſaepe iacebis humo.

ubi etiam in aliis *in nuda.* Doufa fil. in notis c. 1. coniecit *in dura:* et fic Propert. III, 13, 16.

Et caput in dura ponere iuffit humo!

Virg. in Catal. T. IV. p. 193. Eleg. ad Meffalam v. 46.

Stertere vel dura poffe fuper filice.

et hoc effet elegans propter antitheton *mollis,* ut ap. Ovid. XIV. Met. 709.

— — — pofuitque in limine duro
Molle latus.

Albinovanus *non ftratam* dixit El. 2, 96. Anthol. Lat. To. I. p. 273. ubi v. Burmann. Sec.

Membra nec in ftrata fternere difcat humo.

h. *in non conftrata,* ut Virg. Ge. III, 230.

— — — — inter
Dura iacet pernix inftrato faxa cubili. H.

Graeci dicunt ἄστρωτον πέδον. Eurip. Herc. Fur. 52. ἀστρώτῳ πέδῳ πλευρὰς τιθέντες. Apographum *et in culta,* aliqua *in inculta.* Goth. *homo* marg. *humo.* W.

79. *nam neque tum plumae*] *nunc* pro *tum* Guelf. 2. Ed. Ven. 1520. it. Palat. fecundus, Guelf. 1. et 4. cum Vindob., cuius tamen margo *pluma* dat, *pluviae:* poffet placere ex El. I, 48., nifi *ftragula* fequerentur. Sententiam ipfam ornate expreffit Propert. I, 14, 15. fq. Locum hunc cum aliis huius elegiae fcite imitatus eft Sannazar. I. Eleg. 1, 61. fqq.

80. *poffit*] Corvin. *poffet:* c. Guelf. 1. 2. 4. etiam 3. fed adfcr. *i.* H. *Poffit,* quod in Goth. et Hamb. eft, retinendum et contextui reddendum, quamquam et Aldinae cum Mureto aliaeque editiones et apogr. fere omnia cum Zwic. 1. 2. et Guarn. dant *poffet,* idque recepit Voffius. Nam coniunctivus imperfecti referendus effet ad rem, quae tantum fingeretur, neque effe poffet, fententia vero Albii, dolores paffi, eft: quum nox fine puella, quam infeliciter amas, vigilanda venit, tum nihil dolorem levare fomnumque adducere poffit; itaque coniunctivo praefentis apodofis cogitate ponitur; quod in fententiis generalibus frequens. Terent. And. 38. *ita facillume Sine invidia invenias laudem, et amicos pares.* Virg. Aen. IV, 296. *quis fallere poffit amantem!* — Pro *tum* Goth. (m. ap.) et Guarn. *tunc.* W.

81. *Num*

81. *Num Veneris magnae*] *Non* male intulerat Ald. sec. (*Num* et *non* in codicibus confusa. vid. Aen Virg. IV, 369. et Tacit. Hist. I, 83. Muretus *num.* W.) Reg. hic et v. 83. cum aliis *quin,* et mox cum uno Heinsii *magni.* Passerat. e vet. libro *magno* praefert, ut etiam Gebhardus coniecerat. *magnum verbum* est superbum. vid. Broukh. ad II, 6, 11. Sed *magnae* saepe dicuntur deae potiores. v. IV, 13, 16. Sic *verbum* simpliciter positum est pro verbo impio. Ceterum, quia haec, quae sequuntur, cum superioribus non bene cohaerent, hic aliquot versus desiderari putavere antiqui interpretes, idque Statius etiam vetere suo libro admonebatur. (Et Ald. II. asteriscum post *aquae* posuit. W.) Neque ego nexum, qui inter ea intercedat, animo assequi possum, quamquam Vulpius sibi eum invenisse videbatur. Scaliger in Elegiae quintae extrema reiecit; quod ut vix est probandum, ita tutius est statuere, fragmentum hoc esse novae Elegiae. In iis, quae periere, magnam calamitatem, quae sibi acciderat, exposuisse videtur; fortasse non dissimilem illam ab ea, quam inf. El. 5, 41-42. exponit. Conf. similem locum Petron. 128. Obscenitas loci fuit fortasse caussa, cur versibus expunctis lacunam habeamus. H. Vid. Obss. ad v. 67. W.

82. *et mea nunc*] Ed. Lips. Guelf. 2. *num.* mox pro *luit* quidam *tulit,* ut ap. Ovid. Epist. 10, 99. *nec fata luisses* multi *tulisses.* Quidam etiam h. l. *Ut—luat.* H. *ut—luat,* quod, ut verum, Vossius recepit, praeterquam quod auctoritate codicum destituitur, pedestrem etiam orationem referre mihi videtur. Pro *nunc* Vossianus *non,* alius *num,* duo *tulit.* — 83. Vossianus *non feror* et *numina* pro *sedes,* ex v. 83. Hamb. (m. ap.) *adisse.* W.

84. *deripuisse*] Ita ex Turnebi lib. XVI, 4. emendatione legitur, primum in Ed. Plant. pro vulgato *diripuisse.* Rom. Ed. cum cod. Guelf. 1. 4. *eripuisse,* ut etiam Brixiana et Statiana, non vero Cyllenius; is in notis laudat *diripuisse.* Tum malim *Sertave.* H. Quod contra Broukhusium monetur, qui *sertave* maluerat, ut duae proponerentur res, contemtus religionis et sacrilegium. At sententia hexametri hoc versu amplificatur. vid. Not. — *diripuisse,* quod est in codd. Zwic. 1. 2. et apogr. pluribus (Hamb.), reduxit Vossius, notans syllabam *di* vel *dis* in compositione non solum divisionem rei in plures partes, sed etiam separationem rei ab alia significare, ut *dimittere, digredi;* itaque *diripere,* ut contextu significaretur, esse *rapere ab*

ara, deripere autem notare rapere de loco alto, deorſum rapere. Verum eſt, verba plura ex ſyllaba *di* vel *dis* compoſita etiam ſeparationem rei a re ſignificare, ut *diſſociare a* Tac. Ann. 1, 28. *divellere a* Ann. 3, 34. *dividere* c. abl. Virg. Ecl. 1, 66. De verbo *dimovere* vid. Forcellinium ſ. voc. *demovere*. Adde *discedere* et *distrahere*. Sed actio rem de loco aut deorſum movendi notatur verbis ex praepoſitione *de* compoſitis, ut *detrahere, depellere, decedere, delabi, deripere*. Apud Plautum Rud. III, 5, 5. optimae editiones unanimi conſenſu dant *de ara deripere*, ubi Pareus in Lexico loci noſtri memor fuit. Retinui igitur *deripuiſſe*, auctoritate quatuor apogr. firmatum. Goth. cum Scheff. *eripuiſſe*. W.

85. Aldina altera cum Muret. et Stat. v. 87. 88. huic praepoſuit. H. Eadem vitioſe *luminibus*. W.

87. *perrepere*] Cyllen. laudat: *prorepere*, quod in Guelf. 1. 2. 4. et explicat *obrepere*. male.

88. *ſancto — poſte*] Stat. et Colb. *tacto*. Goth. *posce* (a. m.).

89. *qui laetus rides*] Broukh. mallet *lentus*. Sed *laetus* bene convenit verbo *ridere*. Ceterum huius diſtichi, quod nondum ſatis expeditum habeo, triplex eſt interpunctio: in Scalig. et Broukhuſiana: (ut iam in vett. edd. v. c. Ven. 1491-1493. et codd. Guelf. 1. 4.) *At tu q. — noſtra, caveto Mox tibi: non unus ſaeviet usque deus. non unus* adverbialiter, ut *non idem*, non eodem modo, οὐχ ὁμαλῶς, non conſtanter ita in me ſaeviet fortuna. Et hoc tenendum eſſe arbitror. In vetuſtiſſimis Excerptis Perreii eſt: *non uni*: ſc. mihi. Poſſis hoc probare. Scilicet primum *s* adhaeſerat ex ſequenti voce; tum *unis* mutatum fuiſſet in *unus; deus* autem eſt *Amor*. ut adeo ſit: *caveto mox tibi: non uni ſaeviet usque deus*, non in unum me, ſed etiam aliquando in te. Ita tamen minus accommodatum *usque*. Alii cum Vulpio ita diſtinguunt: *At tu q. — noſtra, caveto; Mox tibi non unus ſaeviet usque deus:* (ut in libris veteribus invenit Statius. W.) tanquam non unum, ſed omnes deos infeſtos habiturus ſit; quod parum placet; et ſic *caveto* nude poſitum. Cui rei medentur Edd. Baſil. Plant. et al. cum Guelf. 2. (et Corv.), in quibus ita diſtinctum: *At tu, qui laetus rides, mala noſtra caveto: Mox tibi non —*. Porro pro *non unus* multi, etiam editi, cum Ed. Rom. et cod. Hamb. (a. m.) cum Goth. (a. m.) *non unus*. Sic Ald. quoque pr., in altera etiam *ipſe* pro *usque*, quod

Digitized by Google

quod retinent editiones ex ea profectae. Aberratio haec frequens, v. ad El. 5, 74. *non vanus deus* eſt, potens, gravis, adeoque metuendus. Placebat quoque Medebachio in Amoenit. litter. p. 67. qui explicabat potens, pollens, ut Ovid. Met. III, 559. Ferri poteſt: ſed ſententiae naturalis curſus, quem h. l. expectabam, is profecto non eſt. Illuſtravit ex Eurip. et Aeſchylo Nodell Not. crit. p. 71. H. Cum ſenſus verborum *non unus ſaeviet deus* aperte ſit: ſed plures dei ſaevient, neque *unus* illam, quam Scaliger voluit, habere poſſit ſignificationem, lectionem *uni,* quam poſt Santenium p. 70. dedit Voſſius, recipiendam duxi, ut ſententia generalis includat ſpecialem: in alios quoque h. e. in te quoque ſaeviet deus. Simillimus locus Sophoclis Elect. 916.

ἄγ', ὦ φίλη, θάρσυνε· τοῖς αὐτοῖσί τοι
οὐχ αὑτὸς αἰεὶ δαιμόνων παραστατεῖ.

Chryſothemis fore promittit, ut fortuna domus mutata emendetur. — Accedit elegantia ſtructurae verbi *ſaevire,* cuius exemplum exſtat apud Ovid. Heroid. IV, 148.

Qui mihi nunc ſaevit, ſic tibi parcat Amor.

Add. Virg. Aen. I, 458. *ſaevum ambobus Achillem.* Ovid. Heroid. XIX, 144.

Aut etiam totis claſſibus eſſe trucem.

Goerenzius coniecit *uni is*, quod Lenzio placuiſſe miror. De verbis *At tu* vid. Obſſ. ad II, 3, 33. — Goth. *vides* pro *rides.* Voſſ. 1. *ſaeviat.* W.

91. *Vidi ego, qui iuvenum miſeros luſiſſet amores*] Hanc ego ante Broukh. vulgatam unice veram lectionem eſſe iudico, cum et omnium fere librorum, etiam noſtrorum et Guelff. omnium, auctoritate nitatur, et unice ſenſui conveniens ſit. Irriſori infelicis ſui amoris ſimilem aliquando, et, quod turpius eſt, in ſenectute, ſortem, ab aliorum exemplo, qui tam parum humaniter ſenſerint, ut miſeros amantes exagitarent, minatur, ut Propert. I, 9, 1.

Dicebam tibi venturos, irriſor, amores.

Ludere eſt h. l. ludificari, irridere, ludibrio habere. cf. inf. I, 8, 71. *Amores iuvenum* active dicuntur, quibus in puellas ipſi feruntur. *Miſeri amores*, ut inf. Eleg. 9, 1.; et 8, 71. *miſeri amantes* et al. In nonnullis legitur *leſiſſet* vel *laeſiſſet,* quod in libris idem eſt, variatione ſollenni.

Digitized by Google

lenni. v. inf. I, 9, 6. II, 3, 10. Ovid. III. Am. 3, 4. ibique Burm. Auctor Ciris 240.

Laedere utrumque uno ſtudeas errore parentem.

ubi Scaliger corrigebat *ludere*, quod nimis tenue pro *ſcelere nefando* in ſuperiori verſu. Sed *laedere amores* eſt amantium, qui fidem datam fallunt, ut inf. Eleg. 9, 1. ubi vide Broukh. aut eorum, qui aliis amicas ſubducunt et corrumpunt, vel quocunque modo violant. Sic de Sole, qui amores Veneris vulgarat, Ovidius IV. Met. 191.

Inque vices illum, tectos qui laeſit amores,
Laedit amore pari.

(Utroque ſignificatu et *violare* uſurpatur I, 9, 19. I, 5, 81. W.) Sed horum neutrum recte huc facit. Scaliger tamen, qui etiam in ſuo *leſiſſet* deprehenderat, inde aliam lectionem confecit:

Vidi ego, qui iuvenem ſeros deſiſſet amores.

duriori ſane traiectione, nec commodo ſenſu, ut mireris Broukhuſium eam recepiſſe, quod Scaliger ipſe auſus non erat. Sane *deſinere* ex loquendi uſu eſt deſerere, deponere. v. Heinſ. ad Ovid. II. Art. 725.: at hic de relicto amore, eoque ſero, non agitur; etiamſi *ſeros amores* dicas eſſe, qui diu iam viguerunt, non nuper demum nati. Apud Ovid. IV. Met. 156.

Ut, quos certus amor, quos hora noviſſima iunxit.

unus Moreti habet *ſerus amor* eleganter, ſi eo ſenſu accipias. (De uſu vocis *ſerus* pro longus, diuturnus mihi perſuaſum non eſt, nec lectio *ſeros* quidquam ad ſenſum facit. W.) Doctus Britannus (Iortin in *Tracts* Vol. II. p. 450.) in Obſ. Miſcell. Vol. II. p. 241. veram lectionem eſſe credebat:

Vidi ego, qui iuvenis ſeros luſiſſet amores.

(quam coniecturam Scaliger quoque propoſuerat. W.) nec facili nec commoda ſententia; et recte ibi eruditiſſimus Batavus vulgatam praeferebat. Ceterum *iuvenem* etiam Editio Lipſ. cum multis libris Statii habet, unde hic legebat: *Vidi ego, qui iuvenem miſeros l.* Add. Voſſ. 1. 3. *Miſero*, in *ſeros* mutavit Broukhuſius in Propertio quoque I, 15, 21.

Coniugis Euadne ſeros elata per ignes.

Sed

Sed omnes libri constanter servant: *miseros — ignes*. Optime. Ovid. Fast. VI. 491.

Moesta Learcheas mater tumulaverat umbras;
Et dederat miseris omnia iusta rogis.

potiori iure usus est Burm. in Ovid. III. Trist. 13, 3. *Dure,* (Natalis) *quid ad miseros veniebas exsulis annos?* Color autem orationis in his versf. ante oculos fuisse videtur Ovidio ex P. I, 1, 51.

Vidi ego linigerae numen violasse fatentem
Isidis Isiacos ante sedere focos.

Ceterum Santenii, qui praetulit *iuvenis miseros risisset*, disputationem ad h. l. in Biblioth. crit. V. I. P. III. p. 69. adeat, cui otium est; contra eam Huschke Epist. Crit. in Prop. p. 105. disputat. H. Voss. 3. *collo.* — v. 95. *stare nec—puduit. nec, neque, οὐδὲ*, interpositum notat etiam non, vel non. cf. I, 8, 58. Virg. Ecl. III, 102. Nec pedestres hunc usum adspernati sunt scriptores. vid. Plin. Paneg. c. 16. *ut neque hostes.* Aliis locis postpositum sine vi annectit. cf. Obss. ad I, 8, 4. — De *stare — detinuisse* vid. Obss. ad I, 1, 46. W.

97. *turba circumterit arta*] dictum ut *premere, urgere;* et ita Reg. cum melioribus. Alii cum Bern. et Ask., sicque editum in Aldina utraque et iis, quae inde fluxere, *circumstetit,* quod istius est glossema. Scaliger inde faciebat *circumstrepit.* Unus Palat. cum binis Broukh. *circumvenit.* Pro *arta* in Guelf. 1. pro var. lect. *atra.* H. Ita in veteribus libris, quos Statius inspexit. Bern. *aucta. Arta,* non *arcta,* est scriptura, quam in Virgilio Mediceus praebet. *Nunc* pro *hunc* Voss. 3. et Bern. — Vindob. *circumit.* W.

99. *dedita*] Apud Broukh. nonnulli c. Guelf. 2. *debita.* cf. Statius. Tum Scal. et Broukh. edidere *serviit.* H. De contractione *perit* cf. Heins. ad Ovid. Fast. I, 109. Ferri posset et praesens *servit,* quod dant Voss. duo. Tibull. I, 3, 57. *quod facilis tenero sum semper Amori.* — Voss. 1. Zwic. 1. *debita.* Viro, qui sero amore captus inclementer a Venere tractatur, se opponit verbis *At mihi,* cf. I, 10, 67. 5, 83.; ita carmen apte finitur. W.

ELEGIA III.

M. Valerius Messala Corvinus anno pugna Actiaca notabili, ab V. C. Varr. 723., cum Octaviano Caesare consul fuit,

Digitized by Google

fuit. eumque, eodem anno in Graeciam adverſus Antonium profectum, ſecutus, et claſſi praefectus eſt. Cum autem Octaviano, circa Actium haerenti, Gallorum defectio nunciata eſſet, in Galliam Proconſule miſſus eſt Meſſala, ut diſerte tradit Appian. Bell. Civ. IV. c. 38. p. 984. Igitur neque ei Gallia ex more provincia decreta fuit, neque ex magiſtratu ſequente anno in eam abiit, ut Ayrmannus putabat in Vita Tib. §. 39. Iam ex noſtri, tum hac, tum Eleg. VII. v. 13 ſqq. et ex Dione p. 638. l. 66. ed. Reimar. apparet, Meſſalam in Aſia, Syria et Aegypto fuiſſe; ſed quo tempore? id quaeritur. Illud conſtat, eum poſt annum 724. (nam Dio l. l. voce ὕστερον, n. poſt anni 724. acta, eam commemorationem orditur) et ante 727., quo triumphum ex Aquitania egit, in iſtis terris commoratum eſſe. Itaque probabile eſt, eum, Gallia pacata, et Aquitania in provinciam redacta, quod ante annum 725., quo Ianus clauſus eſt, factum eſſe videtur, a Caeſare eſſe evocatum. Is autem anno altero poſt pugnam Actiacam, V. C. 724. bellum in Aegypto contra Antonium et Cleopatram geſſerat; inde redux, hieme in Aſia transacta, circa aeſtatem anni 725. in Italiam rediit. Utrum vero Caeſarem in Aegyptum ſecutus ſit Meſſala, ut Noriſ. Cenotaph. Piſ. Diſſ. 2. c. 16. §. 7. contendit, et Broukhuſio luculenter demonſtraſſe putatur, cui a Tibullo commemorata Aegyptus, praeterea Cilicia, Syria et Tyrus favere videtur, quas Octavius, ex Aegypto redux, itinere perluſtravit, an decedente eo ad res Aſiae conſtituendas relictus ſit, quod Ayrmanno l. l. placet, donec anno 727. Romam revocaretur, et triumphum de Aquitanis haberet, in neutram partem pro certo affirmari poteſt; quanquam poſterior ſententia veroſimilior eſt. Ita enim probabilis ratio reddi poteſt, cur poſt tam longum intervallum demum triumphaverit. Neque etiam illud definire auſim, utrum legatus Caeſaris, an cum imperio extraordinario in Aſia fuerit, de quo disputat Ayrmannus contra Noriſium; nam coërcitio iſta gladiatorum apud Dionem l. l. neutrum exigit; neque etiam ſcire refert. Tibullus, Meſſalam ex Gallia ſecutus, in itinere in morbum inciderat, eoque decumbens in Corcyra inſula ſubſtitit. Haec paullo copioſius diſſerere volui, quod coniecturis doctorum virorum alia incerta reddita, alia, quae tamen nulla auctoritate nituntur, pro certis venditata videbam. (Aeſtate extrema anni 724. Meſſalam in Aſiam navigaſſe, ex verſibus 85 — 89. ſtatuit Voſſius. W.) Ceterum inter Catalecta Virgilii T. IV. p. 189 ſqq. eſt carmen:

Pauca mihi, niveo ſed non incognita Phoebo.

p. 90.

Digitized by Google

p. 90. Collect. Scal. Anthol. Lat. Burm. To. I. lib. II. ep. 122. p. 292 ſqq. Wernsd. Poet. Lat. Min. T. III. p. 147 ſqq. quod in hunc Meſſalae triumphum a Virgilio ſcriptum eſſe, Scaliger et Barthius Adverſ. XV, 22. putant. Ut concedebam propter v. 40., alicui ex gente Meſſalarum ſcriptum eſſe: ita dubitabam, an huic noſtro. Nam poëta recentior eius auctor eſſe mihi videbatur; quippe qui v. 48. *Saepe audendo mare* ultimam in *audendo* corripiat, quod antiqui non faciunt. v. inf. ad III, 6, 3. Nunc hoc levius eſſe argumentum, quam ut ei multum tribui poſſit, video, et verſum illum emendatiorem exhibuit Burmann. Sec. *Saepe mare audendo vincere, ſaepe hiemem.* Vide nunc disputata in notis ad Catalecta Virgilii To. IV. ed. Lipſ. p. 189. et p. 193. 4.

2. *ipſe*] Paſſerat. liber *tuque.* H. Elegantiam vulgatae lectionis *ipſe* ſatis tuetur uſus loquendi ſcriptorum vel pedeſtrium. Liv. 23, 24. *Nova clades nunciata — L. Poſtumium, conſulem deſignatum, in Gallia ipſum atque exercitum deletos.* cf. Tacit. Hiſt. II, 92. Eandem verborum ſtructuram Graeci frequentarunt. Soph. Oed. Col. 1124.

> *Καί σοὶ θεοὶ πόροιεν, ὡς ἐγὼ θέλω,*
> *αὐτῷ τε καὶ γῇ τῇδε.*

Praeivit Homerus Il. XIII, 330. *ipſe* convenit duci, ceteris dignitate praeſtanti. Voſſius tamen lectionem unius codicis *tuque* pro *ipſe,* veluti orationem illa redderet vividiorem, recepit, comparans Ovid. Her. VI, 142.

> *Intraſſes portus, tuque comesque, meos.*

Brevitatis, quam in Notis monſtravi, exempla ſunt apud Cicer. Ep. ad fam. XII, 25. §. 10. *quam quidem* (navem) *nos damus operam ut rectam teneamus; utinam proſpero curſu!* Similiter *modo ut* uſurpatur apud eundem Ep. XVI, 12, 8. *Videtur, ſi inſaniet, poſſe opprimi; modo ut urbe ſalva!* Similiter etiam verbum *opto* ad adiiciendam ſententiam uſurpatur apud Virg. Aen. III, 497.

> *Effigiem Xanthi Troiamque videtis,*
> *Quam veſtrae fecere manus; melioribus,* opto,
> *Auſpiciis.*

Voſſ. 3. *ſic* pro *ipſe.* — De ſtructura *Ibitis — Meſſala* vid. Obſſ. ad II, 5, 62. — Goth. *abitis* (a. V.) Hamb. *Egeas,* ut 3. *Pheatia* et 80. *Leteas.* cf. Obſſ. ad I, 1, 35. W.

3. *ignotis — terris*] Argutatur Broukh., cum *tectis* mavult; in hoſpitium enim alicuius viri Corcyraei eum devertiſſe

vertiſſe videri. Illud maxime urebat Tibullum, quod ignota terra mori, adeoque contumulari timebat. Hoc enim grave et infauſtum. v. Ovid. III. Triſt. 3, 29 ſeqq. ubi inter alia v. 37. 38.

Tam procul ignotis igitur moriemur in oris,
Et fient ipſo triſtia fata loco?

Et III. Am. 9, 47. hunc ipſum locum expreſſit:

Sed tamen hoc melius, quam ſi Phaeacia tellus
Ignotum vili ſuppoſuiſſet humo.

Voſſ. 1. *tellus.*

4. *Mors, precor, atra, manus*] Reg. Edit. Rom. cum aliis, Guelf. 1. 4. et in marg. 3. *mors violenta*, quod recte, ut et alteram lectionem, *mors modo nigra,* quae in Guelf. 2. ſed ſuperſcripta meliore lectione, in Corvin. etiam, occurrit, reiecit poſt ceteros Broukh. H. Heynii lectionem firmant apogr. tria cum Zwic. 1. 2. — apogr. unum *precor, nigra,* alia *modo nigra* (Goth. Hamb.) cum Guarn., alia *violenta,* unum *violanda.* Ceterum de *manibus,* quas Mors iniicit, contulit Statius Ovid. Am. III, 9, 19. et docte egit Huſchkius. Sicut Morti, ita Parcis *manus iniicere* tribuitur apud Virgilium Aen. X, 418.

Ut ſenior leto canentia lumina ſolvit,
Iniecere manum Parcae, telisque ſacrarunt
Euandri.

ubi verba iuris cum Servio non agnoſco. — Ad *moeſt. ſinus,* h. e. quales ſunt moerentium, conf. Horat. Od. III, 14, 8. — *ſupplice vitta.* Soph. Electr. 451. λιπαρῇ τρίχα. W.

7. *Aſſyrios cineri quae dedat odores*] *dedere* h. l. durius dici viſum eſt Broukh., ideoque maluit legere *fundat,* quod ſollenne eſt ea in re. Verum ſi hoc a Tibulli manu fuerat, quomodo tam obvium verbum in illud depravari potuit? Modeſtius foret *reddat* legere, inprimis cum id cum altero in libris ſaepe permutetur. v. Burm. ad Ovid. XIII. Met. 662. 664. Accommodatius etiam fortaſſe: *didat;* nam diduntur, diſperguntur ſeu diffunduntur per cinerem unguenta. Vocabulum Lucretio inprimis frequentatum. *Dedere* Vulpius explicat dedicare, ego ſimpliciter pro *dare* poſitum puto, quod alias in hoc more ſolitum. Albinov. II, 143.

Semper ſerta tibi dabimus, tibi ſemper odores. H.

Exempla,

Digitized by Google

Exempla, quae Forcellinius congeſſit, non ſinunt dubitare, *dedat* pro *det* genuinum eſſe; neque aliena videtur ea verbi *dedat* notio, quam Muretus ad Catull. 61, 59. (Opp. M. T. 2. p. 796.) ponit: *dedimus* ea, quae volumus accipienti propria ac perpetua fieri. *Dare* autem in uſu de iis, quae mortuis tribuuntur. Ovid. Met. XI, 669. *da lacrimas.* Voſſius, improbata lectione codicum, quam firmant apogr. omnia cum Zwic. 1. 2., et coniecturis priorum interpretum, ſuam *condat* invexit, quam interpretatur: condat in honorem cineris, in urna conditi, odores. Scio *condere* abſolute poni, quando de ſepultura agitur, pro condere tumulo. Lucan. IX, 151. Cic. Tuſc. I, 45. At inde non ſequitur, *condere* ſignificare etiam condere urna ferali. Si quis iungere velit *condat cineri* pro immittat cineri, eum, tum etiam abscondendi notionem, quae ab ſententia huius loci abhorret, verbo illi ſubeſſe, admonitum velim. Mart. de ſpect. XV, 3.

Ille et praecipiti venabula condidit urſo.

quo exemplo ſatis defenditur Lucanus I, 607.

ignes
Colligit, et terrae maeſto cum murmure condit.

quem locum, auctoritate codicum munitum, mala manu attrectavit Cortius. cf. Drakenb. ad Liv. V, 51. f. — Accedit quod Huſchkius contra Vulpium et Voſſium monuit, ſepulcris et cippis unguenta adſperſa, non in urnam recondita eſſe. vid. ad III, 2, 23. W.

8. *effuſis — comis*] pro *fuſis*, quod uſitatius. Sed et Lucanus ſic I, 188. H. Quamquam *ſepulcrum* de buſto dici et Erneſt. ad Tacit. Ann. II, 73. docuit, hoc tamen loco propriam vocis *ſepulcrum* notionem retinendam eſſe demonſtrant et *oſſa lecta, odoresque dati*, de quibus antea memoratum, et locus infra III, 2, 23 — 25. Nec tamen intercedo, ſi quis de columbario, in quo urna feralis reponebatur, cogitare malit. Ceterum verſus 5 — 8 reddidit Ovidius Am. III, 9, 49 — 52. — Voſſ. 3. *calores*, apographum *honores*. Corv. *Aut fleat* male; Voſſiani *fluat — ſepulchra.* W.

9. *quae me quam mitteret urbe, Dicitur ante omnes conſuluiſſe deos*] h. antequam me dimitteret, antequam ego ab ea discederem. *Quam* eſt ex emendatione Douſae in Praecid. c. 2. receptum a Broukh. Omnes ſcripti et impreſſi habent *quum* ſollenni errore e compendio *qm* orto.

In

Digitized by Google

In Guarneriano etiam erat: *Delia non usquam, et quae me cum:* voluit nempe: *Delia non usquam eſt quae me quam;* non male, ne *quam,* bis ſe excipiens, offendat aurem. *eſt* habet Corvin. quoque. H. Copulam reſtituit Heynius, quem, cum illa ad priora quoque *non hic mihi mater, non ſoror,* pertineat, ut I, 10, 4, ſequi haud cunctatus ſum; quamquam illam et maior codicum pars omittit, et deeſſe enuntiationibus inprimis, quae adverbium loci vel temporis habent, memini. Virg. Aen. IV, 373. *Nusquam tuta fides.* Aen. I, 703. *Quinquaginta intus famulae.* Add. Ge. III, 356. Tib. I, 1, 75. Exſtat autem copulà in Vindob. et Hamb. Non apparet in Zwic. 1. 2.; neque apud Voſſium et Huſchkium. — Iidem viri *quam* retinent, confirmatum nunc auctoritate Vindob. Mon. Bern. et Voſſ. 2. ſimilique poſitura verborum IV, 7, 8. *Ne legat id nemo, quam meus, ante.* Lectioni *quum* leve praeſidium peteretur ex Livio 27, 28. *Paulo ante hic nuntius conſulis Salapiam venerat, quum literae ab Hannibale adlatae ſunt,* niſi ibi libri multi praeberent *quam,* quod praeferendum. Zwic. 1. 2. *quae cum* ſine *me.* W.

10. *omnes conſuluiſſe deos*] Quid conſulere deos ſit, bene novi. At Romae quot oracula aut dii fatidici fuerint, qui adiri et conſuli de euentu itineris Tibulli potuerint, ignoro. Privatas huiusmodi ſuperſtitiones plures fuiſſe neceſſe eſt, fortaſſe Iſidis, Serapidis, Fortunae. Ad urbem fuere ſortes Antiatinae, Praeneſtinae, et fortaſſe plura oracula. Certe Tiberius apud Sueton. c. 63. dicitur *oracula urbi vicina disiicere* conatus eſſe. Ut *conſulere deos* ſimpliciter pro, adire deos, dictum eſſe ſtatuamus, vix admitti poteſt.

11. *Illa ſacras pueri ſortes ter ſuſtulit, illi Retulit e triviis omina certa puer*] Dicit eam ſortibus expertam eſſe de reditu ſuo. *E triviis,* quod et inf. El. 5, 56. ita poſitum, contra omnium librorum conſenſum in *e trinis* mutavit Broukhouſ. ex emendatione doctorum virorum, nempe quia *ter ſuſtulit.* Sed ab Tibullo tam exactam diligentiam exigere non licet. Erant haud dubie Romae paſſim in viis eiusmodi ſortilegi, qui praetereuntes, ut ſortibus uterentur, invitarent; certe in Circo frequentes fuere, ut vel ex Horatio notum. Hos intelligo, non cum Scaligero (qui hanc interpretationem Statio debet. W.) puerum e trivio, τὸν τυχόντα, nec cum Broukhulio Camillum aliquem de templo Fortunae. *Ter* vero *ſuſtulit* ſc. ex urna h. duxit, quia tertium demum

omen

Digitized by Google

omen priora confirmat. Vulpius alterum verſum ad Praeneſtinas, alterum ad vulgares ſortes trahit, quod factum nollem.

Fateor tamen, nunc parum me abeſſe, quin virorum doctorum emendationem non modo pro venuſtiore, ſed et pro unice vera habeam. Ita enim fert perpetuus poëtarum mos: *ter e trinis*. Et *e triviis* impeditum quid habet; *puer e triviis* alium offert ſenſum; et erit pro *ſuſtulit in trivio*. Quod *pueri* et *puer* ſe excipiunt, non modo uſu defendes, ſed erunt, qui inter elegantias referant. At Burmann. ad Propert. IV, 5, 34. ſe offendi profeſſus legit: *Illa ſacrus pure ſortes ter ſuſtulit*. Tam diverſa virorum doctorum ſunt iudicia. H. In Scholiis Mureti in Tibullum impreſſum *et trinis*, unde alii et Broukhuſius *e trinis* recte coniecerunt, quod et Voſſius amplexus eſt. Sed huic coniecturae primum iteratio pronominis *illa — illi*, de qua ad III, 6, 13. egimus, obſtat, quippe qua vaticinandi rationem, quae verbis *illi — puer* deſcribitur, a priori diverſam eſſe, doceatur; deinde loquendi ratio *omina e ſortibus referre* uſurpata de ſortibus interpretandis. Quae difficultas non tollitur coniunctione verborum *puer e triviis*, quam Huſchkius exemplo *de circo aſtrologi* ex Cic. de Div. 1, 58. illuſtrari cenſet. Verba ſi ſpectantur, hunc vides ſenſum, puerum ad omina capienda miſſum e triviis retuliſſe certa; quod in tot et tantis ſuperſtitionibus Romanorum ſtatuere non eſt abſurdum. Tum et proprie uſurpatum eſt *retulit*, et, duabus futura explorandi viis expoſitis, apte ſubiicitur: *Cuncta* dabant reditus. Itaque vulgatam *triviis* non temere movendam eſſe puto, neque audiendum Voſſium, cui coniectura illa vel propter repetitionem *ter — trinis* placet. Nam loca, ubi talis repetitio, diſſimilia ſunt poſitura verborum. Virg. Aen. II, 792.

Ter conatus ibi collo dare brachia circum,
Ter fruſtra comprenſa manus effugit imago.

Cf. Ovid. Met. XI, 419. Virg. Aen. IV, 690. Voſſius dedit *rettulit*, quod eſt in Hamb. (a. m.) et I, 7, 62. *rettuleritque*, et IV, 1, 54. *reppulit*. Ego magna rei literariae nomina ſequor, quae etiam ſine illa geminatione praepoſitionem *re* produci poſſe cenſent. Vid. Forcell. ſub voce *re*. In apogr. vitia *ille — omnia certe*. Zwic. 1. cum Guarn. *omnia*, et 2. ſed correctum in *omina*. Goth. *ille*. W.

11. *illi R.*] *ille*, ſc. puer, Corvin. cum libris Stat. uno Paſſerat. et uno Falkenb.

13. *redi-*

13. *reditus*] un. Laud. *reditum;* et fic Ald. fec. cum fua fecta. Sed poëtam decebat alterum. *nusquam* plerique libb. etiam Corvin. et edd. Pocchi var. lect. cum aliis: *tamen haud d. fruftra eft.* H. Voffius revocavit *reditus. Tamen haud deterrita fruftra eft, Quum;* quibus verbis fi fenfum ineffe velis, fupplebis ad *deterrita*, *ne me mitteret.* Nam a qua re *deterrita* fit Delia, nec Voffius docet. Illo vero fupplemento duro oppofitio *Cuncta — tamen* prorfus perit. Particulae *numquam* fua conftat notio, ut fit h. l.: quamvis omen certiffimum faufti reditus nuntiatum effet. Handius ad Diatr. Gron. T. I. p. 275. propter *deterrita* Gronovii interpretationem veram putat, fed praeter loca, quae ad ufum verbi *deterrere* illuftrandum attuli, adeat etiam Hufchkium, qui et interpretationem Heynii exemplis defendit et vulgatam veram habet. — Zwic. 1. *nusquam.* Hamb. *quicquam* a m. fecunda. — Goth. *deterrima nusquam* (a. m.). W.

14. *Quin fleret*] Ita recte legitur inde ab Aldina pr. In antiquioribus et in codd. male *Quum, Cum, Quom.* Etiam Corvin. *Cum.* Mox Reg. *defpiceret.* At *refpicere* eft ἐντροπαλίζεσθαι Homericum. H. Hanc vocem Homericam (Il. VI, 496.) nihil ad hunc locum facere, cum Tibullus nondum digreffus fit, notavit bene Goerenzius, praeferens *refpueret*, quod in Zwic. 1. At *refpicere* aliquid eft de eo cogitare, animum ad id advertere, h. l. adiecta notione anxietatis. De vocabulo *viae* vid. Not. ad I, 1, 26. — Apogr. nonnulla *defpiceret.* Pro *quin,* quod in fex apogr., dant Zwic. 1. 2. Goth. Hamb. Guarn. *cum.* W.

15. *dediffet* pro var. lect. Guelf. 3. fcil. Delia. H. Utraque lectio bonum praebet fenfum. *Mandare* enim et *mandata dare* funt formae dicendi elegantes et legitimae fere de abeuntibus aut morientibus (Ovid. Trift. III, 3, 4 .), cum dicunt, quid poft difceffum aut mortem fieri velint; vel de remanentibus, quum difcedentibus, quid fieri velint, praecipiunt. Hoc fenfu Sappho Phaoni fcribit apud Ovid. Heroid. XV, 105.

Non mandata dedi; neque enim mandata dediffem
Ulla, nifi ut nolles immemor effe mei.

Ita *dediffet* etiam apud Tibullum accipiendum effet; fed vulgata vel propter auctoritatem codicum mutari non debet. Vindob. *folabor.* W.

17. *Aut ego fum cauffatus, aves, aut omina dira, Saturni aut facram me tenuiffe diem*] Iungenda funt: fum cauf-

caussatus, aut aves me tenuisse, aut omina, aut sabbata. In omnibus libris et editt. ante Scalig. est: *Aut ego sum caussatus, aves dant omina dira:* hic primus *dant* in *aut* mutavit ex ingenio, ut videtur; neque sane illud, sequente infinito modo, locum habet. Sed idem non recte de coniectura reposuerat: *omina dira Saturni sacra me t. die.* Scilicet in edd. et in magna librorum parte *aut* non legitur. Exsulat etiam e nostro Reg. Guelf. 1. 2. 3. et Ed. Rom. et Corvin., in quo est *dant.* Legi tamen in vett. libris *aut* testatus est Statius: adde duo alios cum edit., quam principem appellat Broukh. Primum *aut* receptum video a Mureto, inde in Plantin. Tum in vett. libb. Statii erat *timuisse.* (Vide de hac permutatione solemni Burm. ad Lucan. Pharf. VIII, 463. W.) Ceterum *caussari* ita, ut sit, caussam praetexere, culpam in aliquem conferre, dixit Propert. IV, 4, 23.

Saepe illa immeritae caussata est omina Lunae.

Iungunt vulgo idem verbum cum casu et cum infinitivo: ut saepe, v. Bentl. ad Horat. I. Od. 1. *caussatus aut aves aut tenuisse.* (Bentleius longe alia docuit, subiectum modo *substantivum* modo *infinitivum* esse posse, ut loca, Horat. Od. IV, 1, 29 — 31. Iuven. XI, 199. testantur; sed h. l. de rebus, quae a verbo pendent, sermo est. Commodum est exemplum apud Virg. Aen. IV, 469.

Eumenidum veluti videt agmina Pentheus,
Et solem geminum, et duplicis se ostendere Thebas.

Add. Horat. Od. II, 16, 37—40. Non melius Bentleii observatione in Notis ad I, 8, 57. usus est Heynius. Distinctionem meam et numeri ratio adiuvat. cf. Virg. Ge. I, 156. W.) Melius distingues, quod fecimus, ut *aves, omina,* referantur ad *tenuisse.* Sic σκήπτεσθαι quoque. In Guelf. 2. apposita est lectio *aves dare numina diras* ex interpolatione. *Saturni diem* ominosum habuisse Romanos, quod Iudaeis religioni videbant esse, die sabbati iter facere, aut solita negotia peragere, in nota monuimus. Scaliger hinc ab Severo in Aetna 242. *Saturnum tenacem* dici volebat, sed reliqua ibi docent, eum ad horoscopum referendum esse. H. Lectio *aut omina* firmatur etiam auctoritate Vind. Bern. Hamb. Apogr. alia *dant* et *omnia* cum Guarn. Goth. et Zwic. 1. *dant.* 2. *dant omnia,* sed correct. *omina* al. ma. — Versu 18. cum decem apographa omitterent *aut* (Hamb. Goth.) cum Zwic. 2., displiceretque compositio *Saturni aut,* ut auribus molesta, Vossius dedit *Saturnive.* At primum *aut*

apud

Digitized by Google

apud optimos poetas poftponitur, Virg. Aen. IV, 187. 317. 619. Aen. I, 369. Ge. I, 274. Propert. III, 21, 27. Ovid. Heroid. XIX, 12. Horat. Od. II, 12, 24. Adde Tibull. II, 5, 112. Similiter *vel* poftpofitum videas apud Virg. Ge. II, 321. *Prima vel.* III, 204. Tibull. II, 4, 9.; et *five* Tibull. IV, 1, 80. *fabula five;* et *fed* II, 4, 3. IV, 1, 34. Horat. Epift. II, 1, 89. II, 2, 46. Deinde quomodo concurfus vocalium *i a, i au* iniucundus effe potuerit, non demonftratur; et exempla contrarium probant. Virg. Aen. IV, 302. *ubi auditor.* Ecl. VI, 59. *viridi aut.* Horat. Sat. I, 6, 9. *Tulli atque.* Virgilius denique Aen. IV, 619. *regno aut* fimiliter et poftpofuit *aut* et fyllabas coalescere facit. Itaque *aut*, quod in Zwic. 1., retinendum contra lectionem fufpectam *ve.* Tum autem *omina* fignificatione peculiari ufurpatum explicabis ex Cicerone de Div. lib. I, 45. §. 102. *Neque folum deorum voces Pythagorei obfervarunt, fed etiam hominum, quae vocant* omina. Quo fenfu Graeci dixerunt φήμη. vid. Weffel. ad Diod. XVI, c. 92. p. 152. et Wyttenb. ad Iulian. p. 153. Veram igitur vulgatam puto lectionem. Si qui fortaffe auctoritate codicum, qui maximam partem *aut* omittunt, movebuntur, iis aliam oftendam rationem hac diftinctione:

Aut ego fum caufatus aves, aut, omina dira,
Saturni facram me tenuiffe diem.

ita ut *omina dira* fint appofitio verborum *facram diem*, quae apud pedeftres etiam fcriptores praecedit. Tibull. II, 3, 43.

urbique tumultus
Portatur validis mille columna iugis.

Add. II, 5, 71. Compara inprimis Virgil. Aen. III, 537.

Quatuor hic, primum omen, *equos in gramine vidi*
Tondentes campum.

Omen eft quodvis augurium trifte five laetum, et *omina dira* pro omen dirum dici poteft, ut ftatim *figna* pro fignum. cf. II, 1, 23. — Voffius *timuiffe* contra auctoritatem librorum coll. II, 6, 50. praetulit. Inde Hufchkii obfervatio: libri Statiani *timuiffe;* quod qui praeferunt, vereor ne Tibullum faciant Iudaeum. Iudaei enim ex religionis fuae ritu et fermone proprie dicuntur, etiam a Romanis fcriptoribus, *metuere, timere fabbata,* pro *religiofe obfervare, colere.* Iuven. XIV, 96. Perf. V, 184. Verum qui Iudaeorum fuperftitione contacti iter facere die fabbati dubitabant Romani, ut Tibullus, eos Saturni dies rectius dicitur *tenere*, vel, quod Ovi-

Digitized by Google

Ovidius Rem. Am. 219. ſcribit, *morari.* De *ſermone* erunt qui dubitent. Addere iuvat, verbum *tenere* eo, quo dixit Albius, ſignificatu legitimum eſſe apud Latinos Liv. 32, 9. *Conſulem — properantem in provinciam prodigia nunciata atque eorum procuratio Romae tenuerunt*, ubi Gronovius et Drakenb. exempla congeſſerunt. Handius ad Gronov. Diatr. T. I. p. 275. notavit: Verſu 18. Alexander Syncliticus, Cretenſis, cuius notae calamo ſcriptae apud me ſunt, e codd. puto, emendat *aut ſacrum me timuiſſe diem.* cf. Achill. Stat. ad l. l. — 19. Voſſius *quotiens* ex apogr. pluribus (Hamb.) recepit; unum praebet *totiens.* 20. Voſſius *in* ſuperfluum eſſe notat, ex *m* praecedente ortum. Quae obſervatio falſa. Nam *offenſus pes* abſolute dicitur, non adiecta re, in quam quis offendit, ut Ovid. Met. X, 452. *Ter pedis offenſi ſigno eſt revocata.* — *in porta* locum ſignificat, ubi id factum eſt. cf. Ovid. ex Pont. IV, 14, 22. W.

21. *neu quis* Guelf. 2. *neuquis* Reg. H. Multa apogr. (Hamb.) cum Guarn. *neu quis,* unde Voſſius, offenſus etiam ſono ſyllabarum *quis dis, nemo* coagmentatum recepit. Eadem de cauſa I, 4, 6. mutavit *Sicca Canis* in *ſaeva Canis* et loca I, 6, 39. I, 2, 17. — Tantum vero ille aurium iudicio tribuit, ut in poſterum etiam corrupturus ſit Virg. Ge. IV, 107. *Non illis quisquam cunctantibus,* et IV, 226. *viva volare,* Ecl. VI, 73. *Ne quis ſit lucus,* Perſ. II, 29. *mercede deorum*, vel adeo e Latinitate ſublaturus ſit formas *dederat, bibiſti,* alias. Vitiis autem librariorum, quorum cauſas non perſpicis, cave utaris ad ſollicitandas bonas integrasque lectiones. Contra Voſſium etiam Huſchkius disputat. Voſſ. 5. *peribente.* Ald. 1. *discedat.* W.

22. *aut ſciat egreſſum ſe, prohibente deo*] Unus Palat. *aut faciat egreſſum.* In Anglicanis deerat: *aut.* An fuit: *Sentiet egreſſum ſe prohibente deo* h. magno ſuo malo iter, invito deo, faciet? *Aut ſciet* malit Döring. leniore ope. H. Si mecum ſuppleveris, *aut, ubi egreſſus fuerit, ſciat,* hoc interpretans, ſciet, ut equidem puto, ſuo malo edoctus — vid. quae de coniunctivi notione apud Tibullum disputata ſunt in Obſſ. ad I, 9, 63. — nihil vitii ſubeſſe ſtatues. Add. Perſ. III, 73. *diſce, neque invideas* h. e. diſce, neque, ubi didiceris, invidebis. — *Scire* pro cognoſcere Virg. Aen. I, 692. *Ne qua ſcire dolos — poſſit.* Graeci uſurpant *ἴσθι, cognoſce*, Soph. Elect. 40. Unde hoc loco idem notat, quod *ſentire* I, 2, 41. W.

Digitized by Google

23. *Iſis mihi*] Ita Scaliger refinxit ex vetere ſcriptura apud Statium et al. Sic Corvin. quoque. Antea ubique editum *tibi*, Guelf. 1. 3. 4., ſic Lipſ.; et Rom. *ſis tibi*. Quod non video, cur diſplicere debuerit. Nam et ipſa Delia, ſe ſua religione nil profeciſſe, videbat. (Zwic. 1. 2. *tibi*, Goth. *uſis tibi*, Voſſ. 1. *hyſis tibi*. Maxima pars apogr. *mihi* (Hamb.). W.) Ceterum interpretes, Turnebum ſequuti, propterea Deliam in Iſidis caſto fuiſſe autumant, ut deae, in cuius fide ac tutela navigantes eſſent, ut ex noto Luciani dialogo probant, amatorem ſuum, mari iter facturum, commendaret. Sed nusquam reperimus, Iſidem iſta aetate Romae eo nomine cultam fuiſſe; tantum in curandis morbis potens habebatur. Nihil etiam h. l. de periculo maritimo, in quo dea opem ſuam deſiderari paſſa ſit, ſed de morbo agitur, quo conflictatur poëta; et v. 27. eo nomine laudat deam, quod *mederi* poſſit, non quod navigantes ſervare. Neque aliter accipiebat Ovidius, qui in epicedio Tibulli v. 33. hunc locum expreſſit:

Quid vos ſacra iuvant? quid nunc Aegyptia proſunt
Siſtra? quid in vacuo ſecubuiſſe toro?

nimirum cum veſter amator nihilominus ex morbo perierit. Haud dubie Tibullus ea tempora reſpicit, cum Romae eſſet, et Deliam frequenter pro ſua utriusque ſalute Iſidi ſacra facere videret; itaque addit *toties*. Pro *aera* quidam *ſiſtra*, quod eius interpretamentum, quanquam et Ovidius hoc expreſſit l. l. H. Mur. dedit *ſiſtra*; Ald. 1. vitioſe *aere*. — *aera repulſa* ſunt ſiſtra concuſſa. Manu enim *quati* ſolebant illa, non percuti. Eſt vero inſolens compoſitio *pulſa aera*, nec tamen non congruens ſignificatui verbi *pellere*; cui adiuncta praepoſitio *re* iteratas et crebras iactationes ſiſtri indicat. Apparet igitur, locum I, 8, 22. *aera repulſa* cum hoc comparari non poſſe; ſimulque, feminas quoque ſiſtra iactaſſe, quod non ſatis certum fuit *Boſſio*, qui de ſiſtro in Theſaur. Ant. R. ed. Sallengr. T. 2. p. 1382. diſſeruit. W.

25. *Quidve, pie dum ſacra colis, pureque lavari Te (memini) et puro ſecubuiſſe toro?*] *Memini*, ut iam Statius voluit, cum Vulpio ἐν παρενθέσει poſui; nam repetendum ἀπὸ κοινοῦ *prodeſt*. (Simili repetitione opus eſt poſt *quidve* apud Horat. Ep. II, 2, 177. *Quid vici proſunt aut horrea? quidve Calabris Saltibus adiecti Lucani?* Similiter apud Albinovanum Conſ. ad Liv. 43. ad *quidque* ex verbo *proſunt* 41. aſſumendum eſt *prodeſt*. W.) Ea omiſſa, iungendum

Digitized by Google

dum esset: *Quidve memini?* quod minus commode fieret. In vulgg. edd. distinguebatur vitiose: *Quidve pie dum sacra colis? pureque lavari Te memini et p.* Ceterum, quoquo te vertas, *memini* semper importunum, certe otiosum est. Coniiciebam aliquando: *pureque lavari Te membra, et puro secubuisse toro.* Certe *purum torum* dixit, quem Ovidius *vacuum* dicere fere solet, ut Am. III, 9, 34. cf. III. Am. 10, 2. Deinde pro *colis* Reg. *facis*, pro *secubuisse succubuisse* haud insolito errore. Negligentius omnino elaboratum distichon, etiam interiectis illis: *pie dum sacra colis.* Poterat tamen exarari: *Quidve pie tibi sacra coli? pureque lavari Te* etc. Nulla varietas notata est praeter Exc. Lips. *deum dum s.;* ferrem, si esset: *deae dum.* scil. Isidis. H. Locum varie tentarunt viri docti: Slothouwer in Act. Societ. Trai. T. 3. p. 146. pro *memini*, ut importune posito, *mane* refingens; mane enim homines religiosos lavari solitos, cf. Horat. Sat II, 3, 281—91.; Doeringius particulam *et* ante *memini* transponendo, sed pronomine *te* retento; quo deleto rationem Doeringianam amplexus est Huschkius; nam, se iudice, mendum aliquod in his versibus certe latere. Iacobsius denique, ut Heynius in margine notavit, *Saepe viri* pro *Te memini* coniecit. Quibus et meam qualemcunque sententiam addere iuvat. *Castus Isidis* duobus, *lavatione* et *secubitu*, describitur, quae voculis *que—et* iuste copulantur, vid. Not. ad El. I, 1, 35. *Utriusque* igitur, casti deae recordans, *meminisset* necesse erat, et quidem, cum amata secubante abstinendum fuisset, *tristi mente;* quam notionem natura rei, cuius meminit amans, suppeditat. Nostrates illam fere eiusmodi interpositis addere videbis. Atque sententia interposita, ad duo membra, per coniunctiones *que—et* vel *et—et* vel *nec—nec* coniuncta, pertinens, aut priori aut posteriori interposita vel addita est; et sensus totius docet, ad utrumque membrum interposita pertinere. Manifestum exemplum Horatii Od. II, 17, 6—8.

quid moror altera,
Nec carus aeque nec, superstes,
Integer?

h. e. si superstes ero, nec carus nec integer. Vides *superstes* posteriori interpositum, ut *precor* Od. I, 31, 17.

Frui paratis et valido mihi,
Latoë, dones et, precor, *integra*
Cum mente.

Digitized by Google

Infra I, 6, 71. 72.

Et, ſi quid peccaſſe puter, ducarque capillis
Immerito, pronas proripiarque vias.

ubi *immerito* priori adiectum ad utramque pertinet poenam. Adde e Graecis Callim. in Dian. 16. 17. In quibus tamen exemplis alia verborum vel membrorum poſitura pedeſter certe ſcriptor cohaerentiam ſingulorum declarabit; at in hac ſententia nulla membrorum poſitura aut diſtinctio excogitari poteſt, qua interpoſitum *memini* ad utrumque trahendum eſſe oſtendatur. Mendoſum igitur eſſe locum Tibulli nego, codicum quoque auctoritate firmatum. Et Goerenz. interpretatur: cum dolore recordor, conferens Ovid. Triſt. I, 5, 3., ubi *memini* in parentheſi poſitum notat: gratus memini, et ſcripturam vulgarem non ſollicitandam eſſe iudicat. Voſſianus dat *pure levari,* alius *puro levari;* Voſſ. tertius omittit verſum 25. Zwic. 1. *pure quoque;* Goth. (a. m.) *pitreque.* Hamb. *ſuccubuiſſe.* De infinitivis *lavari* et *ſecubuiſſe* vid. Obſſ. ad I, 8, 11. W.

27. *Nunc dea, nunc ſuccurre mihi: nam poſſe m.*] Ed. Baſ. *Nunc — mihi iam. poſſe m.* pro *mederi* Reg. *videri.* II. Hamb. *precor* pro *mihi. Docet — poſſe* pro te poſſe, ut Virg. Aen. IV, 305. *Speraſti — poſſe.* Accuſativum pronominis omitti poſſe multis exemplis probavit Huſchkius. Ad exempla compoſitionis *mult. tab.* adde Iuv. IV, 47. *multus delator.* Perſ. III, 73. *multa fidelia.* W.

29. *Ut mea votivas perſolvens Delia voces A.*] *perſolvat* Corvin. et ſic multi libb.; *Et mea — perſolvet* Guelf. 2. a pr. m. Hamb. *Ut — perſolvet. — Et* pro *ut* liber Sfortiae cum apogr. nonnull. Tum *votivas voces:* haec conſtans eſt librorum lectio; et videntur *voces votivae* dictae, ut *preces votivae,* pro voto ipſo, quod bene perſolvi dicitur; nam *voces* de hymnis cum Statio accipere nolim. Scaliger tamen e coniectura, primo adſpectu probabili, repoſuit *noctes.* Haec duo vocabula ſaepe permutantur. v. Heinſ. ad Ovid. VI. Faſt. 140. II. Art. 308. ubi vulgatam praefero, Burm. ad Epiſt. III, 116. et Broukh. ad Propert. III, 5, 20. Ita in Propert. IV, 8, 60. libenter legerim;

Omnis et inſana ſemita voce ſonat.

Enimvero *noctes* inter vota eſſe docendum erat; tum vero iſtas noctes non ſedendo ante fores exegiſſet. Vulpius, neutra lectione contentus, ex ingenio *poenas* repoſuerat, quod factum nollem. Pro *ut* Reg. cum aliis *et,* frequenti errore,

errore, qui etiam in Propert. I, 2, 10. commiſſus videtur. Certe eo loco melius leges:

Ut veniant hederae ſponte ſua melius.

Cum v. 30. convenit Ovid. Am. II, 13, 17. ad Iſidem de Corinna:

Saepe tibi ſedit certis operata diebus,
Qua cingit lauros Gallica turba tuas. H.

Statio *votivas voces* interpretanti: vota ſuſcepta, id eſt, hymnos, quos Tibullus v. 31. vocat *laudes,* verbum autem *debere* ad votum pertinere, aſſenſus eſt H. Voſſius. Idque Latinitas deſiderat. Nam perſolvimus rem, quam vovimus, non verba, quibus votum nuncupavimus. *Votivum* autem id appellatur, quod ex voto diis debemus. Praeter *tura votiva, iuvenca votiva* compara Ovid. Art. I, 205. *votivaque carmina reddam,* pro quo Statius Silv. III, 2, 131. *votiva plectra* dixit. Alienum autem conferre *preces votivae* h. e. preces, quibus aliquid cum voto poſcimus, vel *verba votiva.* — Oudendorpius tamen ad Apul. Metam. XI. p. 768. Heynium ſequitur notans: „*voces votivae* ſunt vota, ut *voces precantes* apud poëtas ſunt *preces.*“ — Coniecturam Scaligeri *noctes* dant libri Voſſ. tres 1. 2. 4. — Goth. *votiva* et *foras.* Voſſ. 3. *voce.* W.

32. *dicere — debeat*] minus elaborate dictum videri poteſt pro *dicat.* Sed adiuncta eſt notio, quod ex voto illud fit; *ex voto* autem quae fiunt, ſunt diis *debita.* Vindob. *infelix — deſinat,* ſed margo *inſignis — debeat.* Bern. *deſinat.*

33. *At mihi*] Vaticanus Stat. *Ac* et in marg. *Fac,* inanis argutiola. Pro *patrios* Ed. Romana *primos.* Voſſ. unus *ac,* alter *aut.*

34. *menſtrua tura*] Duo ap. Broukh. cum Corvin., id quod iam Muretus in aliis eſſe dixit, habent *maſcula,* minus bene hoc loco, quo ad ſignificationem religionis epitheton valet, quod ſingulis menſibus Laribus ſacra facit poëta, more religioſorum hominum, qui ſingulis menſibus, et quidem ſub novilunium, Laribus litabant, ut ex Horatio conſtat III. Carm. 23, 1. *Coelo ſupinas ſi tuleris manus* etc. H. — 36. Zwic. 1. *Tellus et in,* credo, ut metro conſuleretur. — Voſſ. 1. 2. 5. *ſit* pro *eſt;* unde H. Voſſio facultas data eſt proferendi coniecturam a Latinitate abhorrentem *it,* quaſi *tellus ire* vel *in longas vias ire* poſſet. Quam

Quam ſtulte in codicibus modi verborum vitiati eſſent, apographa illum ſua ſatis docere poterant. Ceterum Virgilius Aen. I, 472. pariter verbis *prius quam* hexametrum terminavit, ubi niſi cod. Mediceus ſeiuncta illa daret, *priusquam* h. l. ſcripſiſſem. W.

37. *pinus contemſerat undas*] Guelf. 2. vel *conſcenderat,* Regius *contexerat,* ut et alii ap. Broukh. cum Guarn. Sed *tegere* non placet de una navi. Nam claſſes tegunt mare, non unum navigium. Vellem utique, ut alia lectio ad manûm eſſet; nam vulgata pro Tibulli ſimplicitate mihi nimis gravis et magnifica videtur; quanquam non magis tenuia illa Ovidii Met. I, 134.

Fluctibus ignotis inſultavere carinae. H.

Lectionem *contemſerat* firmant apogr. Voſſ., niſi quod Goth. praebet *Entemperat,* in marg. *contemnerat,* Zwic. 1. 2. et codex Datianus Santenii — vid. Huſchk. — cui illa nihil nimis grave aut magnificum pro Tibulli ſimplicitate habere videtur; nec mihi. Nam *contemnere undas* eſt non timere undas, quod declaratur per verba *ventis praebere ſinum.* Ita vides lectionem *praebueratque* unice veram eſſe. Nam ubi ſententia aliqua ſubiecta altera illuſtratur, coniunctione *et, que* opus eſt. Mire H. Voſſius in lectione, ex Hamb. recepta, *praebueratve,* argutatur, quaſi *ve* notaret *atque adeo.* Ceterum dicendi rationem *pinus conſcendit undas* Latinam eſſe docet vel locus Statii Thebaid. III, 57. *pelago iam deſcendente carina.* W.

40. *preſſerat externa navita merce ratem*] oneraverat, adeoque advexerat. Hoc ſenſu accipio Virgilii Ge. I, 303. *preſſas carinas,* ubi, ut Burmanni dubitationi occurreretur, legi poſſet: *prenſae* h. quae ex procelloſi maris periculo ſalvae evaſere; ſed nil neceſſe. H. Verba motus e praepoſitione *re* compoſita crebro cum ablativo iunguntur. Virg. Ge. IV, 88. *ubi ductores acie revocaveris ambo;* quam ſtructuram Tacit. Agr. c. 18. *inſulam, cuius poſſeſſione revocatum Paullinum rebellione totius Britanniae ſupra memoravi* imitatus eſt. Ge. I, 442. *medioque refugerit orbe.* Ge. II, 520. *glande ſues laeti redeunt.* Aen. II, 115. *adytis haec triſtia dicta reportat.* Ovid. Heroid. XV, 53. *At vos erronem tellure remittite noſtrum.* Ad hanc conſtructionem Albius compoſuit *repetere compendia terris.* — v. 41. Vindob. *validi ſubeunt — tauri.* — 45. pro *ipſae* marg. Voſſ. 4. *dulcia.* W.

47. *Non*

Digitized by Google

47. *Non acies, non ira fuit, non bella*] Pro corruptis haec poſt Heinſium, qui, *Non acies ferrive*, legit, habet Broukh. et corrigit, quod probatum etiam Vulpio: *Non animi, non ira fuit.* quae duo verba ſane iungi ſolent. v. Burm. ad Ovid. I. Met. 166.; ſed quomodo ex *animi* potuerit fieri *acies*, non video. Proclivior fuiſſet error, ſi librarius habuiſſet in ſuo: *Non rabies, non ira fuit*; quod etiam in mentem veniſſe video viro docto in Obſſ. Miſc. Vol. II. p. 240. Alius eod. loco: *Non acris tunc ira fuit.* Sed hi viri dignam Horatio aliquo vel Virgilio curam et diligentiam in dilectu verborum et ordine a Tibullo exigunt, qui in hac parte non ita moroſus fuit. In hac ſaltem elegia *acies* aut pro pugna, aut pro ferro, quod acuerunt homines, dictum accipi debet; hoc malim. Etiam Iortin (*Tracts Vol. II.* p. 449.), loco fruſtra tentato, in hoc acquieſcit. Paullo poſt *enſem* Reg. et Mur.; ſed Ed. Rom. et Lipſ. *enſes* cum aliis. H. Idem apograph. nonnulla (Hamb.) cum Zwic. 1. 2. Corv. et Ald. 1. 2. praebent. — H. Voſſius *aciem* interpretatur inſtrumenta ſecandi et feriendi; cui interpretationi vel commemoratio *enſis* obſtat. Huſchkius ſibi viſus eſt locum contra coniecturas ſatis muniviſſe verſu Empedoclis, qui hanc terram, ubi animis exſilium ſubeundum eſſet, ut ſedem moleſtam et gravem ita deſcriberet: Ἔνθα φόνος τε κότος τε καὶ ἄλλων ἔθνεα κηρῶν. Vid. libellum Sturzii de Emped. p. 452. Sed praeterquam quod, propter verba ἄλλων ἔθνεα κηρῶν (*vitiorum*), φθόνος pro φόνος, ut Syneſius habet, legendum ibi eſſe videtur, indoles ſententiae Empedocleae ad Tibullum illuſtrandum nil prodeſt. Agitur enim hic de ſingulari et non iuſto ordine rerum. Atqui nec pedeſtres ſcriptores in enumerationibus ordinem iuſtum ſollicite ſervarunt. Vid. Lipſium ad Annal. Tacit. I. c. 10. p. 33., Wolfium ad Suet. Caeſ. c. 44. p. 61., Heyniumque ad Virg. Ecl. VI, 41. 42. Add. Virg. Aen. X, 36 ſqq. — Apud Tacitum Hiſtor. I, 50. *Pharſaliam, Philippos, et Peruſiam ac Mutinam, nota publicarum cladium nomina, loquebantur* ordinem chronologicum de induſtria cum exquiſitiore mutatum eſſe animadvertes. — *acies* eſt exercitus ad proelium paratus; *ira* autem rabies, furor, quo concitati milites pugnant; quae ſignificatio verbi frequens apud Virgilium. W.

48. *immiti — arte*] nil habet, quod offendat. Vir doctus in Actis Soc. Trai. p. 191. coni. *aere.*

49. *nunc vulnera*] *nunc* Broukh. e libris Statii. Vulgo *et*, ut etiam noſtri. H. *Nunc vuln.* quatuor apogr. cum Zwic.

Digitized by Google

Zwic. 1. 2.; idque Tibullianum esse ostendunt loca II, 3, 38. I, 10. 3. — Goth. Hamb. Corv. *et vul.* W.

50. *nunc leti mille repente viae*] Hanc vulgatam lectionem reduxit iam Vulpius. Broukhusius ex uno Vatic. dederat *multa reperta via;* quod pro var. lect. habet Guelf. 3. Simplicitate sua se probare haec lectio poterat, modo ne e correctione venisse videretur. *Repente* in libris scriptum *repēte:* hinc in aliis *reperte* legi coepit et contaminatius *referte,* in aliis *repertae:* quod cum metro quis repugnare videret, ita effinxit, ut in illo libro est. Apud Rutilium etiam I, 434. tale quid videtur evenisse:

Sic dubitanda solet gracili vanescere cornu
Defessisque oculis luna reperta latet.

Commodius enim legatur: *repente latet,* nempe cum prorsus evanuit. Defendi tamen potest vulgata. Etiam *via reperta* ap. eundem legitur lib. I, 364.

Ferro vivendi prima reperta via est.

Mille vero et *multa* permutantur inf. II, 3, 44. *Repente* existunt istae viae, seu modi mortis, quas Propertius et Ovidius IV. ex P. 7, 12. *caussas* dixere, (cf. Gronov. Obss. II, 9.) quia improvisae et inexpectatae, ut Vulpius illas explicat. Neque *nunc* morari debet, est enim pro *tunc* positum, ut rem tanquam praesentem exhibeat. v. Burm. ad Ovid. I. Met. 321. (Haec Burmanni observatio, de qua alibi diligentius quaerendum, vereor, ut huic loco conveniat. Agitur enim his versibus de saeculo Tibulli; cui praeterita tempora opponuntur 35. *Quam bene Saturno vivebant rege* ita: *Tunc* beati erant homines, cum Saturnus imperium tenebat, *nunc, Iove imperante,* et reliqua, prorsus ut I, 10, 7 — 13. — Burmannus ipse *nunc* pro *tunc* male Virgilio Aen. IV, 408. obtrudit. W.) Infra I, 10, 4. ita eloquitur:

Tunc brevior dirae mortis aperta via est.

Utrumque belle imitatus Fracastorius in Epicedio Ant. Turriani, carmine plane Catulliano v. 126.

Et via non uni plurima aperta neci.

Pro *leti* Broukh. ex uno *leto* reposuerat. *Nunc maris et leti* alius liber apud eund. H. Idem Vindob. praebet. Hamb. *mille reperte viae.* Goth. *mille reperta via.* Voss. 4. *multa reperta via.* Voss. 2. *leto mille reperta viae.* Voss. 5. *leto mille repertae viae,* marg. *multa reperta via.* Zwic. 1. 2. dant

Digitized by Google

dant Heynii lectionem, ſed in cod. 2. a recentiori manu ſuperſcriptum *multa reperta via.* H. Voſſius Broukhuſii lectionem reduxit, ut *letum multas vias inveniſſe* dicatur. Quid autem ſignificent verba *letum multas vias reperit,* quisve ita dixerit, equidem ignoro. Nam *via,* ita metaphorice uſurpatum, adiunctum neceſſe eſt habeat rem, ad quam *ferat* vel *pateat.* vid. exempla a Broukh. collecta. Neque *leto* tribui poteſt idem quod *morti.* Ipſe reſcripſi *leti multa reperta via,* non quo *multa via* magis poeticum eſſet quam *mille viae,* nec quod *repente* grammatice ita poni negarem, ſed quia *repente* ſententiae generali non aptum mihi videbatur. Nunc magis me offendit lectio *reperta* quam *repente.* Homines enim, qui mortem ſibi arceſſunt vel properant, *viam mortis reperire* quis dicat? Num illam quaerunt? Num parare ſtudent? Reſtitue *leto mille repente viae.* Tibullus *repente* ſententiae adiecit, credo, recordans, quam inopinato in morbum ipſe incidiſſet. Scriptura *mille viae leto ſunt* exquiſitiorem praebent iuncturam, quam *viae leti.* Grat. Cyneg. 465. *quae — leto propior via?* Similem uſum dativi Virgilius Aen. II, 661. *patet iſti ianua leto* praeſtat. Huſchkius Heynii lectionem defendit. W.

51. *timidum non me*] Guelf. 3. habet *tumidum non me.* H. Pro *non* Zwic. 1. *animo. timidum* erunt qui explicent: ut timeam; quae prolepſis, quamquam ingrata ſaepe, veteribus tamen ſcriptoribus eripi nequit. Virg. Ge. II, 353. *ubi* hiulca *ſiti ſindit canis aeſtifer arva.* cf. Schaefer. ad Theocrit. p. 215. Sed h. l. interpretari malim: cum, gravi conflictans morbo, ſaluti meae timeam, non conſcientia periuriorum animum hoc metu vexat. Similiter explices Virg. Aen. XII, 761. *terretque trementes;* et ibid. 875. Iuturna: *Ne me terrete timentem, obſcenae volucres.* timentem ſe appellat, utpote quae vitae fratris timeat. — Opinionem, morbos ab infeſtis numinibus immitti, illuſtrat locus Iuven. XIII, 229. Add. Hom. Od. V, 396. — Voſſ. 4. *parce, precor.* W.

54. *his ſcriptus*] Broukh. repoſuit ex aliquot libris; in aliis, *his ſcriptis;* vulgo, etiam noſtri, *inſcriptis.* Nempe fuit primum *is ſcriptus.* Niſi contendas, *inſcriptus* ab initio fuiſſe. Rutil. II, 10.

Qui notat inſcriptus millia crebra lapis.

Quinctil. Inſt. IV, 5, 22. *Non aliter quam facientibus iter multum detrahunt fatigationis notata inſcriptis lapidibus ſpatia.* H. Apographa ſex (Hamb.) cum Zwic. 1. 2. *inſcriptis.*

Digitized by Google

ptis. — Ask. et Goth. (ap. m.) dant *inſcriptus*, quod Muretus in antiquis quibusdam libris ſe cum lectione *oſſa mea* pro *oſſa meis* reperiſſe teſtatur; atque H. Voſſius, ſono verborum *lapis his ſcriptus* offenſus, recepit. De ſigmatismo ad I, 2, 54. monui; et, ut *his* abeſſe poſſe concedo, modo *notis* explices *carmine* — cf. Virgil. Aen. III, 287. *rem carmine ſigno: Aeneas haec de Danais victoribus arma* — ita Latinitas utique in lectione Broukhuſiana exquiſitior eſt. *Scribi* pro *inſcribi* eſt apud Livium XXII. c. 1. *Augebant metum prodigia ex pluribus ſimul locis nunciata — ſortes ſua ſponte attenuatas, unamque excidiſſe, ita ſcriptam: Mavors telum ſuum concutit.* Ovid. Heroid. XIV, 128. *Scriptaque ſint titulo noſtra ſepulcra brevi.* Ita ſollicitandum eſſe non puto locum Suetonii Caeſ. 85. *Poſtea* (plebs) *ſolidam columnam prope viginti pedum lapidis Numidici in foro ſtatuit, ſcripſitque: Parenti patriae,* ubi Wolfius *inſcripſitque* legendum eſſe cenſuit. Similiter Graecos γράφειν cum quarto caſu compoſuiſſe, teſtatur locus Euripid. Phoeniſſ. 583. Καὶ σκῦλα γράφεις. Lotichius Eleg. I, 6, 84. *fac lapis inſcriptis indicet illa* (*oſſa*) *notis* Tibullum et lectionem *inſcriptis — notis* ſecutus eſſe videtur; ubi Burmannus p. 48., Tibulli memor, utramque ſcripturam h. l. *his ſcriptus* et *inſcriptis* bonam eſſe iudicans, poſteriorem tamen propter voces multas in *s* deſinentes praefert. Bachius nihil novi attulit p. 19. — Verbum *fac* in particulam *at* mutavit H. Voſſius, interpretans *at tamen, ſaltem;* ſed ita nec bona exſiſtit ſententia, neque illam ſignificationem particula *at* niſi poſt *ſi non, ſi minus* habuit. W.

55. *morte*] un. Statii *Marte,* recte damnatum a Broukh. *amore* in Voſſ. 5. *immitis* in Voſſ. 3.

57. *quod ſ.*] Guelf. 3. *qui.* H. Quam lectionem, a codice Goth. (ap. V.) firmatam et Paſſeratio praelatam, ut elegantiorem recepit H. Voſſius, ſimulque ex uno Voſſiano *ſim.* Utrum elegantius ſit rationem reddere ita, ut ſententia per relativum *qui* annectatur, an per coniunctionem *quod,* aliorum ſit iudicium; coniunctivus certe, cum ſenſus cogitate enuntiatus non ſit, neque Tibullus, mortem imminentem metuens, ſe in poſterum etiam amori deditum fore, cogitare potuerit, importunus eſt. — Voſſianus dat *facili.* W.

58 *campos ducet ad Elyſios*] Reg. et Ed. Rom. cum multis *ad.* Guelf. 1. a pr. m. 2. a ſec. m. cum ſex apogr. (Hamb.)

(Hamb.) recte, ut ſolent poëtae ea, quae vulgari oratione praepoſitione *in* efferuntur, pronuntiare per praepoſitionem *ad*. Sic in hac ipſa re, et h. l. reſpiciens, Domitius Marſus:

Mors iuvenem campos miſit ad Elyſios. H.

Vulgo *in*, quod in Goth. et Zwic. 2. (in Zwic. 1. *in* et *ad* abeſt) exſtat, et retinuit Huſchkius, quod Homerus Od. δ, 563. ἐς Ἠλύσιον πεδίον dixerit. W. Eleganter vero noſtro Venus eſt ψυχαγωγός, cum reliquorum ſit Mercurius. v. Vulp. In Anal. Brunck. To. III. p. 304. eſt epitaphium, in quo Proſerpinae hoc idem tribuitur: Ἀλλὰ σὺ — τήνδ' ἄγ' ἐς εὐσεβέων χῶρον, ἑλοῦσα χερός. H. Ut Tibullus v. 59. voce *vigere* ad aſſiduitatem delectationis notandam uſus eſt, ita Valerius Flaccus verbo *durare* I, 844. deſcribens Elyſium, *ubi ſol totumque per annum* Durat *aprica dies thiaſique chorique virorum Carminaque.* — v. 60. pro *tenui* in Voſſ. 1. lacuna comparet. — 62. Vindob. *odorantis*. W.

63. *Hic iuvenum ſeries teneris immixta puellis*] *Hic* Broukhuſius ex uno libro Colotiano, cui Corvin. accedit, recepit; in aliis *hac, ac* vel *at*. (quod ultimum praelatum mallem.) Pro *immixta* fortaſſe elegantius dixiſſet *innexa;* nam de choreis agi docet voc. *iuvenum ſeries,* et *iuncti* invicem *alterno terram quatiunt pede,* ut Horat. I. Od. 4, 6. Ovid. VI. Faſt. 329.

— — — *pars brachia nectit*
Et viridem celeri ter pede pulſat humum.

Herel. Annot. crit. in Vellei. p. 19. coni. *immiſſa.* Venuſtius etiam extulit auctor epigrammatis in Erinnam, Anthol. III, p. 262. DXXIV.

— — οὔ σε — —
Φθίσθαι, ἔχειν δὲ χοροὺς ἄμμιγα Πιερίσιν. H.

Quod Heynius praefert, dant Zwic. 1. 2. et ſeptem apogr. (Hamb. et Goth.). — Ex quatuor apogr. H. Voſſius *ac,* quae lectio in Aldinis et Mureto etiam exſtat, recepit, quod deſcriptio 59. inchoata continuaretur. Quae ratio non vera. Nam in deſcriptione plurium rerum in uno loco obviarum *hic* repetitur. cf. Virg. Aen. VI, 24. 27. Mihi autem, cum, deſcriptione Elyſii 59 — 62. abſoluta, ad rem, cuius gratia illam inſtituit, ad luſus iuvenum et puellarum, in quo numero ipſe futurus ſit, memorandos accedat, *Hic* aeque neceſſarium eſſe videtur, quam apud Virgilium Aen. I. poſt deſcriptionem *portus* 170. *Huc* (Aeneas

Digitized by Google

neas ſubit) vel infra 81. *illic.* Facile librarii *hic* in *hac* corruperunt, idque in *ac* vel *at.* Senſus autem verborum 63—66 eſt: Hic in iuvenum et puellarum ludentium turba, ubi amans vita deceſſero, verſabor. — Ceterum cum de ſaltatione non agatur, ſed de *luſibus* iuvenum et puellarum, cf. Horat. Od. III, 15, 5. *Inter ludere virgines,* recte Santenius Bibl. Crit. p. 71. coniecturam *innexa* improbavit, et multo magis improbaturus fuit emendationem Fruterii *implexa* ab H. Voſſio receptam. Nam *iuvenes implexi puellis,* ſi uſum loquendi tenes, miram ſpeciem praebent. Non me magnopere movere repetitionem verbi *miſcet*, ad I, 9, 67. profeſſus ſum. Huſchkius uſum loquendi locis Horatii Od. IV, 11, 9. et Propertii II, 34, 57. firmare ſtuduit. W.

64. *aſſidue praelia miſcet Amor*] Doctus Britannus (eſt is Iortin *Tracts* To. II. p. 449.) in Obſſ. Miſcell. Vol. II. p. 241. malebat *aſſiduus,* ſed et pro elegia durius nec neceſſe. Recte id a Batavis improbatum eod. loc. *amor* neſcio an melius ſit ipſe deus, ut ſcribendum ſit *miſcet Amor.* H. Hanc ſcripturam dedi, ut v. 65. *Mors.* Propert. II, 10, 50. *O Mors, cur mihi ſera venis?* Add. Tibull. I, 10, 33. W.

67. *iacet ſedes in nocte profunda*] Regius *in parte p.* Sic et alibi peccatum. v. Burman. ad Ovid. II. Art. 138. Vir doctus in Probab. Crit. p. 9. legi etiam volebat: *tacet ſedes.* Sed vide notam. H. Cod. Ask. *ac* — Voſſianus *hac* et *ſonent.* Goth. (a. m.) *ſodes* et *abitaque,* et omittit *quam.* Ceterum pronominibus frequentiſſime poſtponitur praepoſitio *circum.* Praeter locum I, 5, 51. cf. Horat. Od. II, 16, 33. *Te greges centum Siculaeque* circum *Mugiunt vaccae.* Apud Virgilium Aen. IV, 561.

Nec, quae te circum ſtent deinde pericula, cernis?

circumſtes ſcriberem cum Mediceo, et quod pedeſtres ſcriptores verbum *circumſtare* cum quarto iungunt caſu, ut Livius 25, 34, niſi metri ratio vetaret. W.

69. *impexa feros p. c. angues*] hoc elegantius quam in Culice 217.

— Tiſiphone, ſerpentibus undique comta.

Regius cum Corvin. *implexa,* quod iam viri docti coniectant, et facile aliquis coniiciat ex Virg. Ge. IV, 482.

— caeruleos implexae crinibus angues
Eumenides.

Sed

Sed id altero multo foret deterius. v. Not. Tum in aliis locis permutantur haec duo verba. v. Heinſ. ad Claud. R. Proſ. II, 359. Alias etiam *innexa* aliam varietatem afferre ſolet. Sed *Tegumen leonis Terribili impexum ſaeta* dixit Virgil. quoque Aen. VII, 667. Porro pro *feros* Ed. Rom. *ferox*. Simile mendum apud Ovid. III. Met. 213. in nonnullis libris. H. Heynium ſecutus eſt H. Voſſius, Huſchkiusque verſus 69. 70. defendens contra Mitſcherlichii iudicium Tent. crit. p. 10.: „In utroque diſticho aptum orationis nexum deſidero. Uterque pentameter vel omnino utrumque diſtichon (69-72.) ab aliena manu eſſe videtur. Nam et maiorum verſuum oratio impexa atque horrida, et per ſententiarum ſeriem iidem recte abeſſe poſſunt.“ Exemplis, quae in nota ad ſententiarum *Tiſiphone ſaevit et turba fugit* cohaerentiam declarandam attuli, adiiciatur locus Virgilii Aen. X, 39. 40. *Nunc etiam* (Iuno) *Manis movet, et — inmiſſa — Alecto — bacchata* (eſt) pro vulgari: immiſit Alecto, quae bacchata eſt. — Hamb. et Goth. (a. m.) *Theſiphone.* — Ceterum ellipſis adverbii *ubi* lenior eſt apud Virgil. Ge. IV, 9. 10. *ſtatio — quo neque ſit ventis aditus — neque oves haedique petulci floribus inſultent.* W.

71. *Tum niger in porta ſerpentum Cerberus ore*] *in porta* bene poëta ponere non potuit, cum ſtatim ſequatur: *ante fores.* Nec tamen aliter libri meliores legunt, quos Scaliger ſequutus eſt; et decet fortaſſe negligentia grata poëtam. Antea vulgatum erat: *in turba.* In uno Stat. *Hic niger.* Cum haec placere non poſſent, Scaliger, probante Barthio ad Stat. Theb. IV, 486., legit: *Tum niger in porta ſerpens: tum C.*, et intelligit Hydram ex Aen. VI, 287. ubi in Orci aditu occurrit cum ceteris monſtris. (Melius *hydram*, quae intus in Tartaro ſedem habet, memoraſſet ex Aen. VI, 576. ubi Heynius p. 808. rem recte expoſuit. W.) Sed male ſic Cerberus ore (ſuo) ſtridit. Heinſius vero: *Tum niger intorto ſerpentum vel ſerpentes C.* Iacobs Animadverſ. p. 13. *impuro — ore.* H. H. Voſſius Scaligeri correctionem *Tum — ſerpens, tum Cer.* recepit, Virgilii locum Aen. VI, 576. huc pertinere monens. Qua ratione ut repugnantia verborum *in porta — ante fores* tollitur, ita et repetitio particulae *tum — tum* — de cuius uſu in deſcriptione vide etiam Virg. Ge. III, 357. — inanis eſt, nec, quomodo Cerberus, ad Stygis ripam collocatus, *ante fores* Tartari excubare poſſit, Voſſius monſtrat. Ut vero Cerberus, non *ore* ſuo, ſed ſerpentibus in tribus *oribus* vel capitibus ſuis *ſtridere* diceretur, de coniectura *ora* intulit.

At

Digitized by Google

At ſi quis *ſtridere ora* dicitur, neceſſe eſt, ut *ora* ipſa ſtridorem edant, non id, quo *ora* cincta ſunt. Compara quaeſo Virg. Ge. III, 421. *colla tumere,* III, 84. *tremit artus,* Horat. Sat. II, 7, 57. *tremis oſſa.* Add. Ge. IV, 99. Et ſi hac interpretatione uti vis, ut *os* pro ſerpentes in ore accipere velis, non opus eſt coniectura, ſed *ore* interpretaberis oribus, ut apud Horat. Od. III, 11, 18. *caput Cerberi* de tribus capitibus explicabis. *Os* pro toto capite poni docuit Forcellinius. — At compoſitio *ſerpentum ore ſtridet Cerberus* bona eſt. Nam cum ſerpentium proprium ſit *ſtridere* vel *ſibilare*, *Cerbero* et *Furiis* turba ſerpentium cinctis tribui poteſt *ſtridere* vel *ſibilare ſerpentibus,* ut Virgilius fecit Aen. VII, 447. *tot Erinnys ſibilat hydris*, cui conſtructioni comparari poteſt illa Lucani I, 431. *aere recurvo ſtridentes tubae.* Hinc factum eſt, ut *ſtridor Cerbereus* apud Silium VI, 177. ſtridorem notet, quem ſerpentes capitum Cerberi edunt, utque Iuno Tiſiphonae *ſtridorem* tribuat apud eundem Silium II, 537. *Stridoremque tuum — congere in Rutulos.* Pro *ſerpentibus ſtridet* Tibullus dixit *ore ſerpentum ſtridet;* neque hoc uſui loquendi repugnat. Nam *ore* pro oribus de pluribus frequens. Virg. Ge. III, 273. *illae Ore omnes verſae in Zephyrum ſtant.* et Ge. IV, 200. *ipſae e foliis natos et ſuavibus herbis ore legunt.* Huſchkius, qui textum Heynii retinuit, affert exemplum Typhoei, cui ſunt apud Heſiodum Theog. 824. ἑκατὸν κεφαλαὶ ὄφιος. et ibid. 834. ἄλλοτε δ' αὖ ῥοίζασκεν tribuitur. — Sed ad inanem repetitionem in verbis *in porta — ante fores* molliendam vel tollendam nihil vidi praeſidii. Ferrem ſaltem, modo verbum *excubat* epitheto ornaſſet poeta, ut duae res, *terribilis ſtridor* et *acres excubiae,* animo obverſarentur. Huſchkius tamen iudicat: „Cerberus *in porta* ſerpentum ore ſtridit, et *ante fores aeratas* excubat ad eum plane modum, quo idem apud Sophoclem (Oed. Col. 1568—73.) *in porta aerata* excubat, et *ex antro* ululat." Tibullique et Sophoclis ut ſimilitudinem ita ſanitatem ſatis demonſtraſſe ſibi videtur. Goerenzius corrigendo *a porta,* duce libro Zwic. 2. ubi a manu recentiori ſuperſcriptum *al. a,* difficultates omnes, quae viros doctos exercuerint, expediviſſe putat. — Bachius denique, qui *ſerpentum ore* iungendum eſſe bene intellexit et demonſtravit p. 20., *informi* pro *in porta* coniecit, quaſi *in porta* e gloſſemate, verbis *ante fores* adſcripto, ortum eſſet. — Zwic. 1. 2. Goth. Hamb. *in porta.* — *Tunc* male Zwic. 1. Goth. et Guarn. W.

72. Stri-

Digitized by Google

72. *Stridit et — excubat ante fores*] Ieiunus versus et hoc poëta vix dignus: *Stridit et excubat.* Debebat saltem esse: *Stridens excubat.* Totum distichon ab aliena manu venisse suspicor. *Stridit* recepit Broukh. ex emendatione Statii; vulgo *stridet.* H. Lectionem omnium librorum, et Zwic. 1. 2. Goth., *stridet* reduxi, quam cum aliorum, tum Ovidii Met. VI, 646. *Pars verubus stridet,* et Iuvenalis V, 160. *stridere molari* auctoritas confirmat. Neque in formis *strideo* et *strido* distinguendis eandem metri rationem Latini secuti esse videntur, quam in diversis formis *possido* et *possideo.* In codic. Hamb. *stridit* et *stridet* a manu sec., Vossianus dat *strident.* — Goth. *foras.* W.

74. *Versantur*] Colbert. ap. Broukh. *vexantur.* Male; inf. El. 5, 70. *Versatur celeri Fors levis orbe rotae.* H. Pro *Ixionis* Vindob. *Hysiphonis,* Guarn. *Illic et iuveni tentare;* pro *ausi* Hamb. *auxi* (a. m.). — Voss. 5. *vexantur* mutatum in *versantur.* Ald. . 2. *versatur.* — Cum Tibullus in verbis *Delos, Tyros* aliisque terminationes Graecas secutus sit, cumque Heinsius ad Ovid. Met. IV, 456. *Tityos* fere apud poetas in optimis exemplaribus scribi notaverit, hanc scripturam recepi; idem Burmannus Anthol. Lat. T. I. p. 109. Vossius et Huschkius fecerunt. — 76. Pro *atro* Goth. *acio.* W.

77. *et circum stagna*] Scal. in prima editione: *et circeat,* h. *circumit,* de qua voce v. ad Propert. IV, 9, 35. et ad Anth. Lat. T. 2. p. 213. Burmann. (et Scalig. p. 113.) sed ipse coniecturam et notam editione postrema 1600. eiecit, et merito. Severus Aetna v. 80.

Sollicitant magna te circum Tantale poena,
Sollicitantque siti.

ubi Scaliger *circum* etiam mutabat in *siccum,* vel *curvum.* Sed vult poëta, ei ex omni parte cupidinem incendi. H. Offensus erat Scaliger adverbio *circum,* ita posito ante accusativum. Sed et *post* ita usurpatur apud Suet. Aug. c. 42. Tac. Ann. I, 10. — Verba *circum* et *circa* crebro ita ad notionem in prioribus positam referuntur, ut pronomine addito relatio pateat. Ita *circum* h. l. pro circum eum, et I, 5, 11. pro circum te, atque *circa* 87. pro circa te. Add. Horat. Sat. II, 8, 7. et Virg. Aen. II, 767. — Hamb. *sed circum* (a. m.). — Ask *signa,* in marg. *stagna.* — Voss. 5. *poturo.* Vindob. et Colb. *potanti.* Voss. 3. *deserat.* W.

79. *Veneris quae numina laesit*] Reg. *munera* vulgari errore. v. Heins. ad Ovid. I. Met. 411. *numina* verum h. l. est,

Digitized by Google

eſt, ut inf. I, 9, 6. *numina laedere veſtra.* (De periurio recte locum accepit Heynius ad I, 9, 6. et Excurſ. I. ad Aen. I. p. 139., quamquam deus etiam aliis malefactis laeditur. Conf. III, 6, 26. *Quid valeat laeſi, ſentiat, ira dei. Laedimus* enim *deum,* ſi officia mortalibus ab eo praeſcripta negligimus. Ita ap. Virg. Aen. IV, 27. *te violo, Pudor,* accipies. Apud Virg. Aen. II, 183. *numen laeſum* eſt ſignum deae impuris manibus contrectatum et contaminatum, cf. Virg. Aen. 167.; neque *laeſum* ad deam ipſam referendum. W.) — *quae* Broukh. e libris, ut etiam Reg. et Rom. Lipſ. Edd., quibus adde Corvin.; vulgo *quod.* Guelf. 3. *quia.* H. Goth. *lumina* (a. m.). Zwic. 2. *portet.* Hamb. *leteas* (a. m.). — Val. Fl. I, 674. *tua numina* de uno deo dixit. W.

82. *lentas — militias*] Heinſ. coniiciebat: *delitias* ſc. *amatorias.* At *militias* egregie dictas puta pro abſentia militandi cauſſa. Porro Vulpius pro *optavit* et *violavit* legendum exiſtimat *optarit* et *violarit,* quia de re nondum conſtiterit. At v. not. ad 81. H. Vulpii emendatio H. Voſſio vera viſa, quamquam per illam alienum ſenſum inferri, in promtu eſt. Nam *violarit* et *optarit* indicaret, Tibullum veritum eſſe, ne quis *in poſterum* puellae ſuae amore frueretur. Ea nimirum eſt futuri exacti vis, ut rem non factam notet. Tibull. I, 9, 56. *Et quum furtivo iuvenem laſſaverit uſu, Tecum interpoſita languida veſte cubet.* Et conſtat ſatis, *Illic ſit, quicunque — violarit,* componi ut: *Illic ſit, ſi quis — violarit.* Cf. I, 2, 41. 42. At perfectum *violavit* rem factam notat, et ad tempus referendum eſt praeteritum, quod poſt diſceſſum Tibulli ex urbe exactum erat. Quodſi Iuvenalis I, 158. dixit: *Qui dedit ergo tribus patruis aconita, vehatur Penſilibus plumis?* de re, puto, facta loquutus eſt, non de maleficio futuro cogitavit. Add. I, 9, 19. 20. — Diſcrimen notum optime illuſtratur duobus Virgilii locis. Is Aen. XI, 591. canit: *Quicunque ſacrum violarit volnere corpus — mihi — det ſanguine poenas.* Verba ſunt Dianae, Camilla cara nondum vulnerata. Eadem, *corpore* Camillae vulnere iam *violato,* haec profatur XI, 848. *Nam quicumque tuum violavit volnere corpus, Morte luet merita.* Quem locum peſſime ad Viger. p. 196. intellexit *Hoogeveen.* Neque verba: *At tu caſta, precor, maneas* cum verbis *violavit amorem* pugnant. *Violaſſe amores* alicuius is dici poteſt, qui fidem amatae labefactare tentavit. Noli enim putare, fidem Deliae tam parvi habitam eſſe Tibullo, ut crediderit, virum aliquem artibus illius

illius amore vere iam potitum esse vel potiturum. — 82. De effectu precum corruptoris cogitare nec lingua nec sensus patitur. Bern. et Ask. *est* pro *sit* —. Ask. *malitias*. W.

85. *positaque lucerna* vel *apposita lucerna* legitima est dicendi ratio. Ovid. Heroid. XIX, 151. *sternuit et lumen; posito nam scribimus illo.* Similis compositio *posito vino* pro apposito in mensa apud eundem Heroid. XIX, 14. Vide igitur apud Iuvenalem Sat. I, 89.

Neque enim loculis comitantibus itur
Ad casum tabulae, posita sed luditur arca.

quam vehementer erraverit Rupertius, scribens *ponere* esse *aufs Spiel setzen.* Non id dicere voluit Iuvenalis, *uno iactu de tota arca contendisse* Romanos, sed arcam ad lusum apportandam curasse, ut pecunia ad ludendum sufficeret; quam interpretationem vel verba contraria *non loculis comitantibus* monstrare poterant. W.

86. *pleno colo* aliquot libb. ex lapsu librarii, non antique dictum, ut recte censet Broukh. (assentitur Forcellinius. W.) *deducat* vel *deducas* Guelf. 2. *pleno* Hamb. *nec* Voss. 3. pro *haec.*

87. *Ac c.*] *At* alii ap. Broukh. H. Ita tria agogr. Vossii (Goth.). Voss. 3. *cura* pro *circa.* Vulpio obloquitur Huschkius, unam enim ancillulam Deliae suffecisse, eamque *unam* dici potuisse *circa* dominam esse. At, credo, fortunam Deliae omnes ignoramus; deinde si Seleucus apud Athenaeum VI. p. 267. C. ἀμφίπολον interpretatur τὴν περὶ τὴν δέσποιναν θεράπαιναν, inde non sequitur, Latinos dixisse de *una* ministra *esse circa dominam* pro praesto esse ad officia. De pluribus hoc dici constat. Et fac, exemplo aliquando probari hanc dicendi rationem posse, nihil id ad nostrum pertinet locum. Nam si metaphorice dicitur *puella circa aliquam esse*, num etiam adverbiale *circa* ita usurpari potest? Num Latini dicere potuerunt *neo circa dominam?* — Sed ut *puella* ita *virgo* ad modum collectivi positum apud Silium II, 84. *virgine densior ala est.* Ceterum hunc locum 83 — 88. ex Menandri Heautontimorumeno ductum esse, ex Terentio II, 3, 44 — 54. concludit Huschkius. W.

88. *opus*] Scaliger ex suo malebat *onus.* Sed illud h. l. est pensum.

89. *nec quisquam*] Broukh. ex aliquot libris *ne;* in aliis, etiam nostris, *nec quisquam.* H. Idque firmant Hamb. Zwic. 1. 2.

Digitized by Google

1. 2. Goth. Explicatur adverbium *fubito* per adiecta *nec quisquam nuntiet ante*, ut *impune* apud Virg. Aen. III, 628. *Haud* impune *quidem; nec talia paffus Ulixes.* Add. Tib. I, 5, 67. *Heu! canimus fruftra, nec verbis victa fatifcit Ianua.* Altera lectione *ne quisquam*, quam Broukh. et Vulp. habent, oratio mihi poft *Tunc veniam fubito* ingrato afyndeto abrumpi videtur. — Pro *tunc* H. Voff. *tum* ex Ask. W.

90. *caelo miffus* ex θεόπεμπτος. H. *Caelo miffi* dicuntur non ii folum, qui ex improvifo adfunt, fed etiam qui infperatum gaudium vel auxilium afferunt. Vid. praeter Vulpium interp. ad Iuven. II, 40., D'Orvill. ad Charit. p. 133., et Forcell. fub v. *caelum.* — 91. Guarn. *Nunc mihi.* W.

93. *Hoc precor; hunc illum*] *Hoc* Broukh. ex fuo libro mutabat in *hunc*, quo alludebant alii, et ita iam Statius maluerat; *illum* vero in *utinam*, fed fine ulla auctoritate. Vulgatam defendebat Richterus in Specim. Obff. crit. Ienae 1713. edito, ex Aen. VII, 255. 272. H. Broukhufii emendationem firmat Voffianus 3. H. Voffius de coniectura dedit *hoc precor*, *hoc! Illum.* Nam vulgatam lectionem ineptiffimam effe, et in Thuan. exftare *huc illum*, in Voffiano *huc nobis illum*, in alio *hoc nobis*, omiffo *illum.* Ita vero languere mihi videtur eadem fententia *ter* pofita. Si veterum morem dicendi perfpectum habeo, folent illi fententiam aliquam *femel* tantum repetere *in afyndetis*, et repetitam plerumque augere vel ornare. Verbis *Hoc precor*, quae ad 85—92. pertinent hoc fenfu: hoc habitu et ftatu ex improvifo offendere Deliam, poterat adiicere: hunc diem fauftum; quod quidem ornatius elocutus eft. Ita Virg. Aen. IV, 621. *Haec precor; hanc vocem extremam cum fanguine fundo.* Quamquam igitur per fe Latinum eft *Hoc precor*, *hoc* — cf. Ovid. Met. XI, 694. *Hoc erat*, *hoc* — vulgata tamen fatis mihi placet. Nam pronomina *hic ille* ita iunguntur, ut *hic* id, quod paulo ante defcriptum erat, defignet, *ille* vero praeftantiam notati. Virg. Aen. VII, 272. *Hunc illum* (Aenean) *pofcere fata reor.* Inde differt quod apud Terentium legitur Andr. I, 1, 99. *Haec illa'ft mifericordia*, ubi iunges: illa mifericordia eft haec h. e. ex hac caufa proficifcitur; differt etiam Virg. Aen. III, 558. *Nimirum haec illa Charybdis.* — Hufchkius quoque cum Bachio vulgatam praetulit. Ceterum per fe non fpernendum, quod Statius e libro veteri profert: *Haec precor*—. Vindob. Goth. et Bern. a manu fecunda *rubentem* pro *nitentem.* — Zwic. 1: *portat.* — Voffianus *parte.* W.

ELE-

Digitized by Google

ELEGIA IV.

1. *umbrosa tecta*] Vulpius quaerit, quomodo nivem arbores, amissis frondibus, prohibere possint. Oportet locum esse συνηρεφῆ, qui certe aliqua parte ramorum mutuis vinculis eum tegat. Priori loco *nec* in Ed. Lips. est, pro *ne*. H. Guarn. *Hic* pro *sic*. — Vindob. *contingam*. — *tesqua* pro *tecta* reponere aliquando D'Orvillio in mentem venerat, ut memorat Burmannus Anthol. Lat. T. 2. p. 560. — Zwic. 1. *nec*. — Voss. 3. *tibi* pro *certe*. W.

4. *nec t. c. e.*] duo Broukh. H. Recentissimo editori, ne quis duas pentametri partes ita mutare posset, *Non tibi culta coma est, non tibi barba nitet*, copulam *est* delere placuit. Sed primum in pentametris ita compositis, ut partes transferri possint, quid vituperandum sit, me quidem, leges metri spectantem, fugit; deinde, quo minus verbum substantivum temere h. l. de coniectura tollatur, metrices praecepta obstant. Hermannus enim de Emend. Rat. Gr. Gr. p. 17. notavit: *Aegre in fine pentametri elegiacos Latinorum verba collocasse, quorum ultima syllaba produci nullo pacto posset.* Quam quidem regulam quamquam in his locis non est secutus Tibullus I, 1, 24. 34. 2, 38. 3, 92. 5, 24. 66. 8, 48. 10, 34. II, 1, 90. III, 5, 16. IV, 13, 10. — I, 4, 20. II, 2, 14. 5, 80. III, 3, 2. 4, 64. 76. 6, 46. III, 3, 10. 4, 10. — I, 1, 72. II, 1, 8. I, 5, 62. 10, 14. II, 1, 66. I, 10, 66. II, 6, 34. — I, 5, 42. 9, 78. 9, 14. III, 4, 28. I, 9, 18. III, 4, 82. IV, 11, 6. III, 1, 28. 4, 38. 5, 6. 6, 30. I, 4, 84. III, 2, 24. IV, 10, 4.; non tamen, ubi vocalem brevem in versu extremo adiecta *copula* idem produxit, alia per coniecturam ei obtrudenda exempla esse censeo. Idem tamen editor contra illam Hermanni, naturae consentaneam, legem et librorum omnium auctoritatem I, 10, 4. *via est,* et II, 6, 10. *tuba est,* add. I, 1, 34. copulam fini pentametri subtrahere ausus est. Et mirum II, 6, 44. *ipsa puella bona est* eius manum effugisse. Cave hanc regulam transferas in brevem vocalem, in quam hexameter exit. Nam ultimae hexametri syllabae non est arsis. Neque illam ultimae syllabae pentametrorum adhibebis, cuius vocalem brevem consonans claudit. Nam consonans efficit, ut versus plenius exeat, ita ut brevis syllaba longam aequet. Ceterum nec alibi copula sine iusta ratione aut auctoritate delenda est,

Digitized by Google

neque opinandum, poetas Latinos hoc in genere uni omnes se adstrinxisse normae. Nam Horatius in sermonibus minus sibi indulget, quam Virgilius in Aeneide. Catullus vero quam raro copulam omiserit, vix credes. Unde viro docto in Obss. Crit. illam apud Catull. XIII, 10. delenti neutiquam assenserim. — De copula brevi vocali ultimae syllabae pentametri non subtrahenda intelligenter disseruit Goerenzius Tent. crit. p. 6. — Vindob. *culpa* pro *culta*. — Goth. *coma haec est* (a. m.). — Zwic. 2. *formosa*, sed ab alia manu correctum. W.

5. *hibernae — frigora brumae*] Reg. Ed. Rom. cum aliis *tempora*. H. Goth. *in* pro *et* (a. V.). — Ask. *tempora* in marg. *ut frigora*. Versu sequenti παρήχησις syllabarum *ca Ca* et tenuitas epitheti H. Vossium movit, ut *saeva* de coniectura reciperet. De hoc aurium iudicio vid. Obss. ad I, 3, 21. Cf. IV, 2, 16. IV, 4, 1. W.

7. *rustica proles*] Reg. cum Corvin. et tribus apud Broukh. *pubes*. Sed hoc est collectivum, et huc venit ex El. 1, 23. Contra inf. El. 7, 27. pro *pubes* duo libri *proles* exhibent. Porro multi cum Zwic. 1. 2. Hamb. Corv. et Edit. Lips. Ald. II. et Muret. *respondit*; Rom. Ed. etiam, cum aliis ap. Broukh., *cum* pro *tum*. Fortior oratio in simili loco Martialis VI, 10, 11.

Sic ego; sic breviter posita mihi Gorgone Pallas.

Et vero Muretus etiam h. l. *sic* in quibusdam legi tradit. H. Et hanc lectionem H. Vossius, comparato Ovidio Fast. III, 171. 312., ut genuinam recepit, atque in pentametro pro *sic mihi falce* de coniectura *falce minante* intulit, *minante* tamen Tibullo non satis dignum esse fassus. Displicebat ei vocabulum *sic* in pentametrum ita translatum, nec pronomine *mihi* opus esse videbatur. Sed primum *mihi*, cum *ego* praecederet, commode abesse non posse, ostendere poterant loca duo Mart. VI, 10, 11. et Ovid. Fast. III, 171. deinde particulae *sic* ob posituram in initio alterius partis pentametri singularis inest vis, ut relativo *cui* I, 6, 32. 40. II, 1, 78. IV, 6, 6. *qui* I, 9, 24. *quod* I, 10, 6. *qua* II, 5, 96. *quam* IV, 5, 16. particulae *quum* I, 10, 8. 16. II, 5, 14. *dum* I, 3, 56. et Ovid. Am. I, 2, 14. *si* IV, 11, 4. De particula *sed* vid. Obss. ad III, 5, 28. — Adde similem posituram verborum *tum — sic* ap. Virg. Aen. XI, 120 — 24.

Dixe-

Digitized by Google

Dixerat Aeneas: olli obstupuere silentes;
Tum senior semperque odiis et crimine Drances
Infensus iuveni Turno sic ore vicissim
Orsa refert.

Denique coniunctione particularum *tum — sic* hac sententiarum iunctura invitus careo; quippe quae ibi fere legitima. cf. Virg. Aen. IV, 114. Ovid. Fast. I, 255. — Variatur alibi et sumitur *et — sic* Virg. Aen. I, 325. *Sic Venus, et Veneris contra sic filius orsus,* vel *sic deinde* Virg. Aen. XII, 195. *Sic prior Aeneas, sequitur sic deinde Latinus.* Vulgata igitur vera. Varietas tamen *quum* pro *tum* non adeo spernenda, ut aliis videtur. Ovidius enim Metam. IX, 1. *Quae gemitus truncaeque deo Neptunius heros Causa rogat frontis;* cum sic *Calydonius amnis Coepit.* — Monac. *Hic ego; tum —*. Guarn. Hamb. et Zwic. 1. 2. *sit* pro *sic.* — Goth. *falsce* (a. m.). W.

8. Versus in nonnullis Mureti deerat; etsi, quos ille veteres viderit, non constat. H. Mureti iudicium: „neque ego sane, eum Tibulli esse, praestare ausim." improbarunt Scaliger et H. Vossius. W.

9. *te credere turbae*] Rom. Ed. *tradere* cum aliis ap. Broukh. et Guelf. 1. 4.; permutatio crebra: vid. Burmann. ad Ovid. II. Met. 378. H. In Zwic. 2. superfc. *tradere.* — v. 10. Cod. Bern. *non* mutatum in *nam.* vid. Obss. ad I, 9, 46. — *causam amoris habent* notat iis inest causa, cur amentur. Similiter Graeci usurparunt ἔχειν. Sophoclis pulchra sententia hinc explicanda Electr. 467. τὸ γὰρ δίκαιον οὐκ ἔχει λόγον ἐρίζειν, *iustum non habet causam disceptandi.* Ibidem 351. οὐ ταῦτα πρὸς κακοῖσι δειλίαν ἔχει; *Nonne huic agendi rationi — timiditas inest?* W.

11. *angustis quod equum compescit habenis*] Reg. *armatis*, voluit nempe *artatis* vel *arctatis* h. adductis. Sic IV, 1, 91.

Aut quis equum celerem artato compescere freno. H.

Voss. 3. *qui* pro *quod,* et Goth. (a. V.) — v. 12. H. Vossius offensus sono verborum *Hic placet an — Hic placidam,* corruptionem ex initio superioris versus ortam statuens, pro *placidam,* maris et fluminum epitheto solemni, *facilem* de coniectura reposuit; quod hoc sensu III, 5, 30. et ap. Prop. I, 11, 12. legitur. Vossii ratio non sufficit; et epitheton *placidam,* si puerum niveo pectore nantem cogitabis, aptissimum tibi videbitur. W.

13. *Hic*

Digitized by Google

13. *Hic, quia f. adest audacia, cepit*] Rom. Ed. cum aliis, Guelf. 1. 4. *huic*, fortasse verius: *Huic quia fortis adest audacia, cepit;* certe venustius; quo spectant alii, v. c. Ed. Reg. Lep. et Lipſ. cum Corvin. et Vindob. in quibus *hunc*. Similis positus est, ac ap. Ovid. II. Am. 4, 25.

Haec quia dulce canit flectitque facillima vocem,
Oscula cantanti rapta dedisse velim. H.

Heynii iudicium cum Vossio secutus scripturam *huic* recepi, a librariis, qui pronomen ad verbum *cepit* referri malebant, mutatum. Me etiam contrariorum ratio *Huic* — *illi* movit. Nam si antitheton alterum protasin et apodosin complectitur, et notio aliqua ad utramque pertinet, ad protasin illa plerumque ita adiungitur, ut coniunctionibus *si*, *quia*, *quum*, aliis, praeponatur. Liv. IV, 3. *Ex peregrinone patricius, deinde consul fiat: civis Romanus si sit ex plebe, praecisa consulatus spes erit?* Add. XXI, 41. *peditum agmen quia* et cet. — Goth. *qua* pro *quia*, *et* pro *at* (a. V.). W.

14. *stat pudor ante genas*] inest genis; alioqui potest *Pudor* scribi, qui ante genas stat, tanquam qui tueatur, qui in iis excubet. H. Confer locum Iuvenalis, Senatores, Domitiano domino, ita depingentis IV, 74.

In quorum facie *miserae magnaeque* sedebat
Pallor amicitiae.

ubi *sedere* perpetuitatem palloris notat. — Zwic. 1. 2. *stet*. W.

15. *negarit*] Broukh. reposuit ex emendatione Heinsii; ubique vulgo, *negabit*. paullo ante in aliis: *Sed ne te capiant*. Concinniorem ordinem Broukh. reduxit ex Sfort. et Thuaneo. H. Eum dant tres Voss. Ask. et Hamb. — Zwic. 1. 2. Goth. Guarn. *ne te* — *negabit* — — Ask. Voss. 1. 2., et Guarn. firmant Heinsii coniecturam *negarit*. Adde similem locum Horatii Sat. II, 5, 24.

neu, si *vafer unus et alter*
Insidiatorem praeroso fugerit *hamo,*
Aut spem deponas *aut artem illusus* omittas.

Hamb. *recuset*. Corv. male iunxit: *Sed* — *capiant: primo* — *negabit taedia, paulatim*. Zwic. 1. *subiuga*. W.

20. Voss. 1. *certae vitae*. — 21. Voss. 3. *vitare*. Goth. *timent* (a.m.). W.

22. *per freta summa*] non placebat Broukh.; itaque ex uno, sed antiquo, codice reposuerat *per freta longa*. Verum

rum Vulpius *freta summa* defendebat; levitatem enim illorum periuriorum bene ita notari. Quae enim levia sunt, non deprimuntur, sed in superficie feruntur, et *dorsum maris radunt summisque fluctibus tonsis emicant*, ut Minucius Felix loquitur in eleganti loco Octav. c. 3. Haec omnia arguta magis, quam vera sunt. Sed *summa* poëticus ornatus est, a natura rei petitus, quatenus ventus summum mare, h. e. superficiem, verrere ac crispare solet. Eleganter igitur dictum est. *Longa* vero in illo libro esse, nihil mirum, cum saepe haec duo verba permutentur. Sic apud Ovid. Epist. 5, 20. *per iuga summa*. Heins. ex aliis reposuit *longa*. vide et III. Met. 195. *et loca summa* Guelf. 2. H. *Longa freta*, h. e. freta longinqua, in duobus Vossianis et Bern. a manu sec. repertum reduxit H. Vossius, quem secutus sum. Sententia enim hoc epitheto adiuvatur. — Comparat Heynius in Not. man. Apoll. Rhod. I, 1334. ἀλλ' ἀνέμοισιν δώομεν ἀμπλακίην. Sed hoc est *oblivioni tradamus*. cf. Mitsch. ad Horat. Od. I, 26, 1. — Goth. *summa freta* (a. m.). W.

23. *pater ipse*] Heinsii auctoritatem secutus rescripserat Broukh. *pater ille*, quia optimus quisque auctor ita locutus est, ut multis docet ad h. l., cum ea, quae ab Heinsio copiose ad Aen. VII, 110. notata sunt, intercidisse putaret. Vulpius h. l. exempla pro vulgata affert, sed ea maximam partem ab Heinsio l. l. corriguntur. cf. Drakenb. ad Liv. I, 24. Burmann. ad Sulpiciae Carm. v. 12. Dubito tamen, an eiusmodi elegantia ubique intrudenda sit, praesertim ubi nulla lectionis varietas eo ducit, et nec sententia loci nec suavitas quidquam inde lucratur, ut h. l. cf. inf. IV, 2, 2. H. Cum *ipse* emphasin addat verbis *pater vetuit valere*, atque notet, *summum deum* illud *vetuisse*, haud a me impetrare potui, ut H. Vossium sequerer, qui ex cod. Voss. 2. *ille*, alteram lectionem sensu apto carere iudicans, contextui dedit. — *valere* est rata esse, servari. Ovid. in Ibin 245. *promissa valent*. W.

24. *Iurasset cupide quicquid ineptus amor*] *cupidae* Guelf. 2. — *cupide* h. calide exprimit studium et contentionem amatoris. Sed cur *ineptus?* an, quod ea iurat, quae neque servare postmodo possit, neque velit? an fortasse simpliciter stultus? Sed v. Notam. Nolim enim indulgere coniecturae, fuisse olim *inultus*, n. quia ista periuria non vindicantur; quanquam duo ista permutantur, ut inf. I, 6, 48. *inulta* et *inepta*. H. Coniecturam Heynii *inultus* Santenio B. C. p. 62. probabilem visam improbavit Nagelius in Act. Soc. Trai.

Digitized by Google

Trai. Vol. 4. p. 256 — 58. *amorem* ab effectu *ineptum* dici ſtatuens, h. e. homines ſtultos efficientem; quem effectum multis ille locis comprobavit. Mitſcherlichius ad Horat. T. I. p. 426. vulgatam praefert. Me iudice, poeta ſatis dignum eſt, ea tribui amori, quae amanti conveniunt; neque opus Nagelii interpretatione. Male ſeduli verba *ineptus amor* componunt cum Catulli loco Carm. 8. *Miſer Catulle, deſinas ineptire.* W.

25. *ſinet*] Broukh. ex uno; vulgo, *ſinit*, quod ſervatum malim, et nunc revocavi. H. Lectioni *ſinit*, quam Goth. Hamb. Zwic. 1. 2. Corv. dant, alteram *ſinet* ex Voſſ. 1. 5. Ask. et Monac. praetuli, quippe cum, ſententia futuro enuntiata, iucundior temporum varietas orationi 21 — 26. reddatur, et praecipienti uſus futuri conveniat. Senſus: *Et*, immo, deae ſeveriſſimae periuria numinum ſuorum non punient. Cave ne verba *perque — perque* contraria putes. Nonnulla apogr. *Diana* vel *Dictina*. Goth. *Dyana* (a. m.). W.

26. *crines perque Minerva ſuos*] Comam in Minerva non inepte laudari, in nota docui. Sufficeret unum exemplum Ἀθηναίης ἠϋκόμοιο ex Homero Il. Z, 92. Manet alterum, poſt *ſagittas* Dianae exſpectari poſſe ſimile quid ex armis Minervae; de quibus ſi circumſpexeris, habes *haſtam*, *galeam*, *ſcutum*, unde coniecturae duci poſſint, uti *clipeos* coni. Santenius Biblioth. crit. T. III. p. 73 — 77. magis tamen per luſum ingenioſum, quam ex re et veritate. H. Mitſcherlichius Tent. Crit. p. 4. 5., exſpectandam cum Santenio iudicans Minervam armis inſignitam, iisdemque periurium ulturam, *criſtas* legendum putat. Sed praeterquam quod nusquam memoratum legi, Minervam *criſta* vel *clipeo* periurum aliquem vel ſceleſtum puniviſſe, *pulchritudo* comae Minervae probatur Callimachi quoque loco in Lav. Pall. 31.

Οἴσετε καὶ κτένα οἱ παγχρύσεον, ὡς ἀπὸ χαίταν
Πέξηται, λιπαρὸν σμασαμένα πλόκαμον.

Et optime vulgatam lectionem *Heinrich* ad Scut. Hercul. 216. p. 170. defendit. W.

27. *At ſi tardus eris*] pergit Priapus tradere praecepta ſua; tanto autem opportunius hoc, quod ſequitur, cum flos aetatis tam cito depereat. Sed Scaliger ex alia perſona, nempe amantis, dici putabat ad puerum, et eſſe μίμησιν; propterea legit: *Ah! ſi t.*

ib. *transiit aetas Quam cito!*] ita Broukh. ex tribus libris reſcripſit, cum in libris ſcriptis et editis, etiam in Vulpii

pii editione, legatur *transiet*, quod antique dictum volunt pro *transibit*. Sed vix hoc tam culto Poëta eaque aetate, qua vixit, dignum; quae vero ad illud tuendum tum alii, tum Vulpius afferunt, ex inquinata recentiorum, inprimis Afrorum, dicendi ratione petita sunt. Quid tandem Vir ille Cl. cum Plauti Epid. I, 1, 84. *depoliet*, ac si pro *depolibit* sit dictum, sibi velit, non assequor. At *transiit* pro *transit* elegante et poëtis sollenni enallage dictum, nec quidquam ad temporum fugam et aetatis h. ἥβης brevitatem tempore hoc praeterito accommodatius; etsi hoc omnino aoristum tempus est. Simili modo *mollibit* olim edebant apud Horat. III. Carm. 23, 19., ubi nunc *mollivit*. H. Quamquam Tibullus infra 48. formam *atteruisse* non respuit, exemplaque futuri *ibo, ibis, ibit* in compositis in *iam, ies, iet* mutati exstant, quae in voce *eo* collegit Forcellinius, ea tamen loca omnia dubiae lectionis esse, et cum consuetudine probata pugnare, idem recte iudicavit. Accedit etiam auctoritas quatuor Vossianorum et Bernatis, in quibus est *transiit*. Et usus perfecti accommodatissimus more hanc sententiam Teutonice eloquendi firmatur. At in Zwic. 1. 2. Hamb. Goth. Corv. *transiet*. W.

28. *stat remeatve dies*] In uno Colot. *it*, quod ex vitio scripturae ortum, nisi fortasse erat adscriptum, ut explicaretur *non stat*. Si tamen sequi hoc malis, antiqua etiam interpunctio servanda erit: *Transiit aetas. Quam cito non segnis it remeatque dies!* (Ita Corv. dedit. W.) Tunc *remeare* est *iterum ire*. *Non segnis*, ut I, 8, 48. *non tardo pede*. Porro *remanetque* Bodlei. *ve* secundum Heinsium reposuit Broukh. pro *que*. H. Voss. 4. *remeatve*. Ceter. apogr. *que*. — Voss. 5. *ne segnis*. Vindob. *nec s.* W.

30. *populus alba*] perpetuum populi epitheton; itaque h. l. praetuli cum Broukhusio et Heinsio Advers. II, 12. praecipue quia hic coloris nomen convenientius videtur, quam altitudinis et mensurae. v. Horat. II. Carm. 3, 9. Et tuetur id pars codd., in his Guelf. 1. Voss. 3. Vindob. Bern. et edd. vet. ut Ven. 1491. In aliis, etiam Regio et Corvin. (Add. Zwic. 1. 2. Hamb. Goth. pluraque V. apogr. W.) est *alta*, quod Vulpius praetulit. Hoc etiam Edd. ante Broukh. pleraeque habebant inde a vett. et Aldinis c. Mureto. Scaliger in uno invenerat *ante*, quod ita accipiebat cum Passeratio, ut *ante comae* essent αἱ πρὶν κόμαι, hornotina folia, cuius formae exempla congessit Lamp. Alardus Epiphyll. philol. c. 10. Sed ex obscurata scriptura et hoc natum videtur; nec pla-

placet Tibulli nitori istam robiginem affricare. H. Ex Voss. 5. praetulit H. Vossius *disperdit*, ut verbum gravius et exquisitius, comparans Lucret. II, 831. *color disperditur omnis*. Obstat codicum auctoritas, neque ego vero illas virtutes in hoc verbo inusitato reperire potui. W.

32. *Qui prior Eleo est carcere missus equus*] Broukh. rogat: *quomodo hic prior dici potuerit, qui cum aliis aliquot centenis cucurrerit, quum prior non nisi de duobus dicatur.* Scilicet accepit ille *prior*, ut sit priore loco vel tempore; itaque hoc monere voluit: illud *prior* non bene convenire verbis *carcere mitti*. Nemo enim hic vel prior vel serior est, sed aequato passu prosiliunt equi. At in cursu esse potest alius prior, attingere metam prior vel primus, ut Horat. Art. 84. *equus certamine primus*. Heinsius iam coniecerat: *Victor ab Eleo carcere missus equus*, meo iudicio non male; et *ab* facile excidere potuit. Sic in simili loco Sulpiciae v. 26.

Deinde velut stadio victor qui solus Achaeo
Languet, et immota secum virtute quiescit.

ubi legendum est: *ignota — virtute* h. ignobilis; fortasse etiam pro *secum* ponendum *segnis*. Virgil. Aen. VII, 655.

Post hos insignem palma per gramina currum
Victoresque ostentat equos.

Broukh. illam Heinsianam emendationem longius abire putabat, ipse refingens: *Qui prius*; sed nescio, cur *prior* non possit pro *prius* positum accipi, ut saepe adiectiva pro adverbiis. Vulpius *prior* retinuit, et exponit *praestantissimum, excellentissimum*; id quod tamen paullo durius est, hic nude positum ad significandum eum, qui prior, superior est ceteris cursu. *prior* enim eo significatu positum aliquid adiectum fere habet, ut ex ipsis laudatis ab eo exemplis apparet. *prior* igitur, si tenendum illud est, malim, prius, ante, exponere. Possit tamen legi: *Firmior, Acrior*, aut, quod praeferam, *Acer ab Eleo carcere missus equus*, omisso *est*, quod a quibusdam abest. Ita *acrior* et *infirma senecta* sibi respondent. Ovid. Met. VII, 542.

Acer equus quondam magnaeque in pulvere famae
Degenerat palmas.

II. ex P. 11, 21.

Acer et ad palmae per se cursurus honorem,
Si tamen horteris, fortius ibit equus.

V. Trist.

V. Trift. 9, 29.

Utque fores nondum referati carceris acer
Nunc pede, nunc ipsa fronte lacessit equus.

cf. III. Met. 704. *Acer* etiam bene de iuvenili vigore. Ovid. III. Met. 540.

— vosne, acrior aetas,
O! iuvenes, propiorque meae.

Tamen vel fic nunc, fi de elegantia carminis quaeritur, praefero Heinfianam lectionem: *Victor ab E.* Eft enim hoc perpetuum, *victor equus.* v. Virgil. Ge. III, 499. Ovid. Trift. IV, 10, 95.

Poftque meos ortus Pifaea victor oliva
Abstulerat decies praemia victor equus.

Sed dubitatio fupereft illa: an a poëta hoc loco id, quod elegantius eft, profectum fit. Potuit autem paullo negligentior in fingendo verfu effe. Similis ieiunitas in Ciri v. 33. *Qui prius* h. antea. Dubitavi aliquando, an omnino verficulus hic Tibulli effet, nec potius, cum in libris excidiffet, ex Ovidiano illo fuppletus:

Ut celer Eleo carcere miffus equus.

Epift. XVIII, 166. H. Nondum vidi exemplum ufus vocabuli *prior* pro *prius;* et affirmare, *adiectivum* pro *adverbio* in fententia aliqua pofitum effe, eft dicere: legitime ibi adverbium ufurpari. Tum vero neceffe eft, *adiectivum* etiam fenfum praebeat rationis regulis confentaneum. Si quis igitur *prior miffus* dicitur, neceffe eft haec ita intelligas: *prior aliis.* Idque recte improbavit Broukhufius reponens *prius,* quod iam in Voff. 1. 3. comparet. Difficultates interpretationis Vulpianae H. Voffius non fuftulit. Nam intelligenter Heynius monuerat, deeffe, quo *prior* referatur, neque exftare exempla comparativi *prior* abfolute pro praeftantior pofiti. Neque illa Voffius attulit, aut Slothouwer in Act. Soc. Trai. T. III. p. 147. — Usque dum igitur hic ufus comprobatus fuerit, ipfe *prius* praefero, lectionem fententiae accommodatiffimam. Notio praeftantiae equi fatis ineft adiecto *qui Eleo carcere eft miffus.* — Voff. 5. dat *primus.* — Copulam *eft,* quae in Voff. 2. et Monac. deeft, et ab H. Voffio deleta eft, cum Heynio abeffe velim. Sine ratione iufta repugnat Hufchkius p. 16. Mirum, Slothouwerum *fuit* poftulare. — Hamb. et Goth.

Digitized by Google

Goth. *facta,* quod Vossius annotare neglexit. — Goth. *oleo* (a. m.). W.

33. *Vidi ego iam*] *ego* Broukh. ex quibusdam inseruit; etiam a nostris abest. *iam* vel pro modo, vel, *iam vidi.* Remotius esset: *iam praeteriisse.* (*iam iuvenis* iungi posse, ut apud Iuv. III, 206. *iam vetus cista,* cf. Tib. I, 4, 58., noli dubitare, sed tum necesse est *iuvenis* appositio sit. Latinum est: vidi Caesarem iam iuvenem, non vero *vidi iam iuvenem.* Deinde compositio illa statum rei, qualis hoc tempore est, non qualis fuit, significat. Vellem Vulpius *iam* pro *modo, antea* usurpatum esse demonstrasset, vel Forcellinius, qui sub v. *iam* Vulpium est secutus. — apogr. unum *quom.* — *ego* deest in Goth. Hamb. et Guarn. W.) *premeret quem* Corvin. eleganter. (Lectio *quem* quo modo grammaticae conveniat, non perspicio. Nam tum non est, unde modus verbi *premeret* pendeat. Accedit quod vulgata vere elegans. Verba enim *urgere, premere, instare*, omisso casu, quem regunt, exquisite ponuntur. Hamb. *merrentem* (a. m.). W.) Deinde in uno *segnior aetas.* Color orationis similis in Nemesian. IV, 33.

Ver erat, et vitulos vidi sub matribus istos,
Qui nunc pro nivea coiere in cornua vacca etc.

34. *stultos — dies*] Minus bene Ed. Rom. cum Ven. 1487. habet: *tardos — dies,* quos Passeratius mutabat in *tacitos.* In Exc. Pocchi fuit *celeres;* et hic est fortasse liber, in quo ita legi narraverant Statio; sed est illud ab interpolatore. Ne vero quis emendet: *stulto* sc. sibi, adeat notam.

35. *exuit*] Broukh. e duobus: *exuat,* signo interrogationis post *annos* posito, et post *moram;* quod sane est elegantius, minus tamen commodum. H. Quum Vossianus etiam antiquissimus daret *exuat,* ut interrogatio indignationem notaret, Broukhusii rationem amplexus est H. Vossius. Ad indignationem pronuntiandam usurpatur interrogatio; hoc argumentis non eget; sed coniunctivus in interrogatione est improbantis, dissuadentis, velut in exemplo: *Huc cedamus?* Atqui poeta non id improbat, quod serpens *pellem nitidam* resumit, sed quod, cum serpenti illud contingat, homini *formam* diutius retinere non liceat. Et si *exuat* scribitur, exspectabis et *dederint;* nam sunt antitheta. Accedit quod dolorem his versibus exponit Albius, non indignationem. Hamb. *annus*, supersc. *o.* W.

Digitized by Google

36. *non ullam — moram*] Sic et Reg.; et praetulit Broukh. Alii: *non illam,* quod nescio quam vim prae altero habet. Sic et Guelf. 1. 4. H. Zwic. 2. *ullam,* 1. *illam,* sed alia m. in *ullam* mutatum. Aldinae cum Mur. *ullam,* quod cum H. Vossio dedi. Scriptura enim *illam,* quod in Hamb. et Guarn. est, poetam serpentium naturam homini optare, significaretur. — Hamb. *formam.* W.

38. *Nam decet intonsus crinis utrumque deum*] Caussam videntur haec reddere, cur Bacchus Phoebusque perpetuo inventutis flore gaudeant, nempe quod eos deceat suus crinis prolixus. Quod cum non recte collectum sit, Broukhusius reposuit: *Tam d.* quod iam in Voss. 2. repertum, hac mente: Apollinem et Bacchum coma esse tam decora, ut deorum omnium soli hoc ipso crinium beneficio semper sint ephebi. Sed id ipsum contortum est, et languet. Vulpius, ut iam Cyllenius fecerat, vulgatam ita explicat: colligere poëtam, Phoebum et Liberum semper esse iuvenes, quod eorum simulacra promissa fingantur coma, tonsi autem capilli eos nullo pacto deceant. Ita non est urgendum illud *decet,* quod pro substantivo verbo *est* ponitur. Signum nempe, unde appareat, eos semper iuvenes esse, intonsi crines sunt. Iacet tamen hoc non minus, quam illud superius. Necdum tamen vidi, quod omni ex parte probarem: v. c. *Hinc decet. En decet. Quam decet!* Praestaret simplex copula: *Et,* ut sit: *Et decet,* et ornat adeo utrumque deum capillus iuvenilis promissus. Ceterum *iuventas* in sup. versu Regius recte cum aliis apud Broukh.; reliqui: *iuventa.* Corvin. *iuventus.* cf. Heins. ad Ovid. IV. Met. 17. Virg. V. Aen. 398. H. *iuventa* Guelf. 1. 4. et Voss. 5., superscr. *iuventus,* cum Aldinis et Zwic. 1. — sed *iuventas* in Zwic. 2. et Mur. — *iuventus* Goth. et Hamb. — Ordo *Baccho Phoeboque,* quem dant Zwic. 1. 2. Goth. Guarn. aliique apud Broukh., H. Vossio verior visus est; nam filium patris prius recordari. Cui argumento non multum tribuo. — 38. Lenzius in Ephem. Heidelb. Iahr. II. p. 183. tentat (Nam decet) *intonsus crinis utrique deo,* comparans Apoll. Rhod. II, 708. *αἰεί τοι, ἄναξ, ἄτμητοι ἔθειραι, Αἰὲν ἀδήλητοι· τὼς γὰρ θέμις.* H. Vossius *quam decet,* quod et Schradero placuit, recepit, Plautum afferens Mil. I, 1, 64. *Pulcer est mihi et liberalis visus. Caesaries quam decet!* Sed locus Plautinus dicendi rationem, de qua nemo ambiget, non sententiarum iuncturam eandem offert. Et sensus, qui vulgatae inest, languidus: nam iuventute (quae *intonso crine* significatur) insignes

BIBL. UNIV. GENT

Digitized by Google

gnes conſpiciuntur, illa correctione, ſi ſententiarum connexionem expendas, non multum emendatus videbitur. Nam de *perpetuitate formae* agit poeta. Pronior eſſem ad coniecturam *et* recipiendam, ut Heinſius ad Ovid. Amor. I, 1, 11. p. 326. locum laudavit, vel *ac decet,* niſi loca ſimilia, ut II, 3, 35. 36. II, 1, 57. 58. me retinerent; quae, cum te non delectent, cave ideo ſpuria iudices aut in corruptelae ſuſcipionem voces. Huſchkius in Ep. Crit. p. 106. iudicat: vulgata bene ſe habere videtur, licet veram eius explicationem afferre non poſſim. cf. Apoll. Rh. II, 708. W.

39. 40. Retraxerat hos verſus Scaliger ſupra ante vſ. nonum: at h. l. vix iis carere poſſumus, et *Neu c.* manifeſte orationem continuat. (Nam nemo veterum praeceptum aliquod vel orationem a particula *neu* eſt exorſus. Eſt ubi *neu* in principio periodi ponatur, ſed ita ut *neu* pro *et ne* uſurpetur, et cauſa ſequatur, unde *neu* pendeat. Ovid. Met. II, 482. *Neve preces animos et verba potentia flectant, Poſſe loqui eripitur.* Met. I, 151. *Neve foret terris ſecurior arduus aether, Affectaſſe ferunt regnum coeleſte Gigantas.* Iunges igitur verba *neu comes ire neges* cum ſuperioribus *Tu — cedas*, ita ut, quod in univerſum 39. 40. praeceptum eſt, *obſequium in amatum,* tum 41 ſqq. per partes explicet Tibullus, ſubiiciens quae non negligenda nec recuſanda ſint. In qua ſententiarum connexione *neu* proprie poſitum eſſe neque interpoſita *obſequio—amor* iuncturam turbare notabis, cf. I, 10, 15—17. Nec abſimilis eſt locus I, 8, 47—49. *At tu—utere—Neu torque.* Nam admonitio amore mature fruendi illud etiam includit, ne Marathum torqueret Pholoe. Ubique diſtinctione rem monſtravi. W.) Deficit autem particula, quae in pedeſtri ſermone negligi non poſſet: *Tu* porro *cedas in omnibus puero.* Guelf. 2. *licebit, Credas—vincet.* H. In apogr. Voſſii aberrationes exſtant: *tum—licebit* (Goth. Hamb.) — *credas* (Guarn. Goth. Ald. I.) — *obſequia — vincet.* — 42. Hamb. dat miram ſcripturam *aeſtiva — ſiti.* Goth. *torveat.* Ad conſtructionem verborum *Neu comes ire neges* compara Virg. Aen. II, 704. *nec, nate, tibi comes ire recuſo.* W.

43. *picea ferrugine*] Hanc lectionem, quae eſt in quatuor Heinſianis, Bern. Vindob. et Zwic. 1. 2. et in Edit. prima, recepit Vulpius. Vulgatam, *picta,* tuetur Broukh., ut colores illi in arcu caeleſti confuſi exprimantur; at recte Vulpius monet, non magis ferruginem, quam purpuram

Digitized by Google

ram aut alium colorem pictum vocari posse; sed caelum pictum esse ferrugine dicitur. In uno Broukh. erat *nigra*, interpretamentum vocis *picea*. Sic Ovid. XV. Met. 789. *ferruginem atram*, et Virg. I. Georg. 467. *obscuram* dixit. (De *ferrugine*, quod *nigrorem* notat, H. Vossius ad Ge. I. p. 189. accuratius, quam Goethius in doctrina colorum T. 2. p. 54 – 59. disputavit. — Vindob. *praetexta*. W.) Similis dubitatio est in Horat. II, 5, 10.

— iam tibi lividos
Distinguet Autumnus racemos
Purpureo varius colore.

ubi *Autumnum varium colore purpureo* recte dici negat Bentl. Sed potest ibi iungi: *Autumnus varius distinguet racemos lividos colore purpureo.*

44. *venturam admittat imbrifer arcus aquam*] *admittat* est incitet, impellat, ut *admittere equum*, quia, iride conspecta, largi imbres non magno post intervallo cadere solent. Ita malim cum Scaligero interpretari, qui ex Ovid. Am. I, 8, 50. comparavit: *ut celer admissis labitur amnis aquis*, quam cum aliis ita accipere, ut *portendere* sit. Longe enim alia ratio est, si aves *admittere* seu addicere dicuntur, quam si *iris*. Ex posteriore tamen interpretatione varians lectio profecta est, alterius glossema: *annuntiet*. Guelf. 1. in litura habet, *annutet* 2. *annutiat* cum illo in margine. In quibusdam (Guarn.) invenitur *amiciat*, quod Scaliger, modo *amiiciat* scriberetur, praeferebat; sed haud dubie natum est ex scriptura: *ammittat*. *Admittere* alii accepere sursum attrahere, ut sit ex vulgari veterum opinione dictum: Ovid. I. Met. 271. *Concipit Iris aquas*. v. Passerat. ad Propert. p. 450. D. Cerda ad Ge. I, 380. et cf. Vulp. h. l.; sed dubito de isto verbi usu. Pro *imbrifer arcus* in quibusdam est *nubifer*, unde Heinsius faciebat: *nimbifer*, eleganter; hocque est in marg. Guelf. 2. In Edit. Bas. *hymbrifer Arcas*. H. Cum in fine prioris partis pentametri syllaba anceps esse nequeat, nisi forte ubi sensus terminetur, quod H. Vossius ad h. l. et ad I, 6, 66. p. 219. observat, *nimbifer* cum eo recepi. Ceterum *admittat* dant novem apogr. H. Vossii, et Zwic. 1. — alter *admittit*. Goth. *imber*. — 45. Zwic. 2. *velit*. W.

47. *duros subiisse labores*] ita iam edd. Aldinae cum ceteris; idque Scaliger retraxit, cum in Ald. tertiam Ven. 1558. a Mureto, nec monente, illatum esset. in vulgg. Edd.

duro

duro — labori, quae ſollennis eſt varietas, ſaepius ad Virgilium notata. Unus Pal. *obiiſſe*.

48. *aut opere inſuetas atteruiſſe manus*] Edd. fere omnes antiquiores, Romana, Veneta 1500. et 1520. Aldinae et hinc profectae *operi;* et ſic Regius habebat, et Guelf. 1., cum tamen Broukh. id in nullo Codice reperiſſet. Ita *inſuetas operi* intelligendum erit, aut *operi* habendum pro antiquo ablativo. vid. Vulp. ad I, 1, 72. Codices fere, ut et Guelf. 2. et Voſſ. 1. Hamb. Guarn., *opera* exhibent; unus Palatinus: *opere*, ſicque Guelf. 3. ſuperſcr. *i*, quod Broukh. recepit et retinuit Vulpius; nec quidquam refert. Bene enim *opere atteri* dicentur manus, vel etiam *inſuetae opere manus*. Nam ita Latini interdum, v. Curt. V, 12, 9. conf. Michaelis Heuſingeri Emendatt. p. 212. et Gronov. ad Liv. XXIV, 48. et XXXI, 35. Praeterea *atteruiſſe*, quod inde ab Aldina ſec. ed. legitur, pro *attriviſſe* conſtanter libri, praeter paucos, in quibus *attenuaſſe*, quod et edd. vett. Ven. 1491. et al. cum Ald. pr. habent. Hoc oriri potuit ex vitio ſimili illi, quod eſt in Ed. Rom. *attenuiſſe*. cf. Livinei. ad h. l. H. Scripturam *opere*, quam pars maxima apogr. dat, cum H. Voſſio Tibullo reddidi. Nam ad rationem dicendi, quam firmat Virgilius quoque Ge. IV, 114. *Ipſe labore manum duro terat*, accedit codicum auctoritas, et quod oratio elegantior fit uſu adiectivi *inſuetus*, quod abſolute ita uſurpatum apud Livium legitur XXI, 35. *quia inſuetis* (hoſtibus) *adeundi propius metus erat*. Cf. Not. ad I, 7, 38. — An *inſuetas opere* conſtrui poſſit, dubito; nam quod *adſuetus* et *adſuefactus* cum caſu ſexto componitur, hoc nihil ad *inſuetus* pertinet. Vulgaris conſtructio *operi inſuetas* in nullo apographo H. Voſſii exſtat. — Zwic. 1. 2. Goth. praebent *opere*. Pincierus Parerg. II. c. 53. p. 317. coniecturam *operi — attinuiſſe*, h. e. manus in opere quaſi defixas habuiſſe, vulgavit; cui tamen ipſe non multum tribuiſſe videtur, neque uſus dicendi ſuffragatur. W.

49. *inſidiis altas ſi claudere valles*] Enim vero expectabam *ſaltus*, vel *montes*, in quibus retia fere tendi ſolent. Ovid. Rem. 201.

Nunc leporem pronum catulo ſectare ſagaci;
Nunc tua frondoſis retia tende iugis.

cf. II. Met. 427. X, 172. 533. Epiſt. 5, 20. et noſter inf. IV, 3, 7.

— *den-*

— densos indagine colles
Claudentem.

ut adeo aliquis paullo calidior mutandum esse censeat *altos — colles.* Et non raro haec duo voc. permutantur; v. ad Ovid. VI. Fast. 327. et Burman. ad Val. Flacc. VII, 391. Verum etiam in vallibus retia et tenduntur et poëtis tendi narrantur. Gratius 102.

Per non adsuetas metantem retia valles.

inprimis si apros venantur; vide Ovid. I. Art. 46. VIII. Met. 334 — 338. Virgil. Aen. X, 707 — 10. *Claudere* vero proprium venationi voc. Seneca Thyest. 491.

Plagis tenetur clusa dispositis fera.

add. eund. Hippol. 46. 47. Manil. V, 185.

— claudunt campos formidine mortis.

v. Intpp. ad Gratium v. 49. p. 49. 50. Atque ea vox restituenda videtur Rutilio I, 625.

Funditur insidiis et rara fraude plagarum
Terribilisque cadit fulmine dentis aper.

Immo vero *Cluditur* vel *Clauditur.* H. Hamb. *Hec — vales.* Goth. *se.* Male Ald. 1. 2. *altos.* W.

50. *humeri retia ferre negent*] Ed. Rom. cum paucis aliis et Mur. et Corvin. cum Guelf. 1. 3. a m. pr. 4. *humeris r. f. neges,* quod vulgare est. H. Receptam lectionem firmat locus Ovidii Ar. II, 189. in notis laudatus, et bene defendit Statius p. 70. — V. 51. adiectum *levi* Handius ad Diatr. Gronov. T. I. p. 101. explicat: quae non gravi ictu ferit. — 52. Hamb. *fessum* pro *nudum.* W.

53. *Tunc mihi*] tres ap. Broukh. *rapias tum c. l. Oscula;* Reg. et Ed. Rom. *capias,* male h. l. v. Heins. ad Ovid. Ep. XIII, 120. II. Met. 603. Cyllenius vero *rapias* in suo legerat. H. H. Vossius ex Vindob. et Vossianis duobus *tum — tum.* — *Tunc cara',* quod in Zwic. 1. 2. exstat, et Santenius, vid. Bibl. Cr. p. 71., probasse videtur, praetuli. Heynius *tum cara.* Goth. *cum* pro *tum* et *sibi* pro *tibi.* Guarn. *Tunc mihi — rapiat cum.* W.

54. *sed tamen apta dabit*] Santenius in Bibl. Crit. P. III. p. 71 — 73. emendat: *sed male rapta dabit,* ut *male* sit vix et cum aliqua difficultate erepta. Feram hoc, si est *male dabit;* sed *male rapta* sunt inscite rapta. H.

Eſt vero repetitio aliqua verſu 55., ut Santenius ſtatuit, ſed haec iteratio ad verba 53. *rapias licebit oſcula* referri poteſt; neque ideo requiritur *rapta dabit* 54. Et recte vidit Heynius, oſcula *male rapta* eſſe *inſcite rapta*, ut Ovid. Ar. I, 667. *Tantum ne noceant teneris male rapta labellis;* unde ortum habet Santenii emendatio. Neque equidem video, cur is, qui in ſpeciem oſculis obnititur, *apta* dare nequeat, h. e. quae amatorem delectent. — Mira admodum mihi viſa eſt 55. compoſitio *Rapta dabit* pro rapi ſibi patietur. Diverſa eſt compoſitio apud Ovid. Heroid. XV, 44. *Oſcula cantanti tu mihi rapta dabas* h. e. rapiebas, et Amor. II, 4, 26. *Oſcula cantanti rapta dediſſe velim* h. e. rapuiſſe. Unde quum legendum eſſe conieciſſem: *Rapta dabis primo* — hanc ſcripturam in Guarn. exſtare laetus vidi. Suſpicionem illam firmare videtur pronomen, quod ſequitur, *ipſe*, quod neceſſarium, cum ſubiectum mutetur, et antitheſis perſonarum fiat. Qua ſublata *offeret ipſe* notat: offeret nullis precibus tuis, nullaque opera tua. Atqui hanc notionem excludit adiectum *roganti.* Quod incommodum cum librarii vidiſſent, *volenti* correxerunt. — Pro *dabit primo* Zwic. 2. *ferit pr.*, ſed a manu recentiore in *feret* mutatum. W.

55. *mox offeret ipſe roganti.*] Ita primum Scaliger ex ſuo, cui maxima librorum Statii et aliorum pars cum Guarn. accedit, repoſuit; *volenti* Guelf. 1. 4. cum antea inde a Rom. edd. Ven. et Aldinis lectum eſſet: *poſt offeret ipſe volenti.* Tum *poſt* Reg. cum Ed. Ven. utraque retinet; item Guelf. 3. cum var. lect. *mox*. Pro *ipſe* Reg. *ille,* Ed. Lipſ. *ipſa.* Ed. Vicent. *mox adferet ipſe roganti;* Guelf. 2. *poſt afferet.* — Mox *velit* Corvin. H. Hamb. *poſt offeret — mox etiam.* Goth. *poſt affert ipſa.* Guarn. *poſt effert.* — Zwic. 1. *ipſa volenti;* in altero *volenti* ſuperſcriptum. *Rogare* abſolute poſitum eſt amantium, qui fructum aliquem ſibi precibus expetunt. Catull. VIII, 13. *Nec te requiret, nec rogabit invitam.* — Santenius p. 73. „v. 55. *offeret* pro *adferet* error eſt typographi.“ — Columbus in Excerptis, quas Heinſio miſit Syllog. Epiſt. T. V. p. 178. Ms. Schefferi *poſt auferet ipſe. auferet* mihi ſe ſatis probat. Idem liber cum Guarn. dat *roganti.* 56. H. Voſſius *velit,* in multis apogr. (Hamb. Goth. Guarn.) repertum, ut genuinum, intulit. Scio Tibullum coniunctivum pro futuro ponere, nec tamen ob codicum auctoritatem (quibus add. Zwic. 1. 2.), et quod futura praecedunt, vulgatam movere ſuſtinui. W.

57. *tra-*

57. *tractant*] un. Heinf. *damnant.* et Ask.; iuxtaque *tractant.* Omnino negligentior eft verfus dictio; *male tractant artes,* male habent, contemnunt. Alio modo dicitur aliquis *tractare artem*, qui in carminibus eft occupatus; *male*, infeliciter, nullo cum fucceffu. H. Voff. 1. *ofcula* pro *faecula.* H. Voffius *artes miferas* refert ad *artes* capiendi, quas hucusque docuit Albius; *miferas* effe nihil proficientes; et *male tractare* interpretatur contemnere, non refpicere et curare. Sed *tractare artem* eft exercere artem; quod fi *male* fieri dicitur, *imperite* vel *prave* vel etiam *infeliciter* ars exercetur. *male tractare* fi eft male cum aliquo agere, male aliquem accipere, cum accufativo *perfonae,* non *rei*, conftruitur. Nec, quomodo *artes* ad priora referri poffint, intelligo. Heynianae interpretationi repugnat pluralis *artes.* Ceterum *artem muficam tractare* obvium apud Terent. Phorm. prol. 18. — 58. *Iam tener,* ut alibi *iam vetus*, cf. Obff. ad 33. — *Heu male* coniungere mavult Goerenzius Tent. crit. p. 7. W.

59. *At tibi, q.*] Sic Broukh. ex optimis libris; ante erat: *Iam tu,* quod et Guelf. 1. 2. retinent. Add. Zwic. 1. Hamb. et Guarn. In edd. Reg. Vicent. et in codd. parte *Iam tua*, ut etiam Regius habet, quod equidem praeferam. Add. Zwic. 2. In aliis *at tu;* Corvin. *Iam tibi.* et Goth. Mox Ed. Rom. *primis.*

61. *Pieridas*] Ed. Rom. Lipf. *Pierides.* v. Heinf. ad Ovid. I. Met. 152. *doctos adamate* Guelf. 1. in litura. H. Goth. *Pyerides.* — Hamb. et Zwic. 1. *Pierides.* — 62. Goth. *munera* — *aurea.* Hamb. *ne vincant,* unde H. Voffius ad correctionem *nec vincant* proclivis eft. W.

63. *Carmine purpurea eft Nifi coma*] Reg. *purpureae Nifi comae;* nempe primo fcriptum erat per compendium: *purpurea ē.* Hamb. *carmina* pro *carmine*, et omittit *eft,* ut Voff. 2. — *Nifi eft coma* Voff. 1.

64. *non viruiffet* Guelf. 2. cum var. *nituiffet.*

65. *referent*] *referunt,* quod H. Voffius, ut neceffarium, de coniectura repofuit, fententiae generali aptius mihi videtur. — Vindob. *vivat.* Hamb. *robore* et *annis.* — 67. Vindob. *et.* Hamb. *Mufis* — *Addicae* pro *Idaeae* — *Opus.* Bern. *fequetur.* W.

69. *Et ter centenas erroribus expleat urbes*] v. Notam. *explere* ad numerum refertur, quafi dicat: urbes adeat usque ad trecentas. (v. not. ad h. l.) *Implere* in ea re Ovidius dixit VIII. Met. 166.

Digitized by Google

— ita Daedalus implet
Innumeras errore vias.

et Faſt. II, 223.

Sic Fabii latis vallem discurſibus implent.

et hoc ipſum exhibet Ed. Rom. cum multis aliis, etiam Guelf. 1. 4.: *erroribus impleat urbes,* quod fortaſſe ferri poſſit, ſed non eſt elegantius. Unus Italicus Heinſii *explicet;* verum etiam ſic *explicare errores,* non *urbes* dicendum eſſet, ut *explere errores* proprie dictum, non *urbes.* Quae Vulpius affert, ſenſum potius illuſtrant, quam verba; Broukh. plane praeteriit. Statius vero ad emendationem confugiebat: *et tercentenos erroribus expleat orbes* h. menſes. Male. Galli Deam ſuam circumgeſtabant et oppidatim vicatimque ſtipem mendicabant; nota res vel ex Apuleio. In Ed. Rom. et Comelin. *tercentenis — erroribus.* H. — 68. Pariſ. *Ydaeae.* Venet. *Ideae.* 69. Zwic. 1. *tercentenis,* ſed a manu recentiore in *tercentenas* mutatum. Hamb. *explicet* — et *ficet* pro *fecet.* — 70. Goth. *phcigios.* Paris. *Frigios.* Burmannus Anthol. Lat. T. 2. p. 662. *erronibus* Tibullo reſtitutum velit Gallosque ſtipem oppidatim et vicatim emendicantes *errones* vel vagabundos nebulones apte dici annotat. At ille vellem ſimul docuiſſet, *explere* ſine ullo additamento notare *pererrare,* dicique Latine *pererro Caio* pro pererro cum Caio. Mitſcherlichius l. l. p. 5. ex lectionibus *explicet* et *impleat* novam compoſuit *implicet,* h. e. errando adeat, uſus Lucano VIII, 5. *implicitasque errore vias,* et Silio XV, 618. *Implicat actas caeco errore vias.* Ei enim paulo duriorem dictionem *explere urbes erroribus,* de qua conſulas Not., terſa ac perſpicua Tibulli reſpuere viſa eſt loquendi ratio. W.

71. *Blanditiis* etc.] Scaliger haec ita concinnaverat:

Blanditis vult eſſe locum Venus ipſa querelis.
Supplicibus miſeris flentibus ipſa favet.

flentibus enim in multis eſt, etiam noſtris; ſed recte reiecit Broukh. In Ed. Baſil. ita diſtinctum: *Blanditiis vult eſſe locum Venus, ipſa querelis Supplicibus, miſeris flentibus illa favet,* non male; ſed concinnius erit etiam primo loco *illa* legere, et hoc modo diſtinguere:

Blanditiis vult eſſe locum Venus: illa querelis
Supplicibus, miſeris fletibus illa favet.

Habent tamen et haec, quod displiceat. Docta eſt nota Burmanni ad Propert. IV, 6, 72. ubi ipſe emendat:

— Ve-

— *Venus ipsa, querelis*
Supplicis, et miseris fletibus illa favet.

(Quam coniecturam Heynianae praetulit Santenius Bibl. Crit. p. 76. W.) Videtur totum hoc distichon aut inter alia, quae exciderunt, nudum sic adhaesisse, aut in alienum locum illatum esse. H. Ultimum hoc praeceptum puerorum animos *blanditiis*, et *precibus lacrimisque* capiendi, quod exemplo I, 9, 29. 30. praeclare illustratur, non alienum, et rationem superioribus sententiam novam adiiciendi supra 39. eandem esse apparet. Integritatem igitur scripturae explorare restat. Nam H. Vossius, Heynii vestigia sequutus, *ipsa locum Venus; illa querelis* edidit, et colo post *Venus* distinxit. Nam neque *ipsa* in fine collocari, neque *illa* ad *querelis* referri posse. At loca afferenda erant, quibus demonstraretur, in formula *locum esse* copulam omissam esse. Quae loca H. Vossius ad significationem verbi *velle* pro *cupere*, quasi illa librarium latere potuisset, declarandam attulit, horum omnium compositio, in primis Terentii illa Hec. I, 2, 44. *Praesidium velle se senectuti suae,* facit, ut mirus huic loco inferatur sensus. Pronomen autem *ipsa* in finem sententiae reiectum mihi quidem non displicet, quippe cum illud infra I, 10, 51. *Rusticus e lucoque vehit male sobrius ipse* in fine versus positum legatur, et eadem potestate nomini suo modo praeponatur modo postponatur. Virg. Ge. I, 121. *Pater ipse* et 328. *Ipse pater.* Horat. Od. II, 8, 13. *Ridet hoc, inquam, Venus ipsa.* Neque de positura pronominis *ille* fidem te habere editori novissimo patitur locus Tibulli I, 2, 59. *nam cetera cernet Omnia, de me uno sentiet ille nihil.* Add. Iuven. VI, 111. *Hoc pueris patriaeque, hoc praetulit illa sorori.* Me quidem asyndeton pentametri non magnopere delectat. Itaque, nisi similia asyndeta, quale est apud Tacit. Agr. cap. 42. *Domitianus paratus simulatione, in arrogantiam compositus, et audiit preces excusantis et — agi sibi gratias passus est,* me retinuissent, Heynianam rationem amplexus essem. Ceterum hos versus, si post 67. collocati essent, explicarem: Ipsa Venus vult, ut *blandis carminibus* pueros sibi concilient amatores. Nam *blanditiae* ad carmina amatoria pertinent. Ovid. Amor. II, 1, 21. *Blanditias elegosque leves, mea tela, resumsi; Mollierunt duras lenia verba fores.* — Lectiones et posituram verborum, quae 71. in textu est, firmant Paris. et Venet. Apogr. duo *modum* pro *locum*, plura *flentibus* (Goth. Hamb.) cum Zwic. 1. 2. Paris. et Venet. Unus liber Broukh. pro *ipsa* dat *ista*. W.

73. *Haec*

Digitized by Google

73. *Haec mihi, quae canerem Titio, deus edidit ore*] Priapum tanquam *oracula edentem*, se tanquam sacerdotem *canere* fingit, ut monet Broukh. (sed cf. not.). Scaliger et Menagius, ut de hoc Heins. Advers. II, 8. prodit, e ICti persona dicta putabant, et corrigebant, *caverem:* sed in iuris notiones non incidit, nisi in seqq. Nam ad ICtum pertinent illa: *consultent*, *ianua nostra patet*, *deducat;* sed interposita est alia notio *magistri* v. 75. Porro *Titium* Iurisconsultorum personam ὑποθετικὴν esse putabat Scaliger. Sed docte Broukh. monuit, Titium non Iureconsultorum esse nomen, sed eorum, quorum caussam agi fingebant, ut etiam Caii et Sempronii nomine utuntur ICti. (Fama integritatis insignia fuerunt nomina *Titius* et *Seius*. Vid. Iuv. IV, 13. *Nam quod turpe bonis, Titio Seioque, decebat Crispinum.* W.) Ipse Titium Septimium, nobilem ea aetate poëtam, Horatio familiarem, (ad quem illius Carmen 6. Lib. II. scriptum; quemque ille commendat Tib. Claudio Neroni L. I. Epist. 9. et laudat I. epist. I, 3, 9 — 14.) sed unico nominis argumento usus, intelligi contendit, et erudite de eo disputat. (Idem H. Vossio verisimile videtur. W.) Ayrmannus in Vita Tibulli §. 63. aliquem, cui illudere voluerit, bene sibi notum hominem isto ICtorum loquendi more notari existimat. Sed quid scire refert, quis iste αἰσχροδιδάσκαλος fuerit? Tum vero ipsa res satis docet, Titium esse ex poëtae amicis, in cuius gratiam hoc carmen scripserit. H. Cod. Paris. *Tacio* et 24. *Tacium.* Venet. *Titiio* et *Titiium.* Formam *coniunx*, quae in Hamb. et Ald. 1. exstat, dedit H. Vossius. W.

77. *qui spernentur*] Nusquam legi video: *qui spernuntur.* H. Hamb. praebet *spernuntur*, quod Heynio, si recte coniicio, priora et sequentia: *cunctis ianua nostra patet*, postulare videbantur. Ipse vero non intelligo, quod H. Vossius pro vulgata *spernentur* affert, illi nimirum maiorem vim inesse. Goth. *cui* pro *cuique.* Paris. *qui me.* W.

79. 80. *tempus erit, quum me — Deducat i.*] Nimis accurate ex grammatico canone dictum videtur; fortasse putes refingendum esse, quod poëtae amant, *Deducet. Tempus erit, quum me deducet.* Nam sic v. c. Ovid. III. Art. 69.

Tempus erit, quo tu, quae nunc excludis amantem,
Frigida deserta nocte iacebis anus.

Add. I. Art. 213.; et Fast. I, 529.

Tempus erit, quum vos orbemque tuebitur idem,
Et fient ipso sacra colente deo.

Sed

Sed et alterius moris exempla sunt: Statius Theb. VIII, 206.

Iamque erit ille dies, quo te quoque conscia fati
Templa colant, reddatque tuus responsa sacerdos.

et III. Sylv. 2, 127.

Ergo erit illa dies, qua te maiora daturus
Caesar ab emerito iubeat discedere bello?

Ovid. III. Met. 519.

Iamque dies aderit, iamque haud procul auguror esse,
Qua novus huc veniat, proles Semeleïa, Liber.

Porro pro *ferentem* in uno Medic. Statii *canentem*; sicque unus Heins. Miror neminem coniectasse *ferentem. Diducat* et *diludat* aberrationes; v. Gebhard., qui et pro *senem* edidit *domum* e Scalig. notis. H. Et vero etiam Laur. Santenium solum vidisse, Tibullum scripsisse *deducat — domum*, praedicat Valckenarius in Callim. Eleg. Fragm. p. 204. Ipse vero Santenius Bibl. Crit. P. III. p. 62. *senem* veram lectionem esse iudicavit, quamvis alteri loca plurima a Broukhusio et Vulpio, et ab Oudendorpio ad Cic. II. de Invent. c. 1., quamquam non eo consilio ad partes vocata, veri speciem conciliare possent. — Vindob. et Voss. 4. *quo* pro *quum;* Hamb. *quom,* ut 84., quod H. Vossius amplexus est. Paris. Hamb. et Goth. *diducat.* Omnes vero libri collati coniunctivum retinent; et Latini verba *tempus erit quum* vel *quo, dies erit qua,* similiaque cum coniunctivo praesentis, futuri tum vim aequiparante, composuerunt. Sed et praeterito, quamquam alia de causa, coniunctivus post *tempus fuit quum* ponitur. Caes. B. G. VI. c. 24. *Ac fuit antea tempus, quum Germanos Galli virtute superarent.* Cavendum igitur censeo, ne coniunctivos in talibus locis mutes, aut pro *quum* substituas *ut,* id quod primus Moreti liber fecit in Virg. Ecl. VIII, 7. *en erit umquam Ille dies, mihi cum liceat tua dicere facta!* W.

81. *Heu, heu, quam lento*] Minus concinne in aliis *quam Marathus lento;* ut taceam *eheu* legi. *Marathum* fuisse puerum Asiaticum, a Phoenicum urbe, Maratho, dictum, putat Broukh.; verum eius nomen esse *Cyrum,* ap. Horat. I. Carm. 33, 6.; ibi enim Pholoe eum fastidire memoratur, quam Tibullus ei conciliare studet infra Eleg. 8. Pro *torquet* fortasse rectius legeretur *torret,* quod melius conveniret *lento amori,* ut Horat. Od. I, 13, 8. dixit: *lentis macerari ignibus.* H. Vel locus Ovidii Art. II, 124. *Et tamen aequo-*

Digitized by Google

aequoreas torsit amore deas satis prohibet, ne ad locum tentandum proclivis fiam. cf. Tibull. II, 6, 17. Neque Burmannus ad Propert. III, 4, 39. p. 531. Heynio assentitur; at Santenius l. l. p. 62. — *lento amore* h. e., ut Forcellinius interpretatur et H. Vossius, longo et diu macerante. Posituram verborum *Marathus lento*, quam ut elegantiorem Tibullo reddidi, tuentur Ald. Mur. Scal. apog. Vossii octo (Goth.) Corv. Guarn. Zwic. 1. 2. Paris. et Venet. Illa offensus non est Heynius in Virg. Ecl. III, 100. *Heu, heu, quam pingui macer est mihi taurus in ervo!* Add. Liv. 27, 39 f. *reputantem* — quam *ipse* frustra *eandem illam coloniam* — *tentasset.* — Hamb. *Marachus.* — *eheu* habent Ald. Mur. et Scal. — Zwic. 1. 2. Hamb. Goth. cum Venet. praebent *heu, heu.* — Paris. *he heu.* Vid. Stat. ad h. l. et interpretes ad Virg. Ecl. II, 58. W.

83. *ne turpis fabula fiam*] Legebatur ante Broukh. *turbis*, quod et in libb. ut Guelf. 3.; etsi Statius iam e libb. monuerat, esse *turpis* scribendum; et sic iam editum video in Vicent. et in Reg. Lep. Nec aliter Corvin. H. *turbis* in duobus apogr. et in tertio aliquo a manu sec. Venet. et Zwic. 1. — 84. *ministeria* duo apogr. W.

ELEGIA V.

1. *discidium*] ante Broukh. *dissidium* legebatur, sollenni errore. (At in Ald. 1. et Stat. *discidium* iam exstat; Paris. Venet. Zwic. 1. 2. cum duobus apogr. (Hamb.) et Corv. praebent *dissidium.* De differentia nominum *discidium* et *dissidium* intelligenter Gronovius ad Liv. XXV, 18. p. 991. differuit. W.) *ferre* pro *laturum esse*, vel, *ferre posse,* dixit. pro *abest* Ed. Rom. *habet,* quod in binis Broukh. erat, nimis argute. H. Infinitivo *ferre* animi fortitudinem, quam tum, quum haec *loquebatur* Albius, sibi inesse praedicabat, significare mihi videtur. — pro *At* Ham. *Ast.* — *mihi — abest.* Verbum *abesse* cum dativo personae vel rei, cui aliquid deest, iungunt et alii scriptores, ut Cicero Brut. c. 80. §. 276. *hoc unum* illi, *si nihil utilitatis habebat,* abfuit, *si opus erat, defuit.* Quam constructionem Gernhardus non recte admovit Ciceroni de Off. I, 14, 4. p. 55. *Id autem* (eripere aliis, quod aliis largiare) *tantum abest officio, ut nihil magis officio possit esse contrarium.* Nam sententiae eius loci significatio supra posita non convenit, sed ibi *abesse* notat *alienum esse* vel *remotum esse,* quod eodem

Digitized by Google

eodem ſenſu uſurpatur apud Cicer. de Off. I, 19, 4. *ſcientia*, *quae eſt remota ab iuſtitia,* et ſextum caſum requirit. Illud vero, quod *officio* primum caſu ſexto, tum tertio uſurpatum eſt, virum eruditum ſine cauſa offendit. Neque in partes vocaveris ſenſum locutionis *longe abeſſe alicui* h. e. minime prodeſſe, nil iuvare. Quae Broukhuſius h. l. comparat et diſputat, ea magnam partem aliena ſunt. — Voſſ. 1. *longae*. Voſſ. 1. 3. 5. et Guarn. cum Paris. *fortis*. W.

3. *turbo*] Statius et Scaliger ex Chariſio *turben;* ut ſaltem inde conſtet, olim in libris etiam hoc lectum fuiſſe. cf. Broukh. mox pro *celer* duo *tener*. H. idem dat Hamb. — *Turben* pro omnium librorum lectione *turbo* ex Chariſio p. 117. ed. Putſch. recepi, cuius vel potius C. Iulii Romani, ex quo illa hauſit Chariſius, auctoritas apud Bentleium ad Hor. Od. I, 25, 11. p. 42. valuit, et apud H. Voſſium. — Idem e Voſſ. 4. *namque vagor per* praetulit, cum hac lectione actus late vagandi deſcriberetur. Sed primum notio *late* neque ineſt verbo *vagor*, neque requiritur. Satis eſt tenere, Tibullum ſe repraeſentare voluiſſe furore amoris ita actum, ut nusquam mente tranquilla conſiſteret, ſed modo huc modo illuc aegritudine animi ferretur, itaque ſe turbini, qui concitato motu volitaret, comparaſſe. Deinde grammatica non patitur verba ſic conſtrui: *turben citus verbere per ſola;* at in vulgari textu iuſta eſt conſtructio: *ut turben* agitur *verbere per ſola*. Denique compoſitio *ego vagor turbo* pro *ut turbo* Latina mihi non videtur, nedum Tibulliana ſit. Nam Latini in praedicatis perſonis vel rebus adiungendis ea omnia auſi non ſunt, quae auctores linguarum vernacularum. Nemo dixit: *tu es turbo.* Inde ſequitur, non maiorem in appoſitionibus ſubſtantivorum vel ſubſtantivis participialiter uſurpandis eſſe libertatem. Quis igitur Latine dixerit: ego vagor turbo? At apud Horatium Epiſt. II, 3, 475. *Quem vero arripuit, tenet occiditque legendo Non miſſura autem, niſi plena cruoris, hirudo*, ſi recitator acerbus tenere et occidere dicitur legendo *hirudo* pro vulgari: ut hirudo, recte verba ita compoſita eſſe, teſtatur locus Ciceronis *plebecula eſt hirudo aerarii.* Indubitata eſt, cum uſurpetur *tu es ruſticus,* eiusdem poetae dictio Epiſt. I, 2, 41. *Qui recte vivendi prorogat horam, Ruſticus exſpectat, dum defluat amnis.* Quo loco cum ad fabulam aliquam reſpiciatur, eo clarius ratio compoſitionis intelligitur, ut Epiſt. I, 3, 18–20., vel apud Theogn. 347. ἐγὼ δὲ κύων ἐπέρησα χαράδρην, Χειμάρ-

Χειμάῤῥῳ ποταμῷ πάντ' ἀποσεισάμενος, h. e. *mihi vero accidit quod cani* etc. Itaque vulgata *agor ut*, quam etiam Paris. et Venet. dant, unice vera eſt. W.

4. *verſat ab arte*] Conſtructionis exquiſitioris in commentario notatae exempla praebet Ovidius Faſt. III, 321. *Iupiter huc veniet, valida deductus ab arte.* Aen. II, 4, 30. *Et tenerum molli torquet ab arte latus.* cf. Triſt. II, 462. Neque pedeſtres ſcriptores hunc uſum respuerunt. Vid. Cic. p. Mil. c. 21. §. 56. *Adde — Martem communem, qui ſaepe ſpoliantem iam et exſultantem evertit et perculit ab abiecto.* Adde Epiſt. ad Fam. XI, 10. ab in. *Tu a certo ſenſu et vero iudicas de nobis.* Et iis, quae Heuſinger ad Cic. de Off. I, 2, 12. ſine ordine collegit, inſunt, quae ad rem faciant. — Paris. *adſueta.* Venet. Ald. Muret. Scal. *aſſueta.* W.

5. *libeat ne d.*] Ed. Rom. cum aliis *liceat*, et mox *poſthaec;* et interpungunt ante hanc vocem. Tum *aſpera verba* aliquot codd. apud Broukh. Fortaſſe etiam *neu* legendum pro *ne*, vel *nec* Guelf. 1., ut coniungantur inter ſe iſta. Ita occurras etiam Statii ſuſpicioni, eſſe ſuppoſitos verſus, cum bis eadem res dicatur. In Guelf. *ferum* mutatum in *feri*, haud inſcite. H. Gothofredus, qui in notis ad Pandect. lib. 50. tit. 4. l. 18. p. 767. edit. 1708. hunc locum et I, 9, 21. ad auctoramentum gladiatorum, *occide, ure, verbera*, refert, ibidem verba huius loci ſic affert: *Ure, feri et torque.* Haec in marg. lib. Heyn. — Verba *libeat — poſthac* ad *Ure — torque* pertinent, quae per ſe plenum non habent ſenſum; at in iis, quae ſequuntur, *horrida v. d.* ad integritatem ſenſus nil deſideres. Conſtructio igitur *doma h. v., ne libeat — poſthac*, quam H. Voſſius iniit, mihi improbatur. Ceterum verba adiecta *horrid. v. d.*, quibus ſenſus priorum auctus iteratur, magnam habent vim, qualis ineſt Virgilio Aen. I, 562. *Solvite corde metum, Teucri, ſecludite curas.* Statii autem iudicium a prava et lectione *nec* pro *ne* (quam dat Zwic. 2. Corv. *me*) et coniunctione *poſt haec h. v. d.* (quae et in Corv.) et ſententiarum 5 — 8. interpretatione profectum eſt. Aliena eſt coniectura *neu.* Variae lectiones apogr. ſunt: *ferrum* (Hamb.) — *liceat* (Goth. et Venet.) — *cuiquam — poſt haec* (Goth. Hamb. Guarn. Corv. Paris. Venet. Ald. 1.) — *aſpere vera.* W.

7. *parce tamen per te f.*] pro *per te* noſtri cum antiquis fere Edd. et libris *parce* importune repetunt. Sed iam in

Digitized by Google

in Ed. 1520. est *te per,* et in Aldinis Muretoque. In Guelf. 2. autem diserte *per te,* ut et in 3.; in 1. erasum et *parce* refictum. H. Zwic. 1. 2. Paris. et Venet. cum pluribus apogr. (Hamb. Goth.) *parce* pro *per te;* perperam. Nam praepositio *per,* quae est ante *Venerem,* ad *foedera* retrahi nequit. Pro *tamen* liber Vossianus *mihi.* — *Ille ego — dicor.* In pronominibus ita coniungendis brevitatis studiosissimi fuerunt veteres. Tacit. Annal. XIII, 36. *ardebant visere, quis ille — sprevisset.* Ut *dicor* h. l., ita *feror* usurpatur apud Ovid. Heroid. VI, 114. *En ego Minoo nata Thoante feror.* W.

11. *Ipseque ter circum lustravi sulfure puro*] *puro* a vi purificandi. Broukh. corrigendum arbitratur *sulfure vivo,* quod perpetuum fere sulphuris epitheton est, sequutus Heinsium in Ovid. Fast. IV, 739. Sed vide ibi Burmann. cf. Art. II, 329. et ibi Burmann. Pro *ter* alii, etiam nostri, *te,* quod probarat Scaliger. Sed est aberratio librarii. Sic sup. I, 3, 11. Ed. Rom. etiam *te sustulit.* H. Et Hamb. cum Corv. exhibet *te,* quod ab illis illatum opinor, quibus ad verbum *lustravi* pronomen *te* ex prioribus arcessere durum videbatur. H. Vossius ad lectionem Florentini, quam Statius affert, *ipse ego* pro *ipseque* probandam proclivis est. Sed vid. Not. ad I, 2, 63. W.

12. *Carmine cum magico praecinuisset anus*] ita in optimis. At veterem scripturam esse *procubuisset,* Scaliger contendebat, idque receperat, quasi anus procumberet, carmen immurmurans; nec tamen nisi in uno Statii ita lectum videas. Alius liber Statii *praetimuisset,* tertius cum Venet. *pertimuisset,* (Goth. a. m. *pertinuisset*) quod contorte explicat Statius ad I, 2, 41. p. 33. *Praecinere* vero vel *praecantare* dicebantur ἐπῳδοί. v. Gronov. Obss. II. c. 1.

13. *Ipse p.*] *Ipse ego curavi* Flor. Statii et Vindob. *saeva — somnia.* quidam *scaeva.* cf. notam. H. *Scaeva somnia,* h. e. somnia tristia, nullum e veteribus dixisse, contendit H. Vossius. quod falsum, si quidem Apuleius Metam. lib. I. p. 59. *scaeva* et *gravia somniare* dixit, et lib. IV. p. 296. *scaevissimo somnio cumulatur infortunium meum,* ubi vid. Oudend. Omitto, *scaevitatem fortunae, scaevum eventum* apud eundem usurpari, et similia apud Gellium aliosque. Sed cum formae *saevus, scaevus* vel *scevus* (vid. Virg. Aen. I, 295.) in libris scriptis crebro permutatae sint, quamquam in codice Tibulli Hamburg., excepto loco IV,

Digitized by Google

IV, 3, 22., ubique pro *saevus* et *saevio* forma altera reperta est, hanc in auctoribus saeculi Augustei non nimis calide arripiendam esse iudico. Cf. Drakenb. ad Liv. II. c. 27. p. 354. — Ad *saeva somnia* illustranda H. Vossius Senec. Herc. Fur. 1082. *En fusus humi saeva feroci Corde volutat somnia* non apte affert. Nam ibi Herculem, post caedem liberorum somno oppressum, facinora crudelia et impia somniare, opinatur chorus, ut ea, quae illum versum sequuntur, clare ostendunt. Aptius comparaveris Val. Fl. I, 329. *Quos ego iam mente dies, quam saeva insomnia curis prospicio?* Add. Soph. Electr. 500. δεινοῖς ὀνείροις. Ceterum interpunctionem post *procuravi* et *nocere* sustuli, ut iungeretur: *procuravi somnia saeva*, ne etc. — Terent. Eunuch. III, 5, 34 *Continuo haec adornant ut lavet* pro *adornant, ut haec lavet.* Et in versibus, quos Aeneidi assutos autumant, *vicina coegi, Ut quamvis avido parerent arva colono,* dictum pro *coegi arva vicina, ut* etc. Apud alios poetas similia sunt liberioris verborum collocationis exempla. H. Vossius cum Mureto, Statio, aliis commate post *procuravit* distinxit, sed verbum *procurare,* significans exsequi ea, quae ad expiandum pertinent, cum coniunctione *ut* vel *ne* non construitur. Pro *ne* Goth. *nec;* Venet. *possint* pro *possent,* male. W.

14. *sancta — mola*] vetus erat lectio, cui Aldina sec. (cum Mur.) substituerat *falsa,* quod eiecit Scaliger, librum suum sequutus, cui adstipulantur plerique alii. *semina* Guelf. 1. 4. *omina* pro var. lect. Guelf. 2. H. In apogr. *semina* et *nomnia — mala* (Goth.). H. Vossius, tempora *procuravi — ne possent — deveneranda* male componi, arbitratus, de coniectura Guyeti *devenerata* recepit, hoc fortasse sensu: *si ter ea deveneratus essem mola sancta.* Qui sensus primum quantopere langueat, dici vix potest. Deinde participium *deveneratus,* aevo certe Tibulli, passive usurpatum non est. Nam quod *veneratus* in compositionibus *venerata Ceres vel sacerdos* passive usurpatum ex prisco sermone restat, et *venero* apud Plautum legitur, hoc nihil ad formam aetatis sequentis *deveneror* pertinet. Coniectatio autem, quae in tali analogia nititur, lubrica est. Adde quod difficultas temporum, quam ille movit, ad falsam referenda est notionem formae *deveneranduus,* quam pro participio scilicet futuri vulgo habent. Ego quidem verba *ter sancta deveneranda mola* ad *somnia* apposita puto, ut causa declaretur, cur Tibullus somnia procurarit. Simile est appositum apud Horatium Ep. II, 1, 229. *Sed tamen* *est*

est operae pretium cognoscere, quales Aedituos habeat belli spectata domique Virtus, indigno non committenda poëtae. Add. Tibull. I, 7, 2. — In Voss. 3. distichon 13. 14. post I, 6, 22 collocatum est. Pro *mola* Goth. *mala*. W.

15. *velatus filo*] recte revocavit hanc lectionem Vulpius. *filum* est vitta, infula. Liv. I, 32. *capite velato filo, (lanae velamen est)*; ut ibi cum Drakenb. interpungendum. Broukhusius nulla auctoritate mutarat in *lino;* quod in Guelf. 2. pro var. lect. Multa ille tradidit parum accurate ad hos versus. H. Statius *filum capitis* tegumentum capitis esse putat apud Arnob. VI. p. 118. l. 4. ed. Elmenh.; sed ibi significari figuram vel formam capitis Forcellinius recte notavit. Nam apud scriptores illius aetatis *filum* figuram, habitum, formam notat, ut apud Apulei. Metam. lib. IV. p. 288. ed. Oudend. *virgo filo liberali*, ubi vid. Elmenh. et Oudend. E plurali *tunicis solutis* Tibullum duas tunicas gestasse apparet, de quo more vid. Forcellin. sub v. *tunica*. W.

16. *Vota novem Triviae n. s. dedi*] *Triviae* Scaliger cum melioribus libris, etiam Regio et Guelf. 3.; ante legebatur: *Veneri;* sic etiam Guelf. 1. 4. et apogr. duo (Goth.) cum Venet. Quidam libri *circum*. sic Guelf. 2. (et Bern. supersc. ab alia manu *ut Veneri*. Vindob. *Truviis*.) Guarnerianus: *Craemae*, et Paris. *Creme*, utrumque ex *Triviae* factum. Hoc iam Corradus in Quaestura p. 326. Ed. Lips. e codice antiquo reponebat, invito tamen magistro suo Egnatio, qui *Veneri* defendebat ex Virg. Ecl. VIII, 73. 78. Sed et ibi res sacra fit dis magicis vel inferis, minime vero ad aras Veneris. Pro *dedi*, quod est *reddidi, persolvi*, Statius habuisse videtur *tuli*. H. Sed cum ea lectio in commentario eius tantum sit posita et explicita, neque in ullo appareat codice, eam scripturae mendam puto. Memoriae enim illius fortasse obversabantur loca I, 7, 54. IV, 1, 9. — Paris. *voca* pro *vota*. Goth. *silenti*. Voss. 5. *bibente*. Male post *persolvi* ab aliis plene distinctum esse vidi. W.

20. *sed renuente deo*] Santen. ad Propert. p. 917. malebat *et*. H. idque, quia *At* praecederet, ut opinatur H. Vossius; qui ipse, tamquam particulae *at* — *sed* incommode usurpatae essent, *Ah mihi*, ut animo agitato conveniens, de coniectura reposuit. At enim particulae *at* et *sed* ita differunt, ut recte ita componi possint. Nam primum *At mihi* oppositum est verbis *fruitur alter*, hoc sensu: At

At ego ſpe mea ſum deſtitutus. Placuit autem Tibullo oppoſita *incipere* a particula *at* cum pronomine vel nomine iuncta. I, 6, 27. *Saepe mero ſomnum peperi tibi: at ipſe bibebam Sobria — pocula.* et I, 9, 37. *at ego.* Add. loca I, 10, 41. 57. et I, 5, 59. Deinde iunge *fingebam — ſed renuente deo* ſc. fingebam, h. e. fingebam fruſtra, ita ut *demens* in ſententiam non maiorem vim habeat, quam I, 9, 45. *Tum miſer interii* interpoſitum *miſer* aut *malus* apud Virg. Aen. I, 352. *et aegram, multa malus ſimulans, vana ſpe luſit amantem.* Similiter Graeci adiectiva orationi interſerunt. Soph. Electr. 165. ἄτεκνος, *Τάλαιν'*, ἀνύμφευτος αἰὲν οἰχνῶ. ibid. 1075. τὸν ἀεὶ πατρὸς, *Δειλαία*, στενάχουσ'. Adde Philoct. 185. ἔν τ' ὀδύναις ὁμοῦ *Λιμῷ* τ', οἰκτρὸς, ἀνήκεστα *Μεριμνήματ'* ἔχων, uti hunc locum interpungendum cenſeo. Exempla interpoſiti adiectivi *miſer* dedit Forcellinius. Ita carere poteris correctione Santenii, cui cum verbis *renuente deo* eadem notio, quae adiecto *demens,* ineſſe videretur, *et* pro *ſed* reponi placuit, ut alterum altero explicaretur. Particulam quidem *et* ferendam nego. Nam iuſtae compoſitiones hae ſunt: *felicem vitam fingebam demens, renuente deo*, vel: *f. v. f. d.; nam renuebat deus.* — Ceterum ſcriptores illi, quos adiectiva ita interpoſuiſſe docui, aptiore ea collocarunt loco, quam Tibullus adiectivum *demens.* Codices omnes tuentur *at;* Hamb. *aſt.* W.

22. *Area dum meſſes ſole calente teret*] h. fruges terentur in area. v. not. Ita etiam Hor. I. Sat. 1, 45.

Millia frumenti tua triverit area centum.

Virg. Ge. I, 192.

Nequidquam pinguis palea teret area culmis.

Martial. IX, 91, 11.

Meſſes area cum teret crepantes.

Senec. Thyeſt. 356.

Non, quidquid Libycis terit
Fervens area meſſibus.

(Similiter dixere Latini: *caminus urit,* ut Horat. Sat. I, 5, 81.

Udos cum foliis ramos urente camino. W.)

Sole calente vero ex Romanorum more, tum, quia area patebat; erat enim, quod iam in Homero occurrit Il. *Υ*, 496. locus in ipſo agro editior, in quo frumentum ſtatim ex

Digitized by Google

ex agro congestum terebatur, non, ut nunc, in horreis (qua re factum, ut fruges in horrea devectas teri tam novum haberetur, ut Pytheas illud inter memorabilia septentrionalis plagae referret, quod legis apud Strabonem p. 201. lib. IV. c. 5. §. 5. *e marg.*): v. Geopon. II, 261. Schoettgen. in Antiqq. Triturae §. 4.; tum, quia triturae tempus in Augusto erat; messis vero fiebat in Italia mense Iulio et Augusto: Geopon. III, 11. *ἕως δὲ τῆς πρὸ θ' Καλανδῶν Σεπτεμβρίων ἀλοήσομεν. οὐ γὰρ ὄμβροι οὐδὲ δρόσοι ἐν ταύταις γίνονται ταῖς ἡμέραις,* quem locum debemus eidem, dum fuit, doctissimo viro. Ut tamen talem morem sequi possint homines, necesse est eos vivere sub caelo clementiore, et minus variabili. In Lusitania etiamnum manipulos in agro relinquunt, et, quando commodum tempus incidit, terunt; vix ante Octobrem in horrea devehunt. Unde a. 1766. factum, ut pluviis insolito more per ipsam aestatem ingruentibus tota messis corrumperetur. Hinc Virg. Ge. I, 298.

Et medio tostas aestu terit area fruges.

et v. 190.

Magnaque cum magno veniet tritura calore.

In Ed. Bas. legitur: *sole cadente:* quod et Corvin. et Voss. 3. exhibet; male; nam sub ipsum meridiem tundebantur frumenta. v. Virg. III. Ge. 132. 133. Vindob. *torret.*

23. *Aut mihi s.*] *Haec* vulgatae habent, inquit Broukh. Hoc nomine appellare videtur edd. Plantin., ductas ex Mureti editione, qui illud intulit. In lib. *Et,* quod et Corvin. habet, *At, Ac.* H. Veram puto esse lectionem *et,* quam pro *aut* in contextum induxi. Primum enim Tibullo, aureas apud animum spes repetenti, enumeratio rerum tempore diversarum, quas sibi finxerat, convenit: hoc mihi officium praestabit Delia et illud, non vero divisio earum per particulam separativam *aut.* Vide et locum similem Albinov. Consol. ad Liviam 31 — 36. Deinde usus particulae *aut* hoc loco ea etiam gratia excluditur, quod 25. 27. res, quas praeterea sibi finxit, per asyndeta adduntur. Similiter vero IV, 1. fatis Ulyssis quatuor enumeratis et coniunctionum ope copulatis, quintum sine copula addidit panegyrici auctor 59. *Incultos adiit Laestrygonas Antiphatenque.* Itaque apud Iuvenalem III, 86 — 90. *Quid, quod — laudat — et aequat — miratur?* eandem singula copulandi rationem agnosces ad eamque emendabis distinctionem.

nem. Similis neque rarus asyndetorum usus est in praeceptis vel descriptionibus singulis annectendis Tibull. I, 4, 39. 51. Virg. Aen. I, 490. Apogr. quaedam habent *et* aut *at*. Zwic. 1. *At* correct. in *Aut*, Zwic. 2. *Aut* superſc. al. *At;* Paris. et Venet. *at*. Goth. *lancibus* pro *lintribus*. Ceterum vide, an apud Livium 27, 39. *Hae literae consules — exire — coegerunt, ea mente, ut uterque hostem in sua provincia contineret, neque conjungi* aut *conferre in unum vires pateretur, et conferre*, quod sensus flagitat, reponendum sit. W.

24. *candida musta*] ita Edd. ante Broukh. et maxima pars librorum, etiam nostri. Cum tamen ea deteriora fuisse reliquis e Plinii XXIII, 1. constet, Broukh. e nonnullis libris reposuerat *pinguia*. Sed videri hoc debet ex Eleg. I, 1, 10. ab aliquo relictum esse. Quomodo enim pauperis agelli dominus praestantiora vina condidisse credendus? Tum nec vilia ista vina fuere, sed tantum secundo loco a fuscis ac nigricantibus. Idem Broukh. de conditura vinorum haec accipi volebat; etiam hoc argute magis, quam vere. Servat uvas et mustum Delia, dum assidet. Deinde *musta* plurali dixit numero, ut supra eod. loc., ubi v. Broukh., et Burmann. ad Ovid. I. Am. 15, 11. H. Neque hoc mirum, dum plures, ut *vini*, ita *musti* sint species. Add. Plin. H. N. XXIII. c. 1. med. *Musta differentias habent naturales has.* Quem locum accurate perlustrans, ex verbis ibi positis: *Ad omnia infirmius album* cum Broukhusio, vina candida non habita esse pro laudatissimis, neutiquam efficies. Nam antequam illa pronuntiaret Plinius, de natura mustorum ad usum medicinalem pertinente exposuerat. *Candida* praebent libri Paris. Zwic. 1. 2. Corv. et apographa (Hamb.) cum Venet.; tria tantum (Goth.) et quartum in marg. *pinguia*. W.

26. *verna*] mira in hac voce suavitas et homine elegante digna; pueri enim, domi nati, blaesa sua garrulitate et familiari quadam consuetudine dominis accepti esse solebant. H. Male Corvin. *domini*. W.

27. *Illa deo sciet agricolae p.*] Dacerius Silvanum, Broukhusius Bacchum, Vulpius autem Deos agriculturae praesides omnino intelligit. Nil refert; malo tamen ex sollenni religione Priapum. Nam in eius Lusibus Carm. 85.

Mihi corolla picta vere ponitur:
Mihi rubens arista sole fervido:

Mihi

Mihi virente dulcis uva pampino:
Mihi glauca duro cocta oliva frigore.

adde Carm. 84. et 86. ex quo eodem v. 15. 16. et aliis locis constat, Priapo hircum vel porcellum aut aliam hostiam fuisse mactatam. v. ad eum loc. Burmann. Sec. Custodia vero non hortorum solum Priapo, sed et agri et vineae et villae committebatur. v. Carm. 30. 86. 87. H. Dacerium H. Vossius secutus et hic et I, 1, 14. Silvanum intelligit; vid. eum ad locum priorem disputantem. Nam Silvanum auctorem culturae agrorum habitum, itaque primitias ei esse oblatas; loco I, 1, 14. id accedere, quod primitiae pomorum certum aliquem requirerent deum. Idemque ad Virg. Ecl. X, 24. sacrificiis, qualia apud Tibullum commemorantur, Silvanum esse placatum, ex nonnullis scriptorum locis docuit. At *deus agricola* absolute ita dictum, ut Silvanum notaret, ille non demonstravit; et qui I, 1, 15-17. sequuntur dei, in *agricolis* habiti sunt; nec h. l. sacrificiorum similitudo quidquam probat. Nam Priapo quidem eadem fere sacrificia, quae hic memorantur, data sunt, vid. Catull. XIX, 10 — 16.; et diis agricolis plura sacrificia communia fuisse probabile est. Ita re incerta, cum *deus* II, 5, 95. et II, 1, 9. collective Tibullo usurpatum esse negari nequeat, ego quidem Vulpii opinionem amplector. W.

28. *pro segete spicas*] Utraque Edit. cum multis: *et spicas*, ut scilicet versum fulcirent. Cod. Reg. *spicam*. H. Apogr. quinque dant *et spicas* cum Guarn. Zwic. 1. 2. Paris. et Venet. — Hamb. *cerere et*. In Corv. et Goth. *et* recte deest. Nam syllaba brevis *te* producitur, quia initio vocis sequentis duae sunt consonantes; vid. Bentl. ad Horat. Od. III, 19. p. 137. W.

29. *Illa regat*] *reget* duo Angl. apud Broukh. cum Guelf. 2. H. Tibullus futura sibi laeta fingens, ea modo ut vere exstatura — *colam* — *aderit* — *sciet*, modo ut cogitata *regat* — *detrahat* — *curet* ponit; de quo coniunctivo, qui ad indicativum futuri proxime accedit, vid. Obss. ad I, 9, 63. W.

30. *et iuvet*] alii, ut Reg. Guelf. 2. 3. et Ed. Lips., *adiuvet*, vel *adiuvat*, vel *at iuvet*; volunt nempe, *ac iuvet*. H. Apogr. plura, Guarn. et Zwic. 1. 2. cum Paris. et Venet. dant *adiuvet*, sed in Zwic. 1. seriori manu correctum; Voss. duo *ac iuvet*; Hamb. *audiat*. Goth. *et iuvet*. — H.

 Vossius

Voſſius *At iuvet* recepit, quod mihi cur non probetur, ex annotatione ad 19. apparebit. W.

32. *detrahet*] Cod. Reg. Guelf. 1. 4. cum Ald. 1. Mur. Guarn. et Corvin. *detrahat*, ut multi ap. Broukhuſium, quod convenit ſequentibus. H. *Detrahat*, quod in novem apogr. (Hamb. Goth.) et Venet. exſtat, quodque, Heynio probatum, dedit H. Voſſius, cur receperim, cauſa inde eſt repetenda, quod nova modi commutatio displiceret, praeſertim quum coniunctivi *curet* — *gerat* ſequantur. Paris. *detrahet*. Ceterum *veniet* non eſſe in *veniat*, quod Goth. (ap. m.) dat, mutandum, in Notis expoſitum eſt. W.

33. *virum hunc, ſedula curet*] *m* in *virum* non eliditur, ut ſaepe fit; adeoque eo quidem nomine non mutem; mihi tamen *hunc* durius h. l. et otioſe poſitum, et utriusque verſus oratio male iuncta videtur, etſi mutata interpunctione emollii verſum. Nam vulgo interpungitur: *Et tantum venerata virum, hunc ſ. c.* Ayrmann. §. 66. Vitae Tibullianae legit: *tunc*, et id Corvin. firmat; etſi et hoc languet. Verſus fiet rotundior, ſi legas: *nunc ſedula curet; Nunc paret atque epulas ipſa miniſtra ferat;* et hoc legitur in Guelf. 3. diſerte; ut latius ſit *curare*, quod ad omne officium, quo hoſpitem excipimus, balneo, veſte, foco, referri debet. (*curare hoſpitem* ad balneas et epulas pertinet. vid. Terent. Eun. 3, 2, 52. Plaut. Stich. 5, 3, 9. Alio ſenſu Plinius Ep. I, 5. ad fin. *curatur a multis* h. e. obſervatur. W.) Broukh. malebat, quod in quibusdam eſt, *huic*, quia *curare* cum tertio caſu iunctum legitur. Ita ſtribliginis in his verſſ. ſatis nondum erat? — *hunc et* in vno Statii et in Guelf. 2., et in marg. *hunc aſſecula*, pro ancilla, (cui vel metrum obſtat. W.) — in Ed. Lipſ. *virumque*, ad fulciendum verſum. Ut ex animo dicam, quod ſentio: quale illud nunc habemus, vix hoc diſtichon a Tibulli manu venire potuit. Nitor omnis abeſt et ipſa ſermonis ratio. H. De quo iudicio Heynio aſſentitur Santenius p. 78., recte improbans coniecturam Withovianam, quam Schrader p. 173. Emendat. propoſuit: *Et tantum v. v., cui ſ. curet, cui paret atque.* Heynius autem diſtinxerat: *Et, tantum v. v. hunc, ſ. curet*, ut iungeretur *tantum h. virum;* ad quam compoſitionem Lenzius p. 187. e Sall. Iug. c. 10. §. 8. *talem hunc virum* comparavit. Sed huic interpunctioni obſtat primum quod *curet* obiecto deſtitutum eſt. Neque enim conſtrues: *curet* (ut) *paret et gerat*, quia particulae *ut* poſt verbum *curo* omiſſae exempla deſunt, et quia Latine

tine dicitur: *curo* (ut) *epulae parentur.* vid. Plaut. Stich. 5, 3, 7. *meis curavi amicis, coena ut cocta esset.* Tum Tibullum non nisi sensu vel distinctione suffragante synaloephen neglexisse, crediderim. cf. Iuven. II, 26. III, 70. Nam quod aspirationem *h* saepe consonantis mutae partes gerere notat Burmannus Anthol. Lat. T. 2. p. 605., laudans Reines. ad Class. XVII. Inscr. Vet. N. 167. p. 861., et similia afferens exempla: *tandem haec, sacri hic,* illud in arsi tertii, hoc in arsi quarti pedis, hanc causam veram non puto. Neque licentias Comicorum vel Satyrae Albio inferam, usumque vocularum *dum, tum, num, cum,* de quo Bentleius de Metr. Terent. p. 15. et ad Terent. Adel. II, 2, 24. accurate disseruit, ad partes vocabo. Quae metri ratio nisi vetaret, omni hexametri distinctione sublata, verba sic construerem: *Et curet sedulu tantum hunc virum, venerata* sc. eum; quae Latinis usitata est constructio, ut Horatio Sat. II, 6, 11. *mercenarius agrum Illum ipsum mercatus aravit,* et Tacito Annal. IV, 51. *Quidam pontes et scalas ante fabricati inferre propugnaculis.* Adde locum nostro simillimum Nemes. III, 27. *Quin et Silenus parvum veneratus alumnum Aut gremio fovet, aut resupinus sustinet ulnis, Et vocat ad risum digito, motuve* (ut pro *motuque* legendum est) *quietem Adlicit.* Ceterum cum in distinctione, quam recepi, pronomen *hunc* neque metro adversetur et vim habeat aliquam, praesertim cum *huic* repetitum sequatur, versus, ut editi sunt, integros iudico. Goerenzius nil mutat, nisi quod verba *tantum vener. virum* parenthesi includit. Depravationes textus sunt in Hamb. *nunc s. curat;* in Zwic. 1. *virumque hunc;* pro *huic* Vindob. *tunc,* Goth. *hinc,* apogr. tria *illa* pro *ipsa.* Correctionem *nunc — curet, nunc paret* non magis amplector quam illam Burmanni Secundi, *ferat* pro *gerat,* quamquam Santenio probatam p. 79. Supplent illi: *in mensam.* Sed cum locus, in quem epulae latae sint, adiectus non sit, *gerere epulas* aeque mihi Latinum videtur ac *gerere hastilia,* vel *liberos in manu.* Add. Tibull. I, 10, 27. *canistra geram.* — *ipsa ministra* h. e. ipsa servae ministerium faciens. W.

34. *ipsa*] Reg. *illa.*

35. *Eurusque Notusque*] *Eurum,* quod iam in Vicentina video expressum, Broukh. e XX libris recepit, quia ille vicinus alteri et fere cum ipso iungitur; vulgo fuit *Caurus,* ut etiam Rom. Ed. Ex hoc tamen illud potius fieri potuit, quam hoc ex illo. H. Et H. Vossius, quia

Digitized by Google

Eurus res ab urbe in Orientem portare nequiret, *Caurusque* recepit. At *Notus* illud non magis efficere poteſt. Accedit quod *Notus* et *Eurus* pro ventis vehementioribus a poëtis uſurpati eſſe videntur. Apud Virg. Aen. I, 575. Dido: *Atque utinam rex ipſe, Noto compulſus eodem, Adforet Aeneas.* Quis, quaeſo, in mari mediterraneo navigans, ad litora Africae *Noto* defertur? Denique apogr. II. Voſſii omnia cum Zwic. 1. 2. Guarn. Pariſ. et Venet. vulgatam *Eurus* defendunt. *Caurus* autem ab iis, qui poetarum morem vel negligentiam perſpectam non habebant, ſubſtitutum eſt. Loci Iuvenalis XIV, 267. *Quam tu, Corycia ſemper qui puppe moraris Atque habitas, Coro ſemper tollendus et Auſtro,* alia eſt ratio. Pariſ. *Nothusque* et *Armoniòs.* Goth. *factat* pro *iactat.* W.

37. Vellem utique, carminis ſuperioris venuſtatem non eſſe contaminatam foeda lacinia, quae attexta eſt. Sententiarum tamen ordo ac nexus non omnino verſus, qui ſequuntur, reſpuit. Scaliger non modo novam Elegiam exorſus eſt: *Saepe ego* etc., verum etiam ſuperiori carmini attexuit verſus ex El. II. huc retractos, qui molliſſimae elegiae nitorem non minus obſcurant. Quod per bonae criticae leges facere licet, hoc feci. Seiunxi verſus, ut novae Elegiae ſeu initium, ſeu, quod credere malo, fragmentum. Romanos autem illos a Platonico vel Petrarchico amore ſatis alienos fuiſſe, vel ex h. l. facile quisque intelligat. H. Cum Albius ad animum Deliae movendum enarraſſet, quantopere de illa aegrotante eſſet meritus, quasque tum ſpes de vita cum illa, ſanitate recepta, ſuaviſſime transigenda concepiſſet, inde a verſu 37 — 47., quo amoris vinculo etiam nunc, his falſis, irretitus teneatur, explanat, quod ad puellam alliciendam haud incommode memoratum eſſe, neque iis, quae praeceſſerunt, adverſari, dixeris. Itaque ſigna lacunae tollere non dubitavi, non moratus ſingularem illam amoris erga Deliam teſtificationem 39 — 42.; quam qui abeſſe cupiunt, ex indole altiore et generoſiore amorem Romanorum aeſtimant. Goerenzius iudicavit, verſus 36. 37. ad verſum 18. referri, a quo poeta, interpoſito quaſi episodio 19 — 34., discelſiſſet. W.

37. *depellere*] Hamb. *deponere.* 38. idem *ſed* pro *at.* Poſt 39. Voſſ. B. ex carmine ſexto 53 — 86. inſeruit. W.

40. *deſeruitque Venus*] quod Ovid. III. Am. 7, 13.

Tacta tamen veluti gelida mea membra cicuta,
Segnia propoſitum deſtituere ſuum.

Etiam

Etiam in Tibullo duo ap. Broukh. et Regius cum Corv., haud dubie ex interpolatione, *destituitque* legunt. H. Id H. Vossius ex quatuor apogr. ut poeticum recepit. Sed *destituere aliquem* est fraudare aliquem, quae notio fraudis et doli aliena est a Venere; si *destituere aliquem* eodem sensu diceretur, quo legitur *destituere spem, exspectationem*, ad spem a Tibullo conceptam referrem, fore ut hae via curas et dolores abigeret. Cum autem huius compositionis exempla desiderem, retineo lectionem bonam *deseruitque*, quam Guarn. Hamb. Goth. Zwic. 1. 2. Paris. et Venet. firmant. Nam *deserere* dicuntur dii, qui non adiuvant neque optata afferunt. Plaut. Pseud. I, 3, 147. II, 2, 6. — Zwic. 1. *adiram.* — Ratio coniunctivi ex Obss. ad I, 2, 14. patebit. W.

41. *Tunc me devotum descendens femina dixit*] Revocavi lectionem, quam Broukh. ex aliquot libris recte induxerat; vulgo *Tunc me discedens devotum f.* Similis aberratio erat sup. El. 2, 19. Ovidius in eadem re *desiluit* dixit III. Am. 7, 81. (Sed is locus hac re differt, quod ibi, se cum amica *in toro* iacuisse, Ovidius narraverat. W.) Metus Vulpii, ne quis ita, ut apud Catull. carm. 112, 2., accipiat, inanis est, cum hic de femina, non de mare, sermo sit. H. Lectionem editam firmat Veneta et Voss. 1. — Bern. *descendens devotum,* et Zwic. 1. sed corr. in *discendens dev.* — Hamb. Goth. Zwic. 2. *devotum discedens.* — Paris. Guarn. cum septem apogr. *discedens devotum.* — *Tunc* in Zwic. 1. 2. Goth. Hamb. Guarn. Paris. Venet. W.

42. *et, pudet heu! narrat scire nefanda mea*] est ex emendatione Scaligeri; vulgo *et pudet et n.*, quod natum ex *et pudet ei.* An altera versus pars a Tibullo profecta sit, dubito. Extrita fortasse ea erat a pio homine in codice, inde ab alio restituta. In Tollianis excerptis narratur ab aliis legi: *Et dominae narrat scire nefanda meae.* Sic ipsi Deliae renuntiat puella rem. („In veteribus etiam libris legi affirmant: *Et dominae narrat*" haec Statius, addens: „Sin illud malumus, *Mea* fortasse mutandum sit in *meae,* ut illa quidem se dicat non nescire *nefanda,* illa nimirum veneficia, *dominae meae.*" Ita etiam lectio Excerptorum Tollianorum intelligenda esse videtur, et quod Auratus reposuit. W.) Ab Aurato refingi coepit: *Et dominae narrat sacra nefanda meae.* Quod si semel eam viam ingredimur, liceat refingere: *femina dixit, Et, pudet heu!* (sc. dixit) *dominam scire nefanda meam*: h. e. veneficiis eam uti. Tum nexum

nexum habent quae ſequuntur: *Non facit hoc verbis.* Nodell. Not. crit. p. 72. non multum abfuit ab hac coniectura, cum legebat: *Et, pudet heu, narrat, ſcire neſanda meam.* H. Eodem redit coniectura: *Et dominam narrat ſcire neſanda meam.* Sed femina illa, qua frui volebat Tibullus, eum *devotum* eſſe pronuntians, addere non potuit, hoc a *domina* Tibulli eſſe factum vel a puella, quam *ſuam* appellare poſſet. Nam devotionibus ille peti potuit vel a muliere, quae eius amore potiri cupiebat, vel a ſaga aliis de cauſis. cf. Ovid. Am. III, 7, 26 — 35. Neque ad ſequentia 43. 44. annectenda opus hic eſt vocabulo aliquo, quale eſt *domina* vel *mea.* Nihil enim in bonitate iuncturae deſidero: femina tum dixit et vulgat, me eſſe devotum; neque hoc mihi accidiſſe nego; nam puella mea pulchritudine ſua me vere devovet. Accedit quod *neſanda* notans turpia bonum habet ſenſum. Apud Virg. Aen. VI, 26. *neſanda Venus* eſt turpis V., et *neſas* eſt flagitium vel turpitudo apud Iuven. II, 127. *Unde neſas tantum Latiis paſtoribus?* ubi de nuptiis virorum agitur. Lectio *dominae* vel verſui 40., qui praecedit, debetur, vel correctori, qui verba corrupta *et pudet et* emendare voluit. Si Scaliger genuinam lectionem reſtituit, diſtinguas: *Et, pudet, heu! narrat ſcire neſanda mea.* Nam ſi *heu* vel *vae* ad vocem ſingulam pertinet, praeponere huic ſolent Latini particulam exclamandi, non poſtponere. Ipſe tamen Tibullo redditum malim: *Heu pudet,* aut *Vae pudet, et narrat ſcire neſanda mea.* Nam verba *Heu pudet* aut *Vae pudet,* fere ut *memini* I, 2, 26., interpoſita ad utramque ſententiam *dixit et narrat* pertinere poſſunt. Et cum medio aevo *ve* ſcriberetur pro *vae,* haec ſcriptura facile in *e* atque *et* potuit mutari, praeſertim initio verſus. Apogr. (Hamb. Goth.) Zwic. 1. 2. Pariſ. Guarn. et Venet. *et pudet et narrat.* Pariſ. Venet. *nephanda.* W.

43. *non facit hoc verbis*] quidam, ſed pauci, *herbis:* quod tueri poſſis ex Propert. III, 6 (4), 25.

Non me moribus illa, ſed herbis improba vicit.

et infra El. 8, 23.

Quid queror, heu, miſero carmen nocuiſſe? quid herbas?

H. Probabilem alteram lectionem *herbis* iudicaverat Statius, uſus loco Tibulli I, 8, 17. 18. *Num te carminibus, num te pollentibus herbis Devovit tacito tempore noctis anus?* Qui locus neutri lectioni favet. Et alibi modo *carmina* modo *herbae* in devotionibus memorantur. Ovid. Heroid. VI, 83. *Non*

Digitized by Google

Non facie meritisve placet, sed carmine *movit.* et 93. *male quaeritur* herbis, *moribus et forma conciliandus, amor.* — Vide igitur, quo alia argumenta rem deducant. Primum forma loquendi *facit hoc* ex iis, quae praecesserunt, explicanda est, vid. Ovid. Heroïd. XX, 55. *Tu facis hoc, oculique tui,* et quae Burmannus ad Propert. III, 12 (10), 4. notavit. Aliquoties tum *hoc* omittitur, ut apud Tibull. I, 8, 22. Et h. l. *facis hoc* idem est ac *devovet.* Deinde *verbis* pro *carmine* esse dictum, ex compositione *devovet verbis* apparet, et probatur loco Horatii Epist. I, 1, 34. *Sunt verba et voces.* Itaque exquisitior cum sit ratio loquendi *devovere verbis,* et codicum auctoritas accedat — nam *verbis* in apogr. (Hamb. Goth.) Zwic. 1. 2. Paris. Guarn. et Venet. exstat — receptam tuendam esse censeo. Ask. *haec* pro *hoc.* W.

ib. *facie tenerisque lacertis*] quidam boni libri ap. Broukh. et Regius noster cum Guelf. 3. (et Corv. et quatuor apogr. W.) *niveis,* ut Virgil. Aen. VIII, 387. de Venere:

— niveis hinc atque hinc Diva lacertis
Cunctantem amplexu molli fovet. —

hoc placere possit etiam propterea, quia in altero versu color memoratur: *flavis — comis;* eadem ratione, qua Scaliger et Bentleius apud Horatium I. Carm. 13. tuentur *lactea brachia* propter *roseam cervicem;* et qua dixit Virgil. XII. Aen. 605.

Filia prima manu flavos Lavinia crinis
Et roseas laniata genas —

Retinui tamen *teneris,* quia id vocabulum nostro in deliciis est. v. I, 1, 46. 64. 68. I, 2, 73. et al. In cod. Scheff. fuit *mutis,* depravatum ex *niveis.* H. *niveis,* ut γραφικώτερον, recepit H. Vossius. Add. Fast. Ovid. II, 763. *Forma placet niveusque color, flavique capilli.* Heroid. XX, 57. *Hoc flavi faciunt crines et eburnea cervix.* Sed *teneri lacerti* perpulchri sunt, et variatio epithetorum delectat. Itaque nil temere movi. Zwic. 1. 2. Hamb. Goth. Paris. cum Venet. *tenerisque.* Voss. 3. *a flavis.* W.

47. *Nereis Pelea,* interposito *quae,* multi codd. et vett. edd. usque ad Ald. pr., quod non videbant librarii, *Nereis* trisyllabum esse. In Ed. Lips. inserciebatur *quem.* At *Nereis Pelea* Guelf. 3. H. Hoc etiam quatuor apogr. — At Zwic. 1. 2. Hamb. Guarn. Corv. Venet. interposuerunt *quae.*

Digitized by Google

quae. — Parif. *que,* quod in libris legi teftatur Statius, qui ad bonam lectionem *Nereis Pelea* defendendam locum attulit Manilii V, 563. *Extulit et liquido Nereis ab aequore vultum.* Nam fecundam vocis *Nereis* modo productam, Stat. Achill. I, 527., modo correptam, Stat. Achill. I, 24., vides. Ieiuna eft eiusdem Statii coniectura *Nereis quoque.* Cetera apogr. *que, quae, quam.* Parif. *Pellea.* Vindob. *Pelleo.* Venet *hemonium.* Goth. *aeris* pro *Nereis* (a. m.). apogr. Voff. *aerisque.* Hamb. *qualis* pro *talis.* Exemplis ufus vocabuli *talis* adde Val. Fl. I, 725 — 729. Pelias ira furens *rerum afperrima verfat. Biftonas ad meritos quum cornua faeva Thyoneus Torfit, et infelix iam mille furoribus Haemus, Iam Rhodopes nemora alta gemunt, talem incita longis Porticibus coniuxque fugit natique Lycurgum;* ubi iungas: *Talem,* h. e. tali furore incenfum, *fugit Lycurgum coniux, quum Thyoneus — torfit, et — nemora gemunt.* Pelias enim furens cum Lycurgo comparatur. Locum male intellexit Wagner. p. 47. — Venet. *cerula.* W.

46. *frenato — pifce*] delphine. vid. Ovid. Met. XI, 237. Gronov. Obff. 1. c. 17. p. 143. malebat etiam hic, *prifte.* Sed eum iam refellit Broukh. cf. Valer. Argon. I, 130. fqq.

47. *Haec nocuere mihi, quod adeft h.*] Ita malui diftinguere, quam cum Broukh. diftinctionem maiorem ante *quod* ponere, unde duriffima verborum iunctura exifteret; etfi nec altera ratio fatis expedita eft. Senfus eft: Mihi hoc nocuit, et animum Deliae abalienavit a me, quod dives amator et lena peffima illam obfederunt. Altero verfu particula connectendi intelligenda; nifi malis reponere: *Venit et exitium, callida lena, meum,* quod et Ayrmanno placuiffe video in Vita Tibulli §. 70. H. H. Voffius de coniectura dedit: *Haec nocuere mihi! Quod — vertit in,* interpretans: *haec n. mihi,* facies, lacerti et comae Deliae me devoverunt (coll. Horat. Sat. I, 8. 22. *herbas nocentes;* ad quem ufum verbi *nocere* declarandum aptius comparari poterat Tibull. I, 8, 23. 25.); illa tamen formae praeftantia captus etiam dives Deliam pecunia ambit, qua lena in perniciem meam utitur. Sane Ovidius Metam. IX, 612., enumeratione rerum nocentium finita, addit *Haec nocuere mihi,* et *nocere* tribuitur pulchritudini, qua quis in fuum aut alterius detrimentum capitur. Apud Sabinum epift. III, 54. Paris Oenonae reiectae caufam amoris in Helenam aperit: *Quod non eft facies pulcrior ulla, nocet;* at primum

fen-

ſententia verborum *Haec nocuere mihi*, praeſertim cum verſus 45. et 46. interpoſiti ſint, languet; deinde ſententiae huius cum ſequenti nexus, qualem H. Voſſius finxit, multis eget adminiculis. Iunctura autem, quam in Notis propoſui: Tam pulchrae puellae amorem et fructum abstulerunt mihi dives et lena, bona eſt; neque, cum duae res ſequantur, quae nocuerint, pluralis *haec* male me habet, praeſertim cum de *una* re et Graeci *ταῦτα* ſaepe dixerint, ut Plat. Crit. c. 14. *μεγάλα ἡμῖν τούτων τεκμήρια ἐστιν,* et Latini *haec,* quod fecit Catullus, qui unam eandemque rem et ſingulari et plurali notavit XXIX, 1. *Quis hoc poteſt videre, quis poteſt pati?* et 5. *Cinaede Romule, haec videbis et feres?* Adde quod in affectu, quali haec ſcribens percuſſus erat Albius, ferri poteſt aſyndeton *adeſt — venit,* quod alii absque illo affectu poſt coniunctionem *quod* admiſerunt. Iuven. VI, 509. *vivit tamquam vicina marito, Hoc ſolo propior, quod amicos coniugis odit Et ſervos, gravis eſt rationibus.* Ex quo facile alium Iuvenalis locum VII, 88. *Ille et militiae multis largitur honorem, Semeſtri vatum digitos circumligat auro,* a correctione *largitus*, aut *Semeſtri et* defendes. Vide etiam Virg. Ecl. I, 37. 38. Nihil denique vituperabis in compoſitione *venit in exitium* pro venit ad puellam meam corrumpendam. Saepius enim *in* cauſam finalem notat. H. Voſſio mulierem, quam *lenam* vocat Tibullus, matrem Deliae fuiſſe opinanti, cum locus I, 6, 58 ubi illa *aurea anus,* et 63. ubi *dulcis anus* audit, tum verbum *venit* refragatur. Pro *adeſt* Zwic. 1. *abeſt,* et pro *amator* Goth. (a. m.) *arator.* W.

52. *ſemper*] Similiter initio verſus poſitum eſt *ſemper* apud Virg. Ge. I, 247. *Illic, ut perhibent, aut intempeſta ſilet nox Semper.* Verba *circum hanc* pertinent ad ea, quae ſequuntur: *e tectis canat.* Et *canere* abſolute poſitum apud Cic. de Divin. I, 7. *cornix canit.* Goth. *eſt tectis* (a. m.). W.

53. *herbasque ſepulcris Quaerat*] Muretus invexit *eſcas,* ut ſilicernium intelligeretur. Sed hoc dabatur ad rogum, non ad ſepulcrum, ait Gebhard. h. l. ultima fortaſſe non ſatis accurate; etſi religio in his valde variavit. Dapes appoſitas fuiſſe rogo aut in rogum nemo dubitet; ſepulcrum etiam latius dici, nemo infitietur; vel ſic tamen non auſim in contextum *eſcas* e coniectura Mureti repoſitas admittere, quamdiu apparet, poëtam aliud voluiſſe, quod et ipſum bene ſe habet. Docte de h. l. disputantem v. Döring. ad Catull. p. 173. H. Recte Broukhuſius quoque hunc

Digitized by Google

hunc locum defendit, de ſanctitate ſepulcrorum bene admonens, quorum herbas carpſiſſe nec pecori impune fuerit, cuius culpae veniam precibus expoſci iubet Ovid. Faſt. IV, 749.

Sive ſacro pavi, ſedive ſub arbore ſacra
Pabulaque in buſtis inſcia carpſit ovis.

ubi vid. Neap. Lenae igitur voracitatem nefandam, quae proxima ſacrilegio habita eſt, imprecatur Albius. Conſtructionem autem eandem praebet Virg. Aen. VII, 758.

Et Marſis quaeſitas montibus herbas,

Verba *ſtimulante fame* leguntur apud Iuven. XIV, 84. Burmannus in Anthol. Latin. T. 2. p. 62 *eſcas* probat, et ad epulas ſepulcrales, partem dapum funeralium, refert. Nam egeſtatem lenae vix tantam ſtatui poſſe, ut famem herbis e ſepulcro enatis depellere neceſſe fuerit. Si ita argumentaris, fortaſſe contra Scaligerum p. 139., *oſſa* te Tibullo reliquiſſe miror; nec de fame lenae loquitur Albius, qualis fuerit, ſed quantam ei eſſe velit. Pariſ. Zwic. 1. 2. *ſepulcris.* Venet. *ſepulchris*, ut *lachrymas*, alia ſimilia. W.

55. *Currat et*] Cod. Pal. *quaerat*, quod non temerarium iudicat Gebhardi; quo ſenſu, non dixit. Eſt indocta repetitio voc. e ſuperiore verſu. H. Santenius Bibl. Crit. p. 69. ſenſum non malum iudicavit, ſi locum cum verſu, qui praecedit, conferres; quod factum nollem. Nam repetitioni vel vocula *et* repugnat. Hamb. *umbras* pro *urbes.* W.

56. *e triviis aſpera turba canum*] In Romana et aliis antiquis Edd. eſt *poſt agat hanc t.* Scaliger e ſuo repoſuit, *poſt agat a triviis.* Sed Broukh. in plerisque invenit: *e*, et ſic Regius. H. Idem dant Zwic. 1. 2. Pariſ. Corvin. Venet. Guarn. apogr. omnia (Goth.) praeter duo, in quibus *et* (Hamb.). Si *et* legitur, res nova a priori 55. diverſa optatur, vid. IV, 1, 56. *Ceſſit et,* 58. *Vexit et.* Sed ne duas res diſticho 55. 56. enuntiatas putem, monet congruentia diſtichorum praecedentium 49. 50., 51. 52., 53. 54., quibus ſingulis una res exponitur. Adde quod haec res nova, ceteris, quae iratus imprecatur, malis infirmior, dirarum ſeriem male claudit. At ſi unam rem verſibus 55. 56. comprehenſam ponis, ſententia pentametri bonum eſt ſententiae hexametri complementum; nec linguae ratio repugnat. Nam non raro talia imaginis complementa, nulla coniunctione aliove vinculo uſurpato, adiecta animadvertes. Vid. Virgil. Aen. I, 150. *Iamque faces et ſaxa volant; furor*

Digitized by Google

ror arma miniſtrat, I, 106. et 467. 468. cf. Tibull. I, 6, 76. Has adiectiones in ablativos abſolutos facile mutabis. *Poſt* pro a tergo, pone. Cic. p. Mil. c. X. §. 29. *Servi, qui poſt erant.* Liv. 21, 34. *ipſe poſt — incedebat.* Add. Tibull. II, 1, 16. 89. Ut *poſt agat* illam, lenam, componitur, ita I, 10, 24. *Poſtque* (ferebat) *comes purum filia parva favum;* et *poſt* h. l. notat poſt ſequens, perſequens. Scaliger e membrana ſua receperat *a triviis*, ut iungeretur *canes a triviis;* de quo loquendi genere vid. Obſſ. ad II, 1, 57. Saepius autem in libris permutatae praepoſitiones *e* et *a*, vid. II, 4, 30. II, 3, 22. W.

57. *Evenient*] Ita Broukh. ex antiquis Edd. et libris quibusdam, uti iam Heinſius legendum viderat, quem v. ad Ovid. III. Met. 524. IV. Faſt. 775. cf. inf. I, 7, 5. II, 1, 25. et ad Tibull. Broukh. p. 445. Vulgo *eveniet.* H. Receptam lectionem praebent Voſſ. duo et Monac. — altera eſt in Zwic. 1. 2. Corv. Hamb. Goth. Venet. — *Et venient* in Pariſ. Ovid. Ib. 127. *Evenient; dedit ipſe mihi modo ſigna futuri Phoebus.* Cod. Ask. *amantum.* W.

60. *nam*] Alii *non* perperam. vid. Broukh. *omnis amans* duo Broukh. et Ask. *ipſa Venus* duo alii. H. et marg. Bern. Verba *nam donis v. o. amor,* quaeritur, quem ſenſum per ſe habeant, quemque hoc orationis contextu. Ac primum *amor* alicuius *vincitur* ſignificat amor exſtinguitur. Tibull. III, 6, 4. *Saepe tuo cecidit munere victus amor.* Similiter *dolor, ira vinci* h. e. exſtingui, opprimi dicitur. *omnis amor* eſt uniuscuiusque hominis amor. Propert. I, 11, 18. *Sed quod in hac omnis parte timetur amor.* Itaque verba *donis vinco omnem amorem* notant donis uniuscuiusque puellae amorem exſtinguo, eiusque animum, ut mihi indulgeat, capio. Si autem expendis, divitem opera lenae iam potitum eſſe Delia, a quo illam revocare ſtudet, hunc ſenſum verbis *nam — amor* incluſum eſſe patebit: nam dives ille tuus, qui pecunia ſua omnem puellam expugnare poteſt et confidit, nec fidus neque officioſus erit. Quae ſententia primum ſequentibus convenit, quibus, 61 — 66., pauper diti opponitur, doceturque, qualia a paupere, h. e. a ſe, illa exſpectare officia poſſit; deinde a Romanorum moribus et ſenſu non abhorret. Vide querelas de donis ad amorem expugnandum potentibus Tibull. I, 4, 57 ſqq. II, 3, 35 — 58. II, 4, 29 ſqq. Similem denique oppoſitionem apud Propert. II, 26 (20), 27. 28. vides: *Multum in amore fides, multum conſtantia prodeſt; Qui dare multa poteſt, mul-*

ta

ta et amare potest. Sententiam, quam Broukhusius et Heynius constituerunt, vid. Not., neque adiectum *omnis* neque ea, quae sequuntur, patiuntur. *Nam* dant Zwic. 1. 2. Hamb. Goth. Guarn. Corv. Paris. Venet. et omnia apographa H. Vossii, qui nihilo minus *non* recepit hoc sensu: falsum est praeceptum sagae, dona praestare omni amori. Nam 61 sqq. pauper amator diti longe praeferendus est. Sed, si Latine scio, sensus: dona omni amore potiora non sunt, ita reddendus est: non a donis vincitur omnis amor. Vid. Aen. VII, 310. et Aen. IV, 95. W.

61. *Pauper erit praesto tibi, praesto pauper adibit Primus*] *praesto esse* praecipue servulis convenire, recte docet Vulpius; sed *praesto adire* qua ratione dicatur, nemo docet, nec simile exemplum memini. Varia quidem substitui possint, v. c. *Pauper erit praesto: si prodis, pauper adibit Primus et* etc., sed quae praestare nemo ausit. In Mureti edit. versus ita legitur: *Pauper erit praesto semper tibi, pauper a.* In Exc. Scalig. autem sic; *Pauper erit praesto. semper te pauper adibit Primus;* quod satis probabile est. Sic Ovid. I. Art. 488. *Lecticam dominae dissimulanter adi.* Ex *per te* fieri potuit *praesto;* fortasse etiam ex prima syllaba vocis *semper* natum est illud *nam,* quod in una Statii pro *tibi* erat. Sed, ne ab interpolatrice manu sit, ut verear, facit alter versiculus, qui in iisdem ita exhibetur: — *et in duro limine fixus erit,* quod sine dubio ab eo est, qui pentametrum trisyllabo claudi aegre ferebat. v. inf. II, 6, 20. Ut vulgo legitur, etiam Ovidius dixit III. Am. 11, 17.

Quando ego non fixus lateri spatiantis adhaesi.

Adde Propert. III, 14 (12), 22.

Et licet in triviis ad latus esse suae.

H. Lectionem *praesto pauper adibit*, quae est in Zwic. 1. 2. Paris. Guarn. et Venet., tuenti *praesto* pro participio (ad officia paratus) accipiendum est, ut apud Plautum Mil. IV, 6, 1. *Hera, eccum praesto militem;* quem locum distinguere malim: *Hera, eccum praesto, militem,* ut substantivum *militem* explicandi causa adiectum putes. Sed eiusmodi appositionis exemplum vix invenietur; nec placet repetitio vocabuli *praesto.* Apparet denique, verba *pauper erit praesto* exemplis, quae sequuntur: *pauper adibit — pauper subiiciet — pauper deducet* declarari, ut I, 8, 43. verba *Tum studium formae* exemplis *coma tum — tollere tum.* Add. II, 1, 43 sqq. Verbum igitur *pauper* initio singulorum exemplorum melius

collo-

collocabitur. Itaque Mureti lectionem, quam et H. Vossius dedit, recepi, qua versus suavior redditur, et *semper* suo loco ponitur. Iuven. XIV, 267. *Quam tu, Corycia semper qui puppe moraris Atque habitas, Coro semper tollendus et Austro.* Lectio *nam,* quae in Vaticano Statii pro *tibi* est, ab eo substituta, qui exempla cum superiori sententia accuratius connexa cupiebat. Hamb. *adhidibit;* Goth. *adhibit.* Vossianus aliquis *praesto tibi p. a.* Constructionem Corv., in quo versus ita constituti: *Pauper erit praesto: tibi praesto pauper adibit, Primus et in tenero,* non invidebis. W.

64. *Subiicietque manus*] intelligendum esset, subter brachia puellae. Id enim est *subiicere.* Ovid. III. Met. 167.

Altera depositae subiecit brachia pallae.

Accommodatius fortasse: *obiiciet* h. opponet, ut Horatius Sat. II, 5, 94.: *extrahe turba Oppositis humeris. Efficiet viam* ex praecepto Ovidii II. Art. 210.

Ipse face in turba, qua venit illa, locum.

65. *Pauper ad occultos furtim deducit amicos*] videtur pauperi perductoris et lenonis partes dare; quas quis, nisi forte in aula potentium versetur, sustineat? Aliter inf. I, 9, 42. res se habet. Ferrem, si esset *ad occultas — amicas.* Ovid. II. Am. 2, 21.

Ibit ad adfectam, quae non languebit, amicam
Visere.

In Corvin. et in binis Angl. erat *amictus; et — amictus* pro var. lect. in Guelf. 2., et *ad excultos f. d. amantes* in aliis esse audierat Statius; et hoc etiam invenisse videtur Corradus. Nam in Quaestura p. 328 tum ex coniectura, tum ex libro suo legere se profitetur: *Pauper et excultos furtim deducet amictus;* nec tamen video, quo sensu. *Et* etiam in Guelf. 4. et in Ed. Rom. est. *amictus* valde arrident propter versum sequentem. „Sed quid erit *deducet amictus? deducere vestem* est a summa parte trahere vel scindere. v. Heins. ad Ovid. III. Met. 480. I. Am. 7, 47. id vero huc non facit. An *conducet?"* Ita olim ad h. l. commentabar, in quo prorsus coecutii. Vix enim nunc dubito, veram lectionem esse: *Pauper et excussos furtim deducit amictus.* Inter officia amantium hoc quoque est, pallam, quae male sedeat, aut rugas duxerit, aut motu aliquo adducta fuerit, excutere et ad talos ac pedes demittere seu deducere, deorsum tractam, ut contra ex Nasone praecipitur Art. I, 153. *Pallia si terrae*
nimium

Digitized by Google

nimium demissa iacebunt, *Collige* etc. *Excussos* autem facile depravatum fuit in *excultos.* Porro futurum tempus *deducet* et mox *detrahet* in aliis est, etiam in Regio, Guelf. 1. 2. 3. et Corvin. ut conueniat praecedenti *subiiciet;* sed id non semper observatur. vide sup. v. 27. 29. 31. 33. H. Istius loci diversa est ratio. Nam ibi, quae Tibullus cogitatione finxerat, enarrantur, hic Delia de iis admonetur, quae pauper illi praestiturus sit. Et, ubi sententia aliqua generalis specialibus declaratur, eadem tempora usurpantur. cf. I, 8, 43 sqq. II, 1, 43 sqq. Haec una ratio evincit, futura addenda esse futuris, quae praecesserunt, et lectionem *deducet* — *detrahet* recipiendam, quae in Zwic. 2. Paris. Hamb. et duobus tribusve apogr. H. Vossii exstat, qui eandem praetulit. Ceteri libri cum Venet. *deducit, detrahit*, Vindob. *detrahat*, Goth. *deludit* pro *deducit.* — 63. *agminae* Hamb. (a. m.). 64. Venet. *subicietque.* 66. Paris. *ille* pro *ipse.* Hamb. *vincto* pro *niveo.* Pro *ad occultos*, quod firmant Zwic. 1. 2. Paris. Guarn. Venet. cum apogr., H. Vossius de coniectura recepit *et ad cultos.* Nam pauperem a divite amatore, Tibullo iudice, eo differre, quod hic in hominum libidinosorum coetum deduceret amicam, ille in conventum amicorum cultorum, idque furtim, atque insuper in convivio illic soleas officiose ipse demeret. Lectionemque suam ad illam accedere, de qua Statius: In veteribus libris etiam sic esse testantur, *Pauper ad excultos furtim d. a.* At Tibullus monet, divitem omnino nulla officia exsequi, nihil largiri nisi dona. Accedit quod notio, quam H. Vossius appositioni *occultos* intulit, quasi ea *latebrae pudendae* significarentur, isti reapse non inest. Si tales puellae *furtim* ad amicos convivantes deducebantur, quod editor novissimus non negat, quid mirum, *occulte* illos coenasse? Ex libro III, 6, 59. puellas conviviis interfuisse apparet, et Plutarchus in Alex. c. 38. conviviis luxuriosis amicos regis cum puellis affuisse testatur. — *Amictus* in tribus Voss. W.

67. *nec verbis victa fatiscit Ianua*] Ita Broukh. ex aliquot libris post Gebhardum; in aliis, etiam Regio, et Ed. Rom. ac Corvin. *patescit*, quod istius interpretamentum. H. Adde apogr. omnia (H. et G.) Paris. Venet. — At Zwic. 1. 2. cum Guarn. *fatiscit.* — Proprie loquitur Virgil. Ge. I, 180. (area) *pulvere victa fatiscit.* Negantibus *nec* — *fatiscit* declarantur priora, *Heu! canimus frustra.* Eiusmodi explicationes et pedestres adiecerunt scriptores. Liv. 27, 17. *Ita prorsus respondet facturum Romanus, nec pro transfugis habiturum, qui non duxerint societatem ratam.* — *victa.* Vincuntur ii,

qui

qui obnisi sunt. Hinc sensus locutionis *vincor precibus alicuius* patet. Senec. Hippol. 239. *Precibus haud vinci potest?* Similiter Suet. Tib. c. 21. *expugnari precibus.* Audacius ad inanima usus transfertur, ut I, 2, 9. *Ianua — victa querelis.* Male Hamb *vincta;* et 68. Voss. aliquis *metu,* in marg. *manu.* De usu loquendi *manus plena,* h. e. plena auri, *manus gravis, manus vacua,* et *χεὶρ πλήρης, χεῖρες κεναὶ* docte egit Mitscherl. p. 6. 7. W.

69. sqq. Haud dubie hoc est fragmentum alterius carminis, ex quo lacinia servata et superioribus attexta est, fortasse propter argumenti similitudinem aliquam, etsi diversa res est. Scaliger vss. 69. 70. reliquit, et sequentes sex versus in Elegiam proximam post v. 32. reiecit, nec parum se in hoc auso confirmatum credebat Ovidii loco Trist. II, 459. ubi, cum Naso alios istius Elegiae versus recitasset, subiicit etiam hoc distichon:

Scit, cui latretur, quum solus obambulet ipse,
Cur toties clausas exscreet ante fores.

Nec diffiteor, primo intuitu praesidium hic non exiguum Scaligeranae translationi inesse videri, quod tamen, re accuratius excussa, intellexi esse nullum. Nam ut alias rationes, ad El. sequ. v. 33. commemorandas, nunc taceam, primum nec ceteros versus Albianos ordine suo recitat Naso; et omnino dubitandum videtur, an hoc distichon a Nasonis manu profectum sit. Adeo enim male cohaeret cum ceteris, et sententiarum ordinem turbat, ut a male sedulo homine in Nasonis codice aliquo appictum esse suspicer. Nam post ea, quae antecesserant, sequebatur v. 457.

Denique ab incauto nimium petit ille marito,
Se quoque uti servet, peccet ut illa minus.
Scit, cui latretur, quum solus obambulet ipse,
Cur toties clausas exscreet ante fores.
Multaque dat talis furti praecepta, docetque
Qua nuptae possint fallere ab arte viros.

Quam alienum sit medium illud distichon, tria potissimum doceant; primum, quod *Denique* finitas sententias superiores arguit; alterum, quod *furti praeceptum,* qualia in prioribus commemorasse videri vult, nullum in eo disticho est; tertium, quod de fraudibus maritorum egisse se significat Naso: at in illis: *Scit, cui latretur* etc., si cum nostro Tibulli loco conferas, intelliges de rivalibus agi, non de marito Deliae. Meliore itaque iure fragmentum hoc relinqui eo loco videtur, quo in codd. illud collocatum est; asteriscos tamen prae-

praefigendos curavi, ut a superiore elegia seiungerem. H. Rationibus, quibus distichon Ovidianum spurium esse arguere conatus est Heynius, mihi non persuasit. Nam post *denique* etiam duae subiici possunt sententiae; tum *praeceptum furti* nec in disticho 457. 458. *Denique — mirum* inest; neque ita opus. Nam Ovidius ostendit 447 — 462., Tibullum exemplo suo et carminibus flagitiosos *in nuptas* amores docere; huiusque rei documenta e carmine Albiano sexto commode depromit. Itaque *tale furtum* 461. est tale commercium amoris furtivi cum nupta. Neque vero mirum est, Nasonem, memoria lapsum, pentametrum Tibulli 5, 74. *ante ipsas excreat usque fores*, eo compositum tempore, ubi Delia viro nupta non erat, in illud transtulisse, quo illa matrimonium inierat. Ita vero nullum praesidium Scaligeri opinioni ex versu 74. paratur; et quae 69. sequuntur, *At tu, qui*, cum superioribus commode cohaerent. Nihil enim his, quae inde a v. 59. de pauperis amore praedicaverat, animum auro corruptae Deliae moveri, cum v. 67. intellexisset, de amoris fructu iam desperans et iratus, ad eam, a v. 69., non sine laetitia et solatio aliquo transit cogitationem, fore ut mox divitem corruptorem eiusdem perfidiae oppressura sit calamitas. Quae sententiarum series: Delia, quae fidem violavit, ad amorem mei non revertetur; neque vero maiorem ei, qui nunc illa fruitur, praestabit fidem; et naturae congruens est, et Horatii exemplo firmatur, qui perfidia Neaerae laesus, rivali feliciori idem auguratur Epod. XV, 17. *At tu, quicunque es felicior — translatos alio moerebis amores.* Conf. similem fere et sententiarum nexum et usum formulae transeundi *At tu* II, 3, 59 — 61. — Ceterum ad 69. 70. compares Propert. II, 9, 1. *Iste quod est, ego saepe fui, sed fors et in hora Hoc ipso eiecto carior alter erit.* W.

69. *mea fata timeto*] Erat *furta*. Reduxi lectionem, quam Plant. et aliae quaedam Edd. inde a Mureto habent, qui primus induxit. Nam etsi codicum auctoritas deesset: ratio tamen et sententia *fata* postulat, non *furta*, quae ex seqq., interpolatione facta, illata sunt. *timeto* Broukhus. recepit e pluribus, ut ait, libris, pro vulg. *caveto*. E Guelf. 1. 4. *furta caveto*, 2. 3. *furta timeto* exhibent. *Fata timeto:* nempe, ne eodem modo aliquando, ut nunc ego, deseraris ab ea; nam inconstans et incerta est fortuna: *Versatur celeri Fors levis orbe rotae.* Sic Horat. V. Carm. 15, 17.

At tu, quicunque es felicior, atque meo nunc
Superbus incedis malo, —

Eheu!

Eheu! translatos alio moerebis amores:
Ast ego vicissim risero.

Ut *furta* aliquis defendenda suscipiat, statuere necesse est, ipsum Tibullum novas insidias rivali suo parare. Sed absurdae sunt ita sententiae omnium trium distichorum, si de se poëta illa monet; et satis lepidum est praemonere eum, cui insidias facturus es, inprimis in amore, eumque hortari, ut fruatur puella, dum liceat. Praesidium tamen huius et lectionis et interpretationis peti possit ex Ovidii loco paullo ante laudato Trist. II, 459.; inde enim intelligitur, nec Nasonem versus aliter quam de Tibullo ipso accepisse:

Scit, cui latretur, cum solus obambulet ipse,
Cur toties clausas exscreet ante fores.

Sed primum in suspicionem adductum est a nobis totum distichon. Tum meliorum librorum lectio est: *obambulet ille.* Latet etiam vitium in *quum* vel *cum,* pro quo scribendum *cur. Scit, cui latretur: cur solus obambulet ille: Cur* etc. ut sit: Scit, cur ille (sc. cui latratur) solus obambulet. Nec adeo, de se poëtam haec dicere voluisse, seu Naso seu quisquis auctor distichi est, existimasse videtur. (Versus Ovidii e codicum vestigiis ita emendandos puto: *Scit, cui latretur, cur solus obambulet ille, Qui toties clausas exscreet ante fores.* Nam additamentum vulgare *quum solus obambulat ipse* alienum est et a verbis *Scit, cui latretur,* et a loco, unde haec ducta, Tibull. I, 6, 31. 32. At ex correctione mea verba *cur solus obambulet ille, Qui* — Tibullo 5, 73. 74. accurate respondent. W.) Ceterum *qui potior vinces* un. Stat. et un. Heins. perperam. H. Hamb. *potitor vincis;* Goth. *vinces* pro *nunc es* cum uno apogr. — *fata* in Monac. Vindob. et Ask. — *furta* in ceteris apogr. (Hamb. et G.) Zwic. 1. 2. Paris. Guarn. Corv. Venet. — *Caveto*, quod H. Vossius praetulit, praebent Voss. secundus et Vindob. cum Ald. 1. 2. Muret. et Scal. — Alterum *timeto* est in Zwic. 1. 2. Paris. Guarn. Corv. Venet. et novem apogr. (H. et G.). *Caveto* illi, puto, intulerunt, qui Tibullum rivalem ex animo monere credebant. W.

70. *Versatur celeri Fors levis orbe rotae*] Fortunam antiqui interdum globo, alias (v. c. Cic. in Pison. 10.) rotae insistentem exhibebant, ut late docet Broukh. contra Scaligerum, qui, cum id non meminisset, ex suis reposuerat: *orbe cito.* Pro *fors* fere in libris, ut solet, *sors;* (id in tribus apogr. et Corv. — In Zwic. 1. 2. Paris.

Digitized by Google

Guarn. Hamb. Goth. et Venet. *Fors.* W.) in Regis *fors brevis.* Uti h. l. *orbis rotae*, sic contra *orbis rotam* dixit Virgilius in noto illo Georg. IV, 484.: *vento rota constitit orbis.* Absolute *rotam* Propert. II, 8, 8. (7, 32.) dixit in hunc modum:

Vinceris aut vincis; haec in amore rota est.

H. *celeris* Goth. *rota* in uno apogr. et Venet. W.

71. *Nam frustra q.* Guelf. 2. H. Opinione H. Vossii, quae hic narrantur, non vera, sed per iocum et risum ficta esse, quid proficiatur, profecto me fugit. W.

72. *ac refugit*] al. *atque fugit:* cum Guelf. 4. H. Statius notavit: in veteribus libris legi adfirmant, *Sedulus, et crebro prospicit atque fugit.* Inde et ex tribus apogr. H. Vossius recepit *et crebro,* ut suavius sonans. — Voss. 1. aliquis cum Hamb. (a. m.) *et refugit.* — Ceteri libri bis *ac.* — Hamb. *cito* pro *crebro.* — v. 73. Goth. *Si simulat.* — Guarn. *inde* pro *deinde.* W.

74. *exscreat usque*] Regius, Guelf. 3. cum aliis (quales sunt plures Statii, Corv. Paris. Goth. W.) solemni permutatione, vid. I, 8, 36. et I, 2, 89., *ipse.* — apogr. unum *ille.* Guelf. 4. *atque.* H. *exscreet usque* imitatione Ovidii Trist. II, 460. *toties — exscreet*, satis defenditur. W.

75. *Nescis* Colot., nec alius adstipulatur. — *utere quaeso*] Versus sententia vix digna est, de qua multum labores; nec tamen satis intelligo, quorsum spectet. Videtur esse: utere fortuna, dum ea potiri licet; nec tamen *utere* absolute a poëta videtur poni potuisse. Substitui voci *quaeso,* quae per se friget, possunt multa: *utere vento,* seu *velis,* seu *remis.* Haec ex ipsa re petita essent; at e litterarum ductu ductum est, quod Wakefield pro certa emendatione apposuit Silv. crit. P. IV. p. 63. *utere quaestu,* commodis tuis et exerce mercaturam. Quae nescio an multis sit probaturus. H. *furtivus amor* (κρυπταδίη φιλότης ap. Mimnermum) est amor, quo clam frui Delia a Tibullo arguitur, ad rivalem inquietandum. Virg. Aen. IV, 171. *Nec iam furtivum Dido meditatur amorem.* Et *furtivus amor* pro puella amori furtivo indulgens dicitur, et *parare* de clandestinis dolis et artibus. Commode autem ex verbis *clandestinus amor* pronomen *eo* ad verbum *utere* assumseris; ut I, 8, 47.

At tu, dum primi floret tibi temporis aetas,
Utere.

Adde

Adde Propert. IV, 5, 57.

Dum vernat ſanguis, dum rugis integer annus,
Utere.

Latinos verbum *uti* abſolute ponere potuiſſe, nemo demonſtret. *quaeſo* eſt ironice obſecrantis vel irridentis, et verba *neſcio quid* certo affirmantis. cf. I, 6, 6. 55. W.

76. *in liquida nat tibi linter aqua*] pro *nat* alii *iam* vel, ut Reg. et Guelf. 3., *nam*. Tum ſcribendum foret: *it liquida nam tibi linter aqua.* pro *linter* gloſſam exhibet Ed. Rom. *navis*. H. *nam* Voſſ. duo Monac. et Vind. cum Pariſ. et Hamb. (a. m.) — *lyntus* Vindob. W.

ELEGIA VI.

1. *ut inducar*] Sic Reg. et Corvin. Guelf. 1. 2. 3., ſicque editi ante Scal. et Broukh., qui *inducas* e paucis intulerunt. H. *Inducar* in Zwic. 1. 2. Pariſ. Guarn. Corv. et Venet. eſt, et in omnibus apographis eſſe teſtatur H. Voſſius. — Goth. (a. m.) *indicat* — *in* pro *inducar* — *mihi*. — In Voſſ. 3. verſus 2 — 22. poſt 52. collocati ſunt. W.

3. *ſaeve puer*] haec lectio a Broukh. recepta; nec tamen alia eius auctoritas, quam quod Muretus alios ſic habere ait, uſus verbo: alii *Quid tibi ſaeve puer;* quod et de virorum doctorum emendatione pronuntiari ſolet. Vulgo *ſaevitiae* legitur. Vix dixeris, quomodo haec corruptela oriri inde potuerit, niſi forte ex ſcripturae compendio. Non quidem prorſus alienum illud: *quid ſaevitiae tibi eſt mecum,* in me, quare tam ſaevus es in me? parum tamen commodum. In fine verſus multi addunt: *eſt*. H. *Saeve puer* Voſſiani duo 1. 4. cum Guarn. tuentur. Cetera apogr. cum Zwic. 1. 2. Hamb. Goth. Pariſ. Corv. et Venet. *ſaevitiae,* quae lectio defenſorem nacta eſt Goerenzium p. 8. Is ſibi eam tueri poſſe videbatur conſtructione ſimili *quid cauſae.* De compoſitione *quid ſaevitiae* nemo, puto, dubitavit, at conſtructio *ſaevitia mihi eſt cum aliquo,* cuius nullum exſtet exemplum, neque ratio cogitari poſſit, improbanda mihi videtur. — Terent. Adel. II, 1, 23. *Quid tibi rei mecum eſt?* Apud Plaut. Aul. IV, 4, 4. Strobilus vexatus et verberatus queritur: *Quid tibi mecum eſt commercii, ſenex?* — Ceterum Zwic. 1. 2. Pariſ. Guarn. Corv. Goth. et plur. apogr. c. Venet. et Ald. 1. praebent *magna eſt,* quam lectionem, ut vim maiorem verbis conciliantem, retinendam cenſet Goerenzius;

Digitized by Google

zius; neque exempla copulae *est* in pentametro bis positae in Ovidio esse infrequentia, cf. Fast. III, 836. — Ald. 2. Muretus, Statius et Scaliger eiecerunt copulam, quos non sine ratione secutus est Broukhusius. Hamb. *magis.* W.

5. *Iam mihi t.*] Ita inde ab Ald. sec. editur. Alii *nam*, sicque Reg. cum Corvin. Guelf. 3. II. *Nam mihi* Paris. Hamb. Guarn. Corv. Zwic. 1. (2. *iam mihi* — *iam Delia*, sed a seriori manu utrumque in *nam* mutatum) cum Venet. et apogr. nonnullis. — Goth. *iam mihi* tuetur. Pro *iam Delia* Hamb. *mea Delia.* Goerenzio *iam* utroque loco languere visum est, et requiri particula causam indicans saevitiae Amoris; itaque scribendum esse *Nam mihi* — *nam Delia.* Ego sentio, particulam causalem neque pentametro praecedenti neque disticho 1. 2. convenire. Etenim, ex linguae ratione, verba *nam mihi tenduntur casses,* ad pentametrum relata, causam continerent, cur gloria magna non esset, insidias homini composuisse deum; quae sententiarum connexio inepta; et post sententiam generalem *Semper* — *Amor* exspectes non particulam *nam,* sed specialem: etiam nunc id mihi usu venit; eaque inclusa est verbis *Iam mihi tend. casses.* Amor insidias struens apud Ovidium Heroid. XX, 45.

Ut partem effugias, non omnia retia falles,
Quae tibi, quam credis, plura tetendit Amor.

Versus sextus a Goth. (a. m.) abest. Voss. 3. *calida.* Voss. 5. *mente*, in marg. *nocte.* W.

7. sqq. Totum locum ad verbum fere reddidit Ovidius Trist. II, 447 — 62. Adscribam numeros versuum poëtae nostri:

Credere iuranti durum putat esse Tibullus,
Sic etiam de se quod neget illa viro.
(vs. 7. 8.)

Fallere custodem demens docuisse fatetur,
Seque sua miserum nunc ait arte premi.
(v. 9. 10.)

Saepe, velut gemmam dominae signumve probaret,
Per caussam meminit se tetigisse manum.
(v. 25. 26.)

Utque refert, digitis saepe est nutuque locutus,
Et tacitam mensae duxit in orbe notam.
(v. 19. 20.)

Et

Digitized by Google

Et quibus e succis abeat de corpore livor,
Impresso fieri qui solet ore, docet.
(v. 13. 14.)

Denique ab incauto nimium petit illa marito,
Se quoque uti servet, peccet ut illa minus.
(v. 15. 16.)

Scit, cui latretur, cum solus obambulet ipse, (v. 32.)
Cur toties clausas exscreet ante fores.
(ex Eleg. sup. v. 74.)

Multaque dat talis furti praecepta, docetque
Qua nuptae possint fallere ab arte viros.

7. *Illa quidem tam multa negat*] *Tam multa* Latini quidem dicere solent pro *tot;* vid. Burmann. ad Lucan. I, 399. IV, 579.; hic tamen sententiam parum commodam reddit. Vulpius ita explicat: fatetur quidem, se cum rivali meo fuisse, tamen negat graviora illa, n. concubitum. Sed et hoc a Tibulli facilitate abest. Facile in animum venire potest, legendum esse: *iam* pro *tam,* ut *multa* sit pro *multum,* ut Scaliger scribendum esse coniecit, comparans Ennii illud *multa manus tendebam.* Ovidius II. Trist. 447. hunc locum ante oculos habens:

Credere iuranti durum putat esse Tibullus,
Sic etiam de se quod neget illa viro.

unde coniicere possis, eum legisse: *Illa quidem iurata negat.* Propert. I, 8, 27.

Hic erit, hic iurata manet.

Ovid. III. Am. 3, 3.

Quam longos habuit nondum iurata capillos.

ubi v. Burm. Fuit, qui vellet: *Illa quidem insimulata negat.* Potest etiam sic refingi: *Illa quidem sua furta negat;* quod expeditissimum foret. In Ed. Bas. expressum: *Illa quidem tam multa negat se credere. Durum est.* II. *Multa* pro *multum* vel apud pedestres legitur scriptores. Nep. in Epamin. c. 6. *Cum in oratione sua multa invectus esset in Thebanos.* Caec. ad Cic. 6. Ep. 7. *Qui multa deos venerati sunt contra eius salutem,* quibus comparanda sunt Graeca Aesch. Pers. 499. Πολλὰ θεοκλυτεῖν. Add. Val. Fl. I, 757. *multa cunctari* et Virg. Aen. IV, 390. Particula autem *tam* adiectivis et adverbiis ita, ut neque *quam* neque *ut* sequatur, saepe adiuncta vim fere superlativi conciliat. Catull. 8, 6. *Ibi illa multa tam iocosa fiebant.* Ad verbum

negat

Digitized by Google

negat advoces, ad ſententiam complendam, pronomen *hoc*. *Pernegare* etiam verſu ſequenti *ſine caſu* poſitum eſſe apparet, et *negare* apud Cic. Philipp. II, 28. §. 69. *Etſi iam negat.* Frequentius *negare* ita uſurpatum vidi, ubi quem *rogatum* vel *invitatum* rem recuſaſſe, ſignificare vellent. Cic. ad Fam. IV, 4. §. 7. *dixit* (Caeſar), *ſe ſenatui roganti de Marcello ne hominis quidem cauſa negaturum.* Iuven. XIV, 134. *Invitatus ad haec aliquis de ponte negabit.* Ita de Mena, qui ad coenam vocatus venire recuſaverat, Philippus orator apud Horat. Ep. I, 7, 63. *Neget ille mihi?* Similiter *credere* h. l. et apud Horat. Od. II, 8, 3—5. *Dente ſi nigro fieres vel uno Turpior ungui, Crederem.* Ovidium, vim verborum *tam multa negat*, quibus *obteſtationes* etiam ſignificantur, ſpectantem, non mirum, dixiſſe: *Credere iuranti* h. e. *tam multa neganti.* Itaque, quamquam Santenio B. Cr. p. 64. Heynius coniectura *iurata* Tibulli manum aſſecutus eſſe videtur, ipſe quidem verſum ſanum iudico cum H. Voſſio, qui coniecturam Santenii: *Illa quidem delicta negat*, loco Ovidii Am. II, 4, 3. *delicta fateri* firmatam, attulit, ſecutusque unum codicem Heinſ. copulam *eſt* ſustulit. Quam niſi etiam Zwic. 1. 2. Guarn. Pariſ. Corv. Hamb. et Goth. cum ceteris apogr., et Venet. cum Ald. 1. 2. Mur. Stat. Scal. tuerentur, omiſſioni non obniterer, quae in fine hexametri Horatii Sat. I, 9, 42. *ut contendere durum eſt* probata eſt Bentleio p. 269. W.

8. *usque*] *ipſa* unus Gebh. *quod neget illa* un. Broukh., petitum ex Naſone. Etſi *pernegat illa* pro *usque* lenius ac mollius eſſet. Unus Statii etiam: *Nam ſic et de me p.* H. De vocula *usque* cum pronomine in libris mutata cf. I, 5, 74. Et Statius dedit *illa viro*, quod in Voſſ. 3. exſtat. Compoſitum tamen *pernego* non facit, ut adiectum *usque* ſuperfluum putem. W.

9. *ludere*] Guelf. 2. *laedere*. H. H. Voſſius e codice uno recepit *poſſet quo*, coll. I, 7, 3. Sane *qui* et *quisquis*, *ſi*, *ne* aliaque verba, initio fere ſententiarum collocanda, poſtulante vel metri lege vel ſenſus ratione vel ſoni ſuavitate, interponuntur, vid. I, 3, 79. I, 10, 1.; at h. l. editori noviſſimo ſententiae metrique obſtat ratio, ex qua verbum, cui pondus ineſt maius, poſt caeſuram tertii pedis ponendum eſt. Praeter ea, quae ad I, 5, 61. allata ſunt, conf. I, 4, 15. I, 10, 1. II, 1, 39. 41. Atque pondus ineſt verbis *quo — pacto*, ut relativo III, 1, 15. *Dicite, Pierides, quonam donetur honore.* Add. Horat. Ep. II, 1, 211.

Digitized by Google

211. 233. Et altera pars pentametri, si quis requirat, similiter apud Albium composita est I, 3, 89. I, 7, 21. His denique adde codicum auctoritatem. — V. 10. Hamb. *iam* pro *nunc* (a. m.). — Ald. 1. 2. Mur. Scal. Stat. *eheu.* At apogr. Zwic. 1. 2. Paris. Guarn. Corv. Venet. *heu, heu.* W.

11. *Fingere tunc didicit caussas, cur sola cubaret, Cardine tunc tacito vertere posse fores*] Reposui e codd. in quibus Guelf. 1. 4. utroque versu *tunc* pro *nunc.* Ita erat in antiquis Edd. etiam Rom. et Lips. et in vulgg. inde ab Ald. sec., male mutatum in Scaligeri edit., qui Ald. 1. sequitur; et ita sensus exigebat, structuraeque et totius loci ratio. Omnia enim praeterito tempore efferuntur, et si *nunc* stare deberet, requireretur *cubet;* sed est etiam in seq. *abiret.* Viderat hoc etiam Ayrmann. in Vita Tibulli §. 68. Porro pro *cur,* quod ab Aldinis Mur. Stat. Scal. receptum, in Ed. Rom. et Lips. aliisque vett. edd., ut et in Guelf. 1. 2. 4., est *ut:* in Corvin. autem: *queis.* Tum in Vicent. *forem,* a qua totum sequens distichon abest. H. II. Vossius, ea secutus, quae ipse ad I, 1, 21. praecepit, 11. 12. 13. dedit *tum,* idque in pluribus apogr. esse testatur. Ego ter reposui *tunc* et secundum notam ad eundem locum factam et ex codicum auctoritate. Paris. quidem ter illud exhibet; et Ald. 2. Mur. cum Stat. Apographorum pars *tunc,* pars *nunc* praebet. Particulas autem *nunc* — *tunc* sibi oppositas esse, docet etiam Tibull. I, 9, 29 — 31. et Iuven. VII, 94 — 96. *Quis nunc erit aut Proculeius —? Tunc par ingenio pretium, tunc utile multis.* — Goerenzius, ad lectionem *nunc* — *nunc* proclivis, notat: „*didicit,* ἔμαθεν, est h. l. *scit, tenet,* sc. a me edocta, et exercitatione confirmata. Ita optime sibi opponuntur *nunc didicit* — *tunc dedi.*" Et sane sententiae eius suffragantur libri Zwic. 1. 2. Guarn. lib. Scheff. cum Venet. At contra eam rationes Heynii satis valent. — Hamb. et Corv. *nunc* — *tum.* Goth. *tunc* — *tum.* — Pro *cur,* quod firmat Monac. et Guarn., dat Hamb. *queis,* Ask. *qua,* in marg. *ut;* cetera apogr. (Goth.) cum Zwic. 1. 2. Paris. lib. Scheff. *ut.* — Goth. *fertere* (a. m.) pro *vertere.* Venet. *forem* pro *fores.* W.

13. *Tum succos h.*] Etiam hic Rom. et Lips. cum aliis, Guelf. 2. a pr. m. 3. 4. *Tunc,* quod maiorem vim orationi conciliat. Novatum in Scaligerana *tum.* H. quod est in Corv. Hamb. Guarn. At Zwic. 1. 2. Goth. Venet.

tunc.

tunc. — Parif. Guarn. Zwic. 1. 2. Hamb. Goth. *queis*, quod cum Heynio propagavit H. Voffius. Reduxi *quis*, fcripturam Ald. 1. 2. Mur. et Stat. — Corv. *abeffet* pro *abiret.* — Forcellini fub v. *Endiadys* primo loco ponit verba Tibulli *fuccos herbasque* h. e. fuccos herbarum. W.

16. *peccet ut illa minus*] Servavi hanc lectionem, quia non multum referebat, utro modo legeretur, quanquam pro vera non habeo. Verius eft, quod in omnibus legitur: *peccet ut illa nihil*, nifi quod Venetae: *peccet ut ipfa nihil* habent. Broukh. in duobus Italis invenerat *minus*, quod probabat, quia ita etiam Ovid. in illo loco II. Trift. 458. Mihi vero ex hoc ipfo ifta lectio in duos illos libros veniffe videtur. H. Heynii iudicium amplexus H. Voffius repofuit *nihil;* quem fequor. Nam *nihil* habent praeter codices etiam Corv. Venet. Ald. 1. 2. Mur. Scal. Stat. omnesque editiones ante Broukhufium, qui primus, quod fciam, dedit *minus*, quod eft in Voff. 4. et Guarn.; vid. etiam Stat. Broukhufius, ut lectionem *nihil* praeter Albii mentem iudicaret, eo, puto, motus eft, quod exiftimabat, Tibullum ftultum fuiffe, fi, dummodo rivales fructu Deliae intercluderet, ipfe ea carere voluiffet, neque vim zelotypiae Albianae animo capiebat. W.

17. 18. *neu iuvenes celebret*] Reg. cum aliis, *ne.* mox *laxo* — *finu*, vett. edd. eft lectio; quod male mutarunt Aldinae et Stat. in *laffo*, ut habent Parif. et Guarn. cum tribus apographis; unum apogr. *laffu;* in Thuan. *lapfo;* utrumque vitiofe, fed erratum ex more. (Cf. infr. 40. et I, 9. 55. W.) Apud Rutil. I, 371. recte contra libros receptum:

Laxatum cohibet vicina Faleria curfum.

Vulgatam, quam in noftro reftituit Muretus, tuetur Ovid. Epift. 16, 247.

Prodita funt, memini, tunica tua pectora laxa.

et in Faft. IV, 436.

Haec gremium, laxos degravat illa finus.

ubi Neapolis item ex aliis laudat *lapfos.* H. Apogr. duo praebent *non*, unum *heu*, Voff. unus *ne*, aberrationes notas, vid. Obff. ad I, 2, 37. At H. Voffius intulit *ne iuvenes.* Nam praecepto generali ea, quibus illud figillatim declararetur, per particulam *neu* annecti non poffe. Quae obfervatio ut vera, ita falfo ad hunc locum translata eft. Nam

Digitized by Google

Nam praecepti, quod 15. 16. de uxore custodienda datum erat coniugi, partes sigillatim 17 — 22. exsequuturo Albio non opus erat vinculo ad orationem horum versuum cum superioribus copulandam. Atque, qua ratione H. Vossius illa, quae versus 15. 16. excipiunt, per verba *caveto, ne,* eadem ipse per verba *caveto, neu* adiungo; utque constructio continuaretur: *caveto, neu celebret, neve cubet, neu decipiat,* punctum post *sinu* sustuli. Animadvertant vero Latinitatis studiosi, Latinos post notionem *prohibere* vel *vitare* vel *deprecari* particulas *neu — neu — neu* ita posuisse, ut sententiae singulae accurate distinguerentur. Liv. 25, 38. *Scipiones me — excitant saepe somno,* (scil. precantes) *neu se neu invictos per octo annos in his terris milites suos, commilitones vestros, neu rempublicam patiar inultam.* Virgil. Ge. II, 298 — 302. *Neve tibi ad solem vergant vineta cadentem; Neve inter vites corulum sere; neve flagella Summa pete — neu ferro laede retuso Semina; neve oleae silvestris insere truncos.* Add. Ge. IV, 47 — 50. Aen. IX, 42. Horat. Ep. II, 3, 189. Ovid. Met. II, 138. 139. et Grati. Cyneg. 122. cf. Obss. ad I, 2, 37. 38. Ex quo apparet, Latinos res, si factae non erant, per voculas *neque — neque,* sin vetabant, per voculas *neu — neu* disiunxisse. Neque hoc non cohaeret cum usu vocularum *seu — seu.* — Quartum *neu* Tibullus cum *que — ne* mutavit; quas particulas pro *neu* alibi usurpatas vidi, ut Aen. III, 159. 160. *Tu moenia magnis Magna para, longumque fugae ne linque laborem.* et Aen. VI, 465. *Siste gradum, teque adspectu ne subtrahe nostro.* Similis variatio exstat apud Horatium Sat. II, 2, 82 — 86.

Hic tamen ad melius poterit transcurrere quondam,
Sive diem festum rediens adduxerit annus,
Seu recreare volet tenuatum corpus, ubique
Accedent anni, et tractari mollius aetas
Imbecilla volet.

ubi cum pro tertio *sive* positum sit *et ubi,* et tertia sententia similiter, ut quarta apud Tibullum, duo comprehendat, vereor ut coniectura Bentleii *ubive* p. 287. proposita multos nactura sit approbatores. Idem Bentleius loci Horatiani Ep. II, 3, 182 sqq. *non tamen intus Digna geri promes in scenam, multaque tolles Ex oculis, quae mox narret facundia praesens: Ne pueros coram populo Medea trucidet; Aut humana palam coquat exta nefarius Atreus* etc., cum eo congruentis, quod paulo ante notatum est: ubi prae-

cepti

Digitized by Google

cepti generalis propositi partes sigillatim subiiciantur, non opus esse vinculo ad partes cum summa praecepti connectendas, rationem non perspexit, notans p. 425. „Tolles, inquit, ex oculis, *ne, ἵνα μή*, coram populo nefaria illa et atrocia et incredibilia ostendantur." Mitto cetera. Nam per logicen fieri nequit, ut *ne* pendeat a verbo *tolles;* sed Horatius inde a verbis *Ne pueros* id, quod posuerat, exemplis declarat. — In Tibullo H. Voss. ex Hamb. hunc posuit verborum ordinem: *multo celebret,* repugnantem iis, quae ad v. 9. notata sunt, et ceterorum codicum auctoritati. — Goth. *vivens* pro *iuvenes*, apogr. duo *iuvenis.* — 19. Hamb. *heu* pro *neu.* — 20. Goth. *detrahat* pro *Ne trahat*, Hamb. (a. m.) *mense* pro *mensae.* Librum Scaligeri *ut* pro *in* praebere Broukhusius nescio unde acceperit; id vero novissimum editorem movit, ut de coniectura *ut mensae* scribendum censeret, scilicet ut oratio vulgaris fieret. W.

20. *detrahat* Guelf. 1. — *ducat in orbe notas*] Ovid. Trist. II, v. 454. *notam.*

21. *Exibit quam saepe, time, seu visere d.* etc.] *quum* Corvin., et sic male Statius corrigebat. Admonitio istis temporibus valde utilis. v. Propert. II, 15, 20. Iuven. VI, 489. Lucian. de Amor. c. 42. ubi verba: πᾶς θεατὴς ἐπιτρίβων, corrupta esse omnes clamant; fortasse leg. πᾶς θεὸς θεατὴς ἐπιτρίβων. Et Lucilius iam ab aliis laudatus:

Aut cum iter est aliquo et caussam commenta viai —
Aut apud aurificem, ad matrem, cognatam ad amicam.
Aut operatum aliquo in celebri cum aequalibus fano.

H. Apogr. Voss. *exhibuit* (Guarn.) — *neu* (Goth.) — *viscere* (Hamb.) — *decet.* Goth. *adeundo* (a. m.). — *visere sacra* notat ire ad visendum, vel ire, ut intersit sacris. In Orat. pro dom. c. 40. *Quid tibi necesse fuit — sacrificium, quod alienae domi fieret, invisere?* — Exemplis, quibus in commentario notionem particulae *seu* illustravi, addere liceat Pers. I, 67. ubi *sive* pro *vel si* usurpatur:

Sive opus in mores, in luxum et prandia regum
Dicere, res grandes nostro dat Musa poetae.

Qui locus nulla eget emendatione. Populi iudicium hoc erat: Vel si vitam communem describit vel describendi impositum ei est officium, grandis est vates. *et prandia* est vera lectio. Nam prandia regum, h. e. nobilium et divitum,

Digitized by Google

tum, ad luxum pertinent. Ubi penes rationem eſt disceptare, codicum numero et auctoritate fruſtra certaveris. W.

23. *illam ſequar unus ad aras*] Scaliger repoſuerat *ad aram,* quod una tantum fuiſſet, in eius conſulis domo ſita, cuius eo menſe faſces eſſent. Sed cum in hoc operto non niſi primariae feminae adfuiſſe videantur, non vero libertinae, qualis Delia erat, cumque, niſi ſemel, iſtud ſacrum in anno non fieret, Broukh. recte revocavit *aras,* ut intelligantur publica Bonae Deae templa, ad quae quotidie adibat promiſcua feminarum multitudo. Duas autem fuiſſe eius aedes Romae, idem docte oſtendit. H. Apogr., neſcio quae, *credis — nunc — finiviſſe.* Codices fere omnes et editiones *Tunc.* Editio Statii *tum,* quod H. Voſſius amplexus eſt. — Goerenzius, cohaerentiam ſententiarum reſtituendam eſſe arbitratus, abſonumque iudicans argumentum, quo, a ſuo commodo deſumto, amator maritum permovere ſtuderet, corrigit 24. *Tunc tibi non* etc. hoc ſenſu: tunc non eſt, quod timeas, cum oculis modo domina frui liceat. Quae ſententia obſcure enuntiata, vereor, ut verbis Tibulli conveniat, quorum integritas manum emendatricem non deſiderat. W.

25. *ſignumve*] Broukh. ex uno, et ſic Ovid. II. Triſt. 451.; vulgo *ſignumque.* Tum *eius* obſervandum, quod, ut nimis tenue et exile, in elegis ferebat, in Oda vero reiiciebat Bentlei. ad Horat. III, 11, 18. Laudavit quidem plura loca Burm. ad Ovid. Met. VIII, 16., quibus adiice Grat. Cyneg. 224. Nec tamen efficere potuit, ut h. l. minus ieiuna fieret oratio vocula *eius,* quam facile evitare poterat poëta, v. c. *gemmam digiti ſignumve.* Naſo Triſt. II. l. c. *gemmam dominae.* mox Reg. *manu;* et v. 31. *nec me nunc d.* H. *Signumve* ſeptem apogr. firmant et Guarn. cum Zwic. 1. 2. *ſignumque* Pariſ. Hamb. Goth. Venet. — 26. Zwic. 1. *manu.* — 27. apogr. unum *vino* pro *mero.* Hamb. *aſt,* ſuo more, ubi vel metrum obſtat. — 30. *feret* apogr. duo. cf. Obſſ. ad III, 1, 19. De poſitura verborum *contra deos* vid. Obſſ. ad I, 7, 56. — 31. *nec me nunc* Voſſ. unus et Bern. W.

32. *Inſtabat t.*] hinc, ut alia huius Elegiae, efficti verſus 459. 460. ap. Ovid. II. Triſt., quos tamen ab aliena manu acceſſiſſe exiſtimo; male enim cum ceteris cohaerent. H. Tu vide de iis diſputata ad I, 5, 69. — Ad Tibullum hic notandum eſt, interpoſita *nec me — pudebit* conſtructio-

ctionem *Ille ego sum — cui* non turbare; neque Horatium Od. II, 4, 21 — 24. hoc structurae genus repudiasse:

Brachia et voltum teretesque suras
Integer laudo — fuge suspicari —
Cuius octavum trepidavit aetas
Claudere lustrum.

aut Graecos. Soph. Ai. 421.

Οὐκ ἔτ' ἄνδρα μή
Τόνδ' ἴδητ', ἔπος
Ἐξερῶ μέγ', οἷον οὔ κ. τ. λ.

Metus est, ne non amplius virum hunc conspiciatis, magnifica verba eloquar, qualem non etc. — Ceterum versus 32. e Goth. (a. m.) exulat. W.

33. Ante hunc versum inserti sunt a Scaligero versus sex novissimi ex superiore Elegia: *Non frustra quidam iam* etc. Disputatum est de hac translatione copiose ad e. l. Nunc vero etiam illud monendum, vix alium tam parum commodum locum illis reperiri potuisse. Exponit poëta Deliae marito ea, quae facta erant, fraudes superiorum temporum, quibus excitaret eum et asperaret in moechum, quicum tum consuescebat Delia:

Ille ego sum, nec me iam dicere vera pigebit,
Instabat tota cui tua nocte canis.

Quam male nunc subiicitur!

Non frustra quidam iam nunc in limine perstat
Sedulus, ac crebro prospicit ac refugit.

etc. inprimis illa: *utere quaeso, Dum licet.*

34. *Servare, ah fr.*] Reduxi hoc, quod male in priore editione eliseram, Vulpium sequutus, qui Scaligero nimium obtemperaverat. Ab hoc enim extrusum *ah,* quoniam ex eius codice, ut ex aliis, exciderat. Atqui id facile fieri potuit, praesertim cum scribi fere soleat *a.* Et versus parum numerosus est, eo sublato. Habent denique *a* vel *ah* codd. et edd. fere omnes; alii, ut Guelf. 1. 4., *ac* vel *heu.* Guelf. 3. *et.* Cum Scaligero tamen Regius faciebat. II. Omittunt *ah* Paris. Hamb. apogr. nonnulla et Stat. — In Monac. *et.* — Burmannus ad Anthol. Lat. T. I. p. 610. Broukhusio obtemperandum fuisse monuerat. Ad codicum enim auctoritatem accedit, quod Latini finalem brevem ante *fr* et *bl* haud crebro producunt. Ald. 1. 2. Scal.

Stat.

Stat. Corv. post *servare* distinguunt. Voss. 2. *tenear* et 5. *quid opus est tenere tibi coniuge.* W.

35. *absentes alios suspirat amores*] Broukh. maluit: *absentis*, ut genitivus esset. Sed etiamsi sic scriberem, nollem ita accipere, quia durum est: *amores alios absentis suspirat*, elegantia autem poëtis sollennis est *amores absentes* dicere pro amatore absente. *amores suspirare* est desiderare absentem amantem. Inf. IV, 5, 11.

Quod si forte alios iam nunc suspirat amores.

Sic Galli *soupirer*. In usu illustrando multus est Broukhusius, qui, ut aliquid efficeret, in hunc saltem modum notata dispescere debebat: vulgari loquendi modo *suspirare* dicimur *aliqua re*, vel, *propter aliquam rem*. Adeoque recte Lucret. IV, 1185.

Nec mulier semper ficto suspirat amore.

Ut vero tot alia similia in actionem deflexa sunt a poëtis, v. c. *sonare cantus, olere myrrham*, sic dici coepit: *suspirare amorem*. Mox paullo doctius deflexum est in eum sensum, ut sit, *suspirando desiderare*, ut in illo Iuven. XI, 152.

Suspirat longo non visam tempore matrem.

H. Aliam, neque felicem, viam constructionis explicandae est ingressus Astius ad Catull. 64, 98. Anth. Lat. p. 158., qui praepositionem *in* omissam esse statuit. — Pro *sim. sub.* Hamb. *subito fingit*. W.

37. *At mihi*] Guelf. 2. *Hanc mihi*. H. Monac. *Et mihi*, marg. Bern. *ut mihi*. Frequens est verborum *at* — *et* — *ut* permutatio, cf. ad I, 9, 48.; hic Paris. Zwic. 1. 2. Hamb. Goth. ceteraque apogr. praeter Monac. cum Ald. 1. 2. Mur. Stat. Scal. et Venet. *at* tuentur. — Stat. *servandum*. Vulgo post *pedum* puncto distinctum vidi; quam interpunctionem mutavi, cum verba *Tunc procul absitis* ad priora *At mihi* — *credas* referenda esse appareat; atque *tunc* significet: *si mihi illam servandam credideris*. Verba autem *non saeva* — *pedum*, pro adiectis habenda hoc sensu: *in qua re servi conditionem libenter subibo*, qua fide, quoque effectu officium suum marito praestiturus sit, ostendunt. Sententiam *At* — *credas* optata notare, ita ut sequentia *Tunc procul* etc. protasin inde accipiant, ad I, 10, 11. docui. Cave igitur particulam *si* ante *credas* intelligendam putes. Diversus est locus 53. *attigeris*, ubi certe

si

Digitized by Google

ſi intelligi poteſt. Nam ad hunc poſteriorem locum illuſtrandum monere iuvat, ut Theodiſcam linguam, ita Latinam eam ſententiarum conditionalium iuncturam inveniſſe, ut particula *ſi*, ſalvo ſenſu, abeſſe poſſit, quamquam poetis crebrius, in primis Horatio in Satiris et Iuvenali, quam pedeſtribus ſcriptoribus uſurpatam. Hor. Sat. II, 6, 39.

Dixeris, experiar, ſi vis, potes, addit, et inſtat.

cuius conſtructionis exempla permulta congeſſit Bentleius ad Sat. II, 6, 48. p. 326. quibus adde Iuven. III, 78.

Graeculus eſuriens in coelum, iuſſeris, ibit.

et III, 193 — 6.

Nos urbem colimus, tenui tibicine fultam
Magna parte ſui. Nam ſic labentibus obſtat
Villicus; et veteris rimae contexit hiatum,
Securos pendente iubet dormire ruina.

ubi neque Ruperti verum vidit, clamans: „Oratio ſcabra eſt: *obſtat* — *et contexit* — *iubet*. Fluet, ſi reſcripſeris *iubens*," neque Heinecke, in Animadv. p. 73. e libris *cum texit* recipiendum eſſe cenſens. Omnia conſtant, modo *ſic* explices: tam negligenter et oſcitanter — quae notio prioribus ſubeſt, cf. XIV, 92., — et *contexit* pro vulgari *ſi contexit* poſitum eſſe ſtatuas. E pedeſtribus unum apponam Livii locum XXI, 44. *Inde ceſſero, in Africam tranſcendes.* Quae omnia contemplans, H. Voſſio aſſentiri non poſſum, qui in hac ſententiarum coniunctione protaſin interrogative pronuntiatam eſſe cenſet ad Virg. Ge. II, 519. *Venit hiems? teritur Sicyonia bacca trapetis.* W.

38. *detrecto*] Broukh. ex una Ed. Reg. Lep. archaiſmum captabat: *detracto*. H. Formam *detracto*, quam textui intulit Broukh., praebet Pariſ. cum Voſſ. 3., et 4. a manu ſec. W.

39. *quisquis colis a.*] ita e ratione ſermonis Broukh. recepit; recte. Ubique *colit*. H. Lectionem *colis*, quam olim Guyetus et Heinſius probaverunt, nuper Huſchkius ad I, 3, 21. p. 36., firmant libri Voſſ. 4. Zwic. 1. 2. et Guarn. Et permutationis ſecundae et tertiae perſonae exempla non rara. Vid. ad I, 2, 35. et infr. 53. Add. I, 8, 55. De ſono denique adeas Obſſ. ad I, 3, 21. — At H. Voſſius de coniectura dedit *Tum: Procul hinc abſit, quisquis colit arte capillos*, et ſono verborum *abſitis, quisquis* offenſus,

Digitized by Google

fenfus, et ianitori nocturno ratus, fi quid ante fores moveretur, clamanti, tertiam melius convenire perfonam. Fingit enim ille, poft *Tum* fupplendum effe *clamo*, quatuorque verfus 39 — 42. effe verba, quibus ipfe ianitor aliquando, ftrepitu audito, ufurus fit. Quam interpretationem neque verfus 39. 40. poftulant, et 41. 42. refpuunt. Non ianitoris fibi onus depofcit, fed cuftodis, neque aliud quid pollicetur, nifi hoc: fi Deliam fibi fervandam credidiffet, fe curaturum effe, ne quis foribus adrepere (39. 40.), aut in via Deliam tentare auderet (41. 42.). Itaque verba *Tunc procul abfitis* notant: Tunc faciam, ut procul abfitis. Cumque duae fint fententiae, quibus fenfa 39 — 42. elocutus eft Albius, perfonarum *abfitis*, *quisquis colis — et quisquis occurret, ftet*, neminem morabitur diverfitas. Conf. I, 1, 15 — 18. in votis *Flava Ceres tibi fit — et ponatur Priapus.* Ad conftructionem verborum *abfitis, quisquis colis* compares Catull. XXXI, 14. *Ridete, quidquid eft domi cachinnorum.* *Tum* ex Voff. 2. et libro Angl. Heinfii repofuit H. Voffius. Hamb. *collit* (a. m.). W.

40. *Effluit effufo cui toga laxa finu*] Regius, Ed. Rom. cum aliis *et fluit*, ut faepe in libris et variatur et peccatur. Sic apud Ovid. II. Met. 144. *effulget* unus, ubi reliqui *et fulget.* (Apud Virg. Ge. II, 352. in libris verba *effufus* atque *et fufus* permutantur. W.) Simplex *fluere* in hac re ufitatius. Sed v. Gronov. II. Obff. c. 7. Hoc tamen loco copula fuaviorem verfum reddit: *Et fluit e.* Albinov. II, 26. tales finus *ventofos* vocat. Pro *laxa* male Aldinae Mur. et Stat. invexerant *lapfa*, quod rurfus Scaliger eiecit. In libb. etiam *laffa.* v. ad v. 18. H. *Et fluit*, quod Heynius praetulit, et H. Voffius recepit, dare non dubitavi. Notio enim verbi *effluit* ab hoc loco aliena eft; quod fenfiffe videtur Statius, qui haec notavit: „In veteri libro fuiffe dicunt *Et fluit. Fluere veftem* dixit, ut Catullus (64, 68.) *fluitantis amictus*, et Tacitus (Germ. c. 17.) *fluitantem veftem* et Virg. (Aen. I, 320.) *finus fluentes.*" Nec Claudianum, non optimae Latinitatis auctorem, moror, qui de IV. conful. Honorii canens dixit 208. *Simili chlamys effluit auro;* quamquam Broukhufius eo loco nititur, atque Gronovius l. l. p. 264. ad Claudianum explicandum Tibulli attulit verfum. Nec codicum auctoritate deftituta eft lectio, quam Albio reddidi, quippe quae fit in apogr. quinque (Hamb.) et Corv. — Accedit quod, me iudice, afyndeton duo hominum elegantium genera notaret, finguli autem

Digitized by Google

autem corruptores et capillis et toga insignes fingendi sunt. Duae vero sententiae per *qui et qui* vinctae ad unum referri possunt; vid. not. ad III, 2, 4. — Ceterum *fluens vestis* contraria est adstrictae, quod Tacitus docet Germ. c. 17. *Locupletissimi veste distinguuntur — non fluitante — sed stricta et singulos artus exprimente.* Gronovius l. l. „proprium hoc verbum (*effluere*) vestitus laxi, qui ad ornatum diducitur.“ Add. Heyn. ad Tib. I, 7, 46. Paris. *lassa. laxa* praetulit et Statius. W.

42. *Stet procul, atque alia stet procul ante via*] Ex aliquot libris, quibus adde Guelf. 2., versum ita concinnavit Broukh., parum concinne, me quidem iudice. In Libris et Edd. est *aut alia;* fortasse leg. ex usu et genio poëtarum:

Stet procul ante, alia stet procul ante via.

et sic iam Statium coniecisse nunc reperio. (Hanc coniecturam Heynii, et Statii, qui alia praeterea coniectavit, recepit H. Vossius, quem secutus sum, quamquam ne sic quidem persanatum versum iudicabam. Mitscherlichius in Tent. crit. p. 10. haec notavit: „Verba *aut alia stet procul ante via,* pro emblemate miselli versificatoris habenda esse, unumquodque eius verbum arguit.“ *Procul* cum vi repetitum II, 1, 82., et apud Iuvenal. XIV, 44 — 46.

Nil dictu foedum visuque haec limina tangat,
Intra quae puer est: procul hinc, procul inde puellae
Lenonum et cantus pernoctantis parasiti.

ubi e codicibus duobus Paris. leg. *Procul hinc, procul ite puellae.* Nam verba *hinc — inde* significant *ab hac* et *ab illa parte*, vid. ibid. 12. 13. *Barbatos licet admoveas mille inde magistros, Hinc totidem.* — *Stet procul* est faciam, ut stet procul, custodiae, puta, diligentia. Si hoc, de tempore nocturno cogitari non potest, neque hilum admonet oratio Tibulli. Verba *ne possit crimen habere* ad Deliam pertinent, hoc sensu: ne in suspiciones minimas venire possit de alio cupiendo. *Crimina* apud Ovid. XIX, 112. sunt criminationes, laesam esse fidem. Add. Tibull. IV, 14, 3. Voss. libri tres *atque*, ceteri omnes *aut.* W.) In longiori versu mollior in aliis iunctura: *ne crimen possit habere.* (Hunc ordinem verborum et Statius praefert, cui recte repugnat H. Vossius. Conf. I, 5, 13. *ne possent saeva nocere.* Maxima apogr. pars (Hamb.) tuetur posituram receptam cum Paris. Guarn. et Corv. At Zwic. 2. *crimen possit;*

Digitized by Google

possit; et Zwic. 1. cum Venet. *crimen posset*, perperam. *posset* etiam unum apogr. — Duo apogr. (Goth.) *circum possit.* W.) mox v. 44. in Regio vitiose *sinu.*

43. *ipse deus*] Quod contra Vulpium, qui ad *Bellonam* retulit verba *ipse deus*, nuperrimus monuit editor, scribendum tum fuisse *ipsa deus*, verum non videtur. Nusquam enim, quod sciam, vocabulum *deus* ita posuerunt Latini, ut pro vero feminino habitum appositioni feminini generis adiungerent; sed ita aliquoties, ut *deus* notaret numen; unde *deam* etiam illo significari non mirum est, ut apud Virg. Aen. II, 632. Aeneas *ducente deo* dicit, quamquam Venerem illud, quod enarrat, praestitisse officium bene scit. Certe scriptoribus aetatis aureae usum, qualem ille ponit, alienum iudico. W.

46. *non amens v. l. timet*] Ita iam emendatum in Ald. sec. et hinc vulgata lectio facta, quam firmavit Broukh. e melioribus libris, in quibus Guelf 3.; in aliis fere: *non et amans* vel *non et amens.* Nempe ferre non poterant sagaces homines, post *nec* in altero membro esse *non;* hinc inferebant copulam; alius, ut metrum ne laederetur, scribebat *amans.* H. Pentametrum apogr. duo, Corv. Mur. et Statius, uti Heynius, exhibent. — Guarn. Paris. Zwic. 2. et Scal., qui Ald. 1. sequitur, et Venet. dant *non et amans;* apogr. novem, pars *non et amens* (et Zwic. 1. cum Venet.), pars *non et amans* (Hamb. Goth.). Haud scio an *nec* — *non* pro *nec* — *nec* vel *non* — *non* posuerit Tibullus. Graeci certe similiter particulas *οὔτε* — *οὐ* et *μήτε* — *μὴ* coniunxerunt. Herodot. VIII, 98. *τοὺς οὔτε νιφετὸς, οὐκ ὄμβρος, οὐ καῦμα, οὐ νὺξ ἐέργει κ. τ. λ.* Anacr. 17, 7. *Ποίει δ' ἐμοὶ κατ' αὐτὸ Μήτ' ἄστρα, μήθ' ἅμαξαν, Μὴ στυγνὸν Ὠρίωνα.* Vid. magnam exemplorum copiam a Schaefero ad L. Bos. p. 229. congestam. Erunt tamen, qui cum H. Vossio *nec* pro *ne — quidem* dictum esse malint. Iuven. II, 152. *nec pueri credunt.* conf. Not. ad I, 6, 69 — Exemplis, quibus *verbera torta* illustravi, add. Soph. Antig. *πλεκταὶ ἀρτάναι* et Oed. R. 1264. *πλεκταὶ ἐώραι.* — In hexametro Ask. *tibi — victa* pro *ubi — motu.* Paris. et Goth. (a. m.) *mota.* Ut hic *Bellonae motu,* ita apud Cicer. de Divin. II, 30. *Iovis pulsu* dictum est. W.

47. *suos caedit violenta lacertos*] Ita emendatum in Ald. sec.; at in pr. *violata,* quod et in aliis vett. edd. et codd. erat, ut contra factum inf. IV, 1, 76. *violenta* h. l. est saeva, trux. v. IV, 2, 3. H. Guarn. *cecidit* — *violata.* Hamb. (a. m.) *bibenne* — *cedit.* Zwic. 1. 2. Paris. cum Venet. *violata.*

lata. In apogr. *cedit violata*, etiam *viduata.* Notes *bipenne* pro *bipenni.* A Goth. abest versus (a. m.). W.

48. *Sanguineque effuso spargit inulta Deam*] quorsum *inulta?* Vulpius verbum ita interpretatur, ut dicat, neminem fuisse, qui vulnera illa ulcisceretur. Ita vero friget illud vocabulum. In Ed. Rom. *Sanguine et e. s. inepta D.*, et sic etiam habebat liber Commelini; sed hoc pro reliquo carmine nimis tenue. Enimvero vide notam ad h. v. *Sanguine et* est etiam in Guelf. 1. 2. 4. H. Paris. *sanguine et* —. Zwic. 1. et in apogr. *multa* pro *inulta.* W.

49. *praefixa*] Corvin. *perfixa.* H. Et Zwic. 2. Ad constructionem illustrandam facit locus Val. Fl. I, 837. *galeis praefixa domus.* — v. 50. Apogr. quinque cum Guarn. et Zwic. 2. *movet* pro *monet.* — 52. Venet. et Zwic. 1. *decidisse* pro *didicisse.* — Goth. (a. m.) *nec* pro *ne.* W.

53. *Attigeris*] Broukh. e melioribus, ut iam coniecerant Auratus, Fruter., Dousa. Vulgo: *Attigerit.* mox Ed. Lips. cum quibusdam: *ut hinc v.* nempe ex ara. H. *Attigeris* tuentur Monac. Bern. Voss. 5., ceteri libri cum Venet. *attigerit.* Praeterea Hamb. *libenter* pro *labentur*; apogr. *et hic ventus*, etiam *deripereque* (Goth.); Venet. *hinc* pro *hic.* Ceterum imprecantes a rebus, quae forte tractantur vel fiunt, verba transferre solent, ut Il. III, 299. Soph. Ai. 1177 — 79., vel ob id actionem aliquam transigere, ut inde translationes verborum petant, et imprecationi vim addant. cf. Liv. 21, 45. — Cod. Voss. 3. versus 53 – 86. post 39. translatos habet. — 55. pro *et tibi* Voss. 3. *et mihi*, — Goth. *me* pro *mea.* W.

56. *sit, precor, illa levis*] Contra interpretationem Scaligeri Broukhusiique, quos Heynius in Notis sequutus est, disputat H. Vossius, monens, neque *levis* pro vaniloquus dictum esse, neque futurum tempus, quod coniunctivo praesentis *sit* significetur, aptum esse. Etenim si quis mentiatur, eo tempore, quo loquatur, mendacium dicere, non quum taceat. Itaque Tibullo, si sensum, quem viri nominati apponerent, reddere voluisset, dicendum fuisse, vel *illa levis fuerit*, vel melius, *vana, precor, fuerit.* Neque Vulpium certam sequi bonamque rationem, qui notarit: „velim sacerdotem illam Bellonae *levem* esse, nimirum vel minus severam, vel minus constantem, ut id non curet efficere, quod minata est.“ Nam, si dea rem non perfecisset, ipsam *facilem* appellandam fuisse, non *levem*, nedum eius sacerdotem.

Quae

Digitized by Google

Quae ut recte expoſita ſunt, ita improbanda coniectura, quam ille recepit: *ulla levis* ſcil. poena, h. e. ulla e levium poenarum numero. Nam vereor, ne illa Voſſii verborum compoſitio: *ſit tibi ulla levis poena* e lingua Teutonica originem ducat, non e Latinorum ſermone, qui dicunt *levis aliqua poena.* Certe exempla laudata Iuven. XIII, 209. Val. Fl. IV, 582. Quinct. Declam. V. p. 66. nil probant. Ceterum *ille* et *ullus* permutantur. vid. I, 4, 36. et Horat. Epiſt. I, 18, 37. — Quid reſtat? Aut ut ſtatuamus, Tibullum, *illa* ad *poenas* referentem, ſoloecismum feciſſe, quali Bentleius coniectura ſua liberare voluit Horatium Sat. I, 1, 63., ubi verba *illi* — *miſerum* prioribus *bona pars hominum* non accurate conveniunt. — A ſingulari ad pluralem optimi Graecorum ſcriptorum transierunt, ut Soph Philoct. 446. *οὐδέπω κακὸν οὐκ ἀπώλετο, Ἀλλ' εὖ περιστέλλουσιν αὐτὰ δαίμονες.* Add. ibid. 305. 307. — Aut ſupereſt, ut verba *illa ſit levis* explicemus: fiat, ut illa ſacerdos levis ſit, h. e. fidem et auctoritatem amittat; hoc vero fiebat, ſi Delia, ubi peccaverat, punita non erat. Itaque verbis ſenſus ineſt: *nulla te, Delia, ſequatur poena. Levem* autem dici, qui fide careat, conſtat, nec de explicatione: fiat ut levis ſit, dubitabis, modo memineris, verba El. 1, 49. *ſit dives iure* ſignificare: fiat, ut dives ſit, divitias ſibi comparet. Hanc poſteriorem rationem nunc praefero. Addam denique ſententiam Burmanni Sec., qui in Anthol. Lat. T. I. p 612. a Brouckhuſio diſſentiens Tibulli locum ita interpretatur: „precatur poeta, ut antiſtita Bellonae, quae poenas Deliae indixerat, ſi peccaret, *levis* ſeu vaniloqua eſſet, ſi, eiecto rivali, admitteretur, uſus beneficio lenae adducentis." Hunc ſenſum poſtulare ſequentia 59 — 62.; ex iis enim patere, *admittere* hic pro peccare dici non poſſe, ſed pro *admittere amantem,* ſeu recipere. Sed huius explicationi verſus 57. 58. ſatis repugnant. — Corv. *admittat.* W.

58. *me movet*] al. *monet.* male. H. Ald. 1. 2. Stat Scal. et apogr. nonnulla (Goth.) *monet.* Muretus recte Tibullo reddidit *movet,* et reddendum eſſe monuit Statius, idque firmant Pariſ. Zwic. 1. 2. Hamb. Guarn. cum Venet. In apogr. quibusdam *te prope* — *parcer propter* — *parcor* (Hamb.) — *ad iras.* W.

59. *Haec mihi te adducit*] Sic pars codd., etiam Guelf. 2. 3. Bene quidem *adduci* de lenonia perductione diceretur, neque illud inſolens olim, puellas ad iuvenes venire; v. inf. I, 8, 65.; ſequentes tamen verſus 61. 62., ubi anus

venientem excepiſſe ad fores dicitur, eum ſenſum non admittunt. Fortaſſe malis: *Haec tibi me adducit.* Sed res ita tenenda: anus eum ad fores praeſtolatur, et, ubi venit, puellam e cubiculo furtim ad eum adducit. Lectio vero haec, in Aldina ſec. primum illata, eſt illa quidem in multis et bonis libris, etiam in Regio et Corvin., ſed non in omnibus. Alii habent: *Haec mihi te adiungit,* et permulti cum Guelf. 1. 4. *Haec me deducit,* et ita repoſuerat Broukh., idque lectum in antiquis edd. etiam Ald. pr. Quam lectionem ſi teneas, neque ea aliter interpretanda eſt, quam eum ab anu, quae ad fores ſedebat, ad cubiculum dominae perduci. Ceterum v. 60. Regius *moras* pro *manus,* et v. 62. *ſtrepitum* habet. H. H. Voſſius, veſtigia codicis Laudi, *haec mihi te abducat*, et alius, *abduat*, ſecutus primum incidit in verbum *ſociat,* dein mavult *placat;* in textum vero recepit *Haec me deducit* h. e. in cubiculum Deliae, ut apud Ovid. Met. X, 462. dicitur; nam ſequentia hunc poſtulare ſenſum. Accedit auctoritas librorum Pariſ. Zwic. 1. 2. et Venet. Obſtant illi apogr. et Guarn. cum Mur. Stat. et Scal., qui exhibent *Haec mihi t. ad.* Adde quod in lectione Voſſio probata ordo rerum 59 — 62. diſplicet. Namque anus ſine dubio eum primum ad fores praeſtolabatur, tum ad Deliam deducebat. Praeterea pronominibus, *Haec — Haec,* repetitis, diverſa matris praedicari beneficia, ſignificatur. Denique amatorem *deduci* inſolitum eſt, quaſi anus illum arceſſiverit. Sed, ſi lectionem ab Heynio recte retentam ſequimur, anus et adducendo filiam ad Tibullum et intromittendo Tibullum in aedes Deliae bene de eo promeruit. Goth. *adiungit* pro *adducit;* et Hamb. *ad hunc*, atque *moltoque* (a. m.). — 61. apogr. unum *noctuque affixa,* aliud *nocturne effixa.* Par. *adfixa.* — 62. Voſſ. 1. *cognovit.* Hamb. *agnoſcit.* W.

63. *Vive diu mihi, dulcis anus*] Scaliger archaiſmum hic fuiſſe putabat *mi dulcis anus* pro *mea,* et ita refinxerat. Sane ita apud Ovidium Epiſt. 19, 17.

— — — teque, o mea ſola voluptas,
Plus quoque, quam reddi quod mihi poſſit, amo.

in prima editione et tribus Libris *mi ſola* legitur. Sed recte Broukh. *mihi* reduxit, quod conſtanter Libri ſervant. Quin et *mi,* ſi recipiatur, aliter accipi nolim quam pro *mihi.* Propert. I, 12, 19.

Mi neque amare aliam, neque ab hac diſcedere, fas eſt.

64. *pro-*

Digitized by Google

64. *proprios ego tecum, ſit modo fas, annos contribuiſſe velim*] Ita quidem omnes Libri et Edd.; dura tamen oratio; debebat ſaltem: *contribuiſſe velim tibi p. annos* h. de mea vita tibi largiri. Nam haec eſt ſollennis optandi forma. Itaque Broukh. coniecturam Nic. Heinſii (ad Ovid. Heroid. XIX, 17. propoſitam. W.) recepit: *conteruiſſe*, quae forma verbi ſupra fuit El. 4, 48. Et ſic Propert. I, 7, 9.

Hic mihi conteritur vitae modus.

cf. Cort. ad Sall. Catil. 4, 1.; ſed nec in hac lectione acquieſcit doctus Britannus (Iortin *Tracts* To. II. p. 451.) in Miſc. Obſſ. Vol. II. p. 242., et aliena eſt verbi vis ab h. l. Non enim Tibullus cum ea vivere optare poterat, ſed de ſua vita eius annos augere. Si autem hoc volebat, doctius dictum eſt, quod vulgo legitur. *contribuere* eſſet impendere et conſumere annos una cum altero. Ferenda itaque et notanda eſt illa ratio: *tecum contribuiſſe*, non mutanda. (Idem cenſui cum H. Voſſio. vid. Not. Et lubricum eſt, ſola analogia duce, inſolentem eiusmodi formam de coniectura inferre, qualis eſt *conteruiſſe*, cuius exemplum indubitatum ne Heinſius quidem proferre potuit. Nec moror, quod duo libri Voſſ. 2. 4. Heinſii coniecturam praebent. W.) Si tamen mutatur, admittenda Burmanni emendatio: *tibi, dulcis anus, proprios ego vitae, Sit modo fas, annos contribuiſſe velim.* (quam audacem, ſed egregiam coniecturam praeferendam cenſuerat Santenius B. C. p. 79. W.) Porro pro *ſit* Reg. et Guarn. *ſi*. v. ſup. ad II, 73. H. Ask. *Sit mihi;* Hamb. *ſed modo*, duo Voſſ. *ſi modo* cum Goth. (a. m.) et Guarn. — Mon. *Sive diu* pro *Vive diu.* — 65. In apogr. neſcio quibus vitia haec: *iratamque* et *propius ambo.* W.

66. *quidquid agat*] Broukh. e Libris. Alii cum Regio et Ed. Rom. et Lipſ. Guelf. 1. 2. 3. et Corv. *agit*, quod magis placet. H. Lectionem *agat* (quae in Guarn.) reliqui, quam Statius probaverat, et H. Voſſius retinuit. Coniunctivum enim, quo actiones temporis futuri ſignificantur, poſtulat ſenſus; nam promiſit Albius, ſe Deliae, ſi quid ſe offendiſſet, matris gratia condonaturum. Adverte etiam animum ad futurum *amabo.* Indicativus *agit*, quem dant apogr. ſex (H. et G.), Zwic. 1. 2., Pariſ. et Venet., ſolum praeſentis temporis, ubi Tibullus haec ſcripſit, comprehenderet momentum; neque ad hanc lectionem tuendam prodeſt v. 5. *Iam mihi tend.* etc. Ceterum cum peccatorum omnium licentiam Deliae ſe pentametri verbis dediſſe intelligeret Tibul-

Tibullus, dicta retractat et corrigit vota adiecto *Sit modo casta.* — Parif. *meus* pro *tuus.* W.

67. *quamvis non vitta — impediat crines, nec ſtola longa pedes.* De *ſtola* remiſi ad Broukhuſ., e quo tamen haud facile diſcas, quae ſtola fuerit; etſi rem nondum omnino expeditam eſſe video, fueritne eadem cum tunica, an diverſa. Nam tunicae iniectam videmus in ſignis matronarum aliam veſtem, cui ſuperinduitur *palla;* veſtis illa poteſt pro ſtola haberi. Licet tamen tenere alterum, ſtolam fuiſſe eandem cum tunica matronarum ad pedes demiſſa; eidem *inſtitam* ſubſutam, faſciam purpuream, quod Ferrarius docuit de re veſtiar. III, 17., quamquam nullam diſertam auctoritatem veteris ſcriptoris afferre potuit; nam ex Horat. I. Serm. 2, 29. et ex locis Ovidianis res in aperto non eſt. Pro *quamvis non* eſt *q. nec* in Guelf. 1. 4. H. Iuvenalis II, 124. ſtolam longam dicit *longos habitus.* Par. *victa* pro *vitta.* W.

69. *Et mihi ſint*] Reg. et alii et utraque Edd. cum aliis *ſunt* (Stat. notat: in omnibus fere libris *ſunt;* idem in apogr. nonnullis — Goth. — W.), et 70. *poſſum,* ut et alii apud Broukh. (et apogr. quaedam — Goth. — W.) cum Ald. utraque; in ſecunda etiam *ego* omiſſum. Muret. *ſint — poſſim, quin,* expulſo *ego.* H. Ald. 1. 2. *Sint — poſſim — putat — ducorque — proripiorque.* Mur. *Sint — poſſim — putor — ducorque — proripiorque;* a quo Statius, nonniſi *poſſum* exhibendo, diſcedit. Scaliger modos emendavit, quippe qui *ducterque — proripiarque* edidit; quocum facit Corv., niſi quod *ducarque* praebet. Zwic. 1. 2. Guarn. Pariſ *ſint — poſſum.* — Venet. *ſunt — poſſum,* quae lectio per ſe ſenſu non caret, ſi, ad 67. 68. his relatis, ſtatuis, Tibullum exponendo, quae ſibi patienda ſint, oſtendere velle, iuſta ſe poſtulare. Eamque noviſſimus editor, ut ſenſu flagitante, dedit, ſtatuens, his verbis transitum ad caſtigationem, quam 73. Albius denuntiaverit, aptum parari. Et pronomen *ego,* quod nec apogr. nonnulla nec Statius habet, eiecit, ut voculam infirmam, vimque verbi *poſſum* infringentem. Sed alteram ut defendam, primum id facit, quod in carminibus Tibulli veſtigia nusquam exſtant, Deliam tanta zelotypia incenſam, in Albium tam ſeveram et acerbam fuiſſe, qualem verba *poſſum — meos* illam exhibent; nec veriſimile eſt, quippe quae ſibi tam multa permiſerit. Deinde quoties in verba *Et mihi* ſignificantia: *mihi quoque,* incidi, illa ad priora ſemper relata vidi, non ad ſequentia, conf. II, 6, 10. Itaque Voſſii ſententiam

tentiam non capio, his verbis tranſitum ad caſtigationem 73. ineſſe. In recepta denique lectione idem et ſententiarum et ſtructurae color placet, modo ita explices: A Delia nihil niſi, ut caſtitatem tueatur, poſtulans 67. 68., ſibi ipſi graviora 69—72. imponit, promittens inſuper 73. *Non ego te pulſare velim.* Coniunctivi *ſint* — *poſſim* (εἶεν ἄν — δυναίμην ἄν) et *ducar* — *proripiar* prioribus *Sit modo caſta* ita ſunt iuncti, ut protaſin inde accipiant: *ſi Delia ſit caſta.* Hunc autem coniunctivi uſum amat Albius. cf. Obſſ. ad I, 10, 11. Neceſſe vero, ut, qui modus eſt ſententiae *Et mihi ſint durae leges*, idem in ſequentibus, quibus illa declaratur, retineatur. Nec pronomen *ego*, quod codices ſatis tuentur, vi ſua carere conceſſerim, praeſertim cum *illa* ſequatur. Scaliger, commate poſt *pedes* poſito, verba *ſint* — *poſſim* — *ducterque* — *proripiarque* ad *quamvis* referre nos iubet; inſcite. — Ceterum ſi quis *laudare nec* pro *nec laudare* accipere malit, comparet I, 1, 72. *dicere nec* pro *nec dicere.* Add. Virg. Aen. II, 159. — *Duras leges* Iuvenalis *ſaevas* dicit VII, 229. W.

71. *puter, ducarque*] *puter* eſt a Broukh. e libris: ante erat e Plantin. *putor*, ut etiam in Regio, vel *putat*, ut in Edd. Rom. Lipſ. et Aldinis, vel *putem*. *Ducter* a Scaligero immutatum. Nam Libri et ant. Edd. *ducor*, ut Rom. et Lipſ., vel *ducar*, ut Regius et Corv., quod ſervari debebat; etiam *ducit.* In Guelf. 2. emendatum: *Ac ſi* — *putet, ducar* in 3. *puter*, ſuperſcripto *o* et *putat.* H. *puter* — *ducar* — *proripiar* in plerisque Statii, Monac. et Voſſ. 5. Cetera apogr. lectiones *putem, putat, putet, putor, ducam, ducor, proripior* varie cum bonis compoſitas praebent. — Voſſ. 1. *putat*, et cum Vindob. *ducterque*; Hamb. *putem* — *ducarque* — *proripiarque.* Guarn. et Par. *putat* — *ducorque* — *proripiorque.* Zwic. 1. *putat* — *ducarque* — *proripiarque.* Zwic. 2. *putat* — *ducorque* — *proripias propiorque.* Goth. *proprias propriosque.* Voſſ. 1. *proprias propiorque.* Venet. *putat* — *ducorque* — *proripiarque.* In lectione illa *putet* durum eſt omiſſum pronomen *me* ante *peccaſſe*, quamquam ſuavior ſonus. — *At ſi*, quod H. Voſſius de coniectura recepit, nec Latinitas mihi ferre, neque eius interpretatio poſtulare videtur. W.

72. *pronas proripiarque vias*] Non dubitavi reponere, quod temere mutatum erat. In antiquis Edd. et Codd. legitur fere: *proprias proripiarque*, vel, ut in Ald. utraque et cett. *proripiorque*, quia *ducor* eas inſedit. *proprias vias* Sca-

Scaliger ex ingenio mutaverat in *properas,* quae essent, per quas quis propere praecepsque ducitur. (*Via propera,* si *via* proprie usurpatur, compositio est non Latina. W.) Ex Corvin. expressum: *propria proripiarque manu,* in quo haereo, an ab interpolatoris manu sit. Sed in bonis aliquot libris Broukh. post Statium invenit *pronas,* ut iam Fruterius coniecerat, et recte recepit, quamvis difficile dictu sit, quomodo hoc in *proprias* depravari potuerit, nisi incerto et fugienti librarii oculo, dum proximum vocabulum arriperet, imputemus, ut in ed. Vicent corruptum video: *proriprias propriarque vias.* Et in Guelf. 2. *properans* erat, cum var. lect. *properas* vel *pronas.* Guelf. 3. *proprias — manus.* Paullo audentius aliquando legebam, — *ducterque capillis Immerito prensis.* Ovid. XII. Met. 223.

Raptaturque comis per vim nova nupta prehensis.

Proripiar in *per rapiar* mutaverat Heinsius, (Heinsii coniecturam praebet Voss. 4. W.) et reposuere Broukh. et Vulpius; temere tamen. Sive enim simpliciter dictum putes, sive, ut ex aedibus protractum intelligas, recte se habet *proripiar.* Docte autem *per* omissum, poëtarum more, ut in illo: *ire redire viam.* Vitia reliqua 71. 72. etiam in Guelferbytanis insident. H. Novem apogr. cum Zwic. 1. Par. Guarn. *proprias.* Duo apogr. *properas* et *properans.* — *manus* Voss. duo et Hamb. (a. m.) pro *vias.* — H. Vossius, cui plurium viarum memoratione, *pronas vias,* Albii poena super modum exaggerari visa est, de coniectura *pronus proripiarque viae* reposuit. Nam *viae* dici pro *in viam,* ut *rivo fluenti iace, compellere hibisco, it clamor caelo,* et Tibull. II, 5, 44. *caelo miserit;* et voce *pronus* notari eius statum, qui crinibus ex aedibus raperetur. Posterius argumentum non vanum, si aedes tibi fingis, ad quas altis gradibus aditus, per quos deorsum quis rapi potest. Quod autem per dativum *viae* significari ille velit, Latine, quod sciam, vocabulo *foras* enuntiatur. Si quis H. Vossio de re inepta exaggerata mecum assentiatur, ei auctor sim, ut reponat *prona — via,* vel *prona — manu.* Nam hoc habitu est manus eius, qui prehensis crinibus aliquem trahit. De significatu vocis *pronus* vid. III, 6, 6. *prona manu,* et Catull. 64, 314. *prono pollice.* Et si mihi homines, qui libros veteres descripserunt, vel descriptos emendarunt, illam regulam secutos esse fingam, qua regi sese patiuntur permulti editores, vid. ad I, 9, 65., ut repetitiones verborum quovis modo e scriptoribus tollendas censerent, *vias*

ab

Digitized by Google

ab eius ſtudio profectum eſſe iudicem, qui intra ſeptem verſus *manu* — *manus* *manu* ferre nequiverit. Muretus hexametrum corruptum exiſtimat, quod etiam aſteriſco poſt *immerito* interpoſito indicavit, et ex aliis affert *In proprias merito.* W.

73. *venerit ipſe* Guelf. 3. et maxima pars apogr. (Goth.). — *pulſaſſe* Regius et Corv. *manum.* E cod. Hamb. exſulat diſtichon 73. 74.

75. *Nec ſaevo ſis*] Scal. ex ſuo *ne.* H. Ut ſcilicet *optarim non habuiſſe manus, ne ſis* iungas; itaque puncto poſt *velim* et commate poſt *manus* diſtinxit. Sunt verba fingentis ſibique perſuadentis, Deliam amore et fide caſtitatem eſſe ſervaturam. Itaque *nec*, quod omnes libri dant, praeter Hamb., in quo *non* exſtat, ſignificationem ſuam obtinet, et cohaerentia verſuum 73 — 76 perſpicua eſt. Ceterum verba *ſed mente fideli* cum Mureto et Corv. ad *caſta* retuli. Nam coniunctione verborum *ſed mente fideli Mutuus — amor*, quam Broukhuſio Vulpioque debet Heynius, *mutuus amor fideli mente*, h. e. ob fidelitatem erga Tibullum, caſtam ſervare Deliam dicitur. Ipſe didici, amore mutuo amantes eſſe fidos. Horat. Od. II, 12, 15. *bene mutuis Fidum pectus amoribus.* In ea, quam ſecutus ſum, ratione hexametro adiecto cauſa *fidelitatis* proponitur: hanc fidelitatem, adeoque hanc caſtitatem praeſtet mutuus amor. *Servare aliquam alicui* eſt fidam et caſtam praeſtare vel cuſtodire. H. Voſſius eo offenſus praecipue, quod eodem loco 73. poſitum eſt *ſed venerit iſte*, hic *ſed mente fideli*, primum tentavit *fac*, *mente fideli*, dein *ſic m. f.* de coniectura recepit. Codicem Angl praebere *ſi*, et *ſic* eſſe obteſtantis. Ipſe vero, quo *ſic* tum referatur, non intelligo. Nec eandem clauſulam hexametri intra breve ſpatium vitavit Albius II, 3, 53. 55. *Quas femina Coa — Quos India torret*, aut repetitionem particulae *ſed*, vid. I, 9, 71. 73. — 76. Bern. *me tibi* pro *te mihi.* W.

77. *At quae fida fuit nulli* —] Broukh. tranſitionem non probabat, et reponebat e libris aliquot, paucis tamen, *Nam.* Et ſic in Ald. ſec. et Stat. immutatum erat. At Muret. (ob ſummum veterum librorum conſenſum. W.) *at* revocaverat. Idem abeſſe aliquot verſus arbitratus eſt, quibus caſtarum mulierum praemia expoſita eſſent. Scaliger tamen deeſſe aliquid negavit, cui aſſentiendum puto. Ed. Rom. *Aſt.* H. Aſſentitur Heynio H. Voſſius; recte. Nam cohaerentia ſententiarum eſt haec: Tu mihi mutuo amore

amore ſemper fida ſis; at non tibi infidae incommoda aliquando afferat perfidia. Tibullus autem primum incommoda perfidiae deſcripſit, tum 85. ea ſubiecit, ad quae particula *at* referenda eſt. Similiter I, 3., ubi in Elyſio ſe verſaturum 57 — 66. oſtenderat, poenas in Tartaro puellae ſuae corruptoribus imprecaturus incipit a particula *at,* tumque primum faciem Tartari horrendam proponit 67 — 81., deinde 81. 82. *Illic ſit* ea demum ſequuntur, quibuscum *at* connexum eſt. — *At* apogr. fere omnia, unum *aſt.* Hamb. *atque* (a. m.) — unum ap. *infida,* aliud *nullis,* Venet. *poteſt* pro *poſt* — Hamb. *ſtamina longa,* ex I, 3, 86. — 79. *Firma* ad *illa quae* referenti, atque ad laborem aſſiduum ſtudiumque eius pertinax, quod H. Voſſius fecit, ei vereor primum ut uſus loquendi ſuffragetur, deinde ne appoſitum feminae *firma* male cum eius *tremula manu* conveniat et cum verbis *victa ſenecta.* Ipſe incommoditatem epitheti ſenſiſſe videtur, cum *fera* pro *firma* ſuaderet. Atque ſi H. Voſſio epitheton *liciorum* primo loco poſitum displicet, ſi languidum illud videtur, ſi denique ſuperfluum, quoniam haec liciorum natura ſit, verendum profecto eſt, ne in editione altera aliquando pulcherrimum etiam verſum corrumpat II, 2, 14. *Fortis arat valido ruſticus arva bove,* qui noſtro ſimillimus poetica verborum poſitura. Venet. *litia.* Virgilius Ge. I, 285. *licia telae addere* eadem ratione dixit. W.

80. *Tractaque de niveo vellere ducta putat*] Sic maxima pars librorum, inque his Guelf. 2. 3.; quidam apud Stat. et Broukh. pro *ducta, dente, fila,* vel *texta,* et pro *putat, parat.* Scilicet *ducta putat* recte ed. Reg. Vicent. At Venetae *ducta parat;* mutatum in Ald. pr. *fila parat;* Ald. ſec. et Stat. *dente putat;* Muretus retraxit prioris lectionem; Plantin. *dente parat;* denique Scaliger retraxit: *ducta putat* ſecundum codicem ſuum. H. Accedunt apogr. octo (tria *docta* — Goth. —), Pariſ. Zwic. 1. 2. Guarn. Corv. Venet. Nihilo minus H. Voſſius dedit *dente putat* h. e. carmine dentato, offenſus repetitione *conductis* — *ducta,* et *putare* ſine adiecto pro *carminare* poſitum eſſe negans. Sane *dens* pro *pectine* et *pecten* pro inſtrumento ad lanam carminandam apto uſurpatur; ſed, ut omittam quae Forcellinius ſub v. *putare* attulit, quaeque Scaliger, qui de verbis *putare lanam* erudite disputavit, vel definitio huius verbi, quam Gellius VI, 5. dedit, optime uſum verbi abſolutum defendit. Et ſi duo, quae huic operi incumbentes efficiunt, *ducere lanam* — Ovid. Met. IV, 34. —

et

Digitized by Google

et *putare lanam* — h. e. purgare lanam — ita quodque usurpatur, ut alterum complectatur, quis quaeso, utrumque ad opus illud describendum componi non posse, argumentetur? Nemo, opinor, Virg. II, 490. *amplexaeque tenent postes* vituperat, aut Catull. XI, 18. *Quos simul complexa tenet trecentos.* Cantilenam vero illam de repetitione ad I, 9, 67. exploravimus. Huschkius Heynianam lectionem probat ad I, 1, 50. p. 21. W.

81. Comma post *vident* recte non posuit Heynius. Nam eam verborum posituram non aspernatus est Tibullus, ut is, qui agit, in secunda demum sententia nominetur. I, 7, 27. *Te canit atque suum pubes miratur Osirim Barbara.* Vid. Virg. Aen. I, 115. 695. Aen. II, 494. — Pro *tot mala* Hamb. *talia.* W.

83. *Hanc Venus ex alto f. — spectat*] Hinc fortasse Ovid. III. Art. 451.

Has, Venus, e templis multo radiantibus auro
Lenta vides lites.

H. Iuno apud Sil. Ital. optat I, 50. *campumque cruore Ausonio mersum* sublimis *Iapyga cernam;* et apud Virg. Aen. X, 3. Iupiter siderea e sede *terras* arduus *omnes — adspectat.* Add. Soph. Ai. 1279. Πηδῶν ἄρδην — τάφρων ὕπερ. — Paris. et Venet. *Olimpo.* W.

84. *insidis quam sit acerba, monet*] Ita Muretus correxerat, et Broukh. e melioribus retraxit, cum in Scaligerana reductum esset *quod,* lectio Aldinarum et earum, quae inde fluxere. Atqui *quod* non dictum Latine, etsi sic etiam Reg. cum Ed. Rom. et Corv. Sed Lips. *qua,* ex *quae,* quod in Vicent. est; *quod* vel *quo* Guelf. 2. Pro *insidis* Broukh. in Ed. Veneta a. 1487. et in uno Anglic. vetustissimo invenerat *infelix,* ut est in Edd. 1500. et 1520. *et infelix quod sit, a. m.;* hoc et in Guelf. 1. Etiam Ed. Basil. a. 1569. in margine habet: *infelix cur sit, acerba monet;* ex correctione. H. Apogr. nonnulla cum Zwic. 2. Paris. Guarn. et Stat. *quod.* — Zwic. 1. et Venet. *quae.* — Hamb. *canit* pro *monet.* — 85. Zwic. 2. *cadent.* W.

86. *stemus*] Revocavi lectionem, quam receperat Broukh. e bonis aliquot libris. Et sic Ed. Rom. cum Venetis et Guelf. 4. Vulgo *simus* inde ab Aldina pr. Broukh. usque. *Stare* eleganter pro *esse* ponitur, inprimis cum simul significat, rem durare. v. Broukh. h. l. H. Firmatur lectio *stemus* codicum quoque Voss. 3. Bern. et Ask. aucto-

auctoritate; Zwic. 2. *ſimus*, ſuperſc. al. *ſtemus*, ut in ed. Lipſ. factum eſt. Libri ceteri cum Vulpio *ſimus*; Vindob. *firmus*. W.

ELEGIA VII.

1. *Hunc c. diem*] Ed. Lipſ. *Hanc*, ut aliae quaedam ap. Broukh. H. Et Zwic. 1. c. Pariſ., quod ab iis, puto, repoſitum, qui, ne quis verba *hunc fore* ad *diem* referret, prohibere voluerunt; non vero tamquam femininum exquiſitius eſſet, quod ſibi perſuaſit H. Voſſius. W.

3. *Hunc fore, A. p.*] intelligendum, *diem*, h. eum, qui eo die natus eſſet, fore illum, qui Aquitanos vinceret. Sed hoc paullo durius eſſe, negari non poteſt. Heinſ. primo verſu coniiciebat *ducem* pro *diem*. Putabam aliquando legendum: *Nunc fore;* et ſic ſcriptum in Guelf. 3. et Hamb. Sed elegans eſt Ayrmanni coniectura: *Hoc fore* h. naſciturum eſſe, in Vita Tibulli §. 42.; ut tamen ea expediretur res, legendum erat etiam primo verſu: *Hoc cecinere die — Hoc fore, qui.* Ceterum moneri adverſus haec omnia poteſt hoc: eſſe hoc Parcarum vaticinium, adeoque aſſurgere poëtae orationem. Pro *fundere* eſt *frangere* in Guelf. 2. H. H. Voſſius, Heynii veſtigia ſecutus, intulit *Hac cecinere die;* nam diem natalem pro homine nato ponere, hoc fines poeſeos et rationis humanae excedere. Ab hac correctione textum exemplis defendit Huſchkius, audaciamque Tibulli, diei tribuentis res geſtas hominis, eo die nati, felicem praedicat. Sed exemplis allatis, e Virg. Aen. IV, 169. *Ille dies primus leti primusque malorum Cauſſa fuit,* et Lucan. VII, 131. *Adveniſſe diem, qui fatum rebus in aevum Conderet humanis, et quaeri, Roma quid eſſet, Illo Marte, palam eſt,* ut Graeca, his ſimilia, omittam, lectio vulgata ſatis defendi mihi non videtur. Num, illis exploratis, patet, *diei* tribui a ſcriptoribus veteribus *eventum, rei* illo die *geſtae* vel *facto* illius diei, ut cauſae, proprie tribuendum, ſi proprie loqui velis. Virgilio igitur *amores furtivi*, Lucano *proelium* proprie dicendum erat. Cum autem res, die natali aliquo Meſſalae geſta, inventa non ſit, cui tantus eventus — *fundere gentes* — tribui poſſet, neque quisquam illum actioni pariendi facile tribuat, hac ratione rem explanatam ne credas. Sin vero *diem* pro Meſſala illo die nato poſitum iudices, neque exempla laudata quadrant, et audacia Tibulli nimia eſt. Ayrmanni emendationi id omnino repugnat, quod Parcae eo

Digitized by Google

eo ipſo die, quo natus eſt Meſſala, eius fata cecinerunt, non antea, quod ineſſet verbis: *hoc* (die) *fore, qui poſſet;* neque omnibus contigit, quod Peleo et Thetidi. Rationi, quam in Not. propoſui, favet quod I, 9, 75. *Huic tamen accubuit noſter puer; hunc ego credam Cum trucibus Venerem iungere poſſe feris,* pronomen ad diverſos homines relatum eſt; neque aliter Aeſchines c. Cteſ. p. 446. *Καὶ τούτων ἀπεστερήθητε διὰ Δημοσθένην καὶ Φιλοκράτην καὶ τὰς τούτων δωροδοκίας* alterum *τούτων* ad commoda enarrata, alterum ad Demoſthenem Philocratemque retulit. Add. Plat. Crit. c. 16. Praeiverat Homerus Od. *α*, 88. *Αὐτὰρ ἐγὼν Ἰθάκην ἐσελεύσομαι, ὄφρα οἱ υἱὸν Μᾶλλον ἐποτρύνω, καί οἱ μένος ἐν φρεσὶ θείω,* ubi prius *οἱ* Ulyſſem, poſterius Telemachum ſignificat. Exempla plane ſimilia invenire non potui. In apogr. *nunc forte, fere* (Goth.) — *Equitanas* (Hamb. Goth.) — *poſſint, poſſem* — *fudere.* Par. *Quitanas.* H. Voſſio, qui *frangere* ex Guelf. 2. textui intulit, recte aſſenſus non eſt Huſchkius. W.

4. *Atur*] in libris legitur *Atax,* (unde corrupte alii *Arax,* etiam Corvin., et Hamb. in Guelf. 1. em. *Atrax*) qui eſt fluvius Galliae Narbonenſis. Sed cum Meſſala triumphum egerit ex Aquitania, Scaliger, in cuius libro erat *Attas,* emendavit *Atur* (qui vulgo *Aturus* dictus eſt. W.); quod tamen non puto omnino neceſſarium eſſe; nam et v. 11. Arar et Rhodanus, fluvii Narbonenſis Galliae, memorantur, quia vicini Aquitanis; et Narbonenſis provinciae res et ipſae a Meſſala potuere conſtitui. H. Heynii rationes ſecuti H. Voſſius et Huſchkius repoſuerunt *Atax,* quem fluvium et ipſe Tibullo nunc reddidi. Et Scaligerum, memorationem *Araris* et *Rhodani* v. 11. ipſius correctioni *Atur* obſtare, ſenſiſſe, apparet ex nota verſui 11. ab illo appoſita p. 145. W.

6. *et evinctos*] *evictos, invictos, invinctos,* aberrationes librariorum; item *euntes et;* hoc etiam Corvin. H. In apogr. *evictos* (H. et Goth.) et *cunctos.* Pariſ. *evictos,* ſed *n* ſuperſcriptum. Venet. *evenire.* Cum verbis *brachia capta* compares illa Silii I, 53. *caeſos artus.* Ald. 1. *rapta.* W.

7. *lauros.* emendatum *laurus* in Guelf. 2. quod frequentant alii poëtae. H. Vid. et ad II, 5, 63. H. Voſſius, obſtante auctoritate apogr. — add. et Par. et Guarn. cum Venet. — *laurus,* ut formam elegantiorem, recepit. Quod ille contendit, ignorant Chariſius p. 9. et Priſcianus p. 717. qui

qui *laurus* et secundae et quartae declinationi assignarunt, ignorant et alii grammatici, ex quorum canone *laurus, lauri* exquisitius esse videtur. W.

8. *Portabat niveis currus eburnus equis*] Scaliger e suo malebat: *portabit,* tanquam ex Parcarum praedicentium futura persona; quod etiam est in Reg. et in Ed Lips. natum, puto, ex *portavit. Niveis* Broukh. e libris, quibus accedit Regius, reposuit pro *nitidis.* Saepe permutantur haec verba. v. inf. III, 6, 8. Burm. ad Ovid. III. Art. 74. Triumphantium currus equis albis iungebantur. vid. Broukh. *ferentem* etiam Corvin. H. *Niveis* habet Ald. 2. Mur. Stat. — *nitidis* Ald. 1. Scal. quod in pluribus apogr. (H. et Goth.) Paris. Corv. et Venet. Statius utrumque probandum non recte iudicaverat. Nam appositum *nitidis* ad colorem non pertinet, neque proprium est equorum, quibus usi triumphantes. vid. Virg. Aen. VII, 275. — At idem bene *Portabat* defendit. Scal. in edit. 1577. „vitium librariorum *b* pro *u. Portavit* enim debuerant scribere." Idem in edit. 1600. „noster *Portabit,* tanquam nondum triumphasset. Nam ex persona Parcarum haec dicit μιμητικῶς. Non enim hac elegia celebratur triumphus Messalae, sed natalis. Ideo Parcarum interiecta mentio. Nascentibus enim fata a Parcis scribebantur. Auctor Tertull." Haec verba ita, ut Heynius, interpretatus est Broukhusius. In textu Scal. 1577. 1600. *portabat.* Venet. *portabit.* Voss. unus *portabitur.* W.

9. *Tarbella Pyrene*] Est et hoc ex ingeniosa Scaligeri emendatione. In libris, *tua bella,* vel in paucis, *per bella,* in Rom. Ed. etiam *pirenes.* H. Correctionem Scaligeri egregiam firmant Monac. et Voss. 1. 3. — Muretus *honos per bella* de coniectura aliorum recepit, et post *bella* punctum apposuit. Paris. *Pirene.* Venet. *pyrenae.* Paris. *honor,* et *Sanctonici* cum Hamb. (a. m.). Voss. unus *Xantonici.* - H. Vossius, Broukhusii sententiam secutus, *est* auctoritate cod. Vatic. secundi sustulit; neque oblocutus est Huschkius. Virgilius tamen Ecl. V, 4. *Tu maior; tibi me est aequum parere, Menalca.* W.

11. *Testis Arar R.*] hoc et in Guelf. 2. al. *Arax,* ut Ed. Rom. vel *Atax,* qui vel nunc ferri poterat. H. Errores apographorum hi: *arat* (Hamb.) — et *arax* (sic Guarn.). — *Garuna* (Hamb.) — *Carnoti* (sic Hamb. et Par. Venet.) aut *Carnotici* aut *Cartoni* (Goth.) — *Lige* (Goth.) aut *Lyge.* — Par. *cerrula limpha.* Venet. *cerula* — *Lyger.* W.

12. *Car-*

Digitized by Google

12. *Carnuti et flavi caerula lympha Liger*] In libris, etiam Corvin., fere ſcribitur *Carnoti.* at Guelf. 3. diſerte *Carnuti.* (quod Tibullo reddidit Scaliger. Ante eum Ald. 1. 2. Mur. Stat. *Carmoti.* W.) pro *flavi* repoſuerat Scal. *fluvii,* permutatione quidem etiam alibi obvia, v. Propert. II, 9, 12. (7, 50.), ſed non ad hunc locum faciente; debebat enim tum aut abeſſe *Liger,* aut eſſe *Ligeris.* H. Interpretationem verborum *caerula lympha* Heynius Scaligero debet. Sed *fluvios* ipſos *caeruleos* appellatos eſſe, docuit Forcellinius et H. Voſſius p. 227. — Scaliger loco Iuvenalis XV, 7. utitur ad probandum, *caeruleus* idem eſſe atque *aequoreus.* W.

13. *An te, C.*] Ita Broukh. ex uno Colot. et Exc. Pocchi, uti et Nic. Heinſ. emendaverat. Vulgo: *At. An te,* et in marg. *Et te* Guelf. 3. H. Accedit auctoritas Guarn. et apogr. ſeptem. Adde, quod formula nova annectendi *An canam* ſimilis eſt illi *An memorem* apud Virgilium Ge. II, 158. *An mare, quod ſupra, memorem; quodque alluit infra.* — Hamb. Goth. (a. m.) Voſſ. 1. Zwic. 1. 2. Pariſ. Venet. *At.* Monac. et Corv. *Et.* — Ald. 1. 2. Pariſ. *Cidne.* — Corv. *Cythne.* Goth. (a. m.) *Cione.* — *leviter* Zwic. Voſſ. unus, ed. Lipſ. Ald. 1. 2. W.

14. *Caeruleis placidus per vada ſerpis aquis*] Ita ex Statii emendatione repoſuere Broukh. et Vulpius, quos ego deſerere nolui. In Libris et Edd. eſt: *Caeruleus placidis — aquis;* hoc aiunt naturae huius fluvii repugnare, qui albo aquarum colore eſſe proditur (unde etiam Ovidio III. Art. 204. *lucidus* dicitur — quod notat Stat. —): melius itaque iungi *vada caeruleis aquis,* h. vada caerulea, ut ſaepe Virgilio. v. Aen. VII, 198. *tot per vada caerula* poni, ut ſint ſinus maris Iſſici, in quem *ſerpit,* h. evolvitur Cydnus. (*vada caeruleis aquis* pro vada caerulea dici, nemo niſi Vulpius putat, notans vada eſſe loca maris vadoſa litori proxima. Sed ut ablativum hac ratione adiungi non nego, ita conſtructio *ſerpit fluvius per vada* rationi Vulpii repugnat. Broukhuſii vero argumenta, quibus vulgata eſt impugnata, cuncta e Statii commentario petita ſunt. W.) Non tamen video, cur is fluvius non poſſit communi epitheto *caeruleus* appellari, multo magis *tum, cum in mare ſe immittit:* ut Hebrus, per ſe tardiſſimus, tamen ſollenni fluviorum nomine a Virgil. Aen. I, 317. *celer,* Ladon contra, rapidiſſimum flumen, ab Ovidio I. Met. 702. *placidum* appellatur, utrumque ex natura fluviorum univerſum ſpectata. Synonymorum vero et epithetorum ſimilis coacervatio eſt inf. III, 3. extr.

Pro-

Digitized by Google

Propert. I, 11, 11. 12. in Culice 146. 147. Pro *vada* Regius vitiose *prata;* an voluit *freta?* H. Contra Statium, cuius correctio in tribus apogr. et Guarn inventa, disputat H. Vossius; superfluum esse *placidus* appositum fluvio, qui *tacitis leniter undis serpere* dicatur; et decipi lectores, qui *caeruleis* cum voce praecedente *undis* coniungerent, nisi *aquis* in fine versus positum mutare eos sententiam cogeret. Itaque *caeruleus* amplexus de coniectura reposuit *tacitae* — *aquae.* Quae quamquam haud improbabilis visa est Huschkio, ipse tamen statuens, *caeruleum* rectius dici mare vel lacum, in quem influeret Cydnus, quam fluvium, qui a candido aquarum colore nomen cepisse traderetur, *caeruleae placidus* — *aquae* Tibullo reddendum esse censet. Nam compositionem verborum *Cydnus tacitis undis placidus serpit* defendi loco Horatii Carm. I, 31, 7. *quae Liris quieta Mordet aqua*, *taciturnus amnis*, et illam *leniter placidus serpit* verbis Tibulli II, 1, 80. *Felix, cui placidus leniter afflat Amor!* At locum utrumque a nostro differre apparet, quippe ubi appositum ad substantivum pertineat. Et in compositione: *qui leniter placidus serpit* vel *leniter* vel *placidus* superfluum est. Dicitur quidem: *Is tacitus decedit* vel *tacite decedit;* at duo adiectiva vel adverbia, idem fere significantia, coniungere, ut *placide quiete serpit Cydnus*, per logicen non licet, et adiectivum cum adverbio tum componere redundantia est non probanda. Accedit quod verba *tacitis leniter undis* rem satis declarant. — Withofium Praemet. Cruc. Crit. p. 158. coniecisse *garrulus et placidis* memorat H. Vossius. — Apogr. quatuor (H. et G.), Zwic. 1. 2. Paris. cum Venet. sententiam firmant, quam in Notis exposui. Apogr. tria *caeruleus placidus*, unum *caeruleis placidis.* W.

15. *contingens*] Pal. *consurgens.* Reg. *aërio*, permutatione sollenni. v. Burmann. ad Ovid. II. Met. 533. H. ubi libri alii *aëra*, alii *aethera* praebent. H. Vossius cum intelligeret, monti, qui *nubes contingeret, verticem aethereum* tribui accurate non posse, cumque ei et appositum *contingens v. nub.* tenui ornare Taurum laude videretur, et vocabulum *quantus* maiorem postulare vel indicare, *conscindens* de coniectura reposuit, ut Taurus *cacumine nubes superare* (Met. Ovid. I, 317.) nubesque findere diceretur. Sed locus Plinii H. Nat. II, 44., quem affert, nil probat: *Montium vero flexus crebrique vertices et conflexa cubito aut confracta in humeros iuga, concavi vallium sinus, scindunt inaequaliter inde resultantem aera,* quibus causas *echus* exponit Plinius. Neque reli-

Digitized by Google

reliqua, quibus nititur, meliora. Huſchkio lectione Cod. Reg. et Voſſ. unius *aërio*, perpetuo montium epitheto, reſtituta difficultas ab appoſito *aethereo* orta, videtur ſublata. Etſi imago altitudinis Tauri tenuis est, eadem reprehensio in Virgilium cadit Aen. XII., 702. *quantus gaudetque nivali Vertice se attollens pater Apenninus ad auras.* Adde Avienum 842. de Tauro monte: *nunc autem subrigit idem Obliquas arces et flexilis aëra pulsat*, altitudinem non maiori laude praedicare. Ceterum locus ſine diſtinctione exhibendus erat, quam Heynius Voſſiusque poſt *et* atque *nubes* poſuerunt; nam duo ſunt appoſita Tauro *aërio cont. v. n.* et *frigidus*, cf. IV, 2, 19. 20. et Virg. Ge. III, 350. *turbidus torquens flaventes Iſter arenas.* — Paris. *aethereo* c. Venet. — Aſk. *ab aeth.* in marg. *et*, W.

16. *Frigidus intonſos Taurus arat Cilicas*] De hoc verſu nondum liquet. Cyllenius et Scaliger per hypallagen explicant, quae tamen Elegiae non conuenit, pro eo, quod ſit: *Cilices arant Taurum.* Sane Taurus, etſi in nonnullis locis male habitatur (v. Strabo XIV. p. 984. B.), in paucis tamen partibus conualles habet meſſibus faciendis idoneas, v. Strabo XII. p. 854. C. Statius (quamquam Strabonis verbis ductus *alat* coniecerat, tamen W.) ex illis Ovidii ex Pont. I, 4, 2:

Iamque meos vultus ruga ſenilis arat,

accipit de rugis, quas frigus inducit; atqui ſic ſaltem *rugis* adiectum eſſe debebat. Turnebus Adverſ. XVI, 4. cum aliis legit, *alat*, ſeu quatenus agri in convallibus ſunt, qui ſeri et arari poſſunt, ſeu reſpectu paſcuorum, herbarum etc. adde, venatu. Eſt tamen hoc ipſo Tauro frigidius, inprimis in poëta; non minus quam *amat*, *habet*, et alia, quae viri docti extuderunt. Broukh. *arat* exponit ſecat, dividit, dirimit, ſc. Ciliciam a Pamphylia et Iſauria: idque probat Vulpius. Saltem ſic ſtatuas, *ipſam Ciliciam* per montes dirimi, montis iuga per Ciliciam protendi. Ut enim *arare aequor* non eſt ſecernere illud ab littore et excludere a terra, ſed per medium mare facere navigio quaſi ſulcos aliquos: ita neque, ſi vel maxime *arare* eſſet dirimere, alia, quam *terrae* ipſius, diviſio intelligi poteſt, ut montis iugis, tanquam ſulcis, diſtincta ſit et diſſiſſa Cilicia. Attamen ſic duo ſunt inſolenter dicta: primum, *arare* unde dictum pro *dividere, dirimere*; deinde fac *arare terras* eſſe *ſecare* iugis montium, *arare Ciliciam* dicendum erat, non, *Cilices*, quo dictio multo fit durior. Libri nil mutant. In uno Italico

Digitized by Google

est *alat*; verum ille non est codex, sed editio Gryph. cum var. lect., inter quas adeo tanquam varia lectio relata est emendatio Turnebi ac Mureti. (Ita suspicatur Heynius. At H. Vossius, quoniam editio illa cum libris manuscriptis collata dicitur, e codicibus lectionem *manat* fluxisse putat. Sed quod idem Muretum e codicibus *alat* recepisse pro certo sumit, hoc e verbis Mureti: „inepte in aliis libris *Taurus alat Cilicas*,“ eruere non potui; nec quisquam inde huius rei argumentum repetat, quod Muretus Var. Lect. XIV, 11. f. hunc Tibulli locum ad fertilitatem montis declarandam cum lectione *alat* apposuit. W.) In Ed. Lips. *intonsas*. Etsi ad sententiam nonnulla coniectari possunt, nihil tamen video, quod iudicio recto satisfaciat. Inter haec relinquitur, lectionem esse veram et ab ipso poëta profectam, etsi non probandam: allusisse illum ad nomen Tauri, tanquam bovis, qui araret; eumque arare Ciliciam, quatenus per eam quasi sulcos ducit, et iugis convallibusque dirimit. Frigidum et puerile hoc, et quod a Tibullo abesse velim; diuque repugnavi, etiam nuper, cum a Wernsdorfio ad Avienum p. 998. P. Lat. M. T. V. P. 2. versum sic expositum legerem, qui etiam, eleganter ita *arat* positum esse, aiebat. Saltem ut ne repugnet, afferri possunt haec: tauri formam monti tribuerunt veteres: v. Priscian. Perieg. 633. 4. 5.; fortasse et Avien. 844. *nunc directa solo tentus vestigia figit,* qua in re Dionys. 642. dixit ὁδεύει. (Mihi nulla eius rei vestigia deprehensa sunt in Avieni loco, poetica quadam circumlocutione usi ad enuntiandum sensum *recta tendit Taurus*. Conf. Withof. Praem. Cr. Cr. p. 160. W.) Etiam in numis tauri forma Taurus mons adumbratur: v. Eckhel Doctr. num. Vol. VI. p. 99. H. Dedi cum Mureto, quem et H. Vossius sequitur, *alat*. Textu enim ita constituto significatur, Tibullum mirari non fertilitatem summorum cacuminum huius montis, quod, quamquam Heynio frigidum visum, placuit tamen H. Vossio, sed insignem montis magnitudinem, modo vocabulum *quantus*, in quo sensus cardo vertitur, explices *qua magnitudine et mole*, brevitatemque notes verborum pro vulgari: *quantus sit - frigidus Taurus, qui alit.* Cf. Virg. Aen. III, 641. ibique Heynium, cuius rationem ibi propositam ad h. l. amplexus est Huschkius. Is tamen, ut omne orationis frigus evanesceret, et primaria sententia, si *alat* retineretur, secundaria fieret, ita ut et narrationi Strabonis conveniret et iudicio poetae, verbis mutatis *contingat - alens* reponendum esse iudicavit; coll. 19. 20. — Withofius Praem. Cruc. Crit. p. 159. coniecit:

iecit: *adit* h. e. procurrit ad Cilicas usque ab Indico mari. Bene Goerenzius p. 9. contra lectionis, ut ait, monſtrum, *arat,* eiusque explicandi rationes disputavit; ſimulque notavit, *intonſos* ad ipſos montis illius incolas pertinere, et omnino ad eam Ciliciae partem, quae τραχεῖα appellata; maritimam autem partem cultiorem fuiſſe. Illos Ovidium Am. II, 16, 39. *feros* appellaſſe. W.

17. *ut volucres* Guelf. 1. H. Voſſ. unus *aut volitet.* Goerenzius p. 7. diſtinguendum cenſet: *Quid? referam ut volitet* et cet. W.

18. *Palaeſtino — Syro*] Scal. in priori edit. e libro legebat *ſuo,* quod Syrum Palaeſtinum non dici putabat. Sed etiam Ovidius ita Art. I, 416. cf. Heinſ. eo loc., et ad v. 76., et Neapol. ad Faſt. II, 464. H. Neapolis docte rem illuſtravit et refutavit opinionem Scaligeri, in cuius editionibus 1577. 1600. exſtat *ſuo;* ſed annotatione ad priorem *Syrum Palaeſtinum* dici negaverat, velut ac ſi quis coniungeret *Celtam Gallum;* ad poſteriorem ita componi poſſe non negavit quidem, comparans *Pſyllus Poenus* ex Cinna, ſed tamen ad lectionem libri ſui propenſus est. Par. *Siro.* Venet. *Paleſtino.* — 19. Vindob. *atque* pro *utque,* deterius; Voſſ. unus *curribus;* Hamb. *vento.* — Zwic. 1. 2. Venet. *Tyrus.* Statius *Tyros* bene defendit. W.

21. *quum findit Sirius agros*] in duobus Statianis, non inſolenti errore, *ſcindit.* v. Burman. ad Ovid. Ep. XII, 94. ad II. Met. 159. (cf. I, 10, 53. Guarn. *cum fundit.* Venet. *confindit Syrius.* W.) in Reg. *confundit.* Notum Virgilii Ge. II, 353.

Hoc, ubi hiulca ſiti findit canis aeſtifer arva.

Etiam Ovid. III. Met. 152. II. Am. 16, 3. H. H. Voſſius collocandum eſſe opinatur *findit quum,* coll. I, 4, 33. II, 5, 109. IV, 6, 19.; ſine cauſa. Nam in locis, quibus utitur, metrum mutatam verborum poſituram poſtulat. Pro *quum* Vindob. et Voſſ. unus *quo;* Goth. *ſcindit,* et *abundat.* Quod poſterius cum et libri aliquot apud Broukh. offerrent, recipiendum eſſe iudicavit Huſchkius. Saepe enim claſſicos ſcriptores hoc modo variare orationem, ut Val. Fl. I, 277. ſqq. Propert. II, 16, 29. 30. 34, 35. ſqq.; quibus addere poterat Propert. II, 30, 28—30. Vid. quae ipſe prius ad I, 7, 15. notaveram. Sed ut Latina est haec modorum varietas bonisque poetis uſurpata, ita Tibullo, insolitam modorum coniunctionem uſumque non ſectanti, obtrudenda

nec H. Voſſio nec mihi videtur. Vid. etiam ad II, 4, 18. At in Iuvenale VI, 106. *Dic igitur, quid cauſidicis civilia praeſtent Officia?* haud ſcio an, ad Graecorum rationem, ex auctoritate codicum *praeſtant* reponendum ſit. Nam illam Iuvenalis ſequitur XIV, 211. *Dic, o vaniſſime, quis te Feſtinare iubet?* W.

23. *quanam poſſum te dicere cauſſa*] in Reg. Ed. Rom. et multis ap. Broukh. Guelf. 1. 4. *poſſim*, idque rectius. Nam, omiſſo hoc verbo, ſine dubio diceres: *qua cauſſa dicam*, non *dico*. mox v. 25. Ed. Lipſ. *te* pro *tua*. H. Heynii ſententiam firmant apogr. fere omnia (Hamb. Goth.) et Zwic. 1. 2. cum Paris. libr. Scheff. et Venet. Et res lectionem *poſſim* flagitat; nam ignorat Tibullus, quaenam eius rei ſit cauſa, eamque cognoſcere optat; inde allocutio: *Nile pater.* Si recte ſentio, lectio *poſſum*, quam Huſchkius tuetur, coll. Horat. Ep. I, 6, 42. Propert. II, 20, 28., Nilum rogantem Tibullumque ſe de ignorantia ſua excuſantem facit. — Bern. *te poſſim.* Vindob. *poſſem te.* Aſk. *tibi.* Paris. *Nille*, ut 22. *Nillus.* — Goth. *occuluiſſet.* W.

27. Verſum hunc Ovidii nomine laudat Seneca Qu. N. IV, 2. memoriae lapſu. *pubes* iam Ald. pr. dederat, et codices tuentur. At Ald. ſec. *proles* receperat, minus bene. *pubes barbara* ſunt Aegyptii.

28. *Memphiten plangere docta bovem*] *Memphiten* revocavi, ut doctius et h. l. ad aurem iucundius, ex vett. edd. etiam Aldinis: male mutatum in Muretina. Eſt enim *Μεμφίτης.* quidam *plaudere*, male. Apis quaerebatur cum luctu et planctu. *Plangere bovem* eſt *plangere ſe propter bovem*, ut, *plangere mortuum, ſe propter m.* Rem declarat alterum, quod dici ſolet, *plangere alicui*, v. c. apud Senecam Troad. 117.; cf. Perizon. ad Sanct. Min. p. 369. In Epitaphio apud Boiſſard. P. III, 48. Gruter. p. 655.

Qui colitis Cybelen, et qui Phryga plangitis Atyn.

unde *plangere* dici coepit pro ſimplici lugere. Mela I. 9. p. m. *mortuos obliti limo plangunt.* In Epitaphio quodam:

Te genetrix, fratresque ſimul, te compare luctu
Perpetuis lacrimis plangit amata domus.

Dictum vero, ut Graecis *κόπτεσθαι, τύπτεσθαι*, quod minus recte in Herodoto accipiunt (nunc meliora v. in ed. Weſſeling.); ut II. c. 42. *τύπτονται οἱ περὶ τὸ ἱρὸν ἅπαντες τὸν κριον*, male vertitur: *cuncti, qui circa templum ſunt,* *arie-*

arietem verberant, immo ſe, ſua pectora tundunt, *propter arietem*, in honorem arietis, quod cultus religioſi genus erat, quo certos deos proſequebantur. Expreſſit ipſa pectora Auctor Epigr. a Reiskio olim Miſc. Lipſ. nov. Vol. IX. p. 457. vulgati: *Τῇ σῇ* (n. Adonidis) *κοψαμένη ςήθεα παννυχίδι*. Fortaſſe etiam *ἱρὸν* eſt victima, et *οἱ περὶ ἱρὸν*, qui ſacrificant: nam c. 40. *καιομένων τῶν ἱρῶν τύπτονται πάντες*. Vis reciproca in hoc verbo obſervanda erat etiam in aliis locis, v. c. II, 61. (ubi recte Gronou. reponit *τὸν δὲ τύπτονται* pro *ᾧ*, cf. c. 132.) it. II, 85. VI, 58. ap. Luc. de Deá Syria c. 6. Dial. Meretr. 9 c. 4. Evang. Luc. 8, 52. apud LXX. 1 Sam. 25, 1. Gen. 23, 2. Ioſeph. Ant. VIII, 11, 1. XIII, 15, 5., ubi Spanhemius laudat LXX. Geneſ. L, 10. *ἐκόψαντο αὐτὸν κοπετὸν μέγαν*, et mallet *κόπτον*, neſcio quare; nam eadem vox legitur in Act. Apoſt. VIII, 2., Dionyſ. Halic. p. 90. I, 42. Eurip. Troad. 628. *κἀπεκοψάμην νεκρόν*. Ipſe Homerus *τίλλεσθαί τινα* dixit Il. ω, 710. Similis error notandus Schol. Callimachi in Del. 321. ubi nautae memorantur in curſu Delum adire:

— — — *καὶ οὐ πάλιν αὖθις ἔβησαν,*
Πρὶν μέγαν ἢ σέο βωμὸν ὑπὸ πληγῇσιν ἑλίξαι,
Ῥησσόμενον καὶ πρέμνον ὀδακτάσαι ἁγνὸν ἐλαίης,
Χεῖρας ἀποςρέψαντας.

ita interpungi is locus debet, non poſt *ῥησσόμενον*. (nunc ibi vide Ven. Virum, Erneſti p. 205.) Scholiaſtes male obſervat, aram pulſatam fuiſſe; quomodo enim, ſi manus poſt tergum revinctas habebant? Immo ipſi ſaltantes vapulabant, ut recte Heſychius in *Δήλου κακὸς βωμός*. Quanquam non ignoro, interdum ipſa deorum ſimulacra a ſtolidis hominibus pulſata fuiſſe. v. Theocr. Idyll. VII, 106. Eſt etiam Tryphiodori verſus male vulgo acceptus de luctu Amazonum in Pentheſileae morte 33. *Αἱ δὲ — Κοπτόμεναι περὶ κύκλον ἀθηλέος ὄμφακα μαζοῦ*, h. e. in orbem ſtantes pulſabant mammam exciſam, papilla carentem. Ceterum in noſtro *docta plangere* dictum, ut in Fragm. Callimachi CLXXVI. ubi de eodem Api: feminam *Εἰδυῖαν φάλιον ταῦρον ἰηλεμίσαι*. De re cf. Spanhem. ad. Callim. p. 590. H. Caeterum deſunt verſus 28. et 29. in Gothano. Cauſa eſt novae paginae inceptio. Iuxta verſ. 26. gloſſa picta eſt haec: Primus Oſyris fecit aratra et aravit. Naſo tamen Cereſem dixit fuiſſe primam, quod prius Maro dixerat, tamen

Digitized by Google

tamen haec in diversis locis qui fuerunt potuit Ceres alibi id fecisse, Osyris autem alibi. W.

32. *legit in arboribus* Guelf. 2.

35. *iucundos — sapores*] Reg. *sopores*. v. ad IV, 4, 9. *iocundos* scribit Guelf. 3.

40. *pectora tristitiae dissoluenda dedit*] Muretus, Passerat. Guietus, Heinsius, omnes malebant: *laetitiae*, quod etiam Statius in uno Colotii libro, quanquam vano forte rumore, esse audierat. Sane τὸ *dedit* videtur dativum eo significatu positum requirere; licet enim eo, quo feci in notis, modo explices, semper tamen durum illud et ingratum esse deprehendas, si *tristitiae dissoluenda* iungendum dixeris. Ut saltem ambiguitas iuncturae tolleretur, poëta debebat *tristitia* ponere, quod recte Statius maluit, ut illud Virgilii: *Solvite corda metu.* Similiter etiam *pectora* bene posse dici puto *laetitia solvi,* ut ablativus sit agentis, quicquid Burman. ad Ovid. Ep. XIII, 116. contra dicit; neque etiam illud insolens, haec duo verba *laetitiae* et *tristitiae* permutari. v. Ovid. l. l. In superiori versu pro *confecta* Heinsius malebat *constricta,* ut exactius responderet τοῦ *dissolvi.* Vs. 39—42. ex alio carmine illatos suspicor: nimis aliena est Bacchi commemoratio. H. Zwic. 1. *tristitia;* Zwic. 2. *tristitiae.* W.

42. *Crura licet dura compede pulsa sonant*] Lectionem hanc, quae fuerat editionum plerarumque ante Broukhusium inde ab Aldinis, bene reduxit Vulpius. Libri fere omnes, exceptis paucis, in his Guelf. 2. cum antiquis editionibus *cuspide* exhibent, quod Broukh. cum Salmasio in Tertull. de pallio 5., qui *cuspite* scribebat, cupide arripuit, tanquam verum et genuinum. Non me adeo movet, quanquam movet, ista dubitatio, vocem hanc nusquam ea significatione inveniri, ut *compes* sit, nisi quod in recentissimis *cuspus* occurrit. v. Cangium Glossar. h. v. nam Gesnerus plane praetermisit in suo Thes. L. L. Sed videtur nimis manifesto errore ex compendiosa scriptura alterius vocabuli ortum esse, quod scriptum erat *cuzpede*, ut vidi in Ed. Rom. Inf. II, 6, 25. in simili loco: *Spes etiam valida solatur compede vincium;* sed ibi nulla variatio, ut nec ap. Ovid. IV. Trist. 1, 5. I. ex P. 6, 31. Etiam Horat. V. Carm. 4, 4. *Et crura dura compede. Pulsa,* quod ubique editur, est in plerisque, etiam nostris libris, et bene exprimit catenarum euntis fluctuantem ad pedes allapsum et strepitum. In quibusdam tamen

Statii

Digitized by Google

Statii et Broukhusii *pressa*, in uno Scaligeri, quod ille probabat, et in tribus Broukhusii *multa*, unde hic fecit *inulta*, nullo vindice, impune; quod tamen merito Vulpio displicet, ut et docta Britanno (Jortin *Tracts* T. II. p. 452. 3.) in Obss. Misc. Vol. II. p. 242., qui malebat *inusta*. Medebach vir doctiss. in Obss. p. 70. effingit *vincta*, quia in uno Eboracensi legitur: *pulsa* vel *victa*. Sed quorsum in una variante, quae omnino ex correctione orta videtur, haeremus, ubi vera lectio codd. auctoritate et sensus ratione se probat satis?

43. *Non tibi sunt tristes curae, nec luctus Osiri*] *vultus* ex uno Statii receptum erat a Broukh. reliqui omnes scripti et impressi *luctus*, quod Vir doctus minus convenire putabat, quia omnino cum luctu quaerebatur Osiris. Sed cum hic ei Bacchi plane persona induatur, *luctus* non minus ex ea positus intelligendus est, quam mox *chorus*, *serta*, *palla crocea*, *cista*. Omnino quoque dii *ἀπενθεῖς*, et luctus expertes, ut toties apud poëtas. Verum etiam si *vultum* retineas, non tamen pro fronte adducta ac torva accipi poterit, nisi ex antecedentibus *tristis* repetas; nam ut simpliciter, *tibi vultus est*, eo sensu dicatur, fieri vix potest, et in tanta copia exemplorum a Broukhusio allatorum nullum est, ubi non aliquid adiectum sit, unde, qui vultus habitus intelligendus sit, appareat. v. c. in illo Cicer. *Si in. repulsa Domitii vultum vidisses.* facile rei natura indicat, eum parum hilarem fuisse. *Vultus* etiam displicebat docto Britanno (Jortin *Tracts* p. 453. To. II.) in Obss. Misc. II. p. 245.

44. *Sed chorus*] Corvin. *torus*, ut ex uno Angl. notatum video. Idem Corvin. sic legit et distinguit: *Non tibi sint tristes c. l. Osiri: Sed — amor.* sc. tibi est. *et levis aptus Amor*] Ed. Rom. cum Guelf. 1. 4. *levis et a.* forte pro *lenis et a.* Sic quoque emendare volebat Cl. Medebach p. 71. Mox v. 46. *quoque* pro *sed* Ed. Vicent. Lips. cum aliis vitiose. H. Etiam Zwic. 1. 2. *quoque*. W.

47. *dulcis tibia cantu*] Edd. Reg. Lep. et Lips. *dulcia*, quod merum vitium est. Fruterius, Dousa pater, et Guyetus corrigebant, *dulci tibia cantu.* (*dulci* Gothan. W.) Videri potest in vulgata casus ad proximum vocabulum accommodatus esse, quod saepissime factum. Sic in Lucan. I, 151.

> *Qualiter expressum ventis per nubila fulmen*
> *Aetheris impulsi sonitu, mundique fragore*
> *Emicuit.*

In

In libris nonnullis erat, *impulſu ſonitu*, quod non debebat inducere virum doctum, ut nuper emendaret, *Aetheris impulſu ſonuit.* Quis enim tam argutas aures habeat, ut fulmen *ſonare* audiverit? Ipſe Lucanus *ſonitu* explicat, *mundi fragore.*

48. *levis — ciſta*] Broukh. mallet *brevis;* ſed *levis* eſſe debuit, cum vitilis ſeu viminea eſſet, et a virginibus, quas κανηφόρους vocabant, portaretur. Sic Ovid. V. Faſt. 218. *leves calathos* dixit.

49. *centum ludis Geniumque choreis Concelebra*] ita Broukh. e coniectura Statii repoſuit: ubique legitur *ludos*, (etiam in Zwic. 1. 2. Gothan. et Hamb. W.) in Guelf. 1. *ludes.* Sed illud *centum* parum placet. Guyetus coniiciebat: *et ſanctum ludo G.* Forte fuit: *et Genium ludo Geniumque choreis Concelebra,* figura inprimis Ovidio ſollenni; *Ludus* vero ſingulari numero recte. Valer. Argon. I, 251.

Dulcibus alloquiis ludoque educite noctem.

et v. 294.

Iamque mero ludoque modus.

Virg. Ge. III, 379.

Hic noctem ludo ducunt.

50. *et multo tempora funde mero*] Mira loquendi ratio, de qua Obſſ. ad Eleg. 2, 3. disputatum eſt. Retuli hoc ad Oſirin, ut is ludis choreisque Genium concelebrando ſua ipſe tempora multo vino fundat, h. e. perfundat, ut adeo vino incaleſcat; rationemque formulae loquendi in hoc quaeſivi, quod vinum diffuſum per venas perfundere dici poteſt corpus et inprimis caput, adeoque tempora, quibus vini calor ac vis maxime ſentitur. Nec neceſſe eſt, poſt illa quae ſupra disputata ſunt, aliquid addere. Analogia autem ſermonis in promtu eſt, qua primo *funditur vinum per vaſa,* tum *vino perfundi vas,* et poëtice *fundi vino vas* dici ſolet. Auctor doctiſſ. Obſſ. in Anacreont. p. 187. interpretationem meam vix uſu loquendi probari obſervat, monetque, ad Genii tempora haec ſpectare et de ipſo ſacro, quod Genio fit, eſſe accipienda. Genio vino libari nemo dubitet: ſed vir doctus docere debebat, quomodo de vino libato hoc dici poſſit: *multo tempora funde mero* Genii. Vinum aut apponitur aut libatur in ara, ſeu foco infunditur, inſtillatur in ignem. Ungi Genii comam et corollis ornari ſatis conſtat; an

Digitized by Google

an vero etiam hoc: fuisse eius caput vino adspersum vel perfusum? Hic mos aliquo exemplo, seu moris analogia doceri debebat. Ut ipse Genius multo seu libato seu apposito cum epulis vino tanquam inebriari dicatur, per se non male dictum esset; sed hoc alienum a verborum sensu et iunctura; nam Osiris is est, quem compellat poëta: *concelebra Genium et multo tempora funde mero:* quae sane Osiridis esse necesse est, non Genii, nisi contortissima ratione, vt sit: *tempora Genii funde*, perfunde, *mero*, larga manu ei vina appone, ut eius caput vino perfundatur. Alioqui, quandoquidem ille epulis vinoque excipitur, non absonum est, si ille largius se vino invitare dicatur: igitur et vino perfundi tempora. Atque ad hoc ipsum ducit alter locus inf. II, 2, 8. *Ipse suos Genius adsit visurus honores — atque satur libo sit madeatque mero.* Neque enim hoc de honore Genio habito aliter accipi potest, quam ut nimio apposito vino ille lautius se excipiat: sic *madere, uvescere*, βρέχεσθαι, de ebriis. De vino Genio largiter apposito etiam Horatium agere III. Od. 17, 14. *cras Genium mero curabis*, dubitari nequit.

51. *Illius e nitido*] *e* Broukh. relicta Scaligerana editione tacite reposuit; in qua erat *et*, ut in multis, quae ex Aldinis fluxere. (*illis et* Gothan. *illius et* Hamb. W.) Muretiana et Plantiniana iam *e* refinxerant, et habet *e* Guelf. 1. 4. In Ven. excidit: etiam Regio. conf. inf. II, 2, 7. Idem possis sequenti versu putare accidisse, ut fuerit: *E capite et c.* nam pendebant e collo, unde *fusae per colla coronae.* Ovid. II. Fast. 739. Durum autem ad meum sensum, quod nunc de Genio agitur, et tamen mox iterum ad Osirin redit oratio: *Sic venias hodierne.* Insuave etiam τὸ *Illius.* Quid si itaque legatur:

Et Syria e nitido stillent unguenta capillo,
Et capite et collo mollia serta geras.
Sic venias hodierne.

Ita omnia de uno Osiride agunt.

53. *Sic venias hodierne*] Primum *Sic veniat hodierne* Venetae cum nonnullis apud Broukh. *Sic venies hodierne* Vicent. *Sic venias, hodierna tibi dum t. h. Liba* utraque Aldina: quod mutavit Muretus: *Sic venias hodierne, tibi dum t. h. tibi dem t.*] ita Statius e suis corrigebat, et ex suo libro tandem reposuit Scaliger; etsi iam idem excusum video in Ed. Vicent. et in Corvin. adde Guelf. 3. In plerisque

Digitized by Google

risque Edd. a Romana inde, *dum.* quod multo ſuavius eſt. In Guelf. 1. et 4. *Sic veniat hodierne tibi: dum.* Ed. Lipſ. *dum t. h. Libo, et M.* Quod vulgatum eſt, ſimile eſt ei, quod in Ovid. III. Triſt. 13. 17.

Micaque ſollenni turis in igne ſonet:
Libaque dem pro me genitale notantia tempus. H.

Zwic. 1. habet: *venies — dum.* Zwic. 2. *venies — dem.* Gothan. *dem* et *hodierno.* W.

54. *Liba et Mopſopio dulcia melle feram*] Sic etiam Regius. Broukh. e libris repoſuerat: *Libaque.* Heinſius corrigebat: *tibi dum turis honores Libem et Mopſopio dulcia melle favo,* quia in uno invenerat *dulcia mellis avo. Mella* eſt in plerisque, ſed ex culpa librarii propter vicinum *dulcia.* vide modo ad v. 47. Paſſeratius tamen inde faciebat: *Mopſopiae dulcia mella.* h. Atticae. Si quid mutandum, τὸ *dum* reducendum eſſe arbitror. Durum enim τὸ *dem,* etiamſi ita iungas: dem, dabo, tibi turis honores, ſic venias hodie; ut ſit obteſtationis formula. Verum novam et elegantem lectionem offert Guelf. 2. *tibi dem turis honorem, Libem et Mopſopio dulcia mella favo.* H. Verſu ſequent. Hamb. *fata* pro *facta.* W.

56. *circa ſtet veneranda ſenem*] reduxi hanc lectionem, ad quam etiam Vulpium procliviorem eſſe videbam, quod ea in editis ſcriptisque fere omnibus, etiam Regio, Guelf. et utraque Edd. eſſet, praeter unum Statii, tresque parum vetuſtos apud Broukh. quibus adde Corvin. in quibus *venerata,* quod primum praetulit Statius, et receptum tacite in Scaligerana. Sic quidem etiam ſup. Eleg. 5, 33. *et tantum venerata virum;* hic tamen parum aptum videtur, tum ex ſtructura verborum, tum ex ſententiae ratione; ſit enim ſenis maieſtas natorum et numero et ſpecie et dignītate auguſtior. Occupavit vero iſtos Codices hoc, quia in libris fere haec duo participia permutari ſolent: uti mox v. 63. pro *celebrande* duo Statiani, *celebrate.* At *veneranda,* modo non cum Douſa Praecid. c. 18. pro *venerans* accipias, peregregium h. l. eſt. v. Not.

57. *Nec taceat monumenta viae, quem Tuſcula tellus, Candida quem antiquo detinet Alba Lare*] *Nec taceant* e ſuo libro intulit Scaliger, ut nonnullos habere Statius narraverat, ſicque bini Anglicani cum Corviniano. Editum fuerat inde ab Aldinis: *Non taceam.* At in vett. edd. Ven. Vicent. et aliis, et in ſcriptis fere omnibus legitur *Nec*

Digitized by Google

Nec taceat, haud dubie melius, ne ad *monumenta* referas, quod et Ayrman. §. 54. l. l. obſervaſſe videtur; et ortum *taceant* ex vicino plurali *monumenta*. *Quem* bis a Broukh. repoſitum ex vetuſtis Edd. priore loco haud dubie recte, neſcio an altero, in quo *que* ferri poterat, et ubique legitur. vulgo, *quae T. t. Candidaque*. Sed error ortus ex compendio litterarum: ſcriptum enim erat *q̄* et *q*; in Ed. Lipſ. *que* et altero loco *q̄*;. H. Verſus 57. et 58. Hamb. del. Leguntur infr. l. I. eleg. 8. poſt verſ. 12. et pr. *quem* eſt ibi *quam*, verſ. 57. et verſ. 58. *que*. *Que* h. verſ. habet etiam Hamb. et uterque Zwic. Verſ. 57. Zwic. 1. *qua*, Zwic. 2. *quae*. *Ne* pr. *nec* v. 57. Gothan. W.

61. *Te canet a.*] ita Broukh. ex uno Statii: alii *canit*. mox *e* a plerisque abeſt. H. Zwic. 1. 2. *canit*. W.

ELEGIA VIII.

1. *Non ego celari poſſim*] Ita in Scaligerana excuſum, neſcio unde: nam Aldina ſec. et vulgatae inde edd. *poſſum* habebant. Sic et Corvin. Reg. et utraque Edd. cum multis codicibus, minus eleganter. Quidam, ut et Vicentina, *celare*. Edd. Ald. prima, et quae inde expreſſae, *Non ego celarim, poſſit*. perperam. In Guelf. 1. ab al. manu: *Nunc ego celare haud poſſum*. H. *Celari poſſum* Zwic. 1. *celare poſſum* Zwic. 2. et Hamb. Mox Zwic. 1. *amoris*, Zwic. 2. *amantis*. W.

ib. *nutus amantis*] unus Statii et Broukh. quidam, *amoris*. v. ad ſequ. Eleg. v. 1. mox Reg. *levia* cum aliis facili errore, et pro *cantus*, *carmen*.

4. *Praecinit*] unus Gebh. *premit et*, unde ille faciebat: *Promit et*. Sed *praecinit* bene adſtruxit Broukh.

5. *Perdocuit*] *praedocuit* Guelf. 3.

6. *non ſine verberibus*] Ed. Reg. Lep. cum duobus aliis apud Broukh. *vulneribus*. minus commode. Sed ſic ſaepe. v. ad Ovid. Met. IV, 726.

7. *diſſimulare*] Ed. Lipſ. *diſſimilare*. v. Burman. ad Ovid. III. Met. 158. Mox *urget* Corvin. ſolus: etſi perpetua varietate.

9. *Quid tibi nunc m.*] Pueri hi delicati, qualis Marathus erat, v. ſup. 4, 81., comam alebant, neque eam ponebant, aut togam virilem ſumebant, ut cives Romani; nam erant peregre advecti ex Aſia fere aut Syria. Quae adieci propter ea, quae Vulpius notavit ad h. l.

Digitized by Google

10. *mutatas dispofuiſſe comas*] *Dispofuiſſe* recte. v. ad Ovid. I. Am. 14, 35.

Quid male dispofitos quereris periiſſe capillos?

cf. inf. I, 9, 64. *depofuiſſe* Guelf. 3. pro *mutatas* quidam *turbatas*, fed hoc alio modo dicitur. v. Faſt. III, 16. ubi eſt, *turbatas reſtituitque comas*. illud eſt, aliter atque aliter compofitas, *pofitu variatas*, ut idem dicit II. Met. 412.

11. *Quid ſucco ſplendente genas oneraſſe*] Ita concinnata haec funt a Scaligero. Ante legebatur: *Quid fuco ſplendente genas ornaſſe*. Ita primum expreſſum video in Mureti editione, etſi nihil ab hoc monitum; petitum forte ex Pocchi vel Colotii varietate. Antea utraque Ald. cum aliis vett. *Quid fuco ſ. comas ornare.* Sic quoque Corvin. Guelf. 1. 3. 4. et *ſucco* 2. *Succo* eſt etiam in Exc. Scalig. uno Palat. et uno Broukh. doctius quam *fuco*, et faepe cum iſto permutatur. v. Heinf. ad Claudian. in Rufin. I, 208. Ovid. I. Triſt. 1, 8. Apud Albinov. II, 110.

Aeëtis ſuccis omniperita ſuis.

Sed iam alia quaeſtio eſt, quidnam fententia verfus ex hac innovatione lucretur. Scaliger *ſuccum* de cruſta, ſputum ille appellat, ex madido pane exponit, cuius illitu genis ſplendorem conciliabant, fcilicet partim facie noctu vel dum domi eſſent, ſiligineo hoc tectorio inducta, partim cute hoc ſmegmate attrita, emundata et polita. Laudat Iuvenal. VI, 472. ubi v. inde a v. 461. cf. de Othone ibid. Sat. II, 107. et Sueton. Oth. 12. unde apparet, etiam pro pſilothro illud fuiſſe et ad pilos tollendos valuiſſe. Fac haec omnia bene fe habere: eo tamen non ducit epitheton *Succi ſplendentis:* quod multo magis ad fucum ducit, quo illito facies ſplendet. Calidius adeo recepta videtur Scaligerana immutatio, quam par erat. *Succus* recte fe habet, fed pro fuco ipſo docte poſitum. Reliqua legenda: *Quid ſucco ſplendente genas ornaſſe? Oneraſſe* eſt ex emendatione Scaligeri, fed valde probabili; in libris *ornaſſe* vel *ornare,* quod cum *onerare* faepe variat. v. ad Ovid. Epiſt. 9, 103. Snakenb. ad Curt. VI, 6, 7. Pro *genas* quosdam libros, etiam Regium cum utraque Edd., frequentiſſima permutatione, v. Heinf ad Ovid. Epiſt. XI, 92. occupavit *comas,* haud dubie ex fuperiori verfu; alias acciperem de more tingendi et inficiendi capillos. v. Propert. II, 14, 27. Lucian. Amor. c. 40 H. *fuco — ornare* Zwic. 1. 2. *fuco* Gothan. *fuco — comas ornare* Hamb. W.

12.

Digitized by Google

12. *docta subsecuisse manu*] pauci *supposuisse*, sed tum esse deberet *doctae — manu.* Regius *succubuisse* ex v. 8. Nil muta. Ovid. VI. Fast. 230.

Non ungues ferro subsecuisse licet.

deinde, ut hic *ungues,* sic *barba docta manu resecta* dicitur Ovid. I. Art. 518.

14. *Ansaque compressos colligit arta pedes*] *Colligit* Broukh. e libris, in quibus Guelf. 3. superscripto tamen *a,* tanquam elegantius, praetulit; quod tamen iam in Vicentina expressum video; etiam in Corvin. Vulgo, etiam in Regio, *colligat;* legitur etiam *alligat,* ut in Ed. Rom. et in Venetis, Guelf. 1. 4. *Colligere* est contrahere, coërcere, in angustum cogere. v. Broukh. Regius etiam *comprensos* et *sinus* pro *pedes*, male; nam molles pueri sinus habebant laxos. v. ad El. 6, 40. In multis, etiam in Corvin., *arte* pro *arta.* In Edd. Ald. pr. et Colinaea aliisque ex Ald. pr. deductis adeo interpolatum est:

Arctaque constrictos cogit aluta pedes.

Mutavit altera Aldina: *Ansaque c. colligat arcta p.* et sic vulgatae ceterae. H. *Colligat* Gothan. et Hamb. Hoc etiam *comprensos.* W.

15. *Ipsa placet*] Ita Broukh. e duobus libris, et sic Ed. Lips. et Ald. pr. cum iis, quae inde ductae. vulgo, *illa.* H. Ita Zwic. 1. 2. Gothan. et Hamb. W.

17. *Num te pollentibus herbis*] Ita Broukh. ex doctorum virorum et antiqui usus auctoritate, quod herbae maleficae perpetuo epitheto *pollentes* et *potentes* dicuntur, h. e. efficaces. In libris et Edd. *pallentibus*, quod ab effectu esset explicandum, ut *venena pallentia* dici solent. In Guelf. 1. erat emendatum *pollentibus*, in 4. *pellentibus.* Apud Ovid. II. Art. 105. *pollentia* philtra, in uno est *pallentia,* ad quem loc. Burman. hanc Broukh. lectionem probat. H. Zwic. 1. et Hamburg. *pallentibus.* Zwic. 2. *palentibus.* In Gothan. deest hic versus. W.

19. *Cantus vicinis fruges traducit ab agris*] In nonnullis, etiam Corvin., *deducit;* sed illud verius, et tuentur Scaliger et Broukh. est enim, quod *fruges excantare* dicebatur. In XII. Tabb. *Qui fruges excantassit* h. incantamentis ex aliis in alios agros transtulerit, pellexerit. Ita legerat etiam Strozza pater, qui hunc locum ita expressit Erot. I. p. 110.

Carmine longinquos messem traducit in agros,
Et cantata suum deserit herba solum.

Fru-

Fruges eſt in plerisque: in quibusdam *ſegetes* vel *meſſes. ab arvis* Guelf. 3. pro var. lect. H. *frugem* Hamb. W.

20. *Cantus et iratae detinet anguis iter*] *irati* Corvin. ſed *iratae* ipſe Cariſius tuetur I. Inſt. Gr. Lipſius et Douſa malebant *irati — amnis*, ſed ſine libro. Deſigere adeo credebantur magae angues, quo minus ſe loco movere et dentem venenatum inſigere poſſent.

21. *Cantus et e curru Lunam deducere tentat*] Regius, *a curru.* unus Palat. *e curſu.* Romana Ed. et quae hinc fluxere, *e coelo.* porro *deducere lumina*, h. ſidera, multi, etiam Cyllenius in notis, habent, unde in Edd. 1487. 1500. et 1520. venit; factum forte ad illa Eleg. 2, 43. huius libri. etiam Guelf. 1. *e caelo deducere lumina.*

22. *Et faceret, ſi non aera repulſa ſonent*] ex ſermonis ratione debebat eſſe *ſonarent*, ſed videtur *faceret* in mendo eſſe. Regius exhibet: *et faciet;* rectius leges: *Et faciat.* Pro *repulſa* in uno Perreii erat *recurva*, et ſic in ſuo habebat Cyllenius, qui quaecunque vaſa convexa intelligebat; rectius accepiſſet de lituis aut tibia Phrygia; ſed pulſabantur in lunae deliquio cymbala inprimis, de quibus etiam Ovid. III. Met. 532.

— Aerane tantum
Aere repulſa valent?

ubi conf. Burman. Manil. I, 227.

Seraque in extremis quatiuntur gentibus aera.

26. *femori conſeruiſſe femur*] Statius ex Cariſio *femini* legebat; nam laudat ille ex Tibullo binis locis: *Implicuit femini;* atqui, inquit, Grammaticos alia Tibulli carmina, quae nunc deperdita ſint, habuiſſe, aliunde non conſtat. Memoriae vitio tribuit Cariſianam memorationem Broukh. At enim cum tot Tibulli elegias mancas et mutilas habeamus, potuit illud in loco tali legi, qui in libris extritus fuit. De *femine* cf. Heinſ. ad Aen. X, 788. Libri in Tibullo nil mutant. Sollenne autem illud *femur femori.* Ovid. III. Am. 7, 10. *ſupponere*, III. Am. 14, 22. *femori impoſitum ſuſtinuiſſe femur;* et inter leviores nequitias accumbentium ad menſam I. Am. 4, 43.

Nec femori committe femur, nec crure cohaere,
Nec tenerum duro cum pede iunge pedem.

Et ſic h. l. accipio. In Ed. Lipſ. pro *ſed* erat *te.* H. *Te* etiam Zwic. 1. at Zwic. 2. *ſed.* W.

28.

28. *Perſequitur poenis triſtia facta Venus*] Regius, Ed. Lipſ. et Vicent. cum aliis libris ap. Broukh. *proſequitur.* Sed dicimur aliquem *proſequi* amore, benevolentia, laudibus, praemiis etc. poenis vero *perſequi,* h. ultum ire, vindicare. Permutatio alioqui eſt fere ſollennis. v. ad Ovid. Met. IV, 151. ubi *perſequar extinctum* nimis atrox et vehemens pro amantis perſona. Unus habebat *proſequar,* quod recte placebat Burmanno; nam et ſequitur: *leti cauſſa comesque tui.*

29. *Munera ne poſcas*] *neu* Guelf. 3. bene. — *Nec* Gothan.

30. *Ut foveas m.*] Ita Broukh. quod ſententia poſtulabat, ex uno antiquiſſimo libro poſt Heinſii emendationem Adverſ. II, 15. repoſuit; vulgo, *foveat.* H. Ita uterque Zwic., Gothan. Hamb. W.

31. *cui laevia fulgent ora*] Ed. Rom. cum Venetis et aliis *mollia,* ut Graecis μαλακον γένειον, ἁπαλὴ ὑπήνη, et forte placere poſſit, quia opponitur *aſpera barba.* Adiectum tamen *fulgent* vulgatum tuetur. In iisdem mox eſt *hiſpida barba,* a Mureto receptum, ut Ovidius *hirſutum* dixit.

35. *At Venus inveniet puero ſuccumbere furtim*] *inveniet* Scaliger e ſuo praeclare emendavit: in aliis, etiam in noſtris, *invenit.* Idem *ſuccumbere* e libro ſuo, ut et alii habent, repoſuit: noſtri cum multis apud Broukh. *concumbere,* frequenti lapſu. v. ad Ovid. V. Faſt. 86. Etiam Zwic. 1. 2. Hamb.

36. *Dum tumet et teneros conſerit usque ſinus*] pro *tumet,* quod et ipſum Scaligero debetur, libri fere *timet* noto errore; lib. Sfort. *tenet.* pro *usque* quidam *ipſe.* v. ad Eleg. 5, 74. Ed. Lipſ. *ipſa.* pro *ſinus* Ed. Rom. *ſimul* vitioſe. *conſerit* ſuſpicor ex proximo *tumet* natum ac fuiſſe veterem lectionem *conſerere,* quo haud dubie aſperitas iuncturae tolli poteſt. H. Pro *teneros* male Hamb. *molles.* W.

37. *humida — Oſcula*] recte revocavit antiquam lectionem Vulpius, cum Broukh. ex coniectura Heinſii *uvida* repoſuiſſet, quia illud ſaepe pro hoc in libris ſcribitur. Sed h. l. in omnibus eſt *humida.* Pro *anhelanti* Lipſ. Ed. cum Ed. principe Broukh. *anhelantim,* et unus Heinſii cum Ed. Reg. Lep. *anhelatim.* Ed. Roman. etiam *notam* habet. Duo haec diſticha a v. 35 — 38. parum cum argumento et ſententia ceterorum cohaerent, ut dubitem, an ſedem ſibi debitam teneant.

39.

39. *Non lapis hanc gemmaeque iuvent, quae frigore sola Dormiat; et nulli sit cupienda viro*] *iuvent* est ex Scaligeri emendatione: vulgo ubique legitur *iuvant*. *Dormiat* Scaliger mutarat in *Dormiet;* sed illud constanter libri exhibent, et est *dormire sustinet.* Deinde illa commutatio casus: *Hanc non iuvent gemmae, et* (sc. haec) *sit cupienda nulli viro,* est ea quidem paullo durior, sed obvia etiam in optimis auctoribus. De sententiarum nexu v. ad v. 39. notam. *capienda* est in Sfort. et uno Gebhard. quod arripit vir doctus in Bibl. crit. l. l. p. 80.

41. *Cum vetus infecit cana senecta caput*] Ed. Rom. cum aliis apud Broukh. et cum Guelf. 1. 4. *curva,* male hoc quidem loco. *Iuventas* recte reposuit Broukh. e libris; vulgo *iuventa* vel *iuventus.* v. ad I, 4, 38. pro *vetus* Heins. Advers. III, 8. coniiciebat *vietum.* Hamb. *tarda.*

43. *Tum studium formae*] *Nunc st. — coma nunc — tollere nunc* Guelf. 2. eleganter. in plerisque etiam nostris adiectum *est,* quod Broukh. paucorum auctoritate omisit, quia iterum redit v. 45. Mox Ed. Rom. *coma cum mutatur* cum Guelf. 1. 4. Non *comam* mutari, sed colorem, aiebat Pierson ad Moeridem p. 263. et emendabat *fucatur:* non meminerat, se in poëta versari.

45. *Tollere tunc cura est albos a stirpe capillos*] Broukh. hoc ordine, quem elegantiorem putabat, expressit: *Tollere tunc albos cura est.* Nil refert: sed vulgatum tuetur Propert. III, 25, (33) 13.

Vellere tum cupies albos a stirpe capillos.

Porro *tunc* miror nunc ubique edi ac legi, tribus scriptis exceptis, in quibus *tum:* idque Corvin. quoque tenet; melius utique. At Edit. Lips. et alii aliquot apud Broukh. *nunc,* quod elegans esset h. l. v. Burman. ad Ovid. I. Met. 321. nisi *tum* iam praecessisset.

46. *demta — pelle*] v. notam. Hoeufft Peric. p. 220. legit *sumta.* quid igitur est: *sumere pellem?*

48. *non tardo l.*] Ed. Lips. *nam,* male. v. notam. nisi scribas: *nam tacito labitur illa pede.* Ovid. II. Art. 670.

Iam veniet tacito curva senecta pede.

49. *Neu Marathum torque*] Ita iam correxerat Statius, sed in editis primum emendavit Scaliger, cum librorum nonnullorum suffragiis. v. inf. IV, 4, 11. vulgo: *Heu*

vel

vel *Seu M. torques.* In fine Regius cum Corvin. et al. addit: *est.*

ib. *puero quae gloria victo*] Ovid. III. Met. 655.

— — — *quae gloria vestra est,*
Si puerum iuvenes, si multi fallitis unum?

51. *non illi sontica caussa est*] ita diserte ubique legitur editum. Sed Cod. Reg. *rustica* et in margine *sontica* vel *sentica*, ut fere alii ap. Broukh. et Stat. cum Guelf. 3.

52. *Sed nimius luto corpora tingit amor*] *luto* est ex emendatione Scaligeri, nullis, ut videtur, libris subnixa, nisi quod Muretus sic e quibusdam veteribus iam maluerat; in scriptis fere legitur *luteo* vel *lutheo*. (Hamb. *luteo corpore.* W.) Sed et apud Nemesian. Cyneget. 319.

— — — *suavique rubescere luto.*

ita emendatum est, cum esset *luteo.* pro *tingit* in duobus Palat. et uno Broukh. *tangit*, quod Dousa maluit et recepit Broukh. tanquam exquisitius. *Tangere* v. c. *oleo, fimo*, dictum a veteribus esse eleganter pro *tingere*, docuere Viri docti laudati a Broukh. h. l. et a Burmanno ad Ovid. Epist. 19, 41. et sic etiam *pulsare* pro *tingere* reperiri, docuit Gronov. Obss. I, 13. cf. eund. III, 18. Dispar tamen huius loci ratio esse videtur; et cum saepe ea duo verba temere permutari sciam, cum Vulpio lectionem plurium librorum servavi. Regius etiam *corpore* habebat, item Guelf. 1. 2. a pr. m.

53. *Vel miser a.*] *Vel* revocavit Broukh., ut habent plerique, etiam nostri, et editi usque ad Muretum, qui dedit *Veh*, quod Plantin. Scalig. et reliquae retinent; in aliis *Vah* vel *Va.* Mihi optimum videtur cum Heinsio legere *Ah.* H. Nos recepimus *Vae.* W.

54. *querelas Coniicit, et lacrimis omnia plena madent*] Collat. Colot. et unus Passeratii (nisi eadem intelligenda est) *Concinit.* Sed v. notam. *Conicit* etiam h. l. codd. scribunt, et vett. edd., ut Vicentina. Verum est, eam veterem esse scripturam, quam etiam in Virgilio nonnullis in locis Heinsius inferre volebat. Sed quorsum hoc? inprimis si eam non ubique recipimus nec recipere possumus. *omnia* languet. Pro *et* malim *ut.* H. Sanum est *et.* W.

55. *Quid me spernit? ait*] *spernit* Broukh. ex duobus bonae notae libris. vulgo: *spernis.* nec multum refert.

 Mox

Digitized by Google

Mox pro *vinci* unus cum quibusdam Edd. quae ex Ald. altera fluxere, *falli;* sed hoc sequenti versu recurrit.

58. *ut nec dent*] Regius: *et.*

59. *Et possim m.*] recte ita Broukh. e melioribus. Sic quoque aliquot vett. edd. ut Ven. 1475. Vicent. Vulgo editum, quod Regius cum aliis et Guelf. habent, *possum,* et mox *abrepere:* ferrem, si haberet *adrepere.* H. *possum* etiam Hamb. et Gothan. W.

61. *Quid prosunt artes*] Ita editum inde ab Ald. sec. At prima cum multis ap. Broukh. quibus adde Regium, *possunt.* pro *spernit* idem Regius vitiose *premit.*

64. *Est mihi nox multis evigilanda modis*] ita in Aldinis excusum est; pro quo Muretus et Plantin. iterum reduxerant, quod in libris et ant. Edd. fere legitur, *multis malis,* inter multas aerumnas, dolores, suspiria, curarum aestus. Scaligerana recensio iterum ad Aldinum exemplar concinnata, *modis* reduxit: idque tuetur Broukh. Sed ea, quae ille profuse magis quam copiose congessit, probant quidem amantium vigilias; non vero, quomodo quis aut uno aut pluribus aut omnibus modis vigilare possit. Adiuvi tamen lectionem, quantum potui, in nota; etsi praefero *malis.* Ceterum lenius fluent hi versus, si ita refinxeris novissimum:

Quid prosunt artes, miserum si spernit amantem,
Et fugit ex ipso saeva puella toro!
Vel quum promittit, subito sed perfida fallit,
Et mihi nox multis est vigilanda malis!

66. *tunc sonuisse pedem*] hoc Scaliger recte reposuit e vetere scriptura: nostri cum ceteris *pedes;* pro *fingo* Regius habebat: *fugio,* vitiose. Post v. 66. quatuor versus ex Lib. II. El. 3, 75—78. huc revocaverat Scaliger, miro ausu, quem ut cuiquam probaret, vix expectare poterat.

68. *Et tua iam fletu lumina fessa tument*] bene *tument,* ut saepe genae *tumidae,* oculi *tumidi* ex fletu dicuntur. v. Heins. ad Ovid. III. Am. 6, 79.; et sic apud Propert. I, 5, 16. reponendum puto:

Et tumor informem ducet in ora notam:

timori enim nullus locus est, dum sodali suos casus narrat. Male in nostro duo Anglicani exhibebant: *tepent.* Mox 69. in Ed. Lips. erat: *moveo fastidia Divis.*

71.

Digitized by Google

71. *miseros ludebat amantes*] unus Schefferi *amores;* forte ex El. 2, 89. vel seq. El. v. 1. Eadem varietas ap. Propert. II, 25, 1. De voc. *ludebat a.* cf. Obss. ad I, 2, 89.

73. *lacrimas f. risisse dolentis*] Ed. Rom. cum aliis ant. Edd. ap. Broukh. et duobus libris, item Guelf. 1. 4. *lacrimis,* quod possit ferri, sive pro tertio casu accipias, ut Virg. Aen. V, 358.

— — — *risit pater optimus olli.*

sive pro sexto habeas, ut Hor. II. Sat. 3, 72. *malis ridentem alienis.*

76. *Quaecunque apposita est ianua dura sera*] *apposita* bene e duobus libris emendatum a Broukh. vulgo *opposita,* sollenni errore, de quo passim Heinsius ad Ovid. ut ad III. Am. 14, 10. Pro *dura* Ald. sec. *firma,* sicque Regius cum paucis ap. Broukh. forte ex El. 2, 6. Mox *ni* Broukh. e libb. consensu pro *nisi.*

ELEGIA IX.

1. *Miseros laesurus amores*] ita editum fuit inde ab Aldina sec. Retractum tamen in Scaligerana editione *amantes,* quod Ald. pr. cum aliis habebat; idque recte iterum eiecit Broukh. paruitque libris, quibus nostri accedunt. cf. sup. El. V. 71. — Pro *miseros* Ed. Rom. cum Brix. Vicent. etiam Venetis, Guelf. 1. 4. *teneros*, epitheto, quod Tibullus inprimis in deliciis habet; et Corvin. suavius etiam: *si teneros fueras. laesurus* vero recte se habet, et defenditur a Broukh. v. ad I, 2, 91. et inf. v. 19. *violare* dixit. H. H. Vossius *teneros,* in apographis quinque repertum, recepit, *amor tener* interpretans amor, ubi animus amantis sensibus teneris est plenus. Sed rationem dicendi exemplis firmatam non vidi; nisi si quis Rupertii auctoritatem in Comment. ad Iuven. VI, 548. afferre velit. Verba *si fueras — amores* sunt generaliter accipienda, nec supplendum *meos.* vid. Not. *miser* epitheton est aptum *amori,* ut *infelix amor* I, 2, 4., praesertim in verbis *laedere amores.* Et Tibullo, cuius animum etiamnum amore in puerum flagrantem prodit elegia, bene convenit fateri, se ex perfidia dolores percepisse vel miserum fuisse. Clarius affectum animi ostendit 45. *Tum miser interii, stulte confisus amari.* — *Teneros* manum emendatricem eius prodit, quem repetitio *miseros — miser* 3. male habebat; de qua vid. infra 67. W.

2. *Foedera per divos clam violanda dabas*] ita omnes libri, praeter unum Scaligeri, in quo erat *iam,* ab ipso receptum; sed recte a Broukh. spretum; est enim a socordia librarii, ut inf. IV, 6, 16.; et tuetur vulgatam *celat* in sequenti versu. In Ed. Lips. erat, *non violanda,* quod placere possit; et permutantur saepe inter se istae particulae. H. Pro *foedera* Hamb. *oscula; clam* Zwic. 2. *non* Zwic. 1. correctio ab iis profecta, qui, verba *si fueras — amores* male intelligentes: si me fallere volebas, tautologiam inesse credebant. W.

3. Scriptum passim: *A miseret, si q.* H. H. Vossius disiuncte scripsit *et si* cum editionibus antiquioribus, ut ait, rhythmi causa, Statium hoc monuisse memorans; qui tamen habet: *et si quis*) Duo verba sunt. Ex his equidem contrarium efficio, Statio *etsi* placuisse. Ceterum ubi *et si* vel potius *et, si* scribendum est, ibi constructio diversa a nostro loco. Vid. Cic. de Amic. 27. §. 104. Zwic. 1. *est si.* 2. *et si.* — *Ha* Goth. pro *Ah.* Ceterum *poena me sequitur* dixisse Caesarem B. G. 1, 4., annotasse iuvat. W.

6. *Numina — laedere vestra*] cum var. lect. *ludere* Guelf. 3. Dan. Heins. ad Silium I, 9. *ludere* reponit; sed vulgatam iam defendit Broukh. ad h. l. H. De permutatione verborum *ludere* et *laedere* vid. Obss. ad I, 2, 91. — Hamb. *formosos.* Et I, 10, 43. *liceat* cum accus. c. infin. Pro *semel* Goth. *simul.* W.

9. *Lucra petituras*] ita tandem emendatum in Ald. sec. (et propagatum a Mureto, qui adiecit: si nihil vitii subest, secundam syllabam produxit praeter consuetudinem. Zwic. 1. 2. *petituros.* W.) At Ald. pr. *petiturus.* Venetae: *perituras.* Vicent. *petituros.* Sic et Corvin. Similes *corruptelae* in libb. scriptis Broukh. et in nostris aliae. In seqq. Ald. pr. *per freta patentia;* sic scripti aut *per freta parentia* (Sic et apogr. Voss. 5. et Zwic. 2. W.); unde interpolatum in uno Angl. et aliis Statii *per vela patentia.* Sed iam Corradus in Quaestura p. 325. nov. ed. emendaverat *freta per parentia*, quod in Ald. sec. receptum. (Ita et apographa septem, at apogr. Voss. 1. Bern. et Mon. *freta per patentia.* W.) In Regio litura erat; sed in Ed. Lips. excusum est: *parentia per freta ventis*, ut et in aliis apud Broukh. nonnullis quoque editis, ut Colin. ultima (Add. Zw. 2. W.), deprehendimus. Sic *freta* in penultimo pede positum IV, 1, 194. Mox Regius alio ordine: *Muneribus captus meus est puer.*

12. *ver-*

Digitized by Google

12. *vertut*] *vertet* Guelf. 1. 4. et Ed. Rom.

13. *Iam mihi perfolvet p.*] Ita legitur ex Ald. fec., cui accinunt veteres edd. et libri; Ald. pr. cum aliis, etiam Guelf. 3., habebat: *perfolves*, quod Scaliger retraxerat, fed eiecit Broukh. Praeferam tamen hoc, omnino Tibulli genio confentaneum, ut alloquatur alios; etiam mutata fubinde perfona. H. Recepi *perfolves* cum H. Voffio. Aftipulatur Monac. Supra I, 7, 53. fimilis tranfitus ad perfonam fecundam *Sic venias.* Idem fentit *Hand* Specim. Obff. in Catull. p. 31. — Pro lectione *perfolvet* alii afferent auctoritatem maiorem codicum, terminationes *es* — *as* — *is* non fuaviter fe excipientes, nec perfonam tertiam commoto male convenire. W.

17. *ne pollue formam*] *fidem* male Corvin.

20. *Afpera — difficilisque*] Hac diftinctione particularum *que* — *que* difcrimen inter *afper* et *difficilis* fuiffe, fatis oftenditur; at viri docti fere in notis verba *afper*, *difficilis*, *durus* pro fynonymis venditant. *Afpera* Venus eft, cum eum, qui illam offenderit, malis amoris infelicis ulcifcitur; quo fenfu *Amor* VI, 2. *afper* appellatur; *difficilis* vero eadem audit, cum nullis neque precibus neque facris fe exorari finit, ut animum reddat. Ita *difficilis* ufurpatum I, 8, 27.

Nec tu difficilis puero tamen effe memento.

Add. Horat. Od. III, 7, 32. Hinc explica *ianua difficilis* I, 2, 7. — Ceterum de particulis *que* — *que* vid. Obff. ad I, 2, 29. — Verf. 19. Goth. *o viciis* pro *divitiis*; Guarn. *o vitiis*. Cum locutione *violavit amorem* compares verba Virgilii Aen. V, 5. *magnum amorem polluere.* W.

23. *Nec tibi celandi fpes fit, peccare paranti; Eft Deus, occultos qui vetat effe dolos*] Prior verfus tam inconcinnus eft, ut vix Tibulli effe contenderem, nifi gratam hanc eius et ifto molliori carminis genere dignam negligentiam ex aliis locis fatis cognitam haberem, et in aliis, etiam multo diligentioribus, eiusmodi rhythmos deprehenderem. v. Propert. I, 17, 5. I, 20, 3. Ovid. II. Met. 398. VI. Faft. 553. Virg. IX. Aen. 634. et Aen. X, 554. qui noftro fimillimus:

Tum caput orantis nequicquam, et multa parantis.

Alioqui facilis erat ftructura: *Celandi nec fpes tibi fit, peccare paranti.* Leguntur autem hi verfus ita, ut excufi funt, ex

Digitized by Google

ex Scaligeri emendatione, in qua ille ſibi admodum placebat. Fundum habebat eclogarium ſeu excerpta e Tibullo loca, quae magnae vetuſtatis aiebat eſſe. *celandi* etiam in Palatinis legitur; ſed *ſpes ſit* in ſolo Scalig. *eſt deus* etiam in Statianis. Vulgo in libris et edd. etiam noſtris et Guelf. legebatur: *Nec tibi caelanti fas ſit peccare, paranti Sit deus, occultos qui vetet eſſe dolos.* Niſi quod *vetat* legebatur usque ad Aldinam ſec. minus ſcite; nam ſermonis ratio poſtulat: *Eſt deus, qui vetet:* etſi, epicos poëtas ab eo receſſiſſe, paſſim obſerves. Iam ſi ex criticis praeceptis arbitrium feras, antiqua illa lectio, difficilior et plurium librorum, verior erit. At ſenſum commodum non habet? Enim vero ſic ſatis; modo *Nec fas ſit* h. l. teneas eſſe, *nec liceat, nec poſſis*, ut in illo Horatii IV. Od. 4, 22. *Nec ſcire fas eſt omnia.* cf. Burm. Ovid. II. Met. 57. Eleganter quoque dictum: *celanti fas ſit peccare*, pro, *peccare celantem*, ita ut celet. Et tum ſenſus ſit: Nec puta, te ullo modo clam fallere poſſe: ſi tentes, erit deus, qui fraudem retegat. Hac vetere lectione tollitur etiam magna pars moleſti numeri ex hoc carmine, modo ſcite pronunties. Tollitur illa omnino lectione Guelf. 3. *Nec tibi celari fas ſit peccare paranti. Sit deus, occultos qui vetet eſſe dolos.* H. H. Voſſius dedit *celari fas ſit;* quod in apogr. Monac. et Voſſ. 4. At *celor* eſt aut res me celatur aut reticeor auctor rei, nec vidi, qui dixerit *celari* pro facta celare. — Nec vulgata a manu Tibulli mihi profecta eſſe videtur. *Spes ſit* eſt manifeſta correctio genuini *fas ſit.* Quid ſi *fas ſit*, fieri poſſit, poterit (cf. Obſſ. ad 63.), cum genitivo gerundii *celandi* pro infinitivo *celare* conſtructum ſtatuas? Tacitus quidem ſimiliter verba conſtruxit Ann. XV, 21. *maneat provincialibus potentiam ſuam tali modo oſtentandi.* Conf. Ern. ad Ann. II, 43. p. 202. *Celandi* Hamb. Goth. Bern. *celanti* reliqua apogr. cum Zwic. 1. et Corv. — *celantis*, ſed inducto *s*, Zwic. 2. *Spes* Voſſ. 1. 2. 3. Hamb. Zwic. 1. 2.; reliqua apogr. *fas* cum Guarn. et Corv. — *parenti* Hamb. Goth. — 24. *Eſt — vetat* Hamb. Voſſ. 4. Recte. Voſſ. 1. *vetet;* Voſſ. 2. Aſk. Monac. *Sit — vetet;* Bern. *Sit — vetat,* et Zwic. 2. ſed *ſit* recentiori manu in *ſcit* mutatum; Voſſ. 3. *Sic — vetat;* Voſſ. 5. cum Zwic. 1. *Scit — vetet,* et Goth. ſecundum H. Voſſium; at apogr. meum *ſit*, ſed in *ſat* correctum. W.

25. *Ipſe deus tacito permiſit lena miniſtro Ederet ut multo libera verba mero*] Ita reponere, aliquot quidem libris

Digitized by Google

bris addicentibus, aufi fumus, cum ea lectio, fi vel minus vera, tamen tolerabilior fit, quam illa a Scaligero e coniectura repofita. Quid enim eft: *Ipfe deus tacito permifit vela miniftro?* Ipfe Scaliger haec diferte explicare non potuit: dicit effe, *tradere libidini ac voluntati.* Broukhufius acutius etiam *tacitum dei miniftrum* intelligit vinum, cuius vapore, tanquam velo quodam, acies mentis obnubitur. Nimis argute; verum ita centies folent critici, inprimis fi emendationis lufui, aut pruritui, arrofis unguibus, indulgent. Vulpius vero *permittere vela miniftro tacito* effe dicit, flagitii confcio et adiutori, qui fobrius os obfignatum habebat, ebrietatis opera poteftatem loquendi facere. Metaphora illa *vela dare* fatis quidem nota, fed alio pofitu, alio fenfu. *Vela dare ingenio* dixit Ovidius Faft. III, 790. *defideriis addere vela* Rutilius I, 34. h. ea acuere, augere. Nemefian. Cyneget. 58.

— — *talique placet dare lintea curae.*

Sed quis dicat: *vela permittere alicui* pro inftigare? Propertius quidem III, 17 (15) 1.

Nunc, o Bacche, tuis humiles advolvimur aris;
Da mihi bacchato vela fecunda, pater.

Sed ibi eft dictum pro, *da furori meo vela,* pro quo, *mihi bacchanti* f. *bacchato,* eftque nihil aliud, quam quod Ovid. ita extulit III. Faft. 790.

Mite, pater, caput huc placataque cornua vertas,
Et des ingenio vela fecunda meo.

Vulgata lectio inde ab Aldinis erat: *permifit lene miniftro.* In Codicibus mira varietas deprehenditur; legitur enim in plerisque *leva* (ut in Scaligeri libro, unde ille *vela* faciebat, et in aliis multis, etiam Regio et Ed. Rom.) *leve, lene, lena, feva, faepe.* Ita Guelf. 1. 2. 4. *lene.* 3. *laeva.* (Et Corv. *laeva* habet, at Afk. Voff. 2. 3. *leva,* Voff. 1. Bern. *leve,* Voff. 4. 5. Hamb. et Gothan. *lene;* Vindob. Monac. Goth. fecundum H. Voffium *lena* cum Zwic. 2., at Zwic. 1. *feva. Laevia* et *lenia* fupr. I, 8, 31. permutantur. W.) hoc tueri poffis, *laeva libera verba:* finiftra, infaufta. *Saepe,* quod Muretus malebat, fatis commodum effet, nifi langueret fententia, et, unde ortum illud effet, appareret. Veriffimum videtur *lena,* quod diferte expreffum eft in uno Statiano et Lipfii Exc., probatum etiam Statio, fed non bene inftituta verborum interpretatione; ex quo reliquae aber-

BIBL. UNIV. GENT

Digitized by Google

aberrationes facile deduci possunt; *n* enim et *v* permutari saepissime, vel ex vocabulis *lenis* et *levis* notum est. Deus itaque (sive Numen divinum omnino, ut v. 11.) ipse permisit, ut, etiamsi minister amoris obstinate de perfidia domini taceret, lena tamen, dominae ministra, per ebrietatem illam vulgaret. Quae cum ad manum sint, e libris petita, et sententiis verbisque probabilia, quorsum tandem ad remota et multo minus probabilia aberramus? Quam longe remotae et abhorrentes sunt a leni elegiae spiritu et mollitie coniecturae: *permisit lora* (Sic Santenius Bibl. Crit. P. III. p. 81. coniecit. *E marg.*), *permisit frena* (quod Huschkio Ep. Crit. in Propert. p. 107. in mentem venit. *E marg.*)! In Statio te versari putes. *Minister* vel simpliciter de puero, ut saepe, v. inf. III, 6, 57., vel de arbitro et lenone, cuius ministerio utitur alter in negotiis hisce. Unus Stat. *magistro.* male. *Lenarum* quam frequens in talibus rebus usus fuerit, satis notum; eae autem anus erant multibibae, quo nomine saepissime apud veteres male audiunt. vid. Ovid. I. Am. 8, 1. sqq. III. Fast. 765. *tacito ministro,* h. tacente, vulgare est. Ovid. III. ex P. I, 47.

— — — *tacito me, Fama queretur.*

libera verba denique sunt, quum non amplius fide et prudentia vel metu domini lingua vincta tenetur, ne quid evulget. Male Cyllen. explicabat. H. Sententiae H. Vossii, qui *laeva* dedit, repugnat usus. Nemo *laeva* substantivi loco pro *stoliditas* usurpavit, praesertim in tali compositione: *permittere*, h. e. immittere, indere, *laeva.* Tolerabilius esset *laeva facere.* Nec fieri per Latinitatem potest, ut iungas *laeva libera verba.* W.

26. *Ederet ut*] Reg. cum Corvin. *et.* H. cum Voss. 2. — 28. pro *iussit* Hamb. *cogit;* pro *invitos* Ask. *immites,* in marg. *invitos.* W.

30. *Nunc pudet*] Ed. Lips. *Non.* H. Zwic. 1. 2. — Voss. 4. Goth. *non.* — *pudor* pro *pudet*, Goth. secundum H. Vossium. Cum *nunc* repetitum sit loco coniunctionis *et,* hinc factum, ut *pudet* in alterum membrum reiiceretur. Similis positura verborum I, 2, 41. 42. pronomine *is* repetito. W.

31. *Tunc mihi iurabas, nullo te d.*] Sic Guelf. 2. (Et Corv. W.), reliqui cum libb. ap. Broukh. *tu mihi,* et mox, *nullo tibi:* sed Regius cum duobus Anglicanis Heinsii et Guelf. 3. pro var. lect. *nullius divitis auri pondere.*

Digitized by Google

dere. Sequenti versu pro *vendere* Edit. Lips. cum Vicent. et Reg. Lep. *frangere;* et sic multi ap. Broukh. Male. H. H. Vossius recepit *Tu,* apogr. trium et Zwic. 1. et 2. (superscr. *tunc*) fide nixum; nam opposita sibi esse: *Haec ego — Tu mihi.* Vulgaris continuandi ratio per *Tunc*, τότε, cum ego preces facerem, simplicitatem elegiae (cf. Obss. ad I, 6, 11.) Tibulli decet. — Ald. II. cum Mur. *tum.* — 32. *munere* pro *pondere* Hamb. — pro *vendere* Voss. 1. *perdere*, Zwic. 1. 2. *frangere.* Et dixerunt Latini *fidem frangere, amittere.* W.

33. *Campania terra*] *tota* Corvin. cum Exc. Perreii ap. Broukh. et Guelf. 2. cum altero pro var. lect. 3.

35. *Illis eriperes verbis mihi, sidera coelo lucere*]. Reg. *eriperet.* *Coelo* Broukh. reposuit ex Vaticano Statii; vulgo legitur *coeli.* H. Statio *coelo* placebat, quod in Zwic. 1. 2. Monac. et Goth. secund. H. Vossium, apogr. meum *celi.* — Hamb. *coeli.* Ad *coelo* comp. Virg. Ge. I, 6. *Eriperes lucere* h. e. extorqueres mihi, ut negarem lucere. Sensu et constructione diversus est locus Horat. Sat. II, 2, 23.

Vix tamen eripiam, posito pavone, velis quin
Hoc potius quam gallina tergere palatum. W.

eod. *et puras fulminis esse vias*] hanc tanquam verisimillimam lectionem Regii Codicis, Guelf. 2. utriusque Edit. item Vicent. et maximae partis librorum apud Broukh., olim iam Statio probatam, reposui, idque eo confidentius, quod *fulminis* etiam Vulpio probari videbam, quanquam diversam interpretandi viam ingreditur. Post *sidera* bene poterat *fulmen* memorari. *Fulminis vias* etiam Seneca dixit Thyeste v. 358.

Quem non concutiet cadens
Obliqui via fulminis.

et Boethius in loco inde expresso, de Consol. Metr. 4.

Aut celsas soliti ferire turres
Ardentis via fulminis movebit.

(Non male Statius comparavit Virg. Aen. V, 525.

Namque volans liquidis in nubibus arsit arundo,
Signavitque viam flammis. W.)

fulmen purum h. clarum, lucidum, bene dicitur, perpetuo ignis, flammae et luminis epitheto. Sensus igitur: mihi persuaderes iis verbis, fulmen nullo igne lucere, sed esse meram

Digitized by Google

meram caliginem: ſive, qua fulminis impetus eſt, aethera non illuſtrari, ſed tenebris obduci. Similibus verbis Lucanus dixit V, 630.

— — — nec fulgura currunt
Clara, ſed obſcurum nimboſus disſilit aether.

quod noſtro: *fulminis viae ſunt purae:* hoc illi, *fulgura currunt clara.* (*fulminis* in apographis quinque et Zwic. 1. 2. ſed in altero ſuperſcr. *fluminis,* et Guarn. W.) In Ed. Scalig. et aliis ante eum, inde ab Aldinis, etiam in libris, ut in eo, quo Cyllenius utebatur, in Guelf. 1. et pro var. lect. in 2. 3. (Add. Corv. W.) legitur, *fluminis,* ſollenni permutatione. v. ſup. ad el. 2, 46. Verum ita perit τὸ ἀδύνατον, quod his verſibus exprimi debet; non enim omnia flumina pura, clara et pellucida ſunt, ſed multa turbida et lutulenta. Nemo tamen interpretum in eo haeſit. Gallus ita vertit, ut ſibi ipſe repugnet. Coniiciebam quidem aliquando: *Illis eriperes verbis mihi — pronas fluminis eſſe vias,* h. prono alveo labi flumina, quod etiam proverbio apud noſtrates tritum eſt, ut dicamus alicui perſuadere, *flumina verſus fontes ſuos recurrere. Pronus* de fluviis frequens. Conſol. ad Liv. 250. ubi Tiberim adfatur, qui aquas retroegerat:

Vade age, et admiſſis labere pronus aquis.

Broukhuſius ex Vaticano Statii *ire* pro *eſſe* notatum, Statioque placuiſſe viderat, quod ſtatim cupide recepit, ut eſſet, *et puras fluminis ire vias.* Sed primum, quod de ſuperiori lectione monebamus, quodque etiam Vulpius vidit, *purae viae fluminis,* quae ſaepe etiam turbidae ſunt, offendunt; deinde operoſe quidem oſtendit, *flumina ire* dici, non vero id docuit, quomodo *viae fluminis ire* dicantur. Flumina *eunt vias, currunt vias*, ut Propert. I, 2, 12.

Et ſciat indociles currere lympha vias.

Sed viae ipſae ire non poſſunt. Neque in hac re probaſſe Broukhuſii acumen videtur amiciſſimus ei Burman. qui ad Lucan. V, 680. hunc locum ſic, ut nos ſcripſimus, laudat. Nihil vero novum *ire* et *eſſe* inter ſe permutari. Sic factum inf. III, 4, 54. et ad Ovid. II. Met. 78. H. Apographa octo *eſſe* cum Zwic. 1. 2. et Guarn. — In cod. Hamb. verſus 47. 48. 49. 50. poſt verſum 36. collocati ſunt. W.

39. *Quid faceres*] h. audes fidem fallere, cum tibi metuendum ſit, ne idem puella, quam amas, in te ſtatuat. Quid

Quid faceres, si puellam non amares, illoque a Nemesi metu vacares? Ita recte legitur in ed. Muret. et Plantin. recteque reduxit Broukhusius. Scaliger ex suo probabat: *Quid facerem?* uti et alii apud Broukh. et nostri tres cum Guelf. 1. habent, utque editum erat in Ald. sec. minus commode. Quidam apud eundem: *Quid faciam?* quod et in Ald. pr., vel *facias?* ut Ovid. III. Met. 204.

> *Quid faciat? repetatne domum?*

Virg. Aen. IX, 399.

> *Quid faciat? qua vi iuvenem, quibus audeat armis*
> *Eripere?*

III. Met. 465.

> *Quid faciam? roger, anne rogem?*

Sed *foret* requirit alterum: *Quid faceret?* Legitur etiam: *Quid dicam, quod ut ipse f.* prave. H. Ita Goth. teste apogr. meo, secundum H. Vossium *quid dicam quam ut.* H. Vossius recepit: *quid facerem,* quod exstat in Voss. 2. 4. et Hamb., hoc sensu: Quantopere te ulciscerer, *nisi fores* etc.? Nunc mihi optare satis est, ut illa levitate sua par tibi referat. Confert Terent. Eun. V, 6, 30. *Insigne aliquid facere alicui* h. e. malo aliquem afficere insigni. Sed primum desidero *in te* vel *tibi*; nec sententia placet. Quomodo enim hoc, quod ille amabat puellam, Tibullum ab ultione perfidiae eius retinere poterat? Quae spes similis perfidiae puellae suberat? Sensus vulgatae lectionis satis bonus: Tam perfide in me egisti, cum ipse puellam ames! Supplendum vero ad verba *quid faceres,* cum amore puellae flagrans sic fidem fefelleris. Plene Horatius Sat. I, 5, 58.

> *O, tua cornu*
> *Ni foret exsecto frons, inquit, quid faceres, quum*
> *Sic mutilus miniteris?*

Apud Terent. Andr. I, 1, 85. *Quid, si ipse amasset?* etiam ipsum verbum *faceret* omissum est. Mala igitur distinctio apud Tacit. Histor. IV, 17. *Quid? si Galliae iugum exuant?* Distingue *Quid, si* et supple *fore.* Alioquoties apud Tacitum in hac erratum est formula. Ceterum ratio dicendi *quid facerem,* ubi *nisi* non sequitur, eorum est, qui facta priora defendunt, eaque necessaria fuisse demonstrare volunt. Virg. Ecl. I, 41. Ita *quid agerem* apud Terent. Ad. II, 2, 6. — *Quid agam* vel *quid faciam* ii usur-

ii usurpant, qui, quid agendum sit, nesciunt. Conf. Aen. IV, 283. — *faceres* Voss. 3. 5. cum Monac. In Zwic. 1. 2. *faceres* aliena manu correctum in *facerem. faciam* in Voss. 1. Ask. Bern. Guarn. — *quid dicam* Vindob. W.

40. *Sit, precor, exemplo, sit levis illa tuo*] Ita Broukh. ex emendatione Canteri reposuit, cum etiam in Commelini libro esset: *Sic p. e. sit.* In reliquis est, *Sed — sit*, ut etiam in Ed. Rom. et Lips. vel *Sit — sed*, ut habet Regius, et ut editum vulgo inde ab Aldo. *Sed — sed — levis ipsa* Guelf. 3. Ovid. IV. ex P. 1, 8.

Sit, precor, officio non gravis ira pio. H.

Sit — sit firmant Voss. 5. Ask. Vindob. Bern. Zwic. 1. 2. Cetera apogr. *Sed precor* aut *sed levis* praebent. Corvin. *sed — sit.* Si cui *sed levis* placeat, is comparet Obss. ad III, 5, 28. — In versu 41. Corv. male distinxit *O quoties verbis*, Statius sine causa *vobis* pro *verbis* coniecit. W.

44. *Et latuit clausas post adoperta fores*] *Et* Broukh. e libris, Vulpio libente, reposuit; sicque Guelf. 2. pro var. lect. (Placuerat et Statio. *Sed* in Voss. 4. Bern. Hamb. Zwic. 1. 2. W.) vulgo, etiam in nostris, *sed.* Verum in interpretatione in diversa abeunt Viri docti. Broukh. ita explicat: *Latuit, tanquam quae nollet reperiri, quum tamen id vel maxime cuperet,* et laudat notum locum Horatii I. Od. 9, 21. *Nunc et latentis* etc. Vulpius id non probat, *quia puellae, ita iocantes, non latent clausis foribus.* Ipse hoc modo intelligit: *Venit quidem ad colloquium puella me conciliante; sed quum periculosum esset referare fores et nos intro recipere, stetit ad fores clausas, iisque adoperta, per aliquam rimam tecum sermones miscuit; quod loco magni muneris retulisti acceptum, quum praeter spem evenisset.* Haec quidem egregie Vir eloquentissimus. Verum, si poëta ita sensit, male posuit *latuit*, male etiam *venit;* quomodo enim puella alicui *venire* potest dici, quae *post fores stat* vel potius *latet.* In Horatio *latendi* verbum omnino iocum et lusum puellae, quae insperantem et iam desperantem amatorem subito gaudio obstupefacere volebat, involvere videtur; potest hoc, si placet, ad Tibullum transferri; itaque etiam ea *adoperta* h. pallio caput velata *latebat;* ut Liv. I, 26. *transmisso per viam tigillo, capite adoperto velut sub iugum misit iuvenem.* Nolim enim *foribus adopertam* intelligere, quod mihi pro Tibulli simplici-

plicitate nimis tragicum videtur. Suboritur tamen hic eadem difficultas, quomodo, si venit ad iuvenem, post fores latere potuerit, quae eius aedes ingrediebatur, cum forium valvas intro vertisse sciamus, et, qui post fores latere voluit, intra aedes esse debuerit. Viri docti non viderunt, de tali deductione puellae in aliam domum non esse cogitandum: de puellae domo intelligenda haec sunt, ad quam venerat puer, recipiendus a puella, quae e cubiculo per aedes progressa, puero veniente, post fores clausas latebat tantisper, ut eius dolorem et questus, cum exclusum se esse putaret, cognosceret. Hactenus accommodata esse possunt verba Horatii: *latentis proditor intimo puellae risus ab angulo;* etsi nec necesse est hoc inferre. *adoperta* est voc. ornans, *et illa latet post fores clausas,* expectans amatorem, ut eum recipiat. Nihil in his est, quod difficultatem habere possit. *Venisse* itaque dicitur *ei munere* Tibulli, quod is eam permoverat, ut ad fores procederet, unde amatorem in cubiculum perduceret. Eodem modo supra explicuimus locum alioqui obscurum El. 6, 59. 60. Et confer Virgil. Catal. I. p. 174. In Biblioth. crit. P. 3. p. 82. vir doctus emendat *valvas — foris.* Vellem adiectum esset, qua necessitate, et quo fructu; nam qui *post valvas foris* latet, et qui *post clausas fores* latet, latet uterque eodem modo. Nec in eo difficultas ulla erat, sed in ipsa re, quam poëta exponit. H. Assentior Heynio, nisi quod *adoperta* per se esse nequit *capite adoperto. adopertus* est absconditus, augetque notionem verbi *latuit.* Sic legitur *abditus latet,* et *patet apertus* I, 9, 58. — H. Vossius puellam *capite velato* ad amantis aedes venire, atque, foribus reseratis, ab insperante intromitti statuit. At nemo dixerit, ante fores adstantem *latere post fores,* easque *clausas.* W.

45. *Tum — amari*] Pro *tum,* ut otioso, H. Vossius *tam* de coniectura recepit. Vulgatum bonum: Tum quum opera mea usus es; et vere Tibullianum. — *amori,* quod et Corv. praebet, atque *amanti* in Zwic. manum prodit emendatricem offensi constructione verbi *confido.* Caes. B. Civ. II. c. 10. *confisi sunt se posse.* W.

46. *Nam poteram ad laqueos cautior esse tuos*] Revocavit lectionem hanc Vulpius, cum Broukhusius et ante eum (non enim is primus mutavit) Scaliger edidissent: *Non poteram* cum interrogationis nota; quam lectionem etiam Codices, sed pauciores, confirmant. Plures, etiam nostri, tuentur *Nam,* quod Vulpius ad vocem *stulte* praecedentis ver-

versus referri vult. Ego malim ita accipere, ut cum indignatione dictum sit pro *scilicet, nempe, enimvero,* ut in noto illo Virg. Ge. IV, 445.: *Nam quis te, iuvenum confidentissime, nostras Iussit adire domos?* Paullo ante in Regio *amare:* frustra. H. Virgilii locus, ubi *nam* in interrogatione positum, non est comparandus. H. Vossius lectiones codicum aspernatus de coniectura reposuit: *Ah! poteram ad laqueos cautior isse tuos! poteram* explicans possem. Sed compositio *possem isse* adversatur Latinae syntaxi. Praeteritum *isse* male convenit verbo *possem,* quod est: possem, si liceret. Coniunctivus imperfecti *possem, vellem,* absolute ita usurpatus significat, te rem fingere, quae fieri nequit. Dicendum igitur *possem ire,* in praeterito *potuissem ire.* At *poteram* habet modum rectum, ut 38. *tergebam* et 47. *canebam.* Similem errorem H. Vossii vid. I, 8, 55. in *poteram* notatum. Aeque superfluum est *isse* pro *esse.* Nam *ad* est adversus, Virg. Aen. II, 443. infr. X, 6. Ita *cautus ad* est cautus ad vitandum aliquid. Alio sensu Quinctil. VI, 1. a. med. dixit *cautiorem esse ad custodiam.* Denique *Nam* ab illo est eiectum, ut intolerabile. Equidem, quum nexus sententiarum sit: *stultitia perii; nam poteram cautior esse,* probationem ita adiectam quietae orationi Albii convenire sentio. Et ad *stulte* in primis refertur illud *nam;* qualis est coniunctio IV, 5, 17.

Optat idem iuvenis, quod nos, sed tectius *optat;*
Nam pudet haec illum dicere verba palam.

Pro *nam* apogr. duo *non.* Haec vocabula permixta I, 4, 10. Male Aldin. 1. *non* sine signo interrogationis. W.

48. *At me*] Nostri cum pluribus: *Et,* sicque Aldinae; Muretus primus dedit *At.* Eum secutus Plantin. H. Cum, quid *prius* fecerit, quoque animo *nunc* sit, exponat, verum est *At,* quod in Vindob. Ask. Zwic. 1. 2. Ad oppositionem Tibullum in primis *At,* cum pronomine coniunctum, usurpare, notatum est in Obss. I, 5, 19. Nihilominus tamen H. Vossius vim orationis augere voluit coniectura *ut — pudet!* recepta. Apogr. novem c. Guarn. *et.* cf. ad I, 6, 37. — V. 47. pro *quin* Zwic. 1. *quid.* W.

50. *Et*] Severiores uterentur *aut.* Nam ignis et aqua iunctim carmina delere nequeunt. At in locutione proverbiali tam accurate non distinguunt scriptores. Vers. 12. *at deus illa in cinerem et liquidas munera vertat aquas* similiter

Digitized by Google

militer *et* usurpatum. Nec apud Virgilium Aen. X, 709. damnaverim *que*. — *doleat* Goth. W.

51. *Tu procul hinc absis*] Recte Vulpius antiquam lectionem, quae est omnium librorum et editionum, revocavit, cum Scaliger, sequente eum Broukh., ex Eclogariis suis recepisset: *Sit procul a nobis*. Sed v. de ea re ad II, 6, 19. (Scaligero et Voss. 3. refragatur auctoritas libr. Zwic. 1. 2. Paris. Guarn. Corv. Venet. apogr. septem. Voss. 4. et 5. *Sit procul hinc absis*. W.) Iidem etiam exhibent: *formam cui*. (Ald. I. *cura est*, quod Statius in omnibus libris scriptis se reperisse testatur. Ald. II. cum Mur. aliis et Corv. *curae est*. Si *curae* Tibullo scribere placuisset, copulam, puto, omisisset. cf. Aen. IV, 59. W.) Sed fatendum est, totum distichon nec sententia nec loco, quem obtinet, satis se probare; resecto, egregie procedunt omnia. Assutum arbitror ex margine. H. Causas desidero. — *formam cui*, quod in Excerptis Scaligeri et Voss. 1. 3. 5. exstat, dedit H. Vossius. Assentior; vid. Obss. ad I, 6, 9. — Ceterum eidem editori *quoi* non esse rescriptum, miror. W.

55. *iuvenem lassaverit*] Corvin. et Ed. Rom. cum aliis *laxaverit*. v. sup. ad El. 6, 17.

57. *Semper sint externa tuo vestigia lecto*] Hunc ordinem, quem et Corvin. et Vicent. servant, et Muretus cum Plantin. habent, reduxit secundum libros Broukh., cum ante esset: *Sint externa tuo semper v.*, ut etiam in Ed. Rom. cum Venetis, utque Aldinae dederant cum Scaligero; sicque Guelf. 1. (Apographa omnia *Semper sint ext*. W.) Eadem ed. Rom. exhibet *hesterna vestigia*. Sed v. not. et Broukh. ad h. l. cf. ad II, 1, 12. Ed. Lips. vero *extrema* cum multis aliis, sollenni lapsu.

60. *vel plures emeruisse viros*] haec est antiqua lectio Aldinarum, quam male Muretus et Plantinus eiecerant, veterum editionum lectione substituta *quam plures*. Cum Broukh. ex uno Scaligeri recepisset: *nec plures*; recte e poëtarum usu, qui amant altero membro *vel* pro *nec*; Vulpius revocavit veterem lectionem, quam servavimus; etsi et haec in paucis libris, adde his Guelf. 2. 3., est. (Accedunt apographa novem. W.) Plerisque cum nostris et Guelf. 1. 4. (Add. Corv. Zwic. 1. 2. et apogr. duo. — Ms. Schefferi *quem ples*, unde Columbus opinatur veram lectionem esse *quam proles*. Mirum commentum. W.) habent

habent *quam plures*, quod et contra grammaticam et contra ſenſum peccat; nam haec etiam de ſorore accipienda eſſe, oſtendunt tum ſequentia, in quibus iterum ebrietas et laſcivia ei exprobrantur, tum epitheton *laſciva;* et ut *quam* locum haberet, debebat eſſe *multos*, non *plures*. Sed volebant male ſeduli comparationem inferre, quia *plura* praeceſſerat; quare etiam alii, quos Muretus et Plantinus ſequuti ſunt, *haec meruiſſe* ſcripſerunt. H. *emeruiſſe viros* translatum mihi viſum eſt a locutione *emerere ſtipendia*, uti ſaepe verba a militia ad res amatorias, I, 1, 75. II, 3, 34. II, 6, 6. Alio ſenſu apud Ovid. Heroid. VI, 138. *Crimine dotata eſt, emeruitque virum.* W.

61. *Illam ſaepe ferunt convivia ducere Baccho*] Ita etiam Edit. Roman. Sed Lipſ. ac Vicent. cum plurimis ap. Broukh. *ferant*, nempe quia ſequitur *queat*, etiam in optandi modo poſitum. Sed Regius vitioſius etiam: *Illa ferunt ſemper c.* (Male Zwic. 1. 2. *ferant.* W.) Verſum ſequentem Ed. Rom. ita exhibet: *Dum rota Luciferum provocat orta diem.* Miror nemini in animum veniſſe, ut *Luciferum* de Sole ipſo acciperet, ut apud Homerum *φαέθων Ἥλιος* dictus eſt. H. *Luciferum* ſuperſcr. in Zwic. 2. W.

63. *Illa nulla queat m.*] Sic Regius cum potioribus, et Guelf. 2., ut recte repoſuit Scaliger. Sed Edd. Rom. Lipſ. cum ceteris editis omnibus *Illa queat nullam m.* vitioſe, quod etiam Dan. Heinſius ad Flacc. XI, 42. viderat. Mox Regius, *nocte.* H. Ex varietate *ferant*, quod in Florentino repertum placuit Statio, et *illa queat nullam*, quam lectionem idem Statius retinuit, dantque apogr. quatuor Corv. et Zwic. 1. 2. (hic etiam *querat*), ſatis apparet, viros doctos, quatuor hos verſus 61—64. ad uxorem male referentes, explicationem pleniorem ſententiae, 59. 60. propoſitae, in his quaeſiviſſe, deceptos nimirum coniunctivo *queat;* cui quum notionem optandi tribuerent, *ferant* et cetera refinxerunt. Sed coniunctivus ad rem eloquendam uſurpatur, quam ita eſſe, ut pronuntias, ſola opinione et ſententia tua nititur. Ita *queat* ſignificat *poteſt, ut equidem puto*, vel *poterit,* ut apud Horatium Od. II, 12, 1. *nolis.*

Nolis longa ferae bella Numantiae
Aptari citharae modis.

Eiusmodi autem propoſitioni conditionem ineſſe patet; Graece dicunt *ἐκ ἂν δύναιτο.* Adiecta eſt illa conditio Catull. 61, 72. *non queat.* Infr. II, 6, 53. *vivas.* IV, 1, 46.

Digitized by Google

non queat et 100. *desit.* Sup. I, 2, 29. *eat*, et IX, 23. *fas sit.* Ubi illa conditio deest, ad indicativi futuri fere notionem accedit potestas coniunctivi ita usurpati. Conf. I, 8, 1. 59. *possim*, I, 7, 53. *dem*, IV, 1, 136. *sint*, Virg. Ecl. II, 34. *poeniteat*, V, 8. *certet.* Ex hac coniunctivi ratione pendet compositio infr. II, 1, 9. ubi vid. Not.; ex eadem iudicium ferendum est de I, 5, 29—34. ubi coniunctivi plures praesentis indicativos futuri excipiunt. W.

64. *Aut operum varias disposuisse vices*] *Aut*, quod iam Muretus et Plantin. ediderant, revocavit Broukh. Regio et utraque editione et Vicent. cum Corvin. suffragantibus. Scaliger reduxerat *atque*, quod in Aldinis erat. *Operum* vocabulum Broukh. ab re castrensi petitum putat, ubi opera varie disponuntur. Non bene tamen laudat locum Ovidii Art. II, 675., ubi de serioris aetatis puellis:

Adde, quod est illis operum prudentia maior.

Nam de nequitiae artibus versu abhinc quinto agitur 679. Burm. ad e. l., fortasse nimis timide, dubitat, *opera* plurali numero recte de Venere dici, et malit legere: *rerum prudentia maior.* Atqui *opera*, *ἔργα*, sunt *πράγματα*, negotia, res, v. c. Ovid. Met. XII, 185. — *inter bellique domique Acta tot. Ac si quem potuit spatiosa senectus Spectatorem operum multorum reddere.* Est sane *multarum rerum.* Quorsum ergo mutabimus? Attamen h. l., ut alibi saepe, *opera* omnino pro singulari *opere* dicuntur, praesertim cum eius variae partes sint. Sic et Graeci plurali numero *ἔργα*. Homer. saepe, v. c. Odyss. *λ*, 245.

Αὐτὰρ ἐπεί ῥ' ἐτέλεσσε θεὸς φιλοτήσια ἔργα. H.

Et apographa exhibent *aut operum.* Ego tamen quum intelligere non possim, quomodo in tali puella *melius consumere noctem* et *melius operum disponere vices* differant, ut per *aut* disiungi possint, *atque* praeferendum duxi; nisi quis prius ad vigorem corporis et firmitatem referri malit, qua pluribus coitibus una nocte illa suffecerit, quomodo plures sustinuit Messalina, alterum ad artem fructum lasciviae modis et figuris variandi. Goth *At* — *voces* pro *Aut* — *vices.* — Ad *opera* conf. Horat. III, Od. 15, 3. *famosos labores.* W.

65. *At tua*] Reg. *aut.* Ferrem si *Et*, *Haec*, alicubi legeretur: Etiam tua coniux haec didicit. H. Vulgata *At* pro vera lectione habenda est. Tibullus se revocans, ad-

Digitized by Google

ulteriis uxoris iam nunc corruptorem amati falli, certiſſimis ſignis probat. *At* in apographis novem et Zwic. 1. 2. *Ac* in Guarn. — Pro *movet* Ask. *trahit.* W.

67. *Tune putas*] Ed. Rom. et Ven. cum aliis, Guelf. 2. *putes.* Mox cum Broukh. malim *componere*, quia *disponere* verſu adhinc tertio modo praeceſſit, et ad cultum illud alterum evidentius ac diſertius eſt. H. Sed Tibullus in repetitione verborum fugienda non adeo curioſus fuit, ut I, 1, 39. *antiquus*, 42. *antiquo.* I, 2, 35. *luminibus*, 38. *lumina.* 49. *tenet*, 53. *tenere.* I, 3, 63. *immixta*, 64. *miſcet.* I, 5, 54. et 58. *relicta.* I, 9, 1. *miſeros*, 3 *miſer*, multa alia exempla teſtantur; quae nollem viri docti coniecturis tentarent, praeſertim quum optimi pedestrium ſcriptorum eiusmodi repetitiones non reſpuant. Livius XXIV, 19. *Ubi quum multa ſuccedentes temere moenibus Romani milites acciperent vulnera, neque inceptis ſuccederet, Fabius omittendam rem parvam — cenſuit.* Excuſandus igitur et Virgilius Aen. I, 427. 429. *alta.* I, 504. *medios*, 505. *media.* XI, 35. *maeſtum*, 38. *maeſto.* XII, 853. *celerem*, 855. *celeri*, 859. *celeris.* Ge. II, 125. *tardus*, 126. *tardum.* Aen. III, 344—350. *fundebat — agnoſcit — fundit — agnoſco.* et multis aliis in locis. cf. Hermann. ad Eurip. H. F. 1279. W.

68. *Et tenues*] Broukh. recepit ex uno Florentino; vulgo *Aut.* H. Broukhuſium cum H. Voſſio ſecutus *Et* dedi, quod in apograph. novem. — Zwic. 1. 2. *aut.* — Probatur mutatio et re et loco. I, 8, 10.

Quid tibi nunc molles prodeſt coluiſſe capillos
Saepeque mutatas diſpoſuiſſe comas?

Apud Tacitum Germ. c. 7. nimis patienter tulerunt editores *Nec regibus infinita aut libera poteſtas* pro *ac libera*, quod in editionibus antiquis exſtat. Goth. *pectore.* W.

69. *Iſta haec perſuadet facies, auroque lacertos Vinciat et Tyrio prodeat apta ſinu*] Per ironiam haec dicta eſſe cum Vulpio exiſtimo. Scilicet iſthaec facies viri, (quam turpiſſimam fuiſſe neceſſe eſt) movebit ipſam, ut ſe ornet! Nempe ad *vinciat* ſupplendum: *ut.* Poſſunt etiam per interrogationem efferri, ut Scaliger fecit. (et ante eum Muretus. W.) At duriorem iuncturam effecit Broukh. nova diſtinctione: *Iſta haec perſuadet facies? — ſinu?* ut ſit: *Iſta facies perſuadet haec?* nimirum *disponere crines et pectere.* Ita ſaltem lenius eſſet, ſi ſcriberes: *aurone lacertos vinciat?* ſc. talis mariti gratia? In Guelf. 2. pro var. lect. vel emend. *Quum vincit, tyrio prodit et apta ſinu.* H. Pro *iſta*

haec

haec Fea in Notis ad Horatium tentat *illita* h. e. fucata, quasi Romani fucum tantopere aversati sint. Vid. I, 8, 11. 46. Maior vis inest verbis *Ista haec* h. e. Tam deformis, tam tetra facies; modo ne quis construat *ista facies persuadet haec*. Nam post *haec* nequit abesse *ut*. *Persuadet* cum coniunctivo. vid. Sall. Iugurth. c. 35. *Huic Albinus persuadet, regnum ab Senatu petat.* — Aldin. I. *illa haec*. Hamb. *capillos* pro *lacertos*. v. 71. Goth. *crudam* pro *cuidam*. W.

72. *remque domumque tuam*] Lipsius, adsentiente Broukh., emendat: *teque d.* ex Propert. II, 8, 14. (7, 38) nullo cum fructu ad Tibullum. Versu proximo *Nec* Broukh. revocavit e melioribus, pro *Non*, quod Ald. pr. habebat, et Scalig. iterum invexerat. Nam Ald. sec. cum secta sua *Nec* dudum habebat.

75. *Huic tamen accubuit*] Regius male *Nunc*: mox pro *hunc* Ed. Rom. *hinc* prave. H. De diversa relatione pronominis *huic* — *hunc* vid. Obss. ad I, 7, 3. Voss. 1. male *occubuit*. W.

77. Hoc et sequenti versu pro *aliis* Dousa Praecid. 4. malebat *alii;* non male; nam de uno mentio facta; et ita expressum in Edit. Graeviana. H. Basil. Tuscanellae 77. *alii*, 78. *aliis*. In Hamb. *alii* utroque versu; nec tamen praeferenda est haec lectio. Pluribus enim puerum se dedisse putat Tibullus; unum furtum deprehenderat. Pro *blanditias* Hamb. *delitias*. v. 78. Goth. *demes*, ut ille solet *n* omittere in *vinctus* aliisque. W.

79. *Tunc flebis*] Reg. et Ed. Rom. *Tum*. Ed. Lips. *Tu*. H. *Tum* Zwic. 1. 2. — Hamb. *te* pro *me*. W.

80. *Et geret in gremio regna superba tuo*] Sic utraque editio Ven. Vicent. Corvin. et sic vulgg. (Ita Voss. 5. Ask. Zwic. 1. 2. W.); at Regius *in regno regna* cum plerisque ap. Broukh. (et cum Mureto. W.); unde ille et ante eum iam Nic. Heinsius et Guyetus, ambigue quidem, ingeniose tamen faciebant: *in regno sceptra;* nam *sceptra* et *regna* interdum permutata videas. Apud Ovid. IV. Fast. 594. *te coeli sceptra tenente* Heinsius e libris reposuit pro *regna*. Pro *regna* in tribus est *bella* (Et Vindob. *regno bella*. W.) a mala manu, et pro *geret* in duobus *reget*, sollenni lapsu. Vulgata recte se habet. *regna superba* etiam inf. IV, 5. 4. cf. Propert. IV, 7. 6. 50.; et omnino *regna* ac *regnare*, *potentia* res vulgata in re amatoria. *gerere regnum*, *imperium* saepe dicitur. H. Ask. *suo* pro *tuo*; male. W.

81. *At tua tum me*] male nostri cum plerisque: *dum*. emendatum est in Aldinis. At Corvin. etiam *At tu, dum*

— *iuvat.* H. Zwic. 1. 2. *dum* cum Guarn. Hamb. *poena me.* Ex Goth. H. Vossius affert *Veneri ipsa*, apogr. meum *Veneri* dat. W.

82. *aurea palma*] Sic constanter scribitur pro *parma*, qui est clypeolus brevis, in quo hi versus signari ex more debebant. Sic etiam scriptum in Propertio. v. Broukh. ad h. l. et ad Propert. IV, 10, 40. Vulpius de manus aurea effigie accipit: Scaliger vero *lamna* emendat. In uno Broukh. interpolatum *picta tabella*.

ELEGIA X.

Pocchus et Perreius in codicibus suis secundi libri principium ad hac elegia constitui viderant, referrique haec ad Nemesis amorem. Etiam nos in vetere editione Vicentina a docto viro adscriptum hoc vidimus; atque in Guelf. 2. est: *Albii Tibulli poëtae ill.* (illustris) *de amoribus Nemesis liber II.* Elegia prima. H. Hunc codicem sibi constare ad II, 5, 39. notatum est. W.

1. *Protulit enses*] Heins. coniecerat *protudit:* ut *extundere* in illo Virgilii Georg. IV, 315.

Quis Deus hanc, Musae, quis nobis extudit artem?

Sed vulgata recte se habet. v. Broukh. et Vulp. Porro *qui fuit* Corvin.

3. *Tunc c.*] Regius hoc et sequente versu *tum*, bis quoque Corvin. H. Guarn. *tum praelia*, *tum brevior.* Goth. *et praelia*, male. Nam *synaloepham*, quam Virgilius in arsi tertia crebro neglexit, cf. Ecl. III, 5., negligere nusquam est ausus Tibullus. — 4. Zwic. 1. *tum*, 2. *tunc.* H. Vossius delevit *est;* male, ut ad I, 4, 4. docui. Verbum substantivum etiam ad priora membra pertinet, ut I, 3, 5—9. W.

5. *At nihil ille miser meruit*] Regius *An* cum aliis ap. Brouk. Guelf. 3. Scaligeri Eclogaria habebant: *Forsan et ille nihil meruit.* Sed v. inf. ad II, 6, 19. H. H. Vossius dedit *Ah nihil* ex Hamb. *Ha*, quasi inventori malum aliquod accidisset; vel pro illo poenas graviores deprecaretur. W.

8. *Faginus adstabat cum scyphus ante dapes*] Regius *dum s.* In Corvin. Guelf. 3. et paucis apud Broukh. *Fagineus stabat.* Sed et alterum bene dicitur. Virg. Ecl. 3, 36.

— pocula ponam
Fagina —

v. Broukh.

v. Broukh. Pro *dapes* in uno Colbert. *pedes;* fortasse ex v. 16. Suaviter Ovid. V. Fast. 522. in reliqua simplicitate mensae

Terra rubens crater, pocula fagus erant. H.

Receptam lectionem, quae et in Zwic. 1. 2., tuetur etiam usus praepositionis *ad,* quae Graecorum particulae *παρὰ* in compositis *παρατίθημι, παράκειμαι, παρατανύω* respondet. Nos *dastehen.* Virg. Aen. XII, 93. *aedibus adstabat mediis hasta.* II, 328. *equus mediis in moenibus adstans.* cf. III, 123. VII, 72. Ita *apponere* apud Tac. Ann. II, 31. *Appositum mensa lumen.* ita et *accumbere* (*daliegen*) usurpatum apud Propert. I, 3, 3.

Qualis et accubuit primo Cepheia somno.

h. e. accubuit, cubuit in lecto. vid. Not. ad I, 5, 41. et *primo somno* est alto somno. cf. Aen. I, 470. Mirum ibi monstrum finxerunt interpretes, qui *Andromedam* alto somno sopitam una cum Perseo concumbere faciunt. Add. Prop. II, 30, 36.

Bistoniis olim rupibus adcubuit. W.

9. *Non arces, non vallus erat*] Statius et Guyetus malebant: *Non acies* ex eleg. 3, 47.; male, cum *vallus* (h. munitio ex vallis, sive singulis stipitibus. v. Gronov. Obss. III, 18.) adiectus sit, meliusque duo munimentorum genera iungantur. Alia correctio est Antonii de Rooy in Coniecturis criticis p. 94. *Non rabies, non ira fuit.* Varie sententiam ornari posse, Ovidii exemplum declarat Met. I, 98—100.

Non tuba directi, non aeris cornua flexi,
Non galeae, non ensis erant; sine militis usu
Mollia securae peragebant otia mentes. H.

Mitscherlichius coniecit *aries,* quo instrumento oppugnatio urbium significaretur, cum *vallus* ad munitionem spectaret. Senecae locus Hippol. 531—35. quem affert, nihil probat, et malam exhibet compositionem. W.

10. — *somnumque petebat Securus varias dux gregis inter oves*] albas puta, nigras, et maculosas, inquit Vulpius, ut iam Cyllenius sensisse videtur. Sed vereor, ut *varius* ita accipi possit. *Variae oves* debent esse versicolores. At hoc lanae vitium est habitum, ut ex veterum locis docuit Broukh., et tale vocabulum a poëta pro epitheto poni nequiit, cui praestantius genus commemorandum

Digitized by Google

dum erat. Itaque ad emendationem se convertit Vir doctissimus, et reiecto *niveas*, *vacuas*, (et quot non alia ovium epitheta tentari poterant?) denique Heinsii coniecturam amplexus est, qui legebat *saturas*. Esse hoc frequens in re pastoria vocabulum, copiose probat, et nemo negat; addam aliud: videri fere Petrarcham ita legisse in loco hinc expresso Ecloga II. Argus: *passim saturata iacebant Armenta et lenis pastores somnus habebat.* Et eadem fere ratione iuncta video in Calpurn. Ecl. 4, 37. *Per te secura saturi recubamus in umbra.* sed quam valde id a vulgata scriptura abeat, et quam multa alia minus a vulgata recedentia excogitari possint, unusquisque videt. Cur non coniecit *Securus tutas dux gregis inter oves?* Hoc consentaneum carminis indoli et poëtico mori. Esset etiam probabilis ratio, quomodo excidere potuisset vox, dum pro ea *securus securas* scriberetur et ex his ductibus *varias* eliceretur. Videri tamen sibi potest aliquis *varias*, quod deterius genus est ovium, tueri posse altero loco sup. El. 5, 24. ubi *musta candida* posuit, quae tamen etiam deteriora sunt. Sed non deterius modo, verum et otiosum atque etiam alienum ab h. l. coloris nomen est. Tum me aliud quid in hoc versu moratur. Omnes Interpretes *ducem gregis* de pastore intelligunt: at is est *magister*, *custos pecoris*; alterum vero, *dux gregis*, apud poëtas est perpetuum arietis vel hirci vel tauri epitheton. Ovid. I. Art. 325.

Hunc tamen implevit, vacca deceptus acerna,
Dux gregis.

V. Met. 327.

Duxque gregis, dixit, fit Iupiter.

III. Am. 13, 17. de hirco:

Duxque gregis cornu per tempora dura recurvo.

IV. Fast. 715.

E duce lanigeri pecoris, qui prodidit Hellen,
Sol abit.

VII. Met. 310.

— — qui vestras maximus aevo
Dux gregis inter oves, agnus medicamine fiet!

Propert. III, 11, 39.

Corniger Idaei vacuam pastoris in aulam
Dux aries saturas ipse reduxit oves.

(Adde

Digitized by Google

(Adde Statium Theb. V, 330. VII, 438. 9. Alia exempla v. apud Cerdam ad Georg. II, 125. Martyn. ad Virg. Ecl. 2, 23.) et ipſe noſter inf. II, 1, 57.

Huic datus, a pleno memorabile munus ovili,
Dux pecoris hircus.

Nonne itaque veriſimile et h. l. *ducem gregis* eſſe arietem? Unde mihi iuvenili impetu valde arridebat:

Securas aries dux gregis inter oves.

Cum enim ſemel ſcriptum eſſet *arias,* facile inde fieri potuit *varias*, et tum, ne bina eiusdem vocabuli eſſent epitheta, ſcribi *ſecurus.* Nempe inter aetatis primae, aureae dictae, munera et hoc erat, quod armenta, ſine metu a feris, libera vagabantur, unde Virgil. Ecl. 4, 21.

Ipſae lacte domum referent distenta capellae
Ubera, nec magnos metuent armenta leones.

quod ex Theocr. XXIV, 85. expreſſit. Ipſe noſter ſup. El. 3, 45.

— — — *ultroque ferebant*
Obuia ſecuris ubera lactis oves.

Eadem vero aetas praecipue a *ſecuritate* notatur. Ovid. I. Met. 100.

Mollia ſecurae peragebant otia mentes.

Severus in Aetna. v. 9.

Aurea ſecuri quis neſcit ſaecula regis?

Eſt tamen, quod in mea emendatione nunc displicet: primum quod *aries* otioſe abundat; tum quod poëta dignius erat phantaſma: *recubare paſtorem inter gregem*, quam *recubare arietem cum grege.* Calpurnius quoque, qui locum expreſſiſſe videtur, Ecl. I, 37. dixit:

— — — *licet omne vagetur,*
Securo cuſtode, pecus.

Et deprehendi interea unum locum, in quo *dux gregis* de paſtore dictum, in Culice 173.

— — — *cum videt ingens* (ſerpens)
Adverſum recubare ducem gregis.

Aliud exemplum indicavit Nodell Not. crit. p. 73. ex Ovid. Faſt. IV, 786. *cum duce purgat oves.* Add. Avien. Perieg. 1185.

1185. *Aut qui cornigeri ductor gregis arva pererrat, — Spreverit hos ſaltus.* Itaque manet hoc, corruptelam verſus huius conſtare, medelae rationem fluctuare et eſſe incertam, ut ſaepiſſime in re critica factum videas, et fieri neceſſe eſt.

11. *Tunc mihi vita foret: vulgi nec triſtia noſſem Arma*] Sic omnes libri, niſi quod Reg. *non* pro *nec* (ut Muretus habet et Voſſ. 2. W.). *Vulgi arma* tamen quae ſint, vix commode dicas. *Vulgus caſtrorum*, ut apud Lucan. IX, 217., alienum eſt. Explicat ea Vulpius, quibus vulgus utitur, vel quae vulgaribus hominibus, non ſapientibus, conveniunt. Ad bella civilia refert Ayrman. in Vita Tibulli §. 7. Sed neutrum ſatisfacit, et haud dubie locus corruptus eſt. Broukh. ex Heinſii emendatione, admodum elegante, in quam tamen ſtatim incidas, ſi de vulgari lectione dubitare coeperis, repoſuit: *Tunc mihi vita foret dulcis; nec* —. c et g fere in libris permutantur. v. Gronov. Obſſ. II, 22. (*dulcis* praebent Voſſ. 3. et 5. W.) Mihi viſum eſt, nomen amici noſtri poëtae (v. IV, 1, 180.), cui fortaſſe Elegia inſcripta erat, in eo vocabulo latere, et fuiſſe: *Tunc mihi vita foret! Valgi; nec triſtia n.* ſive intelligas *utinam*, ſive particulam *ſi*. H. Locum explicui in minore editione, atque etiamnum ita intelligendum puto: ſi tunc mihi vita foret —. Hoc autem ita nunc intelligi velim: Si mihi vita fuiſſet et eſſet tunc, h. e. illo rerum ſtatu, ubi bellum nullum erat. W.

12. *corde micante*] quidam *tremente*, quae, ut Broukh. docet, iſtius gloſſa eſt; occupavit tamen edd. nonnullas ex Ald. ſec. mox pro *tubam* Ed. Lipſ. *comam*, quod vitium fortaſſe ex frequenti vocum *coma* et *iuba* permutatione natum. H. *comam* Zwic. 1. W.

15. *aluiſtis et idem, Curſarem v.*] Regius *idem* (pro *Idem*) cum aliis: mox *Curſantem.* Ceterum ex his verbis, Tibullum ruri fuiſſe eductum, colligebat Ayrman. in Vita Tib. §. 6. *Ex ſtipite* Hamb.

17. *Neu p.*] Reg. *nec.* H. Ita in Vaticano nonnullisque aliis ap. Stat. et Goth. W.

18. *Sic veteris ſedes incoluiſtis avi*] *veteris* repoſuit Broukh. e coniectura Fruterii, quam unus Vatic. confirmat. Adde nunc Guelf. 3. *veteris aedes.* Sed hoc iam exſtat in Aldina ſec. et iis, quae inde expreſſae ſunt; nam in Ald. pr. erat *veteres aedes.* In libris fere eſt *veteres aedes* vel *ſedes*, ut in noſtris, variatione ſollenni. v. Burm. ad Ovid. VI. Faſt. 258. *Vetus avus* ut ſup. I, 1, 42. *antiquus avus*, II, 1, 2. *priſcus avus.* Sic et inf. II, 1, 27. ante Statium pro *veteris* erat *veteres.* H. *Veteres* Zwic. 1. 2. Hamb. W.

21. *Hic*

21. *Hic placatus erat*] quidam ap. Broukh. *pacatus*. quae frequens aberratio eſt. v. ad Ovid. IV. Met. 31. H. Cf. infra IV, 1, 14. W.

23. *liba ipſe ferebat*] *ipſe* iam emendatum erat in edit. Mureti et hinc in Plantin. Neglectum cum eſſet a Scaligero, retraxit Broukh., cum emendationem doctorum virorum unus Vaticanus confirmaret. vulgo *ipſa*, quod in Guelf. 2. quoque emendatur. (Habet idem a man. prim. Zwic. 1. et 2. W.) Sequentem verſum expreſſit Ovid. II. Faſt. 652.

Porrigit inciſos filia parva favos.

26. *Hoſtia erit plena ruſtica porcus hara*] *Hoſtia erit* Broukh. repoſuit e libris: vulgo, etiam in noſtris, ſcribitur et editur *Hoſtiaque e plena*, quod fecerat dubitare viros doctos, an locus integer eſſet. Itaque in Mureti, inde in Plantin. edit. aſteriſcus interpoſitus eſt. Pontani explentis locum verſus adſcripſit Broukh. Sed illud *e* ſubnatum partim ex ſcripturae compendio, partim ex interpretatione; addunt enim alii praepoſitionem. In Guelf. 2. corrigitur *Hoſtia de p.* (*Hoſtiaque e* Zwic. 1. 2. et Hamb. *Quae eſt* Goth. W.) Pro *ruſtica*, quod ab Aldinis inde vulgatum, quodque e correctione habet Guelf. 2., noſtri cum permultis *myſtica* habent, quod Muretus recepit, et probarunt Turnebus, Marc. Donatus ad Liv. I, 24. Ge. Fabric. ad Virgil. Ge. I, 166. Scaliger, qui tamen non recepit, et nuper Theod. Sellius Spec. Obſſ. miſc. c. 7. Quod ſi ex ea regula critica res diiudicanda eſt, qua lectio difficilior recipienda eſſe praecipitur, *myſtica* utique legi debet. Verum cum facilis et frequens τȣ *myſtica* et *ruſtica* permutatio ſit: (ſic ſup. I, 1, 23. e Guarneriano notavit Vulpius *myſtica pubes;* et inf. III, 6, 1. duo *ruſtica vitis*. adde Lindenbr. in Terent. Phorm. IV. p. 648.) cumque altera regula ſit, eam lectionem eſſe praeferendam, quae poëtae genio et carminis generi convenientiſſima ſit, ideo vulgatam, poſt Broukh. et Vulpium, retinui. Nam *porcus* eſſet *victima myſtica* propterea, quia eius uſus in ſacris Cereris fuit, ut *myſtica vannus* Virgilio, cuius inſtar in ſacris Bacchi portabatur, et inf. III, 6, 1. *myſtica vitis*. Sed neque ex alio Romano poëta id epitheton defendi poteſt: ex uno Ariſtophane Acharn. v. 747. laudant χοιρία μυςηρικὰ et 764. χοίρȣς μυςηρικὰς, ubi Schol. ſubiicit: ὅτι ἐν τοῖς μυςηρίοις τῆς Δήμητρος χοῖρος θύεται. Sed id et graecum et in alia re. Et quid quaeſo Cereris ſacra ad Lares ruſticos? At Sellius

l. l. *my-*

l. l. *myſticam hoſtiam* eſſe ait pinguem, et qualem antiqui mortales diis ſuis offerre conſueverant; nam *myſtica* dici, quae ſint antiquiſſima. Id vero novum eſt, et ab uſu alienum; neque, quia Cereris ſacra, quae *myſteria* dicuntur, ſunt antiquiſſima, idcirco *myſticus* eſt antiquus. In Guelf. 2. locus interpolatus erat explendis ſententiis:

At nobis aerata, Lares, depellite tela,
Neu petat hoſtili miſſa ſagitta manu:
Neu gladio celer inſtet eques; profit mihi et, aris
Quaeque tuli ſupplex munera, quaeque feram.
Thure pio caleantque foci, pinguisque trahatur
Hoſtia de plena ruſtica porcus hara.

27. *Hanc p.*] *Hanc*, monentibus iam Statio et Scaligero, repoſuit e libris Broukhuſius. et ſic Reg. cum utraque Ed. vulgo erat *Hunc*.

35. *Non ſeges eſt infra*] dictum, ut Graecis *κάτω, τὰ κάτω, ἔνερθε, τἄνερθε.* In Philopatride, qui Luciano vulgo tribuitur: *Σίγα τἄνερθε καὶ τὰ σιγῆς ἄξια*, quae tamen ibi ſenſum non faciunt commodum. Iambicum hoc forte leg. *Σίγα, τὰν, ἔρδε καὶ τὰ σ.* *Tace, amice, et perſice arcana haec.* H. Non commode Statius *τὰ κάτω* et *τὰ νέρθε* comparavit. W.

36. *Stygiae navita turpis aquae*] pertinaci errore omnes obtinent *puppis* pro *turpis*, praeter Exc. Colotii et unum Vatic., ex quo recepit Muret.; adde nunc Guelf. 3. et mox extruſum reduxit Broukh. In Exc. Lipſ. erat *navita pullus. navita triſtis* Burman. ſubſtituebat ex Aen. VI, 315. Quo tamen iure Tibullum cogimus Virgilianis uti? H. Zwic. 2. habet quidem *puppis*, ſed gloſſa refert horribilis. W.

37. *exeſisque genis*] eſt hoc ex emendatione Heinſii, quae tamen nimis a ſcriptura vulgata abire videtur, quae erat *percuſſis*, quod et noſtri ſervant. Scaliger e ſuo mutabat in *perſciſſis* et coniiciebat *perciſis;* ſed de luctus ſigno hoc nunc non agitur. *perculſisque* unus Palat. *perciſſisque* vn. Broukh. *pertuſisque* coni. Livineii. Similis fere varietas ap. Horat. Epod. 5, 37. H. *Pereſis* ſuſpicabatur Goerenz. ex Tuſcul. III, 12, 26. W.

39. *Quam potius laudandus hic eſt*] *hic* correptum fecit locum mutationi in *et eſt* vel *et hic*.

40. *occulit* pro *occupat* Vincent. Speculo morali, non uno loco. Sed *occupat* eſt ſupervenit non ſentienti.

41. *ſe-*

41. *sectatur oves*] Reg. *sectatus* et v. 43. *sum.* Corvin. *et s.* Guelf. 2. *aut s.* Hamb. *ast.*

43. *candescere*] *canescere* Guelf. 2. cum altero pro var. lect.

46. *Duxit araturos sub iuga curva boves*] Broukh. quorundam, nec malorum, librorum lectionem *aratores*, ut elegantiorem et iam Dousis probatam, praetulit, sed Vulpius, fortasse nimio cum fastidio, reiecit. Equidem hoc habeo, quod moneam, epico potius carmini convenire videri *aratores boves.* Deinde in tribus *iuga panda*, ut ap. Ovid. I. Am. 13, 16.

49. *Pace bidens vomerque vigent*] *nitent* Broukh. reposuit, cum in Exc. Scaligeri invenisset *nitet;* vulgo *vigent* legitur. Sed Guarneri liber: *Pace nitens vomer viderit. Nitent* recte se habet. Ovid. IV. Fast. 927.

> *Sarcula nunc durusque bidens et vomer aduncus,*
> *Ruris opes, niteant.*

Sed et hic Cyllenius, qui locum laudat, *vigeant* exhibet, fortasse memoriae lapsu. Ceterum in sententiarum, quae sequuntur, nexu est quod desideres. Vidit hoc vir doctus, qui transponere malebat disticha 51. 52. ante 49. 50. Ne tamen sic quidem omnis molestia tollitur.

50. *in tenebris*] Reg. *in triviis.* Guelf. 2. *occupet.*

51. *Rusticus e lucoque vehit male sobrius ipse*] *ipsa* Broukh. recepit e libris; vulgo, etiam nostri, *ipso*, in duobus *uno,* quae forte istius est interpretatio, cum *ipso plaustro* accipiendum sit pro *eodem plaustro* uxorem ac liberos vehi, nisi alterum hoc *uno* natum putes ex *udam* h. e. madidam, ebriam, cum scriptum esset *uda* cum lineola. Porro viri docti quidam, ut Carrio ad Flacc. III, 293. Barth. ad Statii Theb. IX, 587. malebant *e luco revehit;* sed frustra; est enim ille particulae usus, etiam ubi abesse poterat, grata cum negligentia Tibullo frequens. Regius cum Ed. Lips. etiam *luto* exhibet. et *e lutoque* fere legitur in vett. edd. ut Vicent. etiam Aldinis, donec in Muret. *e lucoque* (et a Statio. W.) receptum. In Vicent. etiam: *progeniemque domus.*

53. *scissosque capillos*] Ed. Lips. *fissos.* v. ad el. 7, 21. At Corvin. h. l. memorabilem nec tamen alibi obviam lectionem habet: *scissisque capillis Foemina perfractas esse fores queritur.* Maior quidem in vulgari et orationis nitor et numerorum laevor est; sed usu docti novimus, pentametros eiusmodi saepe a male sedulis Grammaticis ad vulgarem

garem modulum esse revocatos, cum tamen Tibullus et Propert. eos non respuant. H. Vid. Obss. II, 6, 20. W.

55. *subtusa genas*] subverberata. Scaliger reposuerat *suffusa*, quod nonnulli scripti et Guelf. 3. pro var. lect. et edd. vett. ut Vicent. etiam Ed. Lips. habent; sed tum ablativus adiectus esse debebat *lacrimis*. H. *suffusa* Zwic. 1. 2. sed schol. tumida. W.

58. *lentus*] *laetus* duo Gebh. et duo alii ap. Broukh. perpetua aberratio; tum *utrinque* Corvin.

59. *Ah lapis*] *at* Guelf. 2. H. cum libro Sfortiae. W.

60. *e caelo*] Reg. *et* cum aliis; mox *diripit*. v. Heins. ad III. Met. 52. hoc primus correxit Scaliger.

61. *e membris tenuem rescindere vestem*] ita reposuit Broukh. ex emendatione Heinsii; vulgo est *perscindere*, quod nimis violentum videbatur Broukhusio, vel *praescindere*, quod etiam in Venetis, Guelf. 1. 3. legitur, quae varietas e scripturae compendio oritur; alterum quidem *praescindere* servari et poterat et debebat, ut vestis in pectore scissa intelligeretur, vt ap. Ovid. I. Am. 7, 47. H. *perscindere*, quod inprimis amat Lucretius notante Goerenzio, est etiam in Zwic. 1. 2. et Gothan. W.

62. *ornatus dissoluisse comae*] ita Scaliger e libro suo, aliis apud Statium et Broukh. suffragantibus, reposuit. *Ornatus* comae pexae et dispositae proprie dicitur. v. Virgil. Aen. VII, 74. Vulgo, ut etiam in nostris, et Guelf. 1. 4. *ornatas — comas*, ut Ovid. IV. Fast. 309:

Cultus et ornatis varie prodisse capillis
Obfuit.

et Propert. I, 2, 1.

Quid iuvat ornato procedere, vita, capillo?

in parte Statianorum, uno Wittiano et Palatino, Guelf. 3. pro var. lect. erat *ornatus dissoluisse comis*, quod elegantius videri potest; at eleganti simplicitati elegorum convenientissimum erat vulgatum: *ornatas comas*. H. Etiam Zwic. 1. 2. *ornatas — comas*, quod probat Goerenzius. W.

64. *Quo tenera irato flere puella potest*] *Quoi*, pro *cui*, est ex emendatione Dousae receptum a Broukh.; vulgo *Quo*; et sic Ed. Rom. cum Corvin. Guelf. 1. nec hoc in tali carmine erat spernendum. Sed Reg. cum Ed. Lips. *Quod*. *Flere* cum dativo, ut ap. Propert. I, 12, 15. et sic *plorare* etiam infra legitur II, 5, 103. H. Quo irato h. e. qui cum iratus est. Cf. Tacit. Ann. II, 33.: et

cuncta

cuncta ad rempublicam referri, *qua tenui* anguſtas civium domos. W.

68. *Perſluat et pomis candidus ante ſinus*] *Perpluat* ex Heinſii emendatione receperant Broukh. et Vulp. neque ego itaque mutare ſuſtinui. In Ed. Scalig. legebatur *praeſluat*, et ſic Reg. et alii apud Statium, cum Guelf. 3. In aliis, etiam in Corvin. Guelf. 1. 4. *perſluat*, ut utraque editio, et ea vulgata inde ab Aldinis erat lectio; in quibusdam, ut quoque in Guelf. 2., etiam *profluat*. Iam *pluere* et *fluere* ſaepe permutata videbis ap. Heinſ. ad Ovid. I. Met. 572. Broukh. ad Propert. II, 16, 8. Drakenb. ad Silium XII, 53. cf. Obſſ. Miſc. Vol. VIII. p. 263. nec aliter eſſet iudicium in Tibullo quoque inſtituendum, ſi lectionis ulla eſſet varietas. Nunc verendum eſt, ne poëtam elegantia aliqua, quam aut noluit aut non recordatus eſt, oneraverimus. Et ita centies paſſim in poëtis Graecis et Romanis factum ſuſpicor. At alterum illud miror nemini displicuiſſe, cum tam ieiune et otioſe dictum ſit: *veni, ſpicamque teneto.* Ut adeſſe iubeatur dea, formula ſollenni fit; at reputa illud: *veni ac tene ſpicam.* Illuſtrari tamen poteſt e lib. II. El. 1, 3. 4. *Bacche, veni, dulcisque tuis e cornibus uva Pendeat, et ſpicis tempora cinge, Ceres.* Sunt haec adiuncta pro epithetis, et eam vim habent, ut tanquam praeſentes videas deos, attributis ſuis inſignes. H. *Perſluat* Hamb. et Zwic. 1. 2. Ac probat idem Goerenzius, laudans Cic. Fin. II, 35.: *Perpetuis voluptatibus perſluens*, quamquam ibi receptum ſit *perſruens.* W.

IN

IN LIBR. II.

ELEGIA I.

In Guelf. 2. haec inſcripta eſt Elegia II. vide ad Eleg. X. libr. I. pr. in Guelf. 3. et 4. *de agri luſtratione.*

1. *Quisquis ades, faveas*] ex emendatione Douſae fil. Not. c. 4. repoſuit Broukh., cum Scaliger coniecturam ſuam recepiſſet: *Quisquis adeſt, faveat.* Ante eum edd. omnes: *Quisquis adeſt, valeat;* et ſic Reg. Guelff. omnes cum Corvin. (Add. Guarn. Goth. Zwic. 1. 2. H. Voſſius e Goth. affert: *ades, valeat;* in Hamb. *adeſt, valeas.* Vindob. *adeſt, faveas.* W.) nec *faveat* legitur niſi in quinque Anglic. Douſae correctionem firmat uſus elegantior, et mox Eleg. 2, 2. *Quisquis ades, lingua, vir mulierque, fave.* cf. Ovid. XV. Met. 677. Similiter pro *es* in Reg. *eſt* inf. El. 3, 33. et ſaepe alibi.

2. *Traditus*] Verbum *tradere* de iis praecipue dici, qui ſacra et religiones docent, exemplorum copia demonſtratum ivit Broukhuſius; ſed illa ſignificatione non opus eſt ad hunc locum, modo eam teneas, qua eſt *traditus* apud Caeſarem de Bell. Gall. IV, 7. Comparabis graecum παραδοϑείς. Caeterum *traditur* in Vind. eſt, et in Hamb. legitur *et* pr. *ut.* W.

5. *Luce ſacra*] unus Matii: *Luce tua.* — v. 7. Hamb. *hunc.*

8. *ſtare boves capite*] In Exc. Scalig. *vertice ſtare boves,* profectum a ſciolo, qui verſum reddere volebat molliorem ſcilicet. v. ad II, 6, 20. Etſi idem e membrana affert Neap. ad Ovid. I. Faſt. 663. H. Haud ſcio an Neapolis verbis: *membranae quaedam habent* Scaligeri Excerpta notaverit. Eidem addenti: utrumque admitti poteſt, non aſſentior. Nam vertex armentis non convenit. W.

10. *Lanificam penſis impoſuiſſe manum*] Reg. *appoſuiſſe.* Sed vulgata recte ſe habet. Ovid. Epiſt. IX, 76. de Hercule nente:

Raſilibus calathis impoſuiſſe manum.

11. *Discedite ab aris, Quis tulit*] Ita primum emendatum legitur in Ed. Mureti, inde in Scaligeri, qui verba *diſcedite*

difcedite ab aris parenthefi inclufit. Nam Ald. fec. et hinc profectae: *difcedat — cui.* Sic Reg. quoque, Corvin. et Ed. Lipf. ac Vicent. et Reg. Lep. cum magna parte librorum ap. Broukh. Guelf. 1. e correctione, 2. 3. 4. At Aldina pr. *discedite ab aris Cui* habebat: fic Venetae cum aliquod codd. *Cui* Guelff. omnes. H. Mureti fcripturam firmant Voff. 1. 2. 5. et Zwic. 1. 2. — Apographa tria *difcedite qui vel cui;* alia cum Guarin. *difcedat cui.* Equidem compofitionem *difcedite — cui* non tuear loco Catull. XXXI, 14. W.

12. *hefterna*] In parte codd. et in utraque Ald. *externa;* perpetua aberratio. cf. fupr. I, 9, 57. Etiam in Guelf. 1. 3. 4. et Hamb. — In Vindob. deeft *hefterna;* quam lectionem dederunt Muretus et Scaliger.

14. *Et manibus puris fumite fontis aquam*] *purae manus* non tantum a fordibus et illuvie, fed etiam a caede et fanguine intelligendae. Facile, quod et Broukhufio, in animum venire poteft *puri fontis,* quia fere *pura aqua, purus fons*, dici folet. Sed libri nil mutant, et tuetur vulgatam Ovid. V. Faft. 435.

Terque manus puras fontana perluit unda.

et ipfe Tibull. inf. III, 2, 16.

Perfufaeque pias ante liquore manus.

et conf. Burman. Sec. Anthol. Lat. lib. I. ep. 63, 6. p. 36. H. Vide etiam Burmannum ad Ovid. Met. IX, 701. locum Tibulli contra Marcilium defendentem, qui *puram — aquam* reponebat. Verum eft puras manus dici eius, qui neminem occidit. Ita apud Lucan. VII, 487. *puras fervare manus* eft nullum caedere pugnando. Eandem locutionem de eo qui neminem occidi iubet, ufurpavit Sueton. Tit. cap. 9 Hoc loco malim *puras manus* effe eius qui nullo fcelere flagitiove fe contaminavit, καθαρός. — 13. Apogr. duo (Hamb.) *placet.* W.

15. *ut eat.* Vir doctus Mifc. Obff. Vol. II. p. 246. (Jortin eft, *Tracts* T. II. p. 454.) comparat Virgil. Ge. I, 345. *Terque novas circum felix eat hoftia fruges.* Cum dilectu vocem effe pofitam, boni ominis cauffa. H. Apogr. unum dat *cervice* — unum *facer ignis.* — 16. Hamb *oleas.* In Goth. deeft pentameter. W.

18. *Vos mala de noftris pellite limitibus*] Reg. Guelf. 1. 4. et Ed. Rom. cum aliis *liminibus.* Idem in marg. Goth. — liber Voffianus *luminibus.* Quidam etiam *tollite.* v. Burm. ad Ovid. Remed. 115. *tollite* Guelf. 2. H. Lectionem duorum

rum librorum *tollite* ipſam eſſe a manu Tibulli pronuntiant, et H. Voſſ. recepit; at ſcripturae auctoritate codicum firmatae, cui uſus loquendi et ſyntaxis favet, praeferendam eſſe nego. — Mala autem quae *de* loco pelluntur, huic iam ineſſe notabis. W.

20. *ſegnior agna*] Noſtri et Guelff. omnes cum aliis *tradior:* hoc bovis et tauri epitheton eſt. *ſegnior* primum receptum a Scaligero. H. Idque in libr. Ask. et Sfortian. repertum, ut exquiſitius praeferendum duxit H. Voſſius. Caeterum agna tarda eſt, quae celeritate et curſu caeteras non aequiparat. Epitheton hoc non eſſe ex iis, quibus *natura* agnarum notetur, et uſu loquendi et comparativo docetur. W.

21. *Tunc nitidus plenis confiſus ruſticus agris*] *nitidus* bene paſtus et ſaginatus. Notum Horatii illud Epiſt. I, 4, 15.

Me pinguem et nitidum bene curata cute viſes.

Plenos agros intelligunt ſemente facta veluti gravidos. Ovid. IV. Faſt. 634.

Telluri plenae victima plena datur.

ut ſit: tunc, cum fient ſacra pro frugibus, confiſus ruſticus novis frugibus plenis et magnam ſpem oſtendentibus ingeret etc. Sic Torrent. ad Horat. Epod. 2, 43. Salmaſ. ad Vopiſc. p. 361. Broukh. et Vulp. ad h. l. Sed primum ambarvalia fiebant vere, non multo poſt ſementem factam tempore, cum iam in herbis ſeges eſſet. vid. Virg. Ge. I. 340. Itaque non futurum eſſe poterat, ut agri ſemente pleni eſſent. Etiam ſementalia fiebant ante veris initia. v. Ovid. I. Faſt. 662. ſqq. Tum poëta tempus ſignificat poſt factam iam benignam meſſem; ait enim: *Tunc,* quando vero? nempe, *cum ſeges non eluſerit meſſem,* cum meſſis ſegeti reſponderit. Praeterea quo modo ſementi *confiſus* ruſticus dici poſſit, rei, quae non raro fallit? Scaliger, quo acumine erat, has difficultates ſenſiſſe videtur. *Profecto,* inquit, *hic eſt ſpurium neſcio quid in voce* agris. Ipſe de coniectura recepit *areis.* Ovid. V. Faſt. 263.

Si bene floruerint ſegetes, erit area dives.

In Luſib. liberis: Carm. 53.

Magnaque fecundis cum meſſibus area deſit.

Heinſius vero cum Guyeto *horreis* corrigebat; quod placere poteſt propter verba *plenis* et *confiſus* et *ſaturi,* idque Horatianum illud confirmare videtur: II. Ep. 1, 140.

Agrico-

Digitized by Google

Agricolae prisci, fortes, parvoque beati,
Condita post frumenta, levantes tempore festo
Corpus et ipsum animum spe finis dura ferentem,
Cum sociis operum pueris et coniuge fida,
Tellurem porco, Silvanum lacte piabant,
Floribus ac vino Genium, memorem brevis aevi.

Sed habet auris in hac lectione quod vix ferat, in primis in nitido hoc et elaboratiore carmine. Tum vero, quod gravissimum est, eodem sensu accipi *plenos agros* et dici posse putem tum, cum matura seges est, et cum iam demessa in agris relinquitur, ut arescat; et tum agricola habebat, quod diis gratias ageret. Omnino vero totius loci explanatio in eo consistit, ut intelligatur, pertinere haec etiam ad preces, quas poëta facit, pro eo, quod vulgo dicendum erat: O dii, date bonam messem et bonam feturam; sic messe facta agricola vobis sollenne sacrum ludosque agrestes magna cum laetitia instituet. Precibus finitis subiicit laetum eventus omen v. 25. H. Aperte de sacro, antequam fructus demetantur, faciendo agit, quod pro agrorum proventu hilariter offerendum bene in ambarvalibus fovet Tibullus. Sacrum ante messem faciendam intelligendum esse, docent verba *plenis agris*, quibus confisus iam tum, cum ad messem se erat accincturus, rusticus dici poterat. Sic Virgilius in Georg. I, 338—47. ambarvalia cum descripsisset, sacra etiam ante messem peragendam fieri iubet 347—50. ubi vid. Voss. p. 160. *nitidus* bene ornatus, II, 5, 7. W.

22. *Ingeret a. g. ligna*] Ita iam Muretus ediderat et ex eo Plantin. idque retraxit Broukh. e libris: alii, et Guelf. 1. 2. 4. cum utraque editione: *Ingerat*, quod Scaligerana iterum recoxerat.

24. *exstruet ante casas*] *ante* puta, ante focum seu aram. Ita enim ante aram in herba solebat herus cum liberis et famulis discumbere et genio indulgere, exstructis adversus aestus vim umbraculis. inf. II, 5, 95.

Tunc operata Deo pubes discumbet in herba,
Arboris antiquae qua levis umbra cadit;
Aut e veste sua tendent umbracula sertis
Vincta, coronatus stabit et ante calix.
At sibi quisque dapes et festas exstruet alte
Cespitibus mensas cespitibusque torum.

Virgil. II. Ge. 527.

Ipse dies agitat festos; fususque per herbam,
Ignis ubi in medio, et socii cratera coronant,
Te libans, Lenaee, vocat.

Neque aliter fieri solitum domi circa focum et Lares. Columella XI, 1, 19. inter villici futuri praecepta: *consuescat rusticos circa Lares domini focumque familiarem semper epulari, atque ipse in conspectu eorum similiter epuletur.* Hinc poëtae. Martial. III. Epigr. 58.

Cingunt serenum lactei focum vernae,
Et larga festos lucet ad Lares silva.

Horat. III. Od. 17, 14.

— *Cras Genium mero*
Curabis et porco bimestri
Cum famulis operum solutis.

Idem Epod. 2, 65.

Positosque vernas, ditis examen domus,
Circum renidentes Lares.

Propert. III, 5, 69. simpliciter dixit:

Viveret ante suos dulcis conviva penates.

Ceterum *ante* primum receptum a Scaligero e codd. Vulgo lectum ubique, etiam in Guelf. 1. 2. et e correct. in 3. *arte.* quod tuetur Burmann. ad Propert. II, 25, 50. v. sup. ad I, 1, 14. H. Muret. *e virgis.* — *Arte* in quatuor libris, in quibus Cod. G., inventum repudiavit H. Vossius, sed verborum *ex virgis exstruet* sonum, et sensum: casas in altum erigere, improbans lectionem MSſ. Bern. *construat* in *construet* mutatam recepit. At imagine eadem infr. II, 5, 99. non offensus est, nec quisquam offendetur Liviana dictione libr. 25, c. 22.: *Ita tria praetoria circa Capuam erecta.* Ceterum ad rem ab Heynio illustratam facit imprimis Horat. Sat. II, 6, 65.:

O noctes coenaeque deum, quibus ipse meique
Ante Larem proprium vescor, vernasque procaces
Pasco libatis dapibus. W.

25. *felicibus extis*] Lipſ. Exc. *coelestibus.* Sed v. Broukh.

27. *fumosos veteris proferte Falernos Consulis*] Notabile utique est hoc genere dictos *Falernos*, non *Falerna* vina. Supplere solent h. l. *cados* ex sequ. versu; notavimus

Digitized by Google

mus idem genus masculinum apud Virgil. Ge. II, 98. in V. L. *Tmolius* et *Phanaeus* sc. οἶνος. Scaliger in prima editione exprimi curaverat:

Nunc mihi nunc fumos veteris proferte Falernos
Consulis.

In altera autem Statii correctionem recepit: *fumosum — Falernum.* Libri in vulgata consentiunt; de qua v. Not. etiam vett. edd., sed in Aldinis erat *veteres.* Muret. refinxerat *veteris proferte*, vid. eius edit. p. 59., quem secutus est editor Plantin. Et ita in libris esse Statius monuit. H. *Falernum*, ut apud Horat. I, 37, 14. *Mareoticum.* De *fono* cf. Virg. Aen. IV, vers. 278. W.

31. *Sed, bene Messalam, sua quisque ad pocula dicat*] Ita recte distinxit Broukh. Vulpius distinctione sublata novam τοῦ *bene dicite* cum quarto casu structuram intulit. Scaliger mallet, *Bene Messalae.* Sed utrumque dicitur: modo ellipsin recte expleas. v. Ovid. II. Fast. 637. In Corvin. mira varietas est: *Sed b. M. vocet ad sua pocula quisque.*

32. *Nomen et absentis singula verba sonent*] Vir doctus in Actis Soc. Trai. p. 194. malit *absenti.* Scilicet et hoc locum haberet: at nec minus alterum.

34. *Et magna intonsis gloria victor avis*] Ita Scaliger restituit, cum in Excerptis haberet, *abis:* vulgo ubique *ades* legitur. H. Etiam in Zwic. 1. 2. Goth. Hamb. W.

35. *Huc ades*] Ed. Lips. cum aliis *Nunc*, ut Zwic. 1. 2. Goth.

37. *his v. magistris*] Corvin. *queis v.* quod mollius ad meam aurem. H. *His — illi.* Non admodum amant veteres tales mutationes. Adi v. c. Sophocl. Antig. 296. W.

38. *Desuevit q. pellere glande famem*] *Desuevit* Broukh. e melioribus recte, vel Burmanno ad Lucan. V, 404. iudice, nec tamen reposuit, sed retraxit iterum, cum Scaliger veterem lectionem *destituit* rursus intulisset: nam Ald. pr. habebat: *destituat.* At sec. cum Mur. et ceteris *desuevit.* Sic et nostri, et Guelff. Hamb. *desivit.*

39. *primum*] *primi* unus Broukh.

40. *Exiguam viridi fronde operire domum*] *casam* Broukh. e libris nonnullis intulerat, ut iam Dousa pater et Gebhardus maluerant, tanquam quod magis conveniret, quam *domum*, quod vulgo legitur inde ab Aldinis, etiam in Reg. et Corvin. Guelff. Edit. Rom. ac Vicent. et Venetis. Hoc tamen verius, et eius interpretamentum *casa*

 esse

Digitized by Google

esse potuit; non vice versa. Etiam poëta dignius. Itaque nec in simili loco Horatio displicuit III. Od. 1, 22.

> — *somnus agrestium*
> *Lenis virorum non humiles domos*
> *Fastidit.*

41. *primum d. feruntur*] Regius cum Ald. I. et Scal. — *Primi* Ald. II. et Muret. cum secta sua et multi ap. Broukh. Sic et ante v. 39. quidam exhibebant. Mox Reg. *plaustris.* H. *Primi* Hamb. Zwic. 1. 2. Goth. W.

43. *tunc insita pomus*] Sic Broukh. ex Exc. Lips. Erant enim iam tum, inquit, arbores pomiferae, sed ferae, quae insitionis cura mitiores reddebantur. Perperam vero hoc a viro docto disputatum, si quid unquam. Nec enim ad prima vitae mitioris initia insitio retrahi potest, sed exquisitiorem vitae cultum expectare id inventum debuit; tum vero ignorare non poterat, quod ex vitae communis usu tenemus, arbores etiam silvestres satione et cura in mitium arborum censum primum venisse. Revocavi itaque vulgatam lectionem omnium scriptorum et editorum: *consita.*

45. *Aurea tunc p.*] Reg. *Antea*, quod vitium et alii habent. Corvin. tum Ed. Lips. *nunc.*

46. *Mixtaque securo sobria lympha mero est*] Versus mire concinnus. Expectabam tamen aliud vini epitheton, quam quod *securum* sit: quippe quod τῷ *sobria* non respondet. *Est* a Broukh. tacente in finem versus reiectum; vulgo in medio legitur; idque suavius.

48. *annua terra*] Guelf. 1. Ed. Rom. cum Brix. et Venetis *aurea.* Legitur etiam in libris *arida:* sicque Corvin. Guelf. 3.

49. *apis ingerit alveo*] Ed. Lips. et Corvin. cum aliis *ingerat,* et *alvo. vernos flores* coni. olim Fruterius. *rure verno* iungere mavult Doering.

51. *Agricola assiduo primum satiatus aratro*] *Satiatus* h. l. esse dicunt taedio laboris et operis confectum. Vulpius etiam metaphoram appellat satis usitatam. Sed *satiari* dicimur rebus, quae nobis gratae iucundaeque vel sunt vel videntur, quas ante cupide appetiveramus, quibus expleti sumus, et quarum copia vel nimio usu fastidium contraximus; non autem *miseriis*, *laboribus* et *aerumnis,* nisi de iis ita disseritur, tanquam aliquam voluptatem afferant. v. c. Stat. II. Silv. I, 14.

Nemo

Nemo vetat: satiare malis, aegrumque dolorem
Libertate doma; iam flendi expleta voluptas?

Si itaque *satiatus* h. l. a Tibullo est, nove illud pro *fessus*, *lassatus* dixit: forte ad graecam formam. Nam et hic ἄδειν, ἄσαι, est *satiare*; ἀδεῖν autem aut taedio aut aerumna confici; ut toties apud Homerum, καμάτῳ ἀδδηκότες ἠδὲ καὶ ὕπνῳ, *oppressi*. Dicas, *aratro* ablativum esse instrumenti, cuius ope et adminiculo se satiarit, ut cibis potuque replere se potuerit, quia assiduus in agri cultura fuerat; sed hoc multo durius foret. Scaliger coniiciebat *lassatus*; in duobus ap. Broukh. erat *defessus*, sed vereor, ne ex glossa sit. H. Sed primum *satiatus* ad res quoque, quas nequaquam appetivimus, translatum esse, docet Tacit. Hist. III, 66.: Ipsum sane senem et prosperis adversisque satiatum. Deinde rusticis aratrum iucundum esse quis neget? Virgilius certe Aen. VII, 635. dixit, *huc omnis aratri cessit amor*. Haec causa est, cur *assiduo* adiecerit Tibullus. Itaque neque coniectura Scaligeri *lassatus* neque lectione duorum codicum apud Broukhusium *defessus* opus est, quae vereor ne ex glossa sit. W.

53. *Et satur arenti primum est modulatus avena Carmen, ut ornatos diceret ante deos*] Vulpius coniectura admodum elegante mallet *meditatus:* vult enim Tibullus significare, eum diu exercuisse carmen, quod in frequenti sacro postea caneret. Sic ipse Tibullus inf. III, 4, 71.

Sed perlucenti cantus meditabar avena.

Et est ista frequens variatio. v. ad Virgil. Ecl. 10, 51. ubi duo: *meditabor* exhibent, et Burman. ad Ovid. Met. XI, 154. Pro *diceret*, quod primum correctum a Mureto, estqui in Guelf. 2., vulgaris lectio erat *duceret,* quod et Scaliger tuebatur. Verum est hoc gravius, et carminis heroici, ut late docet Broukh., atque etiam de poëtis fere adhibetur, qui componunt, non de iis, qui recitant; tum etiam versu tertio *duxit* recurrit, quo nomine ea lectio displicebat Heinsio Advers. II, 15. H. *duceret* Zwic. 1. 2. Goth. Hamb. W.

56. *Primus inexperta duxit ab arte choros*] Scaliger legendum coniecit *ab arce,* ut ἄστυ Atheniensium intelligeretur: sed nimis docte, et recte a Broukh. reprehensus. In edd. inde ab Aldinis vulgo legebatur *ab urbe,* quod ex Venetis cum Cyllenii Commento excusis profectum est; casu putabam factum; sed video *ab urbe* etiam legi in Guelf. 1. Nam nec Romana, unde illas ductas deprehendi, illud habet,

bet, nec alius ullus liber: omnes enim consentiunt in lectione *ab arte*, quam Muretus recte reduxit, et exhibet Scaliger.

57. *a pleno*] Correctum *e* in Guelf. 2. H. Virgil. Eclog. I, 8.:

Saepe tener nostris ab ovilibus imbuet agnus,

ibiq. Burm. add. Ovid. Metamorph. VIII, 410. W.

58. *Dux pecoris, hircus: duxerat hircus oves*] datus hircus tanquam praemium. Ultima addita debent intelligi, quod animal ἡγεμονικὸν iure datum fuerit ei, qui reliquis praestaret. Si tamen dicendum, quod res est, hoc hemistichium vix genuinum, certe Tibullo parum dignum est. Nisi totum distichon, quod censeo factum, ex margine irrepsit: meminerat aliquis Horatianum:

Carmine qui tragico vilem certavit ob hircum.

Heinsius emendarat, *hirtas duxerat hircus oves;* quod cupide amplexus est Broukh. Sed neque sic res conficitur. *Duxerat* ex Mureti coniectura recepit Scaliger. In libris et Edd. antiquis (Ald. 1. 2. Muret.) legitur *auxerat;* quod esset accipiendum de fetura, hirco ovibus admisso. in Guelf. 2. *hauserat.* In Guelf. 1. emendaverat aliquis *dux erat hircus ovis.* H. Syllabas natura breves produci ante litteram h notant Burmann. ad Antholog. Lat. T. 2. p. 605. et laudati Vossio libr. II Art. Gramm. cap. 15. p. 219. Sed hemistichium non est Tibulli, si aures tritas habeo consuetudine legendi Tibullum. W.

59. *primam — coronam* Broukh. dedit, nec apparet, qua auctoritate. Itaque revocavi lectionem Edd. et codd. *primum.* H. Cf. I, 1, 39. W.

64. *et a. p. versat*] *ut — verset* Corvin. cum binis Anglic.

65. *Atque aliqua assiduae textis operata Minervae Cantat*] ita hunc versum constituit Broukh. cum legeretur: *assidue textrix operata, Minervam Cantat:* quae lectio nescio an mutari debuerit. *Textis* iam Fruterius et Guyetus coniecerant. *Minervae* erat in tribus libris. De interpretatione v. Not. nam Broukh. eam parum commode expedit. H. Lenz. p. 187. probat emendationem Broukhusii; *assidue textrix* esse vulgarius. Cf. Ovid. Fast. 4, 699. *assiduis* et Iacobs Antholog. P. 2. p. 133. Animadv. Probat Forcellinius *textis Minervae,* et *textis* ostendit esse dativum. W.

66. *ap-*

Digitized by Google

66. *applauso tela sonat latere*] Male Scaliger *sonant*, quod aliquot libri, ut Guelf. 2. a pr. m., habent, ut *tela* instrumenta textoria essent. *Applauso*, Heinsio probatum, Broukhusius ex codd. et antiquis Edd. reposuit; et sic Lips. At Rom. cum Regio, Guelf. 1. 2. 4. et Corvin. *appulso*, quod vulgo in edd. (Ald. I. II. Scal.) legitur, varietate sollenni. Sic *pectora plausa* ap. Virg. XII. Aen. 86. ubi etiam in aliis *pulsa*. cf. Heins. e. l. et ad Ovid. II. Met. 867. Scaliger malit *applauso*. Muretus ediderat *a pulso t. s. latere*. In uno Angl. legebatur: *pectine tela sonat*, ut Virgil. Ciri 179.

Non Libyco molles plauduntur pectine telae.

et Vossius ad Cat. p. 249. ex uno laudat: *pectine lana sonat*. Utrumque natum videtur ex eo, quod quis *pectore tela sonat* scripsisset, versus molliendi caussa. v. ad v. 8. *Tela* autem iugum sive transversus ille cylindrus, super quem stamen demittitur, esse non potest; id enim latere pulsari nequit, ne ex antiqua quidem texendi ratione, cum ad perpendiculum extensa essent stamina, unde Ovidio *pendula tela* et *stantes telae* dicuntur. Intelligo potius sive ipsum opus, quod texitur, seu, quod malim, bacillum transversum, qui amicitur tela quae detexi incipit; hoc iugum a texentis fluctuante corpore attingi solet, ut strepitus fiat. *Latus* vero sensu ampliori, pro corpore, ut quando *latus flagellis* caedi dicitur.

67. *Ipse interque greges, interque a.*] Hanc lectionem Broukh. e potioribus libris sex recte induxit. Suffragatur Vindob. Alii, etiam nostri, et edd. omnes, *Ipse quoque inter agros*, eo sensu, ut sit, *in agris*. (Idem dant plurima apograph. H. Voss. Bern. *ipse quoque inter greges*. Voss. 3. et Ask. *ipse interque agros*. Voss. 1. *ipseque inter agros*. Zwic. 1. 2. Hamb. Goth. *ipse quoque inter agros*. Pr. *equas* Voss. 5. *aquas*. W.) Ut nunc legitur, *greges*, *armenta* et *equae* ita distinguuntur, ut *armenta* boum intelligenda sint, exclusis equis. Ceterum hic locus, etiam Vulpio iudice, est elegantissimus.

69. *indocto — arcu*] Ed. Lips. *indomito*, ex sup. versu.

73. *opes*] *opus* Guelf. 1. et Ask.

74. *Iratae* absolute, notandum.

76. *Ad iuvenem tenebris s.*] non *in tenebris*, quod et est in Guelf. 2. Etiam Ovidius sine praepositione I. Am. 6, 10. Catal. Poët. p. 200. Scal. de puella:

Intrepidos tenebris ponere docta pedes. H.

Te-

Tenebris nimirum tum tempus noctis defignat, ut I, 6, 59. Add. Virg. Georg. III, 401. et Cic. Philipp. II, 30. Nil obftat Tacit. Hift. I, 84. W.

78. *Explorat caecas cui manus ante vias*] Ovid. II. Faft. 336.

Et praefert cautas fubfequiturque manus.

cui explicandum *cum ei*, ut fere mox El. 2, 6. IV, 1, 184. nifi malis reponere *dum:* et permutantur haec duo ap. Ovid. III. Met. 91. Videtur tamen ex genio Poëtae legendum vel *fed*, (v. I, 3, 77. II, 4, 24. II, 5, 66. III, 5, 29. Ita *cui* et *fed* variant ap. Ovid. II. Met. 412. et alibi.) vel, quod malim, *et:*

Explorat caecas et manus ante vias.

82. *Et procul ardentes, hinc procul, abde faces*] *procul* altero loco e fuo libro repofuit Scaliger, cui et alii duo accedunt. Vulgo *precor* eft. Sic etiam infra III, 6, 52. *ite a me feria verba procul.* Etiam in *abde* aberrari *adde* facile expectes. In Ed. Rom. ita hic verfus legitur:

Et procul ardentem hinc precor abde facem.

83. *Vos celebrem cantate deum*] olim in Aldina pr. atque hinc in Edd. inde ductis lectum fuit: *Vos celebrem cantate deum, p. v. voce Palem.* Sed iam emendavit P. Bembus et Ald. II. Muret. et Scalig. ediderunt *palam. celerem* deum emendavit Burmann. At fenfus docere legentem poteft, accommodatius effe invocanti ad laudes, fi fint eius, qui iam clarus, infignis, multis carminibus celebratus eft. Sic iterum IV, 4, 23. Ceterum ambiguum effe poteft, fitne interpungendum: *pecorique vocate; Voce palam pecori, clam f.* H. Vix puto. Ovid. Heroid. X, 34. Hinc intellige Catull. 64, 139. nec crede eius poetae interpr. Catull. 63, 49. fimile exemplum. W.

86. *Obftrepit*] Edd. vett. e Ven. 1475. ductae, Brix. Reg. Vic. Lipf. *obftrepet.* In eadem diftichon excidit; et fic continuatur: *et Phrygio fidera fulva choro.*

87. *iam Nox iungit*] Reg. cum quibusdam aliis *nam.* In Corvin. *Ludite iam: Nox.*

88. *Matris lafcivo fidera fulva choro*] Codd. pars, Ed. Rom. cum Vicent. it. Ald. pr. *Martis.* v. Stat. et Muret. et *toro,* follenni errore.

89. *fufcis circumdatus alis*] Ita repofuit Broukh. e libris. v. inf. III, 4, 55. Vulgo legitur *fulvis,* quod et noftri tenent, etiam Guelf. 1. 3. 4. at Guelf. 2. ut iam alii, et Heinf. ad Silium III, 682. et ad Ovid. III. Met. 273. con-

Digitized by Google

coniecerant, *furvis*, et hoc equidem praeferam: ex quo natum quoque vitiosum *fulvis*. Unus Statii, *nigris*.

90. *incerto somnia nigra pede*] haec lectio est in permultis antiquis libris. adde Guelf. 2. 3. et Edd. inde ab Aldinis. Bis tamen, aiunt, idem dicitur, h. e. idem epitheton bis adhibetur, si non verbo, attamen vi verbi: *fuscis circumdatus alis somnus*, et *nigra somnia*. Heinsius itaque in Adversar. et ad Ovid. III. Met. 273. emendabat *somnia pigra*. Jacobs Animadvers. p. 35. *nixa*. In multis, ut etiam in nostris et Guelf. 1. 4. et in tota secta edit. Venetae 1475. sunt *somnia vana*, in uno *mera*, unde Broukh. ingeniose et eleganter reposuit *vara*, quia dixerat, *incerto pede* ferri. Vulpius tamen pro Tibulli simplicitate nimis hoc reconditum esse arbitratur. Nimirum merae argutiae sunt, quicquid viri docti commenti sunt. Decebat elegos, repeti idem epitheton, quod rei proprium est, niger Somnus, nigra Somnia. Variavit tamen poëta: quid praeterea desideramus? *Somnia vara* sane propius accedere videntur ad priscam symbolicam doctrinam veterum, etiam in anaglyphis arcae Cypseliae adumbratam, qua Nox duo puellos amplexu tenet, *διεστραμμένους* (*κατὰ*) *τοὺς πόδας*. Satis liquido, arbitror, demonstratum est alio loco (*Ueber den Kasten des Cypselus* etc. p. 24. sqq. Gotting. 1770.), esse hos pedes distortos, non vero transversim sibi implexos, et quidem extrorsum; adeoque valgos, non *varos*, qui incurvi sunt; quo ipso tota subtilitas Broukhusianae emendationis et Lessingianae disputationis corruit. Sed omne hoc quicquid est symbolici neglexit aetas serior eademque elegantior; et Somnia alata, rectis pedibus iuvenes, praetulit. De commentis nostratium super face inversa, quam Somnus aut Mors tenere dicitur, nihil attinet h. l. dicere. Si Heliotropium gemma in Regio Museo Gall. apud Mariett. n. LX. a vetere artifice profectum est, de quo tamen dubito, Morpheus et reliqui *Ὄνειροι* iuvenili et venusta forma sunt. Vulgari tamen usu Morpheus est senex barbatus: quod docent anaglypha in Mus. Capit. To. III. tab. 24. Winckelm. Mon. ined. tab. 110. Additae capiti alae papilionis: qua de re multa disputata sunt a doct. Visconti ad To. I. p. 59. et al.

ELEGIA II.

1. *Dicamus bona verba, venit natalis, ad aras*] Ita distinxit Broukh., ut voluit Gronovius ad Liv. 28, 43., et

et iam ante eum Muretus in Scholiis ad h. l. Vulgo erat: *Dicamus bona verba: venit natalis ad aras;* quod ferri posset, siquidem *Natalis* sive Genius sive alius deus est, pro natali die poëtae dictus. v. IV, 5, 19.

At tu, Natalis, quoniam, deus, omnia sentis.

Adeunt autem dii et accedunt ad aras et sacra sua apud poëtas saepissime. Et Ovid. V. Trist. 5, 13.

Optime Natalis, quamvis procul absumus, opto,
Candidus huc venias.

De ara structa dixerat. Corvin. distinxit, ut iam Torrentius fecerat: — *venit natalis: ad aras Quisquis ades.* fortasse hoc unice verum; adesse ad aram, sacro interesse. In Ed. Rom. est, *ad aram.* Ceterum elegantem huius Elegiae imitationem videre potes apud Sannazar. II. Eleg. 3. H. Distinctionem vulgarem *venit Natalis ad aras* revocavit H. Vossius; nam qui fingeret Genium venire, eum ad aram venire cogitare. Sed eiusmodi interposita amant poetae; Virg. Eclog. III, 76. et III, 54. et IV, 48. — *ad aras* autem similiter ap. Virg. Georg. II, 193.: inflavit quum pinguis ebur Tyrrhenus ad aras. — Muretus: „Natalem aut suum aut Cerinthi celebrat.“ in Guarn. inscriptum: „ad Cornutum de votivo sacrificio sui natalis.“ Ipse iam olim docui, ad Cerinthi natalem hoc carmen esse referendum, non vero ad puellae ab eo amatae. Primum enim Genius, ut Cerinthum votorum compotem reddat, oratur v. 9., ut I, 7, 55. in gratiam Messalae fiunt vota. Deinde in natali puellae verisimile est non Genium sed Iunonem natalem ad sacra vocaturum fuisse poetam, quod fecit IV, 6. — Caeterum Natalis a Genio memorato distinguendus esse non videtur; nam idem, quem Cerinthus fidum uxoris amorem rogat 5—11., Genius et Natalis 21. dicitur. Ita IV, 5, 9. Genius et 19. Natalis eundem deum notant, cf. I, 7, 49. 63. Nec denique verba *Venit Natalis* et *Genius adsit* sibi pugnant, uti supra docui in Notis. W.

5. *Genius adsit*] Sic legitur constanter, praeter tres scriptos, et Guelf. 3. in quibus *adsit Genius,* interpolate. H. Cum Ask. hunc verborum ordinem daret, H. Voss. recepit, et metri caussa, de quo vid. ad I, 7, 61. W.

6. *mollia serta*] Ed. Rom. cum aliis, etiam Aldinis, *florea;* fortasse ex I, 1, 12. *Mollia* reduxit Muretus, et Scaliger; idque se tuetur ex I, 7, 52.

7. *Illius puro destillent tempora nardo*] *destillent* recte emendavit Broukh. vulgo (exceptis Venetis, Guelf. 1.) est, *distil-*

Digitized by Google

distillent. Heinf. ad Ovid. Ep. XV, 76. et in Adverfariis ex Horat. II. Od. 11, 16. legebat: *Illius Assyria* vel *et Syria.* In duobus libris ap. Broukh. *pura — nardo*, quo genere extulit Horat. l. l. v. ad Ovid. III. Art. 443. In aliquot libris ap. eundem *et* inferitur: *Illius et puro d.* forte ex I, 7, 51. In uno: *Illius e puro;* ficque Ed. Vicent. cum utraque Aldina.

9. *Cerinthe*] nomen adolefcentis delicati et pulchri, cf. Schol. Horat. I. Sat. 2, 81. v. Vulp. ad IV, 2. p. 309. Ita editum eft inde a Venetis et Aldinis et Muret., etfi vitiofe fcriptum *Cherinte,* cum Κήρινθος fit. Scalig. hic et in libro quarto ubique veram fcripturam dedit. In aliis fcriptis, etiam Guelf. 2., et in fecta, a Ven. 1475. ducta, eft *Cornute,* quod fuit cognomen Sulpiciae et Caeciliae gentis. Id recepit hic et fequente Elegia Broukh. quem v. h. l.; fed fatis manifefta ea depravatio eft vocis *Cerinthe.* Nam multi habent *Cherinthe, Cherynte*, *Chorinthe, Cherime.* cf. Bentl. ad Horat. l. c. In Reg. et Ed. Lipf. infcriptio eft: ad *Cherinthum,* et tamen in poetae verbis, *Cornute.* At fequ. Eleg. in Reg. et infcriptio et primus verfus *Cornutum* praefert. Mox pro *rogabis* fortaffe cum Guyeto legendum *rogaris.* Ovid. II. Met. 102.

Ne dubita, dabitur, Stygias iuravimus undas,
Quodcunque optaris.

10. *adnuet*] ita Broukh. ex Exc. Lipfii, et emendatione Heinfii, vulgo *annuit.*

15. *felicibus Indis*] Ita Broukh. e libris, adde Guelf. 1. ut iam coniecerat Fruterius I. Verif. 13. Vulgo, etiam in noftris, *undis.* Editum tamen iam in Brix. et Venetis cum Cyllenii Commento erat *Indis.* Conf. Burman. Sec. Anthol. Lat. To. I. p. 256.

17. *Viden' ut trepidantibus advolet alis*] *Viden' ut* eft ex emendatione Guyeti et Heinfii, cui locum videntur dediffe verba II, 1, 25.

Eventura precor: viden' ut felicibus extis
Significet placidos nuntia fibra deos.

Certe inde firmari poteft. Vulgo ubique legitur *Utinam*, contra fenfum. *Trepidantibus* Broukh. e libris quibusdam, tanquam convenientius volatui tam parvi dei, recepit: cum effet vulgo, *ftrepitantibus*, quod et noftri habent. Cauffa parum iufta; bona tamen emendatio: eft enim hoc poëtis frequentatum. *Trepidare* eft verbum motus celeris et magnae

magnae agilitatis ac feftinationis. v. Broukh. et Gronov. ad Liv. XXVII, 1. *Trepidante penna* dixerat Ovidius I. Met. 506. H. *Utinam* etiam Zwic. 1. 2. Hamb. quod reftitui. Emendationem Guyeti et Heinfii *viden' ut*, quam editores receperant, ipfa verba 21. *Hac venias, Natalis, avi*, non ferunt, ut iam olim docui. Cogita vero poetam, qui iam 10. dixerat *adnuet ille, roga*, facra facientem verbis *vota cadunt* affirmare, votum Cerinthi, quod verfibus 11—16. expofuerat, ratum fore. Quidni igitur preces addere potuit, ut Amor faveret, ipfeque veniens vinculis coniugium confirmaret? Sic quidem verfus *Hac venias, Natalis, avi* commodum habet fenfum, cum *hac avi* ad Amorem, quem venire optat, et *venias* ad Genium venturum (vid. not. ad 1.) referatur. W.

21. *Hac venias, Natalis, avi, prolemque miniftres*] haec eft emendatio Heinfii a Broukh. primum recepta, cum ante legeretur: *Huc veniat natalis avis, p. miniftret*, quod libri habent, ut Guelf. 1. 3. 4. quodque Scaliger de cornice, reprehenfus ob id a Broukhufio, at Vulpius de Cupidine explicat. *floremque m.* lapfus eft Guelf. 4. Pro *Huc* in multis legitur *hic*, vel *haec*, ut in Ed. Lipf. et Guelf. 2. *Veniat* in plerisque, praeter paucos, in quibus *veniet*, ut in eadem editione; fed *venias* et *miniftres* ab Heinfio eft. *Avis* vero conftanter legitur. Sufpicabar latere *avos*, ut effet: *Sic venias, Natalis, avis.* aut:

Hic veniat natalis avis, prolemque miniftret.

h. magnis natu vobis etiam prole parata, ut avorum nomine appellemini, hic natalis redeat: ita ut *ante tuos pedes* fint Cerinthi. *Avi* complectuntur avum et aviam, ut *reges* regem et reginam. cf. Bentl. ad Horat. I. Sat. 5, 100. *Venire* pro redire, ut fup. I, 7, 64. Ovid. V. Trift. 5, 14. In Corvin. legitur:

Hic veniat natalis: avus prolemque miniftret:

fenfu parum expedito. Ut nunc fe res habet, totum diftichum pro panno affuto habendum effe videtur: aut melior medicina eft expectanda. Videas quidem, quid auctor dicere voluerit, at oratio nimis falebrofa eft, nec minus in Heinfiana correctione. Sane non diffimile eft Ovidii illud Met. VI, 433. ubi de bubone:

Hac ave funt iuncti Procne Tereusque: parentes
Hac ave funt facti.

fed h. l. quid eft *Hac ave venias Natalis?* quo augurio? et venerat iam Natalis v. 1. et quomodo is *nunc* veniens prolem miniftret?

Digitized by Google

22. *Ludat et*] malim *Ludat ut:* Veni, o Natalis, et coniugium fauſta prole ſecunda, quae ante focum tuum diſcurrat: ut ſup. I, 10, 10.

Curſarem veſtros cum tener ante pedes.

ELEGIA III.

Carmina plura diverſa in unam Elegiam confluxiſſe dubitari vix poteſt. A principio usque ad v. 32. molliſſimi procedunt verſus, argumenti quoque et ſententiarum vinculo coniuncti. Quae hinc ſequuntur, aliena ſunt, temere quidem a Scaligero in Eleg. ſextam huius libri reiecta: nam ibi locum ſuum non magis tuentur, quam hic; ſeiungenda tamen, ut fecimus, a ceteris, ſtatuendumque, eſſe hoc fragmentum alterius elegiae, quod male hoc loco inſertum eſt, ſeu caſu, ſeu quod ſimile initium verſus *At tibi dura Ceres* v. 61. fraudem fecit. Quae hinc v. 61. ſequuntur, commode illa quidem cum prioribus illis iungi poſſunt, ut tamen nolim praeſtare lacunam nullam factam, nec altero carmine hoc idem tractatum argumentum, cuius reliquiae iſti verſus ſint: *At tibi dura Ceres.* H. Equidem ſigna lacunarum ſuſtuli, nec reliqui niſi ſemel in fine, ubi aperte nonnulla exciderunt. W.

1. *Cerinthe*] Eadem varietas h. l. quae ſupra, ut in aliis (Ald. 1. 2. Muret. et Scalig. Zwic. 2. Goth. Hamb.) *Cornute* ſit, quod Broukh. retinuit. v. ad ſup. Eleg. v. 9. Ordinem verborum Broukh. e libris refinxit: eumque habebant edd. vett. a Veneta 1475. profectae. At vulgata per Aldinas lectio inde ab Ed. Rom. *Rura tenent, C. meam,* erat. Ceterum eleganti imitatione hunc locum, ut alia noſtri Poëtae, expreſſit Strozza F. I. Amor. 2.

2. *eheu*] noſtri, cum aliis: *heu heu.* (Zwic. 1. 2. Hamb. Goth.)

3. *laetos — agros*] *laetos* Muretus e libris veteribus reponendum cenſuit, Scaliger recepit: eſt quoque in Guelf. 2. Vulgo lectum quod habent noſtri cum aliis, *latos,* ſollenni errore. v. Burm. ad Ovid. Epiſt. XII, 46. At Vicent. *notos — agros.* Tum unus Statii: *Miſcet Amor.* (*Latos* Goth. Hamb. Zwic. 1.; *notos* Zwic. 2.)

5. *quum dominam adſpicerem*] noſtri cum aliis (Zw. 1. 2. Goth. Hamb.) hoc ordine: *quum adſpicerem dominam.* Eſt is etiam in vett. Edd. etiam Vicent. et ſic numeri melius variantur, ne ſemper idem tenor et eadem inciſio redeat. Pro *quum* autem ſollennius eſt *dum* h. dummodo.

6. *va-*

6. *valido — bidente*] Cyllenius in fuo legerat *calido*, eft fic in aliis quibusdam ap. Broukh. *Valido* recte tuetur Broukh. quia in opere faciundo firma ac ponderofa inftrumenta requiruntur. v. Plin. XVIII, 6. cf. Ovid. I. Am. 13, 15. Eadem varietas apud Lucret. VI, 748. Lucan. IV, 511. ubi v. Burm. et Tibull. IV, 5, 10.

7. *curvum fectarer aratrum*] Cyllen. in fuo habebat *curvus*. Sed *curvum, incurvum, uncum, aduncum*, perpetuum vomeris et aratri epitheton eft. v. h. l. Broukh. et Burm. ad Ovid. II. Met. 286.

9. *quod Sol*] *quum* Corvin. ex compendio litterarum. *quam* Guelf. 2.

10. *Laederet aut t.*] *aut*, quod Guelf. 3. habet, legitur inde ab Aldina fec. et Mureto, alii (Ald. I. Scal.) cum noftris *et*. Ed. Rom. etiam *Luderet*. v. ad I, 2, 89. mox v. 12. Ed. Lipf. *profuerint*. Guelf. 3. cum Ald. I. *profuerantve*.

14. *Quicquid erat medicae, vicerat, artis, Amor*] Poft hunc verfum in Edd. ante Scalig. et in libris, inter hos in Guelf. 1. 2. 3., duo difticha inferuntur:

Ipfe deus folitus ftabulis expellere vaccas,
Et potum paftas ducere fluminibus.
Et mifcere novo docuiffe coagula lacte,
Lacteus et miftus obriguiffe liquor.

Eft in iis magna lectionis varietas: pro *expellere* duo Statiani *depellere* habebant. Sed illud bene: nam et Graeci ἐξελαύνειν, v. c. Lucian. Difs. cum Hefiodo c. 4. et Ovid. II. Met. 843.

— expulfi iam dudum monte iuvenci
Littora iuffa petunt.

ubi in uno *excuffi*, cuius vulgata lectio gloffa effe poteft. Nam *excuti* pro expelli. Virg. Aen. VII, 299.

Quin etiam patria excuffos infefta per undas
Aufa fequi.

Ad eundem Nafonis locum Doufa hunc Tibulli verfum laudat, quem fe in eo non reperiffe mirabatur Burmannus. Virgilius in Culice v. 44. *propellere* dixit:

Propulit e ftabulis ad pabula laeta capellas
Paftor.

In minori verfu pro *paftas*, quod vulgo legitur, et Ed. Rom. cum Venetis fervat, aliae Edd. Vicent. Lipf. item libri

Digitized by Google

libri apud Statium (et Zwic. 1. 2. Goth. Hamb.) *feſſas* habent. In Guelf. 3. eſt quoque *mixtis*. Verſum hunc minorem Auriſpae eſſe, in vetere libro ad marginem adſcriptum viderat Muretus. De homine hoc v. praef. In Statianis et in Regio et Guelf. 3. hic pentameter ita exhibetur:

Creditur ad mulctram conſtituiſſe prius.

leg. *pecus*, quod et unus Palat. exhibebat. In Regii margine adſcriptum erat, *Seneca*, de quo v. Praef. In Guelf. 3. adſcriptus erat in margine alter: *Et potum feſſas ducere fluminibus*. Ordo etiam verſuum perturbatus erat in Statianis. In aliis libris, quos Muretus viderat, alia ex interpolatione ita legebatur:

In nemora, et paſtas inde referre domum.

in Guarneriano vero:

Ipſe ad umbroſas ducere fertur aquas.

Tandem verſum alibi non viſum offert Corvin.

Cogere cum parvum matre ſimul vitulum.

In tertio verſu *miſcere coagula lacte* dictum, ut apud Gallum ſuppoſitium Eleg. 5, 38.

Non ſic lac tenerum permixta coagula reddunt.

Nempe *coagulum*, ſive id, quod ad lac denſandum utimur, cum lacte miſcetur. In ultimo *mixtus* vel *miſtus*, Muretus emendabat *miſtis*; alius vir doctus *muſtis*: at Auratus *e miſtis* inde faciebat. v. Douſa Praecid. c. 6. Quatuor hos verſus, ut barbaros et ſpurios, primus eiecit Scaliger, cum in Ald. ſec. et a Mureto tantum de pentametro: *Et potum paſtas*, monitum eſſet, eum pro ſpurio haberi. Et in libris vacare eius locum, notatum video a viro docto ad marginem edit. Vicent. quam in manibus habeo. Ab eadem manu novam Pontani interpolationem adſcriptam video: *Ipſe deus — vaccas In nemora, et paſtas inde referre domum.*

Ipſe et ſpumanti fertur mulctralia ſucco
Impleſſe expreſſis primus ab abietibus.

Et miſcere etc. Ultima non ſatis intelligo: forte voluit mulctralia abiegna, exciſis ab abietibus. Niſi corrupta ea ſunt. Idque ipſa res probat. Nam in Guelf. 2. haec ipſa interpolatio occurrit; prior pentameter *In nemus et paſtas inde*

inde referre domum in ipſo carmine, reliqui duo verſus in margine; omnes ita, ut ſerius acceſſiſſe intelligas. Ultimus verſus eſt: *Impleſſe expreſſis fertur ab uberibus.* Mihi videtur primus: *Ipſe deus ſolitus ſtabulis expellere vaccas*, antiquior et ab ipſa Tibulli manu eſſe, ſed minor verſus, cum ille excidiſſet, ab aliis aliter ſuppletus eſſe; et libidine latius graſſante, cum quis duo pentametros in ſuo libro haberet, alius hexameter, atque adeo aliud etiam diſtichon adiectum eſſe. cf. ſup. ad I, 2, 24.

15. *detexta eſt*] unus Broukh. cum Guelf. 4. in marg. *texta eſt de v.*

17. *O quoties illo*] in multis *Ah.* Ovid. IV. ex P. 1, 9.

O quoties ego ſum libris mihi viſus in iſtis
Impius, in nullo quod legerere loco.
O quoties, aliud vellem cum ſcribere, nomen
Rettulit in ceras inſcia dextra tuum.

Ald. 1. 2. cum Muret. v. 17. et 19. *Ah.*

18. *erubuiſſe caput.* mirum vitium Guelf. 4.

19. *caneret dum*] Si accurate ſcribitur, debet eſſe *cum.* Oudendorp ad Frontin. I, 5, 2. ferendum *dum* eſſe putabat, ſi eſſet, *quam diu.*

22. *e templis*] Ita legitur inde ab Ald. ſec. At prima cum aliis vett. edd. et codd. inter quos Reg. et Corvin. cum Ed. Lipſ. et Vicent. *a templis.* (Ald. I. et Scalig. *e,* Ald. II. et Muret. *a.*)

26. *ille*] *ipſe* Guelf. 1. H. *Crinemque ſolutum* Hamb. W.

27. *Pytho*] Noſtri cum aliis, et vett. edd. *Phiton.* ex more. Eſt *Πυθώ* vel *Πυθών.* v. ad Apollod. Not. p. 44. ſq. De *Delo* vide Exerc. de Delo in Miſc. Obſſ. Vol. VII. p. 89. In verſu ſup. Ed. Rom. *ipſe* pro *ille.*

31. *cui ſua cura puella*] Ita inde ab Aldo legitur. a Scaligero additum *eſt.* Ed. Rom. et Lipſ. cum aliis, etiam Venetis, Guelf. 1. et 4. *cui nunc cura puellae.* Ovid. I. Am. 9, 43.

Impulit ignavum formoſae cura puellae.

et ſaepe alibi; cf. ſup. I, 9, 41. In Thuan. *ſed ſi cui cura puellae.* Guyetus et Broukh. coniiciebant: *cui ſua cara puella eſt*, ex III, 2, 1. Sed *cura* recte ſe habet; eſt enim amor, ut perſaepe. Virgil. Ge. IV, 354.

— — *ipſe tibi, tua maxima cura,*
Triſtis Ariſtaeus.

Idem

Digitized by Google

Idem vocabulum loco ſuo exulat ap. Ovid. III. Met. 156. ubi nunc *ſacra Dianae vallis* legitur. H. *Sed ſi cui cura* Goth. *cara* Hamb. Caeterum aliud eſt appoſitio, *mea cura*, ut Virg. Ecl. X, 22, *tua cura Lycoris*, aliud praedicatum *ille eſt mihi cura*, ut Virg. Eclog. X, 37: *Phyllis eſt mihi furor*. Add. Ovid. Heroid. XVI, 96. Virgil. Aen. IV, 347. W.

33. *At tu, quisquis is es, cui triſti fronte Cupido Imperitat, n.*] In Reg. *tu* deeſt. In eodem *eſt triſti cui f.* et mox *Imperat, ut n.* quod Aldinae retinebant cum Ed. Lipſ. Vicent. et aliis, ut Guelf. 2. Etiam Corvin. Ed. Rom. *Imperat, at:* alii cum Guelf. 3. *Imperat in*, quod Broukhuſio placebat: quae merae ſunt aberrationes ex *Imperitat*, quod Muretus reduxit. H. Perperam Hamb. *eſt* pr. *es*. Caeterum ſigna lacunae ſuſtuli ante verſ. 33. Verba *quam ſine amore deus* tranſitum praebent ad ſequentia, vid. ad I, 2, 64. Tibullus nihil eſſe triſtius quam ſine amore degere, effatus, in memoriam ſortis ſuae miſerae redit, quam avaritiae puellae ſuae debebat, et quicunque amore parum ſecundo conflictetur, hunc monet, eam invaluiſſe conſuetudinem, ut non amore ſed avaritia impulſae puellae ſui uſum concederent. W.

36. *Praeda tamen multis eſt operata malis*] *adoperta* tres libri habent apud Broukh. Guelf. 2. quod Douſa probabat Praecid. c. 6. et dedit Muret. perperam: nam fere confuderunt librarii haec duo verba. Sic inf. El. 5, 95. pro *operata* liber Broukh. *adoperta*, liber Guarner. *et operta*. Eadem varietas in inſigni loco Ovid. III. Faſt. 261. Etiam Vulpius de veritate vulgatae lectionis dubitabat; ſed v. Not.

37. *Praeda feras acies cinxit discordibus armis*] recte Vulpius revocavit antiquam lectionem. Broukh. e duobus libris et Heinſii auctoritate Adverſ. II, 9. receperat *acuit crudelibus armis*. Quod ad *acuit* attinet, illud ſane ſaepe eleganter dicitur, ut ipſe Broukh. multis exemplis docet; ſed hic locum non habet propter adiectum *armis discordibus*. Verbis, dictis, et ſimilibus, *acuere* dicimur, non *armis;* hoc Broukhuſium ipſa illa exempla docere poterant. *Armis* melius convenit τὸ *cinxit*. Virg. Aen. XI, 536.

— *noſtris nequicquam cingitur armis.*

cingit Muretina ed. *tinxit* vn. Statii; alius *finxit*. Porro pro *discordibus* ab eodem Broukhuſio repoſitum erat e quibusdam, quod et Regius cum Corvin. exhibet, *crudelibus*; illud

illud tamen haud dubie et pulcrius h. l. et exquisitius. H. Lenzius praefert *acuit* h. e. instigavit ad arma. W.

38. *Hinc cruor, hinc caedes, mors propiorque venit*] Revocavi antiquam lectionem, *cruor*, qui fere cum caede iungitur. Ovid. VI. Fast 599.

Hinc cruor, hinc caedes.

Trist. I, 10, 32.

Quam cruor et caedes, bellaque semper habent.

cf. et nostrum I, 3, 49. Broukh. non bene *caedem* post *cruorem* memorari putabat, nisi illam pro *vulnere* positam acciperes, et hinc lectionem quorumdam librorum, quae et Regii est, *furor* recipiebat. Ed. Lips. cum iis, quae ex Ven. 1475. fluxere, etiam aliquot scripti, *amor:* forte depravatum ex *cruor:* nisi putes fuisse: *Hinc amor, heu, caedis.* Virgil. Aen. VII, 461.

Saevit amor ferri et scelerata insania belli.

Ovid. XIII. Met. 768.

Caedis amor, feritasque, sitisque immensa cruoris
Cessant —

Deinde pro *mors propiorque venit* Exc. Scalig. habebant *morsque propinqua venit:* male. sup. I, 10, 4.

Tunc brevior dirae mortis aperta via est.

venit, ut Asclepiades in Anthol. III, 25, 66. in Erinnam:

— εἰ δ' Ἀΐδας μοι
Μὴ ταχὺς ἦλθε, τίς ἂν ταλίκον ἔσχ' ὄνομα;

40. *Bellica cum dubiis rostra dedit ratibus*] In Exc. Scal. hic versus sic legitur: *Cum tribuit dubiae bellica rostra rati.* Sed v. ad II, 6, 20. At Ed. Lips. cum Vicent. et Guelf. 4. *tum.* quod longe praeferendum arbitror.

41. *Praedator cupit immensos obsidere campos*] recte revocavit Broukhus. antiquam lectionem, iam Statio probatam, et a Mureto receptam, cum Scaliger ex suo reposuisset *obsistere*, quod iam in Aldinis fuerat. Nostri vulgatam tuentur. Virgil. Aen. VII, 333.

— *neu connubiis ambire Latinum*
Aeneadae possint, Italosve obsidere fines.

(Statius apte comparavit Virgil. Aen. III, 400:

Et Sallentinos obsedit milite campos
Lyctius Idomeneus. W.)

Eadem

Eadem varietas inter *conſiſtere* et *conſidere* inf. IV, 1, 151. Notabile autem, *campos*, non *ſaltus*, hic memorari, cum de paſcuis agatur.

42. *Ut multo innumeram iugere paſcat ovem*] hanc ſcripturam Broukh. ex anterioribus Edd. et Codd. revocavit, et convenit ea elegorum ſimplicitati. Supplendum vero, *in iugere*, ut *paſtae monte capellae* ap. Ovid. III. Met. 408. ubi v. Burman. At Scaliger ex Exc. ſuis et libro repoſuit: *Ut multa innumera iugera paſcat ove.* Hanc Heinſius Adverſ. II, 14. probat, et fere meliores libri, omnes Statiani, etiam Regius cum Corvin. Guelf. 3. appoſita altera pro var. lect. tuentur; et videri poteſt exquiſitior; eſt enim *paſcere* tum *depaſcere*, ut inf. 5, 25. (Sed diverſa eſt conſtructio in verbis *paſcebant Palatia vaccae*, ut IV, 1, 186. Dicitur apud Demoſth. pr. Cor. p. 279. ἐπειδὴ οἱ ἐξ Ἀμφίσσης τὴν ἱερὰν χώραν βοσκήμασι νέμουσι, et p. 278. κατανέμουσιν. Apud Latinos vereor ut exemplis poſſit probari conſtructio, quam Voſſius recepit: *Ut mille innumera iugera paſcat ove.* Apud Martialem quidem X, 58, 9. *iugera paſcimus agri*, longe alio ſenſu. W.) Facile tamen apparet, cum, ut librariorum in his verbis mos eſt, v. II, 4, 12. III, 3, 9. 4, 78., pro *iugere* ſcriptum eſſet *iugera*, exinde reliqua mutata eſſe. Nec numeri verſus ad aurem grati ſunt. De caſu *iugere* v. Cic. Verr. III, 47. fin. H. et Forcell. ſub v. *iugerum*. W.

43. *Cui lapis externus curae eſt; urbique tumultus Portatur validis mille columna iugis*] Broukh. poſt Gebhardum interrogationis ſignum poſt *curae eſt* et poſt *iugis* poſuerat, et idcirco *Quid lapis e.* repoſuerat e libris aliquot; et ſic Ed. Lipſ. Sed intempeſtiva eſt h. l. interrogatio et ſenſum abruptum facit, ut iam notavit Markland. ad Stat. Silv. I, 4, 55. p. 57. Dicuntur haec omnia adhuc de *praedatore.* Paullo duriorem facere iuncturam τὸ *Cui*, fatendum eſt. Puta pro eo *Huic* poſitum eſſe. Tum *urbique tumultus* Broukh. ex aliquot ant. Edd., inter quas et Lipſ. eſt, repoſuit, tanquam exquiſitius; epico tamen carmini accommodatius, quam elegis. Ante ex Ald. ſec. legebatur, quod et Corvin. et Guelf. 2. 3. Muret. Scalig. habent: *urbisque tumultu, Portatur;* in Ald. pr. et in pluribus veteribus, etiam Ed. Rom. Vicent. Ven. adde Guelf. 1. 4. eſt *urbisque tumultus;* in Reg. *urbisque tumulti.* Porro *validis mille columna iugis* eſt a Statio et Scaligero ex ant. libris et edd. emendatum, cum inde ab Aldina pr. eſſet editum: *multa columna,* ne ſcilicet *mille columna* eſſet dictum.

ctum. Heinſ. in Adverſ. I, 4. inde faciebat *fulta*. pro *validis* in Ed. Rom. *variis*.

45. *lentus ut intra Negligat*] h. e. non curet. Reg. *inter*. Ed. Lipſ. cum aliquot ap. Broukh. *et*. Tum *intus* Guelf. 3. pro var. lect.

47. *At tibi l.*] Scaliger ex Exc. ſuis: *At mihi*. Sed v. Not. cf. Broukh. h. l.

53. *Illa gerat v.*] Noſtri cum aliis *gerit*. male. et mox Ed. Rom. *ſunt*. Tum *ſ. Caea* Vicent. *ſ. Cea* Gryph. 1534. In Mureti contextu quidem *foemina Cea* exſtat, at in ſcholiis p. 53. verba *femina Coa* explicanda ponuntur. Ipſe argumentis utriusque ſcripturae expoſitis, addit: „ego nihil temere aſſeveraverim." Sed ex loco El. 4, 29. apparet, Muretum ad lectionem *Cea* proniorem fuiſſe.

54. *auratas diſpoſuitque vias*] Ayrman. in Vit. Tib. §. 14. legebat, *auratis — viis;* ſed ſic deberet *diſtinxit, discrevit,* vel ſimile verbum eſſe.

55. *comites ſuſci*] *ſuſcae quas* Guelf. 2. ex emendatione.

59. *Regnum ipſe tenet.* Luculentius eſſet *ille, iſte. quem ſaepe coëgit Barbara gypſatos ferre cataſta pedes*] *quem* (quod etiam in Zwic. 2.) Statio e ſuis monente repoſuit Muretus; ante legebatur *quo* inde ab Aldina pr.; nam veteres edd. *quem* exhibent. Ed. Lipſ. *qui.* Guelf. 3. *ipſa — quoi.* Tum *gypſatos* diſerte cum ceteris Ed. Rom. et Lipſ. ſed Regius cum Corvin. *luxatos,* ut alii, vitioſe. H. *Nota loquor,* h. quae amantes loqui et optare in vulgus notum eſt, h. e. vana loquor, cf. I, 5, 67.; add. Propert. III, 10, 61. et Oratores ſe corrigentes: Quamquam quid loquor? ut eſt ap. Cic. Cat. I, 9. — Mox iterum lacunae ſigna delevi. Nam quum ſe his monitis atque votis nihil valere intelligeret, ad imprecationem ruris et vitae ruſticae eum abripi de ſpe ſua deſperantem quis miretur? Locum ſimillimum vid. I, 5, 67—69. W.

61. *At tibi, dura Ceres, Nemeſin quae abducis ab urbe*] *Ceres* ex emendatione Heinſii certiſſima recepit Broukh. vulgo ubique legitur *dura ſeges,* aberratione ſollenni, v. Ovid. I. Am. 15, 12. et ibi Burm. I. Faſt. 688. et in e. l. Heinſ. quae tamen variis virorum doctorum coniecturis locum dedit. *Nemeſim* fere omnes habent. *Nemeſin* intulit Scaliger et Broukh. Porro *quae ducis* utraque Aldina. At Muretus iterum invexit e vett. edd., ut Vicent. Lipſ., *qui abducis:* ortum illud ex *quia ducis,* quod in Rom. et Venetis et Guelf. 1. 4. eſt. Eadem aberratio in ſcriptis

apud

Digitized by Google

apud Stat. et Broukh. Porro *quae abducis* Scaliger e vet. libro recepit: quod firmant Guelf. 2. 3. Mox pro *terra* aliquot *certa*, et v. 63. Ed. Rom. Guelf. 1. 4. *Et tibi B. t.* perperam.

64. *devotos*] Reg. *devotis.*

66. *abdere*] al. *addere. non tanti ſint* Guelf. 2. *tua dona* Guelf. 3. pro V. L.

67. Vim addes, ſi interpunxeris: *O valeant fruges! ne ſint modo rure puellae, Glans alat.*

69. *et paſſim ſemper amarunt*] Ed. Rom. *ut p. ſ. amarent;* ut habet quoque Guelf. 1. 4. mox unus Stat. *Quis docuit, ſulcos nos habuiſſe ſatos,* male.

71. *Tum q.*] Reg. *Tunc* cum aliis. Mox *aperta* Colbert. ſed *aperte,* palam, iam vidimus v. 29.

72. *valle*] Corvin. *nocte.*

73. *nulla excluſura volentes Ianua*] *volentes* explicant *amantes;* ſed hi ſimpliciter ita appellari vix poſſunt, quanquam *velle* amatorium vocabulum eſſe concedo. Meliori iure poni poteſt ap. Propert. III, 22, (23) 17. ex Broukh. emendatione. Ait Broukh., in nonnullis eſſe *dolentes.* Immo vero nullum librum ſcriptum vel excuſum aliam lectionem praebere vidi et audivi; nec in alia, praeterquam in Scaligerana, exaratum eſt *volentes,* quae editio non ſatis ſedulo curata eſt; ut omnino dubitem, in ullo libro ita legi. At enim *dolentes* amatores excluſi optime dicuntur, cum omnino amoris vocabulum ſit. Propert. III, 6, (8) 23.

Aut in amore dolere volo, aut audire dolentem.

cf. Burman. ad Ovid. I. Am. 3, 18. ſup. I, 8, 73.

Saepe etiam lacrimas fertur riſiſſe dolentis.

76. *** *Horrida villoſa corpora veſte tegant*] Valde hic turbant libri: hexametrum enim alii alium exhibent. Hamb. et Goth. habent:

Detur ut accedam dominae provelle loquarque.

Plerique, quibus adde Corvin. Guelf. 1. 3., ita legunt:

Ah pereant artes, et mollia iura colendi.

alii vero:

O utinam veteri peragrantes more puellae.

Multi cum Guelf. 3. habent utrumque, unde putarunt Interpretes, pentametrum medium excidiſſe, atque ita videas factum in Ald. ſec. et quae hinc ductae ſunt, et hos

ſecutus

ſecutus eſt Vulpius. Scaliger, quem Aldus iam in pr. edit. anteverterat, poſteriori ſublato primum retinuit: *Ah pereant a.* et mox pro *tegant* poſuit *tegam.* Hunc ſequitur, ut ſemper fere, Broukh. et pro iſta ſententia ſtat Ed. Rom. et quae inde fluxere. In Ed. Lipſ. Reg. Lep. et in Cod. Guarn. Zwic. 1. et Exc. Lipſii et Guelf. 4. loco utriusque alius hexameter legitur:

Mos, precor, ille redi; patientur rurſus ut olim.

ſaltem, ut in Guarn., *patienter,* in Exc. Lipſ. *patientes;* interpolatorem prodit barbara dictio; niſi forte a prima manu fuit, *ſpatientur.* v. Ovid. II. Am. 2, 3. Haec diverſitas ſuſpicionem iniicere poterat, verum hexametrum excidiſſe, et eius loco illos tres importune inculcatos eſſe. cf. ſup. ad I, 2, 24. Et ſunt ſane iſti inſititii ita comparati, ut facile ſe prodant, cuiates ſint. *peragrare* enim, nullo nomine adiecto, barbare pro ruſticari, ruri degere, dictum. *mollia iura colendi* etiam inſolentius dicta: licet accipias pro legibus, h. modis in inſtruendo cultu et ornatu. *Lex* enim ita dici ſolet. Ovid. Epiſt. XV, 73.

Ecce iacent collo ſparſi ſine lege capilli.

cf. Broukh. ad h. l. Sed quid *mollia iura* ſunt? an ut opponantur horrido et aſpero cultui? In Ed. Rom. et Venetis, adde Guelf. 1., *mollia rura* leguntur; et Heinſius coni. *m. rura colenti;* lenius eſſet: *mollis cura colendi.* nam *cura* de ornatu proprium. v. Gronov. Obſ. I, 23. Omnem vero dubitationem eximit Regius, qui utrumque verſum exhibet, et illum: *Ah pereant a.* et alterum: *O utinam v.* ſed priori in margine adſcriptum eſt: *Seneca ſupplevit ſic,* et poſteriori: *Philelfus vero ſic.* Reliqui itaque vacuum locum hexametro, quippe qui dudum ante eos, quos habemus, libros ſcriptos periit. Addam nunc porro aliam interpolationem ex Vicentina editione, ut habet etiam Zwic. 2.

Ha pereant artes et mollia iura colendi,
Abditur in ſolis ſi qua puella locis.
O utinam veteri peragrantes more puellae
Horrida villoſa corpora veſte tegant.

In margine editionis Vicent. adſcripſerat vir doctus aliam concinnationem Pontani:

O valeant cultus et tinctae murice lanae!

Atque ea legitur in ipſo carmine in Guelf. 2. Ceterum duo haec diſticha a Scaligero in L. I. El. 8. poſt v. 66. reiecti fue-

fuerant. Verſus 77. 78. alienos et a me haberi iam profeſſus ſum. Saltem prior: *Nunc ſi clauſa mea eſt, ſi copia nulla videndi*, a mala manu venit.

77. *ſi copia nulla videndi*] Noſtri cum aliis ap. Broukh. *copia rara:* et haec eſt omnium librorum et edd. lectio. *nulla* ex Scaligeri correctione profectum; quod et ipſe in tali ſententia requiro.

78. *in laxa quid iuvat eſſe toga*] haec ſunt ex emendatione Heinſii recepta a Broukh. *eſſe in toga*, ut *eſſe in Tyriis*, *in Cois*, quae ſaepe apud poëtas occurrunt, et paſſim illuſtrata ſunt a viris doctis, v. c. ad Silium II, 131. Vulgo legitur: *laxam q. i. eſſe togam?* H. Add. Zwic. 1. 2. Goth. Hamb. quod reſtitui. W.

ELEGIA IV.

1. *Hic mihi ſ.*] Reg. et Corvin. Guelf. 1. 2. 3. cum aliis *Sic*. Ed. Lipſ. *Dic*, ut ſolet in vocabulis initialibus. In vulgg. ſcriptum erat *Sic*, usque ad Scalig. et habet illud ſubitaneum impetum, qui non ingratus ſit, ut dolore tacito victus poëta tandem in verba erumpat. Tum *d. parari* unus Broukh. alius *d. peractam*. H. *Hic* dant quinque apographa H. Voſſ. et ſext. a prim. man. Hamb. *ſic*. *Paratam* male Burmannus ad Propert. I, 9, 25. intelligit eam, quae non ſineret eſſe moram, ſi quis adire vellet. Nam Nemeſin ad amorem non eſſe paratam, id ipſum queritur Tibullus. Senſus loci non obſcurus. Sprengel p. 138. emendat:

Heu! mihi ſervitium video dominamque paratam
Iam mihi (libertas illa paterna vale!)
Servitium heu! triſte datur.

Sed nulla neceſſitas locum mutandi, nec ſolet Tibullus ſententias hoc modo interponere. W.

4. *vincla remittit Amor*] *remittit* repoſitum a Vulpio, ut vulgatum erat usque ad Scaligerum. Et ſic antt. Edd. etiam Rom. et aliquot libri, in his Guelf. 1. Recte utique; quia et reliqua verba hoc numero poſita. Scaliger *remittet* invexerat, ut habent libri nonnulli, etiam Corvin. H. *Remittit* quatuor apographa H. Voſſ. Zwic. 2. *Remittet* Zwic. 1. Goth. et ſex apogr. H. Voſſ. unum *remiſit*. H. Voſſius recepit *ut* — *remittat*, *ut* in *et* corruptum dicens, et conſtructionem putat hanc: *ſic teneor catenis, ut* caet. Nobis haec non viſa ſunt apta. W.

5. *Et*,

Digitized by Google

5. *Et, seu quid merui, seu quid peccavimus, urit*] Ita vulgo legitur, neque quicquam in illis Interpretes offensi sunt, cum tamen neque sensus, neque mos loquendi sibi constet. Ex orationis lege post *seu merui quid* esse debet, *seu bene, recte feci;* sed *merere* simpliciter positum potius in peiorem partem sumitur. Propert. I, 18, 9.

Quid tantum merui? quae te mihi crimina mutant?

Noster I, 2, 83.

Non ego, si merui, dubitem procumbere templis.

Ovid. Epist. VII, 71.

Quicquid id est, totum merui.

Fast. IV, 239.

Voxque fuit, Merui: meritas dem sanguine poenas.

Met. II, 279.

Si placet hoc, meruique, quid o tua fulmina cessant?

merui quid et *quid peccavimus* erunt itaque idem: quod non viderat Dousa Praecid. c. 7. sed videbat Heinsius, qui emendabat, *seu nil peccavimus.* Melius tamen priori loco poneretur: *seu nil merui, seu quid peccavimus.* ut I, 10, 5. *At nihil ille miser meruit; Non* etc. Offendit tamen adhuc subita ista numeri mutatio: *seu merui, seu peccavimus.* quamvis eius exempla forte reperiri possint. Dubito itaque, an legi debeat:

Et seu quid metuit, seu quid peccavimus, urit.

h. Amor in me saevit, tanquam nexum, seu quid vere commisi, deliqui, seu quid suspicatur tantum et metuit de me, ne forte vinculis ruptis aufugere et me ipsius imperio subducere tentem. Vides, ita nihil purius esse illo versu. Sed in Ed. Rom. plane alia lectio conspicitur; pro *merui* enim exhibet *Veneri.* Ita vero multa sunt mutanda, ut sententia eliciatur. An forte scriptum erat:

Et saevit Veneris, si quid peccavimus, ira.

ira saevit, ut Ovid. XIV. Met. 193.

— O si quis referat mihi casus Ulixen,
Aut aliquem e sociis, in quem mea saeviat ira.

ib. *seu quid peccavimus, urit*] ultima vox, iam Statio e scriptis probata, a Scaligero reposita fuit, cum in vulgg. esset *uror,* quod etiam Ed. Rom. praefert. At Vicent.

cent. et Reg. Lep. cum Ven. 1475. et aliis *urit:* hoc et in Corvin. H. Vindobon. *Heu, heu quid merui.* Unus Voff. *faevi* pro altero *feu,* et *urrit. Peccamus* Hamb. — Caeterum Heynii de hoc loco iudicium probans Slothouver in Act. Soc. Traj. T. 3. p. 148. corrigit *meruit* hoc fenfu: *five mea domina quid meruit, five ego peccavi, uror.* Quod ferri nequit. Ad *urit,* quod etiam H. Voff. apogr. habent, fuppleṅd. Amor. — Verfu fequent. *Uror io!* iungendum effe, monet H. Voff., ut ap. Ovid. Art. III, 724. — Sprengel p. 138. emendat: *faeve puelle;* nam Amori tribui faces, non puellae. Noftram fententiam vid. fupra in Not. ad h. l. W.

7. *dolores*] Corvin. *labores.* H. *Poffem.* Grammatica ratio poftulabat hoc, ut olim monui; unde nunc recepi praeeunte H. Voffio, quem vide. Idem *mallem gelidis* fcripfit verf. feq. omiffo *in* fine codicum auctoritate. W.

9. In Ask. eft *cautex.* W.

10. *Naufraga quam vafti tunderet unda maris*] Tuebatur hanc lectionem Vulpius propter fonum maris mugitum exprimentem, quod admodum leve argumentum effe arbitror, cum Broukhufius ex aliquot libris pofuiffet *ira maris,* quod elegantius dici, et faepe ab altero pulfum effe loco, vel ex Ovidio conftat, Epift. XVIII, 2. ubi v. Burm. et Met. XI, 729. ubi v. Heinf. cf. etiam ad I. Met. 330. et Mifc. Obff. Vol. II. p. 246. (eft is Jortin *Tracts* Vol. II. p. 456.) Servavi tamen *unda,* quia ea mihi mellus *cautem tundere* dici videbatur, quam *ira,* et inprimis quia pro elegorum humilitate nimis gravis et epica vox: *iram maris naufragam tundere cautes.* Porro pro *vafti maris* Exc. Lipfii et Codex Guarner. *vitrei* exhibent, male, inprimis cum de irato et turbato mari fermo fit. H. *Ira maris* recepit H. Voff. W.

11. *et noctis amarior umbra eft*] cf. Propert. IV, 3, 29. Docte imitatus eft M. Anton. Flaminius ad Hieron. Fracaftorium:

> *Ipfa fed mihi lux amara, et atrae*
> *Noctis tempora funt amariora*
> *Felle, et Theffaliae malis venenis.*

Haec forte viro docto in Actis Soc. Traj. p. 192. obiecerunt coniecturam parum probam: *Lux et amara die; fed noctis amarior umbra eft.* H. *Ora* pr. *umbra* perperam unus Voff *Eft* non legitur in Venet W.

12. *Omnia iam t.*] *iam* Broukh. ex libro Italico et Exc. Lipfii: adde Guelf. 3. a m. fec. vulgo *nam.* deinde Ed.

Ed. Lipſ. *tempore* ſollenni lapſu librariorum in his caſibus: exemplum v. ad II, 3, 42. H. *Iam* habent quatuor apogr. Voſſ. et Bern. *Nam* Zwic. 1. 2. Goth. Hamb. *Tempore* in Ask. a pr. m. Mox pr. *usque* quart. ap. Voſſ. *atque*. W.

15. *ſi nil prodeſtis*] Broukh. ex uno Florentino, et a m. ſec. in Guelf. 3. vulgo *ſi non p.* H. *Si nil* habent Voſſ. 2. 3. 4. 5. Monacenſ. et Vindob. *Non* Zwic. 1. 2. Goth. Hamb. W.

17. *et, qualis, ubi orbem Complevit, verſis Luna recurrit equis*] Ed. Rom. vitioſe, *equalis,* ut erat in Statii libris. In Venetis et Guelf. 1. *nec q.* — Reg. cum aliis quibusdam codd., etiam Guelf. 1., *ut orbem C.;* ſic etiam Venetae et Aldinae. Primus Scaliger e libris edidit *ubi.* vid. Broukh. Idem Regius mox elegantius *recurrat* cum quatuor aliis apud Broukhuſium, et Corvin. Sicque iam editum fuerat in Ald. ſec. et inde expreſſis, add. Muret., male a Scaligero deſertum; itaque revocavi pro altero *recurrit.* Ed. Baſil. *recurret,* vitio typogr. H. *Recurrit* Zwic. 1. *Recurrat* Zwic. 2. Ask. et unus Voſſ. — *Aequalis* Goth. perperam et quatuor apogr. Voſſ. — Pro *ubi* H. Voſſ. reduxit *ut.* W.

21. *At mihi*] *aut* Guelf. 3. Monac. *Taceam* Goth.

23. *Aut rapiam ſuſpenſa ſacris inſignia fanis*] Scaliger e ſuis Exc. repoſuerat, *ſuſpenſa focis inſignia ſacris,* et ſic etiam alii libri apud Broukhuſium. Sed *inſignia,* h. donaria, reponebantur in fanis, non in locis privatis. cf. I, 2, 82. Heinſius pro *focis* coniiciebat *tholis,* ut Virgil. Aen. IX, 406.

Si qua tuis unquam pro me pater Hyrtacus aris
Dona tulit, ſi qua ipſe meis venatibus auxi,
Suſpendive tholo, aut ſacra ad faſtigia fixi.

Noſtri vulgatam ſervant, quam recte revocavit Broukh. quem vide. H. *Sacris fanis* plerique ap. H. Voſſ. *focis ſacris* Ask. *donis* Hamb. W.

24. *Sed Venus ante alios eſt violanda mihi*] ante alios ſc. deos. Sic codd. et Guelf. 2. iam editum erat in Aldina utraque, ſicque e libro ſuo emendabat Muretus pro eo, quod in Venetis erat, etiam in Ed. Baſil. et in libris Guarner. et Regio, Guelf. 1. *ante alias.* cf. III, 4, 93. et 6, 32. Sic ap. Terent. *illarum quisquam.* v. Ciofan. ad Ovid. I. Met. 507. Mox v. 27. de ſcriptura *zmaragdos* vide ſup. ad I, 1, 51. H. *Et* pr. *eſt* Goth. W.

28. *Tingüit* Voſſ. 1. 2. 3. 5. W.

Digitized by Google

29. *Hic dat avaritiae cauſſas et Coa puellis Veſtis*] Valde turbaverat hunc locum et interpunctione, et mutato τῷ *et Coa* in *hinc Coa*, (quod duo Anglic. habebant: adde nunc Corvin.) Broukhuſius; quamquam fatendum eſt, neque vulgatam lectionem eſſe ſatis expeditam. Douſa Praecid. c. 7. legebat: *Hinc dat a. cauſſas et C. p. V. et a.* hocque habet Guelf. 3. Heinſius vero, *Sic dat.* Poſſis eſt: *Nunc dat.* Pro *cauſſas* vero, quod et in noſtris eſt, Broukh. e Statianis, Colbertino, uno Palatino et uno ſuo receperat *ſtimulos*. At id ab interpolatore eſt profectum; et recte Vulpius vulgatam revocavit; *cauſſas* intelligebat προφάσεις, excuſationes. Mihi etiam haec vera lectio videtur, ſed *cauſſas* accipio ſemina, ſive eas res, unde aliquid ſuboritur; ut ſit, hinc oritur, movetur, alitur, avaritia. Ovid. II. Am. 17. extr.

Ingenio cauſſas tu dabis una meo.

IV. Faſt. 96. de Venere:

Illa ſatis cauſſas arboribusque dedit.

Huius interpretamentum eſt *ſtimulos*, quod tamen omnem vim vocabuli non exhaurit: non enim modo incendunt et acuunt cupiditatem puellarum iſta luxus inſtrumenta, ſed unica avaritiae cauſſa et origo ſunt. Propert. III, 11, 3.

Certa quidem tantis cauſſa et manifeſta ruinis:
Luxuriae nimium libera facta via eſt.

Pro *Coa* ed. Vicentina *Cea*, ſollenni errore, cf. Obſſ. ad II, 3, 53.: alii *Choa*. Sed eſt *Κῶς* ex *Κόος*, (quae et *Κόως* eſt et *Κώως*) unde *Κῷος*, etiam *Κώϊος*. At ἡ *Κέως* et ἡ *Κεία*, *Ceos* et *Cea*, diverſa inſula eſt, ut dudum docuere viri docti. Apud Vincent. in Speculo doctrin. VI. c. 73. verſus ſic excitatur:

Praebet avaritiae cauſſas pretioſa potentum
Veſtis et —

Primum voc. *Praebet* non male, ad duritiem tollendam. H. *Hic dat avaritiae cauſſas* hab. ſex apogr. Voſſ. et ſept. a pr. m. Ask. *cauſſam.* Pr. *hic* duo *hinc* ap. Voſſ. un. *hac*, un. *nec*, un. *hic et.* Pr. *et Coa* Hamb. *hinc Coa,* quod recepit H. Voſſius. Nos retinuimus *et*, iure, ut videtur. Locis ſupra in Notis allatis adde inprimis Ovid. Amor. III, 10, 9: *Sed glandem quercus, oracula prima, ferebant, Haec erat et teneri ceſpitis herba, cibus.* W.

30. *a rubro lucida concha mari*] *a* Broukh. ex codd. (adde Guelf. 2.) antt. Edd. et ſic Lipſ. ac Venetae. At e Pro-

Romana plane excidit. In principe tamen Ed. 1472. Vicent. et in Aldinis ceterisque vulgg. extat altera lectio *e rubro*, quam et Regius servat, et Corvin. H. *E* habent sept. apogr. Voss. Zwic. 1. 2. Hamb. Goth. *e rubro lucido*. Recepit *e* Voss. Ego retinui *a*, vid. II, 1, 57. W.

31. *hinc clavim ianua sensit*] *clavim* Scaliger e Charisio: in libris est *clavem*. cf. Heins. ad Aen. I, 120. *sensit* Statius recte tuebatur e libris; in Ald. sec. mutatum erat in *sentit*. Sic Regius. H. *Clavim* agnoscit hic etiam Forcellinius, quod recepi cum H. Vossio. W.

33. *Sed pretium si g.*] ad verbum fere reddidit versum Antipater, ut Muretus indicavit, Anthol. VII, 161. (in Brunck. Analect. II. p. 109. II.)

Ἢν μὲν γὰρ τὸ χάραγμα φέρῃς, φίλος· οὔτι θυρωρὸς
Ἐν ποσὶν, οὔτε κύων ἐν προθύροις δέδεται·
Ἢν δ' ἑτέρως ἔλθῃς, καὶ ὁ Κέρβερος.

cf. in hanc sententiam Propert. III, 11, 1. sqq. 9. sq. Ovid. III. Am. 8, 63. 64. H. *Vincta* est in Bern. Hamb. *via*. W.

34. *canis ipse*] Corvin. *ipsa* sollenni poëtarum elegantia, et Voss. 3. *clausis* pr. *canis* Vindob.

36. *multis addidit ille malis*] vulgo legebatur: *attulit ipse*, ut etiam Ed. Lips. exhibet; Rom. cum Guelf. 1. 2. *attulit ille*, et habent *ille* etiam alii nonnulli. In Exc. Lipsii erat *abdidit*, quod et unus Broukhusii et Colbertinus habebant: hinc Dousa faciebat *addidit*, quod integrum in Excerptis Italicis Heinsii invenerat Broukh. et recepit. Praefert etiam Regius, sed supra adscriptum *abdidit*, quod probarem, nisi de forma, quae latere nequit, ageretur. In Guelf. 3. in marg. *abdidit* vel *addidit*. H. Vers. 35. *Heu quicunque* defendit Huschk. p. 21. *Avaris* emendat Sprengel pr. *avarae*, et v. 36. *quantis* pr. *multis*, pag. 138. *Abdidit* Voss. 2. 4.; hic etiam *ipse*, et *ille* in marg. Permulti ap Voss. habent *attulit ipse*, accedunt Zwic. 1. 2. Hamb. Goth. *Apertulit ille* unus. Ioan. H. Vossius recepit *abdidit*, quod explicat occultavit vel obscuravit; ut pulchritudinis splendor avaritia dicatur obscurari. Nos tamen retinuimus *addidit*, ut unice verum. Sensus enim hic est: Poeta exsecratus avaritiae auctores et avaritiam ipsam, nunc queritur pulchritudinem avaritiae additam, quae per se bonum egregium, tamen his malis addita, nova caussa fiat doloris et malorum. W.

37. *Hinc fletus rixaeque sonant*] Ed. Rom. cum aliis, Guelf. 1. *hinc rixae fletusque s.* H. Atque hoc recepit I. H. Vos-

J. H. Vossius. Quod nos retinuimus, agnoscit etiam Forcellinius. W.

38. *ut infamis hic deus esset Amor*] parum suaviter haec dicta: nam *hic deus* prorsus otiosum vacat; quanquam similia fere illa inf. III, 4. 50.

Quodque deus vero Cynthius ore feram.

Lectio haec vulgata est ab Aldo; Edd. antiquae omnes habent *hinc*, nec hoc satis comte; feram tamen tanquam Elegorum negligenti orationi consentaneum: ut hinc Amor esset infamis, male audiret propterea. Procederet lenior oratio, si *sic* scriptum esset: Fecit, ut sic Amor esset deus infamis. Broukh. coniiciebat: *ut infamis nunc deus erret Amor.* Potest in *hic deus* latere aliquod Amoris epitheton, quod tamen non invenio. H. I. H. Vossius Heins. secutus *sic* scripsit pro *hic*, quod in libris est. Equidem mutare nihil ausus sum; sententiam tamen meam cognosces ex Obss. ad I, 4, 44. Caeterum de consecutione temporum, ne te offendat *esset*, adi Cicer. d. Offic. I, 8, 3: *Quibus rebus effectum est, ut infinita pecuniae cupiditas esset.* Caeterum Hamb. *esse.* W.

39. *quae pretio victos excludis amantes*] Ed. Lips. *qua.* Ed. Rom. cum Brix. et Venetis, Guelf. 1. *abducis*, ex El. 3, 61. H. *Qui* Monac. *excludis victos* Bern. In Goth. deest versus. W.

40. *Diripiant*] reposuit Broukh. e libris: quibus adde Corvin. Guelf. 3. in marg. v. sup. I, 6, 54. Vulgo legitur *Eripiant.* In Rom. Brix. et Venetis, Guelf. 1. pro *partas* legitur *positas.* cf. Broukh. Mox v. 42. *Neu g.* Ed. Brix. cum Venetis. H. Pleriq. ap. Voss. *eripiant*, aut *erripiant*, aut *eripiat.* Hamb. *deripiant.* W.

41. *Tum* recepit H. Voss. ex uno cod. Unus Voss. *post. lecti* pr. *laeti* Hamb. *opem* Goth. pr. *aquam.* W.

43. *Seu veniet tibi mors, nec erit, qui l.*] *veniet* recte revocavit olim vulgatum Vulpius, et sic nostri cum melioribus, pro *veniat*, quod novavit Scaliger, e codice puto, nam sic et est in Guelf. 2. Ceterum parum concinnus hic versus videbatur Broukh.; itaque refingebat: *Seu tibi mors veniat.* Elegantius erat aurium iudicium Vulpio, qui iure tuetur vulgatam; placent enim tales horriduli modi antiquis poëtis, cf. inf. ad El. 6, 20., et, in quo rei cardo versatur, valent ii ad variandos numeros, qui alias in Elegis sunt uno eodemque tenore molesti. Pro *nec erit* idem Broukh. ex Dousae et Scaligeri coniectura reposuerat *neque sit*, quia fuerat *diripiant, spectent, addat.* Sed observandum erat, sequi

sequi statim *flebitur*, *dabit*, *dicet:* et *neque erit* esse pro *non erit*. H. De particula *seu* vid. not. ad I, 6, 33. — *Neque erit* scripserat Heyn. in exemplari suo, et sic Ald. 2. et Muret. At Ald. 1. cum Scal. Vulp. *nec erit,* ut habent Zwic. 1. 2. et quinque apograph. Voss. (in his Hamb.) Hoc praetuli cum H. Vossio. W.

44. *moestas munus in exsequias*] In Exc. Lipsii et Pocchi et in uno Heinsii erat, *m. Manibus exequias*, non male, siquidem, inhumatum iacere, infaustissimum; potest quoque sic erroris ratio facilius perspici, quam ex altero hoc. H. Sprengel p. 137. emendat: *moestis munus ab exsequiis*, h. e. munus exsequiarum. Ita aberrant, qui regulas grammaticas non tenent accurate. Sensum indicavimus supra in Notis. In Goth. est *obsequias*. W.

45. *At bona quae, nec avara, fuit*] Distinctio est a Dousa P. et praetulit eam vulgari Broukh. quae erat: *At bona, quae n.* H. Sensus: At quae bona, non aspera, nec avara fuit. — *Flebitur*. cf. Terent. And. I, 1, 102. W.

47. *senior vates* Vindob. in margin. *Veteratus* perp. Goth. W.

49. *dicet*] *dicat* Guelf. 2. Unus Voss. *licet*. Ask. *valideque*, sed verum in marg.

51—52. *Tamen* pr. *quidem* 3. 5. Voss. — *quid prosunt* Ask., in marg. *prosunt quid. quid possunt* Vind. — *Dolendus*. Goth. pr. *colendus*. W.

54. Se non solum, ut bona sua vendat, a se esse impetraturum, sed etiam ad asperrima quaeque subeunda paratissimum fore testatur Tibullus. Ita Heynius sensum et contextum bene constituit. Signa igitur lacunae delevi. Caeterum H. Vossius *imperium* intelligit dura dominae iussa, et *ire sub imperium* dicit esse subire, ut ire sub iuga, sub furcam. Igitur sic: subite imperium dominae, Lares, subite titulum. W.

55. *Quicquid habet Circe*] Videntur haec abrupta et hiulca esse, neque satis inter se nexa et coniuncta cohaerere: itaque tria haec disticha aliquando fragmentum alterius elegiae esse arbitrabar: atque etiamnum ita arbitror. Non enim nisi fidiculis adhibitis extorqueas aliquem sententiarum nexum, ut dicere velle videatur Tibullus: non modo bona mea vendere et disperdere puellae caussa in animum inducam, sed etiam extrema quaeque male perferre; hoc scilicet proverbialiter ut exprimat: se vel teterrima

terrima venena esse epoturum, si modo Nemesis amorem sibi conciliare possit, fere ut Propertius, cum aemulo suo Gallo ultima a puella sua mala minatur, dixit I. El. 5, 5.

Infelix, properas ultima nosse mala,
Et miser ignotos vestigia ferre per ignes,
Et bibere e tota toxica Thessalia.

Idem II, 1, 53.

Seu mihi sint tangenda novercae pocula Phaedrae,
Pocula privigno non nocitura suo:
Seu mihi Circaeo pereundum gramine: sive
Colchis Iolciacis urat ahena focis:
Una meos quoniam praedata est femina sensus,
Ex hac ducentur funera nostra domo.

cf. alium locum II, 19, 9. sqq.

56. *Quicquid et herbarum Thessala terra gerit*] *gerere* est *ferre*, ut Virgil. Ge. II, 122. adde Ovid. XI. Met. 615. Scaliger tamen malebat *genit*. In multis est *dedit*, et sic utraque editio cum aliis ante Aldum. H. *Quidque* bis Zwic. 1. W.

57. *ubi indomitis gregibus Venus afflat amores*] ne putes, melius esse *indomitos — amores*, quanquam et hoc bene dicitur: *equorum* illud est perpetuum epitheton. v. Ovid. V. Trist. 4, 16. H. *Stillas* Zwic. 1. vers. 58. — *Hyppomonis* Goth. W.

60. *Mille alias herbas misceat illa, bibam*] Iéiunum hoc, si quid aliud: *Mille* alias *herbas*. Cui forte putes facile succurri posse, si legas: *malas herbas*, sollenni epitheto, ut sup. I, 2, 51. Sed multo magis displicent *herbae* post v. 56. *quicquid et herbarum*. Deberent itaque saltem *mali succi* sequi, qui latius patent: *Mille malos succos misceat illa, bibam*. Inf. III, 5, 9. *Nec mea mortiferis infecit pocula succis Dextera*. H. *Ille* Hamb. pr. *illa*. Sprengel p. 138. emendat *aliis philtris* pr. *alias herbas*, perperam. W.

ELEGIA V.

1. *novus — sacerdos*] Colligebat ex nomine hoc, satis tenui et infirmo argumento, Ayrman. in Vit. Tib. §. 61. Quindecimviros quaedam sacra Apollini Palatino fecisse. Augures etiam *sacerdotes* erant, neque tamen peculiaris sacra quaedam sollennia faciendi cura eis incumbebat. Illud tamen verum, Quindecimviros sacrum aliquod Apollinare pu-

publice fecisse, unde etiam *Quindecimviri sacris faciundis* appellati. v. Liv. X, 8.

3. *impellere pollice chordas*] Ed. Lips. cum aliquot antt. Edd. ap. Broukh. *conchas*, male. Ovid. X. Met. 145.

Ut satis impulsas tentavit pollice chordas.

In Regio hic cum tribus proximis versibus exulabat, incuria librarii, quem repetitum τὸ *veni* deceperat. H. Ask. *vitales;* unus Voss. *cordas*, unde *conchas* ortum. W.

4. *Nunc precor ad laudes flectere verba meas*] Habent haec difficultatem, quam non animadverterunt Interpretes. *Laudes* intelligendae haud dubie Messalini, non Apollinis: *meas*, quia a Tibullo celebrantur. *Flectere verba* recte de cantu exposuit Statius: ut Ovidius dixit *flectere vocem* II. Am. 4, 25. Seneca in loco, quem Broukh. ex nostro expressum putat, Agamemn. 330. *leviore lyra flectere carmen simplex*. et supra I, 7, 37. *voces inflectere cantu,* ubi v. Broukh. et sic Graeci κάμπτειν dicunt. v. Salmas. Exerc. Plin. p. 85. Sed quid erit, *flectere verba ad laudes meas?* ad verbum debet esse, canere ad carmen Tibulli, quod in laudes Messalae scribit. Sed in hoc commodus sensus non est; non enim dignum deo, ut ipse carmine celebret Messalinum; si dicas esse pro canere laudes Messalae, quas et ipse paro, simul me canente; ut Ovid. V. Trist. 3, 4.

Et dicunt laudes ad tua vina tuas.

Statius ita exposuit: *Orat Phoebum, ut ad laudes suas, quas Messalino dicet, cantum flectat, id est; ut eius carmen sit hoc tempore:* quod non satis intelligo. Vulpius aliam viam ingressus est, et ita interpretatur: *nempe mihi te laudaturo verba, quae poëtam deceant, suppeditare; verba flexilia et metro accommodata,* ut adeo *verba flectere* sit ea temperare, redigere ad numeros: et *ad laudes meas,* ut hinc illud carmen existat, quod animo agito. Sed etiam in his aliquid impediti et iniucundi est: etsi illud melius se habet, quod deus adiuvat poëtam laudes Messalini parantem; non ipse eas canit. In multis libris pro *verba* legitur *plectra;* sed *plectra moveri, duci,* non *flecti* dicuntur: et ferrem utique, si libri haberent: *Nunc precor ad laudes plectra movere meas.* tum iam dixerat, *impellere pollice chordas,* et in hoc versu de cantu et voce dici aliquid debet; nam Phoebum cum *cithara* et *carminibus* venire rogaverat: et decorum erat deo, regere poëtae cantum modis citharae suae s. accinendo fidibus. Duo Italici, *ad laudes — tuas;* accommodatius

modatius foret, *ſuas* h. quae ex iſtis verbis compoſitis exiſtant, vel debitas. v. Heinſ. ad Ovid. Epiſt. VII, 152. Sic etiam peccatum videtur in Eleg. in Maecen. Obit. (vulgo Albinov. Eleg. II.) 142.

— — tellus levis oſſa teneto,
Pendula librato pondus et ipſa ſuum.

h. ſuſtineat ſuſpenſum, ne te premat; vulgo, *tuum.* In libro Martii et Guelf. 3. ſed cum var. lect. *laudes — tuas. ad laudis flectere verba modos* erat, et *modos* etiam exhibebant Exc. Lipſii. *Ad modos verba flectere,* h. canere, optime dictum eſſet. Ovid. III. Faſt. 388.

Iam dederat Saliis —
Armaque et ad certos verba canenda modos.

VI. Faſt. 692.

Et canere ad veteres verba iocoſa modos.

Sed tum pro *laudes* reponendum foret epitheton *Latios* vel *laetos* aut aliud ſimile. Quomodo vulgata expedienda ſit, vide nunc in Nota. H. Ask. *puer* pr. *precor.* Monac. *laudis — modos.* Un. Voſſ. ad *meas* annotat in marg. *al. modos.* I. H. Voſſ. ſcripſit: *Nunc opus ad laudes flectere verba modis.* Tibullum dicturum fuiſſe, *tu, precor, impellas;* itaque quod Urſinus viderit in uno, *opus,* recipiendum fuiſſe. Denique, *ad laudes flectere verba meas,* et, *ad laudis flectere verba modos,* corruptas eſſe lectiones pro eo quod ipſe repoſuerit. Interpretatur autem ſic: numeros et verba metiri lyrae modis, accommodare lyrae modis. W.

6. *ad ſacra veni*] Ed. Ven. 1475. Reg. Lep. Vicent. Lipſ. cum aliquot codd. *templa,* forte ex v. 1. H. v. 6. *devictus* tria apogr. Voſſ. (Goth.). un. *cumulat curas,* duo *tumulat, tumulant,* un. *luras,* un. *mea ſacra* (Hamb.). tria apogr. *templa,* et ita etiam Zwic. 1. 2. W.

8. *veſtem Sepoſitam*] Ita legitur inde ab Ald. ſec.; Edd. Lipſ. et Rom. Reg. Lep. Vicent. cum Ald. pr. et codd. aliquot *Depoſitam,* male. v. not. Eadem varietas ap. Ovid. II. Met. 41. III. Met. 310. Tum *et longas* Corvin. cum aliquot apud Broukh. et vſ. 9. *Q. te referunt,* etiam cum aliis nonnullis. H. Un. Voſſ. *ſeppoſitam. et* pr. *nunc* Hamb. *depoſitam* Zwic. 1. 2. W.

9. 10. unus Voſſ. *fugatum,* un. in marg. *fugaſſe;* un. *continuiſſe.* W.

11. *tibi debitus augur*] *debitus* Scaliger e ſuo libro repoſuerat: in ceteris omnibus legitur *deditus,* quod Vulpius

 revo-

revocavit, me quidem invito. Eſt enim hoc pedeſtri orationi conſentaneum; alterum vero elegans, quia ars auguralis atque adeo augures Apollini *debentur*. Similis varietas eſt ſup. I, 2, 97. ubi v. Stat. cf. ad Ovid. Ibin 184. H. *Eventum* Hamb. *Deditus* Zwic. 1. 2. Hamb. Goth. *Debitus* 2. 4. Voſſ. Vind. Ask. ſuprafcr. *d.* W.

15. *fruſtrata Sibylla eſt*] *eſt* etiam a noſtris abeſt, et ab Ald. I.

16. *ſenis pedibus*] Neſcio, in quas editiones Fabricius Bibl. Gr. T. I. p. 193. inciderit, cum vulgo *ſaevis* perperam legi dicat, ipſe *ſacris* corrigens, et *ſenis* pro emendatione Scaligeri habeat, quae tamen vulgata lectio eſt. *Abdita ſacris pedibus* referebat ad Apollinis ſtatuam.

18. *ipſe, precor, quid canat illa, doce*] *quid* eſt ex emendatione Heinſii receptum a Broukhuſio; (*quid* iam apud Muretum exſtat. W.) vulgo, *quod.* Guelf. 2. *quos canit.* Corruptio orta ex compendio ſcripturae *qd.* Malim tamen vel ſic legi: *quae canat illa.* In Regio a prima manu *ille* erat, et in ſequenti pro *haec, hic,* in Ed. Lipſ. vero *Nec.* (Oblitus eram in Nota ad v. 19. expungere vitium, quod reliqueram e prima editione: „ab Erythris Aeolidis." Immo *Ioniae* ſcribendum eſt. Copioſe actum eſt de his a Salmaſio inf. iam ad v. 67. laudato. Omnino tota nota erat retractanda: quod nunc feci in tertia hac editione.) H. H. Voſſ. ſcripſit *quoi canat,* h. e. cui canat, perperam. *Quod* hab. Zwic. 1. 2. Hamb. et plures Voſſ. Contra ſex apogr. ap. Voſſ. *quid,* quod retinui. Verſ. 17. pr. *tangere,* Ask. *dicere,* pr. *chartas,* Vind. *comas,* at in marg. verum. W.

20. *raptos — Lares*] ita emendavit, ex hiſtoriae ratione, Scaliger, uno et altero libro ſuccinente. Secundum illud Virg. Aen. I, 378.

Sum pius Aeneas, raptos qui ex hoſte Penates
Claſſe veho mecum.

vulgo, *captos.* Erant tamen *capti* tum Penates, cum Aeneas eos deportandos capiebat. Verum et apud Virgil. ſunt *rapti ex hoſte.* H. pr. *ille,* Goth. *ipſe.* *Raptos* Vind. et 1. 2. 3. Voſſ. caeteri *raptos,* ut et Zwic. 1. 2. *captos deos* Hamb. *deos* etiam Vind. *campos* Goth. W.

21. *Nec ſore cr.*] Ita Broukh. e libris, iam Statio monente, repoſuit, et ſic noſtri cum Guelf. 4. et tota vett. edd. ſecta a Ven. 1475. ducta exhibent. In paucis codd. et in editionibus vulgatis inde a Venetis et Aldinis erat *Haec,* ortum ex ſcriptura *Hec.* Ceterum notanda eſt ſtructura verborum,

borum, *postquam dicitur sustinuisse* (pro *sustinuerat*) *nec credebat*, h. et cum non crederet. H. *Nec fore* habent apogr. H. Voss. et Zwic. 1.; Zwic. 2. *haec*, sed correctum in *nec*. W.

25. sqq. Iam ab hoc inde loco episodium sequitur ἐν παρενθέσει a nobis nunc inclusum: quo multum lucis huic loco affundi putamus: ut subsequatur v. 39. Sibyllae vaticinium, cuius narrationem praestruxerat usque ad v. 22.

23. *nondum formaverat urbis Moenia*] *formaverat* revocavit Scaliger, ut plerique libri habent, utque etiam ante eum in Aldina sec. et ductis hinc editionibus legebatur. Sic quoque Vicent. et Rom. et Lips. Muretus pro hoc reposuerat id, quod alii legunt, etiam Regius cum Corvin. et Guelf. 3. pro var. lect. *fundaverat*, quod quidem et ipsum bonum. Virg. Aen. VII, 410.

— — quam dicitur urbem
Acrisionaeis Danaë fundasse colonis.

Utrumque bene se habet. Ergo retinere praestat, quod semel tenemus. In Venetis et Ald. pr. erat *firmaverat*. H. *Firmaverat* Voss. 1.; *fundaverat* Vind.; *formaverat* caeteri ap. H. Voss. H. Vossius recepit *firmaverat*. W.

27. *suberat Pan ilicis umbrae*] Guelf. 1. Ed. Rom. cum aliis ante Muretum *umbram*, quod exquisitius. quidam *umbra*, nec id male. *umbrae* praeter codd. tuentur profectae edd. ex Ven. 1475. H. *Umbrae* sex apogr. H. Voss. W.

30. *silvestri fistula sacra deo*] quidam *facta*, quod Passeratius tuebatur, et depravatius in Florentino, *farta*.

32. *Nam calamus cera iungitur usque minor*] Hinc recte Statius ad I, 1, 64. p. 22. 23. apud Virg. Ecl. III, 26. vulgatam defendit, ubi videndus Heinsius, coll II, 32. Sed *Nam* parum opportunum est h. l. Heinsius malebat *Dum*. Mollius est ac melius: *Et calamus*. Sic quoque correxisse video virum doctum in vet. Ed. Vicent.; sicque lego in Guelf. 2. H. Hoc cum Vossio recepi. W.

34. *pulsa — aqua*] Ita emendavit, post alios, Scaliger, idque libri quidam cum Corvin. tuentur; eorum tamen maior pars *pulla*. (Et sex, quibus Vossius usus est, apographa, et Zwic. 1. 2.; quod verum iudicat esse Goerenz, Nota adscripta hac: „pullus color est niger ex luto sordibusque natus. Sic nigricans aqua paludosa velabri.“ W.) *Pulsam*, intellige, remis. v. Propert. IV, 2, 8. Ovid. IV. ex P. 10, 33. cf. Broukh. h. l.

35. *gregis ditis placitura magiſtro*] Vulpius, offenſus ſono, revocaverat *diti*, ut etiam Heinſius maluerat, et eſt in Ed. Plant. et Douſae: a Mureto repoſitum; id quod primo loco memorandum erat; nec aliter Corvin. etſi in nullo alio ſcripto eam occurrere Broukh. viderat. Sed vulgatam lectionem retineo, quae et elegantior eſt. Pro *placitura* Ed. Rom. *pharitura;* et probaverat Paſſerat. ex libris *paritura:* adde edd. Ven. et Guelf. 1. male. nam ad celebranda ſollennia, non ad partum edendum, venerat. vid. v. 36. Regius tamen in eandem ſententiam mox v. 37. *cum qua foecunda.* Idem h. l. cum uno Statii, *magiſtris.* Poterat contenta eſſe *uno.* H. Vind. *miniſtris,* non minus falſum quam *magiſtris.* H. Voſſius recepit *diti* et pro *placitura* emendavit *pia cura,* quemadmodum infr. IV, 11, 1. vulgatur *placiture* pro *pia cura,* quod ibi ex Urſini libro repoſuit Broukhuſius. Elegans eſt haec emendatio, ſed nullo libro ſuffragante in textum inferri non poterat. More antiquo puella paſtorem ſuum adit, vid. Heyn. ad Virg. Eclog. III, 66. 67., ac quum de honeſtae puellae honeſto amore ſermo ſit, non video, cur *placitura* aliter interpretemur quam caetera verba iubent, vocabulum per ſe minime inhoneſtum. W.

36. *feſta v. p. die eſt*] *eſt* tacite in finem reiecit Broukh. Vulgo ubique ponitur poſt *feſta.* v. II, 1, 46. H. *Eſt* in fine verſus habent 1. 2. 3. Voſſ. Hoc recepi ſecutus Guyetum, Broukhuſium, Vulpium. W.

37. *fecundi r. munera ruris*] Ludicrum eſt, quod Vicent. exhibet: *facundi munera iuris Caſeus.* Caſeis paſci ICtis noſtris vix ſollenne eſt: forte nec alterum illud, ut facundi homines ſint.

39. Ab hoc verſu libri et editiones veteres cum Ald. pr. (nam ſecunda aſteriſcum tantum et ſpatium vacuum interpoſuit) et Plantin. novae elegiae initium faciunt, et in Guelf. 2. eſt *Elegia ſeptima* Sibyllae vaticinium. v. ſup. ad lib. I, 10. pr. Factum improbavit Scaliger et iam ante Cyllenius; primus autem iunxit ſuperioribus Muretus. Ignoſcendum vero erat veteri errori, cum non ſtatim in oculos incurreret, redire orationem ad v. 22. H. Novae elegiae initium eſt etiam in Zwic. 1. 2. Hamb. Goth. et pleriſque, quibus H. Voſſius uſus eſt. W.

40. *Troïa — ſacra*] ita repoſuit, tanquam emendatius et doctius, quia graecum eſt, Broukh. ex uno Bodleiano pro *Troïca.* v. Heinſ. ad Ovid. Epiſt. I, 28. Bentlei. ad Horat. III. Od. 3, 32. (Add. Burmann. ad Anthol. P. Vet. T. I. p. 35. et hab. hic 2. Voſſ. Bern. Ask. W.)

41. *Iu-*

Digitized by Google

41. *Iupiter*] Scribasne *Iuppiter*, an non, nil refert. Ipſo tono duplicanda eſt littera.

42. *Lares*] Exc. Lipſii *deos*. Malim hoc: ſed Lares pro Penatibus etiam v. 20. vidimus. H. Hamb. et 5. Voſſ. *deos*, ſed h. in marg. *al. Lares. errantis* prim. Voſſ. W.

45. *Volitans* ex uno Statii recepit H. Voſſius. Non ſecutus ſum. W.

47. *lucent Rutulis*] Reg. *Rutulis lucent*. Miror vero, a nemine Interpretum notatum eſſe, haec ab reliquorum vel Poëtarum vel Hiſtoricorum fide paullum discedere. Non enim Rutulorum caſtra ab Troianis, ſed horum ab iſtis oppugnata fuere. v. Aen. IX. Niſi Ardeam intelligas, quam ab Aenea incendio deletam memorat Ovid. Met. XIV, 573. cf. Dionyſ. I. p. 51. f. (Vide notam.) H. Vid. Not. ſupra. W.

49. *murusque Lavini*] Si a Lavinia, et non a Lavino aliquo, dicta eſſe debet iſta urbs, *Lavini* caſus ſecundus erit a *Lavinium* contractus, ut ſcribendum ſit *LavinI;* niſi etiam *Lavinum* dixere veteres. Iuven. Sat. XII, 71. de Alba:

— *novercali ſedes praelata Lavino.*

unde forte Aen. I, 2. *Lavina litora* defendas. Et ipſa Latini filia *Λαῦνα* eſt ap. Dionyſ. I, 59. Sunt tamen *Lavinia littora* conſenſu virorum doctorum probata; unde et ſcribitur Aen. I, 258.

— *promiſſa LavinI*
Moenia —

Ovid. XV. Met. 727.

Sacrasque LavinI — ſedes.

Sic *Numicus* et *Numicius*. In Exc. Perreii et Pocchi duobusque Italicis legitur:

Ante oculos Laurens caſtris murisque Latini eſt.

Cum vitioſe ſcriptum eſſet *muris;* etiam *caſtris* interpolaſſe videntur, pro *caſtrum murusque L.* Ita *murus Latini* per appoſitionem eſſet *Laurens caſtrum*. Similis varietas inter *Lavinus* et *Latinus* ap. Virgil. I. Aen. 270. VI, 84. Alia ſeu varietas ſeu corruptela occurrit in permutatis: *Lavinium* et *Lanuvium;* in doctis quoque ſcriptoribus, ut in Aeliano H. N. XI, 16.

53. *Concubitusque tuos furtim*] h. e. qui furtim ſunt, furtivos; quem uſum adverbiorum in ellipſi verbi ſubſtantivi,

tivi, nisi si qua temporis aut loci notationem haberent, negans Vossius *datos* pr. *tuos* de coniectura intulit. Hoc iuris cur solis adverbiis temporis aut loci sit datum, cum una omnium sit natura, demonstrare et exemplum rationis loquendi: *dare concubitum* afferre erat viri docti. *Super* quidem adiective positum est apud Virgil. Aen. III, 489:

O mihi sola mei super Astyanactis imago.

Sed scripturae integritatem tuetur satis Livii locus XXV, 33: Id quidem cavendum semper Romanis ducibus erit, exemplaque haec vere pro documentis habenda, ne ita externis credant auxiliis, ut non plus sui roboris *suarumque proprie virium* in castris habeant. Ex hoc loco apparet, adverbia post pronomina possessiva adiectivorum instar fuisse posita. Neque vero hoc quisquam, puto, opponet, apud Livium *proprie* inter *suarum* et *virium* collocatum esse, hic autem substantivum praecedere. Non una fuit veterum in talibus ratio. Caeterum Ald. 1. 2. *victas* vitiose pro *vittas*. W.

54. *ad* abest a Zwic. 1. 2. H. Vossius coniecit *ripis;* afferens Virg. Aen. X, 806. Ovid. Trist. V, 1, 11. — Idem v. 55. ex uno recepit *septem de montibus*. W.

56. *hic magnae iam locus urbis erit*] Regius *nam*, sed in litura, et Guelf. 3. pro var. lect. Legebat ita Muretus et editiones ex eo ductae, ut Plantin.

57. *terris f. regendis*] Guelf. 3. *rebus f.* alterum in marg. II. I. H. Vossius *rebus* recepit e duobus. Retinui *terris*. W.

58. *prospicit*] Guelf. 2. *respicit*.

61. *tum se*] Nostri, *tunc*. Sicque ante Scalig. ubique, nisi quod Ald. pr. *nunc*. hoc et Guelf. 3. superscr. *tunc*. H. *Tum* quinque apogr. H. Vossii; *tunc* Zwic. 1. 2. Hamb. *nunc* Goth. W.

62. *sibi dicet Vos bene tam longa consuluisse via*] *longa via* est ex emendatione Scaligeri, vulgo *longam — viam* legitur. Idem hoc distichon ante v. 43. posuerat. H. *longa via* habet Voss. 1. at Goth. *longam* (sic) *viam*, ut et Zwic. 1. 2. Hamb. W.

63. *laurus*] Broukh. e libris; sic et in nostris, et Guelf. 1. 3. 4. vulgo, *lauros*, quod Aldinae intulere. Eadem varietas inf. v. 117. III, 4, 23. Mox corrupte *noscat* pro *vescar* Guelf. 2.

66. *Iactavit fusa sed caput ante coma*] Ita Scaliger emendaverat, et sic in Exc. Perreii. vulgo, *fusas et caput ante comas*. errori locum dedisse videri potest *ante*, quod non

non videbant hic abſolute poni, ut mos Tibullo. v. ſup. ad 1, 14. Enimvero *ſed* parum opportunum eſt ad ſententiam; tum *ante* non minus alienum, et moleſtum. Itaque revocavi communem lectionem, quae tantum interpretatione commoda eget: ſunt comae fuſae ante caput: quae orationis tenuitas in Elegis bene ferri poteſt. H. H. Voſſius ſcripſit: *Iactat diffuſa dum caput ante coma.* Equidem nihil mutavi, quum recepta defendi poſſit. Caeterum lacunae ſigna cur deleverim poſt hunc verſum, vid. Not. ſupra. W.

67. *Quicquid Amalthea — dixit*] Non facile apparet, unde haec pendeant. Muretus, quem Vulpius ſequitur, ad v. 18. refert: *ipſe, precor, quid canat illa, doce*, ut nunc addat, non tantum doce eum, quid Cumana dicat, verum etiam, quid Amalthea et reliquae Sibyllae. Sed id elumbe eſt, et nimis contorte fit et coacte; nec minus moleſtum eſt, quod olim putabam factu opus eſſe, iungere proxima: *Haec vates, ea Sibylla, cecinit, quicquid Amalthea et reliquae dixerunt:* et diſtinguere:

Haec cecinit vates, (ſed te ſibi, Phoebe, vocavit,
Iactavit fuſa ſed caput ante coma,)
Quicquid Amalthea, quicquid Mermeſſia dixit etc.

Enimvero manifeſta res eſt, excidiſſe hic nonnulla, quibus aditus parabatur ad ea, quae ſequuntur. Cum a verſu inde 71. recitet oſtenta ac prodigia a Sibyllis praedicta, et vere ſub poëtae aetatem obſervata, quae deinde (v. 79.) ſublata et eliminata ut ſint precatur, melioraque omina arceſſit: ſuſpicor poëtam progreſſum eſſe ad eam Sibyllinorum librorum partem, qua prodigia eorumque procurationes exponebantur; quae ut inde diſcerentur, quoties prodigia et oſtenta nuntiata erant, plerumque cauſſa erat, cur Decemviri iuberentur a Senatu inſpicere libros, ſi quid in iis occurreret, praeſentibus caſibus ſimile aut quod iis medendis adhiberi poſſet. Nam deorum placandorum rationes et ritus conſtituebant potiorem diſciplinae religionum partem. v. Plutarch. Fab. Max. p. 176. B. Sed praeter illos libros erant illo tempore adhuc multa alia oracula Sibyllina, eaque, ut ex h. l. apparet, ceteris Sibyllis attribui ſolita, quae et ipſa in prodigiis praedicendis verſarentur: cuius generis etiam multa ſunt in ſuppoſititiis noſtris libris Sibyll. Orac. III. et IV. et al. Incredibile enim eſt, quantopere humanum genus per totum terrarum orbem attonitum fuerit et captum vati-

vaticiniis per haec tempora. Itaque Augustus, cum Lepido mortuo Pontificatum maximum susciperet, supra duo millia volumina fatidicorum librorum Graeci Latinique generis contracta undique cremavit, ac solos retinuit Sibyllinos: ut apud Sueton. c. 31. narratur: adde Tacit. VI, 12. cf. ad argumentum Ecl. IV. Virgilii. Tibullus igitur et illa prodigia, quae in libris Sibyllinis exposita et sub belli civilis initia vulgata fuerant, (Lucan. I, 564.) et quae a ceteris Sibyllis praedicta ferebantur, et sub illa quoque tempora hominum oculis oblata fuerant, deprecatur et averruncat: *Haec fuerint olim* etc. v. 79. Sunt adeo illa a v. 71—79. in parenthesi accipienda; quam etiam appinxissem: nisi obscurum foret, quo ordine superiora cum iis, quae exciderunt, coniuncta fuerint. Potuit enim in iis hoc commemorare, libros illos praeter Cumanam aliarum Sibyllarum oracula continere: quod Varro olim docuerat. v. Lactant. I, 6, 7. Ceterum in *Amalthea* ultima recte produci poterat. Alioqui suspicari liceret, fuisse: *Amalthee*, ex Ἀμαλθείη, ionice scripto nomine. Eam alibi memoratam non memini; praeterquam a Lactantio I, 6, 10. *Septimam Cumanam nomine Amaltheam, quae ab aliis Demophile vel Herophile nominatur; eamque novem libros attulisse ad Tarquinium Priscum* etc. Similia sunt ap. Ioannem Lydum nuper a Nic. Schow editum p. 79. At Tibullus diversas facit *Amaltheam* et *Herophilen.* — Porro *Mermessia* scriptum est Salmasii auctoritate Exerc. Plin. p. 78. (alt. ed. To. I. p. 55.) a Broukhusio ex Μερμησσός, quae Stephano Byz. Troadis urbs est, et apud Suidam κώμη Μαρμισσός, περὶ τὴν πολίχνην Γεργίτιον, adeoque sub Ida monte. Tradit de ea accurate Pausan. X, 12. ubi de hac Sibylla agit, sed ille bis terve *Marpesum* scribit vel *Marpessum:* uti etiam in codicum parte apud Lactant. I, 6, 12. Nec aliter h. l. res se habet: ubique legitur: *Marpesia.* (in Scal. legitur *Marpessia,* it. in Ask. W.) Necdum adeo exploratum satis, an Salmasii auctoritati cedendum et h. l. *Mermessia* rescribendum sit. Etsi enim proclive est, potuisse Marpessum, nobilem in Paro insula montem, obscuriori nomini substitui: potuit tamen nec minus ipso pronuntiandi usu Marmessus in Marpessus deflexa esse. Ait quidem Statius, in quibusdam veteribus libris esse *Marmesia,* et cum fuerit in Marinesso, agri Troiani vico, nata Sibylla, legendum esse *Marinesia* vel *Marinessia;* sed videtur bonus homo Lactantii codices respexisse, non suos: nam ibi res ita prorsus se habet. v. ib. Intpp. H. Zw. 1.

Mar-

Marſepia, Zwic. 2. *Marpeſia*, ut et Goth. Hamb. *Mermeſſia* hab. Voſſ. 2. W.

68. *Herophile Phoebo grataque quod monuit*] *Herophile* primum video expreſſum in Plantin. tum in Scalig.; quod verum eſt: Ἡροφίλη. v. Pauſan. X, 12. qui omnino de ea videndus. Ante legebatur a Mureto *Eryphile*, Ald. utraque *Heryphile*; Venetae *Heriphile*, ut quoque Rom. Lipſ. et ceterae; Vicent. *Eriphyle*. Nec minor discrepantia in ſcriptis. In Regio *Eriphile*, in Corvin. *Heriphile*. Similia v. in Var. Lect. ap. Broukh. in Guelf. et in Var. Lect. ad Lactant. l. l. Porro reduxi veterem lectionem *grataque quod monuit*, tanquam ſuaviorem, quae non modo in parte ſcriptorum, etiam Guelf. 1. 3., verum etiam in plerisque vett. edd. erat, et in ipſa Ald. pr.; nec mutata fuit niſi in Ald. ſec. Muret. et Scalig. Cauſſa varietatis in promtu eſt ex compendio ſcripturae *qd.* et extrito *q.* H. I. Hen. Voſſius ſcripſit: *Herophile Phoebo grata quod admonuit;* non ferens ille particulam *que* longius remotam, quamquam ſaepius legerat. Idem tamen etiam aliam emendationem proponit hanc: Herophile, Demo grataque quod monuit. Caeterum *admonuit* eſt in pluribus. W.

69. *Quasque Albuna ſacras Tiberis per flumina ſortes Portarit ſicco perlueritque ſinu*] *Albuna* ſive *Albunea* fuit una Sibyllarum. Horum verſuum commentarius, ut in nota dixi, eſt Lactantii locus I, 6, 12. *Decimam, Tiburtem, nomine Albuneam, quae Tiburi colitur, ut Dea, iuxta ripas amnis Anienis: cuius in gurgite ſimulacrum eius inventum eſſe dicitur, tenens in manu librum, cuius ſortes Senatus in Capitolium transtulerit.* Convenit fere cum Tibullo, (ex quo recte *ſortes* defendebat Bunemannus, cum vulgo *ſacra* legatur,) niſi quod *Anienem* pro *Tiberi* ponat, quorum tamen ille in hunc ſe immittit, et de Sibyllae imagine ea commemorat, quae de ipſa Albunea per fluvium ingreſſa Tibullus meminit. Scaliger quidem haec refert ad Sibyllam, quae libros fatidicos ad Tarquinium detulit: at iſta Cumana fuit, quae et Amalthea vocatur, non Albunea. *Quasque*, quod eſt in multis libris, etiam Guelff., et editionibus, non modo vulgatis ab Aldo inde, verum etiam Rom. et Lipſ. ac Venetis, recte revocavit Vulpius: cum Scaliger e ſuo repoſuiſſet *Quodque*, quod etſi in binis aliis libris eſt, et in ed. Vicent. forte et aliis, nullum ſenſum hic efficit, niſi cum Heinſio et uno Florentino in *quotque* mutes. *Albuna* eſt ex emendatione Scaligeri, ad quam iam devenerant Pontanus et Statius;

tius; ubique vulgo, etiam in nostris, *Albana*. I. Lud. Brassicanus legebat:

> *Quasque Albana sacras Tiburs per flumina sortes*
> *Portarit.*

et Anienem intelligebat: at Turnebus ipsam Sibyllam, ut *Albana* ea esset. Lipsii Exc. habebant:

> *Quasque Aniena sacras Tiburs per flumina sortes*
> *Portarit.*

quod sunt amplexi Gyraldus To. II. Opp. p. 113. et Guilielmius: et hoc ipse verum arbitror, maxime Lactantii verbis, quibus ad Anienem, non ad Tiberim, illa fabula refertur, commotus. Saltem *Tiburs*, Tiburtina, unice verum esse censeo, tanquam nomen Sibyllae gentile, ut modo *Mermessia*. Hoc exhibent praeterea duo Italici cum Ald. pr. facile autem in *Tibris, Thybris*, vel *Tiberis* mutari potuit. *Aniena flumina*, ut Propert. I, 20, 8. *unda Aniena* et III, 14, 4. *Nympha Aniena:* hoc depravatum primum in *Aniana*, quod in tribus est, *Anlena, Albana*, quae aberrationes in variantibus Broukh. videri possunt. In Reg. etiam vitio *sacris* scriptum erat. Ceterum de *Sibylla Tiburtina* legi potest Franc. Martii Historia Tiburtina Lib. V. p. 62. ed. Haverk. et recusa in Thes. Ital. Graev. T. VIII. P. IV. Sed mirabere viri credulitatem. Quod *Albuneam Nympham* pro eadem cum ea habent viri docti, nescio an alia auctoritate nitatur, praeterquam Lactantii loco laudato, I. Inst. 6, 12. et Suidae in *Σίβυλλαι*. Virgilius Fauni oraculum sub Albuneae fontem et lucum in Tiburtino agro memoravit libr. VII. Aen. 81. sqq. ubi vide notam. Sumit hoc vir doctus, Ios. Roccus Vulpius in vet. Lat. prof. T. X. P. I. p. 183. et praeterea comminiscitur, Albuneae Sibyllae oraculum illo in luco fuisse, et per sortes proprie dictas iaci solitas consulentibus responsa data. Inde miro modo versus hos concinnavit:

> *Quotque Albuna sacras Tiberis per flumina sortes*
> *Portavit sicco provoluïtque sinu.*

quae ita interpretatur: Albuneam seu Albunam oracula sortibus iactis edidisse iuxta Anienis ripas, qui in Tiberim decurrit; eo quasi flumine Romam devectas ac deportatas fuisse sortes, hoc est Romam nuntiatas; *provolvisse* eam sortes, quippe sinu suo comprehensas indeque in humum devolutas. Quae omnia quam longe a criticis rationibus recedant, facile quis-

Digitized by Google

quisque videt. cf. Exc. VI. ad lib. VII. Aen. In minori versu *perluerit* erat superiorum edd. lectio; in quibusdam est *pertulerit;* quod et Muretus malebat cum Statio. Docet ipsa res intelligendum esse, librum, in quo sortes sive vaticinia conscripta essent, quemque sinu, ut mos erat, illa portaret, siccum permansisse; *sicco sinu* igitur, quo sicci libri servarentur, ut El. 6, 46. *occulto sinu,* quo tabellae occultantur. Iam si *perluerit* legitur: dicendum esset, fuisse quidem librum *aqua perlutum*, nec tamen maduisse, sed siccum mansisse: ita ut res inter prodigia et miracula referri posset. Ceterum *portarit* et *perluerit* pro indicativis modis posita videntur: nam ordo: *Haec vates cecinit, quicquid — admonuit, quasque sortes Albuna portarit.* Nisi rectius erit legere: *portarat sicco perlueratque sinu,* vel *portavit sicco perluit atque sinu.* Secundum haec omnia, qui locus sit τῷ *perluere* in re sicca, non satis assequor. Maneoque adeo in hoc, ut perlatas sicco sinu sortes accipiam; nec idem esse *portari perferrique;* nam non omnia quae portantur, gestanturque, etiam perferuntur: potuit adeo poëta synonyma cumulare. In Lactantii loco est, *sortes eius a Senatu in Capitolium* translatas *fuisse.* Ceterum nullus dubito, requiri h. l. *portavit* et *pertulit,* uti *monuit* et *dixit* antecesserat: adeoque versum ita constituendum puto:

Quasque Aniena sacras Tiburs per flumina sortes
Portavit, sicco pertulit inque sinu. H.

I. Hen. Vossius scripsit:

Quasque Aniena sacras Tiburs per flumina sortes
Portarit, sicco praelueritque sinu.

Equidem ut in loco ambiguo nihil mutavi; hoc tamen video, *praeluerit* neminem fore qui probet. *Albana* hab. Zw. 1. 2. Goth. Hamb. *Tibris* Zwic. 1., *Tybris* Zwic. 2. *Perlueritque* Goth. Ac *perluere* esse penitus madefacere, maleque *pertulerit* h. l. legi, contendit Burm. Anth. Lat. T. II. p. 532. — Pro *sinu* Hamb. *pede.* W.

71. *Hae s. d.*] ita Guelf. 3. editum inde ab Aldo: at vett. edd. una cum codd. *Haec,* vitiose: etiam *cometem.*

72. *Multus ut*] ita correctum in Guelf. 2. sicque emendatum in Muret., quod Statius e libris (adde Guelf. 3. 4.) probaverat pro eo, quod vulgatum erat *Multus et.* In uno Statii: *Plurimus.* Mox *in terris* et *in terra* unus et alter. *deplueret* est ex Scaligeri emendatione, et ex correctione in Guelf. 1.; in libris et Edd. *depluerit.* H. Quamquam apud Virgil.

Virgil. Aen. X, 807. et Lucret. VI, 630. legitur *pluit in terris*, praeter alia tamen vel compositum *depluere* lectionem *in terris* probari vetat. Nec de caeteris quidquam mutandum puto. Particula *que* verbo ita, pluribus vocabulis interpositis, addita est I, 6, 54. I, 3, 38. (cf. Obss. ad I, 10, 51.) — *depluereique* Monac. Vind. et 3 Vossii; *deplueritque* Goth. Hamb. Zwic. 1. 2.; iidem quatuor habent *et* pro *ut*. W.

73. *arma — crepitantia*] Ita reposuit, iam Heinsio emendante, Broukhusius e libris, adde Guelf. 3. pro var. lect. vett. edd. a Ven. 1475. profectas, etiam Vicent., quia *crepare* et *crepitare* armorum proprium est. cf. Burm. ad Ovid. XV. Met. 783. ante erat *strepitantia*, quod et in Ed. Rom. visitur, et Guelff. et Hamb. Idem *concinuisse*.

75. *Solem defectum lumine*] *lumina*, tanquam exquisitius dictum, ex uno libro receperat Broukh. H. *Phoebum* Hamb. *Defessum* Ask. at in marg. *defectum*. Quint. Voss. *lumina*. W.

76. *nubilus annus*] Ed. Lips. cum aliis apud Broukh. etiam Corvin. *amnis* exhibent. Possis Tiberim intelligere, ut inf. IV, 4, 8.

In pelagus rapidis devehat amnis aquis.

et dicitur ille *nubilus* etiam Ovidio XIV. Met. 447.

— — — — nubilus umbra
In mare cum flava prorumpit Thybris arena.

Sed *equi* obstant, et ipsa ratio: *annus* recte se habet; nam *totius paene anni pallore continuo* iste defectus Solis post mortem Caesaris notabilis erat. Plin. II, 30. Eadem varietas inf. IV, 8, 4. et Propert. I, 15, 30. H. *Nubibus* secund. et quint. Voss. *annis* Ask. a man. prim. *lugere* Mon. pr. *iungere*. W.

77. *lacrimas fudisse tepentes*] unus Heinsii et Guarner. *repentes*. Ita Ald. I. Pendent vero haec adhuc a voce *ferunt* in v. 73. Nam continuare orationem *annus vidit fudisse* importunum esset. Itaque incommode distichon interiectum structuram et sensum dirimit. Enimvero disticha haec duo inter se loco mutata sunt, et ita collocari debent:

Atque tubas atque arma ferunt crepitantia caelo
Audita, et lucos praecinuisse fugam:
Et simulacra deum lacrimas fudisse tepentes,
Fataque vocales praecinuisse boves.
Ipsum etiam Solem defectum lumine vidit
Iungere pallentes nubilus ann... equos.

78. ve-

78. *vocales — boves*] Unus Statii, *deos.* Sed frequentes ſunt boves vocales, ut in re litteraria, ſic inter prodigia veterum. *facta* Guelf. 4. H. *Patentes* 1. Voff. *ſudaſſe* in marg. Bern. et 4. Voff. — Caeterum etiam per hoc diſtichon regnat ſubſtantivum *annus,* monente Voſſio. W.

79. *Haec fuerint olim*] eſt ex emendatione Broukh. cum eſſet in Scalig. ed. *fuerunt,* in ceteris autem edd. et in ſcriptis *fuerant.* H. *Fuerint* eſt etiam in Mon. et un. Voſſii. *fuerant* Zwic. 1. 2. Goth. Hamb. — *Mitis* Zwic. 1., *mittis* Zwic. 2. *iam tu* Hamb. W.

81. *Et ſuccenſa ſacris crepitet bene laurea flammis*] *et* repoſuit e libris, poſt Muretum et Statium, Broukhuſius. Vulgo, *ut,* quod et Ed. Rom. exhibet: *et* adſcriptum in marg. Guelf. 3. Tum Edd. Venetae et Guelf. 1. *at.* Romana etiam *trepidet,* male. Ovid. IV. Faſt. 742.

Et crepet in mediis laurus aduſta focis.

In Guelf. 2. ſuperſcriptum eſt *En — crepitat.* eleganter. H. *Et* novem apogr. H. Voſſii. W.

82. *Omine quo felix et ſacer annus erit*] *erit* repoſuit Broukh. e libris et edd. Vicent. et ceteris huius ſectae, pro *eat,* quod vulgo legitur, et in Regio, Corvin. et Guelff. extat, idem ſine dubio mutaturus illud in hoc, ſi alterum reperiſſet vulgatum; nam eſt *eat* poëtis ſollenne et exquiſitius: ut ſtatim initio Faſt. I, 26.

Auſpice te felix totus ut annus eat.

Similis variatio ap. Ovid. II. Met. 703. Idem tamen IV. ex P. 4, 17.

Conſule Pompeio, quo non tibi carior alter,
Candidus et felix proximus annus erit.

Porro pro *Omine* Ed. Lipſ. *Nomine,* at Regius: *Omnis quo felix et ſacer omnis eat:* ferrem, ſi eſſet, *annus eat.* H. *Eat* recepit H. Voſſius. Hoc, non *eſt,* legitur etiam in Hamb. W.

83. *Laurus, iö, bona ſigna dedit*] *Iö* ex Heinſii emendatione recepit Broukh., cum in vulgg. inde ab Aldina ſec. et in antt. Edd. e Ven. 1475. profectis, it. in codd. parte, ut Corvin., eſſet, *Laurus ubi.* In Ed. Rom. et quae hinc fluxere, *Ut laurus:* in Ed. Aldi pr. *At laurus* erat: quod Scaligerana repetiit, nec adeo verum, Colinaeanam ſolam ſic exhibere; expreſſit ea ſolummodo Ald. pr. ut et Scaligeranae Ald. prima ſubſtrata fuit pro exemplo. Hoc ferri poterat; nil enim obeſt, *at* mox iterum ſequi. v. ſup. I, 9, 53. 65. 81.

Digitized by Google

65. 81. Est tamen *io* haud dubie venustius: etsi verius esse statuere licet *Ut laurus*, quod et habent Guelf. 1. et 4. H. *Laurus uti* recepit H. Vossius, quum *ubi* sit in plerisque, etiam Zwic. 1. 2. Hamb. Goth. W.

84. *Distendet spicis horrea plena Ceres*] Sic e codd., in quibus Guelff. omnes, recte legitur inde ab Ald. sec. Regius: *Descendet;* Ed. Lips. *Discendet;* liber Guarner. *Dissentet,* quasi velit, *distentet;* quod libri quidam exhibent cum Edd. Rom. Lips. Venetis et Ald. pr. Eaedem cum aliis et Guelf. 1. in sequ. versu *feriat*. Sed vulgata recte. Notum ex Aen. I, 433. de apibus:

— — *dulci distendunt nectare cellas.*

Manil. I, 840. *dolia procero distenta utero* dixit. Sever Aetn. 266. cum nostro comparandus:

Horrea uti saturent, tumeant et dolia musto,
Plenaque desecto surgant foenilia campo.

Inde etiam *tumere, turgere* dicuntur res, quae multa intra se continent; denique etiam *rumpi;* ut Ge. I, 49.

Illius inmensae ruperunt horrea messes.

Confirmat voc. *distendere* etiam Heins. ad Ecl. 9, 31. Virgilii:

Sic cytiso pastae distendant ubera vaccae.

85. *feriet*] Guelf. 1. 4. *feriat,* ut 3. Voss. et Ask. Zwic. 1. 2.

86. *deficiantque*] tacite recepit Broukh. e libris: adde edd. vett. ut Ven. pr. Vicent. Vulgo, *deficiuntque.* sic quoque Guelf. 1. 4. nec debebat hoc deseri. Calcat rusticus uvas, dum dolia expresso musto vix sufficiunt. Regius cum Ed. Lips. et aliis *deficient.* H. *Deficientque* recepit H. Vossius. Plerique *deficiantque,* etiam Zwic. 1. 2. Praeplacet sane futurum. W.

87. *At m.*] Regius et Corvin. cum aliis *ac.* Guelf. 3. in marg. *Et.* Mox Ed. Rom. *palida. Palilia* scripsit Muret. ante erat in Aldinis, etiam in Venetis, *Parilia.* Utraque scriptura occurrit: utraque usu firmata. cf. Heins. ad Ovid. Fast. IV, 721. Neminem in vs. minore maluisse miror: *a stabulis hinc procul este, lupi.* H. I. H. Vossius hic quoque *tum* recepit. Nos unice probamus: *tunc procul* caet. W.

89. *stipulae sollennis* Guelf. 1. et 3. sic erit: *leves acervos* iungendum. sed *sollennis* malo esse pro — *es.* H. *solennis* Zwic. 1. 2. et quinque apograph. H. Vossii (ut Goth.).

Portus

Digitized by Google

Portus duo ap. H. Vossium (in his Goth.). Caeterum punctum revocavimus cum H. Vossio post *sacras.* Nam Palilibus vota faciebant pro ovibus, non pro matronis earumque foecunditate. Describitur felix annus. W

91. *natus parenti Oscula comprensis auribus eripiet*] *comprensis* Gyraldus, Livineius aliique emendarant; e codd. Statius praetulerat, quibus accedunt alii apud Broukh., et Guelf. 2. (et quinque, quibus H. Vossius usus est, apographa. W.) Vulgo ubique legitur *compressis*, quam Scaliger antiquam scribendi rationem esse dicit pro *comprensis*. *auribus* in Regio in litura scriptum erat; nempe legebatur olim absurde, *naribus*, ex Aldina pr. (*naribus* Goth. qui et *cum pressit*. W.) Ceterum putes, potius *parentem nato comprensis auribus oscula eripere debere*, quam hunc illi; ne tamen aliquid noves, cogitandum est de osculi genere, quo alter alterius aures apprehendat. Plutarchus de audiendo: *Πολλοὶ τὰ μικρὰ παιδία καταφιλοῦντες αὐτοί τε τῶν ὤτων ἅπτονται, καὶ τούτοις τοῦτο ποιεῖν κελεύουσι.* Pollux X, 100. *εἰδέναι δὲ ὁ φαῦλον, ὅτι χύτρα καὶ φιλήματος εἶδος ἦν, ὁπότε τὰ παιδία φιλοίη τῶν ὤτων ἐπιλαμβανόμενα.* ultima male accipiebantur; verte: *quando pueri, prehensis alterius auribus, osculantur.* v. Intpp. ad e. l. it. ad Aristaen. I. Epist. 24. Lucian. D. Meretr. 3. et qui laudantur a Kempio de Osculis Diss. 25. Sect. 35. et a Stat. Broukh. et Vulpio ad h. l. Nam ipsam rem copiose illustrarunt; quid difficultatis in verbis sit, non curant.

93. *parvo advigilare nepoti*] haec perquam dulcia et iucunda. Broukh. e tribus libris malebat *vigilare:* sed id verbum cum tertio casu iunctum paullo aliter dicitur; nempe, assiduam operam et curam alicui rei impendere, ut *studiis, famae vigilare.* Mox pro *barba* Regius *bella.* Forte etiam leg. *discere verba,* v. II, 3, 4. H. prim. Voss. *te dedit;* quart. *credebit,* mutat. *al. pigebit*, in marg. *taedebit. Vigilare* Ask. in marg. *advigilare.* W.

95. *pubes discumbet in herba, Arboris antiquae qua levis umbra cadit*] *cadit* e codd. in quibus Guelf. 2. 3. recte Broukh. post Statium restituit pro *cadet,* quod et in Ed. Rom. Vicent. et aliis, etiam in Corvin. erat. Sed insignior adhuc altera varietas in his verbis est. Pocchi et Perreii ac Colot. Exc. var. lect. exhibebant:

— — — discumbet in umbra
Arboris antiquae; qua levis unda cadit.

Nihil in hac lectione reprehendendum: neque tamen minus vulgata elegans est. *Levis umbra* perpetuo epitheto dicitur, puto,

puto, quia foliis et fronde arborum leviter ab aura motis ipſa umbra micat et contremiſcit. Eſt etiam pro vulgata, praeter Virgil. I. Ge. 339.

— — — — — annua magnae
Sacra refer Cereri, laetis operatus in herbis.

Ovidius III. Faſt. 525. qui totum hunc noſtri locum illuſtrat in feſto Annae Perennae:

Plebs venit, ac, virides paſſim disiecta per herbas,
Potat; et accumbit cum pare quisque ſua.
Sub Iove pars durat: pauci tentoria ponunt:
Sunt, quibus e ramo frondea facta caſa eſt.
Pars ibi pro rigidis calamos ſtatuere columnis:
Deſuper extentas impoſuere togas.

Forte illa altera lectio nata ex I, 1, 27.

Sed Canis aeſtivos ortus vitare ſub umbra
Arboris, ad rivos praetereuntis aquae.

aut ſcripſerat aliquis primum bis *umbra*, et tunc alter, ut nunc eſt, refinxit. H. *Operata* Bern. in text. et in marg. *al. operta. Diſcumbit* Goth. Pr. *herba* Hamb. perperam *umbra.* Ask. *unda.* W.

97. *Aut e veſte ſua tendent umbracula ſertis Vincta*] Haec eſt Scaligeri correctio ex eius libro: adde Guelf. 2. Sic tamen iam excuſum video in Ed. Vicent. Ven. pr. forte et aliis huius ſectae. At in Romana: *Aut cum veſte ſua.* quod et eſt in codd. ut Guelf. 1. 4. Iam Cyllenius in ſuo habuerat: *Aut cum veſte ſacris tendent umbracula ſertis Vincta,* unde in Edd. Venetas, quae cum eius Commento excuſae ſunt, inde in Ald. *e veſte ſacris* venit: quae etiam in Guelf. 3. marg. obvia vulgata erat lectio ante Scaligerum; et videtur haec verior lectio eſſe, dum intelligas *ſacras* h. feſtas. Itaque et v. ſeq. placet vulgata, quae plerorumque librorum eſt, lectio, *ipſe: coronatus ſtabit et ipſe calix.* ultima ſunt quoque in Guelff. Broukh. e quatuor libris repoſuit, quod nunc eſt, *ſtabit et ante.* Regius praeterea legit: *tendet umbracula,* ut ante eſt, *pubes diſcumbet.* Mutatum forte dicas ab iis, qui caeſuram non viderant. Sed eſt alterum poëtico ſermone dignius. H. *E veſte ſua* habent octo, quibus H. Voſſ. uſus eſt, apogr. *ſacris* male Goth. et Bern., et Ask. in marg. *Ipſe* Zwic. 1. 2. et novem apogr. H. Voſſii (in quib. Hamb. Goth.). *ante* tamen Ask. W.

99. *exſtruet*] Ed. Rom. *exſtruat,* cum aliis, quae inde fluxere, et codd. pars; ut Guelf. 1. 2. (cum altero adſcripto)

Digitized by Google

ſcripto) 4. Mox pro *alte* in ſcriptis quibusdam eſſe *ante* Scaliger teſtatur. H. *Aut tibi* Goth. *et* Hamb. Pr. *alte* un. H. Voſſ. *alter* corrupt. W.

101. *Ingeret — maledicta puellae*] Vulpius mallet *mala multa*, quia ita Plautus aliquoties dixit. Libri nil mutant, niſi quod in uno cui accedit Guelf. 3. *mala dicta*. Miror virum doctum in hoc haeſiſſe. Catull. 102. *Credis me potuiſſe meae maledicere vitae?* h. puellae. Ovid. II. Art. 533. *Nec male dicta puta nec verbera ferre puellae Turpe*, h. convicia. Sunt haec *mala verba* ſup. I, 10, 57. Horatius quoque *ingerere convicia* dixit I. Sat. 5, 12. Mox *votis velle*, ut ſup. I, 8. extr. *votis cupere*.

102. *velit*] Broukh. ait vulgatas habere *volet*. ego nusquam vidi. Mox pro *ſuae* Regius *ſevae*. H. Verſ. 103. H. Voſſ. ſcripit *Iam* pr. *Nam*. W.

105. *pereantque arcus*] particulam inſeruit Broukh. ex uno Sfortiano. Habebat et Regius. H. *Pereant* ſine *que* etiam Zwic. 1. 2. Hamb. at Goth. *pereantque*. Pr. *modo* Ask. *nec* a pr. man. W.

107. H. Voſſ. recepit *ſua tela* e duobus. Hoc cum vi dictum putat, pr. ſaeva ſua tela. W.

108. *ars — illa*] *iſta* Guelf. 2. 3. H. *Iſta* habent ſept. apud Broukh., et quinq. ap. Henr. Voſſ. qui recepit. W.

109. *iaceo cum ſaucius annum*] ita Scaliger emendavit pro eo quod erat, *taceo*. Superſcriptum tamen in Guelf. 3. *iaceo*. (et habent tria apogr. ap. Henr. Voſſium. *toceo* Zw. 1. 2. W.) *Annum* vero intelligo *per totum annum*, ut Propert. I, 1, 7.

Et mihi iam toto furor hic non deficit anno.

Eſt tamen in eo aliquid, quod minus iuvat. Forte leg. *iaceo cum ſaucius arcu*. nam de telis Cupidinis egerat. Ovid. II. Am. 1, 7.

Atque aliquis iuvenum, quo nunc ego, ſaucius arcu.

110. *Et faveo morbo, tam iuvat ipſe dolor*] *tam* eſt ex emendatione Broukh. vulgo *cum*; in uno Statii erat *tum*. Praeſtet *dum iuvat ipſe dolor*. Guelf. 2. *cum iuvet* pro var. lect. vel correctione. Guarner. *cum dedit ipſe dolor*, forte ex v. 108. H. *Tam* Monac. et prim. Voſſ. W.

111. *Vixque cano Nemeſim, ſine qua verſus mihi nullus V.*] Priora verba tum per ſe languida ſunt, tum veritati repugnant, cum amanti poëtae nihil prius ſit amatae puellae laudibus; tum vero etiam cum ſequentibus verbis non

 ſatis

satis conveniunt. Tò *vixque* an in libris sit, invenire nequeo: primum apparuit in Ald. sec. tum in Muret. et Scal. In libris et ant. Edd. etiam Rom. et Lipf. legitur *Usque*, quod sententiae utique accommodatius est; tamen et ipsum habet, quod minus placet. Nec magis placet coniectura longius repetita: *Urit amor Nemesis*, in Biblioth. crit. P. III. p. 86. Omnino totum distichon versificatoris lucernam redolet. Post v. 112. Scal. ex sequ. Elegia v. 15—18. huc migrare iusserat. H. *Usque* Zwic. 1. 2. Goth. et hoc cum H. Vossio nunc recepi. W.

112. *iustos pedes*] Colbert. *iunctos*. Guelf. 2. *reperisse*. H. Idem in duob. ap. Broukh. et in Ask. quod recepit H. Vossius. W.

115. *Ut M. celebrem*] In multis, etiam Ald. pr. Guelf. 3. *Et M. celebrem.* Emendatum in Ald. sec. *Ut M. celebres* Guelf. 1. *Et M. celebres* Guelf. 4.

116. *oppida victa feret*] Corvin. Reg. et Ed. Lipf. *ferent.* Rom. cum Guelf. 1. 4. *ferant*; in al. *geret*, *gerent.*

117. *Ipse gerens laurus*] Pighius ad a. 758. ita laudat: *Ipse parens lauros. laurum* in Ven. *lauros* in aliis, et Guelf. 2. mox pro *canet* Scaliger *canam* e coniectura reposuerat: in quod et ipse incidi, quodque et nunc verum esse arbitror; si modo illa: *Ipse gerens* aliquam vim habere debent. Alioqui interpunctionem muto: *cum — victa feret Ipse gerens laurus: lauro d. a. Miles — canet.* Habet tamen prius illud aliquid suavius et Tibulli genio accommodatum: dummodo animo teneas, Tibullum ipsum militiae comitem esse velle: *Ipse, miles, canam.* Ita forte conveniat poëtae rus amanti *laurus agrestis*: cuius epitheti dilectum alioqui non habeo unde ducam. Potest vero etiam poëta, etsi is carmine quoque victorem celebrare possit, Io Triumphe! clamare: quod docebit Horat. IV. Carm. 2, 49. 50. Et Tibullus iam interfuerat pompae Messalae triumphantis sup. I, 7, 7. 9. *At te victrices lauros — Nec sine me est tibi partus honos.* Iam merus lusus est, mutare haec velle, ut scribatur: *Ipse geret laurus* scilicet Messalinus. Possit sane et hoc scribi; sed de hoc, quod in animum venire possit, non quaeritur in recensione poëtae; tenendum est, quod aut carminis lex aut sententia et orationis genus et proprietas, aut criticum iudicium postulat. H. Mirus est hic H. Vossius, qui *laurus* ut exquisitius convenire putat duci, *laurum* militi. Caeterum de interpunctione mutata vid. supr. in Not. W.

119. *pia det spectacula turbae*] Eleg. ad Liv. 31.

Iam veniet: iam me gratantem turba videbit.

quod

Digitized by Google

quod minus bene Vir doctus mutare nuper volebat in *gratantum turba:* nam ipſe poëta explicat *gratantem* verſu ſequenti;

Iam mihi pro Druſo dona ferenda meo. H.

Codices nonnulli apud Broukh. et Stat. exhibent *tum,* (ut etiam Zw. 1. 2.) quod Statius mollius eſſe iudicavit, Broukh. et Vulpius dederunt. Secutus eſt II. Voſſius. W.

120. Noluit ergo poëta id, quod alicui in mentem veniat: *Et plaudat* (ſ. *plaudant* ſc. turba) *c. p. patri.*

ELEGIA VI.

1. *Caſtra Macer ſequitur*] Colb. et Colot. *Venus,* depravatio ex corruptela *mater,* quae in aliis eſt, nata. Ed. Lipſ. *mr.*

2. *Sit comes et collo fortiter arma gerat? Et — cum telis ad latus ire volet*] Tutiſſimum eſſe putavi, librorum omnium lectionem, ſuſpectam licet, exhibere, cum in nulla Virorum doctorum emendatione acquieſcere liceret; tantum interrogationis notam addidi eo ſenſu: *an comes eſſe debet? et calo Macri?* In hoc uno variant libri, quod pro *gerat* exhibent *ferat,* ut in Reg. et Ed. Rom. eſt. Turbat quidem permutatio modorum, cum poſt *ſit* et *gerat* ſequatur *ire volet;* cui facile mederi poſſis, ſi legas, *velit:* nec tamen ea aut per ſe adeo inſolens aut in h. l. ingrata ac dura eſſe videtur. Ceterum duplex huius loci emendatio eſt, alia Scaligeri, alia Mureti. Ille legit: *Si comes, et c. f. a. geret, Et — ire volet: Ure quaeſo* etc. continuato ſenſu usque ad *otia liquit,* et ad Macrum omnia refert, contorta et impedita ratione. Melius Broukh. ſervavit quidem Scaligeranam emendationem, de puero tamen Amore intelligit, tenero illo et ad viae laborem perferendum minus idoneo. *Si* et *ſit* permutari, nil novum, v. IV, 1, 16. et extat etiam illud in uno Broukh. *Tò erit* tamen ἀποσιωπηθὲν in prioribus verbis: *Si comes,* minus gratum eſt; forte lenius: *Si comes e collo fortiter arma geret.* v. ſup. ad I, 7, 52. Muretus contra vitium ineſſe putabat τῷ *ire,* et reponebat, *ad latus ille volet,* ut adeo *volet* ſit a *volare. Ille* in *ire* degenerare potuit, cum uno lambda *ile* ſcriberetur, (ut ex *illa, ira* effictum eſt in Propert. III, 21, 22.

Nam quantum ferro, tantum pietate, potentes
Stamus, victrices temperat illa manus.

illa ſc. pietas, quod aperte ſenſus loci redarguit.) Hanc emendationem ſecutae ſunt Edd. Paſſeratii, Traiectina et Vulpii. Sed primum ſententia abrupta et minus commoda eſt; poſt interrogationem: quid fiet tenero Amori? parum urbane ſubiicitur: *Sit comes* etc. Deinde vocabulum *ille* plane otioſum eſt et importune repetitum. Tandem, quod graviſſimum eſt, ſi collo arma gerit fortiter, parum accommodatum eſt alterum, ut ad latus volet. Heinſius coniiciebat: *ad latus usque volet.* Hisce omnibus Broukhuſiana lectio praeferenda eſſet, niſi vulgatam ſatis bene expedire liceret. v. not. H. De *ferat* et *gerat* vid. Obſſ. ad I, 5, 54. W.

3. *ſeu longa virum terrae via* — In Guelf. 2. *terret.* H. Hinc defendas Propert. II, 27, 6. (20, 64.). *Viae* Hamb. et *velit* pr. *volet.* W.

6. *Atque iterum erronem ſub tua ſigna voco*] pro *iterum* unus Statii *verum*, unde Paſſeratius *veterem* faciebat; pro *erronem* unus Palat. cum Ed. Rom. *extorrem* vitioſe, ſed natum ex *errorem*, quod et Ed. Lipſ. habet; tres Gebh. *heroem* inde finxerant. Ovid. Epiſt. XV, 53.

At vos erronem tellure remittite noſtrum.

Heinſ. porro et Broukh. eleganti coniectura malebant, *ſub ſua ſigna;* pro *ſigna* Regius *iuga.* Guelf. 2. *luſtra.* H. H. Voſſium male habuit et ſonus *iterum erronem* et uſus adverbii, cum *iterum* pr. retro dictum ſit. At enim Macer amori operam dederat, ſub ſigna vocatus erat Amoris; iam poſtquam illa deſeruerat, *iterum* ſub ea vocatur. Cf. locum ap. Virg. Georg. IV, 495. *Iterum* igitur eſt ſecunda vice. De ſono alibi dixi. — Caeterum Burmann. in Anth. Lat. T. 2. p. 662. ſcribit: *errones* in rebus amatoriis dicuntur transfugae et deſultores. Non recte. Nam Macer non alium ſecutus eſt amorem, ſed amori valedixit. — De vocabulo *ferus* vid. Not. ſupra. Pro hoc eſt *puer* in Ask. *linquit* un. Voſſ. W.

7. *parces*] unus Florent. Statii, *parcis*, forte verius. male hinc Paſſerat. fecerat: *parſis* h. peperceris. Guelf. 3. *parcas* cum altero *es* ſuperſcripto. mox Ed. Rom. cum Venetis *eris.* H. *Parcas* recep. H. Voſſ. In Goth. *parcus.* Mon. *parcas.* W.

8. *Ipſe levem galea qui ſibi portet aquam*] Revocavi lectionem omnium fere librorum et Edd. quae e Ven. 1475. fluxere, quae et verſum concinniorem reddit. *Aquae* epitheton *levis* convenire h. l. negat Broukh. quia *leves aquae* ſint *celeres.* At debebat Vir doctus reputare, ſaepe addi nominibus epitheta, quae eis propria et perpetua ſint, quanquam

Digitized by Google

quam non adeo magnam vim in eo positu, quem occupant, habeant. Etiam Ovid. I. Art. 761. celeritatem aquarum non praecipue exprimere voluit, cum ait:

Utque leves Proteus modo se tenuabit in undas.

Statius *levem aquam* interpretatur vilem: et sic Propertio conveniret III, 13, 17.

Vilem ieiunae saepe negavit aquam.

Unus Statii cum Guelf. 2. habebat *levi galea;* hoc receperat Broukh. et explicabat *gregariam, nulla crista insignem,* quae tamen non satis bene ita dici videtur. Porro *potet,* quod in Guelf. 1. 4. est, Cyllenius in libro suo habuerat, quod inde Edd. Venetas cum Cyllenii commento et reliquas ante Scaligerum obsedit, cumque illud a Scaligero eiectum esset, iterum Broukhus. reduxerat. Laudabant Propert. III, 12, (10) 8.

Potabis galea fessus Araxis aquam.

et iterum *potet* defendebat Burman. ad Propert. (Burman. ad Propert. p. 605. verum dixit esse: *Ipse levi galea qui sibi potet aquam.* Ne tamen permoveat te credita elegantia verbi *potare* cum ablativo iuncti, ut eam emendando inferre coneris. W.) Non animadvertebant viri docti, *qui sibi potet* esse ieiunum et barbarum. Propertium imitatus esse videtur Auctor Elegiae in Maecenatis obitum, editae vulgo sub nomine Albinov., II, 68. ubi Bacchum alloquitur:

Potasti galea dulce levante merum.

quid *levante* hic sit, non habeo dicere; *iuvante* arguit poëtam sollicitum de versu explendo. Legebam *levate* h. recreate, refecte, vel *levande.* Praestat tamen Rutgersii emendatio *galea — iubante,* quam vid. ap. Burman. Sec. in Antholog. Lat. To. I. p. 265., quo loco vir doctissimus iuveniles meos conatus magna cum humanitate excepit; et ad Propert. pag. 605. Ceterum *portet* cum adscripto *portat* est in Guelf. 2. H. *Levem aquam* Horat. epod. 16, 47. Retinuit etiam H. Voss. W.

10. *et mihi facta tuba est*] Laudant Ovidii I. Trist. III, 83.

Et mihi facta via est, et me capit ultima tellus.

In nonnullis est *grata tuba,* a Mureto receptum, quod tamen minus commodum videtur. Sed volebat ac debebat dicere, etiam ego militiae idoneus sum: etiam mihi castra,

Digitized by Google

et labores castrenses, accommodati sunt. Posuit pro his signum vigiliarum, pugnae, profectionis. H. Iterum abiecit *est* H. Vossius contra librorum auctoritatem. Tu vide Obss. ad I, 4, 4. Non fecisset Vossius, si antithetorum rationem animadvertisset. cf. III, 6, 30. W.

11. *magna locuto*] in nonnullis erat, *loquenti*. H. *Verba locuto* Hamb. *loquuto* Monac. *loquenti* Ask. W.

12. *fortia verba*] in Italicis Heinsii *grandia* ex interpretatione. H. Recepit H. Vossius. *Membra* Bern. a m. prim. W.

14. *pes tamen ipse redit*] Post hunc versum Scaliger ex Eleg. III. huius libri XIV. disticha, a v. 33. ad v. 60. retraxerat: satis pro lubitu et imperio. Nihil enim est, quod eorum vinculum aliquod efficiat, quam quod Macer *castra* sequitur, et nunc in his insertis *castra* sint in poëtae domo. De avaritia puellae in superioribus ne vestigium quidem erat. H. *Inde* pr. *ipse* Ask. *quom* pr./ *cum* Hamb. — De vers. 13. vid. Huschkium pag. 37. W.

15. *tua tela, sagittas*] etiam Ovidius hoc σχῆμα habet II. Met. 616.

— — — *temeraria tela, sagittas.* H.

Rectius comparaveris Virgil. Eclog. III, 3.

Infelix o semper, oves, pecus!

et Georg. IV, 246.: *Aut dirum, tineae, genus.* — Adde Propert. IV, 1, 11. et Mart. XI, 6, 1. Tibull. infr. III, 6, 7. W.

16. *Ilicet*] Broukh. ex emendatione Heinsii et Schefferi libro reposuit. Vulgo, *Si licet*, vel *Scilicet*. H. *Scilicet* Ald. 1. 2. et Muretus, qui *si licet* legendum putat, quod tacite recepit Scaliger. *Ilicet* quint. Voss. et Vind. *Silicet* tert. Voss. *scilicet* octo, quibus H. Vossius usus est, apogr. (Hamb. Goth.) idem Zwic. 1. 2. Goerenz. adscripserat haec: „Vera lectio videtur. Nam additur in explicatione apud poetas saepissime, Ovid. Amor. III, 11, 11. Ponitur etiam cum reticentia (mimice dictum), h. e. quas meo cum dolore expertus sum.“ W.

17. *dira precari*] Reg. et Corvin. cum aliis *dura* sollenni permutatione. Vulgata recte se habet. v. inf. v. 53. H. *Dura* Bern. W.

19. *Iam mala finissem leto: sed*] Scaliger in Excerptis suis invenerat: *Finirent multi leto mala:* quod ille cupide amplexus est, atque adeo novae inde elegiae initium fecit. Sed Excerpta ista, ut sunt alias egregia, imponere ei non debe-

debebant in hac parte, cum non uno loco vulgatae lectioni *gnomen ſubſtituant*, ut ſolemus facere in iis, quae vel memoriae vel uſus cauſſa ex libris excerpimus et in ſententias abſolutas convertere malumus. Sic III, 3, 11. ubi vulgo:

Nam grave quid prodeſt pondus mihi divitis auri?

in illis:

Quid prodeſſe poteſt pondus mihi divitis auri?

Supra I, 9, 51. in vulgatis erat:

Tu procul hinc abſis, formam cui vendere cura eſt.

Scaliger ex iisdem Eclogis repoſuerat:

Sit procul a nobis, formam cui vendere cura eſt.

Similia v. I, 10, 5. III, 3, 11. 6, 45. 46. Hoc autem loco, etiamſi omnes ad unum codd. praeferrent illam unius libri lectionem, praeferrem vulgatam, quippe poëta digniorem, cui ſui animi ſenſus exponendi erat, non vulgaris ſententia protrudenda. Vitae ſic taedium etiam infra profitetur El. 2. lib. III. v. 7. 8. Pro *finiſſem* in uno Heinſii *foviſſem*, et in Guarneriano lectum *data fuiſſem*; quae aberrationes ſunt manus librarii. — Olim non *leto* h. l. lectum fuiſſe, levis eſt Burm. opinio, Anthol. Lat. T. I. p. 532.

20. *et fore cras ſemper ait melius*] Fortaſſe non omnium cum pace ita repoſui, cum nunc quidem pueris regula illa inculcetur, pentametrum diſyllaba voce claudi debere. Eſſe tamen hos numeros, hunc verborum ordinem ab ipſo Tibullo, quovis pignore auſim contendere, ſi vel nulli libri exhibeant. Sunt enim hi modi, qui, praeſertim ſi ad Naſonianos exigas, horridiores videntur, ipſi in deliciis; idque merito, ut varientur modi pentametri, qui taedium facit et aures male habet, cum ſemper eodem caſu ſonoque redeat. Statim hac ipſa elegia v. 32.

Et madefacta meis ſerta feram lacrimis.

III, 6, 10.

Neve neget quisquam me duce ſe comitem.

et v. 48.

Iunonemque ſuam, perque ſuam Venerem.

Atqui componi poterat: *per Veneremque ſuam; me duce neve neget.* (Coniunctio *neve* facit, ut verſum ita componi poſſe negem: *Quisquam ſe comitem me duce neve neget.* W.) Alia ex-

exempla congessit Broukh. ad II, 3, 40. (apud ipsum II, 6, 22. p. 280.) ubi recte vulgatam defendit.

Bellica cum dubiis rostra dedit ratibus.

cum Scaliger e suis Excerptis laudaret:

Cum tribuit dubiae bellica rostra rati.

Et tamen idem Broukh. III, 6, 48. ubi est, *perque suam Venerem,* malebat, *per Veneremque suam.* In iisdem Excerptis ita interpolatus pentameter II, 1, 8.

Plena coronato vertice stare boves.

cum in vulgatis sit: *stare boves capite.* Libro I. eleg. 1, 50. ubi legitur:

Qui maris et tristes ferre potest pluvias.

eadem suppofuerant:

Qui maris et caeli nubila ferre potest.

Porro I, 5, 62.

Primus, et in tenero fixus erit latere.

interpolarant:

Primus, et in duro limine fixus erit.

Hic editiones omnes a Romana inde et Cyllenianis, quas vocant, ita hunc versum struxerunt:

Spes fovet, et melius cras fore, semper ait.

At in libris, ut etiam in Regio et Exc. Guarnerianis, nec non in Corvin., item in Guelf. 2. (adscripto pro var. lect. altero) ii, quos posuimus, numeri sunt. Duo Statiani propiorem vero ordinem exhibebant:

— et semper cras fore ait melius. **H.**

I. H. Vossius recepit: *Et melius cras fore semper ait;* ut et Zwic. 1. 2. Quod apud nos in textu legitur, habebant decem, quibus H. Voss. usus est, apogr. Bern. *forte* pr. *fore* a pr. m. tert. Voss. *erit* pr. *ait.* Denique quod habent duo Statiani, est etiam in Goth. et probaverat Dousa. W.

21. *Spes* litera maiuscula scribendum esse censet Burm. Anthol. Lat. T. I. p. 537., quem secutus sum. — V. 22. pr. *reddat* quint. Voss. *reddit.* W.

24. *Quum tenues hamos abdidit ante cibus*] Mireris Heinsium tentasse:

Cum tenues hamis subdidit ante cibos.

cum

Digitized by Google

cum Ovid. Remed. 210. etiam dixerit:

Abdere supremis aera recurva cibis.

Met. XV, 476.

Nec celata cibis uncos fallacibus hamos.

Burmann. ad Propert. II, 25, 50. et hic ingerit suum *arte*. H. Idem probavit H. Vossius. Non secutus sum. W.

26. *sed canit*] Regius, *et*. Pro *crura* in Venetis *cornua* est: in aliis *arma*: in Guelf. 1. *cornua*.

28. *dura puella*] Guelf. 2. et unus Statii: *bella*. Laudi liber, *lenta* ex v. 36. Eodem modo mox pro *parva* unus *sancta*, ex v. 31. H. *Lenta* recepit H. Vossius. *Non vincas pura* tert. Voss. W.

29. *sub tenera humo*] Guelf. 1. *sub terra*. inscite. In Biblioth. crit. P. III. p. 87. coni. *sub tenui*. quod sane et ipsum ferri potest. Sed quorsum per lusum mutamus quod bonum esse ipsi fatemur? Centies *tener* pro *mollis* ponitur: sunt *teneri capilli, medullae, uvae* — et quae propiora sunt ei de quo agitur: Ovid. II. Am. 16, 6. *in tenero fertilis herba solo*, III, 10, 10. *teneri cespitis herba*, Art. I, 299. *prata tenerrima*. In *tenero gramine* ludunt greges apud Horat. et saepe ap. alios. Quodsi in his inesse simul notionem dicas recentis herbae ac verni prati, laudabo Amor. III, 5, 16. *Cumque sua teneram coniuge pressit humum*. Ferri possunt haec per se nude posita; at in stricturis criticis invidiosi aliquid habent.

30. *Sic — quiescat*] Reg. *quiescit*, male. H. Idem quint. Voss. — *Parva* h. e. aetate tenera. Supra I, 10, 24. *filia parva*. Virg. Aen. XI, 575. de Camilla primos annos agente:

Spiculaque ex humero parvae suspendit et arcum. W.

32. *feram*] Ed. Lips. cum Ven. pr. et Reg. Lep. *gerat*; Vicentina *geram*. Sed *ferre* sollenne. H. Hamb. *geram*, idem Zwic. 1. cum gloss. *portem*. *gerat* Zwic. 2. W.

34. *Et mea cum muto fata querar cinere*] Sic in Epigr. Anytae XI. Collect. Wolf.

Πολλάκι τῷ δ᾽ ὀλοφυδνὰ κόρας ἐπὶ σάματι κλεινὰ
Μάτηρ ὠκύμορον παῖδ᾽ ἐβόησε, φιλὰν
Ψυχὰν ἀγκαλέουσα Φιλαινίδος.

quae male de evocatione interpretatur Wolfius.

36. *sis mihi lenta*] Ald. sec. et hinc aliae (Muret.) *dura*, ex interpretatione. Potest vero hic versus dupliciter con-

construi: *Illius verbis veto, ut sis mihi lenta:* quod exemplum esset structurae huius verbi, quale se invenisse ullum negabat Perizon. ad Sanctii Minerv. p. 813. vel etiam: *Illius ut verbis* h. tanquam eius verbis. *veto sis*, pro *ne sis*. H. Sane *Illius ut verbis* est tanquam eius verbis; nam cum muto cinere querebatur. W.

37. *Ne tibi neglecti mittant mala somnia Manes*] Broukh. e duobus reposuerat *nova somnia*, quia *novum* interdum est, quod forma ac modo insitato metum atque horrorem incutit. Sed sensus virum doctum monere debebat, esse id h. l. insuave, et *mala somnia* sunt tristia, infausta, ut *malum omen;* et *mittere Manes* dicuntur *somnia*, ut ap. Virgil. Aen. VI, 896. ubi de altera porta *falsa ad caelum mittunt insomnia Manes* h. dii inferi. Pro *ne* Reg. cum Ed. Lips. *non*, Rom. *nunc.* Guelf. 1. 4. *nam.* H. *Nova somnia* recepit H. Vossius, repertum etiam in 1. 2. 3. Voss. — *Nec* pr. *ne* Zwic. 1.; Zwic. 2. *non.* W.

41. *Desino*] quidam scripti: *desine*, male. v. Heins. ad Ovid. Ep. XVIII, 203.

42. *Non ego sum tanti, ploret ut illa semel*] Hoc vero mollissimum, et animi ad exquisitum humanitatis sensum facti. Formula quidem ipsa etiam alibi obvia. Ovid. II. Trist. 209.

Nam non sum tanti, ut renovem tua vulnera, Caesar.

et IV. ex P. 6, 11. 12.

— — caussamque ego, Maxime, mortis,
Nec fueram tanti, me reor esse tuae.

Quae sequuntur 43. 44. sunt negligenter scripta, sed affectui dicentis accommodata. H. *Nec* alteram caussam affert, cur dolorem praebere Deliae nolit, ut I, 9, 23. — *Dignus sum* cum infinitivo dictum, h. e. quippiam feci, propter quod dignus sim poena. E Graecis translatum. W.

45. *Lena necat miserum Phryne*] *necat* Broukh. reposuit ex coniectura Pontani, Fruterii et aliquot libris Heinsii Italicis; nisi in his ipsa Pontani emendatio recepta fuerat; vulgo *vetat*, et interpolatius adhuc Exc. Perreii et Pocchi, *Lena vetat miserum recipi.* Fortasse idem mendum est in Propert. II, 18, 46.

Quanta illum toto versant suspiria lecto?
Cum recipi, quem non noverit illa, vetat?

nullo vel exiguo sensu. Legebam: *Quam recipi, quem non noverit ille, necat!* h. Quam necat, urit, recipi forte a puella,

Digitized by Google

puella, quae venire negavit, alium non notum sibi. *ille* etiam in Regio erat. Ceterum, ut ad Tibullum revertar, *Phryne* Muretus de coniectura recepit, quem secutus est Scaliger: libri scribunt *phirne, phyrne, furne*. H. Sex apogr. apud H. Voss. habent *Phryne*, alia *Phyrne* (Hamb.); Zwic. 1. *firme*, 2. *phirne*; unum *hirne*. Goth. autem *Phyne*. Pr. *furtimque* un. ap. H. Voss. *miserumque*. *Vetat* novem apogr. H. Vossii (Hamb. Goth.), quod recepit. — Vers. sequente *occultans* Vindob. unus Voss. *portat*. Ask. *positas*, unde conicit H. Vossius, Tibullum scripsisse: *occultans positas*. W.

47. *a limine duro*] hoc Broukh. e melioribus: et sic vett. edd. at e parte codd. in quibus Guelf. 2. ab Aldo receptum *diro* vulgg. obsedit; donec Broukh. alterum reduxit. *e duro* Guelf. 1. H. *diro* Goth. et Hamb. W.

49. *Saepe ubi nox promissa mihi est*] quidam scripti, et cum iis Corvin. hoc ordine: *nox mihi promissa est*. In Reg. *permissa*, male. Ovid. II. Art. 523.

Clausa tibi fuerit promissa ianua nocte. H.

Mihi promissa est Goth. et Hamb. H. Vossius scripsit, *promissa mihi*, sine *est*, unum apographum secutus. W.

50. *extimuisse*] tres *pertimuisse*.

51. *tunc mens mihi p.*] multi cum edd. vett. Vicent. Reg. Lep. et similibus, *sed mens*, unde Heinsius *et* faciebat. Rom. Ed. cum ceteris usque ad Scaligerum, quod et Guelff. 1. 4. habent, *mens mea*, quod iam Statius e libb. correxit. H. *sed mens* etiam Zwic. 1. 2. ortum, ut Heinsius suspicatur, e particula *et* ad explicandum locum apposita. Caeterum H. Voss. bis scripsit *tum*. Tu vide Obss. ad I, 1, 21. W.

52. *teneatve*] *teneatque* Reg. cum uno Broukh. *tenere* quo sensu accipiendum sit, facile assequare: cf. I, 5, 39. et ibi Broukh. Nescio an *modos* necesse sit ad figuras ac σχήματα referre. v. Ovid. II. Art. 680. et Vulp. ad h. l.

53. *precor diras*] Ed. Lips. et Reg. Lep. cum Vicent. *dure*. Guelf. 3. *dirae*, sed adscriptum *as*. mox Heins. coni. *fati anxia*, ut Silius IX, 350. parum bene. v. notam. *vives* malunt Hoeufft Peric. p. 222. et Wyngarden Act. Soc. Trai. p. 193. H. Interpunctionem ante hunc versum exegi ad I, 3, 90. 91. *Vires* mavult etiam Valken. in Catull. Callim. p. 143. et Handius p. 57. Vulgatam cum Heynio et Vossio retinui. Ad *anxia vivas* compar. Plaut. Trinum. II, 2. W.

IN

IN LIBR. III.

ELEGIA I.

1. In Guelf. 2. adſcriptum: Hic liber eſt de amoribus Lygdami et Neaerae. Etenim Tibullus amavit ſolam Deliam et Nemeſin, quod Ovidius oſtendit. Et hic ipſe facit Lygdami mentionem. De his v. Vitam poëtae.

2. *Exoriens noſtris hinc fuit annus avis*] Servavi merito *hinc*, quod Scaliger, ſequente eius auctoritatem Broukhuſio, ex ſuo repoſuerat, licet Vulpius vulgatam retinuerit *hic fuit*. Mox Ed. Rom. cum Guelf. 1. 4. *Ut vaga*. H. *Hinc* duo Voſſii, Ask. Monac. Bern. — Verſ. ſequent. *ut* pr. *et* recepit H. Voſſius. Non ſecutus ſum. W.

6. *Neaera*] Fuiſſe commune perfidarum puellarum nomen Romae, poſt alios opinabatur Ayrmann. Vit. Tib. §. 79., quod iam ex parte refellit Broukh. ad h. l. Potuit Prudentius, ad quem provocat, nomine hoc pro quacunque amica vel puella uti; nec tamen propterea communi uſu hoc obtinuit. Amicam Neaeram etiam Horatius habuit. *ſeu fallor.* ſi accurate agas, eſt, *fallor*, pro *ſi fallor*; eſt enim: *ſeu mea, ſeu tamen cara*. H. Non aſſentior. Altera pars particulae *ſeu*, coniunctio conditionalis *ſi*, ad fallor, altera disiunctiva *ve* ad cara N. t. pertinet, ut apud Horat. Sat. II, 1, 57.:

Seu me tranquilla ſenectus
Exſpectat, ſeu Mors atris circumvolat alis;
Dives, inops, Romae, ſeu Fors ita iuſſerit, exſul;
Quisquis erit vitae ſcribam color.

Praeiverat Terentius And. I, 2, 19.:

Dehinc poſtulo, ſive aequum eſt, te oro.

Caeterum verſ. 7. deeſt in Goth. W.

8. *verſibus — meis*] Muretus correxit et edidit: *tuis.* Scilicet commentus ille erat dialogum hunc eſſe poëtae cum Muſis: quaerere poëtam ex iis, quid mittere pro munere Neaerae debeat? reſpondere illas vſſ. 7 — 15. Tum poetam hortari Muſas, ut ipſae librum perferant pro munere miſſum. Sane commento elegantia ſua non deeſt. Sed

Sed quaeritur: an Tibullus talem dialogum inſtituere voluerit? an debuerit? Dicam quid Muretus ſequutus ſit. In vſ. 12. vulgo legitur: *Indicet ut nomen littera facta tuum.* Explicatu difficile erat, cuius nomen hoc eſſet. Si *puellae*, debebat eſſe *eius*, ſaltem *ſuum*, ut et unus liber habet; ſi *Tibulli*, tum ſuperiora ita erant accommodanda, ut Muretus fecit, ut et altero loco *tuis* reponeret. Iam ſi de tota cauſſa conſtituendum eſt: videtur mihi Mureti ratio in Elegiae genium non cadere, ſaltem a ſimplicitate et munditie Tibulli eſſe alienior.

10. *Pumex et c. tondeat*] Ita bene correxere Muret. et Scaliger: firmat illud Guelf. 2. In libris fere *Punicet et*, ut Ald. 1. 2. Zwic. 1. vel *Punicet et*, in Guelf. 1. *pumiceque et*, ortum ex ſcriptura *Pumix*. (quam Latinos pro pumex uſurpare ſolitos, quamque Tibullo reddendam eſſe cenſet Scaliger. Caeterum lectio *pumiceque* correctorem prodit. W.) *Pumex* tamen diſerte in multis antiquis viſitur. Statius, qui habet *Pumicet — arte*, ad lectionem *pumicet* defendendam et explicandam multa comminiſcitur. Deinde etiam hic nonnulli *arte* pro *ante*. (v. ad II, 1, 24.) quod et Ald. ſec. intulerat, iterum eiecit Muretus; idque habet Guelf. 3. e correctione. H. I. H. Voſſius recepit Heinſii coniecturam:

Pumice quae canas tondeat ante comas,

tondeat pro tondeatur dictum eſſe ſtatuens. Novimus ſane locos, qualis hic apud Virgilium Ecl. I, 29.:

Candidior poſtquam tondenti barba cadebat;

ſed docendum erat, etiam membranam recte dici *tondere* pro *tonderi*, h. e. non homines tantum, ſed etiam res. W.

12. *Indicet ut nomen littera facta meum*] Ed. Baſ. et Edd. quaedam *pacta*, quod tuetur Douſa Praecid. c. 10. Schwarzius, ut iam Livineius, coniicit, *picta*. Guelf. 4. *ſancta*. Sed vulgata recte. v. Ovid. Epiſt. V, 2. *Non eſt Iſta Mycenaea littera facta manu.* cf. Broukh. *Meum*, quod pro var. lect. Guelf. 3. habet, Broukh. e nonnullis repoſuit: vulgo legebatur, id quod plerique, etiam noſtri, cum Guelff. habent, *tuum;* quod ſi ita intelligitur, ut inſcriptus liber ſit Neaerae, ex inchoata ſtructura debebat eſſe *eius;* nam poëta Muſas allocutus erat, et de puella, tanquam tertia perſona, agit. Sed vide paullo ante ad v. 8. Mox v. 13. legerem *geminae:* nam frontes libri mediae inter bacilli cornua ſunt: v. not. iunctura tamen ad-

Digitized by Google

admodum ingrata sic exsistit. Verbo, locum non expedio. H. H. Vossius *litera pacta* recepit, h. l. titulus primae paginae adglutinatus. Deinde *tuum,* ut vers. 8. *tuis*, probavit, quia Musas loqui statuit cum aliis. *Tuum* hic etiam Goth. et Hamb. — *Pingatur* Goth. pr. *pingantur.* W.

14. *Sic etenim*] Broukh. e libris revocavit, cum iam in Ald. sec. et Mur. ita correctum esset; sed retractum erat in Scaligerana, *etiam,* quod est in Rom. et Cylleniaиis et Ald. pr. Guelf. 1. 4. H. *Sic tenerae* scripsit H. Voss. de coniectura pro *Sic etenim.* — Vindob. *pingere*, at in marg. *mittere.* W.

16. *Castaliamque umbram*] Guelf. 2. adscr. ab alia manu *undam.* H. *Castalium numen* quart. Voss. in marg. *Castaliamque umbram.* Quint. Voss. *pieridosque.* W.

18. *Sicut erit*] ante Statium et Muretum etiam legebatur, *Sicut erat.* Habent tamen alterum vett. edd. ante Aldum. — *defluit* Guelf. 1. H. Recepit H. Voss. W.

19. *Illa mihi referet*] Hoc Scaliger edidit, et sic libri plerique, etiam Regius cum Corvin. At alii, in his Guelf. 1. et 4. cum antiquis Edd. inde a Romana, licet Cyllenius aliter in notis habeat, et Aldinae (Ald. I. *refert*) ceteraeque usque ad Scaligerum, *referat,* et hoc mihi magis placet: adeoque nunc reduxi. H. *Referet* tria apogr. H. Voss. (Hamb.). Probo cum Vossio et recepi. W.

20. *An minor an toto pectore deciderim*] Viri docti ad emendanda haec certatim operam suam contulere. Habuere igitur sensum aliquem corruptelae? sed qua in re? At Broukh. nihil subodoratur: tres, inquit, in amore gradus egregie vides constitui. Scilicet puerile hoc est et ab affectus veritate alienum, ludere in gradibus his constituendis: et huius rei sensum aliquem habuisse videntur viri docti qui emendarunt. Pontanus olim legebat: *An maneam, an;* frigida sententia. Heinsius: *anne amer.* Ayrmann. in Vita Tibulli §. 86. *Aut minor, an.* Statius in Vatic. viderat *e toto* et hinc coniectabat: *et t.* Immo vero ratio ita scribere iubet: *An minor, et* (vel *ac*) *toto pectore deciderim?* Hactenus bene. Verum superest altera quaestio: an Tibullus vere ita scripserit? Quid? si ei ludere placuit? reprehendendus forte in eo est: verum tamen de scripturae veritate nunc quaeritur. Iam autem probabile adeo sit, eum lusisse: nam si scripserat: *An minor et,* male sequitur *toto* pectore. Multo putidius est illud inf. IV, 1, 201. s.

Quod

Digitized by Google

Quod tibi si versus noster totusve minusve
Vel bene sit notus, summo vel inerret in ore.

An vero plaudemus Catullo in illo:

Virginitas non tota tua est: ex parte parentum est;
Tertia pars matri etc.

Post ista omnia memorabilis se offert lectio in Guelf. 2. *An maneam.* ut sit: *An maneam; an toto pectore deciderim.* H. Videtur *est* post cura vers. 19. librario deberi ellipsin male explicanti. H. Vossius de coniectura scripsit:

nostri sit mutua cura.

Goth. *toto an.* W.

21. *Sed primum nympham longa donate salute*] Mira hic scripturae varietas. *Nympham*, praeter nonnullos libros, multae veteres editiones habent, inter has Veneta Broukh. princeps, et quas hinc profectas saepe dixi, Reg. Lep. Lips. Vicent. inde Aldinae, Mur. et ceterae vulgg. At Romana, et quae hinc venere, tum magna pars librorum cum Corvin. *meritam:* quod Scaliger ex suo primum recepit, et defendit Broukhusius. Difficile est dicere, quomodo alterum ex altero ortum sit. Sed sunt alia monstra lectionis. In libro Laudi, et uno Angl. *marathum*, in Exc. Lipsii *myrtum*, Thuan. *myrcum*, in Regio *myrthum*, quae forte ex *meritam* depravata esse vix suspicer, nisi et sup. I, 6, 82. pro *merito* Regius haberet *myrtho*. *Meritam* tamen mihi quidem hic sine ulla vi esse videtur; itaque cum Vulpio *nympham* amplector, ut sit pro nupta, sponsa, ex Graecorum more, quanquam Broukh. id aegre pati videtur. Sed v. Burman. ad Ovid. Epist. I, 27. Meziriac. in Comment. gall. ad e. l. p. 59. Spanhem. ad Iuliani Impp. p. 736. et alios, quos laudat Wolf. ad Praxillae Carm. p. 76.

Παρθένε τὰν κεφαλὰν, τὰδ᾽ ἔνερθε νύμφα.

cf. Spanhem. ad Callim. p. 104. 105. nec adeo improbabilis corruptelae caussa ex *nymfam*, *myrtum* et sic porro. Sollennius nomen erat *domina*. Pro *Sed primum* Santen. ad Propert. p. 917. malit *Et p.* — *longa salute* Scaliger restituit e libris; vulgg. alii, ut Ald. 1. 2. cum Muret., cum nostris *larga*. H. *Meritam larga donate salute* recepit H. Vossius. *Meritam* est etiam in Hamb. et secund. Voss. *meritum* in Ask. *larga* hab. Goth. Secutus sum H. Vossium. Ac *meritam* probat etiam Forcellinius, quem vid.

Digitized by Google

vid. voc. *nympha*. *Larga ſalus* autem dictum videtur ut *plurima* et *pleniſſima* ſalus, Lucil. ap. Non. cap. 7. nr. 34. W.

22. *ſubmiſſo — ſono*] eſt tenui et exili, qualis verecundiae et pudoris, vel etiam reverentiae ſignum eſt: v. Ovid. VII. Met. 90. IV. ex P. 4, 42. neque tamen propterea *ſubmiſſus* Latinis idem notat, quod nobis in noſtro Galloteutonico ſermone, ut contendit Vir doctus in Obſſ. Miſc. T. II. p. 35. Vetus poëta in Catalect. Scalig. p. 202.

Delia non aliter ſecreta ſilentia noctis
Submiſſa ac tenui rumpere voce ſolet.

23. *Haec tibi vir quondam, nunc frater, caſta Neaera*] Vox *quondam* de futuro tempore recte accipiunt Lipſius II. Var. Lect. 1. Statius ad h. l. et Vulpius; exigunt id etiam ſequentia. Sperabat ei aliquando matrimonio iungi et maritum fore, cum nunc amator eius et concubinus eſſet, qui honeſto vocabulo *fratres* dicebantur, ut conſtat e Martiale (v. c. II, 4. X, 64.) et Petronio. cf. Intpp. ad Minuc. Felic. c. 9. Contarenus Var. Lect. c. 23. *quondam* contra de praeterito explicabat, et *fratrem* de pudico amore, alias *caſtam* dici non poſſe. Piget argutiarum, quaſi non amica amatoris ſaltem reſpectu caſta eſſe nequeat et caſta dici. cf. ſup. I, 6, 67. Videtur tamen in eam ſententiam diſcedere Broukh. qui operoſe probat *fratrem* pro *amico* dici; ſed ex exemplis apparet quidem, illud vocabulum fuiſſe in compellationibus blandientium et in affectus teſtificatione, cf. Priçaeum ad Apulei. I. p. 44. non vero ſimpliciter poni pro *amico*, ut poſſim dicere: *Miſi hoc fratri meo* pro *amico meo*. H. Pr. *haec* hab. Goth. *nec*. Pr. *caſta* Monac. *cara*. Pr. *Neaera* un. Voſſ. *Neaere*. Nunc de conſtructione verborum monendum eſt. Plena oratio fuiſſet: Haec tibi mittit Tibullus, vir quodam, nunc frater. Sic apud Tacitum Ann. I, 20.: *Quippe Rufus, diu manipularis, dein centurio, mox caſtris praefectus, antiquam militiam revocabat.* Atque amat Tacitus hunc uſum adverbiorum. Iam vides, quid notandum inſit huic loco, in quo verſamur. Nempe omiſſum eſt ſubſtantivum regens, quale *Rufus, Tibullus*, ſervata appoſitione cum adverbiis. Atque in hanc rem comparabis Propert. II, 28, 61.:

Redde etiam excubias divae nunc, ante iuvencae. W.

24. *et accipias*] Ed. Rom. et hinc ortae cum Ald. pr. Guelf. 1. 4. *ut*.

25. ca-

25. *caram magis esse*] Reg. *magis caram*, deberet saltem, *mage caram*. H. Mon. *Seque*. Un. Voss. *causam* pr. *caram*. Bern. *sibi* pr. *tibi*. — *Coniunx* hab. v. 26. 27. Ald. 1. et Scal. add. Hamb. W.

28. *pallida Ditis aqua*] Regius, *dulcis*. Guelf. 3. 4. *aufert*. H. *Spes* pr. *spem* Ask. Pr. *ditis* h. *dictis* Hamb. W.

ELEGIA II.

1. *Qui primus*] ita Broukh. cum potioribus, etiam vett. edd. Vulgo inde ab Ald. lectum *primum*. mox pro *carumque* nonnulli *carumve*, ut et Guelf. 1. e correct. 3. alii cum edd. Ven. pr. Reg. Lep. Vicent. *caraeque puellae*. H. *Carumve* quart. Voss. Monac. *Caramve* Hamb. quod reposuit H. Vossius. *Quis* pr. *Qui* Ask. *Primus* omnia apogr. H. Vossii. *Caraeque* Zwic. 1. 2. W.

3. *Durus et ille fuit*] boni aliquot libri repetunt, *Ferreus ille fuit*. Nec tamen hoc poëtae *ubique* sequuntur; nec bene carebimus vocula *et*. *Durior ille fuit* coni. Hoeufft Peric. p. 222. H. Santenius ad iterationem reponendam proclivis fuit, vid. Bibl. Crit. p. 73. Sed primum quae ille apposuit exempla, diversissima sunt inter se, neque ullum huic loco simile; deinde h. l. repetitioni non est locus, quum poeta ad alterum factum durum procedat. W.

4. *erepta coniuge*] Regius, *exempta*, quod ex compendio scripturae natum. Sic ap. Cic. Verr. II, 55. pro *empta* libros invaserat *erepta*, cum esset scriptum *epta*. cf. Gronov. Obss. I, 12. *Erepta* recte se habet, sive a rivali, cui se dederat, *praerepta*, sic enim fere dicitur. Propert. II, 25, 2.

Cur quisquam faciem dominae iam credat Amori?
Sic erepta mihi pene puella fuit.

II, 7, 1.

Eripitur nobis iam pridem cara puella.

sive quocunque alio discidio; putem tamen peregre abiisse, nam proxima Elegia v. 25. 26. 27. *reditus* mentionem facit. Nolim enim haec cum Vulpio de reditu in gratiam accipere. H. I. H. Vossius suspicatur: *tantum qui* pr. *qui tantum*. Nihil tentandum, quum libri non varient. W.

5. *Non ego firmus in hoc*] Exc. Pocchi antiqua et duo Italici, *fortis*, quod quidem bene constantiam in quacunque re et proposito exprimit, et sollenne est: (Sulpicia Sat. v. 6.

— — *nec qui pede fractus eodem*
Fortiter irasci didicit duce Clazomenio.

quae non dubito de Iambo Scazonte intelligere; *pede fractus* eſt debilitatus, claudus;) ſed in noſtro *fortis* eſt interpretatio vulgatae. *Firmus* eſt fortis, qui diſceſſum puellae aequo animo ferre poteſt. Ea varietas ſatis frequens eſt. v. Heinſ. ad Ovid. III. Faſt. 279. Burman. ad Met. VII, 457. Gronov. ad Liv. XXIII, 27. Non autem *firmus in hoc* eſt, ea in re; ſed *ad hoc*.

eod. *non haec patientia noſtro Ingenio*] haec lectio antiquiſſimarum editionum a Romana inde eſt. Eſt etiam in Regio et Corvin. At Pocchus et Perreius in Exc. ſuis notaverant, deberi eam Iov. Pontano: nam in libris antiquis legi: *non hoc patiemur et aequo Ingenio.* Videtur tamen vulgata vera eſſe, ſive ex libris, ſive ex ingenioſa emendatione profecta ſit. Fuerat enim *patiencia* corrupta forte in hunc modum:

— — *non hoc patiemur nro.*

unde in uno Broukh. eſt *non haec, patiemur e noſtro.* inde e correctione invaſit libros et Edd. Ven. pr. eiusque ſectam: *patiemur et aequo Ingenio.* In uno Statii alia ratione mederi voluerant vulneri, ſcribendo: *non hoc noſtro patiemur I.* H. *Non haec patientia noſtro ingenio* hab. octo, quibus H. Voſſius uſus eſt, apographa. Prim. Voſſ. *Non hoc patiemur e noſtro.* Goth. *noſtro patiemur.* Vind. *Non haec patiemur, et aequo.* W.

7. *Nec mihi vera loqui pudor eſt*] Ita emendatum in Ald. ſec. et a Broukh. ex libris repetitum firmatumque, cum Scaliger ex Ald. pr. retraxiſſet: *Haec mihi verba loqui.* Hoc edd. vett. habebant ex Ven. pr. alterum edd. e Rom. deductae. *Haec* etiam Reg. et pro *vera* habet *nunc.* Error ortus ex ſcriptura *hec*, quae et in nonnullis eſt. H. Pro *vera* ſecund. Voſſ. *tunc*, quint. *verba*, ut Goth. — *Haec mihi* Zwic. 1. 2. W.

7. *vitaeque fateri Tot mala perpeſſae taedia nata meae*] Ita Broukh. poſt Muretum e potioribus reſtituit, cum Scaliger e ſuo *taedia nota* poſuiſſet: quod et in Guelf. 2. eſt. In Edd. inde ab Aldinis vulgatum erat *perpeſſae tot ſupereſſe meae.* Sic in uno Statii, etiam in Regio. At *taedia nata* in Corvin. et ſic in vett. edd. ante Aldum ubique legebatur. H. *tot ſupereſſe* monet H. Voſſ. ortum eſſe oſcitantia librariorum ex verbis *tot — perpeſſae. Taedia nota* tert. Voſſ. W.

9. *Ergo quum*] Rom. et inde aliae Edd. cum Guelf. 1. 2. et al. codd. *Ergo ego*, quod, ne in re triſti tot dactylis

Digitized by Google

ctylis decurrat verſus, poſt Statium ſuſtulit Broukh. H. *Ergo* ſine *ego* omnia apogr. H. Voſſii. *Quom* Hamb. Tert. Voſſ. *quo*, idem *et umbram*. *Supra* ſex apogr. H. Voſſ. (Hamb. Goth.) et Zwic. 1.; Zwic. 2. *ſuper*, ſed correct. alia man. Pro *nigra* duo Voſſ. *magna*. W.

10. *ſuper — teget*] Reg. et Corvin. Guelf. 3. cum Ed. Lipſ. Vicent. et aliis *ſupra*. H. *Super — teget*, ut apud Catull. 61, 29.: *Lympha ſpecus ſuper inrigat*, et infr. IV, 1, 23. *claudi ſuper caelo*. W.

11. *longos veniat* Ask. quint. Voſſ. *veniet*. Vind. *caſta Neaera*. W.

13. *carae matris comitata dolore*] hinc Ovid. in noſtri epicedio, III. Am. 9, 51.

Hinc ſoror in partem miſera cum matre doloris
Venit.

quem locum Cyllen. ſup. ad I. Eleg. 3. ſic laudat: *mixti cum matre doloris*. H. *Moereat et genero* Monac. W.

15. *Praefatae ante meos manes animamque precatae Perfuſaeque*] Iam ſuperioribus temporibus de hoc loco disceptatum fuit. Libri fere exhibent *animamque rogatae* vel *rogate;* ſic et in vett. edd. et in Aldd. donec Muretus *precatae* ſubſtituit. Hoc *rogatae* ἀρχαϊκῶς pro activo extuliſſe Tibullum volebat I. Iſ. Pontan. ad Macrob. V. Saturn. 7. Cyllenius id inuſitato modo fieri videns inclinat in alteram lectionem *precatae:* addit tamen, alios imperandi modo accepiſſe, *animamque rogate*. Statius, qui *rogatae* in omnibus ſuis invenerat, hinc faciebat *togatae*, perquam infeliciter proſtituens amicam Tibulli (etſi ſic legitur in Guelf. 2. *togatae*, ſuperſcr. *rogate*); at Scaliger et coniecit et recepit *rigatae*, ut cum ſequentibus coniungatur, *rigatae perſuſaeque — manus;* ita tamen duo eandem plane rem ſignificantia verba coniunguntur. Recte itaque ab eo diſceſſit Broukh. et recepit *animamque precatae*, quod ſane inter cetera minimam reprehenſionem habet: ut tamen nec in eo acquieſcere liceat: nam primum poſt, *praefatae manes*, quid eſt, et quomodo differt: *animam precatae?* an eſt ſalvere iubere animam? et alterum: Manes praefari, h. e. affari, nomine compellare mortuum Tibullum? ut in illo: *ter magna voce ciemus*. Optime ſic locum expedias. Sed manet difficultas, quomodo notum hoc vocabulum *precatae* in *rogatae* in maiore codicum numero abire potuerit. (Participia *precantes* et *rogantes* confuſa in libris notavit Burmann. ad Anthol. P. V. p. 150. W.)

Itaque *precatae* ex interpretatione vel correctione esse videtur, quanquam et Heins. ad Ovid. Fast. VI, 303.

— inde precando
Assamur Vestam.

ita legi debere contendat. Si illud ab initio fuisset, nemo profecto in id incidisset, ut *rogatae* reponeret. *Precatae* adeo non minus ab emendatrice manu provenisse videtur ac *rogantes*, quod in Colbertino, duobus Palat. et in Ed. Rom. est. In Regio et Corvin. etiam *rogate*, unde suspicari possis fuisse *animaque rogata*. Haec tamen omnia corrupta esse olim putabam ex

Praefatae ante meos Manes animamque vagantem.

Distingueret ita *Manes*, qui in inferis sunt, ab *anima vagante*. Erat enim antiqua superstitio, non modo, donec corpus compositum et sepultum esset iustorumque honorem accepisset, animam ad loca infera non admitti, nec quieti dari; quae nota res est; verum etiam, variis de caussis idolum aliquod, ab umbra et Manibus diversum, quod tamen et umbram et animam crassius vocabant, (vid. Heins. Advers. I, 2.) aliquantum temporis circa tumulum suum vagari (vide tamen Heyn. ad Virg. Aen. VI, 149. p. 755. W.); id esse, quod interdum visum obiiciat, *Larvarum* et *Lemurum* nomine etiam notatum, quodque inferiis datis laetetur. v. Fast. II, 565. qui ipse inferiarum ferendarum mos eam opinionem aut gignere aut alere debuit: nisi enim adesset anima, quae honore inferiarum gauderet, quorsum in eo laborandum erat? etsi mox ipsa Platonicorum aliorumque philosophorum placita ad eandem superstitionem fulciendam arcessita sunt: v. Macrob. in S. Scip. I, 9. cf. Davis. ad Cic. Tusc. I, 12. Inprimis vero immatura morte raptorum animas circa funera sua oberrare, neque discidium suum ferre posse opinati sunt. Statius II. Silv. 1, 22. de pueri Glauciae funere:

Plorantemque animam supra sua funera vidi.

ubi v. Gevart. et Barth. *Vagari* vero de anima dictum ob levitatem, ut *volare*. v. Ovid. III. Trist. 3, 63.

Inter Sarmaticas Romana vagabitur umbras.

VII. Met. 611.

Qui lacriment, desunt: indefletaeque vagantur
Natarum matrumque animae iuvenumque senumque.

Hac-

Hactenus igitur correctio *animamque vagantem* arridere poterat: fateor tamen mihi nunc eam minus probari; cum versus numeri et orationis structura vix eo ducant, et ipsa notio illa vagantis animae longius petita esse videatur. Manendum itaque in lectione seu emendatione: *animamque precatae*, ut in nota explicuimus, et dicendum *rogatae* l. *rogate* ortum esse ex compendio scripturae *animamq.precate*. Initio versus *praefatae* superscriptum est *ertae* in Guelf. 1. H. Pr. *precatae* Zw. 2. *rogate*, Zw. 1. idem superfc. at *rogantes*. *Rogate* etiam Goth. et plura apogr. H. Voss. alia *rogatae* apud eundem, ut Hamb. unus Voss. *precatt* in marg. *Praefactae* pr. *praefatae* hab. Goth. Hamb. H. Vossius malit *animamque rogando*, ut Ovid. Fast. VI, 503. *precando affamur V.* ... Burm. iun. eo inclinabat, ut *animam precari* explicandum censeret ut *ventos petere rogo* ap. Propert. IV, 7, 31. W.

17. *Pars, quae solu mei superabit corporis, ossa*] Bernart. ad Stat. II. Silv. 6, 90. *superabunt*. Ed. Rom. *Pars quoque*. H. *Pars quoque* sex apogr. H. Voss. (Goth. Hamb.) et Zwic. 1. 2. *Quae incinctae* Goth. *iniunctae* quart. Voss. *legent* octo apogr. H. Voss. (Goth.) et Zwic. 1. 2. In Zwic. 1. correct. tamen *legant*. W.

18. 19. *legant — spargant*] Nostri cum Guelff. aliis, *legent*, *spargent* male, nam sequitur *parent*. Procedit autem iunctura verborum: *Praefatae*, *precatae et perfusae legant*, *et spargant*, *mox etiam parent fundere*, *posthaec tollere*. H. *Spargent* sept. apogr. H. Voss. (Hamb. Goth.) Zwic. 1. *Spargant* Zwic. 2. Uterq. sine variet. v. 20. *parent*. *Perfusa* pr. *collecta* duo apogr. H. Voss. W.

21. *Posthaec carbaseis humorem tollere velis*] Est hoc tantum in Edd. aliquot ex emendatione Mureti: libri et Edd. ant. fere *carbaseis — ventis*. Hi tamen qui sint, difficile dictu est. Scaliger post Cyllenium intelligit ventos carbaseae vestis agitatione excitatos. Broukh. potius *ventos* vela tenuissima explicari debere contendit. Sed cum hoc in tenui carmine fieri nequeat, recte cum Heinsio retinuit *velis*, quod et in uno Italico est, et pro quo saepe alterum libros invasit. v. Burman. ad Ovid. VII. Met. 491. Epist. X, 149. In uno Colb. est *vittis*, quomodo et Statius ab aliis lectum fuisse notat, ut forte hinc *ventis* ortum fuerit. In Vicent. video esse *vinclis*. Regius etiam, *Posthac*, H. Zwic. 1. *vinclis al. ventis* superscr. et glossa: „velamentis et pannis albis. Venti non sunt carbasei, sed vela carbasea impellunt venti." Zwic. 2. *ventis* superscr.

„alias

„*alias vinclis;* hoc velantibus et candidis pannis. nam carbasus species est velamenti in citeriore Hispania, unde vela carbasia dicuntur.“ Goth. et Hamb. *ventis. carbasas* Hamb. — H. Vossius coniecit *carbaseis villis* pr. carbasis villosis dictum, et recepit. W.

23. *Illuc*] Broukh. recte reposuit post Passeratium pro vulgato *illic.* Tum Corvin. *mittet.* H. *Illic* Zw. 1. 2.; ille adscr. gloss. marg. „Panchaia teste Servio sabeorum regio est, ubi thus nascitur.“ *illic* etiam Hamb. et Goth. et recepit H. Vossius. *Illic* refert hic vir ad domum marmoream, *eodem* ad ossa. W.

eod. *dives Panchaïa — pinguis et Assyria*] Ante Broukh. utroque loco legebatur *dives; dives Panchaïa* et *dives et Assyria,* ingrata repetitione. Sic vett. etiam edd. et codd. pars. Libri aliquot, duo Statiani, tres Italici, cum uno Wittiano, quibus accedit Regius, Guelf. 3. pro var. lect. exhibent *pinguis et Assyria:* quod iam Muretus ediderat. Broukh. tamen epitheton hoc *Panchaïae* potius convenire iudicabat, propter myrrham et alia unguenta, quae hinc mittuntur, et quia etiam Virgil. Ge. II, 139. *pinguem Panchaïam* dixit: idcirco, commutatis epithetis, *pinguis Panchaïa et dives Assyria* reposuit. In quo eum temere a libris discessisse arbitror. Quidni enim et *Assyria* h. e. Syria aeque pinguis dici possit, quum amomum, balsamum et mille unguentorum genera inde mitterentur, partim in ea nata, partim in mercatum eo adducta, et *Panchaïa dives,* ob copiosum proventum talium rerum? Ipse noster sup. I, 3. *Assyrios — odores* memoraverat, et ex altera parte *Panchaïa dives amomo* ap. Ovid. X. Met. 307. Ipse noster infra IV, 2, 18. *dives Arabs* et Horat. II. Od. 12, 24. *plenas Arabum domos.* H. *Dives et* pr. *pinguis et* Goth. Zwic. 1. ut in un. Voss. *pinguis* tert. Voss. et Zwic. 2. Bis *dives* Vind. prim. et quart. Voss. et Ask. *mittet* Bern. *funduntur* v. 25. quart. Voss. W.

26. *componi versus in ossa*] in duobus Statii *componi carmen,* cum ridiculo errore *versus* accepisset librarius pro στίχους. H. Mon. *hic* pr. *sic.* Vind. *hos:* sc. versus. W.

27. *Sed tr.*] Ed. Basil. *Sic.* Mox Rom. Ed. cum Brix. ac Venetis et Guelf. 1. 2. 4. et uno Statii *casum.* H. Deest hoc distichon in tert. Voss. — pr. *haec* Goth. *hic.* W.

29. *dolor huic et cura Neaerae*] h. amor, desiderium Neaerae. Hoc iam Muretus reposuerat. Vulgo legebatur: *dolor huic et caussa Neaera.* Scaliger male captato archaismo refingebat: *caussa Neaerae,* ut esset pro ipsa *Neaera*

Digitized by Google

aera dictum: ſed iam a Gronov. Obſſ. II, 9. reprehenſus. Nata eſt haec lectio ex ſcripturae compendio *ca*, ut videas in Edd. Lipſ. et Rom. Sic etiam factum inf. IV, 10, 6. cf. Lipſ. ad Senec. III. de Ira c. 10. Extat quoque *cura* diſerte in aliquot Italicis apud Broukh. (eſt in prim. et quart. Voſſ. et in Ask. — Zwic. 1. *cā neaera*; Zwic. 2. *câ neera*. W.) Regius etiam *hunc* vitioſe. in Guelf. 2. *cara neaera* ſuperſc. *cura*. Sunt ſimilia verba illis matris Ulyſſis apud Homer. Odyſſ. λ, 201.

Ἀλλά με σός τε πόθος, σά τε μήδεα, φαίδιμ' Ὀδυσσεῦ,
Σή τ' ἀγανοφροσύνη μελιηδέα θυμὸν ἀπηύρα.

ELEGIA III.

1. *caelum votis impleſſe*] Regius *flammis*, ſicque ed. Vicent. Ceterum in his continuanda erat ſententia a v. 1. ad v. 10. Itaque ſic interpunxi. H. *Votis caelum* Bern. *Votis* Zwic. 2.; *flammis* tert. Voſſ. et Zwic. 1., c. gl. *ſacrificiis. tura tuliſſe* Statius, non apparet unde. W.

3. *marmorei prodirem e limine tecti*] Douſa Praecid. c. 11. ex uno libro et ant. Edd., quae quales fuerint, reperire nequeo, *templi*; ſed recte reiecit Broukh. Ita Burman. ſprevit *templa* in Ovid. I. Met. 170. Regius *a limine*. a Corvin. praepoſitio abeſt, me volente. H. Recepit H. Voſſius, comparans Ovid. Am. III, 11, 13. W.

5. *renoventur* Ask. at in marg. *renovarent*. Hamb. *renovantur*. Goth. *revocarent*. W.

7. *Sed tecum ut longae ſociarem gaudia vitae*] h. communibus vitae gaudiis tecum fruerer. Scaliger e ſuo nimis argute repoſuerat *ſatiarem*. quod etiam erat in Thuan. et vett. edd. Brix. ac Venetis, Guelf. 1. 4. etiam ed. Commelin. Ald. pr. cum aliis vitioſe, *ſociarent*: quod et in Regio erat. H. *Sociarent* ſec. Voſſ. et Goth. *Sociarem et* Ask. I. Schrader. coniecerat: *Si tecum haud longae*. Non probanda haec. W.

9. *praemenſae defunctus tempora lucis*] Ita in Aldinis et hinc expreſſis editum erat; idque recte retraxit Broukh. ſecutus libros et Edd. vett. quarum tamen multae, etiam Romana, *permenſae*, ex ſcripturae compendio ſcilicet. (*Per* et *prae* permutata in compoſ. I, 10, 68. W.) In ſcriptis quoque *tempore*, quaſi *defunctus* cum quarto caſu iungi non poſſet. Scaliger vero poſt Muretum et Plantin. id, quod in aliis, v. c. Regio, Corvin., ut *permenſe — tempore* eſt in Guelf. 3.

Digitized by Google

Guelf. 3. et 4. sed in istis superscriptum *o* est, tuebatur: *permenso defunctus tempore lucis. permensum esse vitae tempora, spatia*, per se eleganter dici non neges. Nemesian. Ecl. I, 19.

> *Quem nunc, emeritae permensum tempora vitae,*
> *Secreti pars orbis habet mundusque piorum.*

cf. Broukh. Sed et *permensum* passive dici, et *defunctum* insuper addi, iuxta durum est. Tale autem erat doctissimi viri ingenium, ut vel silices concoqueret, modo recondita aliqua doctrina adspersi essent. H. *Praemensae* quinque apogr. H. Voss. un. *praemenso. permensae* un. H. Voss. et Zwic. 1. 2. *permenso* tria apogr. H. Voss. (Hamb.) *tempora* sept. apogr. H. Voss., *tempore* quatuor (Hamb.). *defunctis* Hamb. H. Vossius recepit: *tempore.* Sane *defuncta corpora vitâ* dixit Virg. Georg. 4, 475., et *suis temporibus defuncta* Horat. Ep. II, 1, 21., ac videtur Tibullus etiam ita scripsisse. Agnoscit tamen accusativum Forcellinius. — *Tum, cum* Statius vidit in duobus, quod recepi; vid. Obss. ad I, 1, 21. W.

10. *cogerer ire rate*] Ed. Lips. cum aliis *cogeret.* Broukhusius litterae caninae frequentia offendebatur. Ceterum ex h. l. confirmari potest Scaligeri emendatio in Sever. Aetna v. 79.

> *Mentitique rates Stygias, undasque canesque.*

vulgo legitur: *Mentiti vates.* H. *Iterate* pr. *ire rate* Goth. W.

11. *Nam grave quid prodest pondus*] Scaligeri Exc. et Vincent. in Speculo doctrin. VI, 73. *Quid prodesse potest, p.* v. ad II, 6, 19.

12. *Arvaque si findant*] Unus Angl. *scindant*, perpetua variatione. Basil. Ed. secund. *fundant*, (sic enim Ask., tert. Voss. et Mon. W.) et Vincent. l. c. *Prataque si fundant.* v. I, 7, 21.

13. *domus — Phrygiis innixa columnis*] unus Colbert. *subnixa.* Ovid. III. ex P. 2, 49.

> *Templa manent hodie, vastis innixa columnis.*

Sed et ibi unus *subnixa.* H. *Immixta* tert. Voss. W.

14. *Trenara* secund. Voss. *hriste* idem. prim. *tharisce*, Hamb. *Charysle.* W.

16. *marmoreumque solum*] Hunc locum ob oculos habuit Auctor Epigrammatis in Catal. Ed. Scalig. p. 191.

> *Quod tua mille domus solidas habet alta columnas,*
> *Quod tua marmoreo ianua poste nitet;*
> *Aurea quod summo splendent laquearia tecto,*
> *Imum crusta tegit quod pretiosa locum.*

ubi

ubi legendum *folum* pro *locum;* quod etiam repofitum eft à Burm. Sec. in Anthol. Lat. lib. III. ep. 70. T. I. p. 511.

17. 18. *Erithreo* et *eritheo* duo Voff. un. pr. *Sidonio* hab. *fic brinio.* H. Voffius fufpicatur, Tibullum fcripfiffe: *Quid vel Erythraeo* caet. atque adeo recepit, contra omnium librorum auctoritatem. W.

19. *Et quae p.*] Scaliger in prima editione leg. putabat, *Eft quae.*

eod. *in illis Invidia eft: falfo p.*] Ita Scaliger reftituit ex Exc. fuis, quibus alii libri Italici, cum his Guelf. 2. accedunt: nifi hi ex Pontani correctione ita habent; nam eum fic emendaffe, in margine vet. ed. manu notatum video. (Idem Vind. et tert. Voff. W.) Plerique, ut etiam Regius et Corvin. Guelf. 1. 3. 4. *in illis Invida quae,* ficque Edd. veteres et Aldinae et hinc vulgatae: in ed. Lipf. *que.* Poteft adeo hacterus vulgata orta videri ex omiffo *eft:* et legitur quoque *in illis Invidia: falfo,* in uno Gebhardi, et Ed. Rom. unde olim putabam, eam veram effe lectionem; productionem fyllabae autem infolentem omni depravationi locum dediffe. Solent enim *que* inferere librarii, cum fyllaba vacat. v. mox El. 4, 10. Nec tamen fatis placet: invidiam effe aliqua in re. Etfi alioqui lapfus proclivis. Itaque ad id redeo, quod olim propofui: *Et quae p. populus miratur, et illis Invidet: heu falfo plurima vulgus amat!* H. *illa* fecund. Voff. *invidiaque* Bern. *invidia quae* Goth. id. *volnus.* In Hamb. deeft difticbon. W.

21. *Non opibus mentes hominum curaeque levantur*] quatuor Gebh. duo Broukh. *homini.* H. *homini* Ald. 1. 2. cum Mureto; prim. Voff. et Bern. *hominis* Ask. *Non hominum mentes opibus* quint. Voff. W.

22. *Nam fortuna fua tempora lege gerit*] *gerit* Broukh. e libris, h. e. miniftrat. In aliis, etiam in Regio, Guelf. 2. *regit;* quod mihi magis placet: ut etiam hoc in illud mutarem, ubi libri alterum folum haberent. Vulgatum etiam illud dudum eft in edd. Mureti et Scalig. Itaque reduxi. Salluft. Iug. 109. iam a Vulpio laudatus, *Humanarum rerum Fortuna pleraque regit.* Res humanae in poëta funt *tempora,* cafus. Ceterum follennis eft variatio. v. fup. ad I, 9, 80. et Heinf. in Claudian. II. in Eutrop. 562. H. *regit* Ask. *gerit* Zwic. 1. 2. Hamb. — *fuas* — *gerit* Goth. In tert. Voff. deeft hic verfus. W.

24. *At fine te*] plures, *Et.* Heinfius: *Si fine te, regum m.* H. *velim* Goth. et libr. Broukh. quod recepit H. Voffius. *Et fine* Zw. 1. 2. Hamb. Goth. et plur. apud H. Vof-

H. Vossium. Equidem hoc recepi; vid. similem iuncturam I, 8, 34. W.

25. *quae te poterit mihi reddere*] Regius, *poterit quae nunc mihi r.* H. *te* deest in Goth. *potuit* Hamb. H. Voss. scripsit: *mihi te poterit quae.* W.

28. *aversa — aure*] male utraque Ed. cum codd. parte, ut Guelf. 2. *adversa.* v. Heins. ad Ovid. Epp. VII, 4. H. *At sibi* v. 27. Hamb. *At mihi* Ask. *Duplici* quart. Voss. at in marg. *dulci.* — *moventur* quint. Voss. et Bern. a pr. man. — *adversa* v. 28. duo Voss. *aversa* Zw. 2. *adversa* Zw. 1., sed inducta *d* lineâ, laudatque glossator ad marg. Virg. *aversa deae mens.* W.

29. *Nec me regna iuvent, nec*] Regius, *Non — non L. iuvent,* quod exquisitius, dudum dederat Ald. sec., Muret. Statius, Passerat. Cantabrig. Antea legebatur *iuvant,* quod Scaliger iteravit ex Ald. pr. In libb. scriptis utrumque legitur. H. *iuvant* Zwic. 1. 2. Goth. Hamb. *Nec* prim. loco Hamb. et duo Voss. *annis* Hamb. W.

31. *Haec alii cupiant*] libri nonnulli cum Regio *capiant,* unde vir doctus ap. Broukh. faciebat: *Haec alios capiant.* Vincent. Spec. doctrin. l. l. *Hoc alii cupiunt,* et mox

32. *securo vitae munere.* H. *cura* pr. *cara* prim. Voss. W.

34. *Cypria*] Regius, *Cyprida.*

35. *Aut si fata negant reditum*] nonnulli, in his Guelf. 2. e correct. *At,* et hoc praeferam. At si illa non redierit, mori praestat. Deinde Regius cum Ed. Rom. et Brix. *reditus,* quo numero amant efferre Latini. v. ad I, 3, 13. H. *Ad si* tert. Voss. *facta* Hamb. *reducem* quart. Voss. pr. *reditum.* W.

eod. — *tristesque sorores*] Heinsius coniiciebat, *Stygiaeque.* cf. Burman. ad Grat. Cyneg. 477. vel *trinae,* quod etiam in mentem venerat Ayrmanno, vel etiam *vitaeque s. Stamina.* v. in Vit. Tib. §. 84. At v. not.

36. *quaeque futura canunt*] vid. sup. I, 7, 1. In omnibus libris et Edd. est *neunt,* quod Scaliger pro *nent* antique dictum esse contendit. *neent* Guelf. 3. *Canunt* emendavit Heins. ad Ovid. Epist. XVII, 194., opinans, errorem ex similitudine inter ultimam praecedentis et primam proxime sequentis vocis syllabam ortum, et primum scriptum fuisse, *futura nunt.* H. *Canunt* recte Monac. *neunt* Zwic. 1. 2. Hamb. Goth. *nount* quart. Voss. edit. Lips. *neant.* *satamina* pr. *stamina* Hamb. W.

38. *Dives in ignava luridus Orcus aqua*] pro *Dives* in nonnullis *Ditis, Dius, Divis.* Ayrman. Vit. Tib. §. 84. legebat:

gebat: *Me vocet in v. — paludem Dis et in ignavam l. O. aquam.* quod nervo caret. in Ed. Venet. 1475. *ignaram.* Deinde Ed. Rom. *ortus* et Regius *Orchus;* ſcribebant enim olim ſeriores hoc et ſimilia, ut *pulcher*, cum adſpiratione; ſono gutturali a barbaris populis adſcito: v. Broukh. h. l. et Salmaſ. in notis ad Euſeb. Chron. editis ab Henr. Leonh. Schurzfleiſch. in Biblioth. Vinar. p. 140. H. v. 37. *ad vaſtos* ſcripſ. H. Voſſ. pr. *me* prim. Voſſ. *at.* — *et ignava* Vind. *ignara* Ask. *lividus* Bern. *Orchus* quart. Voſſ. W.

ELEGIA IV.

Multa ſunt in hoc carmine, quae ſeveriori iudici diſplicere poſſint. In exordio nonnulla ſunt perplexe dicta et iterum iterumque retractata. Si forte haec librariorum fraudi debentur, in Apollinis tamen deſcriptione copiam earum rerum, quas brevius narratas malis, poëtae vix pro egregio invento annumeres: uti nec illud ipſum, quod Apolline res digna eſt viſa, a quo poëtae nuntiaretur puellae perfidia, et quidem tam operoſe ac copioſe. Quod ſub fin. dicere poëtico more volebat, Neaeram non eſſe puellam ſine humanitatis ſenſu natam, vide, quo cum faſtidio legentis, et in ipſo ornatu ieiune, extulit vſſ. 85-93. cum vſ. 85. 86. ſatis ſuperque eſſent. Verbo, otioſa rerum ac verborum copia laborare videtur totum carmen; etſi ſint alia in eo Tibullo digna, nec dubitare liceat, Tibullum eius eſſe auctorem.

1. *nec ſint inſomnia vera*] in Corvin. Guelf. 3. a pr. m. ac multis, etiam in Edd. ant. Ven. pr. et reliquis, Lipſ. *mihi ſomnia*, in Rom. et eius ſecta et in Guelf. 4. *mea ſomnia,* orta ex ſcripturae compendio, quale eſt in Regio *m'* facto ex *in. ferant* Guelf. 1. a pr. m. H. *Mihi ſomnia* etiam ſex apogr. H. Voſſ. (Hamb.) pr. *inſomnia.* W.

2. *extrema — nocte*] Ita Scal. ex ſuo correxit, et ſic Regius; vulgo *heſterna*, natum ex *eſterna* vel *externa*, quod etiam alii habent; aberrationes ſollennes. v. I, 9, 57. II, 1, 12. Catull. ad Manlium 99. ubi v. Santen. Propert. I, 15, 5. II, extr. 59. et III, 6, 1. ubi non e mera Beroaldi coniectura eſt in vulgatis *heſterna;* nam et Regius hoc exhibet. item Ovid. V. Faſt. 506. cf. Heinſ. Adverſ. II, 15. *extrema* recte ſe habet, ſi cogites inf. v. 21. ſub orientem diem ſomnium oblatum. Ovid. Epiſt. XIX, 195.

— ſub auroram, iam dormitante lucerna,
Somnia quo cerni tempore vera ſolent.

Pro *pessima* in Scal. Ed. ut et in Guelf. 3. *proxima*, quod ortum esse videtur ex scriptura, qualis est in Guarner. *pexima*. H. *extrema* Vind. W.

3. 4. *Ite procul, vanum falsumque avertite visum: Desinite in vobis quaerere velle fidem*] Haec nisi omnino a mala manu profecta sunt, vera ut sint et incorrupta, vehementer dubito: certe sententiam commodam inde non efficias. Primum illud satis contortum et durum est, quod nunc *insomnia* alloqui Poëta intelligendus est. *Avertere visum, omen*, est, illud averruncare, depellere; id vero insomnia non faciunt. Minoris versus faciunt hunc ordinem: *Desinite velle me quaerere fidem in vobis*, ut sit, *Ne exigite, ut vobis fidem habeam.* Sed omnia haec dura et ieiuna sunt. Verum quidem est, nos haec ita concinnata habere ex correctione Scaligeri, qui *vanum* ex uno libro, cui aliquot alii adstipulantur, etiam Corvin. *vobis* vero sine libro refinxit: sed correctio tanti non erat, ut reciperetur. Nec tamen vulgata lectio habet in quo expoliendo operae pretium facias. Editum ubique erat id, quod in maiore parte librorum, etiam Guelff. legitur: *Ite procul, vani*: erunt adeo hi coniectores, somniorum interpretes, arioli: enimvero hos tam absolute *vanos* appellari qua ratione et exemplo dicas? Tum *avertite visum* an esse potest, auferte, tollite, ne mihi tam multa de eo memorate? Verum etiamsi haec licere putes; etiamsi pro *vani* rescribas *vates*; tamen totius versus sententia ieiuna et Tibullo indigna est. Nec minus in altero versu: *In vobis* est ex correctione Scaligeri; nam libri et Edd. *in votis* habent, utrumque inconcinne, et nullo sensu idoneo. *desine et in votis* Guelf. 1. Statius coniiciebat *inventis*, vel *invitis*, Muretus, *in vanis*, unus Italicus, *in somnis*, Guyetus, *in nobis*, Heinsius, *in veris*. Passerat. *Desinite iis vates*, vel *hinc vobis*, sed ad Propert. I, 3, 28. assentitur Mureto. Ego malo silere, quam afferre, quae nec mihi ipsi satisfaciunt. Quod Broukh. ait, docuisse Schottum Obss. II, 13. desumta haec esse e Sophoclis Electra, vanum est. Nam verba forte nonnulla conveniunt, sententia diversa est: aut nulla veritas inest somniis vaticiniisque, aut hoc somnium exitum habebit.

> *Ἤτοι μαντεῖαι βροτῶν*
> *Οὐκ εἰσὶν ἐν δεινοῖς ὀνείροις,*
> *Οὐδ' ἐν θεσφάτοις,*
> *Εἰ μὴ τόδε φάσμα νυκτὸς*
> *Εὖ κατασχήσει.*

Versus sunt ex Electra 501. sqq. Possunt sententia Tibullianae propiores videri apud Petron. 104. et Claudian. XXVII.

sed

ſed nihil inde in rem noſtram convertere licet; et conſultius eſt, verſus ab indocto interpolatore profectos relinquere intactos. H. *vani* etiam Zwic. 1. 2. Goth. — *in votis* v. 4. Zwic. 1. 2. Hamb. Goth. *in notis* Bern. I. H. Voſſius coniecit et recepit: *Ite procul*, *Somni*, caet. pr. *ſomnia* dictum, ut Ovid. Rem. 555.; deinde: *Deſinite in vanis*, ſecutus Muretum ſcripſit. Equidem, ut in re dubia, nihil mutavi. Sunt tamen nonnulla monenda. *Avertere viſum* ſomnia recte dicuntur, quandoquidem ſomniis viſus tribui poteſt. Horat. Sat. I, 5, 84.: *tum immundo ſomnia viſu nocturnam veſtem maculant.* Adde ſimil. Liv. III, 5. *portentaque alia aut obverſata oculis aut varias exterritis oſtentavere species.* Virg. Aen. XI, 271.:

Nunc etiam horribili viſu portenta ſequuntur.

Aeneid. XII, 245.:

Dat ſignum caelo, quo non praeſentius ullum
Turbavit mentis Italas, monſtroque ſefellit.

Quodſi *ſignum* fallit *monſtro*, *ſomnia* etiam avertere poſſunt *viſum*. — Difficultatem habent in primis verba *in vobis* a Scaligero de coniectura illata. Thierſchius legendum putabat *in nobis* hac ſententia: nolite ſperare me fidem vobis habiturum. Iam pergit, quare illis fidem habere non poſſit: *Divi vera monent.* Lenzius mavult: *deſinite et vobis.* Fortaſſe nunquam haec res ad liquidum poterit perduci. Hoc tamen videbis, mendi notas delendas fuiſſe; verſibus enim his ſublatis verba *Di — quies* cum ſequentibus non cohaerent. W.

5. *venturae nuntia ſortis*] Regius, *mortis*.

6. *vera manent* Guelf. 2. at emendat alia manus *monent*. H. Deeſt in Goth. hic verſus. W.

8. *Vana* pr. *falſa* de coniectura ſcripſit H. Voſſius, quia moleſtum ſit *falſa* poſt *fallaci*. Ac loco ſuo turbatum vocabulum *vana* comparere in ſequenti verſu, ubi multi *vanum* habent pr. *natum*. Non ſequutus ſum. W.

9. *Et vanum ventura hominum genus omina noctis*] Ita refinxit Scaliger ex ſuo: accedentibus tamen aliquot aliis in Var. Lect. ap. Broukh. Guelf. 2. a m. pr. probavere Broukh. et Vulp. Vellem ſenſum quoque expoſuiſſent viri docti. Scaliger quidem, qui contortiſſima amabat, modo docta eſſent, Somnia, inquit, iubent pavidas mentes falſa timere, et vani homines noctis omina mola ſalſa deveneruntur. Sed quam ieiuna ſententia haec ſit, docere opus non eſt. Quid autem *ventura omina noctis* ſint, plane praeteriit. Voluitne eſſe eventura? quaſi certum eventum habitura? id vero latine

Digitized by Google

latine vix dicitur. *omina ventura* non esse possunt, nisi futura, quae aliquando existent, ut v. 5. *fors ventura,* quae aliquando homini eveniet, continget. At illa nemo expiat, neque futura omina quisquam curat, contentus expiare praesentia. Tum omnino sic nemo loquitur: verum *ominibus* dicimus *ventura significari,* ut Claudian. II. Laud. Stilic. 216.

Ominibus ventura notant.

Varietas lectionis hic plane mira est. Ante Scaligerum in Edd. erat, *natum in curas,* quod a Mureto erat receptum; et sic Corvin. sic Regius, Guelf. 3. et aliquot libri ap. Broukh. cum edd. ant. ex Ven. pr. profectis. Ed. Lips. cum paucis, *natum in curam,* unus Vatic. *nata in curas hominum gens.* Exc. Lipsii, Perreii, cum aliquot aliis: *vanum in curas,* quod placeret, si ita quenquam loqui scirem; hinc deterius unus et alter, *vatum, varium, tantum.* Ante Muretum Edd. Ald. dederant *vanum metuens,* quod et Venetae et ipsa Romana habet, cum Guelf. 1. 4. et ex emend. 2. E ceteris libris unus Stat. *tantum metuens,* unus Broukh. *natum metuens,* unus Heinsii *vatum metuens.* E quibus id, quod primo loco posuimus, *natum in curas,* probabilissimum videtur, etiam Heinsii et nuper Nodelli (Not. crit. p. 74.) iudicio, neque id cum Vulpio pro Tibulli simplicitate nimis argutum putem, cum sit ex medio petita sententia. Coniiciebam aliquando: *navum in curas,* ut Ovid. *Inque meas poenas ingeniosus eram.* Sed quorsum argutamur in loco, qui nunquam habebit quod satis placeat? *Omnia* pro *omina* passim legi, vix opus est, ut moneam; quoniam sollennis lapsus est. Pro *Et* aliquot libri et Guelf. 2. ex emendatione, *At,* recte. Itaque revocavi iterum lectionem a Mureto olim repositam. H. *At natum in curas* recte est in Monacens. et Vind. praeterea in prim. et quart. Voss. qui tamen *Et* habent pr. *At.* Quint. Voss. in marg. *natum in curas hominis.* Tert. *Et... incurram hominis.* Bern. *Et natum maturas;* e quib• omnibus vera lectio elucet quodammodo. Zwic. 1. *Et natum,* sed superscr. *al. metuens.* Goth. *Et tuum metuens.* Zw. 2. *Et vanum in curam.* Hamb. *Et varium ventura.* In Ask. et quint. Voss. *Et vanum ventura.* Prim. Voss. *Et natum metuens.* — Pr. *farre* Bern. *ferre.* Pr. *placant* tert. Voss. *placeant.* W.

10. *Farre pio placant*] Ed. Lips. *pioque placent.*

11. *Et tamen, utcunque est, sive illi vera moneri, Mendaci somno credere sive volent*] Ita locus constitutus erat in

Al-

Aldinis, hinc in Scalig. et ceteris: ſunt tamen codices, quibus auctoribus id factum; accedit Corvin. Etiam in his aliquid ambigui et obſcuri eſt: *ſive illi*, n. hominum genus, *volunt vera moneri*, n. a Diis, per exta, vid. v. 5. vel, ut Vulpius explicat, a me, qui vanam dico rem eſſe ſomnia. Quid tamen haec omnia ad rem, de qua agitur? Etiam hic per Scaligeranam recenſionem melior lectio iterum ex editis loco eſt depulſa, in quam coniectando ipſe incideram et facile alius quisque: non *moneri* ut ſcribas, ſed *monenti*. Ita Muretus ediderat; ita legitur in edd. vett. et quidem utriusque ſectae; adde libros aliquot apud Statium et Broukh. et Guelff. omnes. Hoc itaque reduxi: *ſive illi vera monenti, Mendaci ſomno c.* Opponuntur, quod obvium eſt, *mendax ſomnus*, et *vera monens* ſeu deus ſeu aruſpex. Reg. et Ed. Rom. etiam *utrumque;* et in hac *eſt* abeſt. H. *Sed tamen* Guyet. probabat in trib. cod. repertum. Recepit H. Voſſius, quem ſecutus ſum. — *Moneri* eſt in Zwic., Hamb. aliisque ap. H. Voſſ. qui recepit. — Pro *utcunque* eſt *utrumque* in Ask. et Goth. W.

12. *volent*] in Guelf. 3. ſuperſcr. *velint.* H. Id. Ask. et Goth. W.

13. *efficiet* Bern. *efficiant* Mon. *luſcina* Goth. W.

14. *praetimuiſſe velit*] ex emendatione Gebhardi recepit Broukh. et confirmat Regius cum Corvin. vulgo *pertimuiſſe.* Sic modo ſup. Eleg. v. 9. *permenſae* et *praemenſae.* Orta vitia e compendiis litterarum. H. *Praetimuiſſe* eſt etiam in Mon. et prim. ac ſecund. Voſſ. *pertimuiſſe* autem Goth. et Hamb. W.

15. *Si m.*] Ed. Lipſ. *Sic*, cum aliis. H. *Sic* Zwic., Goth. alia ap. H. Voſſ. apogr. Pro *laeſit* Goth. *laedit.* Pr. *nec* nonnull. *non.* W.

17. *Iam Nox aetherium nigris emenſa quadrigis Mundum*] *emenſa* reſtituit Muretus (praeceſſerat ed. Baſil. ann. 1530. W.); firmatur per Guelf. 3. Ed. Lipſ. et Rom. cum Venetis et Aldd. corrupte, *emerſa:* quod et codd. habent, ut Guelf. 1. 4. *dimenſa* 2. H. *Emenſa* eſt etiam in Mon. ſecund. Voſſ. Ask. Laud. quint. Voſſ. in marg. Idem in Zw. 1., ſuperſcr. *al. emerſa*, quod hab. Zw. 2. cum Goth. W.

18. *caeruleo laverat amne rotas*] Scaliger tacite e ſuo, et poſt eum Broukh. receperant *caeruleas*, non male, ſi libri alterum non tuerentur. Praeſtat tamen *caeruleo amne* hactenus, ut *amnis* habeat aliquid adiunctum, quod Oceani notionem propius adducat. In Guelf. 3. *lethaeo* pro var.

lect.

Digitized by Google

lect. quod ex superiore carmine obversatum erat librario. H. *caeruleas* etiam secund. Voss. perperam. W.

20. *sollicitas deficit ante domos*] Heins. ad Ovid. II. Met. 382. malit *deficit ille domos*, sed hoc esset *deserit*. v. Broukh. Tentaverat quoque *desit is ante domos*. Sed nil est, quod displiceat in vulgata. H. *Deficere* dii dicuntur qui mortales auxilio non iuvant, ut Virg. Aen. VI, 196.:

Tuque o dubiis ne defice rebus.

domus Goth. *solicitus* Bern. *Somnus* H. Voss. iunxit cum *deficit*. W.

21. *cum summo Phoebus prospexit ab ortu*] Olim me male habuerat *summus ortus* in hoc versu. Nam si, aiebam, idem, qui *primus ortus*, est, inde Sol, tanquam ex alto, *prospicere* dici non potest. Sin vero de Sole iam altum tenente accipias, tum *ortus* non amplius est. Libri nil mutant; in nonnullis, etiam Guelf. 1. 4. est *somno*, natum ex scriptura, quae in Ed. Rom. est *somo*, unde Venetae *sono*. Nunc video, Markland. ad Stat. II. Silv. 2, 45. p. 90. ingeniosam coniecturam proposuisse: *cum summo Phoebus prospexit ab Oeta.* Veteres poëtae, ex antiquiore aliquo carmine, quod in tractibus illis, qui sub Oeta sunt, scriptum erat, retinuerunt hunc formulam, ut ab Oeta ortum Hesperi (habebatur autem is a Locris in praecipuo cultu, et in numis Locrorum frequenter visitur) mox etiam Solis repeterent. cf. Virgil. Ecl. VIII, 30. Culex 202. et ibi not. Senec. Herc. fur. 132.

Iam caeruleis evectus equis
Titan summo prospicit Oeta.

ubi etiam ante Gronovium legebatur *summum prospicit Oetam.* cf. Vossius ad Catull. p. 151. Quod si itaque Tibullus etiam h. l. *ab Oeta* posuit, eleganter haud dubie loquutus est. Sed an tam eleganter loqui voluerit, aut debuerit, alia est quaestio. Nam *ab ortu* bonum et ipsum est. Vid. not. H. *ab Oeta* sine dubio spernendum est, nec quidquam mutandum. *suspexit* Bern. *tum summe phoebi* tert. Voss. W.

22. *Pressit languentis lumina sera quies*] In nonnullis scriptis, etiam Regio, *lumina fessa.* et pro var. lect. Guelf. 3. *festa.* Ovid. Epist. XIX, 56.

— *subit furtim lumina fessa sopor.*

etiam sup. I, 8, 72. *lumina fessa*, sed in alia re. Propert. I, 3, 45.

Dum me iucundis lassam sopor impulit alis.

Sic Vaticanus et alii cum Regio. Broukh. post Heinsium probavit *lapsam.* Sed *labi* dicuntur oculi, non is, qui somno op-

opprimitur. Verum in nostri loco *sera quies* vera est lectio, quia cum sole oriente demum veniebat. Valer. Flacc. I, 48.

— *serus fessos sopor alligat artus.* H.

fessa Vind. *languentes lumina victa* Hamb. *fera* perp. un. Voss. W.

23. *lauro* Zwic. 1. 2. Hamb. *lauru* Vind. Ask. Bern. *Et visus* Bern. W.

25. 26. *Non illo quicquam formosius ulla priorum Aetas, humanum nec videt illud opus*] Versus haud dubie corrupti; tacent tamen Scaliger et Broukhusius. Sed Vulpius vulnus vidit et indicavit. Secundum eum Iac. Grainger, doctus Britannus, transpositum locum putabat, et referebat ad lyrae descriptionem post v. 37. 38. *Artis opus rarae.* Nec minus tamen ibi languet et friget. Quoquo versum te vertas, nihil efficis, nec libri iuvant; unus Stat. *nec fuit,* et unus Broukh. *nec valet.* Heinsius coniiciebat, *nec dedit.* An forte:

Non vidit quicquam formosius ulla priorum
Aetas: humanum nec fuit illud opus.

Opus humanum h. homine natus, ut *opus* saepe. *illud* pro *ille* propter *opus.* *Vidit* vero primo versu extrusum erat a glossa *illo.* Forte etiam *formosius ulla priusve,* ut saepe. Ovid. Epist. XIX, 69.

A Veneris facie non est prior ulla tuave.

Sed videtur loqui de heroum illa aetate. Propert. I, 4, 7.

Et quascunque tulit formosi temporis aetas;
Cynthia non illas nomen habere sinet.

Etsi autem sic satis commode legi possit; melius etiam:

Non illo quicquam formosius ulla priorum
Aetas, humanum aut vidit habetve genus;

tamen operam parum in loco impensam nunc arbitror; est enim satis probabile, distichon hoc esse supposititium. H. Pr. *videt* etiam Goth. *fuit.* Hinc H. Voss. scripsit:

Non illo vidit formosius ulla priorum
Aetas (humanum nec fuit illud) opus.

In quo vel parenthesis ista mihi non placet. Melius haud dubie Heynius coniecit: *Non vidit quidquam* caet. W.

28. *Stillabat Syrio myrtea rore coma*] Cui non in animum veniat *myrrhea* legere vel ex Horatio! Inhibui tamen

impetum. *Myrtea coma* edita erat ab Aldo: eam Scaliger tuetur: et ſic magna pars librorum, etiam noſtri, cum edd. vett. Vicent. Ven. pr.; moneri tamen poteſt illud, Apollini fere *flavum* et *aureum* tribui capillum, non facile fuſcum et nigricantem; in aliis, etiam Guelf. 1. 3. 4. et a m. ſec. 2. *myrrhea*, quod Muretus recepit, et olim Cyllen. tuebatur. Eadem diverſitas in Horat. III. Od. 14, 22. *myrrheum nodo cohibente crinem.* ubi v. Intpp. Eſſet myrrhea coma, *myrrha perfuſa*, *myrrha madida*, ut Ovid. III. Met. 555. *madidus myrrha crinis*, ſed tum paullo inſuavius inſuper adderetur *Syrio rore.* Cum igitur *myrteus* ſ. *murteus* color alibi quoque occurrat, quod Scaliger ad h. l. docuit, praeferenda haec lectio videtur. *Syrio* ex emendatione doctorum virorum repoſuit Broukh. vulgo, *Tyrio.* cf. inf. Eleg. 6, 63. quoniam in unguentis Syriae mentio frequens et Aſſyriae (ut ſup. I, 3, 7.) occurrit, non Tyri. Pro *Stillabat* unus Broukh. *Spirabat:* legebat etiam ita e ſcriptis Ge. Fabricius ad Terent. I. Adelph. 2. unde in edit. Plantin. fuit receptum. Caſus tamen ſextus ſic forte non bene additus eſſet; quanquam et ſic Graeci in πνέειν. In Epigr. edit. olim a Reiskio Miſc. Lipſ. nov. Vol. IX. p. 461. μύροισιν ἔτι πνείοντες — ςέφανοι. Vulgatam operoſe defendit Heinſ. ad Ovid. Epiſt. XV, 76. H. Recepi *Spirabat*, repertum etiam in Vind. Eadem ſtructura eſt ap. Virg. Aen. I, 417.: *arae ſertis recentibus halant.* — *Syrio* etiam in Ask. Bern. Vind. — *Myrrea* Mon. In Zwic. 2. ſic ſcriptum, ut vel *mirthea*, vel *mirrhea* legi poſſit. Zwic. 1. *myrtea*, ſed gloſſ. interl. „*vel nardo unguentata vel mirra ſuaviſſima eius ſpecie.*" Forcellinius *myrtea coma* agnoſcit, explicans *myrto coronata*, quod tamen fieri nequit. Etiam I. H. Voſſius *myrtea* retinuit, ſtatuit autem, eandem eſſe quae flava, aurea alibi audit. Obſtat tamen Iſidor. l. 12. c. 1. myrteum colorem dicens eſſe qui eſt preſſus in purpura, h. e. ſubniger aut fuſcus ſine ſplendore. W.

32. *ore rubente*] coni. vir doctus in Actis Soc. Trai. p. 193. *flore* rubente. quis hoc probet? aut ſi probet, quae neceſſitas mutationem ſuadere poteſt? H. H. Voſſ. *tota rubore* de coniectura ſcripſit, comparans Ovid. Her. XXI, 112.:

Senſi me totis erubuiſſe genis.

Non ſequutus ſum. W.

33. *Et* Zwic. 1. 2., Goth. al. ap. Voſſ. W.

34. *ut autumno*] Broukh. emendavit *ut;* cum in ſcriptis et editis eſſet *et.* Etiam ante, *et quum c.* edd. vett. Lipſ. Venetae: it. Corvin. et al. Alii *Aut cum*, quod praeferam,

Digitized by Google

feram, fequente *et autumno*. H. *Ut autumno* Mon. Bern. fecund. Voff. et comparat I. H. Voffius Virg. Georg. IV, 261. *et* perperam Goth. Zwic. 1. 2.; hic etiam *rubente*. W.

35. *talis illudere palma*] Cyllenius *alludere* in fuo habuerat, quod explicat talos percutere fpiris crifpulofis. Eft fane hoc magis frequentatum in hac re. Statius Theb. IX, 334.

— extremis alludunt aequora plantis.

Propertius *ferire* dixit III, 15, 32. cf. Heinf. Adverf. II, 10. Dicendum adeo, Tibullum exquifitius vocabulum maluiffe *illudere* aut novaffe hoc. Pro *Ima* aberratum in Guelf. 2. *Iamque*. H. *Alludere* Zw. 1., at Zw. 2. *illudere*. — Verfum fequentem fatis defendit Hufchk. p. 21. W.

39. *Hanc — plectro modulatus eburno*] Nemo, puto, dixit, *modulari lyram*, fed carmen, fonos, verba; eft enim *modulari*, modos componere, exercere. Itaque legendum: *Hac — modulatus* fc. lyra. ut *arundine* Ovid. XI. Met. 154.

Et leve cerata modulatur arundine carmen.

Et tendit eo Regius, in quo *Ac*. Nifi malis *moderatus*; dicimus enim *moderari lyram*. Horat. I. Od. 24, 13.

Quodfi Threicio blandius Orpheo
Auditam moderere arboribus fidem. H.

Modulatus verum eft fine dubio, vid. Not. fupra. Adde Horat. Od. I, 32, 3. feq.

— — Age dic latinum,
barbite, carmen,
Lesbio primum modulate civi. W.

40. *ore fonante*] Ed. Rom. cum Venetis et fcriptis nonnullis, in quibus Guelf. 1. 4., *ore canente*. Eft hoc quod Propert. II, 31, 5. in figno Apollinis Palatini: *vifus marmoreus tacita carmen hiare lyra*.

42. *dulci triftia verba modo*] Sunt haec a Broukh. Vulgo, *trifti dulcia*, fcripti et excufi, contra loci fenfum: non enim valde iucunda erat verborum Phoebi fententia. In nonnullis, *dulci dulcia*. Pro *modo* Regius cum aliquot aliis fcriptis *fono*, follenni varietate. v. Burm. ad Ovid. XIV. Met. 429. H. *trifti dulcia* eft in Mon. et Bern. Perperam *dulci dulcia* Goth. Hamb. Zwic. 1. 2. *Sono* Vind. tert. Voff. *meo*. W.

45. *proles Semelae*] Ita Broukh. e libris; et fic Regius. Vulgo, *proles Semeles*. H. Hoc reduximus, et praebent

Zwic. 1. 2. Hamb. Goth. cf. Obſſ. ad I, 2, 54. H. Voſſ. tenuit *Semelae*, ut eſt in Bern. et tert. Voſſ. W.

47. *aevique futuri*] *cuiusq. f.* Guelf. 2. H. *Dedit — pater* pr. *pater — dedit* quint. Voſſ. W.

50. *Quodque Deus vero Cynthius ore feram*] Recte ita ex ingenio emendavit Broukh., cum vulgo parum latine eſſet, *ferat;* Deus enim illa ex ſua perſona loquitur. Saepe ſic in libris peccatum, et a viris doctis correctum: v. c. Aen. V, 355. ubi v. Burm. Porro Regius *quidve*, Guarner. cum aliis et edd. vett. Ven. pr. Vicent. Lipſ. *quidque.* H. *Quidque* Ask. Bern. Hamb. Zwic. 1. 2.; *quidve* ſecund. Voſſ. Scripſit *quid dicam* et *quidque feram* H. Voſſius. In Vind. legitur hoc loco verſ. 72., ver. eſt tamen in marg. — Verſ. ſequent. eſt *cura* pr. *cara* in tert. Voſſ. W.

55. *quum te fuſco Somnus velavit amictu*] Somni alas, *amictus* vocabulo, poſt Cyllenium intelligit Vulpius. Alis quidem amplecti Somnus dicitur, quos opprimit. Silius X, 355.

— — — — quatit inde ſoporas
Devexo capiti pennas, oculisque quietem
Irrorat.

et ante v. 345.

— nec poſco, ut mollibus alis
Des victum mihi, Somne, Iovem.

Propert. I, 3, 45.

Dum me iucundis laſſam ſopor impulit alis.

et ſic ſaepe apud poëtas. *Alae* tamen *amictus* Somui dici vix poſſunt. Quare nova imagine Somnus hic amictu ſuo obnubere dicitur, quorum oculos vincit. cf. not.

56. *fallit imaginibus*] nonnulli ſcripti, et pro var. lect. Guelf. 3. *ludit*, forte ex v. 7. H. *ludit* Vind. quod recepit H. Voſſius, afferens locum Virgil. Aen. I, 411.: *Quid natum — falſis Ludis imaginibus?* Sed quidni librarius hunc ipſum verſum memoria tenens ſcripſerit *ludit*, pro eo quod eſt in reliquis omnibus? Idem vir doctus etiam *vanis nocturnum* coniecit et recepit pro lectione vulgata *vanum nocturnis*, negans hoc recte latine dici. Dixit Virg. Aen. X, 631. *aut ego veri vana feror*, ubi Heynius: „*vanus* eſt qui ſibi vana et inania perſuadet.“ Talis autem etiam *falli* poteſt. Quare iure, opinor, retinui vulgatum. W.

59. *Diverſasque tuis agitat mens impia curas*] *tuis* ex emendatione Lipſii repoſuit Broukh. Vulgo legitur: *Diverſasque*

ıe *ſuas*, ubi *ſuas* otioſum eſt, licet exponas: *agitat cu- uas diverſas,* n. a tuis. Muretus et Douſa Praecid. c. 11. ıant: *Diverſasque ſuis* h. propinquis. Deinde Guelf. 1. d. Rom. et hinc aliae, *mens anxia.* Ayrman. Vit. Tib. 5. legebat:

Diverſasque tuis agitat minus anxia curas.

t, *promiſſi mutui, perpetuique amoris, et iureiurando pa- immemor, minus de ſervanda fide ſolicita.* quod parum ere poteſt. H. Reduxi *ſuas,* ut hab. et Zwic. 1. 2. ıb. Goth. W.

63. *mens eſt mutabilis illis*] *illis* poſt Scaligerum Broukh. ıris, quibus accedunt Regius, Guelf. 2. a pr. m. et 3. et Rom. ut ad univerſum ſexum referatur. Monuerat iam Fabricius e tribus libris. Vulgo *illi.* H. Etiam in ic. 1. 2. W.

64. *cum multa brachia tende prece*] *prece* Broukh. ex uot bonis libris, etiam Guelf. 2., repoſuit. cf. v 76. vulgo, m in noſtris, *fide* legitur, quaſi dici poſſet *cum multa* h. multum implorando eius fidem. Eadem varietas III, 6. *Cum prece* dixit etiam Ovid. Epiſt. II, 18. et ſup. III, ı. *cum multa prece.* H. *Prece* etiam Monac. *fide* Zw. 1. 2. th. alia ap. H. Voſſ. W.

65. *Saevus Amor docuit validos tentare labores, Saevus ıor docuit verbera ſaeva pati*] Ita reſtituit Scaliger ex libro iacii pervetuſto, quod hic incipit, cui accedebant Pocchi Perreii Exc. vetuſta, et nunc Corvin. (fuit iam ita in rg. Gryph. et accedit tert. Voſſ. W.) *Tentare labores* experiri, *tolerare,* nam quae ſubimus, aggredimur, eoque mox experimur, dicimur *tentare;* nec malim iun- re: *tentare pati labores.* At *validi labores* fere ut *validus lens* II, 3, 6. *validae habenae* IV, 1, 115. quae validas vi- s et robur exigunt. *Verbera ſaeva,* quanquam bene di- ntur, v. I, 6, 37., hic tamen offendunt propter triplicem usdem nominis repetitionem. Forte leg. *verbera lenta.* nte Scaligerum legebatur: *dominae fera verba minantis, aevus Amor docuit verbera poſſe pati.* Sic etiam noſtri et uelf. 1. 3. 4. cum pleriſque (etiam Zwic., Hamb. — in oth. deeſt hic verſ. W.). duo Statiani et duo Anglicani, *ra bella minantis.* Eius loco duo Broukhuſii, alter qui- em pro varia lectione, hunc verſum exhibebant:

Te victum placidumque tuae monſtrato puellae.

ıt duo Heinſii cum Guelf. 2.

Flere nec ante pedes pudeat, dominamque vocare.

quod

quod tamen iam Perreius a Pontano esse effictum monuerat. Ex his intelligitur, defuisse ei exemplari, unde manu scripti fluxere, hemistichium hexametri et varie esse suppletum. In minori versu autem nihil mutari debebat: *verbera posse pati* prorsus Tibullianum est: itaque nunc restitui. H. *Verbera saeva* est in 1. 2. 3. Voss. et 2. Voss. *sceus* pr. *scaevus,* quod etiam habet Hamb. W.

67. *niveos — iuvencos*] hos maluit Broukh. ex aliquot libris, quibus Regius, Guelf. 1. 3. e corr. 4. et Ed. Rom. cum Venetis accedunt, quam *niveas — iuvencas,* quia etiam II, 3, 11. *tauros* pavisse Apollo memoratur; quod sane leve est. Paullo pluris refert in Eleg. in Maecen. Obit. 88. emendare:

Fudit Aloïdas postquam dominator Olympi,
Dicitur in nitidum procubuisse bovem.

vulgo, *in nitidam — bovem:* at sic male bono Iovi fuisset, Europam aggressuro. *procubuisse* est mutatum fuisse, et exprimit simul actum. Ita quoque nunc edidit Burman. Sec. Anthol. To. I. p. 271. H. *niveos — iuvencos* quatuor cod. H. Voss. et Zwic. 2. *niveas — iuvencas* Zw., Goth. Hamb. — *Me quoque* Vind. pr. *Me quondam.* W.

68. *f. ficta*] duo *facta* ap. Broukh.

71. *cantus*] multi et Guelf. 2. *cantum.* Istud amat noster. vid. vers. 40. H. *Cantum* Zwic., Hamb., al. ap. H. Voss. Pro *Sed* quint. Voss. *si,* at verum in marg. W.

74. *Immitem dominum*] ita Broukh. ex uno Bodleiano, (etiam in duob. Voss. W.) ut sit ipse Amor. vulgo legitur *dominam,* sed sic idem bis credebat dici; nimis forte argute. Nam *immitem dominam* bene interpretari poterat per abstractum *coniugium ferum,* amorem aerumnosum puellae ferae ac superbae. Contra vero qui *immitem dominum* dixerat, debebat *servitium* subiungere, non coniugium. Itaque Broukh. lectionem iterum expuli. Paullo ante pro *ferre* Ed. Rom. *forte* cum uno Palatino, Guelf. 1. 4.; et *nescit* vitiose Ald.

78. *nostro nomine*] Regius *tempore*, Ed. Lips. cum aliis ant. Edd. *nomina,* sollenni lapsu. v. ad II, 3, 42. H. *nomina* et in Mon. — *ille* Goth. W.

80. *Hoc tibi coniugium promittit Delius ipse. Felix hoc, alium desine velle virum*] *Felix hoc* primus Muretus ex ant. libro restituit: et sic liber Cuiacii cum aliis. Vulgo, etiam in Guelff., *ac,* in nonnullis *ergo,* in Regio *ast.* Sed diverso modo interpungitur. Muretus cum Vossio de construct. libro ult.

56. *Hoc t. — ipse Felix. hoc alium d.* h. alium
ım hunc. ut Horat. I. Epist. 16, 20.

putes alium sapiente bonoque beatum.

o: — *ipse, Felix hoc. alium d.* ut ad formulam conditione conventa nuptiarum alludatur: *Feli- hoc sit!* Broukh. et Vulpius, ut praefiximus, di- ut sit: *Felix hoc* scil. coniugio vel viro. Ovid. IV. 22.

oniugio felix iam potes esse novo.

ta explicari: *Hoc tibi coniugium p. D. ipse, Felix n d. v. v.* ut sit *Felix hoc* sc. coniugium, non aliud epetitione non ingrata. Propert. II, 2, 35.

ıec tibi contulerunt caelestia munera divi;
Haec tibi; ne matrem forte dedisse putes.

.icet alii aliud; mihi maxime probatur Mureti ra- ı non coniugium simpliciter cum Tibullo, sed cum felix, cum aliis non item, promittit. H. *Felix ac* 2. Goth.; *hac* Hamb. Sed *hoc* etiam quint. Voss. W.

. *defluxit pectore somnus*] Aliquot codd. cum Reg. /in. Guelf. 2. 3. item vett. edd. Ven. pr. Lips. Vicent. e *corpore*, perpetua fere varietate. v. ad Ovid. II. 62. 606. 663. III, 178. XIII, 664. et saepe alibi. Pro- V, 7, 64. et sup. III, 1, 20. Sed hic *pectore*, quod ex ɔr. retraxerat Scaliger, cum in sec. *corpore* correctum quod ceterae edd. sequuti erant, tuetur Broukh. et . Virgil. Aen. IX, 326.

— — *toto proflabat pectore somnum.*

c. 159.

Stratus humi dulcem capiebat corde quietem.

.. 205.

Cuius ut intravit levior per corpora somnus,
Languidaque effuso requierunt membra sopore.

i dubites, an *pectora* reponendum sit: altero tamen versu ud dubie legendum *infuso*. In nostro etiam *deflexit* Ed. ipſ. cum aliis, vitiose. H. *Corpore* sept. apogr. H. Voss. Goth.). *deflexit* tert. Voss. et Zwic. H. Vossius mavult orpore. W.

82. *Ah, ego non possum*] Regius et Ed. Rom. cum non- ıullis aliis, item Guelf. 1. 3. *ne possim*, non male. (immo vero

image
not
available

a nobis recipi non potuit. — *cathena* et *tri-* . Voff. W.

ve virgineam canibus fubcincta figuram] ita libris repofuit Scaliger, cum legeretur vulgo *ifta, fummifta,* ut etiam eft in Corvin. Guelff. Ed. Rom. et Lipf. et Vicent. aliisque cum Ven. is magna varietas, quae tamen ex illo orta tur enim *fubmicta, fubmixa, fubnixa,* ut in Cyllen. legerat, unde illud in Venetas venit, nde Heinfius faciebat, *commiffa*) *comitata,* *fuccinctam* et alii dixere. v. Broukh. Notum , 75.

fuccinctam latrantibus inguina monftris.

ictor Ciris v. 59. ad quae loca vide. *Scyllaque* . *fuccincta* etiam Vind. Bern. Goth. *fubmixta* *que* Zwic. 1. Hamb. Goth. at *Scyllave* Vind. *ieum* 1. Voff. Mox *correptam* Ask. at. in marg. nb. *fcaeva* et *dedit.* W.

] Regius *Syrtes.* H. *horrendaque* Zwic. un. . — *Sithyae* un. Voff. W.

] hoc Scaliger reduxit, quod iam erat in Ald. Muret. ac Plant. legebatur *diris,* quod eft in f. *et culta diris* 3. Voff. W.

alias omnes mitiffima mater] Sic Muret. emen- efertus a Scaligero, cum vulgo legeretur in et Vicent. habet, et Lipf., forte et aliae, *ante* , 4, 24. *alias* tamen iam Rom. et Venetae ha- onftructionem et pofituram verborum egregie Aen. I, 347.:

ion, fcelere ante alios immanior omnis.

. Hamb. Voff. 5. *omnes alias* deterius. Sic I, *mnia.* Bern. *longe* pr. *omnes.* Pro *et* in Goth. I, 7, 44 — 46. repetitum, Voffio vividius vi- ter. add. Virg. Aen. IV, 141. W.

lia fomnia] Lipf. *crudelis.* (et Zwic. 2.)

beat tepidos irrita ferre notos] Edd. vett. Ven. t fic libri fcripti. cf. inf. III, 6, 33. At Lipf. arte librorum *impia.* cf. mox Eleg. 6, 50. et v. Verf. 95 et 96. defunt in Hamb. *Nec* pr. *haec* Mon. et tria Voff. alia *impia*, ut Goth. Zwic. ao apogr. H. Voff. W.

ELE-

image
not
available

autem sacris Baiarum maxima lymphis] Quid in h. l. effici possit, in notis expertus sum, , rationem esse ineundam saltem hanc, ut esse *maxima lymphis* (per lymphas) *sacris* raestantissimam esse eam aut clarissimam pro- s Baiarum h. fontes salubres. Qui sensum ha- em, videbit etiam haec languere, et ieiunam maximam lymphis etc. In libris nulla est va- terquam in *maxima,* quod, ut alibi quoque, *ia, numina,* scribitur. Scioppius et Heinsius ionem loci confugerunt, legeruntque: *sacris oxima lymphis.* Verum est, hoc Latinum ma- esse emendationem propterea probabilem, quo- *mus* et *proximus* saepe permutantur (v. Burman. X, 408. ad Ovid. II. Met. 323. ad Paterc. II, 36. XIV, 4. et al.). *unda proxima lymphis Baiarum* etur proxima dignitate, conditione et praestan- . IV, 1, 80. *propior non alter Homero,* Ovid. 398. *Pectoraque artificum laudatis proxima signis,* 20, 6. *proximus ardor Hylae,* pro puero, qui inferior esset Hyla, Virgil. Ecl. VII, 22. *pro- bi Versibus ille facit.* Etiam Cic. ad Attic. II, *t est illi municipio haec Antiatium civitas.* Hac- :. Nec comparatio aquarum salubrium cum Baiis infrequens. v. Freher. ad Ausonii Mosellam 212. si subiunxero, iacere sententiam, et orationem tri propiorem: habebone et sic, qui mecum fa- a tamen res se habet; ad meum saltem sensum. si *Baiarum illa aemula* esset.

n emendationem Franc. Marianus (de Etruria Ro. 1728. 4. cap. X.) proposuerat, ut non *Ba-* ed *Caiarum* legendum esse contenderet; eas esse lidas in agro Viterbiensi, non procul a celebribus *Bullicano* dictis, nunc *delle Donne* appellari, vallem *delle Caie* dictam. Affirmare hoc idem s Italos scriptores, Caias veterum thermas in iis sse. Quae res primum mirationem fecit; cum si- n vetere scriptore memorationem non meminissem; intellexi, ex Annianis fraudibus (fol. 81. ed. Ascens. totum hoc commentum et hanc totam de Caiis doctrinam manasse. Marianus quidem ad Strabo- rem editionem 1472. provocat, in qua *Caias* aquas legerit expressas, ubi nunc *Baiae* legantur. (locus V. p. 347. supra laudatus.) Est ea versio vetus latina

saepius

image
not
available

›rat. Od. II, 5, 2.: *munia comparis aequare*, abla-
tcris lymphis illuſtrans ex Ovid. Met. XI, 626.:

, *quae veras aequent imitamine formas.* W.

ſe purpureo vere remittit hiems] Noſtri cum
librorum *humus*, et haec fere *remitti*, laxari,
·. quos Broukh. laudat. adde Ovid. IV. Faſt. 126.

nitent terrae, vere remiſſus ager.

e laxatur humus, ſeu frigida lucent
·a.

et Burm. Sed ut noſter, etiam Lucanus I,
o laudatus:

uma rigens ac neſcia vere remitti.

ος ἀνέντος ap. Theocr. XVIII, 27. ex illuſtra-
ltii in Quaeſtion. philol. Spec. p. 26. Auſus
ıecundus Baſior. carm. 16.

ım ſe dura remittit
·imis bruma favoniis.

nque bene ſe habet; teneat itaque locum,
um occupavit. H. *humus*, quod hab. Ald. 2.
Pulmann. et octo apogr. H. Voſſ., recepit
tus, comparans Ovid. Faſt. IV, 126.:

ere nitent terrae, vere remiſſus ager.

. Ald. recepit Scaliger, ſequuti ſunt Broukh.
ynius. W.

in ſcriptis et vett. edd. *Ah.* H. *Tiſiphone* eſt
pr. *horam* in Hamb. W.

temeranda virorum Audax laudandae ſacra do-
roſerpinae ſacra, quae ei cum matre Cerere
·ant, intelligunt Muretus, Scaliger et Vul-
laudandam appellari epitheto, quod Graeco-
exprimat; uti etiam veteres grammatici ex
hanc exponunt; perperam, cum ab αἰνὸς
eoque dea terribilis, δεινή, ſit. Enimvero
a Cereris non tam maribus, quam omnino
inſpicere interdictum erat. Broukhuſius ex
nerare ſacra potiſſimum ii, *qui irrumpunt, quo*
, *et vident, quae non licet*, dicuntur: (de
einſ. ad Ovid. II. ex P. 2, 27.) hinc, inquam,
·a potius alia quaedam Cereris, viris penitus
lebere intelligi. Eiusmodi tamen, praeter-
quam

image
not
available

orum, etiam Corvin. Guelf. 2. ex emendat. et Ed. conſpirat, recte reduxit Broukh. Proxime ab ea Rom. in qua, *Nec nos ſacrilegi — ignes.* In per- *acrilegi templis admovimus aegros*, etiam in Cuia- egebatur; quod Vulpius qualicunque modo ut in- ur allaborat. At Scaliger inde miram concinna- ctionem: *Nec nos ſacrilegi templis admovimus ergo.* f. 4. et Venetis edd. *ſacrilegos aegros* legitur; in llenii vero praeterea erat *ſacrilegis templis*, quod eriano Vulpius, et e duobus notavit Statius. At tio, *ignes* et *aegros*, turbare adeo Interpretes non ; vide Heinſ. ad Ovid. II. Met. 392. et VII, 555. tiſſimus vir pro *igni* repoſuit *aegre.* Vitioſa pro- ɔ et ſcriptio *egnes* facile fraudem facere potuit. *iovimus* alii, etiam Regius et Guelf. 2. cum Ed. i, in qua praeterea *agros*, quod et Guelf. 1. habet :xaratum erat, *amovimus;* duo adeo *damnavimus.* m recte ſe habet. Petron. c. 133.

— — — non ſanguine triſti
Perfuſus venio; non templis impius hoſtis
Admovi dextram.

bulo *ſacrilegus* argutantur omnes fere Interpretes. *ium,* inprimis poëtis, dicitur id omne, quo ſacra, que modo, dicto factove, violantur. H. *ignea,* ectio eſt Ald. 1. 2., habent etiam Vind. Monac. in marg. probata etiam H. Voſſ. *agros* Zwic. 2. ıb. caeteri *aegros. ſacrilegis* Hamb. duo apogr. . *ſacrilegi*, ſeptem *amovimus.* W.

ulla neſanda ex uno libro recepit H. Voſſ. compa- b. I, 6, 42. et Ovid. Triſt. III, 9, 16. Non ſe- ım. vid. Not. ſupra. W.

inſanae meditantes iurgia linguae] Haec erat vul- ctio inde ab Aldinis; et ſic vett. edd. utriusque cum codd. parte; nec quicquam in ea eſt, quod aut diſplicere poſſit; omnia proprie ſic dicuntur; lingua in iurgiis, inſana iurgia. Propert. III, 6, 2.

Vocis et inſanae tot maledicta meae.

uſ. tamen ſubſtituerat emendationem Lipſii *inſana* ex loco ſup. II, 6, 18. *inſana mente neſanda loqui,* n; quandoquidem in multis libris *inſanae mentis* et in Corvin. Guelf. 2. 3. (cum *linguae* in marg.) n Ed. Lipſ. vetere, forte et Ven. pr. Scilicet aber- ratio

Digitized by Google

image
not
available

ı hic ipſe Tibullum, *ſe maiorem*, appellet alio Tr. 10, 51. 52.) cumque etiam ex aliis argu- :ri poſſit, noſtrum multo ante natum fuiſſe, Douſa id quod etiam ſubolebat Scaligero, ex Ovidio m in hunc locum veniſſe cenſuerunt, cum eum ıod verus exciderat, in marginem appinxiſſet. ıbilius ſit, totum diſtichon a mala manu veniſſe, d importune ſententiam interrumpit. In eam ſen- ın ceſſere Guyetus et Vulpius. Ayrmannus in li §. 97. 98. pentametrum ex Ovidio tantum im- ſe contendebat, et a Tibullo ſcriptum:

um ceſſit fato Conſul uterque pari.

r annus V. C. 705. in quem ipſe noſtri natales t in quo Claudius Marcellus et Cornelius Lentu- um Pompeio ex urbe Italiaque cedere, adventu coacti ſunt. Sed *cedere* abſolute ita dictum ob- eret orationem, et languent illa: *fato — pari.* r ille doctus parum felix eſt in emendando poë- ; his verſibus videndus eſt H. Voſſius in praefa- ın. quam edidit, germanic. et in notis criticis ad ı. — Conſultius duxi delere mendi ſigna ab Hey- iſticho appoſita. W.

eſcentibus uvis] Alius forte doctius epitheton po- c. *variantibus*, aut ſimile. At Tibullus illud ma- et apud Ovidium occurrit loco hinc, ut videtur, [. Am. 14, 23.

l plenam fraudas vitem creſcentibus uvis?
'omaque crudeli vellis acerba manu?

allentes undas] Ita Broukh. retraxit, quod iam :diderat, et ex antiquis edd. Ven. pr. Vicent. et ɔtiori parte librorum, ut ſup. III, 1. extr. *pallida ı.* In vulgg. erat *umbras,* quod a Romana inde ın eſt, et etiam in Regio, Guelf. 1. 4. viſitur; va- s frequenti. v. inf. IV, 1, 68. Ovid. III. Met. 272. *ıs undas,* ubi in aliis *umbras.* Doctius vero *un- ıantur* in his quam *umbrae.* H. *umbras* etiam ;r. H. Voſſ. (Hamb.) perperam. Voſſ. 1. ſuperſcr. Veiſ anteced. *manu — mala* ordine inverſo Ask. W.

Lethaeam] male ſcribebatur *Letheam:* eſt *Αη-* llimach. in Del. 234. *ὅτε οἱ Ἀηθαῖον ἐπὶ πτερὸν δει.*

'ano nequicquam terrear aeſtu] alii, ut Ed. Lipſ. 4. *terreat* ſollenni lapſu in his paſſivis. Unus

image
not
available

ra. *Et nobis* in Guelf. 2. II. *Atque mihi* etiam in Zw. 1. 2. ur. ap. H. Voff. *et, nobis, nymphae.* W.

32. *feu nos f. f. volent*] Tacite hoc repofuit Broukh. uno Statii; vulgo *velint*. Cyllenius in fuo legerat *non — int*. H. *velint* fex apogr. H. Voff. et Zwic. hoc recepit Voff. idem fuspicatur: *memores o vivite noftri,* quia in lbertin. et Voff. 1. eft *quoque*. W.

34. *mixta*] a Broukh. vulgo *mifta*, praeter Ald. pr.

ELEGIA VI.

Hac Elegia agitatio ifta et aeftus animi amore faucii, affectu taedioque in diverfas partes distracti, et inter filium furoremque fluctuantis mira arte expreffa eft. Et ; eft, quod faepe fententia abrupta effe et parum cum ris cohaerere videtur. Imitatus eft Sannazar. II. Eleg. 5. te autem Muretus hanc elegiam continuavit cum altera, e in vett. edd. et in libris a v. 33. orditur; idem pro- t Scaliger, qui tamen miro iudicio Saturam quandam τοσιακῶν ἀστεϊσμάτων in hoc carmine agnofcebat.

1. *myftica*] duo fcripti ap. Broukh. *ruftica*, ut fup. itum vidimus I, 10, 26. In ed. Vicent. eft *candida* H. *Candida* etiam Zw. 2. fed fuperfcr. *al. mi*. W.

2. *Semper; fic hedera tempora vincta geras*] Ante gerum vulgo lectum, quod pauciores tamen libri ha- : *Sic hedera femper.* *Geras* Broukh. repofuit e tribus ; his adde Guelf. 2. in ceteris *feras,* quod vulgo ubi- editum erat. Deinde Statius in fuis habuiffe videtur *a*, quod Broukh. propterea improbat, quia cornua ii fere uvis, at crines hedera revincti fuerint: de quo ı dubito. Certe Ovid. III. Met. 666.

Ipfe racemiferis frontem circumdatus uvis.

s V. Theb. 269.

— — non ille quidem turgentia fertis
Tempora, nec flava crinem diftinxerat uva.

eliores *diftrinxerat*. Sed *tempora* fervabimus propter ım confenfum. H. *Sic hedera femper* perperam et . Zw. 1. 2. *geras* quatuor apogr. H. Voff. *feras* Goth. . 2. Caeterum *cornua* recepit H. Voffius. W.

pariter medicande dolorem] *Medicande* Broukh. ex atione Ach. Statii recepit; ubique vulgo *medicando*.

20 * Male

Digitized by Google

image
not
available

ue magis placere quam: *durum, curae.* Sed nihil m est. W.

Fulserit hic niveis] Regius c. Guelf. 2. 3. *fulxerit,* itii *fluxerit*, quod ille male cum Horat. IV. Od. 1, parat. Pro *hic* Regius *et.* Porro Exc. Lipsii *niti-* ap. ad I, 7. 8. H. *Pulserat* Ask. at in marg. *ful-* pr. *hic* Voss. 4. *fulxerit* Mon. *niveis altilibus* Voss. aeterum *fulserit* est pr. surrexerit, sed notione se- adiecta. Catull. VIII, 3.:

Fulsere quondam candidi tibi soles,
Quum ventitabas, quo puella ducebat.

re in primis de *sole* et *die* usurpatum est. Adde Soph. Ai. v. 699.:

Νῦν, ὦ Ζεῦ, πάρα λευκὸν εὐ-
ἅμερον πελάσαι φάος
θοᾶν ὠκυάλων νεῶν.

us occurrit λευκὸν ἦμαρ, ut Aesch. Pers. 299. alibi, ondet latinum *candidus.* — Verba *alitibus niveis* H. Vossius perperam de cycnis niveis ad currum tis. W.

Neve neget quisquam me duce se comitem] Hinc lla Ovidii I. Art. 127.

Si qua repugnarat nimium, comitemque negarat,
Sublatam cupido vir tulit ipse sinu.

malebat: *nimiumque negarat.*

Aut si quis vini certamen mite recusat] *Recusat* relicto Scaligero, qui ex Ald. pr. *recuset*, quod et i scripti et edd. vett. Ven. pr. Vicent. Reg. Lep. it, repetierat, recepit Broukh. cum iam in Ald. sec. ductis ita esset emendatum. Etiam libri firmant id, hos Regius ac Corvin. Guelf. 1. 2. 4. et vett. Romana ductae. Nonnulli etiam scripti cum edd. ., et quae hinc fluxere, *At si quis,* quod ipse prae- et pro *mite* duo *dulce*, minus bene; nam *mite* ap- llud certamen, ut ab illo feroci cum scyphis, quod n est, distinguat. H. *recuset* etiam Zw. 1. 2. tria H. Voss. (Hamb.) perperam. *At quisquam* pr. *Aut* Goth. — *cepto modo* pr. *tecto dolo* Voss. 3. W.

Ille facit dites animos deus] Nihil est in antece- s, unde appareat, quem *deum* hic significet. Intel- fere Interpretes Bacchum. Enimvero, ut huic egre-

gie

Digitized by Google

image
not
available

nenias tigres reſtitui; in vett. edd. Ven. pr. Vicent. *meniasque* erat. Porro nonnulli: *fulvos — leones*. H. *ique tigres* Vind. Voſſ. 3. 5. et Zw. quod recepit H. : improbo. Comparat ille Horat. A. P. 393. Ovid. II, 121. et XV, 86. *Armeniae* Voſſ. 2. *fulvos* — am Goth. et recepit H. Voſſ. W.

Haec Amor et maiora valet] Tacite hoc Broukh. tatiano repoſuit pro *volet*, quod nullum ſenſum ha- Sfortiae libro *dedit*. H. *Valet* eſt in Ask. et Voſſ. *let* Zw. Hamb. Goth. idem hab. *Bacchum*. Mox *Irum* recepit H. Voſſ. e libro Urſin. et Voſſ. 3. W.

nec torvus Liber in illis] *In illis* recepit Broukh. maxima pars librorum. Accedunt Regius et Ed. Vulgo *in illos* ubique editum: ſic quoque Corvin. . 4. Sed nota eſt iſta caſuum cum hac praepoſitione m varietas et inconſtantia. Porro Ed. Rom. *non* ım duobus Italicis. Diſtichon hoc 19. 20. ab inter- profectum, qui, quae ſentiebat, rite verbis reddere llebat. Dicere voluit: Amori et Libero bene inter nire. *qui ſe*, debet amorem ſpectare. Ut nunc legi- entia eſt: Liber propitius eſt illis qui ſe et vina co- ıiatque ſententia in iſtis: *Convenit ex aequo:* inter ıe deum. H. *non* pr. *nec* Voſſ. 5. *in illos* Zw. 1. 2. *s* omnia apogr. ap. H. Voſſ. W.

quique una] Regius *quisque* cum aliis ap. Stat. at m. *qui ſe cunque una*. H. *quisque* Voſſ. 3. 4. *cunque* H. Voſſ. ſuſpicatur: *Qui ſua ſecuri vina iocosa co-* V.

Iam venit iratus nimium nimiumque ſeveris] ultimam ex elegantiſſima emendatione Livineii et Guilielmi Broukh. Vulgo *ſeverus*. Iungenda vero, *iratus ni- imiumque*. Ad ſententiam faciunt iſta Horatii I. Od.

Siccis omnia nam dura Deus propoſuit.

ı in Statianis *nam* et *non venit:* hoc et aberrat Guelf. Hoc etiam in Corvin. Ferrem, ſi codices darent: *At* I. *Non* octo apogr. ap. H. Voſſ. *iam* Vind. *quom convenit* Mon. e verſ. anteced. *nam* recepit H. Voſſ. Bern. W.

. *Qui timet irati numina magna, bibat*] *numina magna* ıo deorum epitheto, v. I, 2, 79. III, 4, 16. Broukh. locte eo refert, quod deos iratos maiores ſolito appa- ediderunt veteres. Deorum ſpecies ſemper erat ma-

gna,

image
not
available

ies et longas noctes cum ea consumere optat. Ed. m Cyllenianis, it. in mſ. Guelf. 1. *ſi qua,* omiſſo *eſt.* in vett. invenerat *ſic qua:* et legebat, *ſicca.* H. . *illaque* recepit H. Voſſ. repertum in marg. Gryph. 3. W.

hic ſit] *hinc* Guelf. 1. 4.

ſentiat] *ſentiet* Guelf. 1. 2.

temeraria vota] Cyllenius in ſuo videtur habuiſſe *vota,* forte ex Eleg. 4, 83. H. *ha* pr. *ah* Hamb. *e,* cum Voſſ. 4. Voſſ. 1. *aeriaeque.* Goth. confuſ. *t nubes mei ſupereſt tibi aura neera.* W.

ſint candida ſata tua] Ed. Rom. cum aliis, per-rrore, *ſacta.* Nonnullae *vota.* cf. Burman. ad I. ex P. 11, 26.

ſecurae reddamus tempora menſae] Duo Anglic. *cor-*uod natum ex compendio *tpa.* Unus Colb. *pocula.*

Venit poſt multos una ſerena dies] *poſt multos* n. nubilos, quod aſſumendum ex epitheto *ſerena.* Porro ars, in his Guelf. 1. 2. 3. et in litura 4. et edd. vett. Ven. pr. profectae tum Lipſ. Cyllen. *poſt multas,* Muretus retraxit. Accedit Cyllen. Sed Grammatici it, plurale vocis *dies* eſſe maſculini generis; quam-ra illud disputet Io. Schulzius Florum Sparſion. p. 35. r, etſi forte diverſo modo, cum ὁ ϑεός abſolute pro utriusque ſexus dici ſoleat, diverſa genera iunge-ſup. II, 4, 24.

Sed Venus ante alios eſt violanda mihi.

4, 93. librariorum errore ſcriptum et male edi-it:

t longe ante alios omnes mitiſſima mater. H.

recepit H. Voſſ. repertum etiam in tribus Voſſ. et dd. Zwic. 1. 2. W.

. *Hei mihi d.*] Vincent. Specul. doctrin. l. l. *Heu* t mox 35. 36. *Non non.* Libri et edd. ante Muretum gerum hic ſeptimae Elegiae initium faciebant, cum pſo ſententiarum ordine haec iuncturam mutuo deſi-it. In Corvin. hic eſt initium Elegiae XXIV. H. pr. *imitari* Voſſ. 5. *ſic* pr. *hei* Hamb. — Caeterum carmen diſtinguunt etiam Zwic. 1. 2. Hamb. Goth. — . 35. *Non bene* Voſſ. 4. W.

. *Sic cecinit pro te*] Broukh. malit, *haec.* Regius, t mox *portae,* vitioſe. H. *Sed* recepit H. Voſſ, hoc ſenſu:

image
not
available

[ue *fuam Venerem*] Broukh. malebat: *per Ve-*
m. Sed v. fup. ad II, 6, 20. H. Neque hanc
m patitur ufus verborum *perque — perque*, de
4, 25. W.
lla fides inerit] Ed. Rom. et Brixiana cum Ve-
f. 1. et unus Eboracenfis vetuftiffimus a manu
ides Veneri. cf. fup. I, 4, 21. et Intpp. ad Callim.
I. *fuerit* pr. *inerit* fcripfit de coniectura H. Voff.
inerit Ask. Mox *Iuppiter* Zwic. W.
go quid toties] Sic dudum editum in Ald. fec. et
t fic Ed. Rom. cum fequacibus. Male Scaliger
ex Ald. pr. *qui.* H. *Ergo ego* Voff. 4. *Ergo qui*
Hamb. plur. ap. H. Voff. at *quid* recte Mon. *quo-*
Pro *verba puellae* H. Voff. *vota puellae* de con-
ipfit. W.
e a me, feria verba, procul] Eft et hoc repofitum
e Pocchi Exc. et Italicis Heinfii. Vulgo *precor.*
rietas erat fup. II, 1, 82. Porro liber Urfini *fo-*
, ut v. 36. *ebria.* Sed vulgatum recte. Sunt enim
iftia. H. *procul* etiam Voff. 1. W.
n Guelf. 1. 2. hinc initium fit: *Elegia VIII. lon-*
ctes, longos — dies] Poffis hinc defendere Hora-
pift. 1, 21.

nox longa, quibus mentitur amica; diesque
nga videtur opus debentibus; ut piger annus
pillis, quos dura premit cuftodia matrum.

ntleii emendationem, qui repofuit: *diesque Lenta*
ne bis *longa* effet. Ceterum Vicent. forte cum
am mallem. tum Corvin. *tecum longas.* H. *tecum*
lurim. codd. et Ald. 1. Scalig. Cantabr. Broukhuf.
Sic etiam Zwic. 1. 2. Hamb. atque hoc recepit
s. *longas tecum* Ald. 2. et Muret. Voff. 5. Ask.
n pentametro H. Voff. malit: *longos tecum*, fed hic
et editiones non variant. Quodfi in pentametro *te-*
gos propter librorum confenfum retinendum eft, in
ro *tecum longas* ferri non poffe videtur; nimia fieret,
fentio, vis vocabuli *tecum*, eaque huic loco non fa-
. Caeterum *mallem* eft in Zwic. 1. at *vellem* in
. W.

Perfida nec merito nobis, nec amica merenti] Ita
nunc locum. Vulgata, quam vocabant, codicum
rat: *Perfida, nec merito nobis inimica: merenti Per-*
ta praeiverant Ald. pr. tum Muret. Plantin. Cum
fenfu

Digitized by Google

image
not
available

afium; nam in aliis est *coenae*. H. *nostrae fu-* Goth. quod recepit H. Vossius. *fugit* Voss. 1. 4. — *a* vers. sequent. est in Goth. W.

licitus repetam — suspiria] Ovid. II. Met. 125. *tore sollicito repetens suspiria.*

et. 139.

puer i] *i* Scal. ex Exc. suis, etiam Statius ex vulgo *et*. v. sup. v. 6. Livineius et Muretus : *Tu puer huc*. Heins. *Huc, puer, huc*. alius mal- *i*. H. *Tu puer, i* est etiam in Vind. Mon. et or. *i* Zwic. 1. 2. Goth. Statius ad I, 2, 1. p. 27. a ita citavit: *I puer, et* seq. W.

yrio — nardo] Ita Broukh. ex nonnullis Statia- Lipsii et Heinsii: vulgo, *Tyrio*. Sed *Syrium* a Syriis mercatoribus advectum. Plin. XII. s. 26. *rbe proxime laudatur Syriacum.* An cum foliis et frutex allatus fuerit, dubito. Unguentum ex eo (cuius rationem vide ap. Plin. XIII. s. 2.) di- ssum *Nardum*. Horat. II. Od. 11, 16. *Assyriam* ixit. H. *Syrio — nardo* etiam Ask. Vind. et Zw. 1. 2. *Tyrio*, ut Hamb. *Tyria* Goth. H. Vos- it *Syria — nardo*. W.

mplicuisse comas] Ad finem huius Elegiae libri his Guelf. 1. 4. et ant. Edd. attexunt distichon: *a mea lux* etc. quod infra legitur IV, 12, 1. Primus retus. Statius etiam alterum distichon v. 63. 64. o habebat. Sed ut illud poëmation sub finem libri uerit: necesse est olim codices fuisse, qui quartum on haberent: cuiusmodi libri memorantur quoque, bliotheca Medicea. Eadem res fidem facit, omnes, emus, libros scriptos ex uno apographo fluxisse; ies, quos vidimus vel audivimus, illud exemplum r. H. *Debuerat* Voss. 5. Caeterum poëmation il- loco legitur etiam in Zwic. 1. 2. Goth. non legitur oss. 4. et Monac., notante H. Vossio. W.

IN

image
not
available

:n illud, quibus, propter exquisitam hominum .egantiam, nihil nisi, quod cultissimum et in- n esset, placere posset, inscriptum esse porro uentissimo et doctissimo, qualis Messala fuit, olentiam tali carmine sibi quenquam conciliare c probabile sit, fieri non potest, quin vehemen- s de auctore eius; inprimis cum novum non sit, ea, quae tantum aliquam cum ipsius oratione s genere similitudinem habent, ut in Luciano ı esse, aliquando, si meliori otio reddemur, do- epe etiam ea affingi, quae plane nihil cum ipso abent. Id quod fere ea ex caussa factum est, librarius aliquis libri exarati paginas aliquot ad- haberet, particulam aliquam ex alio poëta vel scriptam, ne spatium vacaret, appingeret. Iam :x eo exemplari illa describebant, ut fere erant docti, ea raro, tanquam aliena, secernebant, acuum tituli spatium minio explendum relinque- :actum est, ut sensim eiusdem auctoris ista alluta

Hoc idem contigit Virgilio (v. To. IV. p. 171. :.), et contigisse potuit Tibullo; inprimis cum alii codices plura, alii pauciora adiecta habeant t deinde videbimus. Accedit aliud, quod plura usmodi carmina, serioris aetatis fetus, quibus ad rhetoricas praeceptiunculas revocari coepit, nina ad locos rhetoricos descripta conderentur. n in declamationibus facere solebant, ut nobile istoria nomen et factum proponerent, in quo iu- :nium controversiis forensibus praeluderet, cum et, vel defenderet, suaderet, vel dissuaderet, uisse videntur magistri poëtices, ut ex vetere, ıprimis, saeculo, materiem exercitationis pete- que praeceptionis exempla ipsi proponerent. In Latina Burmanni Secundi carmina occurrunt e in hunc censum referenda sunt, ut iam ad Cata- ii monuimus. Sunt nonnulla ex iis, in quibus a est non obscura; alia orationis ornatu ac digni- nisque Latinitate, eminent; in omnibus fere le- orum poëtarum, et imitationis, etsi plerumque : et ieiunae, vestigia extant plurima. Ita in Mae- tum habemus elegiam, male olim Albinovano ad- Nec elegiam ad Valerium Messalam, quae Vir- ram tribuitur, nisi inter Scholasticorum subsellia arbitror. (Hanc rem diligentius excussam vide apud

image
not
available

Colbertinus: vulgo ubique *valeant*, quod vide-
monis naturae convenientius esse. Horat. I. Od. 2.

ruit gentes, grave ne rediret
culum Pyrrhae.

Cic. Tusc. II, 19. hoc exemplo probabat, posse *vereor, ut id iam non ferat quisquam*, pro eo, s, *vereor, ut id ferat.* Sed Perizon. ad Sanct. . id negabat, et nostri locum ita explicandum t: *terreor adeo, eo usque, ut.* Mihi valde pro- hoc carmine, cuius nulla satis antiqua habemus *nequeant* barbaro librario deberi. In Guelf. 4. iam testatur librariorum stuporem in assequendo *valeant* praebent omnia apogr. H. Voss. (Hamb) od recepi, ut iam olim feceram in edit. min. H. Voss. Corruptelae fons in librariorum stu- ıdus videtur, qui nescirent, constructionem verbi m esse verbis *metuere, timere.* Horat. Od. I, 2. v. 5.

ruit gentes, grave ne rediret seq.

t *terrere adeo, eo usque, ne.* W.

neritas si carmina laudes deficiant] *At* Scaliger m a Mureto vulgatum esset, *Ac meritas si,* quod i cum Pocchi Exc. exhibent; et in marg. Guelf. 2. r: *Incipiam tamen a meritis; si carmina laudes miles, t.* vel *Deficiant, humilis t.* H. *a meritis* cem apogr. H. Voss. (Hamb. Goth.). *Ac* verior r esse lectio; certe aptior in illo sententiarum quam *At* habet quo defendi possit. *At* est etiam *Tantisque humilis* post Broukhusium probavit non recte. Vim quandam in voce *humilis* esse ıcet, nexus autem hic est: Si meritas carmina ıant; sim humilis conditor tantis actis, ac quidni digne praeter te ipsum omnino nemo res tuas de- it? — Pro *sim* Bern. *si. artis* Voss. 3. pr. *actis.* Hamb. *factis.* W.

tua praeter te] Utraque Ed. cum aliis, Guelf. *raeter.* Ed. Basil. etiam, *ne.* H. *te praeter* duo Voss. et Zw. Recepi cum H. Vossio. Comparat V, 13, 3. Adde *te propter* I, 6, 57. et 65. I, 7, 5. *quam circum* I, 1, 23. I, 3, 68. W.

ta queat] Ed. Rom. *queant.* Cyllenius lege-

munera parva respueris] Revocavit Broukh. plu- iem. Scaligerana: *carmina*, ut in uno Statii et

image not available

t Guelf. 1. 4. Vicent. Ed. Lipſ. et Venetis (cum om. eſſet, *dicat*) legitur *dictat*. Regius, *ducat*. ., 51. cf. Salmaſ. ad Simmiae ovum v. 166. In ut Guelf. 2., hoc ordine exhibetur: *Alter opus Dicat* quatuor apogr. H. Voſſ. *diſcat* Goth. *di-* apogr. H. Voſſ. (Hamb.) et Zwic. in Zwic. 2. l. „conficit." W.

opus magni mirabile mundi] Ed. Rom. et Venetae , ut alios libros legere teſtatur Paſſeratius: cum 1. 4. Varietas non infrequens. v. Burm. ad Met. 614.

ualis in immenſum deſcenderit aëra tellus] Varie tur; id, quod modo poſuimus, Broukh. repoſuit revocavit, cum iam Ald. pr. ſic haberet, ex mul- orum auctoritate. In Guelf. 1. 3. 4. antiquis Edd. et quae hinc propagatae, item in Vicent. et Lipſ. uod Ald. ſec. retraxit:

lis in immenſo deſcenderit aëre tellus.

it in Scalig.:

lis in immenſum deſederit aëra tellus.

l Muretus repoſuerat ante Scaligerum:

lis in immenſo deſederit aëre tellus.

m Regius cum Guelf. 2. quae lectio mihi prae re- icet, quanquam iſta Scaligeri exquiſitior videri ever. Aetn. 103.

— — — *ſors data caelo*
ma, ſequuta maris, deſeditque infima tellus.

Faſt. 13. in eadem re:

ndere terra ſuo ſubſedit, et aequora traxit.

30. dixerat *terram preſſam gravitate ſui*. MS. habebat *deſiderit*. Sic pro illo alterum, *deſcen-* upavit libros ap. Virgil. Aen. III, 565. Ita olim r ſcripſi. Nunc nullus dubito, veram lectionem eſſe:

alis in immenſo deſederit aëre tellus.

perpetua fere illa librariorum in hac voce aberra- *eſcendere* ſubſtituant: v. Heinſ. ad Aen. III, 565. et lat ibid. Burm. Proprium autem eſt, ut ea, quae ſuo deorſum feruntur, *ſubſidere, deſidere*, dican-

image
not
available

Tim fluere eſt temere ferri, adeoque quaqua
omnes partes: ita ut ad copiam interdum re-
Broukhuſius tamen aliam lectionem concin-

ut contextis paſſim fluat ignibus aether.

ainque libris repetiit. *contextis* e duobus tan-
reliqui, etiam qui *ignibus* legunt, ut Rom.
, Liber Guarner. Guelf. 1. 3. 4. *contextus* una-
ıſu tuentur: at Regius plane ita, ut vir do-
, exhibet, praeterquam quod *et* retinet. *Ignes*
ſidera, quae eleganter *contexta* dicerentur, qui-
diſtinctus ſit. An Broukhuſ. ita *ignes* accepe-
s verbis non liquet; omnino enim in interpre-
um diſertus eſſe ſolet. Sed in toto loco con-
nelior ſuppetit alia ratio: retinenda eſt copula,
maior librorum pars tuetur, et ita interpun-

lis et in curvum pontus refluxerit orbem;
vagus a terris qui ſurgere nititur, aër
c et contextus paſſim fluat igneus aether;

erborum ſit: et qualis (quomodo) aër et con-
ic aether fluat paſſim. Atmoſphaeram noſtrae
ıe illud exprimit: *aër, qui a terris ſurgere niti-*
ltum petit. Ita omnia expeditiſſima ſunt. Amb-
caelum, tanquam deorum ſedes, omnia, ipſum-
erem, ut et alibi factum videas: v. c. apud Lu-
1088. et 1094. H. Equidem quomodo hunc lo-
licandum cenſeam, ipſa verborum diſtinctione in-
Agit poeta de quatuor elementis, ac poſtquam de
ponto ſive aqua dixit, pergit ad aërem et ignem,
icit aëri contextum ſurgere in altum. Nam de
., epitheton *igneus* nos monet. — Caeterum pr.
eſt *hinc et* in duob. Voſſ. alii *huic et*, ut Hamb.
uit Bern. W.

claudantur ut omnia caelo] Ovid. I. Met. 5.

— — *et, quod tegit omnia, caelum.*

. *At, q.*] alii, *et.* Sic noſtri. H. *At* eſt in Ask.
H. Voſſii et noſtri *Et.* W.

.. *Seu, quod ſpes abnuit, ultra*] Revocaveram hanc
em, quae eſt in Scaligerana, Broukhuſiana, et
us anterioribus. Vulpius receperat lectionem quo-
rundam

image
not
available

: reposuit ex Cuiaciano, et sic plerique (et-) cum edd. vett. *tibi carmine* Guelf. 1. In Edd. inde ab Aldo erat *nomine*, quod et Re- et praetulerim ipse propter τὸ *tanto*. Unus *re*. Omnino praeferenda lectio: *nomine*. Di- nôlle se admittere, ut *charta*, carmen suum, vacet a Messalae laudibus. H. *Pondere*, quod Vossius, est etiam in Goth. et in marg. Ask. H. Voss. (Hamb.) habent *carmine*, etiam Zw. Bern. *meta* a prim. man. W.

uanquam antiquae gentis superant tibi laudes] . intulerat *superent*. Regius *superant gentis*.

uid quaque index sub imagine dicat] Ita Scali- it ex Cuiac. Corrupte vulgo, *quid qua index*, Ed. Rom. sicut tres Statiani, *quidquam*; at um Vicent. *quicquid iudex*. Quanto vero melius stam sententiam Sannazar. II. Eleg. 1, 27.

iorum tua non titulis innixa recumbit
Gloria, nec priscis gestit imaginibus;
l certat magnos virtute anteire parentes,
Aeternum et vera laude parare decus.
.c tua facta olim titulo breve marmor habebit;
Immensum magni carminis illud opus. H.

ıque index est etiam in Voss. 3. Caeteri aberrant, vic. 1. 2. in quib. *quiquid index* et *quid qua index*. *quam iudex*. Goth. *quidquam*. W.

Quam tibi maiores, maius decus ipse futuris] Ul- x est reposita a Broukh. e duobus libris, quibus Regius et Guelf. 2.; et sic Cyllenius legisse vide- it quoque in Edd. Ald. sec. et hinc transscriptis. r vitiosam veterem lectionem reduxerat, *futurus*; paullo immodestius dictum videbatur Broukhusio, iaiores, tam illustris gentis, laudibus suis obscura- lala posset. Sed sunt eiusmodi plura in laudem ne et inclementer dicta in hoc carmine. In Pala- *avis* pro *maius*.

3. *At tua non titulus capiet sub nomine facta*] Sic : nisi quod Reg. et Ed. Lips. et aliae *titulis*. Cor- Ald. sec. Deinde Pocchi et Lipsii Exc. cum duo- talicis: *sub stemmate*, quo alludebat Passeratii liber, .o *temmate*. Est haec haud dubie vera lectio. In num vicem subierant *stemmata*, de quibus v. Lipsium . I, 29. Post *aeterno* a multis interpungitur, ut iun-

gatur

Digitized by Google

image
not
available

libris factum. Sic sup. I, 1, 63. cum *flebis* , Regius interpolarat: *Non tua sunt in me*. , 2, 63. 9, 63. 10, 26. inf. v. 91. IV, 5, ;t in Ovid. I. Met. 15. vera lectio haud du-

erat et tellus illic, qua pontus et aër,
at instabilis tellus —

m vocabulum excidisset, tam putidae illae le-ae vulgo circumferuntur, correctoribus vel li-atae sunt. Eod. lib. v. 441. de Apolline Py-:rimente:

Deus arcitenens et nunquam talibus armis
, nisi in damis capreisque fugacibus, usus,
e gravem telis —
idit.

lla, *Deus arcitenens et nunquam talibus armis* m bene cohaerent. Fuisse puto:

:c Deus arcitenens, non unquam t.

erat *n unquam*, cum virgula transversa, quod una voce accepisset librarius, versui fulciendo particulam. Sed ut ad nostrum redeamus, in libris aiunt esse *chartisve forove*. Et sic nostri abent, cum Guelff. 2. 3. Unde itaque vulgatam tam dicemus? Puto eam Cyllenio deberi, qui in ıriis suis ita praefixum habet, unde in Edd. Ve-ait. Vera tamen haud dubie est lectio *castris* Corvin. et Guelf. 1. 4. quoque firmat. Eadem in Culice v. 24.

Guelf. 2. post vs. 38. sequuntur vss. 45. 46. 47. *ı diversi — Non alius — Sit placanda* —. Nunc ır: *Nec quisquam maiora gerit* — vss. 39. 40. sqq. 44. *Instabilis* — sequitur 48. *Non Pylos*. H. *Quis* H. Voss. sine librorum auctoritate. Apogr. H. Voss. alii *quisque tibi*, alii *quis tibi nam*. Hamb. *que tibi te*. Zwic. 1. 2. *quisque*. *Castrisve*, quod cum Cyl-ab. Ald. 1. 2., est etiam in Bern., et in Zwic. 1. r. Caeteri *chartisve* vel *cartisve*. W.

. *Nec tamen hinc aut hinc*] Ita et Rom. Sed pleri-:tiam Cuiac. *hic aut hic*; nempe omissa erat vir-Nonnulli *haec aut haec*, forte pro *hac aut hac*. ol. *Nec tamen hinc veniet*. H. *Haec tamen* pr. *Nec* Goth. *hic aut hic* omnia apogr. H. Voss. et Zwic. mb. deest hic versus. W.

41. *Iusta*

image
not
available

et recte iungitur cum alio perfecto non minus empore aliquo praesente. W.

urerit] Basil. *decurrerit* ex sup. versu. H. *or-* W.

a maris extremis tellus excluditur undis] *Ex-* ite recepit Broukh. ex Exc. Pocchi et Colotii, que Ven. et Reg. Lep. Et sic Ed. Lips. ac ilgo, etiam Guelff. omnes *includitur*, quod hic ; nam fere *ambiri, cingi, coërceri, contineri,* r tellus. At *excluditur,* nisi pro simplici, *clau-* pias, sensum vix habet. *Extremae undae* sunt nil est, quae ὁρίζουσι. Sever. Aetn. 94.

cunque immensus terrae se porrigit orbis,
remique maris curvis incingitur undis.

e *undae* eleganter dictae, qui orbis in ea parte ; nisi de Oceano curvum littus ambiente accipe- t; ut sup. v. 20. *pontus in curvum orbem* conflu- batur. In Fragm. de Navig. German. ap. Sen.

— — *extremaque littora mundi.*

ptentrionem. Eleg. in Obit. Maecenat. II, 20.

· — — — — — *arenas*
ittore in extremo — quas simul unda movet.

hraeo loquitur; et est etiam libris, *Littore Ery-* sed illud vere. Forte etiam legendum, *quas tre-* *ida movet.* H. *Includitur* omnia apogr. H.. Vossii Goth.), quod restitui cum H. Voss. probatum et- ynio. — *externis* Hamb. W.

. *Nec valuit Lotos coeptos avertere cursus*] *Nec* . e libris; ut respondeant sibi copulae: *Ciconumque* :. Vulgo, *Non.* *Lotos* depromsit Scaliger ex divite Cuiaciano libro, cui Colotii collationes et unus accedunt. Vulgo, *Cyclops,* de quo demum v. seq. Duo Statii: *tempus;* eiusdem unus, *convertere* ut Guelf. 2. *Non valuit Cyclops tempus convertere* quam corrupte! Cuiacianus etiam *captos — cursus,* bene; etsi ferri potest. H. *Nec* septem apogr. H. Voss. lamb. Goth. Zwic. 1. 2. *Cotos* hab. Ask. *Cyclops* . Goth. Zwic. 2. *Ciclops* Zwic. 1. W.

5. *Cessit*] valde languet hoc vocabulum, quanquam is veritate non dubito: est enim, *Nec is valuit aver-* *ursum.*

57. *Victa*

image
not
available

mmeriorum etiam obſcuras acceſſit ad arces] *Cim-*
mendavit Broukh. cum eſſet *Cimmerion* vel *Cim-*
teras depravationes memorare piget. Forte ta-
affectavit graecam flexionem. *Cimmeriûm* verum
rius ad Aen. I, 34. quo offenſi nonnulli cenſue-
dum: *Cimmerium obſcuras etiam conceſſit. Arces*
ibus libris. Editiones tamen ante Statium *oras*
quod non tam ex Brixiana tranſiit, ut Broukh.
ſed ex Cyllenii commentariis, qui illud in ſuo
videtur. et eſt quoque in Guelf. 1. 4. Homerus
14. etiam πόλιν memorat. H. *Cimmeriorum* Voſſ. 1.
Cimmerion Zwic. 1. 2. uterque cum gloſſ. marg.
poſitus popillus." Recepit hoc H. Voſſ., cuius
praebent *Cimmerion* (Hamb.) *Cimerion, Cyme-*
menion, Cymonion, Cymemon (Goth.). — *aures*
de ort. *oras.* W.

Quis nunquam candente dies apparuit ortu] duo Ita-
s Gebhardi cum Ed. Rom. *aeſtu.* H. *Quîs* Zwic. 1.
nterl. „quibus abl." Zwic. 2. idem, c. gloſſ. qbus.
Voſſ. *candente* duo Voſſ. et Mon. H. Voſſius recepit
d *candente ortu* recte defendit Huſchk. p. 14. Ac
pro: *dies ſplendens apparuit,* dici poſſit: *dies appa-*
ndente ortu? W.

Sive ſupra terras Phoebus, ſeu curreret infra] Sic
ſ. At plures libri, (cum Corvin.) *Seu ſupra.* Reg.
Vicent. *Sive ſuper,* eaque vulgata erat lectio ante
H. *ſuper — ſive* Goth. H. Voſſ. recepit *ſuper.* Male.
il. Aen. IX, 553.: *et ſaltu ſupra venabula fertur.* Ac-
. l. oppoſitum *infra.* W.

. *Vidit ut inferno Plutonis ſubdita regno M.*] Ita
. ex Fruterii et Heinſii emendatione, iam Paſſeratio
, reſtituit; et ſic diſerte Guelf. 3. etiam *ut,* porro
iis Regius, Guelf 4. et Rom. Ed. niſi quod *et* habent.
: id mendum ſublatum in Edd. Venetis ex Cyllenii
ntariis, qui veram lectionem praefixerat; quae et in
. erat. At 1520. *regna* exhibet. Vulgo inde ab
legebatur:

Vidit ut inferno Plutoni ſubdita regna.

t in libris, qui hoc tuentur, ut in Guelf. 1. eſt vel *et*
lutonis. Tentat quoque locum Columb. ad Anonym.
yx. Error. p. 117. ſed parum ſcite. H. Sed in epiſtola
anſ. p. 179. coniecit ut iam editum eſt. Caeterum ex-
t incorruptum totum hoc diſtichon Voſſ. 1. 3. et Bern. —
Zwic. 1.

image
not
available

terris nigros viderunt carmine Manes,
e inter cineres Ditis pallentia regna.

ıdum, *viderunt currere Manes;* nam *carmine,* li-antatione accipias, v. Senec. Oedip. 561., parum nisi dicas, *viderunt carmine* esse: narrant in suis . Manes et loca infera tanquam a se visa. *Inter* ere videtur, quia, mactata pecude nigra, fiebat r. Aen. VI, 253. Nisi Homerum Odyss. λ. respexit et legendum:

jue in Cimmeriis Ditis pallentia regna. H.

sseratii explicatio vera visa est. W.

Praeteriitque cita Sirenum littora puppi] Ed. Lips. nt, et Guarner. *erta* pr. *cita*, puto librarii vitio.

Illum inter geminae nantem confinia mortis] Ita ex Cuiaciano correxit, ut ante eum fecerant viri Accedunt duo Anglicani, Guelf. 3. Vulgo: *Illum ae.* Ed. Colin. 1530. corruptior: *Illum per geminae.* . Rom. Brix. et Venetae cum duobus Italis, adde . 4., *tergemini — montis;* quod non spernendum; ınt duo scopuli, in quibus Scylla et Charybdis antra t. v. Homer. Odyss. μ, 73. et inter hos στενωπός. ;4. adeoque: *inter gemi i confinia montis.* H. *terge-* ıuatuor apogr. H. Voss. (Hamb.) et Zwic. 1. 2. *illas inae* Bern. at quatuor apogr. H. Voss. *inter geminae.* s. recepit *per geminae.* — Cyllen. *tergemini montis,* ıudian. XLIV, 70. dixit idem: *geminae confinia mor-* In Goth. deest hic versus. W.

ı. *Nec Scyllae saevo conterruit impetus ore*] Rom. Ed. llen. *sceυo.* *Ore* Scaliger ex Cuiac. repoluit: cui suf-ıtur Pocchi et Lipsii Exc. cum duobus Italis. In cete-ʒitur *orbe,* variatione sollenni. v. Heins. ad Ovid. XV. 274. Explicabant hoc de vorticibus maris. Sed recte *evo,* quia homines sex ex navi abreptos comedebat. H. uatuor apogr. H. Voss. caeter. *orbe*, ut Goth. Hamb. :. — *scaevo* Hamb. ut semper. W.

72. *Quum canibus rabidas inter freta sorberet undas*] eram in prima editione verba, ut sunt in editione ıkh. quamquam in iis offendebant illa: *inter freta,* et, *las canibus undas. rabidas* ex libris, et Guelf. 2. v. Burm.)vid. I. Met. 36. at *sorberet* ex Heinsii et Guyeti emen-one recte receptum censebam; nam ante eum a Romana ;, ut est in Regio quoque et Guelff., legebatur:

Quum canibus rapidas inter freta serperet undas.

quod

image
not
available

tum a vulgata fcriptura recedunt. Priorem veru nolim. Poëta Scyllam hic tanquam monro auctore, non tanquam turbinem et vorticom defcribit. Hinc ei os bene tribuere poterat. eliqui, ut olim editus legitur: quandoquidem ta emendatio, etfi recte fieri poteft non uno H. Voff. recepit *fera,* affentientibus quatuor vic. 1. 2. *fic in* pr. *inter* et *rapidas.* Goth. *mani-* margin. ab alia man. *Cum canibus rabidas intus undas.* Equidem, ut in loco tam multis conie, nihil mutavi. Fortaffe tamen *canibus freta* . *canibus adiuta,* h. e. canibus ferperet. Vide d Virg. Aen. IV, 245. Ac quum collocatio ver*las inter ferperet undas,* ufitata fit, ftatuendum lacius his effe interpofitum, de qua re in tali fim follicitus. W.

confumfit more] h. ut ingenium ipfius erat. Rom. cum permultis, etiam Guelff. *in ore,* eret frequenti: v. Heinf. ad Ovid. Epift. X, 137. d Propert. II, 1, 46.

ote quisque, in ea conterat arte diem.

. Crufius in Prob. Crit. l. l. legebat:

olenta fua confumfit morte Charybdis.

enis: *fua c. mole.* Neutrum feliciter; etfi fatiofum effe verfus fulcrum τὸ *fuo more.* H. *in* tuor apogr. H. Voff. (Hamb. Goth.) et Zw. 2. . H. Voffius fcripfit *in orbe* de coniectura. W.

fi interrupto nudaret gurgite pontum] Anglicani . Virgil. Aen. III, 421. de eadem Charybdi:

tque imo barathri ter gurgite vaftos
in abruptum fluctus. H.

taret. Bern. *interrupta.* H. Voff. de coniectura *fi infra rupto* caet. quod quomodo intelligi veıota difces ad hunc locum. W.

ata — pafcua] Rom. et quae inde propagatae, nglic. Guelf. 1. 4. *violenta.* Correxit Muret. ias erat I, 6, 47. H. Mox *calypfos* Hamb. W.

is et erroris miferi] Ita dicendum, epitheton ffe translatum effe ad errores. Sed lectio haec atione in Ed. Scalig. profecta, cum fecundum s eft Guelf. 3. 4.) ex Ald. pr. repeti deberet *er-*

 rorum

image
not
available

› — *vallo*] Heinſius mallet *ſtructo*, quia mo-
. Sed *ducere vallum* proprie dicitur.
tibus Mon. — pr. *ut* un. Voſſ. *et*. — pr. *erum-*
cat ex antecedent. *ducto* corruptum. — Verſ. 87.
1. et Hamb. — Pro *et arduus* hab. *et tardius*

dis et aſſiduo vigeat certamine miles] Broukh.
m caſtrenſem refert. v. ad I, 1, 75. Verum id
nguſtum eſt, ut iam Vulpius vidit, nec cum
ermone convenit. Sed, ut fere Cyllenius olim
leſſalam dicit optime noſſe, qui locus caſtris
cime idoneus ſit, ut et aquarum copia, et ſe-
ſte ſit, utque miles exercitationi campeſtri, in
eri praeſtare, laudis cupiditate accenſus, anni-
: operam dare poſſit, cuius mox varia genera
Quis tardamve ſudem etc. Ad milites autem,
Meſſalam, quod vulgo faciunt Intpp., ſequen-
eferenda: *Quis* ſc. inter milites. Ita v. 92. et
nendatione carebimus, et totum locum ſic le-
ere in libris eſt:

: *et aſſiduo vigeat certamine miles,*
ardamve ſudem melius, celeremve ſagittam
, aut lento perfregerit obvia pilo;
is equum celeremque arcto compeſcere freno
et effuſas tardo permittere habenas;
vicem modo directo contendere curſu,
eat curvo brevius contendere gyro;
parma ſeu dextra velit ſeu laeva tueri,
or, aut ſignata cita loca tangere funda.

, quae breviter dicenda erant, tam copioſus eſt
uidem haud laudabo, verum quaeritur nunc,
ſcripſerit. Ayrmannus in Vita Tibulli §. 29.
aliter conſtituit, στιγμῇ τελείᾳ poſt v. 87. poſita,
entia a verbis: *Laudis ut* (ſic legit pro *et*) *aſſi-*
miles, Quis t. — ad v. 98. perducta: ita ut
laudem militaris peritiae appetendo ſemper in ar-
ſint milites, quis Meſſala, eorum imperatore,
aſtrenſis ſcilicet exercitationis, prior ſit." Mihi
tio valde coacta eſſe videtur. H. *Laudis ut* re-
ſ. non male, ob novam ſententiam, quae hinc
t. Mox v. 89. *quos* Voſſ. 1. *tradam* Hamb. *ce-*
n. et Voſſ. 3. W.

lento] Regius, *et*. H. *et* pr. *aut* Goth. *per-*
Voſſ. W.

image not available

αρενθέσει positum, et *si* omissum dicas. *Compel-*h. ex coniectura reposuit, ne bis *contendere*, quod itur, esset. An itaque veram lectionem habea-itare licet. Ex omnibus tamen, quae proprie in ci solent: *flectere, ducere, agere, in gyrum*, nulla accommodatior est. Ayrman. l. l., ut eadem repeti-ur, legebat: *directo concurrere cursu*, et, *curvo le-ndere gyro*, ut certamen equestre gravius leviusque ur; sed id parum apte. Porro *brevius* secundum n, quem Scaliger iterum male deseruit, idem Broukh. et Guelf. 2. 3. sic Ed. Lips. Vicent. et aliae: vulgo in nonnullis *levius*, quod Ayrman. praeferebat, qui alebat *parvo gyro*. Cic. III. de Orat. c. 19. a Broukh. s: *ex ingenti quodam oratorem immensoque campo in i sane gyrum compellitis*. Seneca Thyest. 842. de Luna:

Vincetque sui fratris habenas.
Curvo brevius *limite currens.*

Fast. VI, 586. *adductos intus agere equos* dixit. *Gyrus* e in equitatione. Virgil. Aen. X, 884.

— — volatque
Ingenti gyro.

ftissimum gyrum dixit Plin. IX. ep. 26. cf. Broukh. inf. 207. (Nec aliter accipiendus, idemque hinc illustran-est locus Carminis in Pison. 53. 54. — *et nunc cervice a Incipit effusos in gyrum carpere cursus*: h. ex effuso cur-quum revocare ad sedatiorem illum, saltem breviorem, fit in gyrum. ubi nunc conf. Wernsdorf. P. L. M. To. IV. 47. at in Propert. III, 12, 11. *Gyrum pulsat equis* bene ndat Schrader Emendatt. p. 179. *Circum pulsat equis*. ut: m, campum. *Orbem* dixit Varius in fragm. apud Ma-). VI, 2.

Quem non ille finit lentae moderator habenae,
Qua velit, ire; sed, angusto prius orbe coërcens,
Insultare docet campis, fingitque morando.)

rusius in Prob. Crit. 26. legebat:

Seu libeat cursum medio convertere gyro. H.

ompellere, quod Broukhusius de coniectura reposuit, legi-ur in Voss. 1. 2. Bern. Vind. Mon. Nec probat H. Voss. qui *ontendere* retinuit. — Idem suspicatur *an* pro *seu* non robo. W.

95. *Quid?*

image
not
available

ul a. veniunt — parant] Revocavit Broukh. tam ant. Edd. a Romana inde, et codd. Statius e maluerat; hoc etiam Guelf. 2. 3. cum Ed. Lipf. *niant.* uterque *parent;* nec aliter Corvin. et H. Un. ap. H. Voff. *difcrimina* pr. *certamina.* W. *Tunc tibi non defit*] h. in promtu fit. At Broukh. ara Heinfii et tribus libris *defit.* Regius etiam *Defit* Voff. 5. quod recepit H. Vossius. Verf. 99. *urgere.* W.

Seu fit opus, quadratum acies confiftat in agmen us difficilis interpretatu, inprimis ex vetere le-. 103.

libeat duplicem feu iunctum cernere Martem.

hic tria genera aciei inftruendae, quadratum, dulatum, defcribi putabat. Sed confundit Vir fumen et *aciem.* Neque Lipfius de Milit. Rom. IV. fe extricare potuit. Salmaf. de Re milit. Roman. o. *aciem fimplicem* et *bipdrtitam* h. l. exprimi cenanc duobus cornibus, nulla ut media acies fit, conuae non aequaliter dirigantur in hoftem, fed quorum, ut hofti propius, ita prius manus conferat: hinc *duplici feiunctim cernere* h. decernere *Marte,* emenet dum *dexter,* five qui in dextro cornu eft, finiftrum cornu, et vice verfa aggreditur, *tenet.* *Simplicem* fe eandem cum *quadrata,* cuius aequatae frontes fint, es, qui in primo ordine ftent, uno tempore fe in hooveant: hoc in noftro:

Rectus ut aequatis decurrat frontibus ordo,

ordines fint aequali fronte. Schelius in Disf. Polyb. . Salmafium confudiffe vult *aciem fimplicem, aciem atam,* et *agmen quadratum.* *Agmine quadrato* duci itum, cum frons et tergum in latum extenfa fint, inuae intermifceri poffint iumenta; opponi autem *agmini o,* quod oblongum fit, fronte anguftiori: hoc ufos effe nfractibus, filvis et aliis locis iniquis; illo in campo et plano. *Aciem* porro *fimplicem* a *quadrata* diftinguere etium. Locus eft I, 28. — *ut prima fimplex extenfa fit s, ne quos finus, quas curvaturas habeat, ut aequali lemoque fpatio miles diftet a milite. Tunc praecipiendum, ut ito duplicent aciem, ita ut in ipfo impetu is, ad quem rendere folent, ordo fervetur. Tertio praecipiendum, ut quaatam aciem repente conftituant.* Ex quibus verbis omnes fere

image
not
available

em quatuor seu vinctum, ut etiam in Zwic. 1. et quod hic *matrem* habet cum Hamb. *seu iunctum ictum* Goth. un. *se vinctum*. W.

exter uti laevum teneat dextrumque sinister] Ita o et Exc. restituit Scaliger; vulgo:

aque ut laevum teneat, dextrumque sinistra.

ıus Angl. cum Ed. Rom. et Guelf. 2. 3. *Dexter-* Regius cum Ed. Lipſ. et Ald. pr. *Dexteraque ut*. mox: *dexteramque sinister*. Regius etiam cum 3. *sinister*. Tum pro *teneat* Salmaſ. l. l. malebat ıggrediatur: quod utique praeferendum censeo. H. lectionem praebet etiam Voſſ. 3. idem Voſſ. 4. et quod habent *dexterque ut*. Caeteri longius aberes. W.

sitque duplex geminis victoria castris] Ita pro eo, go est, *gemini v. casus*, Heinsius coniecerat Adv. III. uno Statiano, Colbertino, et Exc. Colotii reposuit Censentit Ed. Rom. at expressae hinc Venet. 1500. . *casus*, et 1491. 1520. *gemmis v. casus*. At Guelf. 1. ıis *v. casus*. *Gemina castra* h. l. sunt cornua bina ı exercitus, quatenus ille bipartita acie pugnavit. l. l. legebat:

Sitque duplex geminis victoria caussis.

aussa et *casus* permutantur. v. Gronov. Obſſ. III, 14. a sententia et ratio ab h. l. aliena. In votis habebam, ıtissimus rei militaris Romanorum auctor, Nast, in ntiqq. milit. Rom. hunc locum attigisset: qui praeclare mine quadrato egit p. 233. sqq. H. Recepta lectio est in Voſſ. 3. Caeteri plerique *gemini — casus*, ut Goth. n. Zwic. 2. *geniem — casus* Zwic. 1. alii *geminis — casus* *emina — casus*. W.

107. *Iapydiae*] Haec vera scriptura est. v. Drakenb. ad . XLIII, 5, 3. Reimar. ad Dion. XLIX, 34. etsi et *Iapo-* et *Iapides* vulgo legantur. Primus Scaliger ex suis, qui accedunt Guelff. 1. 2. 4. recepit: *Iapidiae:* vulgo cirꝛferebatur *Iapygiae*, quae in Italia quaerenda erat. Re-s: *hiapigliae*, monstrose. Ed. Rom. *Iapides*, at Cyllen. pidiae, et sic reliqui. *Iazygiae* Guelf. 3. H. *Iapydiae* est Ask. Voſſ. 3. Zwic. 1. *Iapigie* Goth. *Iapigiae* Hamb. et wic. 2. W.

109. *Pannonius gelidas passim disiectus in Alpes*] Etm Auctor Eleg. ad Liviam 390.

Summaque dispersi per iuga Pannonii.

quan-

image
not
available

Ald. pr. et hinc profectis, abest, ut adeo is ui Aldinam sec. correxit. Potest quidem in sse propter repetitionem verborum, *secula fa-a vitae.* Verum haud dubie est pro insititio ha-Corvin. sic expressus est:

e senex longe spargit dum secula famae. H.

gr. H. Vossii non exstat ille versus, de quo Hey-H. Vossius reduxit eum mutatum et defendere t ut nunc legitur, ferri non potest, necdum con-do ortus sit. Caeterum Goth. pr. *terna — famae — vitae.* Voss. 4. *mirentur.* Voss. 5. *nimis* pr.

evocaverit] intell. ut, quamvis. In libris, ut in fere *renovaverat.* nonnulli cum Guelf. 2. *revocave-* 1. 4. *renovaverit*, non male. v. ad Ovid. I. Met. 11. H. *it* habent tria apogr. H. Voss. et Zwic. 1. quod ve-*vaverat* sex apogr. H. Voss. (Hamb. Goth.) et — *Phoebus* pr. *Titan* Vind. — un. Voss. *foecun-*

Gaudet] Broukh. reposuit ex emendatione Hein-i necessaria; vulgo *Audet.* H. *gaudet* est in Ask. *audet* Hamb. et Zwic. 1. 2. quod placuit H. Vossio. *det.* W.

. *validisque sedet moderator habenis*] h. fortibus et quae equum moderantur, domant. Broukh. ex quin-is, adde Guelf. 3. ex emendat., *validusque:* quod idebat in prima editione. Memineram sane illa Cic. it. III. c. 41.

rras, erras: nam te exultantem et praesidentem tibi
epriment validae legum habenae, atque imperii insistent
iugo.

m habet epitheton eximiam, verum ex re et sententia nexu. Attamen etiam h. l. *validae habenae* elegantius sunt epitheto a valido sessore ita translato. cf. sup. ad . Intelligitur etiam per se, validas habenas indigere o sessore, et esse equum validum regendum. H. H. Vos-de coniectura scripsit: *sedens moderatur habenis.* Mihi endum est hoc: *moderator habenis* exquisite dictum est. *arbitrum esse* cum dativ. Valer. Flacc. I, 557.; *rectorem* ibid. 587. Adde Liv. 23, 10. et quae supra diximus in ta. W.

116. *non alias conversus terga domator*] Vocabulum *nator* suspectum erat Scaligero, sagacissimo viro; sed non,

ut

Digitized by Google

image
not
available

'e *die, duce fertilis anni*] Ed. Rom. *vertilis* supra v. 51. pro *fertilibus horis* malebat *ver-* ›tat. *artis* pro *anni.*

›ra *discordes t. flamina venti*] pro *fera* Basil. 72. Heinsius et hic *dissortes* malebat.

nt flumina] Regius *tenuerunt* ex sup. versu.

› *rapidum' p. — undis*] In Regio ultima vox ›cripta, et pro *Quin* idem *Cum.* H. Eandem vide I, 2, 24. Caeterum deest hic versus in

a nec a.] Ita Broukh. e libris, inter quos et m emendarat Passerat. Vulgo *Ulla nec.* Sta› *ι haec*, unde ille faciebat, *nulla hic.* Duplex ›ocum habet in repetitione alterius particulae; distinguendum, *Nulla, nec avis, nec quadru-* lde dubito de veritate lectionis loci v. 164. H. in tribus apogr. H, Voss. un. *nulla has.* Mox *pensas*, et un. *depascitur* pr. *perlabitur.* W.

in largita tuis sunt muta silentia votis] Emen› ι. *quum.* Est *cum* in uno Anglic. nec non in . Lips. Sane parum placet vulgatum; nec ma› *m.* — Porro vulgg. *multa silentia* parum com› *uta*, quod Heins. coniecerat, Broukh. recepit ›eii et unus Anglic. habent, non raro ab altero ›co. v. ad Ovid. IV. Met. 433. *Muta silentia* ap. Met. 184. X, 53. (vid. Burm. ad Ovid. Met. II, *na* II. Art. 505. *largita sunt* vel passive potest ›ccipiendum esse Forcellin. in *largior* docuit. W.) ro ea comprehendantur, quae antecessere, *fla-* *na, mare, volucris, quadrupes.* H. *Quum* pr. iam in Ask. Voss. 3. Goth. quod cum H. Voss. re› ι *quin* pro *sed* dictum non occurrat. Caeterum *quum larga tuis sub multa.* Voss. 3. *sint multa.* ι Zwic. quatuor tamen *muta.* W.

upiter ipse l.] Miror neminem hic contactum pru› ›ndi: *Iupiter ille.* v. ad I, 4, 23.

levi — curru] propter celeritatem cursus: ut o ὠκύς, ταχύς. Dousa in Not. c. 7. suffragante ›roptεrea dictum vult, quia Iovis currus alatus affert locum Macrob. Sat. I, 23. sed istud fuisse Platonis commentum, non commune antiquitatis, ›o apparet. Horatius quidem I. Od. 35, 8. et alii ovis currum dixere, sed hoc est celerem; adeoque idem

image
not
available

m in Cuiac. esset, *te tereo.* Sed varietas scri-
nsolens est, quam ut a noto vocabulo *Tyrius*
erit. Unus Statii *terreno,* alius cum Guelf. 2.
s Broukh. *tyreno,* unus Heinsii *tartareo,* (sic
.) sed plerique, ut in Cuiaciano, et Guelf. 3.
cum Ed. Lips. *te terio,* Ed. Rom. Brix. cum
fera tereo. Vicent. Venetae cum Exc. Pocchi
o. Ex quibus veram lectionem esse censeo,
obsessa colono, ut Africa et inprimis Cyrene
cuius conditores ex insula Thera, Θήρη, duce
ti sunt, ut late Herodot. IV, 1, 47. sqq. per-
vero non multum aberat Cyllenius, interpres
endus. Pro *obsessa* in Ed. Rom. et Ven. et
ossessa, ut legit Heinsius. Sed v. ad II, 3, 41. H.
rg. Gryph. Caeterum *tetereo* sept. apogr. Voss.
, alii *tyreno, te Tyrio, tartareo,* mira librario-
ia. W.

oaspes] Ita reposuit Scaliger, quamvis in suis
es, quod et in aliis, etiam Regio, est. Non-
it Ed. Lips. *Dryaspes,* Guelf. 3. *Deiaspes.* Sed
pes boni libri, in his Guelf. 1. 2. Rom. Ed.
yllenius in suo legerat, quod Guelf. 4. habet,
ent. *Coaspis.* Ald. pr. *Choaspes,* quod mutavit
spes, et hinc aliae. Salmas. Polyh. p. 492. B.
erens: *Diaspes corruptum ex Chuaspes, nam et
uaspes in nostris libris h. l. reperi scriptum. Fa-
s divaricatis cruribus* τῷ *u.* H. *Choaspes,* quod
ic. 1., habet edit. Venet. ann. 1491. — pr. *lym-
erra.* W.

yri dementia Gyndes] *Gyndes* diserte in Ed. Vi-
lubie et in aliis. *Gindes* in aliis, ut et in Guelf. 1.
Rom. et hinc Venetae, etiam Aldinae et hinc
Correxerat tamen hoc ex Herodoteo Γύνδης (v. l.
9.) iam Cyllenius; tandem emendavit Scaliger.
fere legitur *Cydnus,* in uno et Guelf. 3. *Cyrus;*
H. *Gyndes* Zwic. 1. *Gindes* Voss. 1. Hamb.
ures *cydnus,* et *cidnus,* etiam Zwic. 2. un. *ridnus.*
Gyndes legendum esse probaverat etiam Lipsius
Annal. XI, 10. afferens Senec. Ira 3, 21.: *Cyrus
mem oppugnaturus festinaret ad bellum, Gyndem
amnem vado transire tentavit,* et quae sequun-

Radit Arecteos haud una per hostia campos] Ita ex
endatione reposuit Broukh. contentus inutili illu-
strationę

image
not
available

ı memini, docuit. Eſt tamen haec correcillima. Parum feliciter cum Scaligero ceropına ad Vellei. II, 19. legebat:

ectaeis unda par hoſpita campis.

ar campis, bituminoſis et ipſis. Salmaſ. ad Ed. Trai. ita emendabat:

eccaeis aut unda perhoſpita campis.

Aracca, Suſianae oppido; in ea autem rephthae fontes. v. Strabo XVI. p. 1078. *Ardet* ıptum fuiſſe in *Cretaeis ardens*, quod eſt quoı. 2. 3. 4., vel *ardet* ſive *Cretheis*, ut in Rom. miror: ſed ab eo nondum abduci me patiar, re aliud quid credam in *unda Cariſtia*, *Cary-Chariſtia*, *Cariſtina*, ut varie legitur in ometer Cuiacianum; *Caryſtia* in Guelf. 1. *Charin* quo emend. *cayſtria*. 4. *cariſtia*. Dicerem *Acheruſia*: modo conſtaret, ardentes fontes l habitos Acheruſios. H. Omnes libri H. Voſ-ıariter aberrant nec niſi notos errores praebent. ıiecit ex Herod. I, 189.: *Darnaeos radens* caet. dationem etiam recepit. W.

myris] Regius, *Tamyris*, ut alii ap. Broukh. i liber, *Nec quid.* H. *Thamyris* plures etiam et Zwic. gloſſ. interl. „regina". *novo* pr. *vago* Voſſ. 1. deeſt verſus. W.

pia nec ſ.] Carrio ad Valer. Flacc. VI, 750. . ut ſit: Et qui non pia. H. *Impia vel* Mon. H. Voſſ. ſecutus Schraderum et recepit. W.

daeus] Ita et Regius. In aliis *Pachaeus, Pha-s.* Ed. Vicent. *bacchaeus*. Guelf. 3. *pacheus*. H. *vaque* Goth. W.

iſtrus] eſt ex emendatione Broukh. vulgo, quem tamen nulli Getae habitant. Repoſui aſpıratio ex ſeriorum librariorum more adhaeſit. *oſynos*] e libris et anterioribus edd. in quibus ratum, revocavit Broukh. Scaliger e ſuis re-*gynos*, qui et tum in aliis, tum in Regio ſunt. et Guelf. 1. 2. 4. *muſinos* 3. et in marg. *maginos* c. V, 152. *Moſſynos* duplici ſibilo extulit, ad e Intpp. (In *Moſynis* et in *Tanai* nemo haeſit. rum finibus nullus Tanais fuit: uti nec Getarum n fuere, quos Ovidius adhuc infra Iſtrum colen-

BIBL. UNIV. GENT

image
not
available

e *ubi non unquam Titan superingerit ortus*] dit superne. Scaliger e suis (adde Corvin. ,it: *superegerit*, quod et ipsum placere pot- versus polos non ascendere et eniti possit, nundus *con urgat*. Ge. I, 241. Et sic Regius Passeratius hinc faciebat, *superexerit*. Pro ielf. 1. 4. Ed. Rom. cum suis traducibus *ibi*: e libris. Etiam *nonnunquam* erat ante Mu- *regerit* septem apogr. H. Voss. (Goth. Hamb.) un. *superegerat*. Lectionem, quae in textu cellinius et explicat: oriendo radios calorem- lit. W.

ior terris] unus Angl. *terras*, quod exquisi- . ad Liv. XXII, 40. et passim. *proprior* perpe- orum multi et h. l. ut Guelf. 1.

celer hibernas properat decurrere luces] Ita litur: sic et Vicent. Guelf. 2. 3. At Ed. Rom. enetis, it. Guelf. 1. 4. *properet deducere noctes*. : Sfortiae ap. Statium, cum Exc. Colot. Et : Eboracensi notavit Heinsius. cf. sup. I, 2, 29. pe tam longas et tardas hiberno tempore, non nec *decurrere* nec *deducere*, h. adducere, Sol. t alterum. *Decurrere* etiam recte se habet. v. *um terna — saecula fertilibus Titan decurrerit* . Voss. *deducere*. un. *luce*. W.

so tellus consurgit aratro] Ita Regius et Guelf. 1. l. Lips. et Rom. unde videtur in vulgatas ve- uam Cyllenius legerat *exurgit*, quod in libris st omnibus, et in ed. Vicent. H. *exsurgit* no- l. Voss. (Goth. Hamb.) et Zwic. Hoc H. Voss.

iebent nec] *neque* Corvin. Guelf. 2. Hamb.
ulla nec ex] Unus Colbertinus habet *Ulla*. Et n. 13, 3. 4. Sed Graecum loquendi morem h. l. e noster dicendus est. cf. sup. ad v. 127. Sic r. 24. *Debebat Epicrates nullum numum nemini*, . et ad Attic. III, 7. Propert. II, 15, 32.

senti nemo ne nocuisse velit.

m. 7, 8.

xustas — partes] Nonnulli ap. Broukh. *terras* tatione. H. *Ula nec* Hamb. H. Vossius scripsit esse enim et sonum ingratum *nec ex*, et gramma- n, nisi ita legatur. De sono nihil dico, gramma-

image
not
available

turque seges maturos annua partes] Duas ſcio, an ſatis bene, confundit. Quanto I, 1, 48.

›nit flavas annua terra comas.

ı confinditur aere] Multi *confunditur*, etiam ſup. I, 7, 21. erratum Guelf. 2. pro var. lect. ım de aratione ferro facta iam egiſſet, ſuſpi- : *Ut ferro tellus*, ſubint. ita, *pontus confin-* Etiam H. Voſſ. ſex apogr. *confunditur*. un. V.

tis exurgunt oppida muris] Unus Statii, Colb. *ınſurgunt*, ut variabant v. 161. hoc tamen h. l. XV. Met. 431.

ıoque Dardaniam fama eſt conſurgere Romam.

l. *aſſurgere*. Regius exhibebat *exurgitat*, ut ıabebant, forte pro *exſuſcitat:* niſi a ſtupore tum eſt. H. Quum un. Heinſii praebeat *eſtru- extinctis*, H. Voſſ. ſcripſit *exſtructis*. W.

claros ierint tua facta triumphos] Ita repoſuit ı in ſuo inveniſſet *praeclaros ierint*. Vulgo ubi- *praeclaros poſcent* (in Guelf. 1. corrupte *poſſent*) *ımphos*, ſententia plana et facili, quaſi ſibi de- lla Cuiaciana lectio non aeque planum ſenſum ıkh. quidem laudat ſimilia loca, nec tamen in- alioqui vidiſſet, parum accommodata illa eſſe; dii III. Art. 87.

ır exemplum, genus o mortale, dearum.

ſequi exemplum; alterum Statii Achill. I, 4.

— nos ire per omnem,
ımor eſt, heroa velis.

eſt omnem hiſtoriam de Achille perſequi, non ırticulam inde decerpere. Poſſint et alia loca lia. Ovid. I. Faſt. 15.

ue conanti per laudes ire tuorum.

re dies feſtos in honorem tuorum inſtitutos. V. 22.

mea, lege data vincta atque incluſa, Thalia
Per titulum vetiti nominis ire cupit.

h. no-

Digitized by Google

image
not
available

m, *praestare carmina* pro *praebere carmina* nec potuisse dici. W.

uida non noster peragit labor otia, q.] Sic ipti et editi, praeterquam quod in quatuor in Lips. Ed. est *pergit*. Broukh. tamen ex osuerat: *Languida nam noster p.* idque hoc itur: *ideo Valgii humeros illi oneri subiicit, m refugiat, conscius sibi virium exiguarum, tius sectetur, quamvis in re non lautissima;* nus Tibullus alicui typographo operam adanegyricum Messalae, ut panem lucraretur, cepisset. Apparere debebat Interpreti doctisuamvis plane subsilientem et hiantem facere ui naevo etsi forte ita mederi possis, ut pro ır *cum vis;* ut sit: *cum vis Fortunae — me ad-* manet tamen hoc, *laborem* non posse dici *agere* interpretatione adiuvare lectionem, hactenus, as de lusibus, ludicris carminibus. Sed nec potest. Itaque potius duxi revocare antiquam *Ion labor noster peragit otia languida,* in quibus la desit: h. non tamen interea cesso canere lauamvis fortuna adversa me avocare ab omni stuidetur. Haec paullo melior, puto, interpretatio, quam Achilles Statius in Not. ad h. l. proposuit. sententia apertior, si legeres:

inguida nec noster —

non tamen. (et sic in Corvin. legitur. Alias etret: *nec — peraget.* ut v. 191. sequitur: *desi-* Recepit H. Voss. *nec.* Quatuor Voss. et Zw. 2. terum *otia languida* sunt, ubi languido h. e. exirem tractas. W.

me adversa fatiget] Ed. Lips. cum uno Angl. et 1475. ac Vicent. *fatigat. me* a Regio abest. Inserta *ut mos est illi,* non parum languent: sive sit, ut fatigare, vexare, sive respectu aliorum: nam et rtunae mos est aliquos fovere: si addidisset, *ut mos ligere bonos,* aut simile, tum demum constaret sen-l. Scripsit H. Voss. de coniectura: *Fortuna, ut mos is adversa,* et recepit *fatigat.* *fatigat* Goth. Ask. et 2.: uterque codex verba, *ut mos est illi,* parenth. icludit. — In Voss. 5. deest hic versus et sequentes. m pr. *quum* Voss. 1., idem *nitetur* cum Voss. 3. et Ask. superscr. Goth. *dotibus.* W.

184. *fla-*

image
not
available

s, in quo carmine verferis, in vulgata habeatur. Regius praeferebat:

undis indeficientia menfis.

poffit, modo non conftaret, *hordeum* in rupedum fuiffe cibum. v. Plin. XVIII, 14. bene dictae, ut fup. II, 5, 37. *fecundum* liberis Carm. 53.

fecundis cum meffibus area defit.

oni non debent. v. fup. ad I, 5, 22. (cf. nthol. Lat. To. I. p. 513. II. p. 527.) Rutiuo noftrum expreffiffe videtur, I, 147.

fecundas tibi conferat Africa meffes.

ndum *congerat,* ut nofter I, 1, 1. Lucan.

fecundae fegetis calcata peruffit.

tna v. 13. *faturas meffes* dixit:

fed faturae complerent horrea meffes. H.

marg. Gryph. ann. 1573. — *Horrida fecunntia meffes* Goth. *Horrea, foecundas in de-s* Voff. 1. In Mon. deeft hic verfus et fe-

ique pecus denfo pafcebant agmine colles] In s effe *agmina* notat Pafferat. et notavi ipfe e icent. Venetis, Lipf. et Bafil. Inde ille fa-

pecu denfo pafcebant agmina colles.

e ea aberratio, quae haud infrequens in his (vid. ad II, 3, 42.) eum non debebat, ut alit. Heinfius etiam corrigebat: *Cui pecoris,* ut *ecoris.* Sed *pecus, fatis,* hic eft per appofitio-; *pecus,* quantum fatis effet, ut faepiffime h. *placebant — valles.* Ask. *ordine.* Mox *nimio*

am cura novatur, Cum] Iunctura et copularum opportunus effe videtur. Forte repetebatur a : *Nunc cura novatur.*

*Quum memor anteactos femper dolor admovet an-*na eft lectionis varietas: in plerisque legitur: *r accitos femper dolor admonet annos.* Iam *admovet*

image
not
available

Heinsii, etiam Guelf. 2. *accitus*, quorsum i, in quibus *attritus*. Unde legi possit:

ori accitus semper dolor admovet annos.

arcessitus, quia eius recordationi immorale *memori* addidit, is *admovet annos* h. feerat. *Memori* Heinsius etiam scribere mata: sed in ea *memor dolor* eleganter dictus, a acerba recordatione iniuriarum militarium v. Broukh. Pro *cum* malim *dum*. H. *accisos* T. *accitos* pleriq. ap. H. Voss. (Hamb.) cum *tos* Goth. *anteactos* Vind. idem in Gryph. — or. *memor* un. *color* et *memor admovet*. W.
lierque relictis] Regius *spolitae*. *relictus* Edd. multis ap. Broukh. etiam Guelff. omnes. At et *relictis*. Cerda ad Aen. VI, 168. supplet: ram. Sunt *relicta* ex facultatibus pristinis.
c tibi Pierii solum] Ordo est a Broukh. ex In ceteris omnibus: *Nec solum tibi Pierii*. H. verborum est etiam in Voss. 1. 2. *tribuantur* ox Hamb. *per te vel — ausum*. W.
ro te vel solus densis subsistere turmis] In aliis *s solus*, in Guarner. *pro te densis vel solus*. st sustinere, excipere; et vel cum tertio vel casu iungitur. Graecum est ὑποστῆναι. Re. 1. 4. cum Ed. Rom. et aliis Broukh. *obsistere*, interpretamentum. v. Gronov. ad Liv. XXVII, *sis solus* recepit H. Voss. ut est etiam in sex et Zwic. Non probo. — *obsistere* Ask. superscr. oss. 1. 4. hic versus legitur post sequentem. In gr. quod apud nos est, sequens versus legitur 193. W.
Vel parvum Aetnaeae corpus committere flammae] ebet esse, ut, *se committere mari*, *tenebris* etc. ii, *submittere*. forte leg. *immittere flammae*, pro in. Catalect. Scalig. p. 91.

epe etiam densos immittere corpus in hostes.

apud optimum quemque. (Proprie dictum hoc esset; sed vulgare, et alterum doctius. Propter m brevem reiecit eandem coniecturam Burmannus Anthol. To. I. p. 299. qui in Broukhusiana lectione it.) Sed *parvum corpus* non ferebat Broukh. cum s *ei formam a Diis datam* memoret. Itaque reposuit

image
not
available

issimus, dicuntur in manibus esse. In Guar-
Abit in diversa Guelf. 3. *tangere* in marg.
attingere. Porro Ed. Lips. *Melesigenas.*
ες etiam apud Graecos poëtas occurrunt. H.
H. Voss. recepit. *vincere* Voss. 1. 3. *tangere*
4. *mittere.* un. H. Voss. *Molotheas.* Zwic 1.
c. 2. *Melesigenas.* un. H. Voss. *me letheas.*
oth.) W.

d tibi sit] Rom. Ed *sit.* mox Guelf. 1. 4.

bene sit notus] Ita Broukh. e libris potiori-
Regio. Vulgo inde a Mureto: *vel bene si*
Aldinis, Rom. et Lips. ac Vicent. *si notus.*
duo versus omnium in toto hoc carmine in-
cf. sup. ad III, 1, 19. 20.

imo vel inerret in ore] Ita emendavit Mure-
Scaliger, pro vulgari: *moeret.* Rom. et Lips.
uelf. 1. 4. *meret,* Reg. *moeret,* in quo expli-
a sudat Guell. ad Aen. I, 737. tres Angl. *in-*
Colot. et pro var. lect. Guelf. 2. cum 3. *in-*
libris Venetis excussis Passerat. esse ait, *vel*
vin. *vel haereat ore.* Vicent. *inheret,* quae om-
rrationes librarii. Regius etiam *in orbe.* v. 71. H.
od Statius in codice Vaticano viderat, dicitur
in Hamb. Caeteri aberrant. — *et bene* Goth.
tiam Zwic. *notas* Voss. 1. a pr. man. W.

atuent] Guelf. 2. 3 *statuunt,* adscripto tamen *e.* H.
finem statuent scripsit H. Voss. mutato ordine
finem, ex uno Angl. — Quatuor apogr. H. Voss.
uo *facta.* W.

Quin etiam mea quum tumulus contexerit ossa]
h. reposuit e libris nonnullis, nescio quibus; se-
retum, qui ita iam ediderat; ante legebatur:
tumulus cum texerit ossa; et sic in Regio est, et
. Guelf. omnes. In duobus Italis:

in etiam tumulus mea cum contexerit ossa.

Lep. cum Lips. edit. *mea tunc t. contexerit.* Rom.
tumulus cum t. an *mea post?* Cyllenius in notis
Quin etiam cum tumulus pertexerit. H. H. Voss.
ectionem duorum Italicor. Aberrationes in eius
. fuerunt hae: *mea quum* (*tunc, tum*) — *tumu-*
nulus, famulus) — *contexerit* (*qui, quom, cum*
Similiter Zwic. W.

205. *Seu*

image
not
available

amen pro solo duro, solido, quo incedit ır? Nihilominus tamen Statius coniecerat, t Heinsio aliquando placebat; qui *gyro* ca-ea existimavit, quod, tanquam praeclarum na, cupide inseruit textui Broukhusius. Sa-to egregie demonstratum est, *gyrum* esse isciplina equestri vocabulum, sed docere de-nodo *gyro* campum *percurrere* equus possit, alteri repugnat, et cum in gyrum circumago percurro campum, multo minus hippodro-ur quidem in eundem modum dixisse Statius 125.

men et turmas facili praevertere gyro

le eo equitandi genere intelligendum, cum in ogitur equus, quo reliquos ille excellebat. cf. Od. 7, 25. Cum itaque emendatione nihil pro-rem, malui revocare lectionem vulgatam, to-non indignam. *Campum* de hippodromo ac-esse non est. Ovid. II. Met. 663.

— — *Iani latis currere campis*

tus est, in equam cognataque corpora vertor. H.

ısius coniecit, Broukhusius et Vulpius recepe-*percurrere campum*, est in Voss. 1. unde H. Voss. recepit etiam: *gyros percurrere campo.* W.

tradi pecoris sim gloria taurus] unus Stat. *tar-*ipsi *sum*, sed praesens coniunctivi hic vim fu-. H. Pro *tardi* H. Voss. de coniectura scripsit ia illud epitheton ei non placebat. Lege eius talia ut recipiantur, nemo a nobis postulet. *tar-* Pro *sim* est *sum* in Zwic. 2. W.

volucri vehar aëra penna] Sic Broukh. tanquam ıs, refinxit ex Heinsii emendatione. Vulgo *vo-pennis.* Sed quis quaeso in hoc carmine exqui-gantias venari sustineat? Verum talis est pruritus gantiolas quas quis ex recenti lectione animo te-bique inserendi, ut nullo cum iudicio, an oppor-is fiat, dispici soleat. H. Restitui lectionem *vo-- pennis.* hab. etiam Zwic. 1. 2., nisi quod hic wic. 1. addit glossam: „mutatus in volucrem du-aërem.“ *volucri — penna* Voss. 1. *liquida volu-pennis* Voss. 3. *aërem* Ask. *revolutus in aere pennis* W.

210. *Quan-*

image
not
available

in Zwic. 1. 2. inscribitur: *Laus Sulpiciae m.* In Goth. legitur hoc carmen post car- libri. W.

] Ed. Ven. 1475. cum Reg. Lep. *si satis. ipse venit.* H. H. Vossius de coniectura e *tatum.* Equidem, ut par erat, nihil mu- *'um* Voss.⁴ 1. W.

Rom. *ignosce: ac tu.* In promtu erat scri- , *sed.* Verum in fine produci caesura bre- res est. H. Retinui *at* cum Heynio et similes locos, Ovid. Met. VII, 64 i. Met. III, , 789. ubi *habet* in quatuor codicibus. Est Hamb. W.

-e divos] Rom. *exureret dives.* Cyllen. *Illius ılt* Guelf. 4. sic saltem *quem — divûm* esset. nos versus cum aliorum locis comparat Broukh. rmen similis elegantiae Nic. Archii adiectum racastorii. H. *si quem vult urere Divûm* scri- us, haerens in voce *exurere,* cuius nimiam putat esse vim. At enim idem fere est in ta- et exurere. Petron. in Sat. c. 121. in carm.

nec enim minor ira rebellat
e in hoc, leviorve exurit flamma medullas.

oss. 1. *est* pr. *ex.* W.

nas — lampadas] Reg. cum aliis *lampades.* Rom. supra IV, 1, 115. H. *lampades* etiam Voss. 5. et

im, quicquid agit, quoquo vestigia movit] Ver- ter insignem elegantiam laudati sunt ab Huetio, udicii non semper satis subtilis, tamen exquisi- osae eruditionis, in Huetianis. Regius, *lam-* . Lips. cum nonnullis ap. Broukh. *quicquid ve-* le. Tum liber Witt. Laudi cum Exc. Lips. et *stigia flectit* ut Ovid. I. Met. 372.

— — flectunt vestigia sanctae
delubra deae.

am tempus hoc melius conveniret alteri *agit.* l temporum permutatio doctiorem rationem redo- illim ad Virgilium notatum est.) Ursini liber: *ten-* . Anglic. *monstrat.* Sed *vestigia movere* aeque be- n ac *pedes movere,* quod passim ap. Ovidium.

'ubsequiturque decor] Regius, *consequitur.* Respe- Fabius Inst. I, 11, extr. *Neque enim gestum ora-*

 toris

image
not
available

ſt, cui] a Regio abeſt *eſt*.
det fucis bis madefacta Tyros] *fucis* pro
iſii coniecturam, Broukh. Sed Vulpius re-
, quia illi tribuuntur conchyliis et ceteris
tim teſta munitis. At idem ille *fuccus*, ſi
endo inſervit, *fucus* appellatur; et pro hoc
bulo, fere ſemper in libris illud reſinxere
ſu, cum fere *fucus* ſcribatur, ut et h. l. in
aſ. ad Claud. I. in Rufin. 208. ad Ovid. VI.
ſt. 1, 5. cf. ſup. ad I, 8, 11. *bis madefacta*,
Guelf. 3. *ter* a pr. m. H. Etiam Mon. *ter*,
conieсit atque etiam recepit *permadefacta*.
etiam in H. Voſſ. apogr. omnibus. W.
s arvis] unus Heinſii et alius Broukh. *her-*
pro *metit, anetit*, mox *adoratde — ſegetis*,
Venetae *rubor*. H. *Poſſidet atque* Mon.
Voſſ. 1. deeſt *bene* in Voſſ. 5. *uvis* Voſſ. 4.,
s. Vind. *herbis*. W.
'e littore conchas] Ita in vulgatis Edd. inde
et iam in Lipſ. legitur, et recte hoc ſuſce-
in libris, praeter unum Wittianum Brouk-
tuſtis Edd. Veneta 1475. Reg. Lep. Vicent.
ietis hinc exſcriptis, ubique *gemmas* conſpi-
am in mari margaritae, non gemmae legun-
ra II, 4, 30.

ubro lucida concha mari.

Pulcre imitatus eſt hos verſus Sannazar. I.
. *conchas* etiam in Voſſ. 5. a prim. man. at
r. H. Voſſ. *gemmas*, quod etiam in Zw. 1. 2.
Voſſius recepit, laudans ille Broukhuſ. ad I,
loca in notis criticis ad hunc locum et ad ver-
Caeterum *marmore* pr. *littore* Voſſ. 3. W.
nus Eois — Indus equis] *equis* Scaliger de
it, cum vulgo ſit *aquis*. Sup. II, 3, 56.

t admotis inficit ignis equis.

equis legitur, praeter unum Broukh., in quo
ertio IV, 3, 10.

et Eoo decolor Indus equo.

iendatione excuditur; in Edd. ſuperioribus
aqua. Sic et apud Senec. Herc. fur. 132.

is evectus equis,

 duo

image
not
available

tamen, ut metro accommodaret, tanquam :xtum recepit. Nec tamen vel ſic expeditus nendatione hac non minus quam ex vulgata ſententia exeat. Niſi totum diſtichon abii- uam ab inepto homine adiectum; ut ſenten- idonea et carmini accommodata, dicendum ınem eiusmodi carmine celebrate, quod per :moretur et in laude ſit: nec enim alia puel- ibus dignior eſt. Ita leg. *multos celebrate per met* arridere quidem poſſit, ſi illa Virgilii utes:

cui noſtra dies altaria fumant.

ultos annos non bene diceretur. Neque pla- iectúrae: *Huic ſ. ſ. multos o duret in annos,* ı. *conſummet in annos.* H. H. Voſſii apogr. t *haec ſumet, hoc ſummet* (quod etiam in oſſ. marg. „totis annis verſetur"), *hoc ſume- celebretur.* H. Voſſius de coniectura ſcripſit *ie ſacrum multos ut ſumat in annos.* Iungit rſum cum antecedenti verbo *cantate*, et *ſa-* ctum ſtatuit ut ap. Terent. Adelph. II, 4, 23. *'ilarem hunc ſumamus diem.* Mihi H. Voſſii de cauſa placere non potuit, quia *ut* haud ı illatum eſt; quare locum intactum reli-

— *choro*] Ita correxit Ed. Ald. ſec. pro eo, . et quod vett. edd. et codd. fere habent, *no-* etate frequenti. v. II, 1, 88. at h. l. aberra- erbum eſſet poëtam de ſe dicere:

›r eſt noſtro nulla puella toro. H.

Voſſ. *veſtro*, duo *noſtro choro* cum Zwic. alii ·o, aut *veſtro thoro.* In Hamb. *nulla veſtro.* W.

C A R M E N I I I.

meo iuveni, ſeu quis bona paſcua campi] Ea- iunctura erat ſupra I, 2, 33. Ed. Rom. *iuve-* eſt in uno Italico, et ſic emendabat Ayrman. ı. et praeferendum puto. Deinde unus Angl. Voſſ 1, 2, 5. et Ald. 1. 2. W.) unus Broukh. om. *capis.* H. *Seu quis aper,* ut ſupr. I, 2, 17: *iis.* W.

3. *acuiſſe*

image
not
available

ae not. c. 7. et Heinsii Adv. I, 13. emenda-
Quis furor est, demens, quod recte, unde
ussit Vulpius. *quae mens* vi iuncturae cum
or est h. l. quae insania, et exprimit Graeco-
id. III. Art. 713.

mentis erat, cum sic male sana lateres,
Quis attoniti pectoris ardor erat?

. 2, 59.

— Qui non moderabitur irae,
volet esse, dolor quod suaserit et mens.

cripturam receptam contra Stephanum, qui
t, tuetur Bentleius. Porro Regius cum duo-
, uno Broukh. et Anglic. *Quis furor o quae*
tius vulgata lectione. Colbert. vero, *Quis furor,*
. Sed tamen et I, 10, 33. *Quis furor est atram*
e mortem! H. *Quis furor o! quae mens* qua-
oss. *Quis furor est, o! quae mens* Mon. Goth.
f. recepit. — Pro *colles* idem vir doctus scripsit
niectura. Caeterum pr. *densos* Goth. *densa,*
so st. Voss. 1. *callens.* — *claudendo* Goth. pr.
Ask. *condentem,* in marg. *claudendo.* W.
ras laedere velle manus] Vir doctus in Actis Soc.
3. coni. *vepre* ingeniose quidem, nec tamen pro-
nam usus verbi *velle* Tibullo est sollennis, et ma-
nem tendentis multis modis laedi possunt, non
e.

amatis — rubis] Ed. Rom. cum nonnullis scriptis,
ecte prae illo spretum a Broukh. Ovid. II. Met. 799.

ngit, et hamatis praecordia sentibus implet. H.

usione verborum *armatus* et *hamatus* egit Burm.
f. I. p. 502. Voss. 1. *amatis.* Ask. *rubris.* W.
geram a pr. m. Guelph. 2. *Ipse* Ask. a pr. m. *torva*

cervae] Broukh. ex ingenio, pro vulgato *cervi,* re-
ne sibilus τοῦ *i* ingratus offenderet; aut potius e
oëtarum. *Quaerere* vestigia, ut Callim. Epigr. 33.
γτια δορκαλίδος. H. *cervae* Bern. et Mon. quod retinuit
f. Caeteri omnes *cervi,* etiam Hamb. Goth. Zw. 1. 2.
duximus. *Ipse* Ask. pr. *ipsa* a pr. man. W.
4. *et demum celeri ferrea vincla cani*] Ovid. VII.
769.

Copula detrahitur canibus,

et VIII.

image
not
available

Et quaecunque meo furtim subrepet amori] *subrepet* ex uno Statii tacitus recepit, ut et in Regio est, leinsius ex Schefferi libro emendabat; vulgo, *subre-* Rom. male, *quicunque*. Porro Scaliger e suis laudat *cunque*. In nonnullis *Aut*; quod et Vicent. ed. ha- praeferendum videtur; nisi *At* praestat scribere. H. epit H. Vossius. Tamen apogr. eius habent *Et*. un. *casto* pr. *furtim* ex antecedent. *subrepet* sex apogr. . Caeteri *suprepit*, cum Zwic. W.

Incidat in saevas diripienda feras] Palat. quintus *et saevis — feris*. H. Etiam Goth. perperam *et sae-* od arripuit H. Vossius. W.

l. *concede parenti*] Broukhusii librorum unus, *pa-*

. *et celer in nostros ipse recurre sinus*] Iam notarunt :ti, hinc esse effictum illud Ovidii Epist. 15, 93.

Huc ades, inque sinus formose relabere nostros. H.

. *nostro sinu*. Bern. *pedes* pr. *sinus*. W.

CARMEN IV.

Huc ades et tenerae morbos expelle puellae] Ed. Lips. eg. Lep. et Exc. Perreii ac Colotii, *Huc ades o*, non Deinde Livineius et Guyetus corrigebant, *depelle*, m est in uno Broukh. et Thuaneo. Hoc quidem usi, Ovid. Epist. 21, 175.

Turpe tibi est, illum caussas depellere leti.

)i. Sed et Horat. iam a Broukh. laudatus II. Epist. 7.

Expulit helleboro morbum bilemque meraco. H.

n Zwic. 2. perperam. *depelle* Voss. 5. Hoc recepit ssius. Sed nonnisi invitus recepit vocabulum non con- ndum; ipse enim mavult *averte* ex Horat. Epist. II, 5. Mox *superbe lyra* Goth. et Voss. 5. W.

}. *nec te iam*] Nescio unde *nec iam te* admissum fuerit. amen in Guelf. 3. H. Idem in Voss. 5. et Mon. quod le praeferendum. Reliqui tamen alterum. *Nec enim* marg. Gryph. *te iam* probat H. Vossius. — Vers. 4. et ntes in Voss. 5. leguntur infra post v. 7. carmi- VIII. W.

5. *ne*

Digitized by Google

image
not
available

correctum *lepores*. H. *sapores* sex apogr. H. Voss. quod secutus Heynii iudicium recepi cum H. Vos- *levat* Voss. 3. *levet* Goth. — Voss. 5. *levent*, quod H. Vossius. In marg. Gryph. ad *fessa* legitur *no-* Mox v. 11. Mon. *facta* pr. *fata*. — v. 12. Voss. 5. perscr. *pro*. — Bern. *miranda*. W.

Interdum vovet] In libro Laudi, sollenni errore, uod miror Broukh. placere potuisse, cum hic op- s lex illud plane non ferat. H. Pro *vovet* Voss. 1. oth. *meret*. Zw. 1. *fovet*. Pro *quod* Hamb. *que*. W.

Dicit in aeternos aspera verba Deos] Ed. Rom. Eadem cum Venetis, Brix. et uno Gebh. *impia verba*, ;, 52.

Non dicta in sanctos impia verba Deos.

5, 14.

mpia in adversos solvimus ora Deos.

80. III, 4, 15. ex quibus locis aliquis illud effin- detur.

Quatuor sequentia disticha alii alio ordine exhi- Vulpius eum, quo posuimus, servat, secundum edd. sec. ductas, etiam Plantin. Scaligerana vero tur- dine Aldinam pr. sequuta cum Rom. Venetis, Reg. Vicent. ac Corvin. (sic codd. Guelf. omnes) in iodum:

Pone metum
At nunc tota
Phoebe fave
Nil opus est.

usius Statium et eius libros sequutus ita:

Pone metum
At nunc tota
Nil opus est
Phoebe fave. H.

e H. Vossio in antiquissimis editionibus, etiam Aldina et secunda, ordo fuit hic: *At nunc* — *Phoebe* — *Nil* Hunc sequuntur etiam H. Vossii apogr. et Zw. uter- In Goth. vers. 17. 18. et 20. desunt. Primus Muretus it hunc ordinem, et ultimum distichon: *Nil opus* — loco posuit. Secuti sunt Statius, Pulmannus, Tusca- Passeratius, Gebhardus, Cantabrigiensis, Vulpius, us. Statius quidem postquam memoravit, in duobus e suis

image
not
available

censis cum alio *canit.* H. *Sedula* etiam in mutandum. W.

Corpore servato restituisse duos] Regius cum *servatos*; et hoc adeo suavius dictum videtur. orem Ovid. II. Am. 13, 15. iam a Broukh.

ibe vultus, et in una parce duobus.

pert. II, 21; 41.

unius, quaeso, miserere duorum:
m, si vivet: si cadet illa, cadam. H.

1. Sed nihil mutandum. Hamb. *sanato.* Voss. 3. Caeterum adde Ovid. Her. XX, 234.:

l dubitas unam ferre duobus opem? W.

Iam celeber, iam laetus eris, cum debita reddet ctis laetus uterque focis] In libris etiam in altero *uterque* legitur; e coniectura *lotus* emendarat od Vulpius servavit: ad meum tamen sensum di- et vapidum est. Melius Heinsius coniiciebat: *ue.* Sed viri praestantissimi vocem *laetus* loco, debebat, expulisse, quo non conveniebat, reli- ntur. *Vota solvimus laeti,* unde in monumentis ccurrit V. S. L. M. Igitur recte dictum erat in *cum debita reddet laetus uterque focis.* Contra it *celeber deus,* κλυτός, II, 1, 83.) *laetusque* non untur h. l. ubi de fama et celebritate, quam sit raturus Deus, puella servata, agitur. Forte leg.

Iam celeber, iam clarus eris.

hoc ad illud facilis fuit et proclivis. Praestaret *am celeber, iam magnus eris.* Cyllenius in suo ha- *tus,* et addit: *quantum ad amorem rivalium proco-* Nempe ad Cerinthum haec referebat. H. Bene *etus.* — Pro *reddet* H. Vossius recepit *reddent* ex *utus eris* Voss. 1. *levis* Bern. a pr. m. *erit* Goth. W.

dicent pia turba] Broukh. ita reposuit pro *dicet,* optimi scriptores, sed contra libros eiusmodi lo- rationes mutare non ausim. H. *Dicent* Voss. 1. 3. 4. rum *dicet.* W.

artes — tuas] Rom. cum Venetis *suas:* ut et Guelf. 4. er vero ad deos translatum videmus id, quod inter s forte locum habeat: inprimis si opiparum sostrum rit. H. *Optabit* Voss. 2. W.

CAR-

image
not
available

ri fluxiſſe. H. *Mane* ſeptem apogr. H. Voſſ. accedunt Zwic. 1. 2. quod recepit H. Voſſ. — codd. Voſſii. — Pro *Geni* Goth. apogr. quod *eni*. idem ſuperſcr. in Ask. et Zwic. 1. W.

dona libens] recte quidem Genio tura dantur. II, 2, 3. probarique adeo hactenus vulgaris *tura*, ut ſit: *cape tura libens*. At libri aliud Exc. Lipſii *vota*. Uterque Wittianus, unus uo Anglic., bonae notae libri, *cape dona*; eſſe lectionem, *tura* vero eius interpretamen- vix poteſt, itaque revocandam eſſe duxi. cf. vid. Epiſt. 6, 77. Mox liber Heinſii, *donisque lona* Voſſ. 3. 5. in hoc ſuperſcr. *thura*. W.

odo, cum de me cogitat ille, calet] extremum ſt in multis vulgatis Edd., tribus Ital. et Exc. quos omnes occupavit *valet* et Ald. 1. 2.; ut *calidus* et *validus* in libris variabat. Scaliger in invenerat *volet* (hoc ſenſu: amore uritur. cf.): hoc ille probavit, hoc recepit; non venuſte. ſi amoris vocabulum eſt, paullo inceſtius et im- ur, ut paſſim in Luſibus liberis. Neque Brouk- placuit. *Calet*, quod Muretus dedit (et in Ask. era lectio eſt, qua ſignificantur ſubiti illi ſangui- e motus, quotiescunque amatae puellae recorda- ſubit, aut repente mentio fit; adiectum autem *e me cogitat*.

uod ſi — ſuſpirat] in multis apud Broukh. Guelf. 2. *uſpiret*. H. *Suſpiret* etiam Hamb. Goth. Bern. Recepit hoc H. Voſſ. male. — *Qui ſi* Voſſ. 2. 3. W.

Tu precor] ex uno Italico emendavit Heinſius, re- ukh. vulgo, *Tunc*. Supra II, 3, 64.

quoque devotos, Bacche, relinque lacus. H.

ue apograph. H. Voſſ. *Tunc* Hamb. Goth. Zwic. — is ſcripſit *Tum*. W.

Nec tu ſis] Sic etiam Regius et Guelf. 2. 3. cum in multis libris et in vulgg. Edd. ante Scalig. et- int. edd. legitur: *Nec ſis nunc*. Unus Colb. *Vel tu* s Broukh. *Nec tu ſis*: nempe omiſſum *tu* iſtas turbas at toties evenit. v. Obſſ. ad IV, 1, 39. H. *Nec tu* m apogr. H. Voſſ. in Voſſ. 1. deeſt *tu*. Voſſ. 5. cum Goth. *Nec ſis nunc*. Mox pr. *vincla* Hamb. *colla*. W.

Nulla queat poſthac nos ſoluiſſe dies] Hoc placebat libris, et ſic Scaliger reſcripſit; nec aliter vett. edd. Regius,

image
not
available

rvos, ut IV, 1, 34. cf. II, 5, 6. Sed tamen us videtur accommodatius esse *honoribus*. iam supra memorati, I, 7, 53. quia tus in m accenditur, et *honos* omne dicitur, quo veneramur. vide Broukh. ad h. l. *Capere* Carm. V, 9. H. Vera lectio reposita a Brouk- in Ask. Voss. 3. Goth. W.

uella] Epitheton hoc in puellis semper refer- artis poëticae, v. c. Ovid. II. Am. 4, 17. in- us. Sed ea ipsa exempla, quae affert, pro- terdum latius patere. Sic in Iuvenale Sat. 6, uam describit, *mulier enthymemata torquet*, et *mnes*, Grammaticam etiam intelligit. Et illa ud Sallust. Catil. 25. *litteris Graecis et Latinis* vero ad philosophiam, historiam, et omnia, addiscuntur, referendum; de poëtica arte ille agit: *ingenium eius haud absurdum; posse versus* h. l. ad poëtices studium, a quo puella non videtur, referre et ipse malim, quam cum Vul- orum disciplinam, qua imbuta fuerit puella. simpliciter pro sacrarum rerum perito vix dici in hoc carmine de religionum studio agitur.

tibi est hodie] Canterus et Demsterus ad Rosin., notavit, *Lota* emendarunt, quod languere recte Guyetus cum Livineio et Ayrmanno in Vita Ti- legunt: *Tota tua est hodie*. Sed hi exquisitiora ulgaria mutant. Nam *tibi* eodem sensu dictum Guarner. *ter se l.* H. Mox Ask. *suos*, superscr.

andi caussas] Reg. Ed. Lips. cum plerisque, et- r. *orandi*, male. H. Aberrant etiam Zwic. uter- b. Goth. Bern. — Mox Voss. 5. *et* pr. *est*. Goth. *imen*. W.

i placuisse] Ven. 1500. *qui*.

nox divellat amantes]. Ita Broukh. reposuit ex ali- s: et sic iam Muretus ediderat. In multis aliis, , etiam in Ed. Lips. et Corvin. est, *ne nos*, quod . Guelf. 3. *ne nos*, emendatum *nox*. Scaliger, ne- , legebat *ne quis*. Regius cum Ed. Rom. et octo Broukh. etiam in Guelf. 1. 4. exhibent, *neve id*; xc. *ne quid*. In Guelf. 2. *ne nos* cum var. lect. *neu nox*. Ad sensum hoc accommodatissimum; sed est

 elumbo

Digitized by Google

image
not
available

fit] in plerisque ex more corruptum in *fit* 1. 2. Muret. *fit*, ut Hamb. et duo Voss. *fic* :. 2. *tibi* pr. *libo* Goth. W.

it en natae mater studiosa, quid optet] *en* ex insii reposuit Broukh. pro *et*. Guelf. 2. *at* Possit et legi *ut* pro *utut:* de quo usu cf. I, 6. sed alterum longe praestat. *quid optet* uno Heinsii recepit Broukh. vulgo, *quod*), in nonnullis *quod optet* (Muret. et Scal.). ita Tib. §. 76. ita legendum esse putat:

et gnatae mater studiosa quod optat,

praecipuis emendationibus suis esse sibi per-m, quam commodum sensum efficiat, non ınc in Ask. idem *quid optet* cum Mon. Hamb. quod apud nos est, *quod optat*. Caeteri si-. — Pro *en* Voss. 3. *ait*. Voss. 2. *mater*

d tacita clam sibi mente rogat] Ita ex Hein-reposuit Broukh., cum in permultis, etiam Lips., add. Mur., esset, *iam sibi*. Scaliger ui Regius cum Ed. Rom. et Ald. 1. 2. et non s Guelf. 1. 3. 4. accedunt, Vulpio vehemen-ceperat *iam sua*, ut esset, *iam sui iuris, non atris;* hoc tamen a lepore nativo et ab omni ıum est. Heinsiana lectio optime congruit e illa nota, clam vota suscipiendi. vid. ad II, Carm. 5, 17. hinc et additum *tacita mente*. *m* haud raro permutata. vid. sup ad I, 9, 2. :t. H. *clam* dant Ask. et Voss. 4. cf. Ti-I, 11, 34. Caeteri errant. W.

, ut — urunt] Broukhusius Menagium (in '. II. p. 214.) memorat notasse nostrum, :tivum subiecerit. Rectius Ovidium dixisse

nducto ceratae sulfure taedae,

Ad grammaticam subtilitatem hoc accommo- Sed talium carminum leporem et suavitatem ipsa grata negligentia cumulat. H. v. 18. *quisquam*. Voss. 3. *sancta* pr. *sana*. W.

veni gratis, veniet cum p. a.] Sunt haec ex tione, cum in vulgg. Edd. etiam Ald. 1. 2.

25 * Muret.

Digitized by Google

image
not
available

naiori sibi honori fore, si furta sua palam fa- , ore ad pudorem composito, dissimulet; fuisse m digno. Vulgo legebatur: — *qualem texisse, nudasse alicui sit mihi fama magis;* quae forte, roukh. putabat, aliquo modo explicari possint: s pudori, talem amorem tegere velle, quam loria est, eum palam prae me ferre. ut ordo *fama, me eum amorem texisse, sit mihi magis , me eum nudasse alicui.* Neutram tamen le- esse commodam fatendum est; at nec multum ukhusianam. *pudori* est in potioribus numero, . Corvin. Ed. Lips. et Rom. Ald. 1. 2. Muret. .us in Commentariis praefixum quidem habet et is *pudori* in suo habuisse videtur, nam expli- *alibus exponens miphamissim,* quod operae cor- *inphamis sim.* Variat *pudore* et *pudori* etiam in) *magis* in uno Broukh. erat *maior,* in Exc. Lip- Deinde quinque libri cum Regio, *Et nudasse,* Scalig. *At,* forte *Ac nudasse* eodem sensu. Sed ıbodoratus sum vitium latere in *fama.* Ipsa res *ra,* ut sit: *qualem texisse pudore, Quam nudasse mihi cura minor.* Minus sibi curae fore ait, ut gat, quam ut palam praedicet. Nam peccasse iu- *cui* nulla est varietas; etsi expectabam: *palam.* H. *ore* in duobus etiam H. Vossii apogr. *fama minor* - Voss. 3. *cessisse pudori.* Ask. *texisse pudori, Et —.* . Hamb. *quem. si* pr. *sit* Voss. 1. *magis* cum aliis mb. Zwic. 1. 2. Origo errorum videtur quaerenda *am,* quod comparativo *minor* praepositum non intel- librarii. Sed vid. Not. supra. W.

neis Camenis] Quis locus illis hic esset, miror ne- dubitasse. Cytherea non carminibus, sed precibus s exorari debuit. Et poterat proprie loqui puella:

Exorata meis illum Cytherea votis.

Not.

in nostrum d. sinum] Cum modo *meis C.* praecesse- n *nostrum* parum commode subiunctum videri potest. onum erat substituere: *in tenerum — sinum,* vel simile Verum nihil est movendum. Spectat enim hoc ad n negligentiam, qua totum hoc epigramma placet. Ita 2. *alicui* paullo exilius dictum est. Sed conveniunt haec

Digitized by Google

image
not
available

gno digna fuisse ferar] Hanc sententiam ita Epist. XVII, 49. iam a Vulpio laudatus:

erravit, vitiumque auctore redemit.

m in Catalect. Poët. Ed. Scalig. p. 201. *Nec* a etc. H. *puella* pr. *fuisse* in Goth. et Voss. 4. Goth. W.

A R M E N V I I I.

| Regius, *quid.* H. *rure modesto* Voss. 1. W.

lla sit apta puellae] hoc e libris reposuit, iam sententia, Broukh. Sic etiam in Ed. Rom. nt. Vulgo inde ab Ald. legitur *puellis.* Atqui n loquitur Sulpicia. Sed alter mos loquendi que poëtis, ut individuum et singularem nuluralem docte mutent. H. *puellae* sex apogr. r. *an* Goth. *nam.* Pro *villa* Voss. 4. *ulla.* W.

ue Eretino frigidus annus agro] *Eretino* Exc. duobus Italis, Guelf. 1. 4. et pro var. lect. 2. um Venetis et Gryph. (adde Corvin.) et sic iam Cyllenius, recepit primum Scaliger, qui etiam idavit. Vulgo *Aretino frigidus amnis agro* legeod Salmasius olim defendebat, etsi Broukhusio te. Argumentantur autem viri docti in hunc mo*tium* nimis longinquum esse, quam ut puella ab nimi caussa, deduci possit; *amnem,* quamvis fri-, nil nocere. At *Eretum* fuisse vicum Sabinorum, aria, haud procul Tiberis ripa, in colle edito: tom illum tractum gelidissimum, utpote qui inter orrectus sit. v. Martial. V. Epigr. 72. Puellam itaqueri, se in frigidissimum agrum abduci, idque hinpore. Etsi haec in sententiam adsciscere necesse Sufficit enim aërem illius tractus minus clementem *mnis* legitur eadem varietate, ac sup. II, 5, 76. iserte expressus in duobus Anglicanis. Heinsius ex o legebat: *frigidus Arnus,* et tum *Aretino* verum Strabo V. 10. ὁ Ἄρνος ποταμὸς ἐξ Ἀῤῥητίου φέρεCluver. Ital. p. 461. Et haec lectio utique praefe-Est enim admodum docta. Solent quippe flumina orum denotationem a poëtis poni. Etsi amnis quoque modo ac villa, res alias iucundissima, amatore absente,

rum sententia pendet. Alioqui plura con-
)uid enim, si legamus: *quiescas Non tem-*
rare viam. h. e. Desine iter importunum
ter intermissum esse, ex sequentibus Ele-
.. Recepit H. Vossius: *Nec tempestive* seq.
Iamb. *neu* Vind. — *tempestive* Mon. Hamb.
n nihil mutavi. Precatur puella Messalam,
ur. *Via* est iter, ut I, 4, 41. Add. I, 1, 52.
propinquus dictum videtur, ut Graeci dicunt
Sensus igitur est: Noli me hodie abdu-
imium mei studiose Messala, saepe tu iter
sceptūre, h. e. qui non semel mihi molestus
intempestivis. W.

quoniam non sinis esse mei] Ita Broukh. re-
quoniam quidem e pl-ribus, *arbitrii mei* ex
ulgo legitur:

quamvis non sinis esse meo.

at *sinit*, unde faciebat: *Arbitrio quamvis non*
iuyetus vero *suo.* Si quid mutare volebant,
at, ut aut: *Arbitrii quum me*, aut doctius:
nis esse mei scriberent. Nam *quoniam, quam-*
lio scripturae nata sunt. H. H. Vossii apo-
arbitrio meo et *finis* habent cum Zwic. 1. 2.
est in Voss. 1. 2. Caeteri *quamvis* tenent.
hens huc e carminis sequentis vers. secundo
t in Cuiac. et Var. Lect. Vallii repertum scri-
rii quoniam non licet esse mei. In quo nemi-
ssentientem habebit. Equidem nihil mutavi,
huius versus obscurior sit. Si recte versum
de quo perperam statuit H. Vossius, expli-
otis, sententiarum nexus est hic: Noli me iam
rbe et a Cerintho meo; abducta, tamen apud
imum sensusque meos relinquo, *quoniam me*
trii mei esse. Iam quomodo quaeso haec ultima
ntecedentibus cohaerent? Dubitanter dico, sed
e est *sinit*, h. sens. quoniam Cerinthus me non
itrii mei, h. e. quoniam ita teneor cogitatione
mei non sim arbitrii. W.

CARMEN IX.

m ad Messalam, qui Sulpiciam Romae commo-
rat, scribere volunt Interpretes. Malim ipsi
Sul-

image
not
available

ante, diem celebratum iri. H. *deus* Voſſ. 1. ım H. Voſſius arripuit illud *genialis,* de ıitur. W.

oinanti nunc tibi forte venit] Frigent haec; ramus cauſſas carminis. Regius legit, *nec* multis, etiam Corvin. eſt *forte,* quae ſolatio. Ferrem, ſi eſſet: *nec opinata — forte.* ‹e diem celebraturos eſſe non ſperaverant. *'orme.* Liber Urſini: *candidus usque venit.* et:

: opinanti candidus ille venit.

r omnem ſpem ille laetus fauſtusque adve- .oc longius recedit a vulgatis, et probabiına eſſet, ab indocto homine diſtichon eſſe oſſ. 4. 5. *nec tibi.* Voſſ. 1. *forme.* Ask. *velit,* H. Voſſius ſcripſit: *Qui nec opinanti candit.* — Equidem reduxi *nunc,* quod habent ioth. Hamb. Zwic. 1. 2. W.

CARMEN X.

hoc Epigramma, et in eo tum exponendo, o non, niſi coniecturis, rem egerunt Interıeritur autem Sulpicia de tepore et ſecuritate

: multum quod iam tibi de me Promittis] Ita ex tia locum conſtituit Broukh. ut iam Ayrman. . 77. ſe conieciſſe affirmat. *Tibi* erat in uno *'tas,* quod proxime ad verum, vidi in Regio Si *iam,* quod friget, in *tam* praeterea mutari lectionis poenitendum eſſe non dicerem; ut *n.* Vulgo legitur, *mihi de me Permittis,* quod ſpreverim: per te mihi licet, quidvis agere, vivere, cum alias amatores de puellarum mouetudine valde ſolliciti et curioſi ſint; et tum lum cum *ſecurus,* ut Cyllenius fecit. Ovid. II.

— Formoſae nimium ſecure puellae.

ntum id queritur, quod amator paullo remiſſior parumque de eius fide ſollicitus. In multis eſt, *per-*

image
not
available

ad *solliciti sunt:* nec modo ut, quod *lla maxima cura* iungatur, verum etiam le scortum referatur, quod dolori hacte- iuvenibus Sulpiciae studiosis, quod huic Cerintho videbant. Possunt quoque ver- *olori est* cum voc. *nobis* iungi: pro nobis, illa togata puella dolori est, tanquam insidiatur. Et hoc puto melius faciam. otum esse suspicari possis, et latere in eo turba sc. amatorum iuvenum: ii solliciti ne posthabear ignoto toro seu puellae. , non insolens, locum corruptelae dare lubet vulgatae propius adhaerescere, ille locum sic interpungat:

nt pro nobis, quibus illa dolori est.
am ignoto maxima cura toro.

eor; at pro me solliciti sunt iidem, qui ihi a te praeferri. Nec ego, quae ipsis m, posthabita videbor vulgari puellae. Est nsus, mihique amicissimus, qui sic accipie- obscuro homini, nubam. In *cedere toro* di- *in torum.* Quicquid est, illud apparet, orem suum pungere suspicione, et sollici- t metuat aliquid a rivalibus. Potest tamen n a seriore manu adiectum esse ad explen- H. *Nec* restitui. Habent etiam duo apogr. Zwic. un. *haec.* — *ne* octo ap. H. Voss. Voss. 3. — *cura* Voss. 1. 4. Mon. Hamb. g. *iura* Goth. Caeteri *causa.* — De sensu videatur, expositum invenies in Notis. W.

CARMEN XI.

ia cura puellae] Ita Broukh. reposuit ex ut iam Heins. emendaverat ad Ovid. II. Vulgo a Romana inde *placiture* legebatur: . nonnullis; etiam Guelf. 1. 2. pro var. *ura* erat in Reg. Guelf. 3. et Ven. pr. Vi- ld. Deinde in quinque Italicis: *Morsne ti-* inde sit, non assequor, nisi ex prava emen- . *pia cura* est etiam in Voss. 4. tamen de- I. Voss. perperam *placitura* cum. Zwic. 1. 2. *e.* W.

2. *Dum*

Digitized by Google

image
not
available

2. Muret. Scalig. *tam fervida.* H. Apo-
alia *ne,* alia *nec. ne sim* Voſſ. 4. 5. *nec*
ıpra, Bern. Hamb. hoc loco; Ask. utro-
ri *sic;* Zwic. 1. 2. *sit;* Mon. *sis.* — *iam*
ſ. 1. 5. h. l., Voſſ. 2. 3. ſupra. Habent
Hamb. Ask. Mon. — Pr. *fervida* Voſſ. 3.
W.

r] Ita Broukh. e libris: adde Guelf. 2.
1. 4. Antea, *Ut videor.* Guarner. et Reg.
ideas. Ac videar Guelf. 3. Ed. Lipſ. cum
p. Broukh. *At videas,* forte pro *videar.* H.
video Voſſ. 4. 5. Goth. Ask. *Ut* Zwic. 1.
ſupra, *ut video.* Unde H. Voſſ. recepit
ri *at,* aut *ac.* Mſ. Scheff. *Ac videas.* W.

] Reg. *ſenecta,* male. H. Voſſ. 5. ſupra

unus Heinſii, Angl. cum Ed. ſecund. Ba-
Rom. *cuius ire fatear.* H. *fatear* Ask. h. l.
W.

cte] duo Angl. *ſub nocte.* Similis error ap.
t. 84. niſi putes fuiſſe:

uod te heſterna ſolum ſub nocte reliqui. H.

. ſupr. Goth. *heſternae.* — *ſolam* Bern. Hamb.
ra. — Pro *quod* h. l. Bern. et Voſſ. 3. *qui;*
upra. W.

CARMEN XIII.

nen vere Albianum; quod tum mira elegan-
ſus 13. perſuadent. Loco ſuo excidiſſe, et
illas libri tertii elegias referendum eſſe con-
h. neque enim plures, quam tres, libros no-
ſe; ſi tamen veteribus criticis fides haben-

a tuum nobis ſ.] *nobis* emendarunt Muretus
ſuis; et ſic omnes fere libri, etiam noſtri,
Ed. Rom. et Corvin. In vulgatis tamen ante
at *titulis,* quod Cyllenium fontem et originem
d in Commentariis ſuis praefixum habet. Inde
enim

image
not
available

:teris *posses*, etiam Zwic. 1. 2. — Mox *tuus*. W.

invidia est] *est* exulat e Regio. H. Nec Quare H. Vossius more suo omisit. W.

lle] Ed. Lips. cum multis aliis, etiam . 3. *ipse*. H. Idem in sex apographis ıoc recepit. Non probo. — Pr. *tacito*

secretis possim bene vivere silvis] *possim* cui nunc Ed. Lips. addo, reposuit. Su- *e boves — possim iungere*. Vulgo, *possum*. rideas, quicum commode coniungendum ıstulat: *si tecum esse liceat*. Forte leg. *Te-* orat. in illo:

ıre amem: tecum obeam libens.

ımissa, ut solet, prima littera, *ecū*, hinc lim vero cum *secretis silvis* h. l. compara- d Albium I. Epist. 4, 4.

ı silvas inter reptare salubres,

ossunt de amantium solitudine intelligi. H. . Ask. Goth. Zwic. 1. — Pr *bene* Voss. 1. superscr. *bn̄*. — Mox *tuta* Goth. pr. *trita*. ı—20. exciderunt. W.

ılis tu mihi turba locis] pari elegantia Mar- laudatus XII, 21.

Romam tu mihi sola facis.

. forte: *et es solis*.

r] Ed. Rom. *mutatur*, ut modo Carm. 10, 2. ıonnulli *permutas*. H. H. Vossius recepit: 5. perperam. — Pro *nunc* Hamb. *hunc* et W.

tibi sancta tuae Iunonis numina testor] Ita sic ed. Vicent. et ipsa Ven. pr. In Exc. :ii, tribus Ital. et uno Broukh. adde Cor- ıt Heinsius emendabat ad Ovid. III. Am. 2, :ferendum arbitror. Sed Broukh. vulgatae juam maiestatem inesse putabat, cum deam, ın, testetur. Ante Scaligerum inde ab Al- *ec per s*. In multis, *Hoc tibi*, unus Broukh.

 inter-

Digitized by Google

image
not
available

iſte timor] Praeclare Vulpius revocavit orum librorum, quae etiam eſt in Reg. ıque ſenſus ratio exigit: ille timor et : et conſtantia proderat, cum te in offim te in ordinem redigeret et coërceret, ɜa facilitate utereris. Scaliger id mutaıod ſenſum impeditum, vel nullum, redɔukh. retinebat. In plerisque libris, et et vulgatis inde ab Aldd. *prodeat* lege*tumor* Guelf. 3.

me audacius ures] In Rom. Ed. *nunc tu* quae corrupta putarem ex: *nunc tu miſe*nisi eſſe natum appareret ex ſcriptura, :ent. eſt *nunc me tu.* H. Goth. *metu* pr. *me tu.* W.

que manebo] Rom. *mando.* H. Voſſ. 1. 3. *tutusque.* W.

giam notae ſervitium dominae] *notae* eſt uius ſervitio aſſuetus ſum. Colb. *noſtrae.* ɜnetae cum Guelf. 1. 4. *nocte,* quod eſt corruptus hic verſus in hunc modum:

am nocte ſervicium prie.

:ompendio *dne* pro *dominae.* H. *faciam* . — *nocte* pr. *notae* Goth. W.

ſ. conſidam vinctus a. a.] Reg. *Si V. Con*nulti vitioſe habent. cf. ſup. I, 2, 2. H. Quod. idem *conſidam* cum Voſſ. 1. et Goth. — ,. — *iunctus* Hamb. *victus* Goth. W.

.] Ed. Rom. *Nec,* mox omittit *que.* Poſ*as* puellas h. l. deſiderare: non *iniuſtos;* :erum complecti ſolet. H. *fovet* Voſſ. 1. W.

ARMEN XIV.

ribus eſſe velim] Etiam Propert. II, 16, 13.

lcunque, ad ſurdas mihi dicitur aures. H.

Iamb. W.

non haec ſunt noſtro ſine iacta dolore] Remale *carmina,* quod Cyllenius de hoc te-

image
not
available

na habet ante epigramma Domitii Mar-
Reg. Lep. post Carmen XIV. *Summa Vitae*
nae in Guarner. libro epitaphio Tibulli
post Domitii Epigramma Epicedium Ovi-
adnexum erat. Hoc et in multis aliis
Ed. Rom. item in Corvin. etiam *Summa*
rmen XIV. sequebatur; ab hac Domitii
m habebat: et tum hoc distichon:

annis tenerorum scriptor amorum
dura hac ecce Tibullus humo.

m ex Ovidio:

t ignes arcusque, Cupidinis arma,
r numeri, culte Tibulle, tui.

ha absolvunt Guelf. ms. 1.) His subiecta
nis in Tibulli mortem ex III. Am. 9. quam
Carmen:

ivenis, quam pauper erat, tamen ecce Tibullus
ct aeterno carmine nomen habet.
eret populos, urbes, regesque sepultos
, quorum mortua fama iacet?
itur, tales quicunque per artes
m toto ducitis orbe diem!
exemplo, pueri iuvenesque Latini,
coronatis nectite temporibus;
ibus lucroque omni praeferte decorem,
modo perpetuo Castalis unda dabit.
e ardentes non turpe putetis amores;
at aetati quisque animoque suis.

d a Venetis. Etiam Guelf. 2. in carmine
At Guelf. 3. carmini XV. subiungit Vi-
Albius Tibullus eques R. — In fine: *Albii*
rtus et ultimus finit. Guelf. 4. sub finem
btexit: *Sub teneris* — *Donec erunt* — *Me-*
er — *Iuvenis quam pauper erat* — In eo-
umbra v. 10. In Regio carmini XIV. ad-
ba: *Albii Tibulli Elegiarum liber tertius et*
. *Epitaphium eiusdem.* In Ed. Lips. et li-
e hoc quidem subiungebatur. H. In plerisque
: carmen XIV. annexum est nonnisi epigram-
ma

Digitized by Google

image
not
available

ΑΛΒΙΟΥ ΤΙΒΥΛΛΟΥ

ρὶ πολέμου καὶ εἰρήνης Φεδ. Μορέλλου Δ. Β. ἑρμηνεύσαντος.

κκόεργον ἐχαλκεύσαντο μάχαιραν,
δ' ἀτρεκὲς χάλκεον ἦτορ ἔχον.
ινίοισι φόνος, πόλεμοί τε μάχαι τε
ἐς θάνατον λευγαλέον γέγονε.
ν γ' αἴτιοι· ἡμεῖς δ' ἐς κακὸν αὐτοῖς
ν πρὸς τοὺς θῆρας ἕτοιμον ὅπλον.
ισοῖο μεγάνορος· οὐ πόλεμος γὰρ
ι εἰλαπίναις φήγινος ἦε κάλυξ.
ὁ πύργος γένεθ'· ὕπνου δῶρον ἕκηλος
ροπόκοις εἰν ὀΐεσσι λάβε.
ρίλον ἦν· λαοῦ δ' οὐκ ἔντεα γνοίην
σάλπιγγος δ' οὐκ ἀΐοιμι τρέμων.

Νῦν

c subiicere Ele- a Fed. Morello et singulari pla- adeoque raram. in edit. trium tulli, Tibulli et Propertii, a Claudio Morello cum commentariis variorum curata Paris. 1604. fol. Potest ea saltem adolescentibus, qui Graeca tentant, ad comparationem instituendam utilis esse.

Digitized by Google

image
not
available

οπάρειος καὶ τριχόκαυστος ἀλᾶται
: δνοφερῷ χλωρὸς ὄχλος παρ᾽ ἕλει.
έον κεῖνος, τόν γ᾽ ἀγλαόπαιδα
φθάνει γῆρας ἐν οἰκιδίῳ.
ἑοῖς μήλοισιν, καὶ πάϊς ἀμνοῖς,
' ἐντύνει κοπτομένῳ ἄλοχος.
ιν, πολιοκρόταφός τε γενοίμην,
' εἰδὼς ἔργα λαλοῖμι γέρων.
ἀγροῖς ναίοι. Εἰρήνη ἀγαστὴ
σόμενον ζευγάριον βοϊκόν.
η ἔθρεψε, χυλὸν δ᾽ ἐνέθηκε
ὄφρ᾽ ἀσκὸς υἱέϊ ῥεῦσε πατρός.
νη χ᾽ ὕνις θάλλουσι, τὰ δ᾽ ὅπλα
εὐρὼς ἐν σκοτίᾳ κατέχει.
ἀγρότης ἐξ ἄλσεος ἐννοσιφύλλου
ιαξοφορεῖ τέκνα, δάμαρτά θ᾽ ἑήν.
τότ᾽ ἔργ᾽ Ἀφροδίτης, μέμφετο κούρη
άν τε κόμην, ῥηγνυμένας τε θύρας.
γ᾽ ἐρυθροπάρῃος. παρθενοπίπης
ὕρεθ᾽ ἑὰς τόσσα σθένειν παλάμας.'
ρως ἔριδος μεμαὼς κακοχάρτου
ἀμφοτέρων ἕζεται, ἀτρέμας ὤν.
σίδηρος, ὃς ἣν ἔπληξε κορίσκην,
εν κεῖνος ἀθανάτους ἐρύει.

Ἀρκεῖ

image
not
available

ıicorum, quae in Parergis docta Boehmii manu caelo Fiorillo delineationes expressa sunt, notatio.

FRONTE LIBRI.

Amoris arantis effigies ex gemma apud *Tassie ue of Gems*, To. II. pl. XLIII. No. 7132. nt varii variis e caussis et fontibus ducti, omctandum comparati, partim arguti, aliqua in-, ambiguitate, fallacia, spectati; partim sensu llegorico invento contacti et commoti. *Amor* gemmis obvius, est merus lusus, Amoris lasciıuae in vita occurrunt, seria et studii gravioris, antis. Memini quoque eum occurrere stimulo Alius lusus est Amoris papilionem comburenrespectu aerumnarum curarumque amantium, ılgaris res est, animas per papiliones declarari, insectum alatum transmutati evolant. Ineptum tum argutari et subtiliter exquirere, num in ι τὸ ἀλληγορούμενον conveniat, si ad veram na-ι et sermonem vulgarem revocetur: ita enim nis voluptas adspectus. Iam sculptores iunxere diversis symbolis mythicis Amorem papiliones gentem. Tolerantur labores, vexatur animus ibus et molestiis, quarum genus est aratio. Imıte et studio ad subeundum gravem laborem; o versatur, amator, qui eius adspectu frui vult, n laborem arandi, ut ea potiatur; arator Amor est mi, quo impellitur amator ad tolerandam aeruıfficiant ad interpretationem, iam per se ἀμουσίαν tem. Sentienda haec sunt, non enarranda.

ANTE LIB. I.

fave, novus ingreditur tua templa sacerdos.

narmore cum cortina, ut pro ara esset; orna-. ex attributis Apollinis. Effossus in minis Ostienım a 1775. et repositus in Museo Vaticano Pioportatus est in Museum Napoleonis. V. *Monumens roli* To. IV. pl. XIII.

ANTE LIB. II.

atque aliquis voti compos liba ipse ferebat
stque comes purum filia parva favum.

ıaglypho sane non filia, sed puer, fert poma; res ı est diversa. Sub platano fit sacrum; adstat ipsa, ita efficta, ut propitio numine pia vota probare Si solito more sacrum esset ab artifice redditum, ae sacrum fieret. Verum satis apparet, sacrum myım esse ad morem sacrorum Bacchicorum ea aetate, qua

image
not
available

I N D E X

[CA]RMINA ET VERSVS DIVERSARVM EDITIONVM.

[...]VM DIVERSITAS ILLATA PER SCALIGERI ET BROVKHVSII TRANSPOSITAS CARMINVM PARTES.

[...]*ulgatae et codd.*	*Scalig. et Broukhuf.*
Lib. I.	
[...]2. 3. 4. Quem labor	Eleg. I, 1. 2. 45. 46.
[...]6.	3. 4.
[...]8. 9. 10.	9. 10. 7. 8.
[...]12.	15. 15.
[...]14.	17. 18.
[...]16.	19. 20.
[...]18.	21. 22.
[...]20.	23. 24.
[...]22.	25. 26.
[...]24.	27. 28.
[...]26. 27. 28.	47. 47. 49. 50.
[...]0. 31. 32.	9. 10. 11. 12.
[...]4.	33. 34.
[...]6.	13. 14.
[...]8. 39. 40.	29. 30. 31. 32.
[...] 50.	35—44.
[...] 58.	51—58.
[...] 78. f.	73—92. f.
[...] 64.	El. II, 1—64.
[...]70.	El. I, 67—72.
[...]78.	59—66.
[...]98. f.	El. V, 37 ad f.
[...]94. f.	El. III, 1—94. f.
[...]8.	El. IV, 1—8.
[...]14.	69—74.
[...]58.	11—34.
[...]0.	9. 10.

Edd.

image
not
available

I N D E X

...EROS ELEGIARVM TIBVLLI ET VERSVVM

...IONIBVS SCALIGERI ET BROVKHVSII COMPARATIO-
...VM NVMERIS CODD. ET EDD. EX IIS FACTARVM.

...Scalig. et Broukhus. ...terpolatione.	Edd. ad fidem codd.
Lib. I.	
2.	1. 2.
4.	5. 6.
6.	9. 10.
8.	7. 8.
10. 11. 12.	29. 30. 31. 32.
14.	35. 36.
28.	11—24.
32.	37—44.
34.	33. 34.
44.	41—50.
46.	3. 4.
...o.	25—28.
...8.	51—58.
...6.	El. II, 71—78.
2.	65—70.
2. f.	59—78. f.
4.	El. II, 1—64.
4. f.	III. 1—94. f.
	IV, 1—8.
...	39. 40.
...	15—38.
...	41—74.
...	9—14.
... f.	75—84. f.
.	V, 1—36.
. ad f.	[El. II, 79—98.]
.	V, 37—68.
	69. 70.
,	VI, 1—32.

Edd.

image
not
available

)EX VERBORVM

I N

TIBVLLVM. *)

*) opera et industria Langeri, Luneburgensis, iuvenis bonae indolis; fortunam industria emendantis.

Digitized by Google

image
not
available

Digitized by Google

image
not
available

image
not
available

B.

Digitized by Google

image
not
available

Digitized by Google

image
not
available

Digitized by Google

image
not
available

image
not
available

cru-

Digitized by Google

image
not
available

image
not
available

diem

image
not
available

image
not
available

Digitized by Google

image
not
available

Digitized by Google

image
not
available

Digitized by Google

image
not
available

G.

Digitized by Google

image
not
available

hosti-

image
not
available

image
not
available

image
not
available

legit

image
not
available

image
not
available

medica

image
not
available

image
not
available

niger

Digitized by Google

image
not
available

oculi

image
not
available

image
not
available

Digitized by Google

image
not
available

Digitized by Google

image
not
available

pul-

Digitized by Google

image
not
available

Digitized by Google

image
not
available

ſan-

image
not
available

image
not
available

Digitized by Google

image
not
available

T.

Digitized by Google

image
not
available

Cu-

Digitized by Google

image
not
available

tur-

Digitized by Google

image
not
available

Digitized by Google

image
not
available

viri

Digitized by Google

image
not
available